Vlaamse Regering

Besluit van de Vlaamse Regering houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Ventilus'

DE VLAAMSE REGERING,

Dit besluit bestaat uit vijf hoofdstukken:

Hoofdstuk 1. Rechtsgronden (pagina 1)

Hoofdstuk 2. Vormvereisten (pagina 1 en 2)

Hoofdstuk 3. Motivering (pagina 3 tot 579). Hoofdstuk 3 bestaat uit 27 delen.

Hoofdstuk 4 Juridisch kader (pagina 580 tot 583)

Hoofdstuk 5 Het beschikkend gedeelte (pagina 584)

Hoofdstuk 1. Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, artikel 2.2.10, §5, gewijzigd bij decreet van 1 juli 2016.
- Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, artikel 1.3.1.1, §1, eerste lid.

Hoofdstuk 2. Vormvereisten

Volgende vormvereisten zijn voldaan:

- De beslissing van de Vlaamse Regering van 29 maart 2019 houdende de goedkeuring van de startnota voor het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Ventilus'.
- De publieke consultatie over de startnota voor het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Ventilus' van 29 april tot en met 27 juni 2019. Volgende adviesinstanties hebben een advies uitgebracht op de startnota: Ardooie, Avelgem, Bredene, De Haan, Harelbeke, Ingelmunster, Izegem, Jabbeke, Lendelede, Lichtervelde, Meulebeke, Oostende, Oostkamp, Pittem, Roeselare, Torhout, Waregem, Wingene, Zedelgem, Zuienkerke, provincie West-Vlaanderen, OVAM, SARO, Infrabel, Port of Antwerp-Bruges, Sport Vlaanderen, FOD mobiliteit en Vervoer, de Vlaamse Waterweg, departement Landbouw en Visserij, Agentschap Onroerend Erfgoed, Agentschap Wegen en Verkeer, Agentschap Natuur en Bos, Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust. Er werden meer dan 3200 individuele inspraakreacties ingediend en 32 petities waarvan 1 werd ondertekend door ruim 1500 personen.

- Het advies van de Vlaamse Strategische Adviesraad voor Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed van 22 mei 2019 over de startnota voor het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Ventilus'.
- De scopingnota 1 voor het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Ventilus' werd gepubliceerd op 18 november 2022.
- De scopingnota 2 voor het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Ventilus' werd gepubliceerd op 31 maart 2023.
- De plenaire vergadering over het voorontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Ventilus' van 22 mei 2023, het verslag ervan en de mondelinge en/of schriftelijke adviezen Avelgem, Bredene, Brugge, Deerlijk, De Haan, Harelbeke, Izegem, Jabbeke, Lendelede, Lichtervelde, Oostkamp, Roeselare, Torhout, Waregem, Wingene, Zedelgem, Zuienkerke, Provincie West-Vlaanderen, Departement Landbouw & Visserij, Agentschap Maritieme Dienstverlening & Kust, De Vlaamse Waterweg, Vlaamse Milieumaatschappij, Sport Vlaanderen, NMBS, Departement Mobiliteit & Openbare Werken, Infrabel, VVM De Lijn, Agentschap Onroerend Erfgoed, Agentschap Wegen & Verkeer, FOD, dienst Marien Milieu, Port of Antwerp-Bruges en Elia.
- De Vlaamse Regering stelde het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Ventilus' voorlopig vast op 7 juli 2023.
- De Vlaamse Regering kondigde het openbaar onderzoek over het ontwerp van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan aan in het Belgisch Staatsblad en drie nationale kranten en met een radiobericht.
- Het openbaar onderzoek vond plaats van 29 augustus 2023 tot en met 27 oktober 2023.
- Er werden 3424 inspraakreacties ontvangen, waaronder adviezen van de provincieraad van West-Vlaanderen en van de gemeenteraden van Ardooie, Avelgem, Brugge, Deerlijk, Harelbeke, Izegem, Jabbeke, Ledegem, Lendelede, Lichtervelde, Roeselare, Torhout, Wingene, Zedelgem, Zuienkerke, Hooglede en Sint-Laureins, en van een aantal Vlaamse adviesinstanties.
-
- Het advies […] van de Raad van state, gegeven op […], met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Hoofdstuk 3 Motivering

Het hoofdstuk 3, motivering bestaat uit 27 delen:

- Deel 1, inleiding.
- Deel 2, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen van algemene aard.
- Deel 3, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Algemeen.
- Deel 4, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Algemeen.
- Deel 5, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.
- Deel 6, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

- Deel 7, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Plandoelstellingen
- Deel 8, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Plandoelstellingen
- Deel 9, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Technologie
- Deel 10, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Technologie
- Deel 11, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Tracé - Alternatieven
- Deel 12, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Tracé - Alternatieven
- Deel 13, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema EMF - Gezondheid
- Deel 14, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema EMF - Gezondheid
- Deel 15, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema plan-MER
- Deel 16, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema plan-MER
- Deel 17, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Landbouw
- Deel 18, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Landbouw
- Deel 19, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Stedenbouwkundige voorschriften
- Deel 20, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Stedenbouwkundige voorschriften.
- Deel 21, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Maatschappelijke Kosten Baten-Analyse (MKBA).
- Deel 22, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Maatschappelijke Kosten Baten-Analyse (MKBA).
- Deel 23, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Veiligheid.
- Deel 24, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Compensatie.
- Deel 25, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Compensatie.
- Deel 26, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Overige.

- Deel 27, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Overige.

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

Hoofdstuk 3, deel 1. Inleiding

- Voorliggend GRUP geeft uitvoering aan het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, waarin wordt aangegeven dat voor elektriciteitsleidingen een hoofdnet van 150 kV-leidingen en meer wordt geselecteerd op Vlaams niveau. De vooropgestelde nieuwe verbindingen maken deel uit van het Belgische primaire transportnetwerk (380 kV, 220kV en 150kV) en worden dus beschouwd als een hoofdtransportleiding die ruimtelijk worden vastgelegd op Vlaams niveau. In functie van een efficiënt ruimtegebruik en om te verhinderen dat de bouw van hoogspanningsleidingen, zowel ondergronds als bovengronds, de ruimtelijke kwaliteit vermindert en tot aantasting van het fysisch systeem en het ecologisch functioneren leidt, wordt voor de toekomstige ontwikkeling een nuttige bundeling met lijninfrastructuren van Vlaams niveau vooropgesteld, zonder dat het bundelingsprincipe de verdere ontwikkeling van het hoogspanningsnet in het gedrang brengt. In functie van de technische beperkingen worden ondergrondse hoogspanningsleidingen zoveel mogelijk aangelegd in leidingstroken en gebundeld met lijninfrastructuren van lokaal of bovenlokaal niveau, voor zover dit juridisch realiseerbaar is. Voor het bundelen van hoogspanningsleidingen met lijninfrastructuur en het bestaande hoogspanningsnet wordt rekening gehouden met de behoeften erkend in het Investeringsplan en het Ontwikkelingsplan uit de federale en Vlaamse gewestelijke wetgeving. De draagstructuren of de tracés van bestaande bovengrondse hoogspanningsleidingen komen bij voorrang in aanmerking voor het aanbrengen van bijkomende elektrische geleiders, indien zij daarvoor ontworpen zijn.
- Het plan ligt op het grondgebied van de gemeenten Brugge, Blankenberge, Zuienkerke, De Haan, Bredene, Oostende, Oudenburg, Jabbeke, Zedelgem, Torhout, Oostkamp, Lichtervelde, Wingene, Ardooie, Izegem, Lendelede, Harelbeke, Waregem, Deerlijk, Zwevegem, Anzegem en Avelgem.
- Voor het plan 'Ventilus' werden de onderstaande plandoelstellingen vooropgesteld:
    - Het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net;
    - Realiseren van een robuust net door een hoogspanningsverbinding van 6 GW tussen de Stevin-as en het hoogspanningsstation te Avelgem;
    - Onthaalcapaciteit voor nieuwe onshore energieproductie in West-Vlaanderen realiseren;
    - Aansluitingsmogelijkheid creëren van een tweede onderzeese verbinding met het buitenland waardoor een bijdrage wordt geleverd aan de verdere integratie van een Europese elektriciteitsmarkt;
    - De optimale vervanging van de 150 kV-verbinding Slijkens (Oostende) – Brugge-Waggelwater;
    - Versterking van de bevoorradingszekerheid van de regio Izegem."
- Voor het plan 'Ventilus' werden onderstaande ruimtelijke principes gehanteerd bij het onderzoek:
    - Versterken van bestaande lijnen;
    - Herbenutten van bestaande lijnen/tracés;
    - Bundelen met bestaande lijnvormige structuren (bestaande hoogspanningslijnen, hoofdwegen, primaire wegen, hoofdwaterwegen, hoofdspoorwegen, …);
    - De totale lengte van het bovengrondse net niet uitbreiden op Vlaams niveau;
    - Bundeling van functies.

  Concreet is bij het bepalen van het tracé volgende werkwijze gehanteerd:

- Eerst is onderzocht of een bestaande lijn kan worden versterkt.
- Indien dit niet het geval is, is het herbenutten van bestaande tracés onderzocht.
- Vervolgens is gezocht naar mogelijkheden om te bundelen met bestaande lijnvormige structuren.
- Hoewel voormelde stappen een zekere chronologie in zich houden, zijn zij steeds als één coherent geheel bekeken. Dit volgt uit het gegeven dat de hoogspanningsverbinding als een ruimtelijk samenhangend geheel worden bekeken.
- Indien bovenstaande mogelijkheden niet mogelijk bleken, is de mogelijkheid van een cross country verbinding onderzocht om te komen tot één coherent ruimtelijk geheel.

- Aan de opmaak van het GRUP is een uitgebreid onderzoek op diverse vlakken voorafgegaan, met name voor wat betreft de milieueffecten, de maatschappelijke kosten en baten en een ruimtelijk veiligheidsrapport. Deze onderzoeken zijn op een geïntegreerde manier verlopen, waarbij de alternatieven zijn geoptimaliseerd op basis van de resultaten van de onderzoeken. De resultaten en conclusies van deze onderzoeken zijn verwerkt in het GRUP en weergegeven in de toelichtingsnota en de bijlagen.
- Voor wat betreft de alternatieven betreft zijn in de scopingfase een aantal alternatieven en varianten voorgesteld en ingesproken, die in het milieu-onderzoek in verschillende stappen zijn onderzocht, al dan niet weerhouden en verfijnd.
  - In stap 1 werden de alternatieven (corridors, (onder)zoeksgebieden en aanlandingslocaties) uit de scopingnota bekeken in een kwetsbaarheidsanalyse. Hierbij is onderzocht of er zich in verschillende onderzoekzones/corridors kwetsbare zones/locaties bevinden waar (aanzienlijk) negatieve effecten kunnen optreden bij uitvoering van het planvoornemen. Die alternatieven of corridors die als te kwetsbaar worden beoordeeld, zijn niet meegenomen naar stap 2.
  - Op basis van de resultaten uit stap 1 werden in stap 2 er voor de hoofdalternatieven of varianten waarbij de totale noodzakelijk ondergrondse lengte van de 380 kV verbinding kleiner is dan 8 à 12 km en deze noodzakelijke lengte zich beperkt tot maximaal 2 deelzones en de hoofdalternatieven/varianten waarbij de kwetsbaarheden (nog) niet als te groot of te complex worden beoordeeld, effectieve lijntracés uitgewerkt, zowel voor bovengrondse als ondergrondse verbindingen (waar technisch mogelijk). Gezien het aantal lijntracés en bijgevolg het aantal combinaties om te komen tot volwaardige tracés van de mogelijke aanlandingslocaties tot het eindpunt in Avelgem zeer groot is, werden werktracés samengesteld. Op deze wijze zijn de effecten van gehele tracés, inclusief eventuele cumulatieve effecten van aaneensluitende lijntracés, overzichtelijk gemaakt. In een volgende stap van het MER zijn dan op een gestructureerde wijze de milieueffecten van alle mogelijke combinaties in beeld gebracht worden door per werktracé te bekijken hoe de beoordeling kan veranderen door het vervangen van een lijntracé door een ander lijntracé. Per hoofdalternatief is minstens één werktracé samengesteld.
  - In stap 3 is het werktracé dat globaal gezien in het geïntegreerde onderzoek het minste effecten veroorzaakt verder verfijnd en geoptimaliseerd. Nieuwe alternatieven die in de loop van het openbaar onderzoek zijn ingesproken en voldoen aan de plandoelstellingen en technisch haalbaar zijn, zijn in stap 3 van het MER onderzocht.

- Naast een analyse van de milieueffecten worden de redelijke alternatieven van het planvoornemen ook onderworpen aan een ruimtelijk veiligheidsrapport (RVR) en een maatschappelijke kosten baten analyse (MKBA).
- Op basis van het geïntegreerde onderzoek kunnen volgende conclusies worden geformuleerd:
  - Aanlandingslocatie tot De Spie

- De minste milieueffecten kunnen verwacht worden bij het werktracé horende bij de aanlanding te Zeebrugge. Het betreft ook het tracé met de kortste totale lengte. Bovendien worden over de kortste lengte in open sleuf profielverstoringsgevoelige bodems gekruist, bodems met indicaties van kwel en bodems met het voorkomen van ondiep verzilt grondwater. Er worden eveneens over de kortste lengte landbouwpercelen gekruist en er worden geen bodems gekruist met mogelijks veen in de ondergrond. Ook de oppervlakte biologisch waardevolle percelen die dienen vergraven te worden blijft beperkt. Er dienen wel over de grootste lengte van het tracé bodems gekruist te worden met een verhoogd archeologisch risico. Er zijn bovendien geen woningen gelegen binnen de 0,4 µT contour.
- De lijntracés zijn eveneens beoordeeld in de veiligheidsrapportage op de mogelijke impact van een bovengrondse hoogspanningslijn als mogelijke externe gevarenbron voor een Seveso-inrichting, door mechanische impact bij mastbreuk of het afbreken van een geleider/kabel . Vermits alle tracés vanaf de aanlandingslocatie tot De Spie ondergrondse kabels betreffen, doet het RVR hier geen (negatieve) uitspraak over.
- Ook in het MKBA is een beoordeling gebeurd van de werktracés. Voor het gedeelte aanlandingslocatie – De Spie blijkt dat de werktracés waarin geopteerd wordt voor een Nearshore post, de grootste maatschappelijke kost te hebben. In de vergelijking tussen de werktracés met en zonder wordt rekening gehouden met de extra baat van de Nearshore post door reeds te voldoen aan de vereisten van een bijkomende vermogensvraag in Oostende, maar deze baat blijkt niet voldoende te zijn om de grotere maatschappelijke kost van de ondergrondse kabels op te heffen. Het tracé horende bij de aanlanding in Zeebrugge scoort hierbij gemiddeld.

- Vanaf De Spie tot Avelgem
  - Bij de werktracés via de E403 met een ondergronds deel ter hoogte van de Moubekevallei en welke niet via de zuidelijke variant Z1 of Z1alt verlopen, zijn de milieueffecten overwegend het kleinst. In deze werktracés zijn namelijk overwegend nauwelijks negatieve effecten te verwachten voor de disciplines bodem, water, biodiversiteit en landschap. Het aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour is hier overwegend ook lager in vergelijking met de andere werktracés (met uitzondering van E403_M_Z5_Onder3). Er dient geen nieuwe bovengrondse verbinding aangelegd te worden in een gebied met een hoge belevingswaarde. Gezien er wel een strook van ca. 12km kan vergraven worden, is het risico op verstoren van archeologische relicten wel groter in vergelijking met werktracés met enkel een bovengrondse aanleg. En gezien er verdeeld over twee zones een gedeeltelijke ondergrondse aanleg voorzien wordt, zullen meerdere opstijgpunten noodzakelijk zijn, welke ook een lokale negatieve impact kunnen hebben.
  - Samenvattend kan gesteld worden dat de mogelijke effecten bij de werktracés E403_M_Z4_Onder, E403_M_Z4_OnderZuid, E403_M_Z4_OnderIzegem en E403_M_Z5alt_Onder1 algemeen het kleinst zullen zijn en dat deze tracés op planniveau gelijkaardig scoren, zij het dat
    - E403_M_Z4_Onder en E403_M_Z4_OnderZuid qua impact op Mens-Gezondheid net iets beter scoren (minder woningen binnen de 0.4 µT contour) op planniveau;
    - Er voor E403_M_Z4_Onder onvoldoende onbebouwde en vrije ruimte blijkt te zijn om een opstijgpunt te kunnen realiseren; dit alternatief is technisch dus niet mogelijk;

- E403_M_Z5alt_Onder1 een mastlocatie binnen VEN-gebied wellicht onvermijdbaar zal zijn en de visuele verstoring plaatselijk hoger zal zijn..
- De 4 werktracés scoren verschillend wat betreft de impact op mens-ruimte: het gaat dan over impact op de bestaande ruimtelijke structuur en het ruimtegebruik. Ook wat betreft het aantal opstijgpunten zijn er kleine verschillen tussen de 4 tracés.
- Vanuit het voorzorgsprincipe wordt het tracé met het minste aantal woningen en globaal gezien een goede beoordeling in het plan-MER naar voor geschoven: E403_M_Z4_OnderZuid voldoet hieraan. Hoewel hiervoor een extra opstijgpunt noodzakelijk is in vergelijking met E403_M_Z4_OnderIzegem, scoort dit alternatief beter op vlak van visuele verstoring. Deze optie neemt immers de visuele verstoring weg die bij variant E403_M_Z4_OnderIzegem wel bestaat op de dense woonwijken net ten oosten van de E403 en ten zuiden van de N36.
- Uit het onderzoek in het ruimtelijk veiligheidsrapport blijkt dat het werktracé Eeklo-Aalter-Tielt een bijkomende kans geeft op falen van installaties, waardoor het te verwachten is dat het hieraan verbonden bijkomend indirect risico aanleiding zal geven tot het niet langer respecteren van een risicocriterium voor deze inrichting (L'Air Liquide Belge, Aalter). Voor de overige werktracés zijn geen opmerkingen geformuleerd.
- Uit de beoordeling in het MKBA blijkt dat de varianten van het tracé dat langs de E403 passeert, een lagere maatschappelijke kost behalen dan de andere drie macro-varianten (Stevin, Eeklo-Tielt & Koksijde). Ook hier bepaalt de totale afstand van een werktracé grotendeels zijn rangschikking, alhoewel hier de grid-architectuur meer belang heeft dan in het eerste deel van het traject 'aanlanding – station TBD': het versterken van een bestaande lijn, en de aanleg van een nieuwe luchtlijn zorgen voor een relatief lage kost/km; tevens leidt het herbenutten van een bestaande lijn, en de aanleg van een ondergrondse kabel tot een relatief hoge kost/km. De grotere economische en milieukost ter aanleg van de ondergrondse kabels blijkt veel malen groter te zijn dan de vermeden kost van de impact op het landschap door de luchtlijn die wordt vervangen door deze kabel. Het werktracé E403 _M_Z4_OnderZuid scoort hierbij gemiddeld.

- Het werktracé E403_M_Z4_OnderZuid werd in een volgende stap van het onderzoek verder geoptimaliseerd vanuit ruimtelijke principes (bundeling, vermijden van restpercelen, buffering) en vanuit het voorzorgprincipes (minder woningen op planniveau binnen de 0,4µT-zone.

- De plandoelstellingen en de ruimtelijke principes worden in het GRUP vertaald in verschillende onderdelen:
  - Van Zeebrugge tot Avelgem; dit deel omvat de aanlandingslocatie te Zeebrugge, de ondergrondse verbindingen (220 kV en 525 kV DC) van de aanlandingslocatie Zeebrugge tot het nieuwe hoogspanningsstation ter hoogte van De Spie en de ondergrondse 380 kV inlussing met de Stevin-as, het hoogspanningsstation De Spie en het convertiestation Herdersbrug en de herbenutting van een 150kV-tracé en vervolgens de versterking van een bestaand 150 kV-tracé tot 380 kV. Vervolgens loopt vanaf het opstijgpunt Zedelgem het tracé ondergronds cross country verder via de Moubekevallei tot aan het opstijgpunt te Baliebrugge. De bovengrondse 380 kV hoogspanningsverbinding bundelt vervolgens verder met de E403 tussen het op- en afrittencomplex te Torhout en de N36. In het opstijgpunt Izegem Noord zet een ondergrondse verbinding bundelend met E403 het tracé verder tot aan het opstijgpunt Izegem Zuid ter hoogte van de snelwegparking. Vervolgens wordt via een bovengronds cross country-verbinding de verbinding gemaakt met het hoogspanningsstation van Izegem. Het bestaande hoogspanningsstation wordt uitgebreid. De bestaande 380kV-lijn wordt

vervolgens versterkt tot het hoogspanningsstation van Avelgem. De grafische plannen omvatten alle noodzakelijke herbestemmingen om tot de realisatie van de Ventilusverbinding over te gaan (ondergrondse en bovengrondse verbinding), met inbegrip van niet alleen de landschappelijke inpassing van de verbinding en andere projectgeïntegreerde maatregelen, maar ook met inbegrip van de herbestemmingen in functie van de aanleg en/of uitbreiding van stations, opstijgpunten en de nodige (water- en groen-)buffering.
    - Ondergronds brengen van 150 kV-verbindingen: Met het oog op de plandoelstelling 'De optimale vervanging van de 150 kV-verbinding Slijkens (Oostende) – Brugge-Waggelwater' wordt voorzien in het ondergronds brengen van het bestaande bovengrondse 150kV-tracé tussen Oostende en Brugge. Daarnaast wordt ook de verbinding Brugge Blauwe Toren tot Brugge Waggelwater ondergronds gebracht, gezien het bovengrondse tracé wordt herbenut voor de 380 kV-verbinding. De grafische plannen omvatten alle noodzakelijke herbestemmingen om tot het ondergronds brengen van de 150 kV-verbindingen te komen met inbegrip van projectgeïntegreerde maatregelen.
    - Op te heffen lijnen: Op het gewestplan zijn een aantal bestaande hoogspanningsleidingen ingetekend die met voorliggende plan worden opgeheven. Deze hoogspanningsleidingen zijn rechtstreeks gekoppeld aan de plandoelstellingen.
- De resultaten en conclusies van het milieueffectenonderzoek (plan-MER) zijn verwerkt in het GRUP en weergegeven in de toelichtingsnota. De milieubeoordeling omvat elementen voor de watertoets. Met het watersysteem en het leefmilieu is rekening gehouden bij de opmaak van de grafische plannen en de redactie van de stedenbouwkundige voorschriften. Op basis van de geïntegreerde milieubeoordeling kan geoordeeld worden dat het plan geen nadelige gevolgen heeft voor het watersysteem die niet kunnen worden gecompenseerd, noch op andere aspecten van het leefmilieu.
- In het kader van de opmaak van het plan-MER is tevens een passende beoordeling en een impactbeoordeling ten aanzien van VEN-gebieden uitgevoerd. De resultaten en conclusies hiervan zijn eveneens verwerkt in het GRUP en weergegeven in de toelichtingsnota.
- In de toelichtingsnota wordt in de milieuverklaring de motivering van de ruimtelijke vertaling van de aannames, preventieve maatregelen en milderende maatregelen opgenomen. Daar waar deze niet ruimtelijk vertaalbaar zijn, wordt dit tevens gemotiveerd.
- De neerslag van de ruimtelijke afweging is opgenomen in de toelichtingsnota bij het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.
- Voorliggend gewestelijk RUP zal de juridische basis vormen waaraan de omgevingsvergunningsaanvraag van Elia voor het project Ventilus zal afgetoetst worden door de vergunningverlenende overheid (Vlaanderen). Met het oog op het creëren van een groter lokaal draagvlak wordt ervoor gekozen om, naast de verplichtingen die volgen uit de milieubeoordeling en de bepalingen van de VCRO, in te zetten op het uitbouwen van een kader ter ondersteuning van de doelstellingen of de uitvoering van voorliggend plan door middel van een flankerend beleid. In de toelichtingsnota is hier uitvoering op ingegaan.
- In de hiernavolgende paragrafen wordt ingegaan op de adviezen, bezwaren en opmerkingen die werden ingediend tijdens het openbaar onderzoek. De adviezen en bezwaren zijn ten behoeve van de leesbaarheid omkaderd en worden gezamenlijk behandeld voor zover ze een gelijkaardige en gelijklopende inhoud hebben. Daarbij worden eerst de algemene bezwaren, opmerkingen en adviezen overlopen en vervolgens per thema aangegeven welke aanpassingen worden doorgevoerd in het GRUP, en welke bezwaren, opmerkingen en adviezen geen aanleiding geven tot een aanpassing van het GRUP.

Hoofdstuk 3, deel 2. Behandeling van bezwaren, opmerkingen en adviezen van algemene aard.

In sommige bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het recht op privacy en vertrouwelijkheid dat berust bij de bezwaarindieners.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze bezwaren en garandeert het recht op privacy en vertrouwelijkheid aan deze bezwaarindieners. De Vlaamse Regering onderzoekt en behandelt de ingediende bezwaren, in het voorliggende besluit, zonder de naam of andere persoonsgegevens van de indieners te vermelden. In de administratieve voorbereiding van dit besluit geldt eveneens dat de vertrouwelijkheid en privacy van bezwaarindieners wordt gerespecteerd. Elke personeelslid van de Vlaamse overheid moet zich houden aan de normen en basisregels die vastgelegd zijn in de deontologische code van de Vlaamse overheid. Het beschermen van de vertrouwelijkheid van informatie maakt deel uit van deze code en is van toepassing op de verwerking van alle bezwaren en opmerkingen. De bezwaren en opmerkingen zijn slechts ter beschikking van de medewerkers die direct betrokken zijn bij de administratieve voorbereiding van dit besluit en niet voor derden. Bijkomend kan daarbij worden vermeld dat het recht op privacy van toepassing is op ingediende bezwaren, ook in het geval beroep zou gedaan worden op de regelgeving in zake openbaarheid van bestuur om de ingediende bezwaren in te kijken. De bezwaren van bezwaarindieners zullen, in voorkomend geval, niet ter beschikking kunnen worden gesteld. Voor adviezen en voor adviesverlenende instanties geldt deze beperking van het recht op openbaarheid van bestuursdocumenten uiteraard niet.

Deze bezwaren en opmerkingen leiden derhalve niet tot een aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt in algemene termen waardering uitgesproken voor het Ventilus-project. De doelstellingen van het plan worden onderschreven en er wordt gepleit voor een snelle realisatie om de energietransitie naar duurzame energievoorziening mogelijk te maken.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze bezwaren, opmerkingen en adviezen en stelt vast dat het om een algemene appreciatie gaat waarin geen vragen of voorstellen worden gedaan om aanpassingen door te voeren aan het plan.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen leiden derhalve niet tot een aanpassing van voorliggend plan.

Sommige bezwaren zijn opgemaakt in de vorm van een tekening.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze tekeningen en dankt de indieners ervan voor hun engagement. De tekeningen maken soms deel uit van een geschreven bezwaar of opmerking. In dat geval wordt de inhoud van het geschreven bezwaar onderzocht en behandeld. Die geschreven bezwaren en opmerkingen komen aan bod verderop in dit besluit. De tekeningen bevatten soms een korte tekst of enkele woorden die beschouwd kunnen worden als commentaar of als een standpunt. De tekst of woorden drukken in de meeste gevallen een bezorgdheid over de leefomgeving, de natuur of de gezondheid. De boodschap houdt soms een pleidooi in om het project stop te zetten, zoals bijvoorbeeld in "Stop Ventilus". In een aantal gevallen is niet met zekerheid vast te stellen welke boodschap de tekening uitdrukt. Tenslotte kan worden vastgesteld dat de tekeningen geen

duidelijke concrete vragen of voorstellen bevatten om aanpassingen door te voeren aan het plan.

Deze bezwaren en opmerkingen leiden derhalve niet tot een aanpassing van voorliggend plan.

Sommige bezwaren en opmerkingen zijn beperkt tot een woord of een zeer korte stelling.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze bezwaren en opmerkingen die algemeen kunnen beschouwd worden als een bezwaar waarin men zich verzet tegen het project Ventilus en het daartoe noodzakelijke GRUP, zonder dat men daarvoor een uitgewerkte motivering, noch een vraag of een voorstel aanbrengt. In sommige gevallen bestaat het bezwaar letterlijk uit de tekst "bezwaar" of wordt een aspect geciteerd dat in publicaties en in sommige bezwaren en opmerkingen geassocieerd worden met het Ventilus-project zoals bijvoorbeeld: "kanker", "straling" of "gezondheid". In al deze bezwaren en opmerkingen wordt een bezorgdheid geuit over de leefomgeving, de natuur of de gezondheid. De boodschap houdt in het algemeen een pleidooi in om het project stop te zetten, zoals bijvoorbeeld in "Stop Ventilus". Tenslotte kan worden vastgesteld dat de bezwaarindieners zich verzetten tegen het plan maar geen duidelijke concrete vragen of voorstellen bevatten om aanpassingen door te voeren aan het plan.

Deze bezwaren en opmerkingen leiden derhalve niet tot een aanpassing van voorliggend plan.

Sommige bezwaren en opmerkingen wijzen op schrijffouten en materiële vergissingen.

In antwoord hierop werden deze fouten rechtgezet. Deze bezwaren en opmerkingen geven aanleiding tot een aanpassing van het plan.

Hoofdstuk 3, Deel 3, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Algemeen.

In heel wat bezwaren wordt algemeen een grote bezorgdheid voor verschillende aspecten van voorliggend dossier (impact op landbouw, eigendom, gezondheid, landschap, natuur) geuit.

De Vlaamse Regering erkent de grote bezorgdheid die de bezwaarindieners aangeven met betrekking tot verschillende aspecten van het dossier. Het is dan ook daarom dat voorliggend GRUP tot stand is gekomen op basis van verschillende onderzoeken (plan-MER, RVR, MKBA, raadplegen van experten rond gezondheid en technologie). Bijkomend vindt de Vlaamse Regering het eveneens belangrijk dat parallel aan voorliggend GRUP een flankerend beleid met betrekking tot gezondheid, compensaties, landschap en het ondergronds brengen van andere lijnen uit de regio werd uitgewerkt. Daartoe heeft de Vlaamse Regering bijkomende wetgeving en een afsprakenkader rond EMF uitgewerkt en overeenkomsten afgesloten met Elia. Deze overeenkomsten werden nu als een bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd en worden beschreven in §5.4 en § 5.5.2 van de toelichtingsnota.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de impact van het Ventilus-project op het terrein ruimer zal zijn dan louter het tracé. De eigenaars/gebruikers van de percelen waar er landschappelijke integratie zal komen, zullen eveneens worden geïmpacteerd, vermits een deel van dit perceel wellicht niet langer bruikbaar zal zijn. Deze impact op deze percelen is niet onderzocht waardoor de eigenaars geen standpunt kunnen innemen in dit openbaar onderzoek. Dat zorgt voor rechtsonzekerheid.

In antwoord op dit bezwaar wenst de Vlaamse regering erop te wijzen dat het GRUP als doel heeft een planologisch kader voor het project 'Ventilus' te bieden, waarbij op basis van het Typevoorschriftenbesluit o.a. een overdruk voor hoogspanningsleiding wordt aangebracht op de onderliggende bestemmingsplannen. Het GRUP legt het tracé van deze verbinding vast op basis van een milieueffectbeoordeling waarin verschillende alternatieven werden onderzocht (o.a. waar een ondergrondse aanleg het meest aangewezen is). Op planniveau is daartoe een plan-MER opgemaakt. Het Algemeen Richtlijnensysteem van het team Omgevingseffecten stelt dat de beoordeling qua detailniveau niet verder kan gaan dan wat mogelijk en verdedigbaar is gelet op de mate van detail waarin het initiatief zelf is uitgewerkt en de beslissing die het initiatief moet ondersteunen. Te dezen zijn de precieze uitvoeringsdetails van het voorgenomen project, waarvoor het GRUP een planologische basis wenst te bieden, nog niet gekend. In die omstandigheden kan het milieueffectenonderzoek zich dan ook toespitsen op de relevante, effecten en alternatieven op planniveau, zijnde de tracékeuze, de richting van het lijnverloop en de locaties waar de verbinding ondergronds moet worden gebracht. De hoogte van de masten, de inplanting en de mogelijke landschappelijke inkleding (als preventieve of milderende maatregel) zijn zaken die op projectniveau moeten worden onderzocht. In het plan-MER rekening is dan ook rekening gehouden met de standaard configuratie, zoals opgenomen in de scopingnota. Doorheen het planproces is ingezet op een landschappelijke integratie door tracés te zoeken met zo weinig mogelijk bochten. Rechte lijnen zijn visueel minder storend en bovendien beperkt dit het gebruik van visueel zwaardere en grotere hoekmasten. In het plan-MER zijn vervolgens de te verwachten effecten op de intrinsieke waarde van het landschap onderzocht. In de discipline 'Landschap, Bouwkundig Erfgoed en Archeologie' is slechts één milderende maatregel opgenomen, met name het niet kruisen van 'Hoeve De Goudblomme'. Er worden geen andere milderende maatregelen noodzakelijk geacht. Het uiteindelijke tracé is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsprincipe gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. De Vlaamse regering erkent echter dat dat de realisatie van een bovengrondse hoogspanningslijn gepaard gaat met een zekere visuele hinder. Om die reden zijn in de stedenbouwkundige voorschriften een aantal bepalingen opgenomen inzake de landschappelijke integratie van de hoogspanningsverbinding. Zo bepalen de stedenbouwkundige voorschriften dat elke omgevingsvergunningsaanvraag een inrichtingsstudie dient te bevatten met aandacht voor de landschappelijke integratie van de hoogspanningsverbinding. Tevens is een overeenkomst gesloten tussen Elia en de Vlaamse regering waarin o.a. de standaardmaatregelen die door Elia worden toegepast inzake landschappelijke integratie zijn verankerd en verder worden geconcretiseerd. Deze overeenkomst werd louter ter informatie bijkomend als een bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd. Het is goed mogelijk dat op projectniveau maatregelen worden getroffen die buiten het plangebied zijn gelegen om eventuele visuele impact verder te beperken. Deze precieze locatie daarvoor kan momenteel niet worden bepaald, nu dit afhangt van de inplanting en hoogte van de masten. In elk geval zullen dergelijke maatregelen slechts kunnen worden uitgevoerd met het akkoord van de betrokken eigenaars. Er valt dan ook

niet in te zien op welke wijze hun rechten middels het voorgenomen RUP zouden zijn geschonden.

Op basis van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de overeenkomst met betrekking tot landschap toegevoegd als bijlage bij de toelichtingsnota.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het ontwerp GRUP op geen enkel vlak voldoende garanties biedt, gaande van gezondheid en leefomgeving tot het financiële en economische, waardoor de omgevingsvergunning op basis van dit ontwerp niet kan worden verleend.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op dit standpunt naar de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, waar omstandig is ingegaan op het onderzoek dat gevoerd is in het kader van voorliggend GRUP, gaande van een uitgebreide milieubeoordeling, het Plan-MER (bijlage V), de Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse (Bijlage VII), het Ruimtelijk Veiligheidsrapport (Bijlage VI) en de bijlage bij de scopingnota en de Procesnota. Er is derhalve uitvoerig onderzoek gebeurd naar de effecten van voorliggend GRUP. Daarnaast kan verwezen worden naar §5.4 van de Toelichtingsnota, waar omstandig wordt ingegaan op de overeenkomsten die zijn afgesloten tussen de Vlaamse Regering en Elia ter ondersteuning van de doelstellingen of de uitvoering van voorliggend plan, met name omtrent de landschappelijke inpassing, de bestaande West-Vlaamse hoogspanningslijnen en het compensatiebeleid. Daarnaast wordt in de toelichtingsnota ook gewezen op het vernieuwd landbouwprotocol en wordt in §5.5.2 ingegaan op de regelgeving, protocolovereenkomst en convenant die zijn afgesloten in het kader van het voorzorgsprincipe. Deze overeenkomsten zijn ter informatie toegevoegd aan de toelichtingsnota en de toelichtingsnota werd op dat punt verder aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd welke garanties er in het GRUP worden geboden dat de genoemde afsprakenkaders daadwerkelijk tot stand zullen komen en zullen worden bekrachtigd vóór de definitieve vaststelling van het GRUP. Eventuele bijkomende afspraken en/of toelichting die wordt gegeven buiten de verordenende voorschriften hebben geen bindende kracht en bieden dus geen garantie op uitvoering. Er wordt hier bijvoorbeeld verwezen naar de bijkomende informatie in de toelichtingsnota.

De Vlaamse regering benadrukt dat in de discipline 'Landschap, Bouwkundig Erfgoed en Archeologie' van het plan-MER slechts één milderende maatregel opgenomen, met name het niet kruisen van 'Hoeve De Goudblomme'. Zij erkent wel dat de realisatie van een hoogspanningsverbinding een zekere visuele hinder met zich kan meebrengen. Aangezien de precieze uitvoeringsdetails nog niet gekend zijn op planniveau, heeft de Vlaamse regering het inrichtingsprincipe van een maximale landschappelijke integratie in de omgeving en de vereiste van een inrichtingsstudie in de stedenbouwkundige voorschriften opgenomen. Daarnaast is een overeenkomst gesloten tussen Elia en de Vlaamse regering waarin o.a. de standaardmaatregelen die door Elia worden toegepast inzake landschappelijke integratie zijn verankerd en verder worden geconcretiseerd. Deze overeenkomst werd louter ter informatie als een bijlage bij het GRUP gevoegd. De rechtspraak van de RvVb, waarnaar wordt verwezen, is dan ook niet dienstig. Die rechtspraak bevestigt immers louter dat een toelichting bij een stedenbouwkundig voorschrift in een GRUP geen verordenende kracht heeft. De verwijzing bij de bespreking van het flankerende beleid naar de door Elia aangegane overeenkomst inzake

landschappelijke integratie heeft sowieso slechts de waarde van toelichting. Elia zal evenwel gehouden zijn door de aangegane overeenkomst. Dit moet zich vertalen in de bij de omgevingsvergunningsaanvraag te voegen inrichtingsstudie. Het zal aan de vergunningverlenende overheid toekomen om te beoordelen of de maatregelen voorgesteld in deze studie in het licht van het inrichtingsprincipe van een maximale landschappelijke integratie in de omgeving volstaat, rekening houdend met de conclusies van de milieueffectrapportage op projectniveau, waarbij de uitvoeringsdetails van het project volledig zullen gekend zijn.

Op basis van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de overeenkomst met betrekking tot landschap toegevoegd als bijlage bij de toelichtingsnota.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat er geen rekening is gehouden met art. 1.1.4 VCRO, waar duurzaamheid en de gelijktijdige afweging van de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten, de ruimtelijke draagkracht en de gevolgen voor het leefmilieu als afwegingselementen naar voor worden geschoven. Men vreest dat de keuze voor het tracé van Ventilus louter gebeurde op basis van het kostenplaatje en stelt dat de gezondheid moet primeren, of dat minstens rekening moet gehouden worden met de sociale en ecologische kosten van een bovengrondse leiding en dat er een eerlijke afweging moet worden gemaakt tussen de verschillende opties.

De Vlaamse regering gaat ervan uit dat de bezwaarindieners doelen op een volledig ondergronds tracé in gelijkstroom, en wijst er op dat een dergelijk alternatief niet weerhouden werd om technologische redenen, en niet om financiële. Reeds in de Startnota werd er op gewezen dat deze technologie door Belgische academici als een niet-redelijke technologie beoordeeld wordt voor een inpassing in een vermaasd AC-hoofdtransportnet en de specifieke casus van Ventilus. Dit werd bevestigd in de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP, in de antwoordnota op de inspraakreacties naar aanleiding van de startnota, die als bijlage 3 gevoegd is bij de Scopingnota 3) en in de Dubbelcheck technologie, gevoegd als bijlage 4.8 bij de Scopingnota. De Vlaamse regering wijst er op dat het niet-weerhouden van een volledig ondergronds tracé in gelijkstroom gelinkt is aan het tijdskader voor de realisatie van het Ventilus-project. De timing die hiervoor naar voor wordt geschoven is bekend gemaakt in het kader van de tender om de bouw en exploitatie van de bijkomende offshore installaties toe te wijzen door de federale regering. Dit gegeven wordt in de scopingnota ook vermeld bij de 'aanleiding' van het RUP. De aanleiding om een RUP op te maken moet worden onderscheiden van de doelstellingen die men met het specifieke RUP wil bereiken, maar houdt er logischerwijs wel verband mee. De plandoelstellingen moeten dan ook tegen deze achtergrond worden gelezen. Hoewel in de Startnota en in de nota van professor Westermann aangegeven wordt dat een ondergronds tracé louter technisch gezien mogelijk is, wordt ook telkens bevestigd dat deze oplossing niet tegemoet komt aan de plandoelstellingen. Bovendien werd doorheen het planproces toepassing gemaakt van het voorzorgsbeginsel. Dit principe biedt de mogelijkheid een afweging te maken tussen de mogelijke deels onbekende risico's van een project en de maatschappelijke voordelen, en om via proportionele maatregelen de risico's zoveel mogelijk te verminderen. De Vlaamse regering heeft hieraan invulling gegeven door het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden waarvan de maatregelen worden toegepast. Dit Afsprakenkader werd als bijlage 1 toegevoegd aan de toelichtingsnota. De betreffende passage uit de toelichtingsnota werd aangevuld en geactualiseerd.

De Vlaamse Regering wenst ook te benadrukken dat het de Vlaamse Regering is en niet Elia die de keuze over het tracé en dus over voorliggend plan doet. Daarbij moet zij rekening houden met artikel 1.1.4 van de VCRO, waaruit volgt dat bij de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen en daarbij rekening moet worden gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. De plannende overheid beschikt daarbij over een ruime discretionaire bevoegdheid (RvS 13 januari 2015, nr. 229.799, Vangheluwe). Een gelijktijdige afweging betekent niet dat deze maatschappelijke belangen noodzakelijk steeds gelijkwaardig moeten zijn, aangezien bij de afweging één bepaalde behoefte zwaarder kan doorwegen in een bepaalde situatie (RvS 14 maart 2017, nr. 237.639, bvba Vanderschrick-Kwekerij-Verpakking). De Vlaamse regering tracht met het voorliggend RUP een duurzame oplossing te bieden voor de realisatie van een aantal noodzakelijke ontwikkelingen van het hoogspanningsnet in West-Vlaanderen in functie van de energietransitie. Om een juiste belangenafweging te kunnen maken tussen alle relevante maatschappelijke behoeften, is heel wat onderzoek gebeurd in het kader van huidig planproces. Zo kan worden verwezen naar het plan-MER, RVR, MKBA, ruimtelijk onderzoek en het raadplegen van verschillende experten op vlak van gezondheid. De door de bezwaarindiener aangehaalde elementen zijn in deze afweging en in voorliggend dossier opgenomen, in Bijlage III Toelichtingsnota, Bijlage V Plan-MER, Bijlage VI Ruimtelijk Veiligheidsrapport en Bijlage VII, de Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse. De Vlaamse regering heeft rekening gehouden met de conclusies en voorgestelde maatregelen uit het plan-MER en besloten tot de aanvaardbaarheid van de gevolgen voor mens en milieu van het weerhouden alternatief.

Op basis van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd het Afsprakenkader toegevoegd als bijlage bij de toelichtingsnota.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de instrumentenafweging niet voldoende werd gemaakt. Het verhaal dat door de Vlaamse Regering naar voor lijkt te worden gebracht is dat er allerhande flankerende en parallelle maatregelen zouden genomen worden teneinde de impact voor de bevolking te beperken. Er wordt vastgesteld dat deze instrumenten of initiatieven niet aan het GRUP worden gekoppeld. Er wordt gewezen dat dit mogelijk werd gemaakt door de decreetgever (decreet van 1 juli 2016). Er wordt verwezen naar verordeningen en overeenkomsten die bij het GRUP kunnen gevoegd worden.

De Vlaamse regering merkt op dat er geen verplichting bestaat om gebruik te maken van de instrumenten vermeld in artikel 2.2.5, § 2 VCRO. Het gebruik van het instrument van de stedenbouwkundige verordening of van de overeenkomst met publiekrechtelijke rechtspersonen, privaatrechtelijke rechtspersonen of met natuurlijke rechtspersonen is louter facultatief. Het instrument van de stedenbouwkundige verordening kan bovendien geen milieuvoorwaarden bepalen die rechtstreeks gelden voor individuele ingedeelde inrichtingen en activiteiten, zoals bedoeld in het decreet van 25 april 2014 betreffend de omgevingsvergunning of in titel V van het DABM. De Vlaamse regering merkt op dat de normering van de blootstelling aan elektromagnetische straling beschouwd dient te worden als dergelijke milieuvoorwaarden. Voor acute blootstelling werd dit intussen ook toegevoegd aan VLAREM II via het besluit van 7 juli 2023 van de Vlaamse regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne en het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende

algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft de magnetische velden van hoogspanningsverbindingen.

Het voorgaande geldt evenzeer voor monitoringsmaatregelen in het kader van de uitgevoerde effectbeoordeling. Ook hier geldt dat het opleggen ervan louter facultatief is.

In de toelichtingsnota bij het GRUP Ventilus wordt dan ook terecht gesteld dat van deze mogelijkheden geen gebruik werd gemaakt.

De Vlaamse regering wijst er nog op dat de informatie over het bindend afsprakenkader inzake de chronische blootstelling aan elektromagnetische straling geen deel uitmaakt van het GRUP Ventilus en bijgevolg ook niet ter inzage diende gelegd te worden tijdens het openbaar onderzoek over het ontwerp. Hetzelfde geldt voor het uitgewerkte compensatiebeleid dat net zoals de andere flankerende maatregelen, zoals de overeenkomsten inzake landschappelijke inkleding en de afbraak of het ondergronds brengen van bestaande hoogspanningsverbindingen, geen deel uitmaakt van het GRUP Ventilus. De betreffende hoofdstukken uit de toelichtingsnota met betrekking tot elektromagnetische straling en met betrekking tot de verschillende overeenkomsten werden geactualiseerd naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen.

In haar advies verwijst de gemeente Zedelgem naar de in de VCRO voorziene mogelijkheid om instrumenten te koppelen aan de vaststelling van het GRUP en wordt betreurd dat dit in deze niet is gebeurd.

De Vlaamse Regering neemt akte van dit element in het advies van de gemeente Zedelgem, maar verwijst ter zake naar de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. In §5.4 is omstandig ingegaan op de overeenkomsten die zijn afgesloten tussen de Vlaamse Regering en Elia ter ondersteuning van de doelstellingen of de uitvoering van voorliggend plan, met name omtrent de landschappelijke inpassing, de bestaande West-Vlaamse hoogspanningslijnen en het compensatiebeleid. Daarnaast wordt in de toelichtingsnota ook gewezen op het vernieuwd landbouwprotocol en wordt in §5.5.2 ingegaan op de regelgeving, protocolovereenkomst en convenant die zijn afgesloten in het kader van het voorzorgsprincipe. Deze overeenkomsten werden toegevoegd als bijlagen bij de toelichtingsnota en de toelichtingsnota werd op deze punten verder aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat doordat het GRUP tevens lasten oplegt of beperkingen oplegt aan (de bedrijfsvoering van) bezwaarindieners, die de last te boven gaan die in het algemeen belang aan een particulier kunnen worden opgelegd, is het voorlopig vastgestelde GRUP tevens van aard om het principe van gelijke spreiding van burgers voor openbare lasten (GBOL-beginsel) te miskennen

De Vlaamse regering wijst er op dat krachtens het beginsel van de gelijkheid van de burgers voor de openbare lasten de overheid niet zonder vergoeding lasten kan opleggen die groter zijn dan die welke een persoon in het algemeen belang moet dragen. Uit dat beginsel vloeit voort dat de onevenredig nadelige - dit zijn de buiten het normale maatschappelijke risico of het normale bedrijfsrisico vallende en op een beperkte groep van burgers of instellingen drukkende - gevolgen van een op zichzelf rechtmatige overheidsdaad, zoals het opleggen van een erfdienstbaarheid van openbaar nut, niet ten laste van (GwH 1 oktober 2015, nr. 132/2015). De Vlaamse regering wijst er op dat de aanduiding ‘hoogspanningsleiding’ (artikel 7) de bestemmingscategorie van de grondkleur

onverlet laat. De in grondkleur aangegeven bestemming is van toepassing voor zover de aanleg, de exploitatie of de wijzigingen van de bestaande hoogspanningsleiding niet in het gedrang wordt gebracht. De Vlaamse regering wijst daarenboven nog op het voorziene inrichtingsprincipe (artikel 7.2) dat de afstemming van de afstand tussen de elektriciteitsdraden en de grond op de aanwezige activiteiten oplegt. Dit inrichtingsprincipe is trouwens een vertaling van een standaardmaatregel. Zoals aangegeven in de toelichtingsnota, houdt dit onder meer in dat het ontwerp van de lijn en de masten in functie van de landbouwactiviteiten hoger wordt ontworpen en gerealiseerd dan wettelijk minimaal vereist en dat boven en naast bestaande bedrijfsgebouwen voor het bepalen van de hoogte van de geleiders rekening wordt gehouden met de aanwezige gebouwen en mogelijk toekomstige uitbreidingen van deze activiteiten. Dienaangaande dient er op gewezen te worden dat overeenkomstig artikel 2.2.6, § 1, eerste lid VCRO stedenbouwkundige voorschriften eigendomsbeperkingen, met inbegrip van een bouwverbod, kunnen bevatten. Enige eigendomsbeperking in het algemeen belang en volgend uit de stedenbouwkundige voorschriften is dan ook mogelijk. De bezwaarindiener toont niet aan dat met de aanduiding 'hoogspanningsleiding' een dermate grote beperking van het eigendomsrecht wordt opgelegd dat deze de last te boven gaat die in het algemeen belang aan een particulier kan worden opgelegd (GwH, nr. 132/2015, 1 oktober 2015). De Vlaamse regering benadrukt dat bij wijze van flankerend beleid een compensatiebeleid werd uitgewerkt en dat Elia met Boerenbond VZW en Algemeen Boerensyndicaat VZW een protocolovereenkomst heeft gesloten. In deze protocolovereenkomst worden vergoedingen bepaald voor schade aan landbouwgronden ten gevolge van de aanleg van elektrische leidingen en hinder en schade omwille van de aanwezigheid van dergelijke leidingen. Ook niet-leden kunnen beroep doen op deze vergoedingen, voor zover voldaan wordt aan de gestelde voorwaarden. In geval van realisatie van het Ventilus-project zal de bezwaarindiener mogelijk beroep kunnen doen op enige vergoeding volgend uit het aangenomen compensatiebeleid en/of conform de protocolovereenkomst. De toelichtingsnota werd aangevuld met de protocolovereenkomst.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat het begrip 'vrijwilligheid' te onduidelijk of niet sluitend genoeg is in relatie tot het effectief visueel bufferen. Uitgaande van vrijwillige medewerking kan een eigenaar niet akkoord gaan met beplanting op zijn/haar eigendom dat als gewenst en geschikt werd bevonden in functie van visuele buffering. Daarmee wordt de effectieve buffering in het gedrang gebracht. Men vraagt zich af of, indien eigenaars de beplanting weigeren, er effectief geen geschikte buffering dient voorzien te worden of dat er in se een indirecte verplichting voor de eigenaars zal gelden. Men stelt dat zo deze problematiek opnieuw vooruit wordt geschoven, terwijl het op planniveau al duidelijk is dat er zich problemen zullen stellen.

De Vlaamse regering bevestigt dat het juist is dat de landschappelijke integratie ook buiten het plangebied kan worden voorzien. Om die reden is in de stedenbouwkundige voorschriften voorzien in een inrichtingsprincipe bestaande uit een maximale landschappelijke integratie in de omgeving, hetgeen uitgewerkt dient te worden in een inrichtingsstudie die bij de omgevingsvergunningsaanvraag voor de hoogspanningsverbinding dient gevoegd te worden. Daarnaast is een overeenkomst gesloten tussen Elia en de Vlaamse regering waarin o.a. de standaardmaatregelen die door Elia worden toegepast inzake landschappelijke integratie zijn verankerd en verder worden geconcretiseerd. Dit maakt geen deel uit van het GRUP en werd om die reden terecht niet in openbaar onderzoek gelegd. Deze overeenkomst wordt nu louter ter informatie als bijlage bij het GRUP gevoegd. Het voorzien van beplanting of andere ingrepen op eigendommen buiten het plangebied en toebehorend aan derden kan slechts worden

uitgevoerd met het akkoord van de betrokken eigenaars. Er valt dan ook niet in te zien op welke wijze hun rechten middels het voorgenomen RUP zouden zijn geschonden. Welke percelen in aanmerking komen voor het uitvoeren van dergelijke ingrepen zal pas duidelijk worden eens alle uitvoeringsdetails van het project vastliggen, het project-MER is opgemaakt en een landschapsexpert is aangesteld om met deze gegevens aan de slag te gaan.

Op basis van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de overeenkomst met betrekking tot landschap toegevoegd als bijlage bij de toelichtingsnota.

In enkele adviezen van lokale besturen wordt gesteld dat het behoud van de bestaande 150 kV-lijnen tussen Lendelede en Avelgem, een schending van het gelijkheidsbeginsel inhoudt gezien de bijkomende last die op de omwonenden wordt gelegd door de verzwaring van de parallelle lijn.

De Vlaamse regering wijst er op dat het aangenomen compensatiebeleid kadert binnen de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening. Artikel 17 van deze wet voorziet enkel een vergoedingsplicht voor elk nadeel dat voortspruit uit de toepassing van de artikelen 14 en 15 van die wet. Hieruit volgt dat enkel het nadeel ten gevolge van de aanleg en het in stand houden van elektrische leidingen in aanmerking wordt genomen. Van hinder voor de gezondheid kan geen sprake zijn ten gevolge van de aanleg of de instandhouding. Voor mogelijke schade aan de gezondheid ten gevolge van de uitbating van de aangelegde leidingen geldt het gemeenrechtelijke aansprakelijkheidsrecht. Dit maakt dat de situatie van een bestaande 380 kV-lijn die enkel zwaarder belast zal worden en waarbij andere geleiders geplaatst worden, zoals de lijn Lendelede-Avelgem, niet te vergelijken valt met de situatie waarbij een nieuwe 380 kV-lijn wordt aangelegd of waarbij een bestaande 150 kV-lijn geüpgraded wordt tot een 380 kV-lijn. Het nadeel dat gepaard gaat met de aanleg en het in stand houden van deze nieuwe of geüpgrade lijn meebrengen valt immers niet te vergelijken met het nadeel gepaard gaande met het plaatsen van nieuwe geleiders.

De Vlaamse regering doet verder opmerken dat het afbreken van de vermelde 150 kV-lijn en/of het maximaal ondergronds brengen ervan geen deel uitmaakt van het GRUP Ventilus. Dit komt ook niet tegemoet aan enige plandoelstelling. Het maximaal ondergronds brengen en/of afbreken van dergelijke bestaande lijnen is louter uitgewerkt als een beleid ter ondersteuning van het GRUP Ventilus, maar maakt er als dusdanig geen deel van uit. Hiertoe werd een overeenkomst met Elia uitgewerkt die werd toegevoegd als bijlage 4 bij de toelichtingsnota. Ook werd in de toelichtingsnota onder § 5.4.2 de nodige verduidelijking en actualisatie toegevoegd. Met het GRUP Ventilus wordt dan ook op dit vlak geen ongelijkheid tot stand gebracht.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het ondergronds brengen van lichte 70 en 150 kV lijnen niet in verhouding staat tot de grote magnetische velden die ontstaan bij Ventilus, en dus niet volstaat ter compensatie. Bovendien is de afbraak onder voorbehoud van haalbaarheid volgens Elia, waardoor een lijn wellicht slechts zal afgebroken worden wanneer deze op het einde van haar levensduur is.

In antwoord verduidelijkt de Vlaamse Regering dat het flankerend beleid m.b.t. het versneld ondergronds plaatsen en afbreken van bestaande hoogspanningslijnen formeel geen onderdeel uitmaakt van het planproces. De uitvoering van deze overeenkomst is strikt genomen geen noodzakelijke vereiste voor de vaststelling van het GRUP ‘Ventilus’.

Daarnaast wijst de Vlaamse regering erop dat de betreffende overeenkomst tussen Elia en de Vlaamse Regering bij wijze van flankerend beleid ondertussen werd ondertekend. Deze overeenkomst voorziet in totaliteit tien hoogspanningslijnen die ondergronds aangelegd en vervolgens afgebroken zullen worden. De indicatieve timing hiervoor werd opgenomen in bijlage 2 van deze overeenkomst. Deze overeenkomst werd toegevoegd als een bijlage bij de toelichtingsnota en de toelichtingsnota werd op dit punt verder aangevuld en geactualiseerd.

Hoofdstuk 3, Deel 4, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Algemeen.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt een strijdigheid met de goede ruimtelijke ordening vastgesteld. Men verwijst naar artikel 4.3.1 §2 van de VCRO waarin wordt bepaald dat de overeenstemming met de goede ruimtelijke ordening steeds beoordeeld wordt met inachtneming van onder meer de volgende beginselen: functionele inpasbaarheid, schaal, ruimtegebruik, visueel-vormelijke elementen, hinderaspecten (geluid, visueel...), gezondheid, veiligheid,... . Men stelt dat deze aspecten eveneens van toepassing zijn bij de opmaak van een GRUP.

De Vlaamse regering bemerkt dat artikel 4.3.1, § 2 VCRO louter geldt bij de beoordeling van een omgevingsvergunningsaanvraag en niet als dusdanig in het kader van de vaststelling van een RUP. Bij de opmaak van het gewestelijk ruimtelijke uitvoeringsplan Ventilus werd voldoende rekening gehouden met de principes van een duurzame ruimtelijke ordening en duurzaam ruimtegebruik, zoals vastgelegd in artikel 1.1.4 van de VCRO, alsook met de gevolgen voor het leefmilieu, met inbegrip van de gezondheid van de mens (cf. plan-MER). De Vlaamse regering verwijst hiervoor naar de toelichtingsnota en het uitgebreide onderzoek in functie van de opmaak van het plan.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar vaststaande rechtspraak van de Raad van State dat een RUP niet uitsluitend mag worden opgemaakt ter behartiging van bepaalde individuele belangen, maar kan enkel aangenomen worden met het oog op de goede ruimtelijke ordening van het gebied.

De Vlaamse regering herhaalt dat het gegeven dat het GRUP Ventilus een vergunningsbasis verleent aan een project dat door Elia als transmissienetbeheerder zal gerealiseerd worden, geen afbreuk doet aan het algemeen belang van het plan. Dit project past ontegensprekelijk binnen de wettelijke opdrachten die overeenkomstig artikel 8 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt aan Elia als netbeheerder zijn opgedragen. Het monopolie aangaande het beheer van het hoogspanningsnet dat volgt uit deze wet, doet geen afbreuk aan het algemeen belang-karakter van het Ventilus-project. Bovendien oordeelde de Raad van State reeds dat de omstandigheid dat een RUP mogelijk de belangen van één welbepaald bedrijf zou ten goede komen, niet impliceert dat een dergelijk RUP onwettig zou zijn, of door machtsafwending zou zijn aangetast. De bestemming die in een RUP aan een gebied wordt gegeven brengt onvermijdelijk voordelen en nadelen met zich mee. Het uitgangspunt moet zijn dat de plannende overheid steeds een afweging maakt van alle relevante aspecten van het plandossier, daarbij oog heeft voor alle in het geding zijnde belangen, en middels het plan een duurzame ruimtelijke ontwikkeling en een goede ruimtelijke ordening

nastreeft (RvS 9 augustus 2007, nr. 173.937, bvba Unic Waasland). Dat is te dezen het geval.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel, die met zich meebrengen dat de overheid haar RUPs moet voorbereiden door de relevante gegevens en de op het spel staande belangen te inventariseren en deze gegevens en belangen tegen elkaar af te wegen in het licht van het doen van het besluit.

De Vlaamse Regering verwijst naar de procesnota en alle bijlagen van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan waaruit blijkt dat in functie van de opmaak van het GRUP heel wat onderzoek werd uitgevoerd en overleg is gepleegd met heel wat actoren en belanghebbenden.

Er werd een plan-MER opgemaakt waarin voor het tracé van Ventilus, rekening houdende met de vooropgestelde plandoelstellingen, verschillende alternatieven, ook diverse ingesproken alternatieven, grondig en op wetenschappelijke wijze werd onderzocht. Voor dezelfde alternatieven werd eveneens een RVR en MKBA opgemaakt. Zoals ook geconcludeerd wordt bij de verwerking van de bezwaren, opmerkingen en adviezen met betrekking tot het gevoerde onderzoek en de vragen met betrekking tot participatie, gebeurde het onderzoek onafhankelijk, grondig en wetenschappelijk en werd voldoende rekening gehouden met de verschillende inspraakreacties. Op basis van deze onderzoeken stelde de Vlaamse Regering op 7 juli 2023 het ontwerp GRUP Ventilus voorlopig vast en motiveerde zij de beslissing van het tracé dat opgenomen werd in het plan.

Eveneens wordt verwezen naar de specifieke rol die de Vlaamse overheid heeft in de samenleving. Het is duidelijk dat een zeer grootschalig en complex project, zoals ook Ventilus, steeds voor- en tegenstanders heeft. De specifieke rol van de Vlaamse overheid houdt in dat zij na het voeren van onderzoek en afweging de in het geding zijnde (deel)belangen, de taak heeft beslissingen binnen haar bevoegdheid te nemen die voor de hele samenleving en dus op Vlaams niveau van belang zijn. In de aanloop van en de besluitvorming rond voorliggend GRUP Ventilus heeft de Vlaamse Regering steeds grondig de deelbelangen afgewogen en een gemotiveerde beslissing genomen in functie van het algemeen belang. De geformuleerde (negatieve) adviezen van de verschillende gemeentes en van de provincie werden in de beoordeling betrokken en gemotiveerd weerlegd.

De Vlaamse regering bevestigt dat het grafisch plan en de uitgewerkte stedenbouwkundige voorschriften met inachtneming van het rechtszekerheids- en het zorgvuldigheidsbeginsel als beginselen van behoorlijk bestuur zijn opgesteld en dat deze op een voldoende rechtszekere en voorspelbare manier zijn uitgewerkt.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het GRUP tevens het evenwicht tussen de erven verstoord en dat dit nochtans verboden wordt in art.3.101 van het nieuw Burgerlijk Wetboek.

De Vlaamse regering merkt op dat een RUP in geen geval aanleiding kan geven tot burenhinder. Artikel 3.101 Nieuw Burgerlijk Wetboek veronderstelt immers nabuurschap.

De Vlaamse overheid beschikt over geen attributen van het eigendomsrecht en is bijgevolg geen nabuur.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de grondwet niet gerespecteerd wordt en dat de overheid elke beslissing die duidelijk afbreuk doet aan het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel duidelijk moet onderbouwen en motiveren.

De Vlaamse regering merkt op dat het besluit tot vaststelling van een ruimtelijk uitvoeringsplan niet formeel gemotiveerd dient te zijn. De keuze voor de ondergrondse en de bovengrondse delen van de hoogspanningslijn blijkt daarentegen afdoende uit de stukken van het dossier. Uit deze stukken, in het bijzonder de toelichtingsnota, de scopingnota en het plan-MER, blijkt waarom bepaalde delen ondergronds worden aangelegd en andere delen bovengronds.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat gelet op het gebrekkige onderzoek dat vandaag voorligt zich een schendig voor het recht op een gezond leefmilieu zoals bepaald in artikel 23, derde lid, 4° van de grondwet voordoet.

De Vlaamse regering stelt vast dat de bezwaarindiener uitgaat van een schending van het recht op een gezond leefmilieu volgend uit artikel 23, derde lid, 4° van de Grondwet en wel wegens een gebrekkig onderzoek van de milieueffecten. Van belang is dat in recente rechtspraak de Raad van State heeft overwogen dat uit artikel 23 van de Grondwet geen individueel subjectief recht op het bevriezen van een bestaande feitelijke situatie volgt (RvS 23 juni 2022, nr. 254.087, Hermans). Het is juist dat het Grondwettelijk Hof in meerdere arresten overwogen dat de standstill-verplichting eraan in de weg staat dat de bevoegde overheid het beschermingsniveau dat wordt geboden door de van toepassing zijnde regelgeving aanzienlijk vermindert, zonder dat er daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang. De overheid beschikt daarbij evenwel over een discretionaire bevoegdheid. Zij moet daarbij oog hebben voor een billijk evenwicht tussen de belangen van de burger en de algemene belangen die met het RUP worden nagestreefd. Het enkele feit dat een aantal burgers mogelijk hinder zullen kunnen ondervinden, houdt nog niet in dat er sprake is van het opleggen van een onevenredig zware last (RvS 25 november 2011, nr. 216.494, Coussement e.a.). Met het RUP wordt een reden nagestreefd van algemeen belang, met name het verzekeren van de bevoorradingszekerheid en het halen van de federale en Europese doelstellingen inzake hernieuwbare energie. Het planvoornemen is onderworpen aan een milieueffectbeoordeling, waarin milderende maatregelen zijn voorgesteld die in het RUP zijn verankerd. Op vlak van gezondheid worden geen aanzienlijke milieueffecten verwacht én is doorheen het planproces het voorzorgsbeginsel toegepast, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. Er valt dan ook niet in te zien op welke wijze het standstill-beginsel, zoals opgenomen in artikel 23 van de Grondwet, zou zijn geschonden. Evenmin geeft bezwaarindiener aan waaruit de schending van artikel 2 en 3 van de richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's (plan-MER-richtlijn) zou bestaan. Deze artikelen bevatten louter definities en de werkingssfeer van deze

richtlijn die trouwens werd omgezet naar nationaal recht. Overeenkomstig artikel 5, lid 2 van voormelde richtlijn dient het milieurapport enkel die informatie te bevatten die redelijkerwijze mag worden vereist gelet op de stand van kennis en beoordelingsmethoden, de inhoud en het detailleringsniveau van het plan, de fase van het besluitvormingsproces waarin het zich bevindt en de mate waarin bepaalde aspecten beter op andere niveaus van het proces kunnen worden beoordeeld.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat er een schending is van artikel 7bis van de grondwet waarin de Belgische overheden sinds 2007 een duurzame ontwikkeling in hun beleid dienen te beogen.

De Vlaamse regering merkt op dat het Ventilus-project dat planologisch verankerd wordt met het GRUP, bijdraagt aan een duurzame ontwikkeling en bijgevolg past in de beleidsdoelstelling van artikel 7bis van de Grondwet. De aanleiding van het Ventilus-project is gelegen in de energietransitie ('elektrificatie') die zich opdringt als antwoord op wetenschappelijke studies over klimaatverandering, waarbij de omschakeling van fossiele naar hernieuwbare energie naar voor wordt geschoven als oplossing om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Het Ventilus-project pas binnen een netwerkplatform dat nodig is voor een inbedding in het Europese, duurzame elektriciteitssysteem van 2030 en later. Het Ventilus-project en dus ook het GRUP kan gezien worden als een overheidsinitiatief gericht op de realisatie van doelstellingen van duurzame ontwikkeling. Verder wijst de Vlaamse regering er op dat uit artikel 1.1.4 van de VCRO volgt dat bij de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen en daarbij rekening moet worden gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. De plannende overheid beschikt daarbij over een ruime discretionaire bevoegdheid (RvS 13 januari 2015, nr. 229.799, Vangheluwe). Een gelijktijdige afweging betekent niet dat deze maatschappelijke belangen noodzakelijk steeds gelijkwaardig moeten zijn, aangezien bij de afweging één bepaalde behoefte zwaarder kan doorwegen in een bepaalde situatie (RvS 14 maart 2017, nr. 237.639, bvba Vanderschrick-Kwekerij-Verpakking). De Vlaamse regering tracht met het voorliggend RUP een duurzame oplossing te bieden voor de realisatie van een aantal noodzakelijke ontwikkelingen van het hoogspanningsnet in West-Vlaanderen in functie van de energietransitie. Om een juiste belangenafweging te kunnen maken tussen alle relevante maatschappelijke behoeften, is heel wat onderzoek gebeurd in het kader van huidig planproces. Het uiteindelijke tracé dat is opgenomen in het GRUP (met inbegrip van het gedeelte dat ondergronds wordt aangelegd) is bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat er ongelijkheid is tussen mensen die wonen bij een hoogspanningslijn en mensen die er werken. Dit is

onaanvaardbaar. Burgers worden verondersteld gelijk te zijn voor de wet. Dit geldt voor het tracé, maar ook voor de compensaties.

In antwoord op dit bezwaarschrift wijst de Vlaamse Regering erop dat er slechts sprake is van een schending van het gelijkheidsbeginsel wanneer gelijke situaties zonder objectieve en redelijke verantwoording verschillend worden behandeld (RvS 2 februari 2021, nr. 249.681, nv Patrivast). Zoals blijkt uit het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP, heeft tot op heden geen enkel onderzoek een oorzakelijk verband kunnen aantonen tussen de blootstelling aan magnetische velden en eender welke aandoening bij volwassenen of kinderen. Het merendeel van de experten van de Klankbordgroep Gezondheid geeft ook aan dat er in wetenschappelijk onderzoek geen statistische verbanden zijn met gezondheidseffecten bij volwassenen, ook niet bij volwassenen die langdurig verblijven in de omgeving van hoogspanningslijnen.

Het voorgaande neemt niet weg dat de gevolgen op vlak van gezondheid een belangrijk aandachtspunt doorheen het planproces vormen. Zo is zowel bij het uitwerken van de verschillende alternatieve tracés als in het plan-MER rekening gehouden met het voorzorgsprincipe, waarbij een jaargemiddelde van 0,4 µT is gehanteerd gebruiken als richtwaarde voor blootstelling. Het uiteindelijke tracé, met in begrip van de vraag waar een ondergrondse aanleg moet worden voorzien, is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens rekening gehouden met het voorzorgsbeginsel, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. Er wordt hierbij geen rekening gehouden met bedrijven, nu in bedrijven doorgaans geen kinderen jonger dan 15 jaar aanwezig zijn. Gelet op wat voorafgaat, is er dan ook geen sprake van een ongelijke behandeling tussen vergelijkbare categorieën van personen. De situatie van werknemers is immers verschillend van deze van kinderen jonger dan 15 jaar. Dat volgt uit het statistisch verband dat in het wetenschappelijk onderzoek is vastgesteld.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat er keuzes gemaakt werden op basis van vermijden van eigendommen en huizen van invloedrijke burgers en politici.

De Vlaamse regering merkt op dat een gedegen alternatievenonderzoek heeft plaatsgevonden, waarbij vertrekkend vanuit de plandoelstellingen redelijke alternatieven werden geselecteerd die aan een milieueffectenbeoordeling onderworpen zijn. Daarbij werd abstractie gemaakt van de identiteit van de inwoners die zich in de nabijheid van de weerhouden alternatieven bevinden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In haar advies wijst de gemeente Ardooie erop dat een GRUP een reglementair kader moet bieden om het elektriciteitstransport mogelijk te maken waarbij het niet volstaat een bestemming van een deel van het grondgebied te bepalen maar ook de inrichting en het beheer van deze ruimte te bepalen. Het is dus een juridische verbindende concretisering van de goede ruimtelijke ordening. Een ruimtelijk uitvoeringsplan moet of

kan niet zomaar samenvallen met de voor de exploitant van de hoogspanningsinfrastructuur optimale realisatie.

In antwoord op deze opmerking wijst de Vlaamse Regering erop dat een RUP niet noodzakelijk de drie types van voorschriften – bestemming, inrichting en beheer – dient te bevatten. Dit hangt steeds af van het planningsniveau en de doelstellingen van het plan (Parl. St. Vl. Parl. 1998-99, nr. 1332-1, 23). Er bestaat ook geen verplichting dat de stedenbouwkundige voorschriften tot in het kleinste detail worden uitgewerkt. Het vereiste van voorspelbaarheid en nauwkeurigheid van stedenbouwkundige voorschriften verhindert evenwel niet dat deze voorschriften flexibel kunnen worden opgevat, noch dat deze binnen redelijke grenzen een bepaalde discretionaire bevoegdheid kunnen verlenen aan de vergunningverlenende overheden bij het beoordelen van een concrete aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning (RvS 22 december 2017, nr. 240.302, nv Alcovil). Het voorliggende RUP heeft als doel een planologisch kader te bieden, waarbij op basis van het Typevoorschriftenbesluit o.a. een overdruk voor hoogspanningsleiding wordt aangebracht op de onderliggende bestemmingsplannen. Het RUP legt het tracé van deze verbinding vast op basis van een milieueffectbeoordeling waarin verschillende alternatieven werden onderzocht (o.a. waar een ondergrondse aanleg het meest aangewezen is). Op planniveau is daartoe o.a. een plan-MER opgemaakt. Aan voorliggend GRUP is aldus een uitgebreid onderzoek op verschillende vlakken voorafgegaan, zowel rond milieu en gezondheid als op vlak van technologie en veiligheid. Het plan zoals voorligt, is het resultaat van dit onderzoek, zowel op vlak van tracé en herbestemmingen, als op vlak van voorwaarden die doorvertaald zijn in de Stedenbouwkundige Voorschriften. Het plan legt immers alle bestemmingen en ruimtelijk vertaalbare maatregelen vast op perceelsniveau, en dit in functie van het realiseren van de doelstellingen van het plan. Hiervoor is uitgegaan van de typevoorschriften, waar gebiedsspecifieke elementen aan zijn toegevoegd. Elementen die aspecten betreffen die zich situeren op projectniveau (omgevingsvergunning) of uitvoeringsniveau, worden niet in de stedenbouwkundige voorschriften opgenomen, tenzij uit het milieueffectenonderzoek blijkt dat deze noodzakelijk zijn om een bepaalde (aanzienlijke) negatieve impact te milderen of voorkomen. Dit principe wordt in §2.5 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, toegelicht. De selectie van de elementen die opgenomen zijn in de stedenbouwkundige voorschriften is bewust beperkt gehouden om er in de toekomst voldoende flexibel mee te kunnen omgaan. Het is immers altijd mogelijk dat bij een verdere uitwerking andere technische oplossingen op projectniveau nodig zijn die passen binnen het kader van de stedenbouwkundige voorschriften. Enkel die elementen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van het doel worden verordenend vastgelegd. Indien er op planniveau reeds voor geopteerd zou worden om breedtes, of mastenlocaties, -type en -hoogte vast te leggen, zou dit betekenen dat met zeer ruime marges zou moeten gewerkt worden om de concrete uittekening op projectniveau, in overleg met bvb. de landbouwer die het maaiveld bewerkt, de wegbeheerder van de kruisende wegen, … niet te hinderen. Op projectniveau moet immers in detail worden nagegaan waar de mastinplanting het beste komt rekening houdend met de plaatselijke omstandigheden. Wel worden in de stedenbouwkundige voorschriften verschillende principes en randvoorwaarden vastgelegd, die een ruimtelijk en op milieuvlak aanvaardbaar project garanderen. Bovendien moet bij de omgevingsvergunningsaanvraag voor de hoogspanningsleiding een inrichtingsstudie worden gevoegd, die minimaal moet ingaan op de inrichtingsprincipes, met onder meer de maximale landschappelijke integratie van de hoogspanningslijn in de omgeving, de inplanting van de masten en de afstemming van de hoogte op de aanwezige activiteiten.

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat rekening houdend met het feit dat er mogelijks nieuwe technologieën beschikbaar zullen zijn eens de uitvoering van start kan gaan en de impact van hoogspanningslijnen op landschap, mens, milieu en natuur, het voorgesteld tracé in strijd is met de beginselen opgesomd in het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM) artikel 1.2.1 §2. Hierin wordt gesteld dat het milieubeleid streeft naar een hoog beschermingsniveau op basis van een afweging van de verschillende maatschappelijke activiteiten. Het berust onder meer op het voorzorgsbeginsel en het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden, het standstill-beginsel en het beginsel dat de vervuiler betaalt. Er is een grote bezorgdheid inzake de veiligheid en gezondheidseffecten, alsook wat de impact op het landschap betreft.

De Vlaamse regering merkt op dat uit artikel 1.2.1, § 2 van het DABM, voor zover al toepasselijk bij de vaststelling van een RUP, geen verplichting kan afgeleid worden om geen RUP aan te nemen omdat er mogelijks op datum van de uitvoering van het Ventilus-project andere, nieuwe technologieën voor handen zouden (kunnen) zijn. Er kan enkel rekening gehouden worden met de (bestaande) beschikbare technologieën die toelaten om de plandoelstelling(en) te bereiken. De technologiekeuze werd grondig onderzocht en onderworpen aan de dubbelcheck door verschillende experten. Het is geenszins onzorgvuldig van de plannende overheid om bij de beoordeling enkel rekening te houden met redelijke alternatieven . Bovendien is het geenszins zeker of en wanneer een andere, nieuwe technologie beschikbaar zou zijn en maakt voormelde kritiek tevens abstractie van de ambities met betrekking tot de energietransitie tegen 2030. Er wordt overigens ook niet concreet aangegeven op welke wijze artikel 1.2.1, § 2 van het DABM zou zijn geschonden. De impact op landschap, mens, milieu en natuur werd uitvoerig onderzocht in het plan-MER. De conclusies van het plan-MER werden doorvertaald in het grafisch plan en de stedenbouwkundige voorschriften.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt specifiek bezwaar aangetekend tegen de inplanting van het hoogspanningsstation De Spie op grondgebied van Brugge. Er wordt met betrekking tot de Spie opgemerkt dat de feitelijke toestand hier als referentietoestand moet gelden en niet de juridische toestand. Het gebied De Spie werd in het GRUP Afbakening regionaalstedelijk gebied Brugge opgenomen als industriegebied. Tegen deze bestemming werd beroep aangetekend bij de Raad van State. Dit beroep werd wegens een exceptie van onontvankelijkheid verworpen. Er wordt gesteld dat bezwaarindieners nog de bestemmingswijziging opgenomen in het GRUP Afbakening regionaalstedelijk gebied kunnen aanvechten op grond van artikel 159 van de grondwet, zijnde de onwettigheidsexceptie.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen merkt de Vlaamse regering op dat er meerdere locaties in aanmerking zijn genomen voor het bouwen van hoogspanningsstations. Bij het selecteren van deze locaties is rekening gehouden met twee criteria, zijnde (i) of de locatie aansluit op of nabij een bestaand hoogspanningsstation en (ii) het feit dat nieuwe stations bij voorkeur worden gerealiseerd ter hoogte van zones met een bestemming als bedrijventerrein of gelijkwaardig (scopingnota versie 3, p. 55). Deze criteria zijn ingegeven vanuit de intentie om de verdere versnippering van het buitengebied tegen te gaan. Om die reden is gezocht naar geschikte locaties ter hoogte van gebieden met activiteiten met gelijkaardige ruimtelijke kenmerken of met zones die hiervoor reeds bestemd zijn. Wat de eventuele onwettigheid van het GRUP Afbakening

regionaalstedelijk gebied Brugge betreft, merkt de Vlaamse regering op dat zij als orgaan van actief bestuur, namelijk geen toepassing mag maken van artikel 159 van de Grondwet. Deze laatste bepaling richt zich immers niet tot organen van actief bestuur, maar enkel tot de met eigenlijke rechtspraak belast organen. Bovendien moet elke administratieve rechtshandeling, zolang deze niet door de RvVb of RvS wordt vernietigd of onwettig wordt verklaard, geacht worden wettig te zijn. Dit voorrecht – het zogenaamde "privilège du préalable" – geldt ook voor bestuurshandelingen die genomen worden in het kader van het omgevingsrecht. Bovendien gaat bezwaarindiener eraan voorbij dat de locatie De Spie aansluit op een bestaand hoogspanningsstation, zodat niet enkel de onderliggende bestemming een rol heeft gespeeld bij het selecteren van deze locatie, maar ook de ligging ten opzichte van dit hoogspanningsstation.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd waarom kan men, net zoals in het advies van de Raad van State over het stikstofdecreet, de bewijslast niet kan omdraaien. Men spreekt daar over "slechts mogelijk indien geen redelijke wetenschappelijke twijfel bestaat over de afwezigheid van schadelijke gevolgen voor de beschermde gebieden".

De Vlaamse regering merkt op dat op het vlak van de beoordeling van de mogelijke impact op de gezondheidseffecten geen nuttige lessen uit het zogenaamde Stikstofarrest en evenmin uit het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State bij het zogenaamde 'Stikstofdecreet' kunnen getrokken worden. In deze rechtspraak en dat advies is artikel 36ter, § 4 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu aan de orde dat als volgt luidt: 'De overheid die over een vergunningsaanvraag, een plan of programma moet beslissen, mag de vergunning slechts toestaan of het plan of programma slechts goedkeuren indien het plan of programma of de uitvoering van de activiteit geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone kan veroorzaken'. Deze bepaling is de omzetting van artikel 6, lid 3 van de Habitatrichtlijn dat bepaalt dat er pas een vergunning kan worden verleend wanneer er zekerheid is dat het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten. Dit is speelt echter niet bij de beoordeling van de gezondheidseffecten, zoals bevestigd werd door de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RvVb-A-2223-0977, 15 juni 2023): 'De betreffende bepaling uit de Habitatrichtlijn is evenwel niet van toepassing, en leent zich evenmin voor een toepassing bij analogie in de voorliggende context.'. De Vlaamse regering herhaalt dat toepassing werd gemaakt van het voorzorgsbeginsel omwille van het gebrek van sluitende wetenschappelijke zekerheid over de gezondheidseffecten van hoogspanningslijnen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op artikel 1.1.4 van de VCRO en stelt dat de gelijktijdige afweging van de verschillende maatschappelijke activiteiten onvoldoende is gebeurd. Er is geen of nauwelijks rekening gehouden met de economisch en esthetische gevolgen.

In antwoord op dit bezwaar wijst de Vlaamse regering er vooreerst op dat uit artikel 1.1.4 van de VCRO volgt dat bij de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan de ruimtelijke

behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen en daarbij rekening moet worden gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. De plannende overheid beschikt daarbij over een ruime discretionaire bevoegdheid (RvS 13 januari 2015, nr. 229.799, Vangheluwe). Een gelijktijdige afweging betekent niet dat deze maatschappelijke belangen noodzakelijk steeds gelijkwaardig moeten zijn, aangezien bij de afweging één bepaalde behoefte zwaarder kan doorwegen in een bepaalde situatie (RvS 14 maart 2017, nr. 237.639, bvba Vanderschrick-Kwekerij-Verpakking). De Vlaamse regering tracht met het voorliggend RUP een duurzame oplossing te bieden voor de realisatie van een aantal noodzakelijke ontwikkelingen van het hoogspanningsnet in West-Vlaanderen in functie van de energietransitie. Om een juiste belangenafweging te kunnen maken tussen alle relevante maatschappelijke behoeften, is heel wat onderzoek gebeurd in het kader van huidig planproces. Het uiteindelijke tracé dat is opgenomen in het ontwerp-RUP (met inbegrip van het gedeelte dat ondergronds wordt aangelegd) is bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen.

Bij de opmaak van het GRUP is ook de afweging gemaakt inzake de esthetische en de economische gevolgen. Zowel de visuele impact, als de economische impact van het GRUP wordt uitgebreid besproken in bijlage V van het GRUP, met name het plan-MER. In het bijzonder voor wat betreft de visuele impact merkt de Vlaamse Regering op dat de exacte ligging van de masten niet wordt vastgelegd middels het GRUP. De ligging van de masten zal bepaald worden bij de verdere detailuitwerking van het project. Eens de mastlocaties gekend zijn, zal een concrete beoordeling gebeuren in een verdere uitvoeringsfase.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt louter aangegeven dat men tegen het aspect versterking of verzwaren van de lijn is.

De Vlaamse Regering neemt akte van het algemene standpunt dat men tegen bepaalde ruimtelijke principes is die gehanteerd worden in het voorliggende GRUP. Bij de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen moet echter rekening worden gehouden met de richtinggevende en bindende delen van de ruimtelijke structuurplannen (art. 2.1.2, § 2 en 3 VCRO). In het richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) wordt gesteld dat de draagstructuren of de tracés van bestaande bovengrondse hoogspanningsleidingen bij voorrang in aanmerking komen voor het aanbrengen van bijkomende elektrische geleiders, indien zij daarvoor ontworpen zijn. . De Vlaamse regering kan dan ook niet zomaar van dit principe afwijken.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen spreekt men zich algemeen tegen (delen van) de (bovengrondse) hoogspanningslijn uit zonder concrete argumenten aan te halen.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze standpunten en geeft aan dat geen concrete elementen worden aangevoerd om deze beweringen te staven. Het gaat hier voornamelijk om het uitdrukken van een persoonlijke mening of gevoelswaarde .

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt men zich vragen bij de onpartijdigheid en objectiviteit van de deskundigen die onderzoek deden voor het project en de snelheid waarmee het onderzoek uitgevoerd moest worden. Men verwijst naar het feit dat Elia deze studies betaald heeft.

De Vlaamse regering neemt akte van deze standpunten met betrekking tot onpartijdigheid en objectiviteit maar wijst erop dat de onderzoeken in alle onafhankelijkheid zijn uitgevoerd. De omstandigheid dat een RUP mogelijk de belangen van één welbepaald bedrijf zou ten goede komen, impliceert daarom nog niet ipso facto dat een dergelijk RUP onwettig zou zijn, of door machtsafwending zou zijn aangetast. De bestemming die in een RUP aan een gebied wordt gegeven, brengt onvermijdelijk voordelen en nadelen met zich mee. Het uitgangspunt moet zijn dat de plannende overheid steeds een afweging maakt van alle relevante aspecten van het plandossier, daarbij oog heeft voor alle in het geding zijnde belangen, en middels het plan een duurzame ruimtelijke ontwikkeling en een goede ruimtelijke ordening nastreeft (RvS 9 augustus 2007, nr. 173.937, bvba Unic Waasland). Het is juist dat Elia heeft ingestaan voor de financiering van de milieubeoordeling. Dit is een gebruikelijke werkwijze die wettelijk is geregeld, waarbij een initiatiefnemer de 'overdacht van het initiatiefnemerschap van de milieubeoordeling' vraagt. Deze vraag is onderzocht en er werd hiermee ingestemd. Dit betreft een louter financiële regeling, de milieubeoordeling wordt uitgevoerd door onafhankelijke, erkende milieudeskundigen die de Richtlijnenboeken, handleidingen en codes van goede praktijk moeten volgen. Indien er onregelmatigheden op de werkzaamheden van deze deskundigen worden vastgesteld door de bevoegde diensten, dan verliezen deze deskundigen hun erkenning. Bovendien wordt een voortdurende kwaliteitsbewaking van de milieubeoordeling uitgevoerd in het planteam. Het RVR en MKBA werden niet door Elia gefinancierd. Ook de experten van de dubbelcheck technologie en van de Klankbordgroep gezondheid, de Intendant en prof. Westermann werden aangesteld en betaald door het departement Omgeving. De studies met betrekking tot technologie die door Elia werden gefinancieerd, werden door onafhankelijke onderzoekers (dubbelcheck technologie, Intendant en prof. Westermann) herbekeken.

Derhalve zijn de beweringen in deze bezwaren onjuist en geven deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend GRUP.

Een aantal bezwaarindieners geloven niet dat hoogspanning geen schade aanbrengt aan de mensen en de omgeving; men beticht de overheid van het manipuleren van de cijfers in het dossier.

De Vlaamse Regering stelt vast dat in een aantal bezwaren gesteld wordt dat men het onderzoek dat werd uitgevoerd in het kader van voorliggend dossier niet gelooft. Er worden echter geen elementen aangehaald die kunnen staven dat voorliggend dossier een leugen is of dat de cijfers in voorliggend dossier gemanipuleerd zijn. De Vlaamse Regering wijst de bezwaarindieners erop dat in voorliggend dossier verschillende (internationaal) erkende deskundigen werden geraadpleegd en het onderzoek werd uitgevoerd door deskundigen

wiens erkenningen gecontroleerd worden. Ook wordt in voorliggend dossier gebruikt gemaakt van wetenschappelijk erkende methodieken (MER, RVR, MKBA) zodat in alle redelijkheid kan worden geoordeeld dat de cijfers en onderzoeken in voorliggend dossier correct zijn.

Deze bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat reeds in de startnota, de scopingnota en het ontwerp plan-mer onterecht op een voorkeursalternatief (basisalternatief genoemd) gefocust werd. Deze benadering staat haaks op de MER-wetgeving, die vereist dat alle redelijke alternatieven dienden opgenomen te worden in de startnota en de kennisgeving.

In antwoord op deze bezwaarschriften merkt de Vlaamse regering op dat het juist is dat de startnota verwijst naar een 'basisalternatief'. Het basisalternatief zoals opgenomen in de startnota is het geheel van projectonderdelen dat bij de opmaak van de startnota, als meest plausibele oplossing beschouwd werd. Het is een courante praktijk dat een plan-MER een 'basisplan' of 'basisalternatief' beschrijft. Zo stelt de Handleiding Alternatieven van het Team Mer hieromtrent het volgende: "Het basisplan/basisproject is het plan of project dat voorgedragen wordt door de initiatiefnemer en waarvoor (eventueel) alternatieven worden ontwikkeld en beoordeeld. (…) Het basisplan of -project komt doorgaans tot stand tijdens een voortraject, voorafgaand aan de eigenlijke m.e.r.-procedure, door verschillende elementen samen in overweging te nemen". Het feit dat er een basisplan wordt geschetst in de startnota, doet geen afbreuk aan de verplichting om redelijke alternatieven voor dit basisplan te onderzoeken. Er werd in de startnota ook duidelijk vermeld dat pas na het milieueffectenonderzoek duidelijk zou zijn of het basisalternatief ook het voorkeursalternatief zou worden. In navolging van de vele reacties uit de publieke consultatie werd het spectrum van aantal redelijke locatiealternatieven uitgebreid. Er werd afgestapt van de term 'basisalternatief' en de redelijke locatiealternatieven werden gebundeld in vijf 'hoofdalternatieven'. De evaluatie en selectie van de redelijke alternatieven is tevens een onderdeel van de kwaliteitsbeoordeling van het Team Omgevingseffecten in de scopingnota. In het plan-MER werden vervolgens alle redelijke alternatieven op een gelijkwaardige manier onderzocht, en dit op basis van een stapsgewijze aanpak. Mede op basis van de resultaten van het onderzoek in de plan-MER werd een voorkeursalternatief geselecteerd, dat de basis vormt voor het GRUP.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven derhalve geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In bezwaarschriften wordt aangegeven dat de aankoop van een eigendom gebeurde na raadpleging van het gewestplan en ervan uitgaande dat de bestemmingen ongewijzigd gingen blijven. Andere bezwaarindieners werden bij aankoop van een perceel of pand gezegd dat ze niet binnen de 0,4 µT gesitueerd waren, wat na de verzwaring van de bestaande lijn wel zo zal zijn.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze opmerkingen, maar wijst erop dat het rechtszekerheidsbeginsel geen aanspraak inhoudt op ongewijzigde planbestemmingen en bestemmingsvoorschriften. Indien de overheid bij haar planologisch beleid geen wijzigingen zou mogen aanbrengen in de bestemmingen van particuliere eigendommen, teneinde de definitief gevestigde individuele rechtssituaties en rechtsverhoudingen volledig

te vrijwaren, zou het haar onmogelijk zijn enig beleid ter zake te voeren. Een gewestplan is reglementair van aard en bestuurshandelingen van reglementaire aard kunnen te allen tijde onder de decretaal bepaalde voorwaarden worden opgeheven of gewijzigd, en er kan, eveneens onder decretaal bepaalde voorwaarden, worden van afgeweken. Bestemmingsvoorschriften van plannen van aanleg scheppen geen verworven rechten voor de betrokken eigenaars naar de toekomst toe. Men kan er dan ook niet wettig op vertrouwen dat de toepasselijke planvoorschriften in de toekomst ongewijzigd behouden zouden blijven (RvS 4 maart 2011, nr. 211.812, nv Grefra en RvS 1 juni 2011, nr. 213.630, bvba Scarabe).De decreetgever heeft de mogelijkheid van bestemmingswijzigingen voorzien in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, mits het volgen van de geëigende procedure en het organiseren van de nodige inspraakmomenten. Met voorliggend GRUP is de procedure van een geïntegreerd planningsproces gevolgd en is zowel over de startnota als over het ontwerp van GRUP een inspraakperiode georganiseerd.

Deze bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat het Ventilusproject een grote impact heeft op de provincie West-Vlaanderen, die al zwaar belast is met hoogspanningslijnen. Men verwijst naar de impact op vlak van landschap en gezondheid, maar vreest ook voor een leegloop van inwoners en bedrijven in de nabijheid van het tracé. Er wordt gevraagd naar een compromis, met inspraak van de West-Vlaming, of naar het ondergronds brengen van zoveel mogelijk lijnen in de provincie cfr. het Standstill-principe. Men wijst erop dat het de taak is van de Vlaamse Regering om infrastructuur gelijkmatig te verdelen over de regio's. Anderen geven soortgelijke opmerkingen over bv. Ardooie, Lendelede of Deerlijk.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze standpunten, maar wijst erop dat geen concrete elementen worden aangevoerd om deze beweringen te staven. Het gaat voornamelijk om het uitdrukken van een gevoelswaarde waarmee louter beleidskritiek wordt geuit. De Vlaamse Regering verwijst bovendien naar de verschillende overeenkomsten en beslissingen die zijn genomen ter ondersteuning van de doelstellingen of uitvoering van voorliggend plan, zoals ook omschreven in §5.4 van de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP. Het betreft enerzijds twee overeenkomsten, met name omtrent de landschappelijke inpassing enerzijds en het ondergronds brengen of afbreken van bestaande hoogspanningslijnen in West-Vlaanderen anderzijds. Daarnaast is een overeenkomst met Elia afgesloten over een verruimd compensatiebeleid, zoals omschreven in paragraaf 5.4.3 van de toelichtingsnota. Het uiteindelijke tracé dat is opgenomen in het GRUP (met inbegrip van het gedeelte dat ondergronds wordt aangelegd) is bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. In de toelichtingsnota van het GRUP wordt aangegeven dat de lokale ondergrondse aanleg van de 380 kV-verbinding (6 GW) over een beperkte afstand als inrichtingsalternatief mee is onderzocht (toelichtingsnota, p. 21). Belangrijk hierbij is dat er specifieke beperkingen gelden bij een dergelijke ondergrondse aanleg. Zo dient de totale lengte een ondergrondse 380 kV-verbinding zich te beperken tot 8 à 12 kilometer en moet het aantal delen waarin deze totale lengte onderverdeeld kan worden zo laag mogelijk te worden gehouden (maximum twee deelzones). Rekening houdend met voormelde beperkingen zijn de verschillende tracé-alternatieven vervolgens doorheen het plan-MER – door middel van een trapsgewijze benadering – vormgegeven

en beoordeeld. Deze trapsgewijze benadering wordt beschreven in de scopingnota (scopingnota, p. 174-178). Het gedeelte van de 380 kV-verbinding (6 GW) dat ondergronds wordt aangelegd, is gebaseerd op de bevindingen van het plan-MER, waarin wordt aangegeven voor welke delen van het tracé een ondergrondse aanleg vereist is. Het criterium dat is gehanteerd om te bepalen welke delen van het tracé ondergronds moeten worden aangelegd berust op concrete elementen en is duidelijk, abstract en wettig.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In enkele bezwaarschriften wordt gewezen op het monopolie van Elia inzake elektriciteitstransport; men stelt de vraag waarom er geen concurrentie is.

De Vlaamse Regering bevestigt dat dat Elia een wettelijk monopolie als beheerder van het Belgische transmissienet voor elektriciteit bezit sinds 13 september 2002 en belast is met een opdracht van openbaar nut. Bij ministerieel besluit van 13 januari 2020 werd Elia Transmission Belgium N.V. aangewezen als netbeheerder voor een periode van twintig jaar vanaf 31 december 2019. Dit volgt uit de toepassing van Europese Regelgeving. De huidige richtlijn is Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU.

Deze bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat men moet rekening houden met de noden van de toekomst en dat voorliggend GRUP niet toekomstgericht is en niet voorziet in een duurzame oplossing. Er wordt in dat kader gewezen op op de doelstellingen van de Europese Green Deal en duurzaamheidsdoelen, zoals vastgelegd door de Verenigde Naties en geëngageerd door de Vlaamse Overheid. Een bezwaarindiener is van mening dat het Ventilus-project indruist tegen het verzekeren van een goede gezondheid en het promoten van welzijn voor alle leeftijden (SDG3), het verzekeren van toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen (SDG7), het bevorderen van aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen (SDG8), de bouw van veerkrachtige infrastructuur en het bevorderderen van inclusieve en duurzame industrialisering en het stimuleren van innovatie (SDG 9), en het maken van inclusieve, veilige, veerkrachtige en duurzaame steden en menselijke nederzettingen (SDG11).

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen wijst de Vlaamse regering er vooreerst op dat uit artikel 1.1.4 van de VCRO volgt dat bij de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen en daarbij rekening moet worden gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. De plannende overheid beschikt daarbij over een ruime discretionaire bevoegdheid (RvS 13 januari 2015, nr. 229.799, Vangheluwe). Een gelijktijdige afweging betekent niet dat deze maatschappelijke belangen noodzakelijk steeds gelijkwaardig moeten zijn, aangezien bij de afweging één bepaalde behoefte zwaarder kan doorwegen in een bepaalde situatie (RvS 14 maart 2017, nr. 237.639, bvba Vanderschrick-Kwekerij-Verpakking). De Vlaamse regering tracht met het

voorliggend RUP een duurzame oplossing te bieden voor de realisatie van een aantal noodzakelijke ontwikkelingen van het hoogspanningsnet in West-Vlaanderen in functie van de energietransitie. Om een juiste belangenafweging te kunnen maken tussen alle relevante maatschappelijke behoeften, is heel wat onderzoek gebeurd in het kader van huidig planproces. Het uiteindelijke tracé dat is opgenomen in het ontwerp-RUP (met inbegrip van het gedeelte dat ondergronds wordt aangelegd) is bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. Er valt dan ook niet in te zien waarom het voorliggende RUP "niet toekomstgericht" zou zijn of niet zou voorzien "in een duurzame oplossing". .

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de parallel getrokken tussen de inplantingskeuze voor grote windturbines en hoogspanningslijnen, nl. waar mogelijk bij grote lijninfrastructuren, en wordt terzake verwezen naar de nieuwe Omzendbrief OMV/2023/01. Men verwijst ook naar het Windplan 2025, waarin het engagement van de VR is opgenomen om de investeringen in windturbines op te drijven naar 100 MW extra vermogen per jaar. In het Windplan en de Omzendbrief ligt de nadruk niet enkel op nieuwe grote, significante windturbines, maar ook op de repowering van de bestaande windturbines in het kader van energetische optimalisatie. Dit betekent dat bij het controleren van de veiligheidsafstand rekening moet gehouden worden met een grotere rotor en hogere tip. Men vraagt concreet om ofwel binnen het GRUP, ofwel buiten het GRUP een heroverweging te doen van de ruime veiligheidsafstanden tussen windturbines en hoogspanningslijnen, zoals thans opgelegd door de netbeheerder.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse regering naar het plan-MER waarin wordt aangegeven dat, om zo weinig mogelijk ruimtebeslag te leggen op de realisatie van toekomstige windturbines, een nieuwe bovengrondse hoogspanningslijn dient te worden voorzien ofwel zo dicht mogelijk tegen de infrastructuren waarmee kan gebundeld worden aangelegd te worden, ofwel op een afstand van minstens 150 m, zodat het nog mogelijk is windturbines met een gangbare rotordiameter te realiseren tussen de infrastructuren waarmee kan gebundeld worden en de nieuwe hoogspanningslijn. De omzendbrief bevat een aantal richtlijnen voor de vergunningverlenende overheden, maar benadrukt dat steeds voor ogen moet worden gehouden dat de beoordeling op vergunningenniveau ook rekening moet houden met de milieutechnische wetgeving, de sectorale regelgeving, ... De ruimtelijke randvoorwaarden die worden aangereikt in de omzendbrief gaan uit van een drietrapsladder, waarbij in eerste instantie moet worden gezocht naar locaties binnen het bestaande ruimtebeslag en pas in een volgende instantie moet worden gekeken naar het bundelingsprincipe. Hierbij wordt aangegeven dat o.a. kan worden gebundeld met andere grote windturbines, havengebieden en grootschalige bedrijventerreinen en markant in het landschap aanwezige lijninfrastructuur, zoals autosnelwegen of hoge infrastructuren zoals een 380 kV hoogspanningsleiding. Er valt dan ook niet in te zien op welke wijze het RUP strijdig zou zijn met de principes van deze omzendbrief.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat een zorgvuldige overheid geen plan kan goedkeuren waarbij er onduidelijkheid is over de milieueffecten en de impact op gezondheid van de mensen.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt de Vlaamse Regering dat het zorgvuldigheidsbeginsel inhoudt dat een bestuur zijn beslissing op zorgvuldige wijze moet voorbereiden. De beslissing van het bestuur dient derhalve te steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die met de vereiste zorgvuldigheid werden vastgesteld. De zorgvuldigheid verplicht de overheid er onder meer toe om zorgvuldig te werk te gaan bij de voorbereiding van de beslissing en ervoor te zorgen dat de feitelijke en juridische aspecten van het dossier deugdelijk onderzocht worden, zodat de overheid met kennis van zaken kan beslissen.

De milieueffecten en de mogelijke impact op de gezondheid heeft het voorwerp uitgemaakt van grondig onderzoek, zoals kan vastgesteld worden uit de Bijlagen gevoegd bij voorliggend GRUP, gaande van de Toelichtingsnota, het Plan-MER, het Ruimtelijk Veiligheidsrapport, de Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse, de Scopingnota met bijlages en de bijlages bij de Procesnota. De plannende overheid beschikt bijgevolg over alle nodige informatie om met kennis van zaken het RUP vast te stellen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt algemeen gevraagd naar meer onderzoek om te motiveren waarom bepaalde keuzes gemaakt zijn.

De Vlaamse Regering neemt akte van het standpunt , maar wijst erop dat in deze bezwaren geen specifieke elementen zijn opgenomen om de standpunten te onderbouwen. De Vlaamse Regering geeft aan dat in voorliggend dossier heel wat onderzoeken zijn opgenomen om te komen tot het tracé dat vertaald is in voorliggend GRUP. Het verloop van het onderzoek en de resultaten van de alternatievenafweging zijn opgenomen in §4.4 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP; alle onderzoeken zijn integraal opgenomen als Bijlages bij het GRUP, of als bijlages bij de Scopingnota, Bijlage VIII bij voorliggend GRUP, of de Procesnota. Op specifieke vragen en opmerkingen over de motivatie van het tracé wordt op andere plekken in voorliggend besluit ingegaan.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In haar advies vraagt de stad Roeselare om de visuele impact van de hoogspanningslijn duidelijker te tonen met realistische 3D-beelden, zodat de impact op het landschap beter kan ingeschat worden.

In antwoord op dit advies wenst de Vlaamse regering erop te wijzen dat het GRUP als doel heeft een planologisch kader te bieden, waarbij op basis van het Typevoorschriftenbesluit o.a. een overdruk voor hoogspanningsleiding wordt aangebracht op de onderliggende bestemmingsplannen. Het GRUP legt het tracé van deze verbinding vast op basis van een milieueffectbeoordeling waarin verschillende alternatieven werden onderzocht. Het Algemeen Richtlijnensysteem van het team Omgevingseffecten stelt dat de beoordeling qua detailniveau niet verder kan gaan dan wat mogelijk en verdedigbaar is gelet op de mate van detail waarin het initiatief zelf is uitgewerkt en de beslissing die het initiatief moet ondersteunen. Te dezen zijn de precieze uitvoeringsdetails van het voorgenomen

project, waarvoor het GRUP een planologische basis wenst te bieden, nog niet gekend. In die omstandigheden en rekening houdend met de stedenbouwkundige voorschriften die de verplichting opleggen om nog in overleg te treden met de betrokkenen, is het niet mogelijk om realistische 3D beelden op te maken. Het beschikken over realistische 3D-beelden is geen wettelijke verplichting, noch in het kader van een GRUP, noch in de methodiek van een milieubeoordeling op planniveau.

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wijst men op de discrepantie tussen het niet mee opnemen van het voorzorgsprincipe in het compensatiebeleid én het feit dat men een minimaal verschil in aantal woningen laat doorwegen bij de uiteindelijke keuze voor het tracé.

De Vlaamse Regering wijst er op dat het compensatiebeleid gebaseerd is op de mogelijke waardevermindering van de eigendommen naar aanleiding van Ventilus. Dit compensatiebeleid is gekoppeld aan de totale mogelijke waardevermindering van de woningen en niet aan de 0,4µT-magneetveldcontour. Zoals ook blijkt uit het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP, heeft tot op heden geen enkel onderzoek een oorzakelijk verband kunnen aantonen tussen de blootstelling aan elektromagnetische velden, binnen de blootstellingslimieten, afkomstig van hoogspanningslijnen en eender welke aandoening bij volwassenen of kinderen. Er is veel onderzoek gedaan naar de gezondheidseffecten van magnetische velden bij langdurige blootstelling, ook in verschillende meta-analyses.

Vanuit het wetenschappelijk onderzoek zijn er dus geen redenen naar voor gekomen om het voorzorgsbeleid zo toe te passen dat dit wordt gekoppeld aan het compensatie (en aankoop-)beleid. Doorheen het planproces is het voorzorgsbeginsel toegepast zoals vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden (VR 2023 3103 DOC.0327/1BIS). Onderdeel daarvan is het berekenen van de zone waar meer dan 0,4 µT voorkomt en het beperken van het aantal woningen binnen deze contour. In zoverre bezwaarindieners zouden aanvoeren dat hun woning minder waard zou worden, gelet op de ligging binnen voormelde contour, betreft dit een geschil over burgerlijke rechten krachtens artikel 144 van de Grondwet uitsluitend tot de bevoegdheid van de justitiële rechter behoort (RvS 29 mei 2018, nr. 241.653, bvba Immo Roodhooft).

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de keuzes uit voorliggend GRUP een miskenning inhouden van het recht op arbeid van werknemers, met economische schade tot gevolg.

In antwoord hierop stelt de Vlaamse Regering dat niet concreet wordt gemaakt op welke wijze voorliggend GRUP aanleiding zou geven tot een miskenning van het recht op arbeid van werknemers, met economische schade tot gevolg. Indien de bezwaarindiener hiermee wil wijzen op het feit dat sommige bedrijven binnen de 0,4µT-zone gelegen zijn, dan verwijst de Vlaamse Regering voor de inhoudelijke argumentatie hieromtrent naar de betreffende paragrafen hierover.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat de plannende overheid de verantwoordelijkheid in principe doorschuift naar de vergunningsaanvrager waardoor de eigenaars afhankelijk worden gesteld van de goodwill en medewerking van de vergunningsaanvrager zelf.

In antwoord hierop merkt de Vlaamse Regering op dat uit de rechtspraak van de Raad van State volgt dat van een zorgvuldig handelende plannende overheid mag worden verwacht dat zij een rechtszekere oplossing biedt voor een door haar erkend probleem. Het kan niet worden aanvaard dat de plannende overheid een aspect dat ze zelf als een belangrijk aandachtspunt heeft erkend, onttrekt aan het besluitvormingsproces dat door de decreetgever voor een ruimtelijk uitvoeringsplan is geconcipieerd en verschuift naar een later, onbepaald tijdstip (zie bv. RvS 29 januari 2015, nr. 230.010, nv Babemo en RvS 29 januari 2015, nr. 230.011, nv Zavot). Dat is te dezen echter geenszins het geval. Het ontwerp-RUP als doel heeft een planologisch kader te bieden voor het Ventilus-project, waarbij op basis van het Typevoorschriftenbesluit o.a. een overdruk voor hoogspanningsleiding wordt aangebracht op de onderliggende bestemmingsplannen. Het GRUP legt het tracé van deze verbinding vast op basis van een milieueffectbeoordeling waarin verschillende alternatieven werden onderzocht (o.a. waar een ondergrondse aanleg het meest aangewezen is). Op planniveau is daartoe een plan-MER opgemaakt. Het Algemeen Richtlijnensysteem van het team Omgevingseffecten stelt dat de beoordeling qua detailniveau niet verder kan gaan dan wat mogelijk en verdedigbaar is gelet op de mate van detail waarin het initiatief zelf is uitgewerkt en de beslissing die het initiatief moet ondersteunen. Te dezen zijn de precieze uitvoeringsdetails van het voorgenomen project, waarvoor het GRUP een planologische basis wenst te bieden, nog niet gekend. In die omstandigheden kan het milieueffectenonderzoek zich dan ook toespitsen op de relevante, effecten en alternatieven op planniveau, zijnde de tracékeuze, de richting van het lijnverloop en de locaties waar de verbinding ondergronds moet worden gebracht. De hoogte van de masten, de inplanting en de mogelijke landschappelijke inkleding (als preventieve of milderende maatregel) zijn zaken die op projectniveau moeten worden onderzocht. Voormelde aanpak strookt met de richtlijnen uit het Algemeen Richtlijnensysteem van het team Omgevingseffecten waarin een getrapte besluitvorming wordt aanvaard, mits de effecten die uit het latere milieueffectenonderzoek op projectniveau naar voor komen, niet van dien aard mogen zijn dat ze geleid zouden hebben tot een andere besluitvorming op planniveau indien ze in het milieuonderzoek op planniveau reeds gekend geweest zouden zijn. Dat is te dezen het geval. De aanduiding van o.a. de mastlocaties, de hoogtes van de masten en de hoogtes van de geleiders op planniveau wordt bijgevolg niet noodzakelijk geacht. De toevoeging van deze gegevens zou niet leiden tot een andere besluitvorming op planniveau. Er is dan ook geen sprake van enige schending van het zorgvuldigheidsbeginsel.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen haalt men uit naar Elia en haar aandeelhouders en stelt men dat het financieel belang van deze boven de natuur en leefbaarheid van de West-Vlaming wordt gezet.

De Vlaamse regering merkt op dat overeenkomstig artikel 2.2.5, § 1, 1° VCRO elk ruimtelijk uitvoeringsplan een beschrijving en verduidelijking van de doelstellingen moet bevatten. De plandoelstellingen werden opgesteld door het planteam en werden bevestigd

en onderschreven door de Vlaamse Regering in de Startnota. Zoals in de Toelichtingsnota is opgenomen volgen deze plandoelstellingen onder meer uit verplichtingen uit het Federaal Ontwikkelingsplan (FOP). Door het planteam werden deze plandoelstellingen vertaald. Zoals ook in de Procesnota is aangegeven, is Elia inderdaad geconsulteerd door het planteam - in functie van technische knelpunten. Dit is een gebruikelijke werkwijze: ook voor de opmaak van de plan-MER, het RVR en de MKBA wordt een beroep gedaan op externe consultants in functie van hun specifieke expertise. De plandoelstellingen werden, na de publieke consultatie, onderworpen aan een bijkomende check door de Intendant en daarna op vraag van de burgemeesters ook nog door prof Westermann. De resultaten van deze bijkomende processtappen die genomen zijn in het kader van voorliggend GRUP zijn zowel terug te vinden in de Toelichtingsnota als in de Procesnota en de bijhorende bijlagen. De Vlaamse regering heeft daarbij rekening gehouden met de inhoud van het opgestelde plan-MER en besloten tot de aanvaardbaarheid van de gevolgen voor mens en milieu van het weerhouden alternatief.

Dat het GRUP Ventilus een vergunningsbasis verleent aan een project dat door Elia als transmissienetbeheerder zal gerealiseerd worden, doet geen afbreuk aan het algemeen belang van het plan. Zo oordeelde de Raad van State reeds dat de omstandigheid dat een RUP mogelijk de belangen van één welbepaald bedrijf zou ten goede komen, nog niet *ipso facto* impliceert dat een dergelijk RUP onwettig zou zijn, of door machtsafwending zou zijn aangetast. De bestemming die in een RUP aan een gebied wordt gegeven brengt onvermijdelijk voordelen en nadelen met zich mee. Het uitgangspunt moet zijn dat de plannende overheid steeds een afweging maakt van alle relevante aspecten van het plandossier, daarbij oog heeft voor alle in het geding zijnde belangen, en middels het plan een duurzame ruimtelijke ontwikkeling en een goede ruimtelijke ordening nastreeft (RvS 9 augustus 2007, nr. 173.937, bvba Unic Waasland).

Dit project past ontegensprekelijk binnen de wettelijke opdrachten die overeenkomstig artikel 8 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt aan Elia als netbeheerder zijn opgedragen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op belangenvermenging. Men geeft aan dat internationale energietransit een vrij lucratieve business is voor Elia. Door deze primaire doelstelling te bundelen met secundaire lokale doelstellingen beoogt Elia een afwenteling van de nodige investeringskosten op de lokale verbruiker. Men zegt dat dit een duidelijk voorbeeld is van privatiseren van baten en collectiviseren van de lasten.

In antwoord op dit bezwaar wijst de Vlaamse regering er vooreerst op dat uit artikel 1.1.4 van de VCRO volgt dat bij de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen en daarbij rekening moet worden gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. De plannende overheid beschikt daarbij over een ruime discretionaire bevoegdheid (RvS 13 januari 2015, nr. 229.799, Vangheluwe). Een gelijktijdige afweging betekent niet dat deze maatschappelijke belangen noodzakelijk steeds gelijkwaardig moeten zijn, aangezien bij de afweging één bepaalde behoefte zwaarder kan doorwegen in een bepaalde situatie (RvS 14 maart 2017, nr. 237.639, bvba Vanderschrick-Kwekerij-Verpakking). De Vlaamse regering tracht met het voorliggend RUP een duurzame oplossing te bieden voor de realisatie van een aantal noodzakelijke ontwikkelingen van het

hoogspanningsnet in West-Vlaanderen in functie van de energietransitie. Om een juiste belangenafweging te kunnen maken tussen alle relevante maatschappelijke behoeften, is heel wat onderzoek gebeurd in het kader van huidig planproces. Er werd een plan-MER opgemaakt waarin voor het tracé van Ventilus, rekening houdende met de vooropgestelde plandoelstellingen, verschillende alternatieven grondig en op wetenschappelijke wijze werd onderzocht. Voor dezelfde alternatieven werd eveneens een RVR en MKBA opgemaakt. De Vlaamse regering merkt op dat Elia als beheerder van het hoogspanningsnet ook een taak op het vlak van interconnectie heeft. De realisatie van het Ventilus-project kadert binnen de energietransitie die de aanleiding van het Ventilus-project is en waarvan een bijkomende verbinding met het buitenland een onderdeel van is. Het Ventilus-project werd trouwens zowel in het Federaal Ontwikkelingsplan van het transmissienet 2020-2030 als in het Federaal Ontwikkelingsplan Transmissie 2024-2034 voorzien. De tarieven die Elia hanteert, zijn daarenboven gereguleerd. De omstandigheid dat een RUP mogelijk de belangen van één welbepaald bedrijf zou ten goede komen, impliceert niet dat een dergelijk RUP onwettig zou zijn, of door machtsafwending zou zijn aangetast. De bestemming die in een RUP aan een gebied wordt gegeven, brengt onvermijdelijk voordelen en nadelen met zich mee. Het uitgangspunt moet zijn dat de plannende overheid steeds een afweging maakt van alle relevante aspecten van het plandossier, daarbij oog heeft voor alle in het geding zijnde belangen, en middels het plan een duurzame ruimtelijke ontwikkeling en een goede ruimtelijke ordening nastreeft (RvS 9 augustus 2007, nr. 173.937, bvba Unic Waasland). Dat is te dezen gebeurd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt het feit gehekeld dat de baten van dit project vooral voor Elia zijn, die grote winsten maakt met het internationaal transport van energie, terwijl de financiële kosten afgeschoven worden op de volledige bevolking en de maatschappelijke kosten op een hele kleine groep mensen langs het traject die van de Vlaamse regering onvoldoende bescherming krijgen.

De Vlaamse Regering wijst in antwoord op deze bezwaren op het feit dat Elia een wettelijk monopolie als beheerder van het Belgische transmissienet voor elektriciteit bezit en belast is met een opdracht van openbaar nut. Bij ministerieel besluit van 13 januari 2020 werd Elia Transmission Belgium N.V. aangewezen als netbeheerder voor een periode van twintig jaar vanaf 31 december 2019. Het transmissienet is noodzakelijk voor de maatschappij en de kosten hiervan worden dan ook gedragen door de maatschappij. De Vlaamse Regering wijst erop dat de doelstelling van Elia om winst te maken niet relevant is in het kader van de beoordeling van dit GRUP. Bijkomend wil de Vlaamse Regering verduidelijken dat Elia een gereguleerde onderneming is waarbij de winstmarges vastgelegd worden door de federale Regulator CREG via een tariefmethodologie. Deze tarifaire methodologie bepaalt de vergoedingen voor Elia en hierbij beoogt de door de CREG ingevoerde regeling een zo billijk mogelijke vergoeding van het kapitaal te waarborgen.

De Vlaamse Regering wil verder ook verwijzen naar de volgende paragrafen van het "Publieke consultatierapport van het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034":

(54) Elia is een naamloze vennootschap naar privaatrecht. Om de nodige investeringen in het net te doen, gebruikt Elia enerzijds kapitaal dat door zijn aandeelhouders ter beschikking wordt gesteld en anderzijds, leningen van bank- en financiële instellingen. De terbeschikkingstelling van deze middelen moet worden vergoed door een rendement op het kapitaal en door de rente op leningen. De door de CREG ingevoerde regeling beoogt een zo billijk mogelijke vergoeding van het kapitaal te waarborgen, d.w.z. het

vergoedingsniveau zo nauwkeurig mogelijk vast te stellen in verhouding tot het risico dat in de gegeven economische context aan investeringen in dit soort activiteiten verbonden is. Het feit dat een privéonderneming een wettelijk monopolie uitoefent, ontslaat haar niet van de verplichting om te zorgen voor een passende vergoeding van de middelen die door de aandeelhouders of de bank- en financiële instellingen, ter beschikking worden gesteld.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd om zicht te krijgen op de kostprijs van de verschillende technologische opties en de mate waarin dit heeft doorgewogen bij de keuze door de Vlaamse Regering. Men vraagt zich af of het verschil in kost ooit te verantwoorden zal zijn ten opzichte van de gezondheid en de meerkosten voor de sociale zekerheid. Men doet voorstellen om de kostprijs draaglijk te houden, bvb. door een spreiding in de tijd. Andere bezwaarindieners stellen dat dat een kostprijsberekening van het huidige voorstel, inclusief compenserende en flankerende maatregelen, moet afgezet worden tegen de geschatte kostprijs van een grondig onderzocht tijds-of fasealternatief. Nog wordt gesuggereerd om de nodige subsidies aan Europa te vragen, als de lijn effectief zo waardevol is voor de energie in Europa.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen wijst de Vlaamse regering er op dat bij de selectie van redelijke alternatieven het criterium 'kostprijs' niet als criterium is gehanteerd om redelijke alternatieven te selecteren. Wel werden de verschillende mogelijke alternatieven getoetst aan de plandoelstellingen. Een alternatief dat, om technologische redenen, niet voldoet aan deze doelstellingen, is geen redelijk alternatief. Bij het bepalen van de 'redelijkheid' van een alternatief moet immers in de eerste plaats rekening worden gehouden met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan (zie bv. RvS 2 juli 2019, nr. 245.039, vzw ARMA e.a.). Reeds in de Startnota werd er op gewezen dat deze technologie door Belgische academici als een niet-redelijke technologie beoordeeld wordt voor een inpassing in een vermaasd AC-hoofdtransportnet en de specifieke casus van Ventilus. Dit werd bevestigd in de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP, in de antwoordnota op de inspraakreacties naar aanleiding van de startnota, die als bijlage 3 gevoegd is bij de Scopingnota 3) en in de Dubbelcheck technologie, gevoegd als bijlage 4.8 bij de Scopingnota. Hoewel in de Startnota en in de nota van professor Westermann aangegeven wordt dat een ondergronds tracé louter technisch gezien mogelijk is, wordt ook telkens bevestigd dat deze oplossing niet tegemoetkomt aan de plandoelstellingen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gezegd dat er een onvoldoende kosteninschatting gebeurde op lange termijn. Voor het onderhoud van bijvoorbeeld de oude masten in Zedelgem zullen de kosten hoger liggen.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen wijst de Vlaamse regering er op dat bij de selectie van redelijke alternatieven het criterium 'kostprijs' niet als criterium is gehanteerd om redelijke alternatieven te selecteren. Wel werden de verschillende mogelijke alternatieven getoetst aan de plandoelstellingen. Tevens wordt rekening gehouden met de beleidsopties uit het richtinggevend gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), nu de plannende overheid hier niet zomaar van kan

afwijken. Op basis van deze beleidsoptiesmoeten bestaande lijnen worden versterkt, herbenut en gebundeld. Dit ruimtelijk beleid is voornamelijk ingegeven door het principe van efficiënt ruimtegebruik, alsook het stand-still-principe voor de lengte van het bovengrondse hoogspanningsnet. Het reeds bestaande hoogspanningsnetwerk in Zedelgem geheel onverlet laten en daarentegen voorzien in een nieuwe elektriciteitsverbinding strijdt dan ook regelrecht met voormelde principes uit het RSV. Een dergelijk alternatief kan niet als een redelijk worden beschouwd. Daarom is onder andere in de MKBA uitgegaan van een versterking voor een deel van het tracé op het grondgebied van Zedelgem. Bijkomend wil de Vlaamse Regering erop wijzen dat de onderhoudskosten van bestaande masten ongeschikt zijn aan de totale kostprijs van het project.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het Federaal Ontwikkelingsplan, waar voorliggend GRUP op gebaseerd is. Uit het FOP leidt men af dat enkel rekening wordt gehouden met de meest optimale technische oplossing en laagste kostprijs, ongeacht de impact op de omgeving. Ook het bijhorende strategische MER erkent met moeite een statistisch verband met kinderleukemie. Nog in het FOP wordt gesproken over een betrouwbaar, duurzaam en betaalbaar energiesysteem. Men stelt dat het betrouwbaar zijn en de kostprijs dient afgewogen te worden met de impact op mens en milieu, rekening houdend met het feit dat Vlaanderen één van de drukst bevolkte landen ter wereld is met veel verspreide bewoning. Ook het duurzaamheidsaspect komt volgens bezwaarindiener nauwelijks aan bod, gezien het niet onderzoeken van duurzame alternatieven. Men verwijst als voorbeeld hiervan naar de mogelijkheid van transponeren, waar enkel over gesproken wordt als compensatiemaatregel bij het verzwaren van bestaande hoogspanningsverbindingen; bezwaarindiener is van mening dat deze techniek als voorzorgsprincipe zo spoedig mogelijk verplicht moet worden voor alle bovengrondse lijnen, eerder dan als compensatie bij verzwaring. Men is van mening dat het aan de Vlaamse Regering is om uitdrukkelijk te vragen aan netbeheerder Elia om andere alternatieven te onderzoeken voor het transporteren van de stroom vanuit de Noordzee landinwaarts.

De Vlaamse Regering stelt vast dat bezwaarindiener voornamelijk beleidskritiek uit op het Federaal Ontwikkelingsplan, niet op voorliggend GRUP. De Vlaamse Regering wenst te benadrukken dat, hoewel de plandoelstellingen voor een deel voortvloeien uit de verplichtingen van het FOP, los van de bepalingen in het FOP het onderzoek in het kader van dit geïntegreerd planningsproces grondig en diepgaand is gevoerd. De Vlaamse Regering wenst ter zake te verwijzen naar de Procesnota en de Toelichtingsnota, waarin uitgebreid verslag is gegeven van het gevoerde onderzoek naar de verschillende alternatieven enerzijds en naar de effecten van het alternatief zoals doorvertaald in voorliggend GRUP anderzijds. De Vlaamse regering heeft rekening gehouden met het plan-MER en besloten tot de aanvaardbaarheid van de gevolgen voor mens en milieu van het weerhouden alternatief. De Vlaamse Regering verwijst eveneens naar paragraaf 5.5.2 van de toelichtingsnota waarin op de verschillende aspecten van het voorzorgsprincipe is ingegaan en het flankerende beleid dat hieraan gekoppeld werd. Een van de aspecten is het afsprakenkader voor chronische blootstelling waarin onder andere is opgenomen dat er in functie van het beperken van de EMF binnen de geldende normen technieken zoals transpositie kunnen worden toegepast.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de prijs voor elektriciteit door de Ventilus-lijn veel duurder zal worden.

De Vlaamse Regering wijst erop dat de elektriciteitsprijs in Vlaanderen en België gebeurt op basis van energie-uitwisselingen op een internationale energiemarkt. Investeringen in het transmissienetwerk worden conform de tariefmethodologie opgenomen in de tarieven.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot een aanpassing van het GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangeklaagd dat ook tijdens de opdracht van de Intendant werd uitgegaan van het aanhouden van alle plandoelstellingen, waardoor het technisch onderzoek tijdens zijn opdracht niet de intentie had alle alternatieven diepgaand te onderzoeken.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen wijst de Vlaamse regering er op dat de plandoelstelling van het voorgenomen RUP meervoudig is en bestaat uit de volgende (cumulatieve) doelstellingen: (1), het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net; (2) het realiseren van een robuust net door een hoogspanningsverbinding van 6 GW tussen de Stevin-as en het hoogspanningsstation te Avelgem; (3) het realiseren van onthaalcapaciteit voor nieuwe onshore energieproductie in West-Vlaanderen realiseren; (4) het creëren van een aansluitingsmogelijkheid van een tweede onderzeese verbinding met het buitenland waardoor een bijdrage wordt geleverd aan de verdere integratie van een Europese elektriciteitsmarkt; (5) het optimaal vervangen van de 150 kV-verbinding Slijkens (Oostende) – Brugge-Waggelwater; en (6) het versterken van de bevoorradingszekerheid van de regio Izegem. Een RUP kan perfect verschillende doelstellingen nastreven, mits deze doelstellingen elkaar niet tegenspreken (zie bv. RvS 28 mei 2021, nr. 250.728, nv Patrilam). De doelstellingen van het voorgenomen RUP kunnen niet zomaar van elkaar worden losgekoppeld en zijn functioneel met elkaar verbonden. In het rapport van de Intendant isuitvoerig op de verschillende aspecten van de verschillende doelstellingen, hun onderlinge verhouding en de gevolgen of beperkingen voor de technologiekeuze ingegaan. Het is dan ook onjuist om te stellen dat hierop niet werd ingegaan. Dit was immers de uitdrukkelijke opdracht van de Intendant.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat alvorens Vlaanderen geld kan uitgeven er zekerheid nodig zal zijn dat tracé in Wallonie verdergezet kan worden.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt de Vlaamse Regering dat Ventilus en Boucle de Hainaut met elkaar gemeen hebben dat beiden lussen vormen die ervoor moeten zorgen dat in België een robuust netwerk wordt uitgebouwd (wegwerken van de zogenaamde antennes) conform de bepalingen uit het FOP. Het zijn evenwel twee lussen met een andere finaliteit en doelstelling, die los van elkaar kunnen functioneren waardoor het geen noodzaak is om te wachten met de beslissing over voorliggend GRUP tot er ook een Waalse beslissing over Boucle du Hainaut is genomen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd of het project wel echt nodig is. Men stelt zich de vraag of, indien het nodig is om energie windmolens te verkopen aan buitenland, burgers dan de gezondheidsrisico's moeten dragen. Verder stelt men zich de vraag of, als het enkel voor pyloon-accidenten is, deze dan niet beter kunnen voorkomen worden.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt de Vlaamse regering dat het een beleidskeuze van de federale overheid is om de in het regeerakkoord vooropgestelde 5,4 tot 5,8 GW aan offshore windenergie te realiseren tegen uiterlijk 2030. Dit heeft geleid tot de opname en goedkeuring van het Ventilus project in het FOP. Ventilus is immers o.a. noodzakelijk voor het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net. In de rechtspraak wordt aanvaard dat federale beleidsvoornemens een rol kunnen spelen bij het bepalen van de plandoelstellingen. De verwijzing naar het pyloon accident begrijpt de Vlaamse Regering als zijnde een verwijzing naar een mogelijke N-1 situatie waarbij zij de noodzaak om een robuust en vermaasd netwerkt te creëren vanuit datzelfde FOP bevestigt als plandoelstelling.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het niet voorzien van een buffering tussen zone voor gemeenschapsvoorzieningen (opstijgpunt) en het aangrenzende agrarische gebied strijdig is met het algemeen principe inzake ruimtelijke planning dat bestemmingen die niet met elkaar te verenigen zijn van elkaar gescheiden moeten worden door een overgangsgebied met een groene inrichting (art. 14.5.4 KB 28 december 1972 betreffende inrichting en toepassing ontwerp gewestplannen en gewestplannen). Voldoende en adequate buffering is noodzakelijk om het opstijgpunt ruimtelijk en visueel aanvaardbaar te maken.

De Vlaamse regering merkt op dat in de milieueffectenbeoordeling de effecten van de opstijgpunten te Izegem als verwaarloosbaar tot beperkt negatief beoordeeld worden gezien deze niet gelegen zijn binnen een landschappelijk waardevolle omgeving. De Vlaamse regering wijst er nog op dat de impact van een landschappelijke inkleding een visuele afscherming van de velden en rails tot gevolg heeft, maar dat de afdaling van de geleiders zichtbaar blijven. Het gebrek aan ruimte voor landschappelijke integratie bij het opstijgpunt Izegem Noord brengt bijgevolg geen onaanvaardbare gevolgen op visueel vlak en op het vlak van landschappelijke integratie mee. Er bestaat geen algemeen principe inzake ruimtelijke planning dat niet met elkaar te verenigingen zones van elkaar gescheiden moeten worden door een overgangsgebied.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een aantal adviezen verklaart de adviesverlenende instantie zich niet bevoegd - Middenkustpolder en Oostkustpolder - of zijn er geen opmerkingen - departement MOW afdeling Beleid. NMBS brengt een gunstig advies uit. Ook de gemeente Tielt stemt in met voorliggend GRUP, meer bepaald met het niet weerhouden van het werktracé Eeklo-Aalter-Tielt.

De Vlaamse Regering neemt akte van het standpunt van Middenkustpolder en Oostkustpolder dat zij niet bevoegd zijn in dit dossier. De Vlaamse Regering neemt eveneens akte van de gunstige adviezen die werden uitgebracht door een aantal adviesinstanties.

Deze adviezen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een aantal adviezen worden opmerkingen gegeven met betrekking tot de vergunnings- en realisatiefase. Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust heeft geen bezwaren tegen de weerhouden aanlandingslocatie, de realisatie van de mofputten en het tracé van de landkabels, maar verwijst naar benodigde vergunningen en verder overleg over de concrete realisatie van het project. Ovam verwijst in haar advies naar informatiebronnen over de bodemkwaliteit van gronden uit het projectgebied en vraagt om rekening te houden met het naleven van verplichtingen van het Bodemdecreet en het VLAREBO-besluit van 14 december 2007. Infrabel vraagt om bij concrete werken afspraken te maken. Fluxys wijst op te bewaken veiligheidsafstanden ten aanzien van bestaande leidingen. VMM stelt dat de kruising van de Noordede moet gebeuren met een horizontaal gestuurde boring en dat deze waterloop niet gedempt mag worden. Daarnaast wordt gesteld dat de inplanting van de masten steeds buiten de 5-m erfdienstbaarheidszone dient te gebeuren voor de kruising van de Mandel en de Gaverbeek. FOD Mobiliteit en Vervoer stelt in haar advies dat alvorens er een (tijdelijk) hoog object in gebruik wordt genomen, een advies van de Internationale luchthaven Oostende-Brugge (EBOS) en de Internationale luchthaven Kortrijk-Wevelgem (EBKT) moet aangevraagd worden; tevens dient de dienst Urbanisme van Skeyes en bouwheer Defensie op de hoogte gebracht. De aanvrager dient Directoraat-generaal Luchtvaart schriftelijk op de hoogte te brengen van het gevolg aan zijn advies werd gegeven. FOD Mobiliteit en Vervoer wijst op de mogelijke aanwezigheid van militaire kabels in de nabijheid van de werfzones en geeft aan dat een KLIP-aanvraag ingediend moeten worden voor de uitvoering van de werken. De Vlaamse Waterweg wijst op de minimale veiligheidsafstand ten opzichte van kanalen en op de noodzaak om werfzones af te stemmen op de grootschalige waterbouwkundige werken in het kader van de Seine-Schelde verbinding en de opwaardering van het kanaal Roeselare Leie. De Vlaamse Waterweg vraagt tevens om indien nieuwe bovengrondse verbinding over een waterweg worden gerealiseerd, rekening te houden met de scheepvaart, en om de kanalen loodrecht te kruisen. In haar advies stelt de provincieraad van West-Vlaanderen dat bij het bepalen van de mastinplanting moet gewaakt worden voor interferentie met de fietssnelwegen F31 en F32.

In antwoord hierop stelt de Vlaamse Regering dat deze adviezen eerder betrekking hebben op de werken in de fase van de omgevingsvergunning en/of de concrete realisatie van Ventilus. Bij de verdere uitwerking van het project zal inderdaad rekening moeten gehouden worden met bestaande situaties en geldende sectorale regelgeving en zullen de nodige adviesvragen verstuurd worden.

Deze adviezen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Een aantal gemeentes die niet gevat worden door voorliggend GRUP, stellen dat ze ongunstig advies uitbrengen indien het tracé naar aanleiding van het openbaar onderzoek zou gewijzigd worden met implicaties op hun gemeente.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze standpunten, maar wijst erop dat deze zonder voorwerp zijn gezien er geen tracéaanpassingen zijn doorgevoerd met impact op andere gemeentes dan reeds gevat door het ontwerp van GRUP.

Deze adviezen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat een RUP een passende beoordeling en een RVR in het kader van een MER moet bevatten.

De Vlaamse regering benadrukt dat een passende beoordeling werd uitgevoerd en een ruimtelijk veiligheidsrapport werd opgemaakt.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de Vlaamse overheid tegelijk rechter en partij is wat een aanfluiting is van elk rechtsprincipe.

De Vlaamse regering merkt op dat de bevoegdheid voor het opmaken van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan bij haar ligt. Die bevoegdheidsverdeling volgt uit de regelgeving en de bepalingen van de ruimtelijke structuurplanning. Bij de opmaak van het GRUP 'Ventilus' werden de toepasselijke procedureregels uit de VCRO gerespecteerd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt men vast dat geen draagvlak bestaat voor voorliggend GRUP, men verwijst ook naar de negatieve adviezen van provincie en gemeentes. Men stelt dat mits bijkomend onderzoek of extra budget het mogelijk moet zijn om een gedragen oplossing te vinden. In een bezwaarschrift wordt verwezen naar het FOP 2024-2034, waarin verwezen wordt naar publieke aanvaarding van projecten en maximale aandacht voor omwonenden, enz. Men is van mening dat voorliggend GRUP hier niet mee in lijn is.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen wijst de Vlaamse regering er vooreerst op dat uit artikel 1.1.4 van de VCRO volgt dat bij de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen en daarbij rekening moet worden gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. De plannende overheid beschikt daarbij over een ruime discretionaire bevoegdheid (RvS 13 januari 2015, nr. 229.799, Vangheluwe). Een gelijktijdige afweging betekent niet dat deze maatschappelijke belangen noodzakelijk steeds gelijkwaardig moeten zijn, aangezien bij de afweging één bepaalde behoefte zwaarder kan doorwegen in een bepaalde situatie (RvS 14 maart 2017, nr. 237.639, bvba Vanderschrick-Kwekerij-Verpakking). De Vlaamse regering tracht met het voorliggend RUP een duurzame oplossing te bieden voor de realisatie van een aantal noodzakelijke ontwikkelingen van het hoogspanningsnet in West-Vlaanderen in functie van de energietransitie. Om een juiste belangenafweging te kunnen maken tussen alle relevante maatschappelijke behoeften, is heel wat onderzoek gebeurd in het kader van huidig planproces. Er werd een plan-MER opgemaakt waarin voor het tracé van Ventilus, rekening houdende met de vooropgestelde plandoelstellingen, verschillende alternatieven, ook diverse ingesproken alternatieven, grondig en op wetenschappelijke wijze werd

onderzocht. Voor dezelfde alternatieven werd eveneens een RVR en MKBA opgemaakt. Zoals ook geconcludeerd wordt bij de verwerking van de bezwaren, opmerkingen en adviezen met betrekking tot het gevoerde onderzoek en de vragen met betrekking tot participatie, gebeurde het onderzoek onafhankelijk, grondig en wetenschappelijk en werd voldoende rekening gehouden met de verschillende inspraakreacties. Op basis van deze onderzoeken stelde de Vlaamse Regering op 7 juli 2023 het ontwerp GRUP Ventilus voorlopig vast en motiveerde zij de beslissing van het tracé dat opgenomen werd in het plan.

Eveneens wordt verwezen naar de specifieke rol die de Vlaamse overheid heeft in de samenleving. Het is duidelijk dat een zeer grootschalig en complex project, zoals ook Ventilus, steeds voor- en tegenstanders heeft. De specifieke rol van de Vlaamse overheid houdt in dat zij na het voeren van onderzoek en afweging de in het geding zijnde (deel)belangen, de taak heeft beslissingen binnen haar bevoegdheid te nemen die voor de hele samenleving en dus op Vlaams niveau van belang zijn. In de aanloop van en de besluitvorming rond voorliggend GRUP Ventilus heeft de Vlaamse Regering steeds grondig de deelbelangen afgewogen en een gemotiveerde beslissing genomen in functie van het algemeen belang. De geformuleerde (negatieve) adviezen van de verschillende gemeentes en van de provincie werden in de beoordeling betrokken en gemotiveerd weerlegd. De Vlaamse regering is van oordeel dat aan de vaststelling van het GRUP een volledig en onderbouwd onderzoek is vooraf gegaan en dat aan alle verplichtingen dienaangaande is voldaan.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In bezwaarschriften wordt aangegeven dat men op een vraag naar berekeningen geen antwoord heeft gekregen, hetgeen volgens bezwaarindiener in strijd is met openbaarheid van bestuur.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze mededeling maar geeft aan dat een vraag naar berekeningen voor een specifieke situatie via de geëigende kanalen moet verlopen en niet gebeurt in het kader van een openbaar onderzoek van een GRUP.

Deze bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd om een betere analyse te doen van de ingediende bezwaren op de startnota en de adviezen op het voorontwerp. Anderen stellen dat er geen rekening is gehouden met de ingediende inspraak op de startnota of met brieven gericht aan de bevoegde Vlaamse minister. Een bezwaarindiener vraagt om duidelijkheid te geven over het totale aantal ingediende reacties, bezwaren, suggesties en voorstellen tijdens de eerste publieke raadplegingsfase van GRUP Ventilus

In antwoord op deze vraag verwijst de Vlaamse Regering naar de Procesnota, waar is aangegeven op welke manier het geïntegreerde planningsproces voor voorliggend GRUP is verlopen en hoeveel inspraak in elke fase is ingediend. Wat betreft de inspraak op de startnota, kan verwezen worden naar de antwoordnota, zoals gevoegd in bijlage bij de Scopingnota (Bijlage VIII bij voorliggend GRUP), waar een gedetailleerde behandeling van de inhoudelijke elementen uit de inspraak op de startnota is opgenomen, evenwel zonder verwijzing naar de bezwaarindiener. Wat betreft de adviesverlening op het voorontwerp

van GRUP, kan verwezen worden naar het ontwerp van GRUP, zoals voorlopig vastgesteld door de Vlaamse Regering. In §4.4.6 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is ingegaan op de optimalisaties die naar aanleiding van de plenaire vergadering zijn doorgevoerd. Bij de bekendmaking van de inspraakperiode over de Startnota is expliciet vermeld op welke wijze inspraak kon ingediend worden cfr. de bepalingen in de VCRO en het Uitvoeringsbesluit daaromtrent; brieven gericht aan de bevoegde minister maken daar geen deel van uit en zijn derhalve niet in beschouwing genomen als formeel ingediende inspraak.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op een schending van artikel 2.2.5 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening dat de verplichting bevat dat er een grafisch plan moet zijn. Het is duidelijk dat het grafisch plan voldoende concreet en duidelijk moet zijn. Dit is hier niet het geval door louter te werken met een overdruk en uiterst vage stedenbouwkundige voorschriften.

De Vlaamse regering is van oordeel dat het grafisch plan wel degelijk voldoet en voldoende concreet en duidelijk is. Overeenkomstig artikel 2.2.5, § 1, 2° VCRO dient een RUP louter een grafisch plan te bevatten dat aangeeft voor welk gebied of welke gebieden het plan van toepassing is. Voor wat de aanduiding leidingstraat en de aanduiding hoogspanningsleiding volstaat een symbolische aanduiding in overdruk van het tracé van het de hoogspanningsverbinding. De weergave van de inplantingsplaats van de masten (op kadasterniveau) of de weergave van de maten van deze masten is geenszins vereist. Ook de betrokken stedenbouwkundige voorschriften dienen geen nadere precisering op dit vlak te bevatten. Er bestaat geen verplichting dat de stedenbouwkundige voorschriften en het grafische plan tot in het kleinste detail worden uitgewerkt. Het vereiste van voorspelbaarheid en nauwkeurigheid van stedenbouwkundige voorschriften verhindert niet dat deze voorschriften flexibel kunnen worden opgevat, noch dat deze binnen redelijke grenzen een bepaalde discretionaire bevoegdheid kunnen verlenen aan de vergunningverlenende overheden bij het beoordelen van een concrete aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning (RvS 22 december 2017, nr. 240.302, nv Alcovil). Het voorliggende RUP heeft als doel een planologisch kader te bieden, waarbij op basis van het Typevoorschriftenbesluit o.a. een overdruk voor hoogspanningsleiding wordt aangebracht op de onderliggende bestemmingsplannen. Het RUP legt het tracé van deze verbinding vast op basis van een milieueffectbeoordeling waarin verschillende alternatieven werden onderzocht (o.a. waar een ondergrondse aanleg het meest aangewezen is). Op planniveau is daartoe o.a. een plan-MER opgemaakt. Aan voorliggend GRUP is aldus een uitgebreid onderzoek op verschillende vlakken voorafgegaan, zowel rond milieu en gezondheid als op vlak van technologie en veiligheid. Het plan zoals voorligt, is het resultaat van dit onderzoek, zowel op vlak van tracé en herbestemmingen, als op vlak van voorwaarden die doorvertaald zijn in de Stedenbouwkundige Voorschriften. Het plan legt immers alle bestemmingen en ruimtelijk vertaalbare maatregelen vast op perceelsniveau, en dit in functie van het realiseren van de doelstellingen van het plan. Hiervoor is uitgegaan van de typevoorschriften, waar gebiedsspecifieke elementen aan zijn toegevoegd. Elementen die aspecten betreffen die zich situeren op projectniveau (omgevingsvergunning) of uitvoeringsniveau, worden niet in de stedenbouwkundige voorschriften opgenomen, tenzij uit het milieueffectenonderzoek blijkt dat deze noodzakelijk zijn om een bepaalde (aanzienlijke) negatieve impact te milderen of voorkomen. Dit principe wordt in §2.5 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, toegelicht. De selectie van de

elementen die opgenomen zijn in de stedenbouwkundige voorschriften is bewust beperkt gehouden om er in de toekomst voldoende flexibel mee te kunnen omgaan. Het is immers altijd mogelijk dat bij een verdere uitwerking andere technische oplossingen op projectniveau nodig zijn die passen binnen het kader van de stedenbouwkundige voorschriften. Enkel die elementen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van het doel worden verordenend vastgelegd.

Deze stedenbouwkundige voorschriften laten toe te begrijpen dat handelingen die verband houden met de aanleg, exploitatie en wijzigingen van de leiding en aanhorigheden, toegelaten zijn.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat het onbegrijpelijk is dat percelen waar masten komen of waar zware impact is door de boven- en/of ondergrondse lijnen niet opgenomen worden in het register met betrekking tot de plancompensaties. De verdere ontwikkelingsmogelijkheden van de percelen in kwestie zijn immers ernstig ingeperkt.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar artikel 2.2.5 VCRO. Dit stelt dat een RUP een register van de percelen bevat waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planbatenheffing, een planschadevergoeding, een bestemmingswijzigingscompensatie of een compensatie ingevolge beschermingsvoorschriften.

Volgens een vaste rechtspraak is dit register niet rechtscheppend. De al dan niet opmaak van zo een register of de al dan niet opname in zo een register is geen noodzakelijke voorwaarde om al dan niet aanspraak te kunnen maken op een planschadevergoeding of een andere compensatie. Het feit of zo een register – al dan niet ten onrechte – niet werd opgemaakt en gevoegd bij een RUP, kan niet leiden tot de onwettigheid ervan. Voor de vorderingen tot betaling van planschadevergoedingen of andere compensaties kunnen, na de definitieve vaststelling van het plan, de geëigende procedures worden gevolgd. Naar aanleiding van voorliggend GRUP zal de hoogspanningsverbinding zelf geen aanleiding geven tot planschade. De Vlaamse Regering geeft bijkomend nog aan dat met voorliggend GRUP als het gaat om de aanduiding leidingstraat en hoogspanningsleiding de onderliggende bestemming immers niet wordt gewijzigd. Het stedenbouwkundig voorschrift over de overdruk bevat tevens het verband met de grondkleur. De voorschriften van de ruimtelijke uitvoeringsplannen vervangen, voor het grondgebied waarop ze betrekking hebben, de voorschriften van de plannen van aanleg, tenzij het ruimtelijk uitvoeringsplan het uitdrukkelijk anders bepaalt. In het stedenbouwkundig voorschrift voor een overdruk wordt opgenomen dat de in grondkleur aangegeven bestemming van de bestaande verordenende plannen van aanleg, de ruimtelijke uitvoeringsplannen of het onderhavig ruimtelijk uitvoeringsplan van toepassing zijn. In voorliggend geval brengt het GRUP dus enkel een overdruk aan boven een bestaande gewestplanbestemming of RUP-bestemming. De onderliggend bestemming wordt dus niet gewijzigd. Dit blijkt ook duidelijk uit de toewijs van het stedenbouwkundig voorschrift aan een bepaalde bestemmingscategorie: bij artikel 6 'leidingstraat' en artikel 7 'hoogspanningsleiding' is ogenomen dat de overdruk geen eigen bestemmingscategorie volgt maar de bestemmingscategorie van de grondkleur volgt.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat het niet mogelijk is om inspraak op een doeltreffende en efficiënte wijze uit te voeren zoals ook bepaald in artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 6 van het Verdrag van Aarhus aangezien belangrijke fysieke en technische kenmerken van de vooropgestelde hoogspanningsleiding op dit ogenblik nog niet gekend zijn en aangezien anderzijds evenmin concrete maatregelen om de effecten, met inbegrip van emissies (straling) te voorkomen en/of te verminderen ontbreken.

De Vlaamse regering wijst er op dat alle vereiste documenten tijdens het openbaar onderzoek ter inzage werden gelegd. De bewaarindiener spreekt dit niet tegen. Zoals reeds aangehaald, zijn de precieze uitvoeringsdetails van het voorgenomen project, waarvoor het GRUP een planologische basis wenst te bieden, nog niet gekend. In die omstandigheden kan het milieueffectenonderzoek zich dan ook toespitsen op de relevante, effecten en alternatieven op planniveau, zijnde de tracékeuze, de richting van het lijnverloop en de locaties waar de verbinding ondergronds moet worden gebracht. De hoogte van de masten, de inplanting en de mogelijke landschappelijke inkleding (als preventieve of milderende maatregel) zijn zaken die op projectniveau moeten worden onderzocht. De stedenbouwkundige voorschriften spitsen zich dan ook enkel toe op die zaken die op planniveau reeds gekend zijn en in het licht van de onderzoeken op dit niveau relevant zijn. Zij dienen dan ook geen nadere bepalingen over de inplantingsplaats van de masten of over de maten van de masten te bevatten. De milderende en standaardmaatregelen uit de effectenbeoordelingen werden afdoend verwerkt in de stedenbouwkundige voorschriften die ter inzage werden gelegd tijdens het openbaar onderzoek. Er valt dan ook niet in te zien op welke wijze er een schending van artikel 8 van het EVRM en/of artikel 6 van het Verdrag van Aarhus – voor zover al relevant – zou voorliggen. De beschikbare milieu-informatie, bestaande uit het plan-MER, maar ook deze opgenomen in de toelichtende nota, de scopingnota en de bijlagen, werden ter inzage gelegd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat de visuele hinder en de ruimtelijke impact toeneemt en in strijd is met het ter plaatse geldende Gemeentelijk RUP 'Landelijk gebied rond Bavikhove en Hulste'. In dit Gemeentelijk RUP worden dergelijke constructies en een dergelijke aanslag op de open ruimte, het landschap en het landelijk karakter van de omgeving niet toegestaan.

In antwoord op deze opmerking stelt de Vlaamse Regering dat een overdruk, zoals deze voor Hoogspanningsleiding of Leidingstraat (art. 6 en 7), steeds moet worden samengelezen en beoordeeld met de bestemming van de grondkleur waar deze overdruk bijhoort. Een overduk kan bijkomende beperkingen opleggen aan de onderliggende grondkleur, maar zal deze niet onmogelijk maken. Ze sluiten elkaar met andere woorden niet uit. Zo sluit de overdruk van een hoogspanningsleiding de realisatie van het agrarisch gebied niet uit. Dit geldt evenzeer voor andere bestemmingen in grondkleur.

Wat betreft de herbestemmingen die met voorliggend GRUP doorgevoerd worden, zoals voor de hoogspanningsstations, opstijgpunten (art.1) en groengebied en gemengd openruimtegebied (art. 3 en 4) wordt verwezen naar de VCRO art. 2.2.5, §4, die stelt dat de voorschriften van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan de voorschriften van de provinciale en gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen die er strijdig mee zijn, van

rechtswege opheft. In zoverre de bepalingen van dit RUP strijdig zouden zijn met de bepalingen van een gemeentelijk RUP, worden de bepalingen van dit laatste RUP dan ook van rechtswege opgeheven.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat men bij de realisatie van de oorspronkelijke hoogspanningslijn daar geen toelating toe heeft gegeven.

In antwoord op dit bezwaar wijst de Vlaamse regering op de rechten en plichten voortvloeiend uit de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening. Op grond van deze regelgeving kan Elia, onder bepaalde voorwaarden en mits het bekomen van een verklaring van openbaar nut, over rechten beschikken om onder meer elektrische leidingen boven private eigendommen te laten doorgaan zonder aanhechting of aanraking en elektrische lijnen, met inbegrip van een steun, aan te leggen boven private onbebouwde gronden die niet door muren of omheining zijn afgesloten. De uitoefening van deze rechten is niet onderworpen aan de toelating van de betrokken eigenaars. Wanneer Elia deze rechten wenst uit te oefenen, is zij gehouden de geëigende procedure na te leven. Derden kunnen opkomen tegen een besluit houdende een verklaring van openbaar nut middels een beroep bij de Raad van State. Bovendien wijst de Vlaamse Regering de bezwaarindieners erop dat ze hierbij akte nemen van het standpunt maar dat in het verleden bij de vergunning en realisatie van de bestaande hoogspanningslijn de geëigende procedures gevolgd werden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen uit men de vrees dat er in de buurt van de bezwaarindiener reeds lijnen verzwaard zijn zonder dat de bezwaarindiener er iets van weet. Anderen vragen of dit in het verleden reeds gebeurd is of in de toekomst zal gebeuren.

De Vlaamse Regering geeft aan dat het niet duidelijk is naar welke hoogspanningslijn de bezwaarindieners concreet verwijzen. Verder wil zij wijzen op de regelgeving m.b.t. vergunningen die steeds door iedereen moeten worden gevolgd in het Vlaams Gewest. Het betreft hier meer een algemene bemerking en is niet concreet gekoppeld aan het Ventilus project.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt opgemerkt dat de veelheid aan documenten/bijlagen niet gebruiksvriendelijk is, dat het moeilijk is om de plannen en onderzoeken te begrijpen en dat er veel tijd voor nodig is. Er wordt aangekaart dat de onderzoeken zeer omvangrijk zijn en het complex is doorheen de documenten dingen terug te vinden. Men stelt dat de looptijd van het openbaar onderzoek te kort is om de documenten door te kunnen nemen. Men stelt tot slot dat niet alle documenten in het Nederlands beschikbaar zijn.

De Vlaamse Regering verwijst naar de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening waar de termijn van het openbaar onderzoek voor een ontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan is vastgelegd op 60 dagen. Dit is het wettelijk kader waaraan de Vlaamse overheid zich moet houden bij elk ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, dus ook het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Ventilus.

De Vlaamse Regering beseft dat het dossier veel informatie bevat. Om volledig en transparant te zijn worden alle onderzoeken voor iedereen beschikbaar gesteld en maken zij integraal deel uit van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. Doorheen het proces werden heel wat initiatieven genomen om deze onderzoeken te verduidelijken naar de betrokkenen en iedereen zoveel mogelijk te informeren.

De toelichtingsnota van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan verduidelijkt uit welke delen en bijlagen het GRUP bestaat en geeft een overzicht en samenvatting van de verschillende onderzoeken en de manier waarop deze verwerkt zijn in het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek werd ingezet op een ruime communicatie om iedereen correct te informeren over het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. Zoals decretaal verplicht werd een brede communicatie voorzien via 3 perskanalen: via 3 kranten, de radio en het Belgisch Staatblad. Het ontwerp-GRUP werd ter inzage gelegd bij alle betrokken gemeenten. Het ontwerp-GRUP werd ook gepubliceerd op de website van het Departement Omgeving.

Naast de decretaal verplichte communicatie werd omwille van de complexiteit van het dossier voorzien in heel wat andere communicatiemiddelen om betrokkenen wegwijs te maken in het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. Op de website van het Departement Omgeving werd heel wat extra informatie voorzien die op een toegankelijke manier de inhoud van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan verduidelijken aan betrokkenen of geïnteresseerden. Er werden bijvoorbeeld filmpjes over verschillende thema's voorzien. Veel gestelde vragen werden beantwoord. Er werden 7 informatiemomenten georganiseerd: 2 digitale en 5 fysieke. Experten waren daar aanwezig om informatie te geven en te antwoorden op vragen. Wat de bemerkingen met betrekking tot de niet Nederlandstalige documenten betreft, wijst de Vlaamse Regering er op dat alle studies of rapporten zoveel mogelijk vergezeld werden van een Nederlandstalige vertaling. Deze studies vormen overigens louter bijlagen bij de toelichtingsnota . In deze toelichtingsnota worden de relevante elementen uit deze studies verzameld en besproken. De rechtspraak verduidelijkt dat werkzaamheden, voorbereidingen of studies die tot het ontwerp-gewestplan hebben geleid of waarvan het ontwerp-gewestplan het uiteindelijke resultaat is, strikt genomen zelfs niet ter inzage moeten worden gelegd (RvS 13 januari 2015, nr. 229.799, Vangheluwe). Er moet dan ook worden besloten dat de bezwaarindieners (en de deelnemers aan het openbaar onderzoek) voldoende in staat gesteld zijn om de niet-Nederlandstalige documenten inhoudelijk te begrijpen en in staat waren om een reactie op de inhoud ervan te geven. De Vlaamse Regering kan er in dat kader op wijzen dat het aanwezig zijn van niet-Nederlandstalige documenten geen hinderpaal was voor de betrokken bezwaarindieners om toch op de inhoud in te gaan.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar berichtgeving in de pers of sociale media, waar negatieve aspecten over het Ventilus-dossier werden aangehaald.

De Vlaamse Regering betreurt dat niet-onderbouwde berichtgeving als waarheid wordt aanschouwd en verwijst naar het voorliggend dossier, waar op basis van veel en diepgaand onderzoek door erkende experten een tracé met de nodige randvoorwaarden wordt voorgelegd. De Vlaamse Regering verwijst tevens naar de inhoudelijk antwoorden op de verschillende elementen in voorliggend Besluit.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In adviezen wordt gevraagd naar een gepaste en eerlijke communicatie naar de burger toe in overleg met gemeenten. Er wordt verwezen naar eerdere werken waarbij een gemeente pas geïnformeerd was nadat men al bij burgers langs was geweest zonder veel toelichting.

De Vlaamse Regering wijst erop dat deze opmerking weinig concrete elementen bevat om het aangehaalde probleem goed te duiden. Bovendien betreft dit een element bij de uitvoering van het project dat bijgevolg niet relevant is in het kader van dit GRUP.

Deze adviezen geven geen aanleiding tot een aanpassing van het GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het Verdrag van Aarhus niet correct is toegepast vermits Skyline Communications slechts na de voorlopige vaststelling betrokken is en niet bij de totstandkoming van het tracé.

De Vlaamse Regering verwijst naar de Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening en stelt dat de Startnota van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Ventilus bekendgemaakt werd zoals voorzien in de regelgeving, nl. via het Belgisch Staatsblad, advertenties in kranten en op de website www.omgevingvlaanderen.be. Naast de decretaal verplichte bekendmakingen werden nog talrijke initiatieven genomen om ruim te communiceren en mensen te informeren, vanuit de doelstelling van de Vlaamse Regering om een breder communicatie- en inspraaktraject te voorzien. Er werden nieuwsbrieven en persberichten verstuurd, een uitgebreide website online gezet, een publibijlage verspreid in een oplage van ruim 60.000 exemplaren, en via gemeentelijke kanalen werd eveneens informatie bezorgd. Er werden ook 10 fysieke infomarkten georganiseerd in deze periode. Het aanschrijven van eigenaars van percelen binnen of buiten het plangebied is decretaal niet verplicht en is in deze fase ook niet gebeurd. Er kan derhalve niet gesteld worden dat de Vlaamse Regering haar verplichting vanuit het Verdrag van Aarhus niet is nagekomen

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat belangenorganisaties voor bedrijven en voor landbouw onvoldoende betrokken zijn geweest, waardoor de impact op lokale bedrijven en landbouwbedrijven onvoldoende in beeld is gebracht.

In antwoord op deze opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar de Procesnota, waaruit duidelijk blijkt dat van bij aanvang van het geïntegreerde planningsproces, in de periode van opmaak van de Startnota, planbegeleidingsteams georganiseerd, waar zowel vertegenwoordigers van Boerenbond en Algemeen Boerensyndicaat als van VOKA West-Vlaanderen aanwezig waren. Er zijn bovendien infomomenten doorgegaan, specifiek gericht op bepaalde stakeholders zoals de landbouwsector. Ook in de volgende fase van

het planningsproces was zowel de landbouwsector als de werkgeversfederaties vertegenwoordigd in de stakeholdersgroep, waarmee het resultaat van de dubbelcheck technologie werd besproken. De studies met het thema landbouw werden begeleid door een stuurgroep, waar naast de departementen Omgeving en Landbouw en Visserij ook Boerenbond en het Algemeen Boerensyndicaat vertegenwoordigd waren. Tot slot is er overleg geweest met beide sectoren bij aanvang van het openbaar onderzoek over het ontwerp van GRUP. De Vlaamse Regering is derhalve van mening dat zowel de landbouwsector als de werkgeverfederatie betrokken zijn geweest in voorliggend planningsproces.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat er enkel informatieverstrekking is gebeurd naar de omwonenden en niet naar de werknemers van bedrijven in de omgeving van het tracé. Men stelt dat men op de hoogte had moeten worden gebracht van het openbaar onderzoek en de infomarkten via een aangetekend schrijven. Men stelt dat dit in strijd is met het beleid van Elia voor een maatschappelijk verantwoorde projectontwikkeling.

De Vlaamse Regering verwijst naar de Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening en stelt dat het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Ventilus bekendgemaakt werd zoals voorzien in de regelgeving. Naast de decretaal verplichte bekendmakingen werden nog talrijke initiatieven genomen om ruim te communiceren en mensen te informeren. Er werden nieuwsbrieven verstuurd, ruim 60.000 flyers gepost in de omliggende wijken van het Ventilus tracé, via gemeentelijke kanalen werd eveneens informatie bezorgd. Er werden zowel digitale als fysieke infomarkten georganiseerd. Er werden derhalve uitgebreide communicatie-initiatieven genomen ome zoveel mogelijk mensen correct te informeren en uit te nodigen op de infomarkten en desgevallend een bezwaarschrift in te dienen. Het aanschrijven van eigenaars van percelen binnen of buiten het plangebied (al dan niet aangetekend) is decretaal niet verplicht. Ondanks het ontbreken van enige verplichting ter zake, werd er toch voor geopteerd om naar aanleiding van het openbaar onderzoek eigenaars van woningen en bedrijfsgebouwen binnen de 0,4 µT-contour waar een nieuwe verbinding komt, persoonlijk aan te schrijven en uit te nodigen voor een gesprek in kleine groep.

De Vlaamse Regering wenst te benadrukken dat de communicatie in het kader van het openbaar onderzoek getrokken werd door het Departement Omgeving in opdracht van de Vlaamse Regering, en niet door Elia.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de communicatie die in het kader van het openbaar onderzoek is gebeurd. Men stelt dat deze ondermaats is - slechts een folder - en dat informatiegaring op eigen initiatief moest gebeuren. Eigenaars zijn van mening dat ze persoonlijk aangeschreven hadden moeten worden.

De Vlaamse Regering verwijst naar de Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening en stelt dat het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Ventilus bekendgemaakt werd zoals voorzien in de regelgeving. Naast de decretaal verplichte bekendmakingen werden nog talrijke initiatieven genomen om ruim te communiceren en mensen te informeren. Er

werden nieuwsbrieven verstuurd, ruim 60.000 flyers gepost in de omliggende wijken van het Ventilus tracé, via gemeentelijke kanalen werd eveneens informatie bezorgd. Er werden zowel digitale als fysieke infomarkten georganiseerd. Bovendien werd een projectwebsite opgezet op de koepelsite van het Departement Omgeving, waar niet alleen de integrale documenten raadpleegbaar waren, maar ook een opname van de online infomarkten, veelgestelde vragen, korte omschrijvingen van het tracé en een tool waar op adresgegevens kon gezocht worden.

Het aanschrijven van eigenaars van percelen binnen of buiten het plangebied is decretaal niet verplicht. Ondanks het niet verplicht zijn, werd er toch voor gekozen om naar aanleiding van het openbaar onderzoek eigenaars van woningen en bedrijfsgebouwen (96 kadasterpercelen) binnen 0.4 µT-contour waar een nieuwe bovengrondse verbinding komt persoonlijk aan te schrijven en uit te nodigen voor een gesprek in kleine groep.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat er te weinig infomarkten georganiseerd zijn of te laattijdig en dat de infomarkten niet tot doel hadden correct informatie te geven, waardoor mensen met meer vragen naar huis gingen dan dat ze gekomen waren, o.m. over de concrete compensaties, de locaties van de masten, ... Men verwijt het Departement Omgeving om niet publiekelijk te antwoorden op alle gestelde vragen tijdens de digitale infomarkten. De op de infomarkt getoonde panelen, waren te complex; bezoekers moesten actief om bijkomende informatie vragen. Anderen zijn van mening dat op de infomarkten geen genuanceerd beeld werd gegeven, maar dat Elia sterk stuurde op de te verstrekken informatie.

De Vlaamse Regering geeft aan dat tijdens het openbaar onderzoek, hoewel decretaal niet verplicht, verschillende infomarkten, digitaal en fysiek, werden georganiseerd. Bovendien was er op de site van het Departement Omgeving een projectwebsite opgebouwd met uitgebreide informatie - zowel de integrale documenten als een beknopte omschrijving van het tracé en antwoorden op veelgestelde vragen. De opnames van de digitale infomarkten waren via deze site ook opnieuw te bekijken.

Op de infomarkten waren veel deskundigen aanwezig, zowel vanuit het Departement Omgeving en het studieteam als vanuit Elia, om vragen zo goed mogelijk te beantwoorden en betrokkenen en geïnteresseerden zo goed mogelijk de informeren. De deskundigen hebben alles in het werk gesteld om de inhoud van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en het onderzoek dat gevoerd werd eenvoudig en op een toegankelijke manier ruim te communiceren. Er werd getracht om deze informatie op een bevattelijke manier te bundelen op de infoborden van de infomarkt.

Wel wenst de Vlaamse Regering te verduidelijken dat het momenteel de planfase is. In deze fase worden de bestemmingen op perceelsniveau vastgelegd. Er werd heel wat onderzoek uitgevoerd, waaronder een plan-MER waar de milieueffecten van de bestemmingswijziging uitvoerig onderzocht en beschreven zijn. In de toelichtingsnota van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan wordt aangegeven op welke manier de milderende maatregelen ruimtelijk vertaald zijn in het plan. In het plan wordt duidelijk aangegeven welke bestemming en welke stedenbouwkundige voorschriften op een bepaald perceel geldig zijn.

Tijdens de projectfase zal het project verder uitgewerkt worden en zal bekeken worden op welke manier de hoogspanningsleiding verder kan gerealiseerd worden. De exacte inrichting wordt niet vastgelegd in het GRUP.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de georganiseerde zitdagen en infomarkten. Men stelt dat het gesloten karakter ervan onaanvaardbaar is.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar de Procesnota, waar een omschrijving in is opgenomen van de georganiseerde participatiemomenten. Ondanks het niet decretaal verplicht zijn, werd ervoor gekozen om naar aanleiding van het openbaar onderzoek eigenaars en bewoners van woningen en bedrijfsgebouwen (96 kadasterpercelen) binnen 0,4 µT-contour van de nieuwe verbinding, persoonlijk aan te schrijven en uit te nodigen voor een gesprek in kleine groep. Het is correct dat dit gesloten momenten waren, net om in kleine groep dieper in te kunnen gaan op de persoonlijke situatie van de aangeschreven mensen. Daarnaast zijn 2 digitale infomarkten georganiseerd die, weliswaar mits inschrijving om de deelnamelink te kunnen versturen, vrij toegankelijk waren. Tot slot zijn ook fysieke infomarkten georganiseerd. Voor deze infomarkten kon elke geïnteresseerde burger zich inschrijven, met als enige beperking dat men slechts één maal kon inschrijven. Deze beperking is ingevoerd om te garanderen dat de toeloop behapbaar bleef en elke bezoeker de kans zou hebben om zijn vragen aan de deskundigen te stellen. De informatie die op elke infomarkt werd getoond, was identiek, waardoor meerdere deelnames geen meerwaarde zouden hebben.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat er in Zedelgem en in Lendelede gekozen is voor een tracé buiten de initiële zoekzone (cfr. Startnota) en wijst men op het ontbreken van communicatie en participatie hieromtrent. Hierdoor heeft men onvoldoende gebruik kunnen maken van zijn recht op inspraak.

De Vlaamse Regering verwijst naar het planningsproces waar in verschillende stappen en aan de hand van verschillende onderzoeken werd beslist om te kiezen voor het tracé dat opgenomen werd in het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Ventilus. Voor het deel in Zedelgem werd in de startnota een zoekzone opgenomen waarbinnen een tracé kon onderzocht worden. De zoekzones die in de startnota zijn opgenomen, waren indicatief. Dat is ook zo aangegeven. Op basis van input uit de participatieperiode over de startnota werd deze zone meer in detail onderzocht en het resultaat hiervan werd vertaald in de scopingnota die werd gepubliceerd conform de wettelijke bepalingen hierrond. De Vlaamse Regering stelde het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Ventilus vast op 7 juli 2023. De tracékeuze in Zedelgem werd niet verzwegen en situeert zich wel degelijk binnen de initiële zoekzone. Van 29 augustus tot en met 27 oktober 2023 werd immers over dit ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en dus ook de tracékeuze een openbaar onderzoek georganiseerd waarbij iedereen die dat wenste opmerkingen kon formuleren.

Verder kan gesteld worden dat het decretaal niet verplicht is persoonlijke berichten te versturen. Er werd voorzien in de bekendmakingen zoals decretaal verplicht. Daarnaast werden tal van andere initiatieven genomen (flyer, publicatie via lokale besturen, sociale media) om breed te communiceren over de beslissing van de Vlaamse Regering.

In antwoord op dit bezwaarschrift bevestigt de Vlaamse Regering dat de corridor op grondgebied van Lendelede na de startnota verruimd werd naar aanleiding van de

inspraakreacties. Er wordt hiervoor verwezen naar de antwoordnota, zie bijlage 3 bij scopingnota 3 (bijlage VIII). In §6.6 van de scopingnota werd de verbreding van de corridor weergegeven in figuur 88.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat reeds proefboringen op privé-eigendommen door Elia gebeurden vooraleer er enige beslissing van de Vlaamse Regering was en vooraleer er enige officiële communicatie was.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat het iedere betrokkene vrij is om een overeenkomst met derden te sluiten voor onderzoeken op hun eigendommen. Dit bezwaar heeft geen betrekking op een element uit het GRUP.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesproken over desinformatie doordat op de panelen van de infomarkten niet gesproken werd over Chronos, hoewel op dat moment reeds bekend was dat de verbinding er zou komen.

De Vlaamse Regering wil bemerken dat Cronos een interconnectieproject is tussen het Verenigd Koninkrijk en België dat onderzocht wordt door een derde partij. Het betreft dus een privé-initiatief waarvoor de nodige stappen werden gezet om dit interconnectieproject te laten opnemen in het TYNDP (Ten Year Network Development Plan – dit is een netontwikkelingsplan op EU-niveau). Momenteel onderzoekt Elia de mogelijkheden (concrete aansluitingspunten) tot aansluiting van het desbetreffende project, wat de eventueel noodzakelijke interne versterkingen zijn en de hierbij horende tijdslijnen. Gezien het preliminaire karakter van dit project heeft Elia het Cronos project nog niet opgenomen in het FOP 2024-2034 conform de behandeling van alle andere aansluitingsaanvragen in dit stadium. Het is dus niet correct om te stellen dat Cronos zeker zal worden gerealiseerd en van desinformatie kan bijgevolg geen sprake zijn. Het project Ventilus betreft een afzonderlijk project dat op zichzelf staat en autonoom kan functioneren. Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot een aanpassing van het GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt men dat onvoldoende duidelijk gecommuniceerd is dat er concrete plannen zijn om een bijkomende verbinding vanuit Engeland te koppelen aan het voorliggende verhaal.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar de plandoelstellingen waarin plannen voor een bijkomende internationale verbinding uitdrukkelijk vermeld worden. Deze plandoelstellingen worden in talrijke documenten hernomen zoals o.a. de Toelichtingsnota §2.4 Plandoelstellingen: "4. Aansluitingsmogelijkheid creëren van een tweede onderzeese verbinding met het buitenland waardoor een bijdrage wordt geleverd aan de verdere integratie van een Europese elektriciteitsmarkt" (Bijlage III bij voorliggend GRUP). Ook in het communicatiemateriaal zoals o.a. de panelen getoond op de infomarkten en de video's gepubliceerd op de projectwebsite, worden de plandoelstellingen hernomen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt men dat het onderzoek en de tracékeuze zijn gebeurd door personen die niet in de directe omgeving wonen en dus weinig betrokken zijn.

De Vlaamse Regering verwijst naar het omvangrijke onderzoek dat geleid heeft tot de keuze van het tracé voor Ventilus en de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan hiervoor. Er werden talrijke alternatieven onderzocht, die omschreven zijn in de scopingnota. Er werd een milieueffectenrapport, een ruimtelijk veiligheidsrapport en een maatschappelijke kosten-baten analyse opgemaakt door (erkende) deskundigen. Zoals ook aangegeven in andere antwoorden op bezwaren met betrekking tot de procedure, gebeurde het onderzoek onafhankelijk, grondig, wetenschappelijk en werd er voldoende rekening gehouden met de verschillende inspraakreacties op verschillende momenten in het planningsproces. Op basis van deze onderzoeken stelde de Vlaamse Regering op 7 juli 2023 het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Ventilus voorlopig vast. Deze beslissing bevat ook een motivatie voor het tracé dat opgenomen werd in het plan.

De Vlaamse Regering verwijst tevens naar de specifieke rol die een overheid heeft in de samenleving. Het is duidelijk dat een zeer grootschalig en complex project, zoals ook Ventilus, steeds voor- en tegenstanders heeft. De specifieke rol van de overheid houdt in dat zij, na het voeren van onderzoek en de nodige afwegingen van de in het geding zijnde (deel)belangen, de taak heeft beslissingen te nemen die voor de hele samenleving van belang zijn. In de aanloop van en de besluitvorming rond voorliggend gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Ventilus heeft de Vlaamse Regering steeds grondig de deelbelangen afgewogen en een gemotiveerde beslissing genomen in functie van het algemeen belang.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat er veel informatie werd verschaft over de nieuwe lijnen, maar weinig werd gecommuniceerd over de verzwaring van de bestaande lijnen.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar de Procesnota, waar uitgebreid verslag is opgenomen over de communicatie-initiatieven die in het kader van het openbaar onderzoek over het ontwerp van GRUP zijn genomen, gaande van een flyer die ruim verspreid werd in de wijken rondom het volledige tracé, en een website tot 2 digitale en 5 fysieke infomarkten. Alle tracé-onderdelen, zowel over de herbestemmingen van de stations en opstijgpunten als de boven- en ondergrondse hoogspanningslijn, werden in dezelfde mate belicht. Er werd bovendien zowel in Zedelgem als in Deerlijk een infomarkt georganiseerd, net met de bedoeling om betrokkenen van deze tracédelen eveneens te bereiken

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven derhalve geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het ontbreken van een maatschappelijk draagvlak voor het project. Men verwijst naar negatieve adviezen van gemeenten en provincie.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen wijst de Vlaamse regering er vooreerst op dat uit artikel 1.1.4 van de VCRO volgt dat bij de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen en daarbij rekening moet worden gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. De plannende overheid beschikt daarbij over een ruime discretionaire bevoegdheid (RvS 13 januari 2015, nr. 229.799, Vangheluwe). Een gelijktijdige afweging betekent niet dat deze maatschappelijke belangen noodzakelijk steeds gelijkwaardig moeten zijn, aangezien bij de afweging één bepaalde behoefte zwaarder kan doorwegen in een bepaalde situatie (RvS 14 maart 2017, nr. 237.639, bvba Vanderschrick-Kwekerij-Verpakking). De Vlaamse regering tracht met het voorliggend RUP een duurzame oplossing te bieden voor de realisatie van een aantal noodzakelijke ontwikkelingen van het hoogspanningsnet in West-Vlaanderen in functie van de energietransitie. Om een juiste belangenafweging te kunnen maken tussen alle relevante maatschappelijke behoeften, is heel wat onderzoek gebeurd in het kader van huidig planproces. Er werd een plan-MER opgemaakt waarin voor het tracé van Ventilus, rekening houdende met de vooropgestelde plandoelstellingen, verschillende alternatieven, ook diverse ingesproken alternatieven, grondig en op wetenschappelijke wijze werd onderzocht. Voor dezelfde alternatieven werd eveneens een RVR en MKBA opgemaakt. Zoals ook geconcludeerd wordt bij de verwerking van de bezwaren, opmerkingen en adviezen met betrekking tot het gevoerde onderzoek en de vragen met betrekking tot participatie, gebeurde het onderzoek onafhankelijk, grondig en wetenschappelijk en werd voldoende rekening gehouden met de verschillende inspraakreacties. Op basis van deze onderzoeken stelde de Vlaamse Regering op 7 juli 2023 het ontwerp GRUP Ventilus voorlopig vast en motiveerde zij de beslissing van het tracé dat opgenomen werd in het plan.

Eveneens wordt verwezen naar de specifieke rol die de Vlaamse overheid heeft in de samenleving. Het is duidelijk dat een zeer grootschalig en complex project, zoals ook Ventilus, steeds voor- en tegenstanders heeft. De specifieke rol van de Vlaamse overheid houdt in dat zij na het voeren van onderzoek en afweging de in het geding zijnde (deel)belangen, de taak heeft beslissingen binnen haar bevoegdheid te nemen die voor de hele samenleving en dus op Vlaams niveau van belang zijn. In de aanloop van en de besluitvorming rond voorliggend GRUP Ventilus heeft de Vlaamse Regering steeds grondig de deelbelangen afgewogen en een gemotiveerde beslissing genomen in functie van het algemeen belang. De geformuleerde (negatieve) adviezen van de verschillende gemeentes en van de provincie werden in de beoordeling betrokken en gemotiveerd weerlegd. De Vlaamse regering is van oordeel dat aan de vaststelling van het GRUP een volledig en onderhouwd onderzoek is voorafgegaan en dat aan alle verplichtingen dienaangaande is voldaan.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat men ontevreden is over de betrokkenheid van de lokale gemeenschap en het algemene verloop van het planningsproces. Een aantal bezwaarindieners stelt dat geen inspraak mogelijk was.

De Vlaamse Regering betreurt deze ontevredenheid en verwijst naar de Procesnota, waar uitgebreid verslag is gedaan van het procesverloop van voorliggend GRUP, gaande van de publicatie en communicatie- en participatie-intiatieven over de Startnota, tot die in het kader van het openbaar onderzoek over het ontwerp van GRUP. De verplichtingen rond

bekendmakingen en inspraak- en participatie-initiatieven zijn genomen in lijn met de Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening. Daarenboven zijn naast de decretaal verplichte bekendmakingen nog talrijke initiatieven genomen om ruim te communiceren en mensen te informeren, vanuit de doelstelling van de Vlaamse Regering om een breder communicatie- en inspraaktraject te voorzien. Er werden nieuwsbrieven en persberichten verstuurd, een uitgebreide website online gezet, in het kader van de startnota een publibijlage verspreid en in het kader van het openbaar onderzoek een flyer, beiden in een oplage van ruim 60.000 exemplaren, en via gemeentelijke kanalen werd eveneens informatie bezorgd. Er werden over de Startnota 10 fysieke infomarkten georganiseerd, over het Openbaar Onderzoek 2 digitale en 5 fysieke, naast zitdagen voor eigenaars en bewoners van panden binnen de 0,4 µT-contour van de nieuwe lijn. In het kader van de Startnota werden ruim 4000 inspraakreacties ingediend, over het ontwerp van GRUP ruim 3300.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd naar een antwoord of reactie op het ingediende bezwaarschrift. Sommigen vragen om gehoord te worden. Anderen vragen waarom opmerkingen en adviezen van gemeentes genegeerd worden.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze vragen en verwijst naar voorliggend Besluit houdende definitieve vaststelling van het GRUP, waarin alle inhoudelijke elementen uit de inspraak zijn terug te vinden, met een beschrijving van de doorgevoerde aanpassingen dan wel een weerlegging. Een individueel antwoord is decretaal niet verplicht en niet voorzien. Ook een hoorzitting is niet voorzien in de procedure. Ook wat betreft de inspraak op de Startnota is een soortgelijke benadering gehanteerd, waarbij de inhoudelijke elementen zijn opgenomen in de Antwoordnota, gevoegd als bijlage bij de Scopingnota. De adviezen van de gemeentes zijn evenmin genegeerd, maar zijn verwerkt - waarbij het de opdracht van de Vlaamse overheid was om het tracé in zijn geheel, in functie van het algemeen belang te bekijken.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat Elia over dit planproces weinig informatie heeft gegeven en geen duidelijk standpunt deelt over wat er in de toekomst met dit GRUP gepland is. Er wordt hierbij ook aangegeven dat Elia meer rekening moet houden met de belangen en bezorgdheden van de burgers die getroffen worden dit project.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt de Vlaamse Regering dat het niet aan Elia is om te informeren over een ontwerp van GRUP, maar aan de Vlaamse Overheid, in deze het Departement Omgeving. Het is inderdaad correct dat Elia aanwezig was op de infomarkten, hetgeen een bewuste keuze van het Departement gezien de vele vragen omtrent de uitvoeringsfase en het flankerend beleid (landbouwprotocol en compensaties). Wat betreft de volgende fase richting realisatie van voorliggend plan, is het aan Elia om op basis van voorliggend GRUP - zowel het verordenend grafisch plan als bijhorende stedenbouwkundige voorschriften, een omgevingsvergunningsaanvraag voor te bereiden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangeklaagd dat de doorlooptijd van voorliggend dossier veel te lang is en daardoor voor onduidelijkheid en onzekerheid bij de betrokkenen, bij uitbreiding de provincie West-Vlaanderen leidt. Een aantal andere bezwaren wijzen op het feit dat men te snel wil gaan en bijkomend onderzoek moet voeren in functie van gezondheid.

De Vlaamse Regering neemt akte van dit standpunt en erkent dat de doorlooptijd van het planningsproces voor voorliggend GRUP inderdaad relatief lang is geweest. Het is net daarom dat in de Procesnota uitdrukkelijk is ingegaan op de redenen van de langere doorlooptijd, allen te wijten aan de grondigheid van het onderzoek dat in het kader van voorliggend GRUP is uitgevoerd. De Vlaamse Regering wenste immer een eenduidig en zeker antwoord te kunnen geven op de vele fundamentele vragen m.b.t. de technologie en gezondheid, waardoor het nodige bijkomende onderzoek is gevoerd, de Intendant is aangesteld en op vraag van de burgemeesters ook prof. Westermann is aangesteld.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de scopingnota, waar BESTGRID vermeld wordt. Men wijst erop dat het luik participatie evenwel niet vermeld wordt.

De Vlaamse Regering neemt akte van het ongenoegen van de bezwaarindieners over het luik participatie van BESTGRID maar wijzen erop dat dergelijke elementen geen invloed hebben op voorliggend dossier. Het niet vermelden van het luik participatie hierover in de scopingnota betekent geen meerwaarde voor het dossier. In voorliggend dossier werd de participatie op de wettelijk voorziene manier correct georganiseerd en beschreven in de procesnota bij het GRUP.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In het advies van de gemeente Ledegem wordt gesteld dat de gemeente Ledegem pas officieel betrokken werd in de procedure vanaf de plenaire vergadering. Op voorgaande bijeenkomsten werd de gemeente nooit officieel uitgenodigd. Dit betekent dat de gemeente onvoldoende mogelijkheid heeft gehad om de specifieke situatie van haar inwoners te benadrukken. Daardoor zijn de getroffen inwoners ernstig benadeeld geweest ten opzichte van inwoners in relatief vergelijkbare situaties zoals in andere betrokken gemeenten, waar de gemeenten wel van meet af aan werden betrokken.

De Vlaamse regering merkt op dat pas ten tijde van de plenaire vergadering duidelijk werd dat het grondgebied van Ledegem in de geografische reikwijdte van de mogelijk te verwachten effecten op mens en milieu van het GRUP kon vallen, hoewel het tracé niet op het grondgebied van de gemeente Ledegem gesitueerd is. Ten tijde van de raadpleging over de startnota werd de gemeente Ledegem niet beschouwd als een betrokken gemeente in de zin van artikel 1, 1° van het besluit van de Vlaamse regering van 17 februari 2017 betreffende het geïntegreerde planningsproces voor ruimtelijke uitvoeringsplannen, planmilieueffectrapportage, ruimtelijke veiligheidsrapportage en

andere effectbeoordelingen. De definitie van een "betrokken gemeente" in het Besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2017 betreffende het geïntegreerde planningsproces voor ruimtelijke uitvoeringsplannen, planmilieueffectrapportage, ruimtelijke veiligheidsrapportage en andere effectbeoordelingen, luidt immers als volgt:

"*1° betrokken gemeente: de gemeente waarvan het grondgebied geheel of gedeeltelijk valt in de geografische reikwijdte van het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan of in de geografische reikwijdte van de mogelijk te verwachten effecten op mens en milieu van het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan*, zoals opgenomen in de startnota, *het voorontwerp of ontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan en, in voorkomend geval, in de ontwerpen van effectbeoordelingsrapporten*" (eigen aanduiding).

Voormelde bepaling moet worden gelezen in het licht van artikel 2.2.4, § 2 van de VCRO, dat bepaalt dat de startnota informatie moet bevatten over de context, de doelstelling, de reikwijdte, de detailleringsgraad en de voorziene planonderdelen van het voorgenomen RUP en de vereiste effectbeoordelingen. Er moet een beschrijving worden opgenomen van de doelstelling en het plangebied en dient ook de detailleringsgraad en de reikwijdte van het voorgenomen RUP in kaart te worden gebracht. In de parlementaire voorbereiding wordt aangegeven dat in de startnota (nog) voldoende vrijheidsgraden moeten worden ingebouwd, zodat het nog nuttig om opmerkingen te maken op het voorgenomen RUP. De startnota mag dan ook niet worden opgevat als een ontwerpplan (*Parl*.St. Vl.Parl. 2015-16, nr. 687/1, 30). Belangrijk is dat de startnota tevens een "*beknopte beschrijving van de alternatieven voor het ontwerpplan of voor de onderdelen ervan, die de initiatiefnemer heeft overwogen, en een beknopte beschrijving van de voor- en nadelen van de verschillende alternatieven*" dient te bevatten. De parlementaire voorbereiding stelt in dat verband dat "*alternatieven worden onderzocht naar hun ruimtelijke en andere effecten en naar de doelstellingen van het plan. Eventueel kunnen bepaalde alternatieven verlaten worden op basis van de beoordelingen of kunnen nieuwe varianten worden toegevoegd (altijd onderbouwd met effectbeoordelingen)*" (*Parl*.St. Vl.Parl. 2015-16, nr. 687/1, 35). Het is dus perfect mogelijk dat de geografische reikwijdte van de mogelijk te verwachten effecten op mens en milieu wijzigt tijdens het planproces. Ook de 'betrokken gemeenten' kunnen doorheen het planproces wijzigen.

Artikel 2.2.9 VCRO vereist dat het voorontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en de ontwerpen van planmilieueffectrapport worden bezorgd aan o.a. de colleges van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeenten. Verder voorziet voormelde bepaling in een plenaire vergadering of een schriftelijke adviesronde waartoe de betrokken gemeenten o.a. worden uitgenodigd. In artikel 2.2.9, eerste lid, in fine wordt hieraan uitdrukkelijk toegevoegd dat de gemeenten die reeds om advies zijn gevraagd m.b.t. de startnota eveneens in deze fase om advies worden gevraagd. Ook hieruit kan afgeleid worden dat het begrip "betrokken gemeente" tijdens het verloop van het geïntegreerd planningsproces kan evolueren en verruimen, waarbij gemeenten die n.a.v. de startnota niet werden betrokken, naar aanleiding van evoluerende inzichten bij het voorontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en de ontwerpen van planmilieueffectrapport alsnog als "betrokken gemeente" kunnen worden beschouwd.

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het feit dat bij de versterking van de Ventilus-lijn, men vertrokken is van een bestaande lijn. Toen deze oorspronkelijke lijn werd gebouwd, waren er geen inspraakmogelijkheden. In een ander bezwaarschrift werd gesteld dat in het verleden al protest werd aangetekend tegen de

bestaande lijnen die nu worden versterkt. Een aantal bezwaren geven dan ook in algemene termen aan dat ze daarom tegen het principe van de versterking zijn.

De Vlaamse Regering stelt vast dat het hier gaat om vergunde hoogspanningsverbindingen die in het verleden werden gerealiseerd. Aangezien deze lijn juridisch vergund werden, kan ervan uitgegaan worden dat de toenmalige procedures correct gevolgd zijn. Bij de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen is de plannende overheid gebonden door de richtinggevende en bindende delen van de ruimtelijke structuurplannen (art. 2.1.2, § 2 en 3 VCRO). In het richtinggevende gedeelte van het RSV wordt gesteld dat de draagstructuren of de tracés van bestaande bovengrondse hoogspanningsleidingen bij voorrang in aanmerking komen voor het aanbrengen van bijkomende elektrische geleiders, indien zij daarvoor ontworpen zijn. De Vlaamse Regering begrijpt de frustratie van bezwaarindieners, maar oordeelt dat deze kritiek geen aanleiding tot een bijstelling van het plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt men dat men geschaad is in de rechten van inspraakmogelijkheden omwille van rechtsonzekerheid waarbij er heel wat vrijheid aan Elia wordt verleend om zelf uitvoering uit te werken. Er wordt gesteld dat heel wat onduidelijkheid is over waar de waterberging zou komen. in het plan-MER wordt zelfs aangegeven dat de uitbreiding van een hoogspanningsstation zal plaatsvinden in overstromingsgevoelig gebied en er meer verharding zal bijkomen. Het is niet duidelijk hoe de waterberging en buffering zal worden aangelegd en op welke afstand van woningen.

De Vlaamse regering stelt vast dat de stedenbouwkundige voorschriften de nodige bepalingen inzake de aan te leggen buffer en de waterberging bevatten en verder werden aangevuld op basis van adviezen, bezwaren en opmerkingen. Zoals in de bezwaarschriften wordt opgemerkt, werd rekening gehouden met de inname van waterbergend vermogen, maar werd tegelijk voorzien in ruimte voor compensatie van dit ingenomen waterbergend vermogen. Daartoe werd in zuidelijke en westelijke richting voorzien in een gemengd openruimtegebied. De ligging van dit gebied is weergegeven op de verordenende plannen bij het GRUP. Ook werd op deze verordenende plannen de plaats van de te voorziene buffer weergegeven. In het voorschrift buffer wordt duidelijk bepaald waaraan deze buffer dient te voldoen. Een nadere detaillering is op planniveau niet vereist. De onderhoudsgebouwen behoeven geen nadere grafische weergave. Deze horen thuis in het gebied voor gemeenschaps- en openbare nutsvoorziening, zoals afgebakend op het verordenend plan. De exacte inplantingsplaats binnen dit gebied wordt op projectniveau uitgewerkt, rekening houdend met de bepalingen van het desbetreffende stedenbouwkundig voorschrift. De verordenende plannen en de stedenbouwkundige voorschriften werden ter inzage gelegd tijdens het openbaar onderzoek. Van een inperking van de inspraakmogelijkheden is dan ook geen sprake.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Hoofdstuk 3, Deel 5, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt opgemerkt dat de uitbreidingszone van het hoogspanningsstation in Izegem en de locaties van de vier opstijglocaties (Zedelgem, Baliebrugge, Izegem noord en Izegem zuid) gelegen zijn binnen het door de Vlaamse regering goedgekeurd herbevestigd agrarisch gebied (HAG). Door deze herbevestiging wordt het agrarisch gebied planologisch verankerd. De uitbreiding van hoogspanningsinfrastructuur betekent geen meerwaarde voor de agrarische structuur. De Omzendbrief RO/2010/01 dienst gerespecteerd te worden en compensatiegebied voor het ingenomen HAG moet worden voorzien. Dit is niet of nauwelijks terug te vinden in het GRUP. In een reactie wordt hierbij gevraagd het principe van planologische neutraliteit vervroegd toe te passen.

De Vlaamse Regering verwijst hiervoor naar omzendbrief RO/2010/01 van 7 mei 2010 betreffende het ruimtelijk beleid binnen de agrarische gebieden waarvoor de plannen van aanleg en ruimtelijke uitvoeringsplannen herbevestigd zijn. In uitvoering van het RSV stelde de Vlaamse overheid tussen 2004 en 2009 een gebiedsgerichte ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos op in overleg met de lokale besturen en middenveldorganisaties voor dertien buitengebiedregio's. Op basis van deze ruimtelijke visies herbevestigde de Vlaamse Regering de bestaande plannen van aanleg en ruimtelijke uitvoeringsplannen voor ca. 538.000 ha agrarisch gebied. Via deze beleidsbeslissingen heeft de Vlaamse Regering het ruimtelijk beleid aangegeven dat ze in deze gebieden wenst te voeren, zijnde het behoud van de agrarische functie zoals ze vastgelegd is in de plannen van aanleg en de ruimtelijke uitvoeringsplannen.

De omzendbrief vormt echter als zodanig geen rechtsgrond om af te wijken van decretale bepalingen met betrekking tot de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen en de bevoegdheid die aan de onderscheiden overheden daaromtrent zijn toegekend. De omzendbrief noch de in uitvoering ervan genomen beleidsbeslissingen met betrekking tot de herbevestigde agrarische gebieden hebben verordenende kracht, en kunnen in beginsel niet dienstig als vernietigingsgrond tegen het GRUP aangevoerd worden. (RvS 6 oktober 2020, nr. 248.475, Meulebroeck, p. 24).

De afweging die in de omzendbrief staat is bovendien veel genuanceerder dan een 'compensatie'-regeling. De gevraagde afweging omvat (1) een alternatievenonderzoek, (2) onderzoek naar impact om landbouw en (3) onderzoek naar mogelijke flankerende maatregelen, hetgeen in voorliggend GRUP duidelijk is gebeurd (zie §4.4 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP). Het aspect van de herbevestigde agrarische gebieden is bovendien aan bod gekomen in het (milieu)onderzoek (Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP). Hierbij werd niet expliciet gekeken naar het statuut maar wel naar de waarde van de agrarische gebieden en werd een LIS opgemaakt, in lijn met de geest van de omzendbrief.

Er werd voor de hoogspanningsstations gekeken naar een harde bestemming (bedrijventerrein voor De Spie en Herdersbrug) of gronden aansluitend aan de bestaande hoogspanningspost (Izegem) om de impact op het landbouwgebruik te minimaliseren. Voor de opstijgpunten is gekeken om deze zo in te planten dat de hinder geminimaliseerd worden. De locatie van een opstijgpunt werd na advies van het departement Landbouw en Visserij naar aanleiding van de plenaire vergadering daarom ook aangepast zodat de impact van het opstijgpunt op het betreffende landbouwperceel werd verminderd. De Vlaamse Regering wil eveneens wijzen op het landbouwprotocol dat afgesloten werd tussen de landbouworganisaties en Elia, zoals aanvullend toegelicht in §5.4.3 van de

Toelichtingsnota. Het landbouwprotocol heeft als voorwerp het vastleggen van principes, die Elia zal hanteren bij onder andere het bepalen en het uitbetalen van vergoedingen aan de eigenaars en gebruikers van landbouwgronden die doorkruist worden door aan te leggen infrastructuur, wegens nadelen verbonden aan de permanente aanwezigheid van deze infrastructuur op deze landbouwgronden. De mogelijkheid om vergoed te worden voor negatieve gevolgen op de commerciële activiteiten van (landbouw)bedrijven staat generiek beschreven in de compensatieregeling voor bedrijven met inbegrip van landbouwbedrijven, die onderdeel uitmaakt van de compensatieregeling die de Vlaamse Regering met Elia afgesloten heeft.

Wat de vraag naar planologische neutraliteit betreft, wijst de Vlaamse Regering de bezwaarindiener erop dat deze wellicht verwijst naar de compensatieregeling die werd opgenomen in het verzameldecreet (artikel 61) maar nog niet van kracht is. Deze regeling houdt een compenserende wijziging in naar een zachte bestemming op gronden waarvan de realisatie van de tot dan toe geldende harde bestemming door de plannende overheid beleidsmatig niet langer gewenst is. Aangezien deze regeling nog niet van kracht, moet voorliggend plan hier niet aan beantwoorden en moet er geen compensatietoets opgenomen worden.

Het landbouwprotocol werd nu beschreven in §5.5.3 van de toelichtingsnota.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het principe uit het RSV dat stelt dat voor de toepassing van de bundeling alle technische oplossingen in overweging worden genomen, en dat de toepassing gebeurt binnen de wettelijke voorschriften en veiligheidsnormen en binnen het BATNEEC-principe, niet toegepast wordt door de formulering van de plandoelstellingen met als gevolg beperkende technologiekenmerken zoals opgenomen in de startnota.

De Vlaamse Regering geeft in reactie hierop aan dat de in de adviezen, bezwaren en opmerkingen aangehaalde principes wel degelijk gevolgd worden bij de formulering van de doelstellingen. De lokale besturen gaan er in hun adviezen vanuit dat de plandoelstellingen een voorafname zijn op de technologiekeuze. De plandoelstellingen werden opgesteld door het planteam en werden bevestigd en onderschreven door de Vlaamse Regering in de Startnota. Zoals in de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, is opgenomen, volgen deze plandoelstellingen onder meer uit verplichtingen uit het FOP. Door het planteam werden deze plandoelstellingen vertaald. De plandoelstellingen werden, na de publieke consultatie, onderworpen aan een bijkomende check door de Intendant en daarna op vraag van de burgemeesters ook nog door prof. Westermann. De resultaten van deze bijkomende processtappen die genomen zijn in het kader van voorliggend GRUP, zijn zowel terug te vinden in de Toelichtingsnota als in de Procesnota en de bijhorende bijlagen. De Intendant formuleert het onder meer als volgt: "De kritiek (...) in verband met de plandoelstellingen en de kenmerken is, betreffende de technische aspecten, over het algemeen redelijk. Er zijn een aantal opmerkingen te maken over hoe ze geformuleerd zijn en over hun dwingende karakter. Echter, de voorgestelde veranderingen aan de plandoelstellingen en kenmerken zullen, zover aanvaardbaar, niet leiden tot fundamenteel andere opties. Als dusdanig kan er enkel geadviseerd worden dat bij toekomstige projecten deze aspecten wat omzichtiger geformuleerd worden." Uit het rapport van prof. Westermann kan het volgende worden afgeleid: er kan worden bevestigd dat de bezwaren en de vragen van de burgerplatforms gerechtvaardigd zijn en deels voortvloeien uit de niet helemaal precies geformuleerde doelstellingen. Het fundamentele probleem, namelijk een bepaald vermogen tussen Stevin en Avelgem kunnen transporteren en het totale systeem betrouwbaarder (robuust) maken door de uitbreiding van het net, blijft onaangetast. In dit

opzicht kan redelijkerwijs worden geconcludeerd dat zelfs indien de plandoelstellingen zouden worden gewijzigd, dit tot geen fundamenteel andere oplossing zou leiden. Dit bevestigt de plandoelstellingen van voorliggend GRUP en de kritiek dat deze niet objectief en neutraal zouden zijn opgesteld, is dan ook onterecht. De Vlaamse regering is dan ook van oordeel dat de gehanteerde doelstellingen, die reeds in de startnota geformuleerd werden, legitiem zijn en dat er geen reden is om hiervan af te zien of deze enigszins te wijzigen.

In navolging van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werden het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het principe uit het RSV dat stelt dat aan te leggen hoogspanningsleidingen het functioneren en de ontwikkelingsmogelijkheden van de bestaande lijninfrastructuur waarmee gebundeld wordt, niet mogen verhinderen. Men stelt dat ook bij een volledige ondergrondse aanleg dit principe wordt gerespecteerd.

De Vlaamse Regering volgt de redenering dat de conform het RSV aan te leggen hoogspanningsleidingen het functioneren en de ontwikkelingsmogelijkheden van de bestaande lijninfrastructuur waarmee gebundeld wordt, niet mogen verhinderen en geeft aan dat dit principe bij voorliggend GRUP wordt gevolgd. De bezwaarindiener grijpt dit principe echter aan om te stellen dat dit principe ook gerespecteerd wordt bij een volledig ondergrondse aanleg van de Ventilus-lijn. Dit standpunt gaat voorbij aan de technische vaststelling, zoals ook bevestigd in verschillende technologische studies en in het eindrapport van de Intendant, dat voor de Ventilus-lijn in wisselstroomtechnologie een volledig ondergrondse aanleg niet mogelijk is. Indien de bezwaarindiener hier verwijst naar een volledig ondergrondse aanleg in gelijkstroom, dan verwijst de Vlaamse Regering naar verschillende technologische studies die in het kader van het proces van het GRUP Ventilus werden uitgevoerd en tot de conclusies kwamen dat met de huidige doelstellingen en binnen het vooropgestelde tijdskader op technisch vlak een bovengrondse luchtlijn in wisselstroom, met een gedeeltelijk ondergronds traject van 8 tot maximaal 12 km, de aangewezen keuze is voor Ventilus.

In navolging van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werden het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In haar advies stelt de gemeente Lendelede dat het bovengrondse cross country-tracégedeelte op haar grondgebied strijdig is met het RSV, meer bepaald met 'het tegengaan van versnippering van het buitengebied'. Ook wordt in een bezwaar gewezen op de versnippering van het agrarisch gebied. Men wijst erop dat voor dit gedeelte van het tracé geen enkele houvast op vlak van bundeling van functies kan gevonden worden. Ook in een bezwaarschrift wordt erop gewezen dat er in Lendelede geen vloeiende lijnvormige opstelling is, in tegenstelling tot de geformuleerde principes, en dat dit gedeelte van het tracé leidt tot een schending van de open ruimte en versnippering van het landschap.

In antwoord op het advies van de gemeente Lendelede met betrekking tot het tegengaan van versnippering van het buitengebied stelt de Vlaamse Regering dat de zin "het tegengaan van versnippering van het buitengebied" in het RSV als volgt wordt

omschreven: "Om het buitengebied te vrijwaren voor de structuurbepalende functies moet de versnippering van het buitengebied en de verbrokkeling van haar structuur door bebouwing en infrastructuren tegengegaan worden. Door gerichte structuurondersteunende maatregelen, zowel naar natuur, bos en landbouw als naar de woon- en werkfunctie toe, moet de eigenheid van het buitengebied gevrijwaard worden." Hierin worden twee elementen onderscheiden: het eerste betreft het tegengaan van versnippering door infrastructuur. Het is daarom dat in het RSV is opgenomen dat ruimtelijke principes moeten worden gevolgd bij het bepalen van nieuwe hoogspanningsverbindingen (versterken, herbenutten, bundelen en cross country). Deze principes werden toegepast met voorliggend GRUP. Versnippering door bijkomende harde infrastructuur zoals hoogspanningsstations werd maximaal voorkomen door deze in te planten in harde bestemmingen of aansluitend bij het bestaande hoogspanningsstations. Versnippering van het buitengebied werd bovendien het plan-MER beoordeeld als impact op landschap, de impact op het agrarisch gebied werd eveneens onderzocht. Ook het aspect 'al dan niet' een vloeiend lijnvormig tracé werd hierin beoordeeld. Versnippering van bestaande bossen werden eveneens maximaal vermeden. Bijkomend wil de Vlaamse Regering ook wijzen dat de hoogspanningsverbinding, conform de typevoorschriften, op het grafisch plan wordt aangeduid met een overdruk en niet met een effectieve bestemming. De onderliggende bestemming blijft dus van kracht. Er kan alvast gesteld worden dat voorliggend GRUP wat dit eerste element niet strijdig is met dit richtinggevend principe uit het RSV. Het tweede element betreft het nemen van structuurondersteunende maatregelen naar functies van het buitengebied. Dit werd in voorliggend GRUP vertaald als de aandacht voor de landschappelijke inkleding, de bepalingen in de stedenbouwkundige voorschriften hierover én de bijkomende overeenkomst die werd afgesloten met Elia hieromtrent. Op deze overeenkomsten is in de toelichtingsnota onder 5.4 dieper ingegaan: deze paragraaf werd verder aangevuld en geactualiseerd. De overeenkomsten werden als een bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd. Er kan dus in alle redelijkheid worden geoordeeld dat hier geen strijdigheid met het RSV optreedt.

Hoofdstuk 3, Deel 6, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het planteam te beperkt was in haar opties doordat het zich aan bepaalde ruimtelijke principes moest houden, zoals het herbenutten van bestaande lijnen. Daardoor kon niet onderzocht worden of ter hoogte van Deerlijk geen optimalisatie mogelijk is door bijvoorbeeld masten verplaatsen naar minder bebouwd gebied. Men stelt verder dat de inplanting van het tracé indertijd geen rekening heeft gehouden met een verzwaring tot 6 GW.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze standpunten maar geeft in antwoord hierop aan dat volgens de decretale bepalingen een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringplan uitvoering moet geven aan het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. De ruimtelijke principes die in voorliggend dossier gebruikt worden, volgen uit het Ruimtelijk Structuur Vlaanderen. Bovendien moeten, overeenkomstig de m.e.r.-regelgeving, enkel redelijke alternatieven aan een gelijkwaardig onderzoek van mogelijke milieueffecten onderworpen worden. Bij het bepalen van de 'redelijkheid' van een alternatief moet in de eerste plaats rekening worden gehouden met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan (zie bv. RvS 2 juli 2019, nr. 245.039, vzw ARMA e.a.). Het komt aan de initiatiefnemer toe om de doelstelling van het plan of project te bepalen. Daarnaast is ook rekening gehouden met de beleidsopties zoals opgenomen in het richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). De Raad van State aanvaardt dat beleidsopties gevolgen

kunnen hebben voor de redelijkheid van een alternatief (zie bv. RvS 10 september 2012, nr. 220.537, RALDES). Bovendien heeft de Raad reeds uitdrukkelijk aangegeven dat het niet onredelijk is om bepaalde alternatieven uit te sluiten omdat zij niet stroken met de principes uit de structuur- of beleidsplanning (RvS 6 februari 2018, nr. 240.665, Peleman e.a.). Zowel de plandoelstellingen, als het RSV stellen het principe voorop om nieuwe hoogspanningslijnen zoveel als mogelijk te bundelen met de bestaande infrastructuur (waaronder reeds bestaande hoogspanningslijnen). Dit ruimtelijk beleid wordt voornamelijk ingegeven door het principe van efficiënt ruimtegebruik, alsook het stand-still-principe voor de lengte van het bovengrondse hoogspanningsnet. Hierbij moeten bestaande lijnen worden versterkt, herbenut en gebundeld. Het reeds bestaande 380kV-netwerk tussen Izegem en Avelgem geheel onverlet laten en daarentegen voorzien in een nieuwe elektriciteitsverbinding strijdt dan ook regelrecht met het beslist beleid. Een dergelijk alternatief kan niet als een redelijk worden beschouwd.

De redelijke alternatieven werden geselecteerd via een 'getrapte werkwijze', waarbij de redelijkheid steeds wordt afgewogen in het licht van het voorzorgsbeginsel als algemeen beginsel van milieubeleid. De proportionele toepassing van het voorzorgsprincipe vormt tevens één van de ruimtelijke principes van het plan. Overeenkomstig het voorzorgsbeginsel dient de blootstelling aan magnetische velden zoveel als mogelijk te worden beperkt, waarbij het overspannen van woningen en onbebouwde percelen in woongebied zoveel als mogelijk wordt vermeden. Het voorzorgsbeginsel wordt voor ieder tracé en/of corridor toegepast, in zoverre deze alternatieven voldoen aan de hoofddoelstellingen van het GRUP. Op basis van deze werkwijze vormen de redelijke alternatieven één (logisch) ruimtelijk samenhangend tracé dat in overeenstemming is met het beslist beleid én het voorzorgsbeginsel.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt het versterkingsprincipe zoals opgenomen in het RSV, in vraag gesteld. Men stelt dat dit principe in strijd is met het voorzorgsbeginsel, gezien de verbreding van de 0,4 µT-contour ten gevolge van de versterking van de bestaande 150 kV-lijn tussen Brugge en Zedelgem en van de bestaande 380 kV-lijn tussen Izegem en Avelgem.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen wijst de Vlaamse Regering erop dat zij bij het vaststellen van een gewestelijke ruimtelijk uitvoeringsplan niet zomaar kan afwijken van het bindende en richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijke Structuurplan Vlaanderen (art. 2.1.2, § 2 en 3 VCRO). In het richtinggevende gedeelte van het RSV wordt gesteld dat de draagstructuren of de tracés van bestaande bovengrondse hoogspanningsleidingen bij voorrang in aanmerking komen voor het aanbrengen van bijkomende elektrische geleiders, indien zij daarvoor ontworpen zijn. Het gegeven dat er sedert het van kracht worden van het RSV veel tijd is verstreken en veel is veranderd, doet geen afbreuk aan het voorgaande. Het goedgekeurd gedeelte van het RSV blijft immers van kracht totdat het wordt vervangen (vgl. RvS 25 april 2022, nr. 253.560, De Vlamynck). Het RSV bevat louter een aantal principes waaraan ruimtelijke uitvoeringsplannen moeten voldoen. Het is vervolgens op het niveau van het ruimtelijk uitvoeringsplan zelf dat de bevoegde overheid, rekening houdend met de principes uit het richtinggevende en bindende gedeelte van de betrokken structuurplannen, de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar moet afwegen en daarbij rekening moet houden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen (cf. art.

1.1.4 VCRO). De principes van het RSV zijn dan ook gebruikt om verschillende tracévoorstellen vorm te geven. Vervolgens zijn die tracévoorstellen op hun milieueffecten beoordeeld. Daarbij is ook steeds rekening gehouden met de gevolgen op vlak van gezondheid. Zo is zowel bij het uitwerken van de verschillende alternatieve tracés als in het plan-MER rekening gehouden met het voorzorgsprincipe, waarbij een jaargemiddelde van 0,4 µT is gehanteerd als richtwaarde voor blootstelling. Concreet wordt aanbevolen om kinderen jonger dan 15 jaar niet langdurig bloot te stellen aan een jaargemiddelde (dus langdurige) straling van meer dan 0,4 µT. In het plan-MER wordt verduidelijkt dat onder 'nieuwe woningen' moet worden begrepen het verschil tussen het aantal woningen dat in de referentiesituatie binnen de 0,4 µT contour ligt en het aantal ingeschatte woningen dat in de geplande toestand binnen de 0,4 µT contour zal gelegen zijn. Ook woningen die ingevolge het aanbrengen van bijkomende elektrische geleiders binnen de 0,4 µT contour komen te liggen, worden als nieuwe woningen beschouwd en zijn meegenomen in deze oefening. Het uiteindelijke tracé, met in begrip van de vraag waar een ondergrondse aanleg moet worden voorzien, is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Er is dan ook geen sprake van een schending van het voorzorgsbeginsel.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt betreurd dat de principes van het RSV, meer bepaald omtrent de voorkeur voor het versterken van bestaande leidingen, beletten dat in gevoelige regio's als Zedelgem en Deerlijk geen alternatieven zijn onderzocht met minder risico's op vlak van gezondheid (verplaatsing masten of ondergrondse aanleg). Men wijst erop dat de positie van de masten bepaald zijn naar de tijdsgeest en kennis van toen, en dat bovendien geen rekening is gehouden met een versterking met een 380 kV-lijn of een verzwaring tot 6 GW.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen wijst de Vlaamse Regering erop dat zij niet zomaar kan afwijken van het bindende en richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijke Structuurplan Vlaanderen (art. 2.1.2, § 2 en 3 VCRO). In het richtinggevende gedeelte van het RSV wordt gesteld dat de draagstructuren of de tracés van bestaande bovengrondse hoogspanningsleidingen bij voorrang in aanmerking komen voor het aanbrengen van bijkomende elektrische geleiders, indien zij daarvoor ontworpen zijn. Van belang is dat het RSV louter een aantal principes vaststelt waaraan ruimtelijke uitvoeringsplannen moeten voldoen. Het is vervolgens op het niveau van het ruimtelijk uitvoeringsplan zelf dat de bevoegde overheid, rekening houdend met de principes uit het richtinggevende en bindende gedeelte van de betrokken structuurplannen, de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar moet afwegen en daarbij rekening moet houden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen (cf. art. 1.1.4 VCRO). De principes van het RSV zijn dan ook gebruikt om verschillende tracévoorstellen vorm te geven. Vervolgens zijn die tracévoorstellen op hun milieueffecten beoordeeld. Daarbij is ook steeds rekening gehouden met de gevolgen op vlak van gezondheid. Zo is zowel bij het uitwerken van de verschillende alternatieve tracés als in het Plan-MER rekening gehouden met het voorzorgsprincipe, waarbij een jaargemiddelde van 0,4 µT is gehanteerd als richtwaarde voor blootstelling (Bijlage V bij voorliggend GRUP). Concreet wordt aanbevolen om kinderen jonger dan 15 jaar niet langdurig bloot te stellen aan een jaargemiddelde (dus langdurige) straling van meer dan 0,4 µT. In het Plan-

MER wordt verduidelijkt dat onder 'nieuwe woningen' moet worden begrepen het verschil tussen het aantal woningen dat in de referentiesituatie binnen de 0,4 µT contour ligt en het aantal ingeschatte woningen dat in de geplande toestand binnen de 0,4 µT contour zal gelegen zijn. Ook woningen die ingevolge het aanbrengen van bijkomende elektrische geleiders binnen de 0,4 µT contour komen te liggen, worden als nieuwe woningen beschouwd en zijn meegenomen in deze oefening. Het uiteindelijke tracé, met in begrip van de vraag waar een ondergrondse aanleg moet worden voorzien, is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Er is dan ook geen sprake van een schending van het voorzorgsbeginsel.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het bundelingsprincipe op een verkeerde manier wordt toegepast, waardoor de wegingscriteria voor het selecteren van een traject niet correct zijn.

In antwoord hierop geeft de Vlaamse Regering aan dat het niet duidelijk is wat de bezwaarindieners precies bedoelen met 'hierdoor zijn de wegingscriteria voor het selecteren van het traject niet correct'. De Vlaamse Regering verwijst naar de Toelichtingsnota, de scopingnota en het Plan-MER, gevoegd als resp. Bijlage III, V en VIII, waar de principes van bundeling zijn uitgelegd en toegepast.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het bundelingsprincipe zoals bepaald in het RSV niet gevolgd wordt ter hoogte van Baliebrugge, waar een bocht wordt gemaakt in plaats van via een sleufloze techniek de E403 te volgen.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar de ruimtelijke principes die worden toegepast om lijntracés te bepalen en in een volgende fase werktracés samen te stellen. Het bundelingsprincipe is één van de principes die is toegepast. Hierbij dient gesteld dat deze principes zo worden toegepast dat een ruimtelijk samenhangend tracé ontstaat. Er moet immers rekening gehouden worden met veiligheidsafstanden, sectorale wetgeving, technische beperkingen bij het uittekenen van het tracé, …. De manier waarop het tracé tot stand is gekomen voor het opstijgpunt in Baliebrugge staat omschreven in de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, en het Plan-MER, Bijlage V bij het GRUP, en wordt aangeduid op figuur 5-7 in de toelichtingsnota. Er moet om tot het opstijgpunt te Baliebrugge te bereiken ondergronds cross country gegaan worden. Met betrekking tot de sleufloze techniek wordt aangegeven dat in voorliggend GRUP in de stedenbouwkundige voorschriften enkel een verplichting tot sleufloze techniek is opgenomen waar dit volgens de milderende maatregelen uit het plan-MER ook effectief noodzakelijk. Dit wordt niet generiek toegepast en heeft geen uitgangspunt gevormd bij het bepalen van het tracé.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het bundelen van een nieuwe ondergrondse hoogspanningslijn met een bestaande ondergrondse hogedruk gasleiding niet beargumenteerd kan worden aan de hand van het bundelingsprincipe zoals omschreven in het RSV. Het bundelingsprincipe is immers gericht op het beperken van ruimtebeslag en het vrijwaren van de open ruimte; men wijst erop dat ondergrondse infrastructuur geen impact heeft op het ruimtegebruik of de ruimtelijke kwaliteit.

De Vlaamse Regering stelt in antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen dat de bezwaarindiener aangeeft dat het bundelingsprincipe niet zou gelden voor het bepalen van het tracé voor een nieuwe ondergrondse hoogspanningslijn. Het RSV stelt echter het volgende: "In functie van een efficiënt ruimtegebruik en om te verhinderen dat de bouw van hoogspanningsleidingen, zowel ondergronds als bovengronds, de ruimtelijke kwaliteit vermindert en tot aantasting van het fysisch systeem en het ecologisch functioneren leidt, wordt voor de toekomstige ontwikkeling een nuttige bundeling met lijninfrastructuren van Vlaams niveau vooropgesteld, zonder dat het bundelingsprincipe de verdere ontwikkeling van het hoogspanningsnet in het gedrang brengt." Bovendien wordt er ook nog gesteld: "(...) Niet alleen de gebruikswaarde van de strook rond de ondergrondse hoogspanningsleiding is gewijzigd (niet eender welke begroeiing is mogelijk), er dienen eveneens veiligheidsvoorschriften in acht genomen te worden." Uit deze bepalingen uit het RSV kan worden afgeleid dat het bundelingsprincipe ook geldt voor nieuwe ondergrondse hoogspanningslijnen - onder meer vanuit het principe van zuinig en efficiënt ruimtegebruik en dat dit principe voor de concrete situatie waar de bezwaarindiener naar verwijst, correct werd toegepast.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt het bundelingsprincipe voor ondergrondse leidingen in vraag gesteld.

De Vlaamse Regering geeft aan dat in het RSV is opgenomen dat ook bij het zoeken naar een tracé voor een ondergrondse leiding moet uitgegaan worden van het bundelingsprincipe. Dit werd onderzocht in de verschillende stappen van het plan-MER. Uit dit onderzoek bleek dat het bundelen met een aardgasleiding nuttig leek. De aan te leggen ondergrondse hoogspanningsleiding mag het functioneren van het ontwikkelingsmogelijkheden van de bestaande lijninfrastructuur waarmee gebundeld wordt, niet verhinderen en moet zo dicht als mogelijk en rekening houdend met de wettelijke beperkingen ter zake worden aangelegd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het afwijken van de strikte bundeling met de E403 ter hoogte van Izegem omwille van de aanwezig windturbines in strijd is met het bundelingsprincipe zoals geformuleerd in het RSV. Men stelt dat ook op andere plaatsen van de strakke bundeling wordt afgeweken, hetgeen resulteert in een minder vloeiende lijn.

In antwoord hierop stelt de Vlaamse Regering dat het bundelingsprincipe uit het RSV voor elke concrete situatie op maat moet worden bekeken. Dit betekent niet dat overal en altijd abstractie kan worden gemaakt van bijvoorbeeld bestaande infrastructuur of veiligheidsafstanden die moeten gerespecteerd worden. Het RSV stelt namelijk een

"maximale bundeling" voor op, wat wil zeggen dat zoveel als mogelijk moet worden gebundeld. Het is dus geenszins strijdig met het RSV om zeer plaatselijk af te wijken van een strakke bundeling omwille van technische of ruimtelijke redenen. Zoals ook opgenomen in de scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij dit GRUP, dient naast de afstanden ten opzichte van de lijninfrastructuur op Vlaams niveau waarmee gebundeld kan worden, ook rekening gehouden te worden met afstandsregels die van toepassing zijn op andere infrastructuren. Wat windturbines betreft, geeft de scopingnota aan dat er meer factoren spelen dan enkel de elektrische veiligheidsafstanden, zoals de turbulentiekegel achter een windturbine (scopingnota versie 3). Bovendien moet een plan-MER rekening houden met bestaande en goedgekeurde plannen en projecten. Binnen het plangebied zijn een aantal windturbines aangelegd of vergund. De bestaande windturbines maken deel uit van de huidige feitelijke referentiesituatie. Binnen het studiegebied zijn er echter ook een aantal vergunde maar nog niet gerealiseerde windturbines. Deze maken dan deel uit van de toekomstige feitelijke referentiesituatie. Het is dan ook redelijk te verantwoorden dat omwille van de aanwezigheid van bestaande of vergunde windturbines plaatselijk wordt afgeweken van het bundelingsprincipe. Abstractie maken hiervan zou mogelijks leiden tot de onuitvoerbaarheid van het RUP, hetgeen niet zou stroken met de op de plannende overheid rustende zorgvuldigheidsplicht. Dat dit plaatselijk resulteert in een minder vloeiende lijn, zoals andere bezwaarindieners aangeven, wil niet zeggen dat voorliggend plan niet in lijn is met het bundelingsprincipes. Zoals reeds gesteld, stelt het RSV namelijk een "maximale bundeling" voor op, wat wil zeggen dat zoveel als mogelijk moet worden gebundeld. Het is dus geenszins strijdig met het RSV om zeer plaatselijk af te wijken van de strakke bundeling omwille van technische of ruimtelijke redenen. De eventuele effecten van dit minder vloeiend tracé zijn waar nodig bekeken en geëvalueerd in het plan-MER.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het bovengrondse cross country-tracégedeelte ter hoogte van Lendelede strijdig is met het bundelingsprincipe zoals opgenomen in het RSV. Men wijst erop dat cross country-verbindingen volgens het RSV slechts in laatste orde in overweging kunnen genomen worden, terwijl er voor het gedeelte in Lendelede wel degelijk alternatieven voorhanden zijn die wel in lijn liggen met de principes, namelijk het alternatief E40/Z3. Ook de versterking van de bestaande masten op Z1 wordt als alternatief naar voor geschoven.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geeft de Vlaamse Regering aan dat er bij de samenstelling en selectie van de redelijke alternatieven rekening werd gehouden met een aantal principes uit het richtinggevend gedeelte van het RSV. Op deze principes is in de toelichtingsnota ingegaan onder punt 4.4.2. Daarin is inderdaad opgenomen dat eerst wordt gekeken of er versterkt kan worden, vervolgens het herbenutten van bestaande tracés wordt onderzocht, hierna gezocht wordt naar mogelijkheden om te bundelen met bestaande lijnvormige structuren en in laatste orde cross country-verbindingen in overweging worden genomen. In het advies van de gemeente Lendelede wordt voorbijgegaan aan het feit dat hierbij ook vermeld wordt dat deze stappen een zekere chronologie inhouden, maar toch steeds als één coherent geheel moeten worden bekeken. Dit volgt uit het gegeven dat de hoogspanningsverbinding als een ruimtelijk samenhangend geheel moet bekeken worden. Het RSV sluit met andere woorden niet per definitie een cross countryverbinding als onderdeel van een ruimtelijk samenhangend geheel (tracé) uit. In stap 2b zijn een aantal ruimtelijk samenhangende werktracés uitgewerkt. Deze zijn een combinatie van verschillende lijntracés die bepaald

zijn op basis van de hierboven beschreven principes van het RSV. Hierin worden dus versterkingen, herbenutten, bundelingen en cross country concreet bekeken en gecombineerd tot verschillende werktracés die telkens 1 ruimtelijk samenhangend geheel vormen. Deze werktracés zijn beoordeeld in de verdere stappen van de milieubeoordeling op verschillende disciplines. De manier waarop dit gebeurd is, is opgenomen in de toelichtingsnota en in bijlage V – plan-MER. Zo is er in stap 2b (selectie werktracés) te lezen dat "de zuidelijke varianten Z3 en Z4 dicht bij elkaar liggen. In principe is Z4 een alternatief voor Z3, gezien Z3 een dichtbevolkte woonwijk overspant. Bij het volgen van lijntracé 19Aa zullen hierdoor in totaal 301 woningen binnen de 0,4µT contour komen te liggen, waarvan 197 nieuwe woningen. Daarom wordt er in stap 2b voor gekozen om geen werktracé samen te stellen waarin Z3 is opgenomen, maar enkel een werktracé waarin Z4 is opgenomen." Het alternatief E40/Z3 dat door de gemeente Lendelede in haar advies naar voor geschoven wordt, werd onderzocht maar scoorde slechter en is daarom niet meegenomen. Met betrekking tot Z1 zijn verschillende varianten onderzocht in het verdere onderzoek. Voor wat betreft de werktracés vanaf De Spie tot Avelgem concludeert de milieubeoordeling dat bij de werktracés via de E403 met een ondergronds deel ter hoogte van de Moubekevallei en welke niet via de zuidelijke variant Z1 of Z1alt verlopen, de milieueffecten overwegend het kleinst zijn. Samenvattend kan gesteld worden dat de mogelijke effecten bij de werktracés E403_M_Z4_Onder, E403_M_Z4_OnderZuid, E403_M_Z4_OnderIzegem en E403_M_Z5alt_Onder1 algemeen het kleinst zullen zijn en dat deze tracés op planniveau gelijkaardig scoren, zij het dat

- E403_M_Z4_Onder en E403_M_Z4_OnderZuid qua impact op Mens-Gezondheid net iets beter scoren (minder woningen binnen de 0.4 µT contour) op planniveau;
- Er voor E403_M_Z4_Onder onvoldoende onbebouwde en vrije ruimte blijkt te zijn om een opstijgpunt te kunnen realiseren; dit alternatief is technisch dus niet mogelijk;
- E403_M_Z5alt_Onder1 een mastlocatie binnen VEN-gebied wellicht onvermijdbaar zal zijn en de visuele verstoring plaatselijk hoger zal zijn.

De 4 werktracés scoren verschillend wat betreft de impact op mens-ruimte: het gaat dan over impact op de bestaande ruimtelijke structuur en het ruimtegebruik. Ook wat betreft het aantal opstijgpunten zijn er kleine verschillen tussen de 4 tracés.

Vanuit het voorzorgsprincipe wordt het tracé met het minste aantal woningen en globaal gezien een goede beoordeling in het plan-MER naar voor geschoven: E403_M_Z4_OnderZuid voldoet hieraan. Hoewel hiervoor een extra opstijgpunt noodzakelijk is in vergelijking met E403_M_Z4_OnderIzegem, scoort dit alternatief beter op vlak van visuele verstoring. Deze optie neemt immers de visuele verstoring weg die bij variant E403_M_Z4_OnderIzegem wel bestaat op de dense woonwijken net ten oosten van de E403 en ten zuiden van de N36. Op basis hiervan heeft de Vlaamse Regering gekozen voor het tracé dat werd vertaald in voorliggend GRUP. De principes uit het RSV werden zoals hierboven aangehaald gevolgd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het bovengrondse tracégedeelte in Lendelede in strijd is met de goede ruimtelijke ordening zoals bepaald in de VCRO.

In antwoord hierop stelt de Vlaamse Regering dat de bezwaarindieners in hun bezwaren geen concrete elementen aanhalen om aan te tonen op welke vlakken het bovengrondse

tracé in strijd zou zijn met de goede ruimtelijke ordening. Met voorliggend GRUP wordt het tracé juridisch verankerd dat ruimtelijk gezien, met gelijktijdige afweging van de verschillende maatschappelijke belangen, het beste tracé is. Hierbij is rekening gehouden met de beoordelingen uit het plan-MER, het RVR en de MKBA.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt in vraag gesteld hoe in voorliggend GRUP is omgegaan met het stand-still principe zoals opgenomen in het RSV. Het RSV onderschrijft het stand-still beginsel (art. 23 Grondwet) door te stellen dat de huidige situatie (van het bovengronds hoogspanningsnet) als norm moet worden beschouwd, hetgeen betekent dat de totale lengte van het bovengronds elektriciteitsnet van 150kV-lijnen niet mag toenemen. Men stelt dat het RSV duidelijk bepaalt dat geen bijkomende 380 kV-verbindingen kunnen worden gecreëerd en dat het credit-systeem enkel geldt voor de 150 kV-verbindingen; gezien de grote verschillen op vlak van elektromagnetisch veld kan een km 150 kV niet vervangen worden door een gelijke afstand 380 kV. De Grondwet stelt immers dat de bescherming van een gezond leefmilieu niet aanzienlijk mag verminderen, tenzij er een dwingende reden van algemeen belang is. Men is van mening dat uit het RSV bovendien duidelijk de beleidsoptie blijkt om hoogspanningsverbindingen voortaan ondergronds te voorzien.

Allereerst wil de Vlaamse Regering wijzen op het feit dat voorliggend plan uitvoering geeft aan 6 plandoelstellingen die het algemeen belang dienen (onder meer het versterken van de bevoorradingszekerheid en de doelstellingen van hernieuwbare energie). In antwoord op dit bezwaar wijst de Vlaamse regering er op dat het van belang is een onderscheid te maken tussen het 'stand still-principe' uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) en het standstill-beginsel uit art. 23 van de Grondwet. Het 'stand still'-principe, zoals opgenomen in het RSV wordt als volgt gedefinieerd: "Het "stand still" -principe houdt in dat naar de toekomst toe de huidige situatie als norm aangenomen wordt. Voor het bovengronds elektriciteitsnet van 150kV-lijnen betekent dit dat de totale lengte van dit net niet mag toenemen" (RSV 2011, p. 460). Voormeld principe is opgenomen in het richtinggevend deel van het RSV en stelt aldus dat de totale lengte van het bovengrondse hoogspanningsnet in Vlaanderen niet uitgebreid wordt ten opzichte van de situatie bij de goedkeuring van het RSV in 1997. In de toelichtingsnota bij het ontwerp-RUP wordt uitgebreid ingegaan op de verenigbaarheid met dit principe (toelichtingsnota, p. 25-26). Deze verplichting is te onderscheiden van het standstill-beginsel dat zit vervat in artikel 23 van de Grondwet. Van belang is dat in recente rechtspraak de Raad van State heeft overwogen dat uit artikel 23 van de Grondwet geen individueel subjectief recht op het bevriezen van een bestaande feitelijke situatie volgt (RvS 23 juni 2022, nr. 254.087, Hermans). Het is juist dat het Grondwettelijk Hof in meerdere arresten overwogen dat de standstill-verplichting eraan in de weg staat dat de bevoegde overheid het beschermingsniveau dat wordt geboden door de van toepassing zijnde regelgeving aanzienlijk vermindert, zonder dat er daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang. De overheid beschikt daarbij evenwel over een discretionaire bevoegdheid. Zij moet daarbij oog hebben voor een billijk evenwicht tussen de belangen van de burger en de algemene belangen die met het RUP worden nagestreefd. Het enkele feit dat een aantal burgers mogelijk hinder zullen kunnen ondervinden, houdt nog niet in dat er sprake is van het opleggen van een onevenredig zware last (RvS 25 november 2011, nr. 216.494, Coussement e.a.). Met het RUP wordt een reden nagestreefd van algemeen belang, met name het verzekeren van de bevoorradingszekerheid en het halen van de

federale en Europese doelstellingen inzake hernieuwbare energie. Het planvoornemen is onderworpen aan een milieueffectbeoordeling, waarin milderende maatregelen zijn voorgesteld die in het RUP zijn verankerd. Op vlak van gezondheid worden geen aanzienlijke milieueffecten verwacht én is doorheen het planproces het voorzorgsbeginsel toegepast, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. Er valt dan ook niet in te zien op welke wijze het standstill-beginsel, zoals opgenomen in artikel 23 van de Grondwet, zou zijn geschonden. In zoverre bezwaarindieners het voorgenomen plan zouden vergelijken met een volledig ondergronds alternatief, vergelijken zij het beschermingsniveau van het RUP ten opzichte van het beschermingsniveau van een andere versie van dat RUP. Een dergelijke vergelijking toont geen schending van de aangevoerde rechtsregels aan. Een dergelijke vergelijking is geen vergelijking tussen het bestaande beschermingsniveau en het beschermingsniveau dat het RUP biedt en valt buiten het toepassingsgebied van artikel 23 van de Grondwet.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevreesd voor een toename van windturbines en bijkomende hoogspanningslijnen gekoppeld aan het Ventilus-tracé, gezien het in het RSV opgenomen bundelingsprincipe. Men wijst op de bijkomende hinder door dergelijke turbines.

De Vlaamse Regering begrijpt de bezorgdheid en geeft aan dat voor het bepalen van nieuwe hoogspanningslijnen in de toekomst inderdaad rekening zal worden gehouden met de principes uit het RSV. Dit betekent niet dat altijd onmiddellijk gebundeld zal worden. Eerst wordt er gekeken of een bestaande lijn niet kan worden versterkt of een andere lijn kan worden herbenut. Op dat moment zal eveneens gekeken worden wat de op dat moment beschikbare technologie is die nuttig is voor de doelstellingen van de nieuwe lijn en zal ook een milieu- en andere beoordeling moeten worden opgemaakt. Er zijn met andere woorden verschillende elementen die het tracé van een nieuwe toekomstige lijn zullen bepalen. Ook voor nieuwe windturbines zal steeds op maat moeten worden bekeken wat kan en wat niet. Een nieuwe hoogspanningsverbinding vormt geen aanleiding om zonder bijkomende beoordeling nieuwe windturbines in te planten. Voor nieuwe en toekomstige windturbineprojecten zal een vergunningsprocedure moet worden doorlopen waarbij bij de afweging de Omzendbrief OMV/2023/1 betreffende het afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines geldt.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de betonstop en wordt de vraag gesteld of de betonstop dan niet geldt voor nieuwe lijnen, masten en stations.

De Vlaamse Regering geeft mee dat conform de bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening voorliggend GRUP uitvoering moet geven aan de bepalingen van het RSV. Het BRV, noch andere akkoorden of doelstellingen, kunnen op dit ogenblik worden gebruikt als juridische basis voor voorliggend GRUP omdat deze nog niet juridisch bindend zijn. De strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen heeft geen juridische waarde en moet nog een volledige procedure doorlopen. Dit betekent dat voorliggend plan niet moet getoetst worden aan deze principes zijn ingeschreven. Uiteraard geeft

voorliggend plan wel uitvoering aan de principes van het RSV. De manier waarop dit gebeurt, is omschreven in de toelichtingsnota onder paragraaf 3.1 en bij de uitwerking van de ruimtelijke principes (paragraaf 4.4.2).

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het gedeelte van het tracé ten noorden van de N36 (lijntracé 16) een hypotheek legt op de verdere uitbreiding van woongebieden en bedrijven en daardoor strijdig is met de principes van het RSV m.b.t. stedelijke gebieden en kernversterking (verdichting en zuinig ruimtegebruik). Ook de plannen voor een nieuw bedrijventerrein in Izegem worden onmogelijk gemaakt door de situering van het ondergrondse tracégedeelte; men wijst erop dat de behoefte aan bedrijventerrein daardoor ingevuld zal moeten worden in de open ruimte, hetgeen eveneens in strijd is met het principe van zuinig ruimtegebruik. Ook de hoogtebeperkingen onder de hoogspanningslijn waar deze een bedrijventerrein doorkruist, geeft een bijkomende druk op de open ruimte.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering dat het betreffende lijntracé gesitueerd is tussen het kanaal Roeselare-Leie en de N36 en dat er in deze zone geen woon(uitbreidings)gebieden gelegen zijn. Er wordt bijgevolg geen negatief effect op woongebieden verwacht. In die zone overlapt de bovengrondse verbinding wel met de bestemming "bedrijvigheid". De mogelijke impact hiervan staat beschreven in §10.3 van stap 3 van bijlage V bij het GRUP, het Plan-MER. Mogelijke effecten ten gevolge van de veiligheidszone worden als beperkt negatief beoordeeld. Hierbij werd reeds rekening gehouden met de standaardmaatregelen van het plan, met name dat de hoogte van de masten zal afgestemd worden op de aanwezige activiteiten (zie stedenbouwkundige voorschriften, art. 7.7). Ter hoogte van eventuele mastlocaties wordt het effect lokaal als beperkt negatief tot negatief beoordeeld. Er kunnen geen milderende maatregelen gevonden worden om dit effect te beperken.

Voor gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen wordt gewerkt met door de Vlaams Regering vastgelegde typevoorschriften. Hierbij is de keuze gemaakt om voor elektriciteitsverbindingen te werken met onder meer een overdruk leidingstraat of hoogspanningsverbinding. Met voorliggend plan houdt de hoogspanningsverbinding (zowel ondergronds als bovengronds) met andere woorden geen effectieve herbestemming van het bedrijventerrein in en maakt geen compensatie van of bijkomende herbestemming in functie van bedrijventerrein noodzakelijk, noch kan men stellen dat louter hierdoor de druk op de open ruimte toeneemt. De onderliggende bestemming bedrijventerrein blijft wel degelijk van kracht. Een hoogspanningsverbinding belet niet dat principes van zuinig ruimtegebruik en verdichting toch worden toegepast op niveau van het bedrijventerrein, rekening houdend met de beperkingen die de hoogspanningslijn zal opleggen. Wat toekomstige bedrijventerreinen betreft, stelt de Vlaamse Regering dat waar gekend hiermee rekening werd gehouden als ontwikkelingsscenario in het plan-MER. Met ander toekomstige maar formeel nog niet gekende ontwikkelingen kan logischerwijs geen rekening gehouden worden. Op dit aspect werd eveneens in voorliggend besluit ingegaan met betrekking tot de MKBA.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

De gemeente Ardooie wijst in haar advies op de strijdigheid van voorliggend GRUP met haar gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (2004), dat stelt dat de lijnen ondergronds worden aangelegd. Men is van mening dat technische beperkingen niet relevant zijn, vermits het een ruimtelijk plan betreft. Ook de gemeente Jabbeke wijst op soortgelijke strijdigheden met haar GRS, waar o.m. is opgenomen dat geen verdere uitbreiding van hoogspanningslijnen en pylonen kunnen gebeuren en dat een eventuele uitbreiding van het hoogspanningsnet middels een ondergrondse aanleg dient uitgevoerd te worden.

In antwoord op de opmerkingen van de gemeentes Ardooie en Jabbeke met betrekking tot de strijdigheid van voorliggend GRUP met haar gemeentelijk ruimtelijk structuurplan stelt de Vlaamse Regering dat een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan uitvoering moet geven aan het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan moet geen uitvoering geven aan een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan en kan afwijken van de beleidsopties uit een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. Een lager structuurplan is niet verbindend voor een hoger planningsniveau (zie bv. RvS 2 december 2013, nr. 225.664, bvba Jadem Arabians en RvS 19 maart 2014, nr. 226.811, bvba Pontbeek). Volgens het subsidiariteitsbeginsel uit het RSV met betrekking tot elektriciteitsleidingen wordt gesteld dat verbindingen van 150 kV geselecteerd worden op Vlaams niveau. Een gemeente kan hierover een standpunt innemen in haar gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, maar dit houdt slechts een suggestie in naar het hogere niveau, *in casu* het Vlaamse Gewest.

Dit advies geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

Hoofdstuk 3, Deel 7, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Plandoelstellingen

Algemeen plandoelstellingen

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het loskoppelen van de plandoelstellingen en het zoeken van een oplossing voor elke doelstelling op zich, onderzocht had moeten worden.

De Vlaamse Regering antwoordt hierop dat uit het rapport van prof. Westerman blijkt dat redelijkerwijs kan worden geconcludeerd dat zelfs indien de plandoelstellingen zouden worden gewijzigd, dit geen fundamenteel andere oplossing zou vergen. Dit werd in het rapport van de Intendant, die stelt dat door de bundeling geen extra beperkingen zijn geïntroduceerd die specifieke alternatieven negeren, bevestigd. Hoewel zowel het rapport van de Intendant als dat van prof. Westermann reeds in de procesnota vermeld werden, zijn deze als bijlage bij de procesnota toegevoegd en werd de toelichtingsnota op dat punt aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt voorgesteld om de plandoelstelling op te splitsen en te zoeken naar twee afzonderlijke oplossingen, met enerzijds het aan land brengen van offshore energie en anderzijds het robuust maken van het net door vermazing. Men geeft aan dat de oplossingen voor beide doelstellingen erg uiteenlopend kunnen zijn en dat een dergelijke aanpak voor een meer toekomstbestendig resultaat kan leiden. Men wijst erop dat een dergelijke opsplitsing niet aan bod is gekomen in het rapport van prof. Westermann.

De Vlaamse Regering wijst erop dat de plandoelstellingen werden opgesteld door het planteam en werden bevestigd door de Vlaamse Regering. Het GRUP (en dus de daarin

opgenomen plandoelstellingen) geven uitvoering aan het federale beleid inzake energiebevoorrading en energietransitie, zoals o.a. opgenomen in het FOP. Zoals in de toelichtingsnota is opgenomen volgen deze plandoelstellingen dus onder meer uit het FOP. Door het planteam werden deze plandoelstellingen vertaald. De Vlaamse regering is van oordeel dat de gehanteerde doelstellingen, die reeds in de startnota gehanteerd werden, volstrekt legitiem zijn en dat er geen reden is om hiervan af te zien of deze enigszins te wijzigen.

De plandoelstellingen werden, na de publieke consultatie, onderworpen aan een bijkomende check door de Intendant en daarna op vraag van de burgemeesters ook nog door prof Westermann. De resultaten van deze bijkomende processtappen die genomen zijn in het kader van voorliggend GRUP zijn zowel aangevuld in de toelichtingsnota als in de procesnota en de bijhorende bijlagen.

Deze rechtstreekse aansluitingen dieper in het binnenland met gelijkstroom werden onderzocht door de Intendant, zoals beschreven in §6.3 van zijn Eindrapport. Bij het ontsluiten van de energie uit de Noordzee met een ondergrondse gelijkstroom-alternatief met rechtstreekse aansluiting wordt geen vermazing voorzien, maar worden bijkomende antennes gecreëerd en is het net minder robuust. Hierdoor wordt de weerbaarheid van kritische infrastructuur die toegang geeft tot het windpotentieel van de Noordzee niet versterkt, maar neemt deze veeleer verder af en is er dus wel degelijk een slechtere situatie dan op vandaag waaraan men zich dan bovendien langer blootstelt. Bovendien wordt verondersteld dat netversterkingen gerealiseerd worden elders in het net om voldoende onthaalcapaciteit te realiseren wat enkel een verschuiving van noodzakelijke netversterkingen zou betekenen.

Volgens deze experten leidt het opsplitsen van de plandoelstellingen niet tot andere conclusies. Ook bij een rechtstreekse gelijkstroom aansluiting van offshore dieper in het land is er nog altijd ‘vermazing’ nodig die alleen met een luchtlijn in wisselstroom kan gerealiseerd worden.

Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de combinatie van plandoelstellingen onvoldoende gemotiveerd is. Men is van mening dat het een onwettige keuze is voor een voorkeursalternatief die moet aangepast worden zodat er geen beperking is op het alternatievenonderzoek op vlak van bruikbare technologieën en elektriciteitstransport. Men wijst op het rapport van de Intendant, dat stelt dat verschillende plandoelstellingen afzonderlijk gerealiseerd kunnen worden. Een andere bezwaarindiener vraagt om geen oplossingen te weerhouden die niet aan alle plandoelstellingen voldoen.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord hierop naar zowel het rapport van de Intendant als naar het rapport van prof. Westermann waarin zowel elke doelstelling op zich werd bekeken als het feit dat de doelstellingen gebundeld zijn opgevat in voorliggend GRUP. Hieruit werd besloten dat er door de bundeling geen extra beperkingen geïntroduceerd werden die specifieke alternatieven negeren. De manier waarop de plandoelstellingen gebruikt zijn tijdens de studies geeft ook aan dat deze beschouwd worden als ‘guiding principles’, eerder dan als strikte regels. De analyses uitgevoerd tijdens deze opdracht geven ook geen nieuwe inzichten die (bij het losser interpreteren van de plandoelstellingen) resulteren in andere oplossingen. Het fundamentele probleem,

namelijk een bepaald vermogen tussen Stevin en Avelgem kunnen transporteren en het totale systeem betrouwbaarder (robuust) maken door de uitbreiding van het net, blijft onaangetast. In dit opzicht kan redelijkerwijs worden geconcludeerd dat zelfs indien de plandoelstellingen zouden worden gewijzigd, dit geen fundamenteel andere oplossing zou vergen. De Vlaamse Regering stelt vast dat er bezwaren zijn die vragen om geen oplossingen te weerhouden die niet alle doelstellingen voldoen. In antwoord hierop kan worden gesteld dat dit inderdaad niet het geval is: voorliggend GRUP komt tegemoet aan alle plandoelstellingen samen.

Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het ontbreken van een onderzoek naar de mate waarin de plandoelstellingen realistisch of correct zijn. Men vraagt om deze te herzien.

In antwoord op de vraag of de plandoelstellingen realistisch en correct zijn, verwijst de Vlaamse Regering naar het traject dat werd doorlopen met de Intendant, de technologie-experten en prof. Westermann. Hierin werden deze doelstellingen grondig bestudeerd. Op de verschillende elementen van deze plandoelstellingen wordt zowel in voorliggend besluit als in de verschillende technologische rapporten (Intendant, prof. Westermann) uitvoerig ingegaan. Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

Een bezwaarindiener stelt het idee dat de hernieuwbare energie over 1 hoogspanningslijn moet getransporteerd worden, in vraag. Dit moet verdeeld worden over meerder lijnen en dus moeten de plandoelstellingen bijgesteld worden.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op deze bezwaren, opmerkingen en adviezen naar §2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. Hierin wordt ook beschreven dat het Ventilus door de vermazing zorgt voor een sterk knooppunt aan de kust en zo o.a. de hernieuwbare energie over meerdere verbindingen verdeeld wordt en deze zorgen voor een wederzijdse back-up.

Verder verwijst de Vlaamse Regering naar het proces dat werd doorlopen in het kader van de technologiekeuze, zoals ook beschreven in §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. De vraag naar een implementatie van meerdere verbindingen met een lagere capaciteit en/of spanning werd ook voorgelegd aan de experten bij de dubbelcheck technologie en werd niet als redelijk alternatief beschouwd (cfr. Antwoordnota pg. 27-28).

- de kustregio blijft een zwak net door het verlagen van het kortsluitvermogen

- de stroomverdeling over Ventilus-Stevin wordt ongunstig beïnvloed

- het heeft een negatief effect op de betrouwbaarheid en beschikbaarheid van de verbinding

- het geeft geen aanleiding tot het verder ondergronds plaatsen

Ook rechtstreekse aansluitingen dieper in het binnenland met gelijkstroom werden onderzocht door de Intendant, zoals beschreven in §6.3.3 van zijn Eindrapport. Bij het

ontsluiten van de energie uit de Noordzee met een ondergrondse gelijkstroom-alternatief met rechtstreekse aansluiting wordt geen vermazing voorzien, maar worden bijkomende antennes gecreëerd en is het net minder robuust. Hierdoor wordt de weerbaarheid van kritische infrastructuur die toegang geeft tot het windpotentieel van de Noordzee niet versterkt, maar neemt deze veeleer verder af en is dus wel degelijk een slechtere situatie dan op vandaag. Bovendien wordt verondersteld dat netversterkingen gerealiseerd worden elders in het net om voldoende onthaalcapaciteit te realiseren wat enkel een verschuiving van noodzakelijke netversterkingen zou betekenen.

Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

Technologie

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat in de toelichtingsnota bij voorliggend GRUP onvoldoende wordt gemotiveerd dat de aanleg in wisselstroom beter zou zijn dan in gelijkstroom.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord hierop naar hoofdstuk 2.3 Technologiekeuze in de toelichtingnota waar dieper werd ingegaan op de aspecten van gelijkstroom versus wisselstroom. Hierin is ingegaan op de dubbelcheck technologie en het tijdskader voor de realisatie van Ventilus. In de scopingnota is eveneens ingegaan op verschillende technologische studies die als bijlage zijn bijgevoegd en in de procesnota is verwezen naar de conclusies van de Intendant en prof. Westermann. Uit deze studies en rapporten blijkt keer op keer dat de keuze voor gelijkstroom geen alternatief is voor de plandoelstellingen van Ventilus. De rapport van deze laatste twee worden toegevoegd aan als bijlage bij de procesnota en de conclusies worden eveneens onder hoofdstuk 2.3 van de toelichtingsnota toegevoegd. De toelichtingsnota werd op dit punt bijkomend aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de plandoelstellingen op zo'n manier geformuleerd zijn dan enkel wisselstroom als haalbaar alternatief resteerde. De plandoelstellingen betreffen volgens deze lokale besturen en bezwaarindieners een onwettige keuze voor een voorkeursalternatief en moeten aangepast worden, zodat er geen beperking is op de mogelijke redelijke alternatieven en/of de mogelijke bruikbare technologieën.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord hierop naar zowel het rapport van de Intendant als naar dat van prof. Westermann waaruit onder meer af te leiden valt dat de specifieke plandoelstelling (plandoelstelling 2 en volgens prof. Westermann de meest contesteerde) erin bestaat de transmissiecapaciteit van de kust (knoop Stevin) naar het binnenland op een zo robuust mogelijke manier te verhogen van de huidige 3 GW tot 7 GW en geen specifieke technologiekeuze omvat. Ook wordt aangegeven dat zelfs indien de plandoelstellingen zouden wijzigen, dit niet tot een fundamenteel andere oplossing zou leiden. Hieruit kan worden afgeleid dat de plandoelstellingen niet in functie van de beschikbare technologie werden geformuleerd. Er is dus geen sprake van onwettigheid. De Vlaamse Regering heeft ervoor gekozen om na de publieke consultatie de plandoelstellingen opnieuw te laten onderzoeken door de Intendant en prof. Westermann. Hieruit kwamen, zoals hierboven reeds aangetoond, geen andere conclusies met betrekking tot de plandoelstellingen en technologie. Op basis van dit onderzoek én het onderzoek dat in het kader van de startnota en de dubbelcheck technologie werd uitgevoerd, heeft de Vlaamse Regering beslist voor de doorstart van het GRUP Ventilus

met de huidige plandoelstellingen en met wisselstroom als referentietechnologie. Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld het aan land brengen van energie mogelijk is via gelijkstroom met in parallel gebouwde systemen van elk 3 GW, hetgeen ook blijkt uit het rapport van prof. Westermann.

De Vlaamse Regering antwoordt in reactie op dit bezwaar dat de bezwaarindiener eenzijdig verwijst naar het rapport van prof. Westermann en het ruimere overkoepelende besluit uit dit rapport niet mee in zijn redenering opneemt. Het is inderdaad correct dat prof. Westermann onder punt 3.1 van zijn rapport bij de vragen van de burgemeesters op de vraag "kan een HVDC-lijn worden gebruikt om de energie van windturbines/connectoren op zee/energie-eilanden aan land te brengen voor gebruik in Vlaanderen?" bevestigend heeft geantwoord. Hierbij wordt ook verwezen naar het rapport van de Intendant waar dit reeds uitvoering werd besproken. Wat de bezwaarindiener nalaat om te vermelden, is dat zowel prof. Westermann als de Intendant concluderen dat zelfs als de plandoelstellingen zouden losgekoppeld worden (waartoe volgens hen geen noodzaak bestaat), dit niet zou leiden tot een fundamenteel andere technologische oplossing.

Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen is men van mening dat het versterken en vergroten van het net om de bijkomende offshore energie op te vangen, de hoofddoelstelling is die voorop geplaatst moet worden. Men gaat ervan uit dat deze doelstelling gezien de snelle technologische vooruitgang, binnen enkele jaren misschien wel ondergronds op gelijkstroom uitgevoerd kan worden. Men stelt dat dit, gelet op de gunstigere effecten op het vlak van mens en milieu en kostprijs, als alternatief onderzocht had moeten worden.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord hierop aan dat het GRUP Ventilus 6 doelstellingen heeft en dat de doelstelling die door de bezwaarindieners wordt aangehaald belangrijk is maar samen met de andere doelstellingen moet worden bekeken en niet zomaar losgekoppeld kan worden. Door zowel de Intendant als door prof. Westermann werd onderzocht of gelijkstroom een mogelijk technologisch alternatief voor deze plandoelstellingen vormde. Dit bleek niet het geval te zijn. Prof. Westermann stelde bovendien dat de vereiste technologieën hiervoor in termen van apparatuurtechnologieechter nog niet volledig ontwikkeld zijn en ook de controlesoftware voor de uitbating van dergelijke gelijkstroomnetten nog lang niet 'state of the art' is. Er wordt ingeschat dat dit pas in het decennium na 2030 beschikbaar zal zijn. De plandoelstellingen moeten echter sneller gerealiseerd worden. Op basis van deze vaststellingen heeft de Vlaamse Regering op 18 november 2022 beslist tot de doorstart van het GRUP Ventilus met als uitgangspunt een bovengrondse hoogspanningslijn in wisselstroom met 8 tot maximaal 12 km ondergronds. Dit heeft de basis gevormd voor de verschillende onderzoeken die uitgevoerd moesten worden in het kader van het GRUP Ventilus (planMER, RVR, MKBA).

Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd om ook een tijds- of faseringsalternatief te onderzoeken, meer bepaald hoe een gelijkstroomtraject gefaseerd kan gerealiseerd worden in het licht van de snelle technologische vooruitgang en het ontbreken van een huidig capaciteitsprobleem. Men stelt dat een principiële keuze gemaakt moet worden tussen een onmiddellijke uitvoering van het Ventilus-project, met bijhorende nadelige gevolgen, en een uitgestelde uitvoering die deze negatieve gevolgen teniet kan doen. Men stelt dat momenteel geen sprake is van een capaciteitstekort en dat deze keuze derhalve gemaakt kan worden.

In antwoord wijst de Vlaamse regering er op dat een dergelijke fasering niet strookt met de ambities inzake de energietransitie tegen 2030. Ventilus is o.a. noodzakelijk voor het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net. De timing die hiervoor naar voor wordt geschoven is bekend gemaakt in het kader van de tender om de bouw en exploitatie van de bijkomende offshore installaties toe te wijzen door de federale regering. Dit gegeven wordt in de scopingnota ook vermeld bij de 'aanleiding' van het RUP. De aanleiding om een RUP op te maken moet worden onderscheiden van de doelstellingen die men met het specifieke RUP wil bereiken, maar houdt er logischerwijs wel verband mee. De plandoelstellingen moeten dan ook tegen deze achtergrond worden gelezen. De vraag van bezwaarindiener om een deel het planinitiatief voor onbepaalde tijd 'on hold' te plaatsen maakt abstractie van de doelstellingen met betrekking tot de energietransitie tegen 2030.

De Vlaamse Regering heeft meermaals de plandoelstellingen bevestigd alsook dat de technologiekeuze niet bepalend is geweest voor de keuze van deze plandoelstellingen. De redelijkheid van de plandoelstellingen werd onderzocht. De nood om de robuustheid van het net te versterken door middel van vermazing wordt ook in het FOP (Federaal OntwikkelingsPlan 2020-2030 en 2024-2034 goedgekeurd). Vermazing is een basisprincipe dat wereldwijd gebruikt wordt voor de uitbouw van elektriciteitsnetten om de noodzakelijke betrouwbaarheid te kunnen verzekeren. Bovendien is de uitbouw van een zeker, betrouwbaar en doeltreffend transmissienet een taak opgelegd aan de transmissienetbeheerder via artikel 8, § 1 van de elektriciteitswet.

Bij het ontsluiten van de energie uit de Noordzee met een ondergrondse gelijkstroom-alternatief met rechtstreekse aansluiting wordt geen vermazing voorzien, maar worden bijkomende antennes gecreëerd en is het net minder robuust. Hierdoor wordt de weerbaarheid van kritische infrastructuur die toegang geeft tot het windpotentieel van de Noordzee niet versterkt, maar neemt deze veeleer verder af en is er dus wel degelijk een slechtere situatie dan op vandaag waaraan men zich dan bovendien langer blootstelt. Bovendien wordt verondersteld dat netversterkingen gerealiseerd worden elders in het net om voldoende onthaalcapaciteit te realiseren wat enkel een verschuiving van noodzakelijke netversterkingen zou betekenen.

Dit werd o.a. ook onderzocht in het rapport van de intendant als het voorstel 'prepare for the future'. Er is echter geen garantie dat de huidige technologie die voor deze nieuwe DC-backbone gebruikt zou worden, op een later moment daadwerkelijk gebruikt kan worden om de Stevin-lijn effectief in te lussen en de nodige robuustheid te realiseren. Behalve de onzekerheid over de robuustheid houdt dit ook een reëel investeringsrisico in dat kan leiden tot een 'sunk investment'.

Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt opgemerkt dat de realisatie van het Ventilus-project ondergronds op gelijkstroom een plandoelstelling had moeten zijn.

De Vlaamse Regering stelt in antwoord op deze standpunten dat de plandoelstellingen van een GRUP aangeven wat men met het plan wil bereiken. Het legt het 'wat' vast maar niet het 'hoe'. De technologie is op zich geen plandoelstelling maar wel een middel om de plandoelstellingen al dan niet te kunnen bereiken. De technologie wordt in voorliggend plan niet verordenend vastgelegd in de stedenbouwkundige voorschriften. Uiteraard is bij het onderzoek vertrokken van een bepaalde referentietechnologie, zoals ook door de Vlaamse Regering eerder werd bevestigd maar deze technologiekeuze is niet bepalend geweest voor het formuleren van de plandoelstellingen. Dit werd zowel door de Intendant in zijn rapport als door prof. Westermann bevestigd. Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat de huidige situatie in het energielandschap verschillend is op vlak van mogelijkheden, techniek en behoeftes dan bij de oorspronkelijk bepaalde plandoelstellingen. Men stelt dat aanvankelijk geen sprake was van het energie-eiland als vertrekpunt.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op deze bezwaren, opmerkingen en adviezen naar §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, met betrekking tot het proces dat werd doorlopen in het kader van de technologiekeuze. In 2021 stelde minister Zuhal Demir een onafhankelijke intendant aan die samen met zijn experten bijkomende analyses hebben uitgevoerd naar technologische alternatieven. Ook de plannen voor de capaciteitsuitbreiding van windenergie op zee (§6.3.5.1), de bouw van het energie-eiland met gebruik van een hybride gelijkstroom interconnector (§6.3.5.2) en de interconnectie met Denemarken 'Triton Link' (§6.3.5.3) werden onderzocht met als conclusie dat deze geen invloed hebben op het Ventilus project. In 2022 werden deze conclusies nog eens bevestigd door Prof. Dr. Ing. Dirk Westermann.

Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

Voorzorg

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt opgemerkt dat het aspect gezondheid, net nastreven van een gezonde leefomgeving zonder verhoogde risico's of het voorzorgsprincipe, deel had moeten uitmaken van de plandoelstellingen, of toch minstens grondig onderzocht had moeten worden.

De Vlaamse Regering wijst in antwoord op deze bezwaren dat in het kader van een GRUP een plandoelstelling hetgeen is dat wat men met het plan wil bereiken. Een plandoelstelling kan niet worden beschouwd als een voorwaarde waaraan het plan moet voldoen, het gaat om wat men wil realiseren. In voorliggend geval zijn er concreet 6 plandoelstellingen naar geschoven. Deze doelstellingen worden vervolgens vertaald in

een ruimtelijk uitvoeringsplan dat gebaseerd is op verschillende effecten-onderzoeken. Het beoordelen van de gezondheidseffecten is een onderdeel van de discipline mens-gezondheid uit de plan-MER. Gezondheid en het voorzorgsprincipe op zich kunnen geen plandoelstelling zijn omdat zij geen verband houden met het programma dat de plannende overheid gerealiseerd wenst te zien. Wel is in de toelichtingsnota (en start- en scopingnota) opgenomen dat naast plandoelstellingen ook rekening wordt gehouden met het juridisch en beleidsmatig kader waar het aspect gezondheid aan bod komt bij het toepassen van het voorzorgsprincipe. Het nastreven van een gezonde leefomgeving en de toepassing van het voorzorgsbeginsel zijn principes die kunnen worden meegenomen bij het selecteren van redelijke alternatieven, de beoordeling van de milieueffecten en de afweging in het licht van artikel 1.1.4 van de VCRO bij de opmaak/vaststelling van het GRUP. Op deze manier worden de effecten op gezondheid geïntegreerd in voorliggend GRUP. Dit is te dezen ook gebeurd. Bijkomend heeft de Vlaamse Regering ervoor gekozen om op basis van de principes van het voorzorgsprincipe en de aanbevelingen van het team van de Intendant over het omgaan met de magnetische velden van hoogspanningslijnen een bindend afsprakenkader op te maken. Hierop is in de Toelichtingsnota (5.5.2 Voorzorgsprincipe m.b.t. het elektrisch magneetveld) ingegaan. De betreffende paragraaf werd aangevuld en geactualiseerd.

Plandoelstelling 2

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op het opsplitsbaar zijn van de plandoelstellingen; meer bepaald wordt verwezen naar plandoelstelling 2 'Realiseren van een robuust net door een hoogspanningsverbinding van 6 GW tussen de Stevin-as en het hoogspanningsstation te Avelgem'. De doelstelling is volgens een bezwaarindiener enkel van toepassing indien zowel de nieuwe offshore windparken (2,1 GW) als de tweede onderzeese gelijkstroomverbinding met het Verenigd Koninkrijk (project Nautilus van 1,4 GW DC) in rechtstreekse verbinding staan met de Stevin-as terwijl dit niet noodzakelijk is. Omdat de Stevin-hoogspanningsverbinding maar een beperkt vermogen kan transporteren van 3 GW bruikbaar vermogen en 1 GW reservevermogen is een Ventilus-verbinding van 6 GW zeker niet noodzakelijk en kan de plandoelstelling aangepast worden naar maximaal 3 GW als reserveverbinding zodat hierdoor geen beperkingen worden gelegd op de mogelijke bruikbare technologieën en het toepassen van het voorzorgsprincipe inzake milieueffecten. Een andere bezwaarindiener geeft aan dat op het moment van formuleren van de plandoelstellingen 6 GW op gelijkstroom niet courant was, maar ondertussen wel commercieel verkrijgbaar is (kabelparen van 2x 3GW). In verschillende adviezen wordt gesteld dat het niet opnemen van deze - ondergeschikte - plandoelstelling als alternatief had onderzocht moeten worden gelet op de mogelijk gunstigere effecten op het vlak van mens en milieu. Men vraagt om plandoelstelling 2 niet langer in beschouwing te nemen in voorliggend planningsproces.

In antwoord op deze adviezen en bezwaren stelt de Vlaamse Regering dat de plandoelstellingen het voorwerp hebben uitgemaakt van bijkomend onderzoek door de Intendant en prof. Westermann. Plandoelstellingen hebben niet als bedoeling om een bepaalde technologie al dan niet te selecteren, maar om de verschillende uitdagingen (hier concreet de hoogspanningsinfrastructuur) binnen een bepaald plan zoveel mogelijk te integreren en te bundelen om de impact op mens en milieu te minimaliseren. Voorts laten ze toe zich te concentreren op alle realistische opties, en geen onnodige opties te bekijken die op een later ogenblik toch niet geselecteerd worden. De voornaamste reden hiervoor is de efficiëntie van de studies, maar het is ook van belang om geen onnodige procedures op te starten of om de zoekzones te beperken. Inderdaad, verschillende technologische

oplossingen hebben niet enkel een verschil met betrekking tot landgebruik, gezondheidseffecten, milieueffecten, kosten et cetera, ze hebben voor de uitbating van het elektriciteitsnet ook vaak totaal verschillende karakteristieken. Varianten die om welke reden dan ook niet gerealiseerd kunnen worden, zo vroeg mogelijk uitsluiten is in eenieders voordeel. De bezwaarindieners lijken door de vraag om plandoelstelling 2 niet langer in de beschouwing ten nemen of te herformuleren uit te gaan van het feit dat men dan tot een andere (technologische) oplossing zou komen. De Intendant stelt in zijn rapport: "de voorgestelde veranderingen aan de plandoelstellingen en kenmerken zullen, zover aanvaardbaar, niet leiden tot fundamenteel andere opties." en "Anderzijds zijn er door de bundeling geen extra beperkingen geïntroduceerd die specifieke alternatieven negeren. De manier waarop de plandoelstellingen gebruikt zijn tijdens de studies geeft ook aan dat deze beschouwd worden als 'guiding principles', eerder dan als strikte regels. De analyses uitgevoerd tijdens deze opdracht geven ook geen nieuwe inzichten die (bij het losser interpreteren van de plandoelstellingen) resulteren in andere oplossingen. " De Vlaamse Regering heeft bij de doorstart voor Ventilus op 18 november 2022 deze doelstellingen bevestigd. Wat betreft de bemerking over de 6GW op gelijkstroom moet worden gesteld dat ook 2 keer 3GW als kabelparen geen standaardtechnologie is en dus niet courant en commercieel. Er kan in dat kader verwezen worden naar Tennet die een standaard 2 GW gelijkstroomverbinding voorgesteld heeft voor de aansluiting van de offshore windmolenparken in hun ontwikkelingsplan. Dit betreft echter een keuze van de Nederlandse transmissienetbeheerder en hoewel dit duidelijk maakt dat 2GW als een "bedrijfsstandaard" door TenneT wordt gehanteerd, kan hieruit niet afgeleid worden dat dit een industriestandaard is. De standaard die door TenneT wordt gehanteerd betreft daarenboven voornamelijk andere elementen dan de capaciteit van 2GW, en verwijst vooral naar de spanning en naar het ontwerp en inplanting van de platformen etc, …. Het feit dat voor de meeste projecten nu voor 2 GW gekozen wordt, is gelinkt aan het gegeven dat dit momenteel het hoogste vermogen is dat leveranciers van gelijkstroominstallaties op dit moment kunnen aanbieden.

De onmogelijkheid om de HVDC-technologie te gebruiken in het kader van Ventilus is evenwel niet gerelateerd aan de maximale transportcapaciteit van gelijkstroomverbindingen. De technische beperkingen werden uitgebreid toegelicht in de verschillende onderzoeken, zoals beschreven in o.a. §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, en §2.3.3-§2.4.1 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij voorliggend GRUP, en zijn hoofdzakelijk gerelateerd aan de interoperabiliteit tussen systemen die gebruik maken van vermogenelektronica (zoals HVDC-verbindingen, maar ook windmolenparken) en de onmogelijkheid om een dergelijke HVDC-link op een betrouwbare wijze als integraal deel van het AC-netwerk te laten functioneren om de noodzakelijke vermazing te realiseren. Gelijkstroom kan dus geen antwoord bieden op alle plandoelstellingen van Ventilus.

Ook rechtstreekse aansluitingen dieper in het binnenland met gelijkstroom werden onderzocht door de Intendant, zoals beschreven in §6.3.3 van zijn Eindrapport. Hierbij werd ook abstractie gemaakt van de aansluiting in wisselstroom van de windmolenparken, waardoor dit geen beperking was in de analyse van potentiële alternatieven. Dit zou bijkomende versterkingen in andere delen van het hoogspanningsnet vereisen door een gebrek aan onthaalcapaciteit, met een verschuiving van de effecten als gevolg. Bovenal wordt op deze manier niet voldaan aan alle plandoelstellingen.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd in de toelichtingsnota dieper ingegaan op elk van de 6 plandoelstellingen. Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de doelstelling om het binnenlandse net te versterken door in te zetten op de redundantie van Stevin; men wijst op de capaciteit van Stevin, nl. 2GW, en vraagt waarom een lijn van 6 GW wordt vooropgesteld. Bijkomend wijst men erop dat Stevin reeds volledig redundant was opgevat. Een bezwaarindiener vraagt waarom Ventilus een alternatief moet zijn voor Stevin.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen naar §2.2 van de Toelichtingsnota,gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, en §1 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP.

Ventilus is hierbij geen alternatief voor Stevin, maar bouwt verder op het bestaande net waarbij het principe van vermazing wordt toegepast. Met de Stevin-verbinding werd een eerste stap gezet om het 380kV-net uit te bouwen naar de kust, met een onthaalcapaciteit van 3GW (N-1). Vandaag is deze verbinding een 'antenne' vanuit Zomergem die de enige verbinding vormt tussen de hoogspanningspost in Zeebrugge en de rest van het 380kV-hoogspanningsnet. Er is dus geen andere uitweg in geval van een dubbele storing die de volledige verbinding buiten dienst brengt. Bij de bouw van Stevin werd aanvaard om voor deze eerste stap een antenne te bouwen. Op dat moment was de ontwikkeling van de windparken op zee en ook het project Nemo Link nog zeer embryonaal.

In het kader van de energietransitie stijgt o.a. het belang van de elektriciteitsproductie in de kustregio en is er nood om een onthaalcapaciteit van 7GW te creëren op een robuuste manier om zo de leveringszekerheid te garanderen. De vermazing van Stevin en Ventilus, met een transportcapaciteit van 6GW, resulteert in een gecombineerde onthaalcapaciteit van 7GW. Bijkomend wordt ook de weerbaarheid van deze kritische infrastructuur verhoogd door de wederzijdse back-up tussen Stevin en Ventilus.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd in de toelichtingsnota dieper ingegaan op elk van de 6 plandoelstellingen.

Plandoelstelling 3

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op het opsplitsbaar zijn van de plandoelstellingen; meer bepaald wordt de vraag gesteld waarom plandoelstelling 3 'Onthaalcapaciteit voor nieuwe onshore energieproductie in West-Vlaanderen realiseren' gekoppeld wordt aan het Ventilus-project. Een bezwaarindiener wijst erop dat windturbines niet rechtstreeks op een 380 kV-lijn kunnen worden aangesloten gezien het kleine vermogen dat deze opwekken, en dat deze plandoelstelling derhalve geen beperking kan opleggen op de mogelijk bruikbare technologie. Het opgewekte vermogen kan via de bestaande (of nieuwe) 36, 70 of 150 kV-verbindingen worden getransporteerd naar een hoogspanningsstation dat op het wisselstroomnetwerk is aangesloten en in verbinding staat met het binnen- en buitenland (vb. Izegem, Avelgem, Dudzele of Zeebrugge); men is van mening dat deze plandoelstelling geen beperking kan leggen op de gekozen technologie. Een andere bezwaarindiener wijst erop dat 600 MW extra onthaalcapaciteit voor on-shore energie in West-Vlaanderen 300 windturbines betekent, dus 100 lopende km indien gekoppeld aan lijninfrastructuur; bezwaarindiener stelt deze capaciteit in vraag. Daarnaast wordt verwezen naar prof. Westerman, die stelt dat een gelijkstroomoplossing deze doelstelling niet in de weg staat vermits al meerdere projecten gepland zijn die gebruik zullen maken van hybride interconnectoren, net zoals multi-terminal projecten op gelijkstroomtechnologie. Een andere bezwaarindiener stelt de noodzaak aan een Ventilus-project net in vraag gezien de doelstelling van de

provincie West-Vlaanderen om een energie-producent te worden (zonnepanelen en batterijen). Tevens wordt gevraagd om rekening te houden met het realiseren van windturbines ter hoogte van de opstijgpunten. Men vraagt om plandoelstelling 3 niet langer in beschouwing te nemen in voorliggend planningsproces.

In antwoord op deze adviezen en bezwaarschriften stelt de Vlaamse Regering dat prof. Westermann als reactie op deze doelstelling heeft gesteld dat het correct is dat windparken vanwege hun geïnstalleerde capaciteit hoofdzakelijk het 150 kV-net bevoorraden. Hij sluit aan bij de analyse van de Intendant die aangeeft dat de Ventilusverbinding daarbij de onshorewindintegratie wel vergemakkelijkt. Het is hierdoor ten eerste mogelijk om het 150 kV- netwerk te ondersteunen met een aftakking en ten tweede wordt het algemene West-Vlaamse netwerk versterkt, wat de onthaalcapaciteit op lagere spanningsniveaus zal verhogen. Deze doelstelling is correct geformuleerd als onderdeel van de plandoelstellingen van Ventilus. De Intendant geeft aan dat deze plandoelstelling een aandachtspunt formuleert (goed om na te streven) maar geen bindende beperking inhoudt. De Intendant geeft ook aan dat "er door de bundeling geen extra beperkingen geïntroduceerd die specifieke alternatieven negeren. De manier waarop de plandoelstellingen gebruikt zijn tijdens de studies geeft ook aan dat deze beschouwd worden als 'guiding principles', eerder dan als strikte regels. De analyses uitgevoerd tijdens deze opdracht geven ook geen nieuwe inzichten die (bij het losser interpreteren van de plandoelstellingen) resulteren in andere oplossingen." De bezwaarindieners koppelen hier onterecht de verwijzing van de prof. Westermann aan over het demonstratieproject Zhangbei en het Duitse Ultranet-project als voorbeelden van een multiterminalnet in HVDC-technologie. Deze projecten gaan voorbij aan de doelstellingen van Ventilus en de bezwaarindieners gaan eveneens voorbij aan de conclusie van prof. Westermann die stelt dat er momenteel veel onderzoeksprojecten in deze richting zijn en dat bij het opzetten van de backbones voor het transmissienet het het meest zinvol zou zijn om strategisch een nieuw netniveau met gelijkstroomtechnologie aan te leggen. De vereiste technologieën hiervoor in termen van apparatuurtechnologie zijn echter nog niet volledig ontwikkeld en ook de controlesoftware voor de uitbating van dergelijke gelijkstroomnetten is nog lang niet 'state of the art'. Prof. Westermann schat dat dit pas in het decennium na 2030 beschikbaar zal zijn. Het feit dat West-Vlaanderen een energieproducent zal worden wijzigt de hypothesen en conclusies van het FOP 2024-2034 niet omdat hierin een bepaalde aangroei van energie is voorzien zonder aan te geven welke partij deze groei zou verwezenlijken Ten aanzien van de totale oppervlakte van België zullen de opstijgpunten ook niet voor substantiële vermindering leiden voor mogelijke locaties voor windturbines.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd in de toelichtingsnota dieper ingegaan op elk van de 6 plandoelstellingen. Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

Plandoelstelling 4

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op het opsplitsbaar zijn van de plandoelstellingen; meer bepaald stelt men over plandoelstelling 4, de aansluitingsmogelijkheid voor een tweede onderzeese verbinding met het Verenigd Koninkrijk dat intussen gebleken is dat het om een nieuw park gaat van 3,5 GW, in plaats van 1 connector zoals het uitgangspunt was in 2019. Bezwaarindiener is van mening dat de uitbater van de interconnector zelf zou moeten instaan voor de verbinding tot bij een knooppunt.

De Vlaamse Regering meent dat de bewaarindiener twee elementen heeft verward. Plandoelstelling 4 handelt effectief over het creëren van een aansluitingsmogelijkheid voor een tweede onderzeese verbinding met het buitenland. De door de bezwaarindiener vermeldde capaciteit van 3,5G is echter gelinkt aan plandoelstelling 1 "Het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net". De capaciteit van 3,5GW die door de bezwaarindiener wordt vermeld verwijst immers naar de capaciteit van de bijkomende offshore productiezones zoals die door een beslissing van de federale regering in het Marien Ruimtelijk Plan (MRP) 2020-2026 werden vastgelegd (zie ook §§ 1.2.2 en 2.2 van Scopingnota 3). Wat betreft plandoelstelling is er geen wijziging t.o.v. 2019: er wordt nog steeds de aansluiting voorzien van een interconnectie met een ander land. Wat betreft de opmerking dat de uitbater van de interconnector zelf zou moeten instaan voor de verbinding tot bij een sterk knooppunt verwijst de Vlaamse Regering naar de principes die in de federale wetgeving zijn voorzien. Meer bepaald stelt artikel 8 van de Wet betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt van 29 april 1999 dat de transmissienetbeheerder instaat voor de ontwikkeling van het transmissienet, met inbegrip van de koppellijnen daarvan naar andere elektriciteitsnetten teneinde de continuïteit van de voorziening te waarborgen. Het voorstel kan bijgevolg niet gevolgd worden.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd in de toelichtingsnota dieper ingegaan op elk van de 6 plandoelstellingen.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden vragen gesteld omtrent plandoelstelling 4, o.m. of de opname ervan in voorliggend GRUP een Europese verplichting was of wat de reden van opname is. Men stelt dat deze plandoelstelling zo omschreven is dat enkel met commercieel beschikbare technologie kan gewerkt worden, waardoor gelijkstroom uitgesloten is; nochtans is een groot deel van het transport dat via deze lijn loopt niet voor België bedoeld, hoewel de gezondheidsrisico's wel lokaal gesitueerd zijn. Men betreurt dat geen alternatieven onderzocht zijn waarin niet voldaan wordt aan deze doelstelling.

De Vlaamse Regering geeft aan dat de bezwaarindiener verwijst naar plandoelstelling 4 die de aansluitingsmogelijkheid moet creëren van een tweede onderzeese verbinding met het buitenland waardoor een bijdrage wordt geleverd aan de verdere integratie van een Europese elektriciteitsmarkt. Er is geen Europese wetgeving die aangeeft dat deze aansluitingsmogelijkheid als een plandoelstelling moet worden vertaald in een GRUP. Het is echter wel zo dat Elia als netbeheerder conform de Elektriciteitswet en het Koninklijk Besluit van 20 december 2007 betreffende de procedure voor uitwerking, goedkeuring en bekendmaking van het plan inzake de ontwikkeling van het transmissienet voor elektriciteitwettelijk verplicht is om een ontwikkelingsplan op te stellen. Dit ontwikkelingsplan moet voldoen aan een aantal voorwaarden waaronder het compatibel zijn met het Ten-Year Network Develompent Plan van ENTSO-E. Dit plan moet ook rekening houden met de laatste geldende prospectieve studie opgesteld door de Algemene Directie Energie over de perspectieven van elektriciteitsbevoorrading tegen 2030 zowel als met het aanvullend monitoringsverslag dat door de Algemene Directie Energie in samenwerking met het Federaal Planbureau werd opgesteld. Verder bevat dit plan een gedetailleerde raming van de behoeften aan transmissiecapaciteit, met aanduiding van de onderliggende hypotheses ; vermeldt het het investeringsprogramma dat de netbeheerder moet uitvoeren om tegemoet te komen aan deze behoeften en houdt het rekening met de nood aan adequate reservecapaciteit. De milieueffecten verbonden aan het Ontwikkelingsplan maakten het voorwerp uit van een specifiek rapport dat voor advies

werd voorgelegd aan het federale Adviescomité SEA (Strategic Environmental Assessment), in toepassing van de bepalingen van de wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de uitwerking van de plannen en programma's in verband met het milieu. De finale versie van het Ontwikkelingsplan 2024-2034 werd goedgekeurd door Mw. Van der Straeten, minister voor Energie, op 5 mei 2023. Dit FOP moet door de Netbeheerder uitgevoerd worden. Om dit te kunnen realiseren, zijn bestemmingswijzigen en vergunningen noodzakelijk. Plandoelstelling 4 volgt met andere woorden uit het FOP. Bijkomend wijst de Vlaamse Regering op een denkfout van de bezwaarindiener met betrekking tot de technologiekeuze. Het is effectief zo dat Elia gelijkstroom zal gebruiken voor de 'Nautilus' verbinding. Die is effectief commercieel beschikbaar en het meest aangewezen voor een interconnnector.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd in de toelichtingsnota dieper ingegaan op elk van de 6 plandoelstellingen.

Plandoelstelling 5

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op plandoelstelling 5; men stelt de vraag waarom enkel de bestaande 150 kV-verbindingen in Brugge ondergronds wordt gebracht en andere in West-Vlaanderen niet.

De Vlaamse regering merkt op dat de bestaande bovengrondse 150kV-verbinding Slijkens (Oostende) - Brugge-Waggelwater haar einde levensduur nadert en dient te worden vervangen door een ondergrondse verbinding. Om te realiseren, is een planologisch initiatief noodzakelijk. De noodzaak voor bijkomende infrastructuur in de regio met het Ventilus project zorgt voor opportuniteiten en synergieën voor een optimale vervanging van deze verbinding die ook in verschillende alternatieven vertaald en onderzocht werden. Bij de noordelijke varianten 1 tot en met 11, uitgezonderd noordelijke variant 9, betekende dit het definitief verdwijnen van een bovengrondse hoogspanningsverbinding (zie hoofdstuk 6.5 van de scopingnota). In het geval van de noordelijke variant 9 werd het bovengronds tracé van de 150 kV lijn herbenut i.f.v. een nieuwe 380 kV lijn. Daarom werd deze lijn als een aparte plandoelstelling opgenomen. Er wordt vastgesteld dat de achtergrond van deze plandoelstelling blijkbaar onvoldoende duidelijk verwoord werd in de toelichtingsnota. De toelichtingsnota werd daarom op dit punt beter gemotiveerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat de plandoelstellingen om de bestaande 150 kV-verbinding 'optimaal te vervangen' willekeurig is. Er wordt gesteld dat het gelijkheidsbeginsel wordt geschonden doordat enkel de bestaande 150 kV-verbindingen tussen Oostende en Brugge worden aangeduid als ondergronds te brengen, waarbij reeds via overdruk planmatig wordt voorzien dat deze leidingen zullen opgeheven worden terwijl dit niet gebeurt voor de bovengrondse leidingen op grondgebied Izegem. Men begrijpt niet waarom de symbolische aanduiding in overdruk 'op te heffen hoogspanningsleiding' enkel werd voorzien tussen Brugge en Oostende terwijl de bestemmingswijzigingen uit artikel 1 en artikel 7 over het volledige traject tussen Zeebrugge en Avelgem worden doorgevoerd. De realisatie van Ventilus zal evident ook met zich meebrengen dat een aantal bestaande hoogspanningsleidingen op het grondgebied van Izegem (en een aantal andere steden en gemeenten) zonder nut worden. Uit het ontwerp-RUP noch uit de toelichtingsnota blijkt waarom de overdruk enkel op het plan wordt aangeduid in de zone tussen Brugge en Oostende terwijl

nochtans overduidelijk heel wat andere lijnen in aanmerking komen voor opheffing. Ook het motiveringsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel worden hierdoor geschonden.

De Vlaamse regering merkt op dat het ondergronds brengen van de 150 kV-verbinding Slijkens (Oostende)-Brugge Waggelwater kadert binnen de vooropgestelde plandoelstelling 'De optimale vervanging van de 150 kV-verbinding Slijkens (Oostende) – Brugge-Waggelwater'. Op die manier differentieert de situatie van deze verbinding zich van andere bovengrondse 150 kV- of 70kV-lijnen die mogelijks voor afbraak of ondergronds brengen in aanmerking komen. De optimalisatie is immers ingegeven door de noodzaak aan vervanging van deze verbinding, waarbij de bovengrondse verbinding wordt vervangen door een ondergrondse en waarbij de bestaande verbinding na aanleg van de ondergrondse kan afgebroken worden. Bij de andere mogelijk af te breken of ondergronds te brengen lijnen speelt dergelijke vervanging niet. De plandoelstelling is derhalve geenszins willekeurig, maar wordt verantwoord door specifieke redenen. De toelichtingsnota werd op dat punt verder aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd om de engagementsverklaring tussen de Vlaamse Regering en Elia in verband met het maximaal ondergronds brengen van de bestaande 70 en 150 kV lijnen te ondertekenen vooraleer het GRUP Ventilus definitief wordt vastgesteld. In meerdere bezwaren worden concrete hoogspanninglijnen vernoemd, zo wordt er bijvoorbeeld concreet gevraagd om de 150 kV-lijn Izegem-Ruien af te breken.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord op deze adviezen aan dat deze overeenkomst formeel geen onderdeel uitmaakt van het planproces en dus niet mee ter inzage lag als een verplicht onderdeel tijdens het openbaar onderzoek. De uitvoering van deze overeenkomst is strikt genomen geen noodzakelijke vereiste voor de vaststelling van het GRUP 'Ventilus'. In de GRUP zelf is enkel het ondergronds brengen van de hoogspanningsverbinding tussen Brugge en Slijkens opgenomen. Daarnaast wijst de Vlaamse regering erop dat de betreffende overeenkomst tussen Elia en de Vlaamse Regering bij wijze van flankerend beleid ondertussen werd ondertekend. Deze overeenkomst voorziet in totaliteit tien hoogspanningslijnen die ondergronds aangelegd en vervolgens afgebroken zullen worden. Voor de overige vermeldingen, zoals voor de aangehaalde 150 kV hoogspanningslijn Izegem-Ruien geldt dat zij geen deel uitmaken van deze overeenkomst en zullen niet afgebroken worden omdat deze verbindingen nog steeds essentieel zijn voor de werking van het transmissienet. Ter informatie werd deze overeenkomst toegevoegd als een bijlage bij de toelichtingsnota.

Plandoelstelling 6

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op het opsplitsbaar zijn van de plandoelstellingen; meer bepaald stelt men over plandoelstelling 6 'Versterking van de bevoorradingszekerheid van de regio Izegem' dat deze contesteerbaar is, vermits de regio en zelfs de gehele provincie geen behoefte heeft aan een dergelijke capaciteit; in analogie verwijst men ook naar Boucle du Hainaut - Henegouwen, waar evenmin een dergelijke behoefte kan onderbouwd worden. Men vraagt of een degelijk onderzoek naar de behoefte is uitgevoerd. Een bezwaarindiener stelt dat, hoewel geen correct gegevens zijn vrijgegeven over de huidige belasting van de lijn Izegem-Avelgem, wel duidelijk is dat deze bestaat uit kabels van 2x 1,45 GW en slechts 0,5 GW aan transformatorcapaciteit en 0,45 GW aan reserve transformatorcapaciteit. Voor een verdrievoudiging van het huidige vermogen is dus geen wijziging aan de kabels nodig.

Een andere bezwaarindiener geeft aan dat bij het onderzoek naar een reserveverbinding op gelijkstroom tussen Stevin en Avelgem (of Mercator / Doel) kan onderzocht worden of een eventuele aansluiting op het hoogspanningsstation in Izegem een meerwaarde kan bieden of niet, maar dat dit geen beperkend kenmerk mag zijn van de uitgangspunten in de technologiestudies en dat de plandoelstelling dus beter geschrapt wordt. Men is van mening dat de doelstelling niet noodzakelijk verwerkt moet zitten in de hoogspanningsverbindingen die komen van de offshore of de reserveverbinding met de Stevin-as door de huidige bovengrondse hoogspanningsverbinding van 3GW op 380 kV tussen Izegem en Avelgem; men stelt dat het daardoor ook niet nodig is om bij een gelijkstroomverbinding naar Avelgem af te takken naar Izegem.

De Vlaamse Regering wijst erop dat de plandoelstellingen werden opgesteld door het planteam en werden bevestigd door de Vlaamse Regering. Het GRUP (en dus de daarin opgenomen plandoelstellingen) geven uitvoering aan het federale beleid inzake energiebevoorrading en energietransitie, zoals o.a. opgenomen in het FOP. Zoals in de toelichtingsnota is opgenomen volgen deze plandoelstellingen dus onder meer uit het FOP. Door het planteam werden deze plandoelstellingen vertaald. De Vlaamse regering is van oordeel dat de gehanteerde doelstellingen, die reeds in de startnota gehanteerd werden, volstrekt legitiem zijn en dat er geen redenen worden aangehaald om hiervan af te zien of deze enigszins te wijzigen.

De plandoelstellingen werden, na de publieke consultatie, onderworpen aan een bijkomende check door de Intendant en daarna op vraag van de burgemeesters ook nog door prof Westermann. De resultaten van deze bijkomende processtappen die genomen zijn in het kader van voorliggend GRUP zijn zowel aangevuld in de toelichtingsnota als in de procesnota en de bijhorende bijlagen. De Intendant formuleert het onder meer als volgt: "*De kritiek (...) in verband met de plandoelstellingen en de kenmerken is, betreffende de technische aspecten, over het algemeen redelijk. Er zijn een aantal opmerkingen te maken over hoe ze geformuleerd zijn en over hun dwingende karakter. Echter, de voorgestelde veranderingen aan de plandoelstellingen en kenmerken zullen, zover aanvaardbaar, niet leiden tot fundamenteel andere opties. Als dusdanig kan er enkel geadviseerd worden dat bij toekomstige projecten deze aspecten wat omzichtiger geformuleerd worden*." Uit het rapport van prof. Westermann kan het volgende worden afgeleid: "*Er kan worden bevestigd dat de bezwaren en de vragen van de burgerplatforms gerechtvaardigd zijn en deels voortvloeien uit de niet helemaal precies geformuleerde doelstellingen. Het fundamentele probleem, namelijk een bepaald vermogen tussen Stevin en Avelgem kunnen transporteren en het totale systeem betrouwbaarder (robuust) maken door de uitbreiding van het net, blijft onaangetast*." In dit opzicht kan redelijkerwijs worden geconcludeerd dat zelfs indien de plandoelstellingen zouden worden gewijzigd, dit tot geen fundamenteel andere oplossing zou leiden. Dit bevestigt de plandoelstellingen van voorliggend GRUP. De Vlaamse regering is dan ook van oordeel dat de gehanteerde doelstellingen, die reeds in de startnota gehanteerd werden, volstrekt legitiem zijn en dat er geen reden is om hiervan af te zien of deze enigszins te wijzigen. De verwijzing naar het project Boucle du Hainaut doet niet ter zake. Dit project heeft conform het FOP een andere finaliteit en ligt hier vandaag niet voor.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd in de toelichtingsnota dieper ingegaan op elk van de 6 plandoelstellingen. Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

Hoofdstuk 3, Deel 8, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Plandoelstellingen

Algemeen

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de plandoelstellingen niet in alle objectiviteit en neutraliteit zijn opgesteld, want het planteam is ervoor ten rade gegaan bij Elia, de beursgenoteerde vennootschap die rechtstreeks betrokken is als ontwikkelaar. Men wijst erop dat de plandoelstellingen zoals door Elia voorgesteld, niet bindend zijn voor de minister en niet als dusdanig moesten worden overgenomen. Aanvullend stellen bezwaarindieners dat uit de documenten kan afgeleid worden dat het Elia is die het onderzoek heeft getrokken en betaald, het tracé gekozen en de Stedenbouwkundige Voorschriften opgemaakt.

De Vlaamse regering merkt op dat overeenkomstig artikel 2.2.5, § 1, 1° VCRO elk ruimtelijk uitvoeringsplan een beschrijving en verduidelijking van de doelstellingen moet bevatten.

De plandoelstellingen werden opgesteld door het planteam en werden bevestigd en onderschreven door de Vlaamse Regering in de startnota. Zoals in de toelichtingsnota is opgenomen volgen deze plandoelstellingen onder meer uit verplichtingen uit het FOP. Door het planteam werden deze plandoelstellingen vertaald. Zoals ook in de procesnota is aangegeven, wordt Elia inderdaad geconsulteerd door het planteam - in functie van technische knelpunten. Dit is een gebruikelijke werkwijze: ook voor de opmaak van de plan-MER, het RVR en de MKBA wordt een beroep gedaan op externe consultants in functie van hun specifieke expertise. De samenspraak met Elia kan er niet ipso facto tot leiden dat het plan niet meer in het kader van het algemeen belang wordt opgemaakt (zie o.a. RvS nr. 220.701 van 24 september 2012, RvS nr. 231.824 van 30 juni 2015). Dat het GRUP Ventilus een vergunningsbasis verleent aan een project dat door Elia als transmissienetbeheerder zal gerealiseerd worden, doet geen afbreuk aan het algemeen belang van het plan. Zo oordeelde de Raad van State reeds dat de omstandigheid dat een RUP mogelijk de belangen van één welbepaald bedrijf zou ten goede komen, nog niet ipso facto impliceert dat een dergelijk RUP onwettig zou zijn, of door machtsafwending zou zijn aangetast. Het komt aan de initiatiefnemer toe te beslissen welk programma of bouwplan zij wenst gerealiseerd te zien en welke beleidsopties hieraan ten grondslag liggen (zie bv. RvVb 23 juli 2019, nr. RvVb-A-1819-1242, Van Keer e.a.). De bestemming die in een RUP aan een gebied wordt gegeven brengt onvermijdelijk voordelen en nadelen met zich mee. Het uitgangspunt moet zijn dat de plannende overheid steeds een afweging maakt van alle relevante aspecten van het plandossier, daarbij oog heeft voor alle in het geding zijnde belangen, en middels het plan een duurzame ruimtelijke ontwikkeling en een goede ruimtelijke ordening nastreeft (RvS 9 augustus 2007, nr. 173.937, bvba Unic Waasland).

Het is juist dat Elia heeft ingestaan voor de financiering van de milieubeoordeling. Dit is een gebruikelijke werkwijze die wettelijk is geregeld, waarbij een initiatiefnemer de 'overdacht van het initiatiefnemerschap van de milieubeoordeling' vraagt. Deze vraag is onderzocht en er werd hiermee ingestemd. Dit betreft een louter financiële regeling, de milieubeoordeling wordt uitgevoerd door onafhankelijke, erkende milieudeskundigen die de Richtlijnenboeken, handleidingen en codes van goede praktijk moeten volgen. Indien er onregelmatigheden op de werkzaamheden van deze deskundigen worden vastgesteld door de bevoegde diensten, dan verliezen deze deskundigen hun erkenning. Bovendien wordt een voortdurende kwaliteitsbewaking van de milieubeoordeling uitgevoerd in het planteam. Het RVR en MKBA werden niet door Elia gefinancierd. Ook de experten van de dubbelcheck technologie en van de Klankbordgroep gezondheid, de Intendant en prof. Westermann werden aangesteld en betaald door het departement Omgeving. De studies

met betrekking tot technologie die door Elia werden gefinancieerd, werden door onafhankelijke onderzoekers (dubbelcheck technologie, Intendant en prof. Westermann) herbekeken. Derhalve zijn de beweringen in deze bezwaren onjuist en geven deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend GRUP.

De plandoelstellingen werden, na de publieke consultatie, onderworpen aan een bijkomende check door de Intendant en daarna op vraag van de burgemeesters ook nog door prof Westermann. De resultaten van deze bijkomende processtappen die genomen zijn in het kader van voorliggend GRUP zijn zowel terug te vinden in de toelichtingsnota als in de procesnota en de bijhorende bijlagen. De Intendant formuleert het onder meer als volgt: "*De kritiek (...) in verband met de plandoelstellingen en de kenmerken is, betreffende de technische aspecten, over het algemeen redelijk. Er zijn een aantal opmerkingen te maken over hoe ze geformuleerd zijn en over hun dwingende karakter. Echter, de voorgestelde veranderingen aan de plandoelstellingen en kenmerken zullen, zover aanvaardbaar, niet leiden tot fundamenteel andere opties. Als dusdanig kan er enkel geadviseerd worden dat bij toekomstige projecten deze aspecten wat omzichtiger geformuleerd worden*." Uit het rapport van prof. Westermann kan het volgende worden afgeleid: "*Er kan worden bevestigd dat de bezwaren en de vragen van de burgerplatforms gerechtvaardigd zijn en deels voortvloeien uit de niet helemaal precies geformuleerde doelstellingen. Het fundamentele probleem, namelijk een bepaald vermogen tussen Stevin en Avelgem kunnen transporteren en het totale systeem betrouwbaarder (robuust) maken door de uitbreiding van het net, blijft onaangetast. In dit opzicht kan redelijkerwijs worden geconcludeerd dat zelfs indien de plandoelstellingen zouden worden gewijzigd, dit tot geen fundamenteel andere oplossing zou leiden*." Dit bevestigt de plandoelstellingen van voorliggend GRUP en de kritiek dat deze niet objectief en neutraal zouden zijn opgesteld, is dan ook onterecht. De Vlaamse regering is dan ook van oordeel dat de gehanteerde doelstellingen, die reeds in de startnota gehanteerd werden, legitiem zijn en dat er geen reden is om hiervan af te zien of deze enigszins te wijzigen. Dat het GRUP Ventilus een vergunningsbasis verleent aan een project dat door Elia als transmissienetbeheerder zal gerealiseerd worden, doet geen afbreuk aan het algemeen belang van het plan. Dit project past ontegensprekelijk binnen de wettelijke opdrachten die overeenkomstig artikel 8 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt aan Elia als netbeheerder zijn opgedragen. Het monopolie aangaande het beheer van het hoogspanningsnet dat volgt uit deze wet, doet geen afbreuk aan het algemeen belang-karakter van het Ventilus-project.

Deze adviezen en bezwaren geven geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend dossier.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt vastgesteld dat gevreesd wordt voor partijdigheid omdat de netbeheerder zelf de plandoelstellingen formuleert. Deze plandoelstellingen moeten door de minister niet zomaar overgenomen worden. Internationale energietransit is immers een vrij lucratieve business voor Elia. Door deze primaire doelstelling te bundelen met secundaire lokale doelstellingen beoogt Elia een afwenteling van de nodige investeringskosten op de lokale verbruiker. Dit is een duidelijk voorbeeld van privatiseren van baten en collectiviseren van de lasten (kosten en omgevingsimpact).

In antwoord op deze kritiek wijst de Vlaamse regering er op dat het planningsproces voor het GRUP "Ventilus" vertrekt vanuit de algemene hoofddoelstelling om ter uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) een duurzame oplossing te bieden voor de

realisatie van een aantal noodzakelijke ontwikkelingen van het hoogspanningsnet in West-Vlaanderen in functie van de energietransitie. In het RSV wordt aangegeven dat voor elektriciteitsleidingen een hoofdnet van 150 kV-leidingen en meer wordt geselecteerd op Vlaams niveau. Die worden in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen vastgelegd. De vooropgestelde nieuwe verbinding (Ventilus) maakt deel uit van het Belgische primaire transportnetwerk (380 kV) en wordt dus beschouwd als een hoofdtransportleiding die ruimtelijk wordt vastgelegd op Vlaams niveau.

Elia, die het project Ventilus wenst te realiseren in het kader van het Federaal Ontwikkelingsplan voor het transmissienet, is als Belgische transmissienetbeheerder een belangrijke actor bij de opmaak van het GRUP voor dit project. Elia is een privaat bedrijf met taken van algemeen belang die gecontroleerd worden door publieke instanties. De omstandigheid dat een RUP mogelijk de belangen van één welbepaald bedrijf zou ten goede komen, impliceert daarom nog niet ipso facto dat een dergelijk RUP onwettig zou zijn, of door machtsafwending zou zijn aangetast. Het komt aan de initiatiefnemer toe te beslissen welk programma of bouwplan zij wenst gerealiseerd te zien en welke beleidsopties hieraan ten grondslag liggen (zie bv. RvVb 23 juli 2019, nr. RvVb-A-1819-1242, Van Keer e.a.). De bestemming die in een RUP aan een gebied wordt gegeven brengt onvermijdelijk voordelen en nadelen met zich mee. Het uitgangspunt moet zijn dat de plannende overheid steeds een afweging maakt van alle relevante aspecten van het plandossier, daarbij oog heeft voor alle in het geding zijnde belangen, en middels het plan een duurzame ruimtelijke ontwikkeling en een goede ruimtelijke ordening nastreeft (RvS 9 augustus 2007, nr. 173.937, bvba Unic Waasland).

In dat verband kan worden verwezen naar de procesnota van het voorgenomen RUP waarin duidelijk wordt aangegeven welke rol Elia gekregen heeft in het planningsproces. Er wordt duidelijk meegegeven dat voor een aantal technische aspecten van het onderzoek beroep wordt gedaan op de expertise van Elia. In de procesnota wordt naast het benoemen van de rol van Elia zoals hierboven aangegeven nog verder ingegaan de duidelijke taakverdeling tussen de Vlaamse overheid en Elia.

Als enige beheerder van het Belgische transmissienet beschikt Elia over specifieke technische kennis over de ontwikkeling, het beheer en de uitbating van hoogspanningsnetwerken die noodzakelijk is om met voldoende kennis van zaken beslissingen te nemen over het beoogde GRUP. Input van Elia aan de Vlaamse overheid is dan ook essentieel om het GRUP Ventilus te kunnen realiseren. Er wordt dan ook zoveel als nodig overlegd tussen het planteam en Elia. In haar hoedanigheid van betrokken actor staat Elia het planteam ook bij tijdens de inspraakmomenten met het brede publiek. De ambtelijke samenstelling en centrale rol van het planteam en de onafhankelijkheid van de MER-coördinator en de MER-deskundigen garanderen daarbij de onafhankelijke en neutrale uitwerking van het plan-MER en het GRUP. De input van Elia is daarbij uiteraard onderworpen aan de controle van de betrokken deskundigen.

De inbreng van Elia is dan ook beperkt tot de technische component. Dat is slechts één aspect dat een rol speelt binnen het ruimtelijk planproces. Daarnaast heeft de Vlaamse regering rekening gehouden met de bepalingen van de structuurplanning, adviezen, inspraakreacties en bezwaren, de conclusies van de verschillende effectenonderzoeken, beslist beleid, sectorale regelgeving, ... om tot het voorgenomen RUP te komen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het Departement Omgeving de oorspronkelijke federale doelstelling van het Ventilus-project, het aan land brengen van hernieuwbare energie, heeft verruimd op vraag van Elia. Men is van mening dat de plandoelstellingen op zo'n manier door Elia zijn geformuleerd dat ze tegemoet komen aan de doelstelling om maximaal winst te kunnen halen uit het internationaal verhandelen van energie, of de capaciteit op te drijven van het 'stopcontact op zee' en de internationale verbindingen die aan de kust aansluiten. Men verwijst naar het FOP, waar dit eveneens uit blijkt. Een bezwaarindiener stelt dat indien Europese handel voorop staat, het aan Europa is om de nodige subsidies uit te reiken voor onderzoek en ontwikkeling van gelijkstroomtechnologie. Andere bezwaarindiener zijn van mening dat internationaal transport niet nodig is; men wijst er o.m. op dat Frankrijk een voldoende lange kustlijn heeft om gebruik te maken van eigen geproduceerde windenergie.

De Vlaamse Regering wijst in antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen op het feit dat de geclaimde doelstelling van Elia om winst te maken niet relevant is in het kader van de beoordeling van dit GRUP. Bijkomend wil de VR verduidelijken dat Elia als wettelijk monopolist een gereguleerde onderneming is waarbij de winstmarges vastgelegd worden door de federale Regulator CREG via een tariefmethodologie. Deze tarifaire methodologie bepaalt de vergoedingen voor Elia en hierbij beoogt de door de CREG ingevoerde regeling een zo billijk mogelijke vergoeding van het kapitaal te waarborgen. De Vlaamse Regering begrijpt dat met de inkomsten door internationaal transport verwezen wordt naar de "congestie-inkomsten. Interconnecties geven inderdaad mogelijks aanleiding tot bepaalde inkomsten, die ook "congestierente" worden genoemd. De congestierente is gedefinieerd als het prijsverschil tussen een importerende en exporterende biedzone vermenigvuldigd met de uitgewisselde energie (op uurbasis). De aanwending van de opbrengsten uit congestierentes is vastgelegd in artikel 16 van de Verordening (EG) nr. 714/200921 en staat in België onder toezicht van de CREG die deze principes heeft toegepast in de tarifaire methodologie. De algemene regel is dat deze inkomsten in mindering worden gebracht van de nettarieven die door de netgebruikers worden betaald. Elia behaalt hier dus geen voor- of nadeel uit. Bijkomend wil de Vlaamse Regering aanvullen dat het "internationaal transport" niet ontwikkeld wordt ten behoeve van Frankrijk, maar van Vlaanderen en België. Zonder deze internationale uitwisselingen zou immers niet voldaan kunnen worden aan de bevoorradingszekerheid en zouden de energieprijzen in België hoger zijn. De Vlaamse Regering wijst de bezwaarindieners erop dat de plandoelstellingen werden opgesteld door het planteam en werden bevestigd door de Vlaamse Regering. Het GRUP (en dus de daarin opgenomen plandoelstellingen) geven uitvoering aan het federale beleid inzake energiebevoorrading en energietransitie, zoals o.a. opgenomen in het FOP. Zoals in de toelichtingsnota is opgenomen volgen deze plandoelstellingen dus onder meer uit het FOP. Door het planteam werden deze plandoelstellingen vertaald. Zoals in de procesnota is aangegeven, wordt Elia inderdaad geconsulteerd door het planteam - in functie van technische knelpunten. Dit is een gebruikelijke werkwijze: ook voor de opmaak van de plan-MER, het RVR en de MKBA wordt een beroep gedaan op externe consultants in functie van hun specifieke expertise. De samenspraak met Elia kan er niet *ipso facto* tot leiden dat het plan niet meer in het kader van het algemeen belang wordt opgemaakt (zie o.a. RvS nr. 220.701 van 24 september 2012, RvS nr. 231.824 van 30 juni 2015) Er is dus geen sprake van een zogenaamde verruiming van de plandoelstellingen door Elia. Te dezen merkt de Vlaamse Regering nog op dat een ruimtelijk uitvoeringsplan perfect verschillende doelstellingen kan nastreven, mits deze doelstellingen elkaar niet tegenspreken (zie bv. RvS 28 mei 2021, nr. 250.728, nv Patrilam). Deze doelstellingen zijn functioneel met elkaar verbonden en kunnen niet zomaar van elkaar worden losgekoppeld.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat voorliggend planproces een projectgedreven proces is en als dusdanig ook ontworpen moet zijn; men is van mening dat een projectgericht onderzoek dat opgesteld is door de dragers van het project, niet voldoende zekerheid geeft aangezien er motieven spelen om het beoogde project doorgang te laten vinden.

In antwoord op dit bezwaar wenst de Vlaamse regering erop te wijzen dat het GRUP als doel heeft een planologisch kader te bieden, waarbij op basis van het Typevoorschriftenbesluit o.a. een overdruk voor hoogspanningsleiding wordt aangebracht op de onderliggende bestemmingsplannen. Het GRUP legt het tracé van deze verbinding vast op basis van een milieueffectbeoordeling waarin verschillende alternatieven werden onderzocht. Op planniveau is daartoe een plan-MER opgemaakt. Het Algemeen Richtlijnensysteem van het team Omgevingseffecten stelt dat de beoordeling qua detailniveau niet verder kan gaan dan wat mogelijk en verdedigbaar is gelet op de mate van detail waarin het initiatief zelf is uitgewerkt en de beslissing die het initiatief moet ondersteunen. Te dezen zijn de precieze uitvoeringsdetails van het voorgenomen project, waarvoor het RUP een planologische basis wenst te bieden, nog niet gekend. In die omstandigheden kan het milieueffectenonderzoek zich dan ook toespitsen op de relevante, effecten en alternatieven op planniveau, zijnde de tracékeuze, de richting van het lijnverloop en de locaties waar de verbinding ondergronds moet worden gebracht. De hoogte van de masten, de inplanting en de mogelijke landschappelijke inkleding (als preventieve of milderende maatregel) zijn zaken die op projectniveau moeten worden onderzocht. Voormelde aanpak strookt met de richtlijnen uit het Algemeen Richtlijnensysteem van het team Omgevingseffecten waarin een getrapte besluitvorming wordt aanvaard, mits de effecten die uit het latere milieueffectenonderzoek op projectniveau naar voor komen, niet van dien aard mogen zijn dat ze geleid zouden hebben tot een andere besluitvorming op planniveau indien ze in het milieuonderzoek op planniveau reeds gekend geweest zouden zijn. Dat is te dezen het geval. Wat betreft de opmerking dat het projectgericht onderzoek opgesteld is door de dragers van het project, antwoordt de Vlaamse Regering dat de plandoelstellingen werden opgesteld door het planteam en werden bevestigd door de Vlaamse Regering. Het GRUP (en dus de daarin opgenomen plandoelstellingen) geven uitvoering aan het federale beleid inzake energiebevoorrading en energietransitie, zoals o.a. opgenomen in het FOP. Zoals in de toelichtingsnota is opgenomen volgen deze plandoelstellingen dus onder meer uit het FOP. Door het planteam werden deze plandoelstellingen vertaald. Zoals in de procesnota is aangegeven, wordt Elia inderdaad geconsulteerd door het planteam - in functie van technische knelpunten. Dit is een gebruikelijke werkwijze: ook voor de opmaak van de plan-MER, het RVR en de MKBA wordt een beroep gedaan op externe consultants in functie van hun specifieke expertise. Hoe dan ook maakt de plan-m.e.r.-regelgeving geen onderscheid tussen 'projectgedreven' en andere plannen. Van belang is dat steeds in concreto moet worden nagegaan wat het wenselijke niveau van detail en diepgang is. De afbakening van de diepgang van het onderzoek in een plan-MER, wetende dat er nog verder/later onderzoek op projectniveau zal gebeuren, is een belangrijke opgave. Het bestaat erin om alle relevante, maar ook énkel de relevante, effecten en alternatieven af te bakenen in functie van het onderzoek. Zoals reeds gesteld, is op planniveau het ontwerp van een project zelden volledig gekend en zijn de uitvoeringsdetails van een project nog minder goed gekend. Dat is voor het voorgenomen GRUP, los van het feit dat het een kader biedt voor een concreet project, niet anders. Van belang is dat de effecten die uit

het latere milieueffectenonderzoek op projectniveau naar voor komen, niet van dien aard mogen zijn dat ze geleid zouden hebben tot een andere besluitvorming op planniveau mochten ze dan reeds gekend zijn geweest. Dat is te dezen niet het geval.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden de doelstellingen van voorliggend GRUP ondersteund, doch worden bezorgheden geuit over het ontbreken van een draagvlak.

De Vlaamse Regering neemt akte van het standpunt in een aantal bezwaarschriften dat de plandoelstellingen worden ondersteund maar er geen draagvlak is voor voorliggend GRUP. De Vlaamse Regering begrijpt dat voorliggend proces een grote impact kan hebben op een aantal betrokkenen en dat hierdoor ongerustheid bestaat. De Vlaamse Regering wijst echter ook op het groot maatschappelijk belang van voorliggend GRUP in het kader van de energietransitie.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat de plandoelstellingen tot stand zijn gekomen zonder inspraak of participatie; bezwaarindiener is van mening dat deze daarom in strijd zijn met het Verdrag van Aarhus.

Vooreerst merkt de Vlaamse Regering op dat het aan de initiatiefnemer toekomt te beslissen welk programma of bouwplan zij wenst gerealiseerd te zien en welke beleidsopties hieraan ten grondslag liggen (zie bv. RvVb 23 juli 2019, nr. RvVb-A-1819-1242, Van Keer e.a.).

Bovendien stelt de Vlaamse Regering in antwoord op dit bezwaar dat in voorliggend dossier de procedure zoals omschreven in de betreffende bepalingen van de VCRO gevolgd zijn en dat inspraak en participatie over de plandoelstellingen werd georganiseerd én benut door de actoren. Er wordt in artikel 2.2.4 van de VCRO gesteld dat het geïntegreerde planningsproces uit 5 fasen bestaat: de startnota, de scopingnota, het voorontwerp, het ontwerp en het definitieve ruimtelijke uitvoeringsplan. De startnota moet daarbij onder meer een beschrijving en verduidelijking van de plandoelstellingen bevatten. Over de startnota werd inspraak georganiseerd. De participatieperiode over de startnota liep van 29 april 2019 tot en met 27 juni 2019. Tijdens deze periode werden meer dan 4000 inspraakreacties ingediend. Een aanzienlijk deel daarvan ging over de plandoelstellingen. Er werd met andere woorden inspraak gevraagd over de plandoelstellingen uit de startnota. De vragen over de plandoelstellingen hebben er bovendien toe geleid dat voor voorliggend dossier een Intendant werd aangesteld die de plandoelstellingen opnieuw grondig heeft bestudeerd samen met de verschillende betrokken actoren en experten. Ook hier was inspraak en participatie mogelijk. Op vraag van de burgemeesters werd het eindrapport opnieuw bekeken door prof. Westermann. Ook hier kwamen de plandoelstellingen opnieuw aan bod. Dit heeft geleid tot het voorontwerp GRUP waarover een adviesronde werd georganiseerd. Ook hier was er opnieuw mogelijkheid om in te spreken op de plandoelstellingen door de adviesinstanties. In de volgende fase heeft de Vlaamse Regering het ontwerp GRUP goedgekeurd en werd hierover een openbaar onderzoek georganiseerd. Dit openbaar onderzoek liep van 29 augustus tot en met 27 oktober en voorliggend besluit gaat in op de inspraak die in het kader van het openbaar

onderzoek werd geleverd. Een deel van de bezwaarschriften en adviezen gaan in op verschillende aspecten van de plandoelstellingen. Het is derhalve foutief om te zeggen dat de doelstellingen tot stand gekomen zijn zonder inspraak of participatie en dat er een strijdigheid zou zijn met het Verdrag van Aarhus op dat vlak.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt erop gewezen dat de Holding achter Elia, Publi-T, 44% van de aandelen van Elia bezit. Vermits Publi-T bestaat uit steden en gemeentes, die derhalve delen in de winst door het transport van elektriciteit maar niet moeten instaan voor de kosten vermits deze worden gedragen door de bevolking, is er sprake van belangenvermenging. Een andere bezwaarindiener wijst erop dat leden van de Vlaamse overheid of voormalige leden van de Vlaamse Regering deel uitmaken van de Raad van Beheer van Elia.

De Vlaamse Regering geeft aan dat in de bezwaren geen concrete bewijzen van belangenvermenging worden geleverd. De bezwaren lijken eerder een ongenoegen te uiten en leveren beleidskritiek. De Vlaamse Regering neemt hiervan akte. Er wordt door de Vlaamse Regering gewezen op het feit dat Elia de voorschriften op het vlak van corporate governance strikt naleeft. Gedetailleerde informatie over de samenstelling van Elia's bestuursorganen (de raad van bestuur, de adviserende comités en het directiecomité) is terug te vinden op de website van Elia zodat in alle transparantie de beslisstructuur duidelijk is. Voorliggend plan is het resultaat van onafhankelijk en herhaaldelijk onderzoek. Op basis van dit onderzoek dat werd uitgevoerd door het planteam, ondersteund door experten, heeft de Vlaamse Regering een beslissing over het tracé genomen. Dit is een gangbare en wettelijk geregelde manier van werken. Op welke manier deze procedure ruimte zou laten voor belangenvermening is niet duidelijk. Voorliggend GRUP is bovendien een beslissing van een voltallige Vlaamse Regering, waarvan de leden niet overlappen met de leden van de Raad van Bestuur van Elia. De procedure van totstandkoming van een GRUP zoals deze wordt opgelegd in de VCRO biedt voldoende garanties voor inspraak, transparantie en objectieve behandeling. Het is finaal de Vlaamse Regering die het GRUP definitief vaststelt. Er is alleszins een zodanige functionele scheiding met Elia in die zin dat de Vlaamse Regering beschikt over een werkelijke autonomie, wat met name inhoudt dat zij beschikt over eigen administratieve middelen en personeel en aldus in staat is om in alle onafhankelijkheid en objectiviteit een beslissing te nemen. Hoe de gemeentelijke tussenstructuren, die de holding Publi-T in handen hebben, enige belangenvermenging kunnen veroorzaken is evenmin duidelijk. Lokale besturen participeren al helemaal niet mee in het besluitvormingsproces van het plan. Ten overvloede duidt de Vlaamse Regering dat er lang niet alleen bij Publi-T sprake is van gemeentelijke participatie, doch ook bij Fluvius, Publigas, Vlaamse Energieholding,… De bezwaarindieners maken geenszins aannemelijk dat er concreet, bij onderhavige beraadslaging in de schoot van de Vlaamse Regering, een belangenvermenging mogelijk is.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de link gelegd tussen voorliggend plan en het Waalse planningsproces voor Boucle du Hainaut. Men is van mening dat Ventilus enkel nuttig is indien ook Boucle du Hainaut gerealiseerd wordt. Beiden hadden dus in 1 plan moeten opgenomen worden.

In antwoord op deze bezwaren stelt de Vlaamse Regering dat er 2 elementen zijn die hierbij van belang zijn. Het eerste element betreft de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan. Er bestaat geen gewestgrensoverschrijdend planinstrument waarbij de bestemming op het grondgebied van beide gewesten in eenzelfde planfiguur en met dezelfde procedure en timing kan worden vastgelegd. Dus het GRUP Ventilus en Boucle du Hainaut gelijktijdig met eenzelfde instrument juridisch verankeren, kan juridisch gezien niet. De Vlaamse Regering is echter wel, parallel aan het proces in Wallonië, gestart met een planningsproces voor de Lus van Henegouwen (deel van het grotere project Boucle du Hainaut). Dit geografisch beperktere GRUP koppelen aan het GRUP Ventilus heeft geen meerwaarde. Beide lussen hebben immers een andere finaliteit en doelstelling. Ze hebben uiteraard gemeen dat zij beide lussen vormen die ervoor moeten zorgen dat in België een robuust netwerk wordt uitgebouwd (wegwerken van de zogenaamde antennes) conform de bepalingen uit het FOP maar kunnen als lus van elkaar functioneren waardoor het geen noodzaak is om beide stukken op Vlaams grondgebied in 1 planinitiatief op te nemen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Een bezwaarindiener hekelt het realiseren van energie-eilanden zonder vooraf na te denken over het transport van de opgewekte energie.

De Vlaamse Regering geeft aan dat deze bezwaren, opmerkingen en adviezen voornamelijk een gevoelswaarde uitdrukken waarmee louter beleidskritiek wordt geuit. Bovendien maakt de realisatie van energie-eilanden niet het voorwerp uit van voorliggend plan.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

In een bezwaar wordt gesteld dat er geen plandoelstellingen moeten geformuleerd worden als de kerncentrales niet gesloten worden.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze suggesties met betrekking tot een ander energiebeleid maar wijst op het feit dat met voorliggend GRUP de realisatie van een aantal plandoelstellingen mogelijk wordt gemaakt. Deze plandoelstellingen volgen uit het FOP waarin op verschillende paragrafen in voorliggend besluit en in de toelichtingsnota is op ingegaan. Dit Federaal Ontwikkelingsplan vormt de aanleiding van voorliggend GRUP en kan als beslist beleid worden meegenomen. Deze suggesties kunnen met andere woorden niet leiden tot een aanpassing van het GRUP omdat dit niet tot de scope van het GRUP behoort, het vormt het ruimere kader en de aanleiding voor het voorliggende plan.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaar wordt gesteld dat er geen plandoelstellingen en dus ook geen GRUP nodig zijn omdat het principe van 'vrije energie' moet gelden: geen energiecrisis, geen windmolenparken nodig, geen hoogspanning

De Vlaamse Regering stelt vast dat de bezwaarindiener slechts heel summier uitlaat over wat er onder het principe van vrije energie moet worden verstaan. De Vlaamse Regering verwijst naar de aanleiding van voorliggend plan en de beleidskeuze die door zowel de Federale als Vlaamse Regering gemaakt zijn met betrekking tot de energietransitie waar voorliggend plan in kadert. Het is dan ook niet duidelijk waarom voorliggend plan niet nodig zou zijn. Met het voorstel van vrije energie zouden elementen zoals een functioneren

en robuust elektriciteitsnetwerk, noodzakelijk voor het functioneren van de huidige maatschappij (met zijn noden) onmogelijk zijn.

Dit bezwaar kan worden beschouwd als een vorm van beleidskritiek en geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt opgemerkt dat geen studie is gebeurd naar de behoeftes van het Vlaamse energienet, of dat onduidelijk is in welke mate het GRUP Ventilus "futureproof" is voor de komende 50 jaar en of bijkomende energie van het toekomstige nieuwe offshore windpark niet nog extra versterking en dus extra lijnen zal vragen

In antwoord op deze bezwaarschriften wijst de Vlaamse Regering erop dat conform de energiewetgeving er verschillende processen bestaan voor het detecteren en analyseren van de behoeften van het (West)-Vlaamse en Belgische elektriciteitsnet. Zo is de transmissienetbeheerder Elia conform artikel 13 § 1 van de Elektriciteitswet ("Wet betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt cvan 29 april 1999" verplicht om een plan op te stellen voor de ontwikkeling van het transmissienet in samenwerking met de Algemene Directie Energie en het Federaal Planbureau. In paragraaf 2 van datzelfde artikel wordt specifiek bepaald dat dit ontwikkelingsplan een gedetailleerde raming van de behoeften aan transmissiecapaciteit, met aanduiding van de onderliggende hypothesen moete bevatten. Deze analyse is een onderdeel van het FOP2024-2034. De beweringen dat er geen behoeftenonderzoek werden uitgevoerd zijn dus niet correct. Vanuit de elektriciteitswet is er ook de verplichting om dit plan elke 4 jaar op te stellen, waarbij het plan een tijdshorizon heeft van 10 jaar. Elia gebruikt scenario's die verder reiken dan deze tijdshorizon, maar het is niet zinvol en ook onmogelijk om plannen op te stellen voor de komende 50 jaar.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt geargumenteerd dat de enige doelstelling van Ventilus het transport van energie naar de buurlanden is, waardoor zij voor de realisatie van Ventilus zouden moeten betalen. Nog stelt men dat België voldoende elektriciteitsvoorzieningen heeft met de aanwezige zonnepanelen, thuisbatterijen en zuinigere toestellen.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op dit bezwaar naar de plandoelstellingen voor voorliggend GRUP, zoals reeds opgenomen in de Start- en Scopingnota en uitgewerkt in §2.4 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. Het is geenszins correct te stellen dat het transport van energie naar de buurlanden de enige doelstelling van voorliggend GRUP is. De plandoelstelling van het voorgenomen RUP is meervoudig en bestaat uit de volgende zes (cumulatieve) doelstellingen: (1), het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net; (2) het realiseren van een robuust net door een hoogspanningsverbinding van 6 GW tussen de Stevin-as en het hoogspanningsstation te Avelgem; (3) het realisaren van onthaalcapaciteit voor nieuwe onshore energieproductie in West-Vlaanderen realiseren; (4) het creëren van een aansluitingsmogelijkheid van een tweede onderzeese verbinding met het buitenland waardoor een bijdrage wordt geleverd aan de verdere integratie van een Europese elektriciteitsmarkt; (5) het optimaal vervangen van de 150 kV-verbinding Slijkens (Oostende) – Brugge-Waggelwater; en (6) het versterken van de

bevoorradingszekerheid van de regio Izegem. Voormelde plandoelstellingen volgen uit onder meer de globale energietransitie en het Federaal Ontwikkelingsplan, waaruit blijkt dat de huidige elektriciteitsvoorzieningen onvoldoende zijn om de omschakeling van fossiele naar hernieuwbare energie te kunnen voltooien.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat er geen noodzaak is om de stroom van Avelgem naar de Stevin-as te transporteren doordat de hoogspanningsverbinding Stevin te beperkt is in de hoeveelheid te transporteren reservevermogen (1GW). Bovendien bevinden de verbruikers van grote vermogens zich in het binnenland en niet aan de kust.

In antwoord op deze bezwaren wijst de Vlaamse regering er op dat de plandoelstelling van het voorgenomen RUP meervoudig is en bestaat uit de volgende (cumulatieve) doelstellingen: (1), het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net; (2) het realiseren van een robuust net door een hoogspanningsverbinding van 6 GW tussen de Stevin-as en het hoogspanningsstation te Avelgem; (3) het realiseren van onthaalcapaciteit voor nieuwe onshore energieproductie in West-Vlaanderen realiseren; (4) het creëren van een aansluitingsmogelijkheid van een tweede onderzeese verbinding met het buitenland waardoor een bijdrage wordt geleverd aan de verdere integratie van een Europese elektriciteitsmarkt; (5) het optimaal vervangen van de 150 kV-verbinding Slijkens (Oostende) – Brugge-Waggelwater; en (6) het versterken van de bevoorradingszekerheid van de regio Izegem. Een RUP kan perfect verschillende doelstellingen nastreven, mits deze doelstellingen elkaar niet tegenspreken (zie bv. RvS 28 mei 2021, nr. 250.728, nv Patrilam). De doelstellingen van het voorgenomen RUP zijn functioneel met elkaar verbonden en kunnen niet zomaar van elkaar worden losgekoppeld Het voorgenomen RUP beantwoordt aan de (zes) plandoelstellingen. Hiervoor kan worden verwezen naar de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, en de Scopingnota, Bijlage VIII bij voorliggend GRUP, waarin deze uitgelegd worden.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot wijzigingen van het voorliggend plan.

Timing

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat aangezien de federale regering voor het uitschrijven van de tender qua timing afhankelijk is van de vaststelling van het GRUP Ventilus op Vlaams niveau, de vaststelling van het GRUP Ventilus de eerste schakel in de ketting vormt. In deze eerste fase dient daarom een grondige analyse te worden gemaakt van de milieueffecten van het voorliggend GRUP, inclusief de te verwachten cumulatieve effecten met het federale offshore-plan waarmee het voorliggende GRUP duidelijk in verband staat. Er kan niet geloofwaardig worden betoogd dat bovengenoemde effecten pas zouden moeten worden beoordeeld in het kader van de offshore-planning, de tweede schakel in de ketting, wanneer het onshore-plan reeds in werking is getreden.

In antwoord hierop wijst de Vlaamse regering erop dat het tijdskader van het Ventilus project de doelstellingen met betrekking tot de energietransitie tegen 2030 is. Ventilus is o.a. noodzakelijk voor het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net. De timing die hiervoor naar voor wordt geschoven is bekend gemaakt in het kader van de tender om de bouw en exploitatie van de bijkomende offshore installaties toe te wijzen door de federale regering. Dit gegeven wordt

in de scopingnota ook vermeld bij de 'aanleiding' van het RUP. De aanleiding om een RUP op te maken moet worden onderscheiden van de doelstellingen die men met het specifieke RUP wil bereiken, maar houdt er logischerwijs wel verband mee. De plandoelstellingen moeten dan ook tegen deze achtergrond worden gelezen. De vraag van bezwaarindiener om het planinitiatief voor onbepaalde tijd 'on hold' te plaatsen maakt abstractie van de doelstellingen met betrekking tot de energietransitie tegen 2030. Bovendien is de vraag van bezwaarindiener disproportioneel: los van de vaststelling dat een oorzakelijk verband tussen magnetische velden en leukemie of andere langetermijneffecten niet is aangetoond, is de aanname dat het op termijn mogelijk zal zijn om een project zoals Ventilus volledig ondergronds te realiseren een hypothetische aanname.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat er niet gesproken kan worden over een bindende timing van 2030, vermits het tijdskader niet is opgenomen in de plandoelstellingen. Anderen stellen het tijdskader in vraag. Men verwijst naar uitspraken van Elia, waaruit men afleidt dat het minimaal 10 jaar zal duren vooraleer Ventilus operationeel zal zijn, wat in strijd is met de nood die er vanaf 2030 zou zijn. Anderzijds wijst men op de looptijd van 35 jaar, wat dermate lang is dat het zinvol is om verder onderzoek uit te voeren naar de beste technieken eerder dan overhaast te handelen.

In antwoord op deze bezwaarschriften stelt de Vlaamse regering dat het een beleidskeuze van de federale overheid is om de in het regeerakkoord vooropgestelde 5,4 tot 5,8 GW aan offshore windenergie te realiseren tegen uiterlijk 2030. In de rechtspraak wordt aanvaard dat federale beleidsvoornemens een rol kunnen spelen bij het bepalen van de plandoelstellingen (zie bv. RvVb 23 juli 2019, nr. RvVb-A-1819-1242, Van Keer e.a.). Een dergelijk beleidsvoornemen is op zich genomen geen plan of programma in de zin van de plan-m.e.r.-regelgeving, zodat er ook geen verplichting bestaat om dit aan een plan-MER te ontwerpen (RvS 23 oktober 2018, 242.752, vzw RALDES). De Vlaamse regering wijst er verder dus op dat het tijdskader van het Ventilus project volgt uit de doelstellingen van het FOP met betrekking tot de energiebevoorrading en de energietransitie tegen 2030. Ventilus is immers o.a. noodzakelijk voor het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net. De timing die hiervoor naar voor wordt geschoven, is bekend gemaakt in het kader van de tender om de bouw en exploitatie van de bijkomende offshore installaties toe te wijzen door de federale regering. Dit gegeven wordt in de scopingnota ook vermeld bij de 'aanleiding' van het RUP. De aanleiding om een RUP op te maken moet worden onderscheiden van de doelstellingen die men met het specifieke RUP wil bereiken, maar houdt er logischerwijs wel verband mee. De plandoelstellingen moeten dan ook tegen deze achtergrond worden gelezen.

De vraag van bezwaarindieners om het planinitiatief te vertragen of voor onbepaalde tijd 'on hold' te plaatsen maakt abstractie van de doelstellingen met betrekking tot de energietransitie tegen 2030. Het aspect timing is volgens de bezwaarindieners relevant omdat zij dit koppelen aan de beschikbaarheid van een andere technologische oplossing dan de referentietechnologie die in voorliggend GRUP als uitgangspunt genomen is. Een plandoelstelling geeft echter aan wat men wel met een plan wil bereiken, niet door middel van welke technologisch oplossing die moet gebeuren. De technologie wordt daarom ook niet aan de doelstellingen gekoppeld.

Voor de volledigheid wil de Vlaamse Regering er ook nog op wijzen dat de door de bezwaarindieners geprefereerde technologie (gelijkstroom) volgens het rapport van prof.

Westermann pas in het decennium na 2030 beschikbaar zou kunnen zijn. Het feit dat Elia zich volgens de bezwaarindieners heeft uitgelaten over bepaalde timings met betrekking tot realisatie, doet hier niet ter zake. Er moet worden gekeken naar de aanleiding van voorliggend plan en de beleidskeuze van de federale regering zoals hierboven reeds aangegeven. Wat de opmerkingen met betrekking tot een doorlooptijd van 35 jaar betreft, stelt de Vlaamse Regering dat de bezwaarindieners niet verder aangeven op welke manier deze zou worden bepaald en over welke doorlooptijd men het exact heeft. Er kan derhalve beoordeeld worden dat dit aspect hier evenmin terzake doet.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat bij de goedkeuring van de Startnota door de Vlaamse Regering plots bijkomende specifieke kenmerken werden opgenomen die grote beperkingen leggen op de plandoelstellingen, de mogelijke bruikbare technologieën en het toepassen van het voorzorgsprincipe (6 GW-transportcapaciteit, minstens 3 GW in een N-1-situatie, lengte van 50 à 100km en de mogelijkheid om in de toekomst aftakkingen te creëren op de verbinding). Men is van mening dat deze kenmerken niet beperkend mogen zijn voor het onderzoek naar bruikbare technologieën en alternatieven met minder milieu-impact.

De Vlaamse Regering stelt in antwoord hierop dat het niet duidelijk is wat de bezwaarindiener bedoelt met plots bijkomende specifieke kenmerken die worden opgelegd op de plandoelstellingen bij de startnota. De startnota is het eerste formele moment waarbij de plandoelstellingen worden geformuleerd en daarna aan het publiek worden voorgelegd. Op welke manier er dan plots bijkomende specifieke kenmerken zijn toegevoegd aan de plandoelstellingen is niet duidelijk. De startnota is immers het eerste moment waarop de plandoelstellingen worden geformuleerd. Het is wel correct dat naar aanleiding van de vele vragen naar aanleiding van participatiperiode bepaalde aspecten van het dossier in de antwoordnota (bijlage bij de scopingnota) en in de scopingnota zelf verder werden verduidelijkt. De plandoelstellingen zelf zijn evenwel niet gewijzigd. Deze kenmerken bevatten geen nieuwe elementen die beperkend zijn voor het onderzoek naar bruikbare technologieën en alternatieven met minder milieu-impact.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Technologie

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de plandoelstellingen in strijd zijn met het voorzichtigheidsprincipe door gebruik te maken van de courante technologie.

De Vlaamse regering merkt op dat het voorzichtigheidsbeginsel, voor zover al bestaande, geen toepassing vindt bij het bepalen van de plandoelstelling(en). Het staat de plannende overheid vrij zelf de plandoelstelling(en) te bepalen en aan te geven op welke wijze die doelstellingen het best kunnen worden bereikt. De plandoelstelling van het voorgenomen RUP is meervoudig en bestaat uit de volgende (cumulatieve) doelstellingen: (1), het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net; (2) het realiseren van een robuust net door een hoogspanningsverbinding van 6 GW tussen de Stevin-as en het hoogspanningsstation te Avelgem; (3) het realisaren van onthaalcapaciteit voor nieuwe onshore energieproductie in West-Vlaanderen realiseren; (4) het creëren van een aansluitingsmogelijkheid van een tweede onderzeese verbinding

met het buitenland waardoor een bijdrage wordt geleverd aan de verdere integratie van een Europese elektriciteitsmarkt; (5) het optimaal vervangen van de 150 kV-verbinding Slijkens (Oostende) – Brugge-Waggelwater; en (6) het versterken van de bevoorradingszekerheid van de regio Izegem. Een RUP kan perfect verschillende doelstellingen nastreven, mits deze doelstellingen elkaar niet tegenspreken (zie bv. RvS 28 mei 2021, nr. 250.728, nv Patrilam). De doelstellingen van het voorgenomen RUP kunnen niet zomaar van elkaar worden losgekoppeld en zijn functioneel met elkaar verbonden. Vervolgens is nagegaan welke alternatieven er bestaan om voormelde doelstellingen te bereiken. Hierbij zijn enkel redelijke alternatieven onderzocht en is derhalve enkel rekening gehouden met de beschikbare technologieën die toelaten om deze doelstellingen te bereiken.

De Vlaamse regering merkt voorts op dat voorafgaand aan de startnota alle beschikbare technologieën, waaronder een ondergrondse verbinding in gelijkstroom (DC) geanalyseerd werden en dat naar aanleiding van de inspraakreacties deze laatste technologie het voorwerp heeft uitgemaakt van bijkomende onderzoeken. De Vlaamse regering stelt vast dat uit deze studies gebleken is dat een volledig ondergrondse verbinding in gelijkstroom (DC) niet voldoet aan de gestelde plandoelstellingen en om die reden niet weerhouden werd als redelijk alternatief. Dit technologieonderzoek heeft zich derhalve niet beperkt tot de meest courante technologie, maar heeft alle mogelijke technologieën onderzocht. De technologiekeuze is dan ook zorgvuldig gebeurd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt de mening geuit dat de plandoelstellingen ongeldig zijn omdat een toekomstvisie, i.c. onderzoek naar gelijkstroom, ontbreekt.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord hierop aan dat voorliggend plan opgemaakt wordt om uitvoering te geven aan de noden uit het FOP én aan de doelstellingen van het RSV. Beide beleidsdocumenten gaan uit van een visie op langere termijn, maar dit belet niet dat bepaalde acties op korte en middellange termijn evenzeer gepland worden en uitgevoerd moeten worden. Vaak net om een langetermijnvisie te kunnen ondersteunen. In dit geval verloopt voorliggend GRUP parallel met de verdere uitbouw van de lange termijnvisie van het FOP dat evenzeer inzet op onderzoek naar gelijkstroom. Netwerkplanning gebeurt binnen een algemeen kader van overheersende lange termijn principes, waarbij men steeds de nodige projecten lanceert binnen die visie. Deze is volledig uitgewerkt in hoofdstuk 3.2 "Behoeften tot ontwikkeling van de grensoverschrijdende en offshore verbindingen" in het FOP. Stellen dat voorliggend plan geen toekomstvisie bevat of hieraan geen uitvoering geeft, is dus onjuist.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Plandoelstelling 2

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat het voorliggend GRUP niet voldoet aan plandoelstelling 2, meer bepaald 'het realiseren van een robuust net […]', vermits geen robuust netwerk kan worden gebouwd zonder oplossing voor de integratie van stabiele gelijkstroom in het wisselstroom-netwerk. Ook in het FOP is overigens beschreven dat technologie nodig is om HVDC-componenten op een stabiele manier te integreren in het bestaande wisselsstroomnetwerk. Andere bezwaarindieners verwijzen naar het jaarverslag van Elia, dat stelt de robuustheid van

het systeem op vandaag geen probleem is; men stelt derhalve dat plandoelstelling 2 een vereist naar de toekomst kan zijn maar momenteel niet dringend is.

In antwoord op deze bezwaarschriften bevestigt de Vlaamse Regering dat het correct is om te stellen dat in het FOP 2024-2034 van Elia beschreven staat dat bijkomende maatregelen, zoals de installatie van synchrone condensers, nodig zijn om zeer specifieke situaties af te dekken. Deze bevindingen zijn uitgebreid beschreven en gemotiveerd in paragraaf 3.5.2 van dit FOP. De Vlaamse Regering wijst erop dat deze bevindingen niet in tegenspraak zijn met de realisatie van plandoelstelling 2. Zoals in paragraaf 4.5.2.1. van dit FOP beschreven is Ventilus een essentiële schakel om de netveiligheid te vergroten omdat er door inlussen van de nieuwe hoogspanningsverbinding met de Stevin-as meerdere paden zijn om uitvalsituaties op te vangen en dus leidt tot een noodzakelijke verkleining van de netrisico's tijdens onderhoud en incidentsituaties, gezien het getransporteerde vermogen op de ene verbinding grotendeels hernomen kan worden door de andere verbinding. Verder wil de Vlaamse Regering er op wijzen dat het uiteraard niet zo is dat Ventilus slechts een schakel is en uiteraard altijd in relatie moet worden gezien met alle andere projecten van het FOP 2024-2034.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat het opbouwen van een robuust netwerk ook over de grenzen heen kan gebeuren en niet noodzakelijk moet beperkt worden tot het Belgisch grondgebied. Men stelt dat het bouwen van een robuust netwerk kan gekoppeld worden aan het energietransport naar Midden-Europa en Denemarken.

De Vlaamse Regering wijst in antwoord op deze bezwaren erop dat het realiseren van een robuust net door een hoogspanningsverbinding van 6 GW tussen de Stevin-as en het hoogspanningsstation te Avelgem, één van de plandoelstellingen is. De Vlaamse Regering heeft meermaals de plandoelstellingen bevestigd. De redelijkheid van de plandoelstellingen werd onderzocht. De nood om de robuustheid van het net te versterken door middel van vermazing wordt ook in het Federaal Ontwikkelingsplan 2020-2030 en 2024-2034 goedgekeurd. Vermazing is een basisprincipe dat wereldwijd gebruikt wordt voor de uitbouw van elektriciteitsnetten om de noodzakelijke betrouwbaarheid te kunnen verzekeren. Bovendien is de uitbouw van een zeker, betrouwbaar en doeltreffend transmissienet een taak opgelegd aan de transmissienetbeheerder via de elektriciteitswet Art 8.(§1). Het klopt dat het noodzakelijk is om deze robuustheid in het gekoppelde Europese netwerk eveneens te verkrijgen, maar dit vervangt de noodzaak niet om op Belgisch niveau de robuustheid te voorzien aangezien het evenwicht moet verzekerd worden op het niveau van de Belgische regelzone. De Vlaamse Regering wijst in antwoord ook op dat België al onderdeel uitmaakt van een gekoppelde Europese energiemarkt en er u al energiestromen naan Midden-Europa en Denemarken mogelijk zijn.

Dit bezwaarschrift geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Hoofdstuk 3, Deel 9, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Technologie

Algemeen

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het motief van tijdgebrek geen verantwoording kan zijn om belangrijke waarborgen voor mens en milieu opzij te schuiven waardoor risico's bestaan op schade aan de gezondheid , schade aan de mens, dier en milieu in het algemeen.

In antwoord op dit bezwaar wijst de Vlaamse regering er op dat tijdsgebrek geen motief is bij de selectie van de redelijke alternatieven. Tijdens de eerste publieke consultatieronde omtrent de startnota hadden veel inspraakreacties betrekking op de mogelijkheid om het project ondergronds te realiseren in gelijkstroom. Om die reden is een dubbelcheck van de technologiestudie uitgevoerd, waarbij verschillende uitvoeringsalternatieven aan verschillende experten werden voorgelegd. Uit deze dubbelcheck is gebleken dat enkel een luchtlijn met wisselstroom aan de plandoelstellingen kan voldoen. Dit wordt ook bevestigd in het Eindrapport van de Ventilus-Intendant. De keuze voor gelijkstroom (HVDC) zou inhouden dat bepaalde plandoelstellingen niet kunnen worden gerealiseerd en is derhalve geen redelijk alternatief. Om die reden moe(s)t dit uitvoeringsalternatief ook niet verder worden onderzocht in het plan-MER. Voor de volledigheid wijst de Vlaamse regering nogmaals op het proces dat werd doorlopen en de onderzoeken rond technologie die in het kader van de bezorgdheden bijkomend werden uitgevoerd:

- Ter voorbereiding van de startnota in 2019 werd enerzijds een vergelijkende technologiestudie uitgevoerd door een internationaal adviesbureau. Anderzijds werd aanvullend een analyse uitgevoerd door verschillende academici van 5 Belgische universiteiten.

-Daarna voerde een groep van zes onafhankelijke experten in 2020 een dubbelcheck van die technologiestudie uit.

-Op verzoek van de burgerplatformen werd die aangevuld met een advies van het HVDC Centre in Schotland, gespecialiseerd in gelijkstroom.

-Vlaams minister Zuhal Demir stelde in 2021 Guy Vloebergh aan als intendant. Ook hij en zijn team onderzochten de meeste geschikte technologie en gingen onafhankelijk in gesprek met alle betrokkenen.

-Tot slot boog, op verzoek van de burgemeesters van de betrokken gemeenten, ook de Duitse professor Dirk Westermann zich in 2022 over de technologiekeuze voor het project.

Alle onderzoeken kwamen tot dezelfde conclusie: op technisch vlak is een bovengrondse luchtlijn in wisselstroom, met een gedeeltelijk ondergronds traject van 8 tot maximaal 12 km, de enige keuze om alle plandoelstellingen voor het RUP 'Ventilus' te bereiekn. Op basis van deze onderzoeken en de hieraan gekoppelde conclusies heeft de Vlaams Regering op 18 november 2022 beslist om verder te gaan met het GRUP Ventilus waarbij is uitgegaan van wisselstroomtechnologie. Deze doorstart heeft de basis gelegd voor het verdere onderzoek van het GRUP. Er kan dus niet gesteld worden dat een gelijkstroomalternatief in het kader van het proces rond Ventilus niet werd onderzocht. Dat is wel het geval: gelijkstroom werd als technologie werd omstandig bekeken in het volledige technologietraject, maar werd finaal niet als een redelijk alternatief beschouwd in het licht van de plandoelstellingen, zodat het alternatief niet werd meegenomen in de milieueffectbeoordeling. Naar aanleiding van de verschillende inspraakreacties werd dit bijkomend ge(dubbel)checkt tussen de startnota en de scopingnota. De conclusies van deze onderzoeken zijn eveneens opgenomen in de scopingnota.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werden het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat prof. Westermann zelf heeft gewezen op problemen van belangenvermenging met de Duitse afdeling van Elia, waardoor hij geen alternatieven kon onderzoeken. Prof. Westermann mocht bovendien enkel werken met op vandaag commercieel off-the-shelf beschikbare technologie, hij had geen vrijheid om de plandoelstellingen los te laten en slechts een beperkt budget. Een bezwaarindiener stelt dat hem niet de vraag is gesteld of een gelijkstroomverbinding van de Noordzee tot Avelgem een optie is, noch heeft hij het door de burgemeesters naar voor geschoven alternatief onderzocht.

De Vlaamse Regering verwijst naar de Procesnota bij voorliggend GRUP, waar o.m. is ingegaan op het gevoerde overleg en onderzoek tussen de fase van de startnota en de publicatie van de scopingnota. In het kader van het overlegproces met verschillende betrokken actoren, waaronder een aantal betrokken burgemeesters, kwam naar voor dat een extra 'check' van de voorliggende conclusies met betrekking tot de te gebruiken technologie aangewezen was. Op voordracht van deze betrokken West-Vlaamse burgemeesters werd Univ. Prof. Dr. Ing. Westermann (TU Ilmenau) aangesteld. De opdracht aan professor Westermann beoogde om een finale check technologie uit te voeren en een helder advies te formuleren op de hieraan gekoppelde alternatieven die op tafel werden gelegd door de burgemeesters. Concreet stelde de opdracht een:

- Review van de bevindingen uit het rapport van de Intendant door Prof. Westermann.

- Review van de voorstellen zoals geformuleerd door de burgemeesters door Prof. Westermann.

Deze opdracht was helder. Prof. Westermann heeft deze opdracht in zijn rapport correct beantwoord. In antwoord op deze bezwaren verwijst de Vlaamse Regering naar het eindrapport van Prof. Westermann, dat aanvullend in bijlage bij de Procesnota is toegevoegd. Het rapport is een objectieve beoordeling, waaruit geen belangenvermenging blijkt

In een bezwaarschrift wordt gevraagd om, indien een ondergrondse aanleg niet mogelijk is, de best beschermende bekabeling te gebruiken.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar §4.4.2 van de toelichtingsnota, betreffende de ruimtelijke principes die gehanteerd worden:

Concreet zal dit bij het bepalen van een tracé betekenen dat volgende werkwijze wordt gehanteerd:

- Eerst wordt onderzocht of een bestaande lijn kan worden versterkt.

- Indien dit niet het geval is, wordt het herbenutten van bestaande tracés onderzocht.

- Vervolgens wordt gezocht naar mogelijkheden om te bundelen met bestaande lijnvormige structuren.

- Slechts in laatste orde worden cross country verbindingen in overweging genomen.

Hoewel voormelde stappen een zekere chronologie in zich houden, moeten zij steeds als één coherent geheel worden bekeken. Dit volgt uit het gegeven dat de

hoogspanningsverbinding als een ruimtelijk samenhangend geheel worden bekeken. Op basis hiervan werd het onderzoek uitgevoerd en werden de verschillende stappen van het plan-MER doorlopen. Voor meer uitleg hierover verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage III en Bijlage V en de betreffende passages hierover in voorliggend besluit. Op basis van de verschillende onderzoeken heeft de Vlaamse Regering één tracé gekozen waarin op 2 plaatsen in het tracé een ondergronds deel werd voorzien. De bezwaarindiener vraagt om voor de delen van het tracé die bovengronds worden voorzien en zullen worden aangelegd, gebruik te maken van de best beschermende bekabeling. De Vlaamse Regering gaat ervan uit dat de bezwaarindiener met het aspect bescherming een verwijzing naar EMF heeft bedoeld. In het kader daarvan verwijst de Vlaamse Regering naar paragraaf 5.5.2 van de toelichtingsnota waarin op de verschillende aspecten van het voorzorgsprincipe is ingegaan en het flankerende beleid dat hieraan gekoppeld werd. Een van de aspecten is het afsprakenkader voor chronische blootstelling waarin onder andere is opgenoen dat er in functie van het beperken van de EMF binnen de geldende normen technieken zoals transpositie kunnen worden toegepast. De toelichtingsnota werd hierop aangevuld.

Technologiekeuze

In het advies van de gemeente Lichtervelde wordt aangegeven dat de motivatie omtrent technologiekeuze onvoldoende is opgenomen in de toelichtingsnota van voorliggend GRUP. Hetzelfde geldt voor de onderbouwing van de stelling dat de toepassing van de HVDC-technologie niet haalbaar zou zijn binnen de voorziene timing van 2030.

In antwoord op dit advies verwijst de Vlaamse Regering naar de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. De Toelichtingsnota geeft in §2.3 een overzicht van de vele onderzoeken die zijn uitgevoerd m.b.t. de technologiekeuze waarin ook meermaals bevestigd wordt dat de noodzakelijke HVDC-technologie voor Ventilus niet beschikbaar is en pas ten vroegste verwacht kan worden in het decennia na 2030. In navolging van dit advies is deze paragraaf uitgebreid met de verwijzing naar de rapporten van de Intendant en Prof. Dr. Ing. Dirk Westermann, inclusief een aantal belangrijke conclusies. Daarnaast kan ook verwezen worden naar §2.3.3 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij voorliggend GRUP en naar de Procesnota. Ook hierin wordt een overzicht gegeven van de verschillende rapporten, verslagen en conclusies en van het proces dat werd doorlopen.

Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de vraag gesteld waarom het gelijkstroomalternatief niet is onderzocht in voorliggend GRUP. Men stelt dat het achterhouden van dit alternatief met veel minder milieu-impact en meer in lijn met het voorzorgsprincipe dan het huidig voorstel bewijst dat alternatieven met minder milieu-impact onvoldoende werden onderzocht en opzettelijk uit dit openbaar onderzoek werden gehouden. Men wijst in dat kader ook op de jarenlange overleggen en onderzoeken in het kader van voorliggend GRUP, maar de onwil van de overheid en Elia om de optie van gelijkstroom ten gronde te onderzoeken. Men stelt geen vertrouwen te hebben in de objectieve, onafhankelijke houding van de overheid.

In antwoord op deze bezwaren merkt de Vlaamse regering op dat tijdens de eerste publieke consultatieronde omtrent de startnota veel inspraakreacties betrekking hadden op de mogelijkheid om het project ondergronds te realiseren in gelijkstroom. Om die reden is een dubbelcheck van de technologiestudie uitgevoerd, waarbij verschillende

uitvoeringsalternatieven aan verschillende experten werden voorgelegd. Uit deze dubbelcheck is gebleken dat enkel een luchtlijn met wisselstroom aan de plandoelstellingen kan voldoen. Dit wordt ook bevestigd in het Eindrapport van de Ventilus-Intendant. De keuze voor gelijkstroom (HVDC) zou inhouden dat bepaalde plandoelstellingen niet kunnen worden gerealiseerd en is derhalve geen redelijk alternatief. Om die reden moe(s)t dit uitvoeringsalternatief ook niet verder worden onderzocht in het plan-MER (of getoetst worden aan het voorzorgsprincipe). Deze elementen zijn omstandig omschreven in §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP.

Voor de volledigheid wijst de Vlaamse regering nogmaals op het proces dat werd doorlopen en de onderzoeken rond technologie die in het kader van de bezorgdheden bijkomend werden uitgevoerd:

•Ter voorbereiding van de startnota in 2019 werd enerzijds een vergelijkende technologiestudie uitgevoerd door een internationaal adviesbureau. Anderzijds werd aanvullend een analyse uitgevoerd door verschillende academici van 5 Belgische universiteiten.

•Daarna voerde een groep van zes onafhankelijke experten in 2020 een dubbelcheck van die technologiestudie uit.

•Op verzoek van de burgerplatformen werd die aangevuld met een advies van het HVDC Centre in Schotland, gespecialiseerd in gelijkstroom.

•Vlaams minister Zuhal Demir stelde in 2021 Guy Vloebergh aan als intendant. Ook hij en zijn team onderzochten de meeste geschikte technologie en gingen onafhankelijk in gesprek met alle betrokkenen.

•Tot slot boog, op verzoek van de burgemeesters van de betrokken gemeenten, ook de Duitse professor Dirk Westermann zich in 2022 over de technologiekeuze voor het project.

Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

Alle onderzoeken kwamen tot dezelfde conclusie: op technisch vlak is een bovengrondse luchtlijn in wisselstroom, met een gedeeltelijk ondergronds traject van 8 tot maximaal 12 km, de enige keuze om alle plandoelstellingen voor het RUP 'Ventilus' te bereiken. Op basis van deze onderzoeken en de hieraan gekoppelde conclusies heeft de Vlaams Regering op 18 november 2022 beslist om verder te gaan met het GRUP Ventilus waarbij is uitgegaan van wisselstroomtechnologie. Deze doorstart heeft de basis gelegd voor het verdere onderzoek van het GRUP. Er kan dus niet gesteld worden dat een gelijkstroomalternatief in het kader van het proces rond Ventilus niet werd onderzocht, noch dat er onwil zou zijn geweest om dit te bekijken. Dit werd bekeken in de fase tussen de startnota en de scopingnota. De conclusies van deze onderzoeken zijn eveneens opgenomen in de scopingnota. Wat de bemerking betreft van sommige bezwaarindieners met betrekking tot het feit dat ze geen vertrouwen hebben in de overheid, kan de Vlaamse Regering enkel stellen dat ze deze houding betreurt en hiermee voornamelijk een gevoelswaarde wordt uitgedrukt waarmee louter beleidskritiek wordt geuit.

Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat enkel de technologie voor de redundantie van Stevin nog niet volledig beschikbaar is; men wijst erop dat dit kan opgevangen worden door het project te faseren. Men stelt dat een dergelijke fasering als alternatief dient onderzocht te worden.

In antwoord op dit bezwaar wijst de Vlaamse regering er op dat een dergelijke fasering niet strookt met de ambities inzake de energietransitie tegen 2030. Ventilus is o.a. noodzakelijk voor het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net. De timing die hiervoor naar voor wordt geschoven is bekend gemaakt in het kader van de tender om de bouw en exploitatie van de bijkomende offshore installaties toe te wijzen door de federale regering. Dit gegeven wordt in de scopingnota ook vermeld bij de 'aanleiding' van het RUP. De aanleiding om een RUP op te maken moet worden onderscheiden van de doelstellingen die men met het specifieke RUP wil bereiken, maar houdt er logischerwijs wel verband mee. De plandoelstellingen moeten dan ook tegen deze achtergrond worden gelezen. De vraag van bezwaarindiener om een deel het planinitiatief voor onbepaalde tijd 'on hold' te plaatsen maakt abstractie van de doelstellingen met betrekking tot de energietransitie tegen 2030.

De Vlaamse Regering heeft meermaals de plandoelstellingen bevestigd alsook dat de technologiekeuze niet bepalend is geweest voor de keuze van deze plandoelstellingen. De redelijkheid van de plandoelstellingen werd onderzocht. De nood om de robuustheid van het net te versterken door middel van vermazing wordt ook in het Federaal OntwikkelingsPlan 2020-2030 en 2024-2034 goedgekeurd. Vermazing is een basisprincipe dat werelwijd gebruikt wordt voor de uitbouw van elektriciteitsnetten om de noodzakelijke betrouwbaarheid te kunnen verzekeren. Bovendien is de uitbouw van een zeker, betrouwbaar en doeltreffend tranmissienet een taak opgelegd aan de transmissienetbeheerder via de elektriciteitswet Art 8.(§1).

Het ontsluiten van de energie uit de Noordzee met een ondergrondse gelijkstroom-alternatief met rechtstreekse aansluiting wordt geen vermazing voorzien, maar worden bijkomende antennes gecreëerd en is het net minder robuust. Hierdoor wordt de weerbaarheid van kritische infrastructuur die toegang geeft tot het windpotentieel van de Noordzee niet versterkt, maar neemt deze veeleer verder af en is dus wel degelijk een slechtere situatie dan op vandaag waaraan men zich dan bovendien langer blootstelt. Bovendien wordt verondsteld dat netversterkingen gerealiseerd worden elders in het net om voldoende onthaalcapaciteit te realiseren wat enkel een verschuiving van noodzakelijke netversterkingen zou betekenen.

Dit werd o.a. ook onderzocht in het rapport van de intendant als het voorstel 'prepare for the future'. Er is echter geen garantie dat de huidige technologie die voor deze nieuwe DC-backbone gebruikt zou worden, op een later moment daadwerkelijk gebruikt kan worden om de Stevin-lijn effectief in te lussen en de nodige robuustheid te realiseren. Behalve de onzekerheid over de robuustheid houdt dit ook een reëel investerings risico in dat kan leiden tot een 'sunk investment'.

Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden de voordelen van een ondergrondse aanleg in wisselstroom opgesomd, gaande van het ontbreken van gezondheidsrisico's, het vrijwaren van het agrarisch gebied, het op vlak van tracékeuze

niet gebonden zijn aan lijninfrastructuren, tot gemakkelijkere uitbreidingsmogelijkheden en capaciteitsverhogingen in de toekomst.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op dit bezwaar naar haar belissing van 18 november 2022 om een doorstart te maken rekening houdend met de bevindingen van professor Westermann. De keuze voor technologie is niet genomen op basis van de financiële kenmerken, maar op basis van de technische kenmerken die onderzocht werden in de vele studies, zoals omstandig omschreven in §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. Een aanleg in gelijkstroom vormt dus geen redelijk alternatief, vermits dit niet voldoet aan de plandoelstellingen. Dat is ook het besluit van de verschillende onderzoeken die doorheen het planproces zijn gevoerd. Het feit dat gelijkstroom bepaalde voordelen zou hebben, maakt het nog geen redelijk alternatief. Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de keuzes en plandoelstellingen uit het GRUP in strijd zijn met het beginsel dat ingedeelde inrichtingen steeds toepassing dienen te maken van de Best Beschikbare Technieken (BBT) ter bescherming van mens en milieu. Er zijn immers praktijkvoorbeelden waarbij grote hoeveelheden energie ondergronds via gelijkstroom over grote afstanden worden getransporteerd. Een luchtlijn uitgebaat op wisselstroom met een transportcapaciteit van 6 GW kan geenszins zomaar worden beschouwd als de referentietechnologie. Een 6 GW transmissiecapaciteit kan ook worden gerealiseerd met bijvoorbeeld 2 gelijkstroomverbindingen van elk 2,6 GW.

In antwoord op deze bezwaren merkt de Vlaamse regering op dat tijdens de eerste publieke consultatieronde omtrent de startnota veel inspraakreacties betrekking hadden op de mogelijkheid om het project ondergronds te realiseren in gelijkstroom. Om die reden is een dubbelcheck van de technologiestudie uitgevoerd, waarbij verschillende uitvoeringsalternatieven aan verschillende experten werden voorgelegd. Uit deze dubbelcheck is gebleken dat enkel een luchtlijn met wisselstroom aan de plandoelstellingen kan voldoen. Dit wordt ook bevestigd in het Eindrapport van de Ventilus-Intendant. De keuze voor gelijkstroom (HVDC) zou inhouden dat bepaalde plandoelstellingen niet kunnen worden gerealiseerd en is derhalve geen redelijk alternatief. Om die reden moe(s)t dit uitvoeringsalternatief ook niet verder worden onderzocht in het plan-MER. Voor de volledigheid wijst de Vlaamse regering nogmaals op het het proces dat werd doorlopen en de onderzoeken rond technologie die in het kader van de bezorgdheden bijkomend werden uitgevoerd:

- Ter voorbereiding van de startnota in 2019 werd enerzijds een vergelijkende technologiestudie uitgevoerd door een internationaal adviesbureau. Anderzijds werd aanvullend een analyse uitgevoerd door verschillende academici van 5 Belgische universiteiten.

-Daarna voerde een groep van zes onafhankelijke experten in 2020 een dubbelcheck van die technologiestudie uit.

-Op verzoek van de burgerplatformen werd die aangevuld met een advies van het HVDC Centre in Schotland, gespecialiseerd in gelijkstroom.

-Vlaams minister Zuhal Demir stelde in 2021 Guy Vloebergh aan als intendant. Ook hij en zijn team onderzochten de meeste geschikte technologie en gingen onafhankelijk in gesprek met alle betrokkenen.

-Tot slot boog, op verzoek van de burgemeesters van de betrokken gemeenten, ook de Duitse professor Dirk Westermann zich in 2022 over de technologiekeuze voor het project.

Alle onderzoeken kwamen tot dezelfde conclusie: op technisch vlak is een bovengrondse luchtlijn in wisselstroom, met een gedeeltelijk ondergronds traject van 8 tot maximaal 12 km, de enige keuze om alle plandoelstellingen voor het RUP 'Ventilus' te bereiekn. Op basis van deze onderzoeken en de hieraan gekoppelde conclusies heeft de Vlaams Regering op 18 november 2022 beslist om verder te gaan met het GRUP Ventilus waarbij is uitgegaan van wisselstroomtechnologie. Deze doorstart heeft de basis gelegd voor het verdere onderzoek van het GRUP. Er kan dus niet gesteld worden dat een gelijkstroomalternatief in het kader van het proces rond Ventilus niet werd onderzocht. Dat is wel het geval: gelijkstroom werd als technologie werd omstandig bekeken in het volledige technologietraject, maar werd finaal niet als een redelijk alternatief beschouwd in het licht van de plandoelstellingen, zodat het alternatief niet werd meegenomen in de milieueffectbeoordeling. Naar aanleiding van de verschillende inspraakreacties werd dit bijkomend ge(dubbel)checkt tussen de startnota en de scopingnota. De conclusies van deze onderzoeken zijn eveneens opgenomen in de scopingnota. Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat de technologiekeuze voor Ventilus ook de technologiekeuze voor Boucle du Hainaut bepaalt; men wijst erop dat de impact hiervan onvoldoende onderzocht of gemotiveerd is.

De Vlaamse Regering antwoordt dat met voorliggend GRUP de realisatie van de plandoelstellingen van Ventilus wordt beoogd. Zoals reeds eerder in voorliggend besluit aangegeven heeft de Vlaamse Regering na een grondige afweging gekozen voor een bepaalde referentietechnologie in functie van Ventilus. In §1.3 van de scopingnota wordt Avelgem als logisch eindpunt besproken waarbij de ruggengraat van het transportnet uitgebreid en versterkt wordt door de creatie van lussen voortbouwend op bestaande knooppunten. De verschillende investeringsprojecten voor de uitbouw van dit net worden onderzocht en opgenomen in het Federaal Onwikkelingsplan dat na publieke consultatie en adviesprocedures wordt goegekeurd door de Federale Minister van Energie. Rechtstreekse aansluitingen dieper in het binnenland met gelijkstroom werden onderzocht door de Intendant, zoals beschreven in §6.3.3 van zijn Eindrapport. Hierbij werd ook abstractie gemaakt van Boucle du Hainaut, alsook het aansluitpunt Avelgem, waardoor dit geen beperking was in de analyse van potentiële alternatieven. Dit zou bijkomende versterkingen in andere delen van het hoogspanningsnet vereisen door een gebrek aan onthaalcapaciteit, met een verschuiving van de effecten als gevolg. Bovenal wordt op deze manier niet voldaan aan alle plandoelstellingen. De technologische beperkingen van HVDC blijven onveranderd en deze worden ook duidelijk in de conclusie van Prof. Dr. Ing. Westermann gesteld. Voor Boucle du Hainaut heeft de Vlaamse Regering bij de goedkeuring van de startnota van het GRUP ' Lus van Henegouwen' een gelijkaardige analyse gemaakt op basis van de inzichten waarop zij op dat moment beschikte. Een keuze voor een bepaalde technologie voor de 'Lus van Henegouwen' wordt bepaald door de plandoelstellingen van dat RUP, die uit het FOP volgen .

Het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann werden voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

Gelijkstroom - wisselstroom

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt zonder verdere onderbouwing gesteld dat de aanleg van het Ventilus-traject op een duurzame manier volledig ondergronds en/of volledig in gelijkstroom moet gebeuren, zelfs indien deze oplossing op vlak van onderzoek of realisatie meer tijd en geld vergt. Men is van mening dat onvoldoende bewezen is dat een dergelijke technologie niet mogelijk is en verwijst naar parallel onderzoek dat terug te vinden is op internet en sociale media, waar een volledige ondergrondse aanleg wel als mogelijk wordt beschouwd. Men vraagt om het GRUP stop te zetten.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen merkt de Vlaamse regering op dat tijdens de eerste publieke consultatieronde omtrent de startnota veel inspraakreacties betrekking hadden op de mogelijkheid om het project ondergronds te realiseren in gelijkstroom. Ook bleek er grote bezorgdheid te bestaan over de impact van Ventilus op de gezondheid. Om die reden is een dubbelcheck van de technologiestudie uitgevoerd, waarbij verschillende uitvoeringsalternatieven aan verschillende experten werden voorgelegd. Uit deze dubbelcheck is gebleken dat enkel een luchtlijn met wisselstroom aan de plandoelstellingen kan voldoen. Dit wordt ook bevestigd in het Eindrapport van de Ventilus-Intendant. De keuze voor gelijkstroom (HVDC) zou inhouden dat bepaalde plandoelstellingen niet kunnen worden gerealiseerd en is derhalve geen redelijk alternatief. Bij het bepalen van de 'redelijkheid' van een alternatief moet immers in de eerste plaats rekening worden gehouden met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan (zie bv. RvS 2 juli 2019, nr. 245.039, vzw ARMA e.a.). Om die reden moe(s)t dit uitvoeringsalternatief ook niet verder worden onderzocht in het plan-MER. Op basis van alle studies en adviezen is dan ook een hoofdtransportverbinding met een transportcapaciteit van 6 GW een luchtlijn met wisselstroom beschouwd als de referentietechnologie. Technisch kan deze verbinding enkel plaatselijk ondergronds gebracht worden, tot maximaal 12 kilometer. De uiteindelijke keuze van het deel van het tracé dat ondergronds wordt gebracht is gemaakt op basis van de milieueffectbeoordeling en de toepassing van het voorzorgsbeginsel. Het gegeven dat de volledige hoogspanningsverbinding aldus niet ondergronds kan worden gebracht heeft geen uitstaan met de kostprijs ervan, maar wel omdat dit technisch niet mogelijk is.

Het uiteindelijke tracé zoals opgenomen in voorliggend GRUP, is bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. In de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, is in §4.4.1 aangegeven dat de lokale ondergrondse aanleg van de 380 kV-verbinding (6 GW) over een beperkte afstand als inrichtingsalternatief mee is onderzocht. Belangrijk hierbij is dat er specifieke beperkingen gelden bij een dergelijke ondergrondse aanleg. Zo dient de totale lengte een ondergrondse 380 kV-verbinding zich te beperken tot 8 à 12 kilometer en moet het aantal delen waarin deze totale lengte onderverdeeld kan worden zo laag mogelijk te worden gehouden (maximum twee deelzones). Rekening houdend met voormelde beperkingen zijn de verschillende tracé-alternatieven vervolgens doorheen het plan-MER – door middel van een trapsgewijze benadering – vormgegeven en beoordeeld. Deze trapsgewijze benadering wordt beschreven in de scopingnota (scopingnota, p. 174-178). Het gedeelte van de 380 kV-verbinding (6 GW) dat ondergronds wordt aangelegd is gebaseerd op de bevindingen van het plan-MER, waarin wordt aangegeven voor welke delen van het tracé een ondergrondse aanleg vereist is. Het criterium dat is gehanteerd om te bepalen welke delen van het tracé ondergronds moeten worden aangelegd berust op concrete elementen en is duidelijk, abstract en wettig.

In navolging van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werden het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat een aanleg in gelijkstroom ook in België technisch mogelijk is, als gelijkstroomverbindingen als de hoofdlijnen voor volumetransport in het wisselstroomnetwerk worden aangelegd. De huidige Stevin wisselstroomverbinding wordt dan de redundante lijn voor alle gelijkstroomverbindingen die gaan vertrekken vanuit het energie-eiland (Nautilus) en Brugge, richting meerdere netwerkknooppunten landinwaarts. In 1 tot 2 lange ondergrondse trajecten kan alle toekomstige stroom uit de Noordzee op die manier over België verdeeld worden.

Men verwijst terzake ook naar het Federaal Ontwikkelingsplan van het transmissienet 2015-2025', waar vermeld wordt dat de voorstudies neigen naar een oplossing bestaande uit een verbinding in gelijkstroom tussen Stevin/offshore zone en het binnenland. Nog wordt verwezen naar het FOP, in welk kader enkel onderzocht is om de verbinding tussen het Prinses Elisabeth-eiland naar het vasteland volledig en gedeeltelijk in wisselstroom uit te voeren, maar niet om dit volledig met gelijkstroom te doen zoals in andere landen wel gebeurt en mogelijk wordt gezien de snelle evoluties in de technologie; doordat dit minstens gedeeltelijk in wisselstroom gebeurt, legt het beperkingen op het verdere transport landinwaarts. Men is tevens van mening dat geen onderzoek is uitgevoerd naar het dieper landinwaarts brengen van de gelijkstroomkabels van Nautilus naar een knooppunt zoals Izegem, Avelgem, Courcelles, …, hetgeen minder impact zou hebben mens en milieu.

In antwoord op deze bezwaren merkt de Vlaamse regering vooreerst op dat tijdens de eerste publieke consultatieronde omtrent de startnota veel inspraakreacties betrekking hadden op de mogelijkheid om het project ondergronds te realiseren in gelijkstroom. Ook bleek er grote bezorgdheid te bestaan over de impact van Ventilus op de gezondheid (op mens en dier) en op milieu. Om die reden is een dubbelcheck van de technologiestudie uitgevoerd, waarbij verschillende uitvoeringsalternatieven aan verschillende experten werden voorgelegd. Uit deze dubbelcheck is gebleken dat enkel een luchtlijn met wisselstroom aan de plandoelstellingen kan voldoen. Dit wordt ook bevestigd in het Eindrapport van de Ventilus-Intendant. Uit dit "technologietraject" blijkt dat de keuze voor gelijkstroom (HVDC) zou inhouden dat bepaalde plandoelstellingen niet kunnen worden gerealiseerdHet betreft dan ook geen redelijk alternatief, zodat dit alternatief niet verder mee in het plan-MER diende te worden onderzocht. Het DABM maakt een onderscheid tussen beschikbare alternatieven en (te onderzoeken) redelijke alternatieven. Enkel deze laatste moeten het voorwerp uitmaken van het plan-MER. Bij het bepalen van de 'redelijkheid' van een alternatief moet in de eerste plaats rekening worden gehouden met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan (zie bv. RvS 2 juli 2019, nr. 245.039, vzw ARMA e.a.). Het gegeven dat het hier gaat om een meervoudige plandoelstelling, doet niet anders besluiten. Het komt immers aan de initiatiefnemer toe om de plandoelstelling(en) te bepalen. Een RUP kan overigens perfect verschillende doelstellingen nastreven, mits deze doelstellingen elkaar niet tegenspreken (zie bv. RvS 28 mei 2021, nr. 250.728, nv Patrilam). De doelstellingen van het voorgenomen RUP zijn functioneel met elkaar verbonden en kunnen niet zomaar van elkaar worden losgekoppeld.

Bijkomend kan de Vlaamse Regering beamen de aanleg van een gelijkstroomverbinding (HVDC) technisch mogelijk is in België. Dit is namelijk de technologie die gebruikt werd door Elia voor de realisatie van de Nemo Link en de Alegro interconnector. De

onmogelijkheid om de HVDC-technologie te gebruiken in het kader van Ventilus is evenwel niet gerelateerd aan de maturiteit van de multi-terminal concepten. De technische beperkingen werden uitgebreid toegelicht in de verschillende onderzoeken, zoals beschreven in o.a. §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, en §2.3.3-§2.4.1 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij voorliggend GRUP, en zijn hoofdzakelijk gerelateerd aan de interoperabiliteit tussen systemen die gebruik maken van vermogenelektronica (zoals HVDC-verbindingen, maar ook windmolenparken) en de onmogelijkheid om een dergelijke HVDC-link op een betrouwbare wijze als integraal deel van het AC-netwerk te laten functioneren om de noodzakelijke vermazing te realiseren. Gelijkstroom kan dus geen antwoord bieden op alle plandoelstellingen van Ventilus.

Verder wijst de Vlaamse regering erop dat de stelling om met gelijkstroom de hoofdverbindingen uit te voeren en met de huidige Stevin-verbinding als redundante verbinding in wisselstroom niet mogelijk is. De redundantie in het elektriciteitssysteem wordt immers net bereikt door het creëren van een vermaasd netwerk waarin alle elementen op een stabiele en harmonieuze wijze operationeel zijn. De nodige redundantie kan enkel bereikt worden in een systeem waarbij de verbindingen gekoppeld uitgebaat kunnen worden, wat niet mogelijk is met de HVDC-technologie, zoals bevestigd in het technologietraject. Daarin werden ook rechtstreekse aansluitingen dieper in het binnenland met gelijkstroom onderzocht door de Intendant, zoals beschreven in §6.3.3 van zijn Eindrapport. Hierbij werd ook abstractie gemaakt van de aansluiting in wisselstroom van de windmolenparken, waardoor dit geen beperking was in de analyse van potentiële alternatieven. Dit zou bijkomende versterkingen in andere delen van het hoogspanningsnet vereisen door een gebrek aan onthaalcapaciteit, met een verschuiving van de effecten als gevolg. Bovenal wordt op deze manier niet voldaan aan alle plandoelstellingen.

De verwijzing die de bezwaarindieners maken naar het Federaal Ontwikkelingsplan 2015-2025 betreft een extract uit de samenvattende tabel waarin vermeld wordt dat de voorstudies neigen naar een oplossing bestaande uit een verbinding in gelijkstroom tussen Stevin/offshore zone en het binnenland. Voor de volledige context, en toelichting van de bijhorende hypothesen, moet verwezen worden naar de volledige paragraaf §5.6.2. ""Verdere ontwikkeling van offshore energie: een tweede offshore-onshorecorridor" van dit Federaal ontwikkelingsplan 2015-2025. Uit deze paragraaf blijkt dat de HVDC-oplossing waarvan sprake in de samenvattende tabel in het FOP een voorgestelde oplossing was onder bepaalde hypothesen, met name een aansluiting van een beperkte hoeveelheid aan offshore windenergie, een volledige nucleaire phase-out, en een minder grote nood aan de ontwikkeling van interconnecties, gezien op politiek niveau de visie m.b.t. de energietransitie nog niet uitgewerkt was. Daarnaast blijkt uit de paragraaf dat voor grotere vermogens van meer dan 4000 MW, waar er actueel sprake van is, toen al werd verwezen dat een wisselstroomcorridor tot de mogelijkheden behoorde en dat verdere studies nodig waren om de finale keuze te maken.

De Vlaamse Regering wijst er dus op dat zelfs , in het FOP 2015-2025 al de optie van een gelijkstroomverbinding overwogen is en er dus zeker geen voorafname is gebeurd van de te gebruiken technologie. Verdere studies, die keer op keer bevestigd zijn in het technologietraject en gewijzigde omstandigheden tov de toenmalige hypothesen hebben echter uitgewezen dat dit niet tot de technische mogelijkheden behoort. De technologische beperkingen van HVDC blijven onveranderd zoals aangegeven in §6.3.1 van het Eindrapport van de Intendant en zijn bevestigd in de conclusie van Prof. Dr. Ing. Westermann.

In navolging van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werden het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het eindrapport van de Intendant, waar vermeld wordt dat de technologie om deze verbinding in wisselstroom te realiseren nog niet bestaat op vandaag, en dat geen garanties kunnen gegeven worden om de robuustheid te realiseren, waardoor het een reëel investeringsrisico is dat kan leiden tot een 'sunk investment'. Men verwijst ook naar het FOP en het eindrapport van prof. Westermann, waaruit men afleidt dat gelijkstroom technisch mogelijk is maar niet "state of the art". Een bezwaarindiener verwijst naar een passage in het FOP die stelt dat door het aansluiten van de vele HVDC-componenten op het net, dit net steeds onstabieler wordt. Hierop wordt geargumenteerd dat dezelfde multi-terminal technologie zal worden toegepast op het Belgisch energie-eiland, dat de robuustheid door een redundantieverbinding met Stevin technisch mogelijk is als de gelijkstroomverbindingen de hoofdverbindingen worden en Stevin hoofdzakelijk de redundantieverbinding wordt en dat ook meerdere betere varianten van dit alternatief technisch mogelijk zijn maar niet verder werden onderzocht. Men stelt dat alle door prof. Van Hertem aangehaalde problemen kunnen weerlegd worden.

De Vlaamse Regering stelt vast dat de bezwaarindieners verschillende elementen uit het eindrapport van de Intendant worden aangehaald en in vraag worden gesteld. Er wordt echter vastgesteld dat er geen bijkomende concrete argumenten worden aangehaald die zouden kunnen wijzen op het risico tot een 'sunk investment'. Voor de overige elemeten verwijst de Vlaamse Regering naar de betreffende passages uit het rapport van de Intendant met betrekking tot het onderzoek naar HVDC als alternatief of als hoofdnetwerk met Steven enkel als back-up. De overige elementen met betrekking tot het FOP (HVDC-compenenten en onstabiel netwerk) werden in andere passages in voorliggend besluit reeds behandeld. In navolging van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werden het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt voorgesteld om een grondig onderzoek uit te voeren naar de impact van het niet-uitvoeren van Ventilus (nul-alternatief), en het vervangen ervan door een combinatie van het ontsluiten van de energie uit de Noordzee op gelijkstroom (wat technisch mogelijk is volgens Prof. Van Hertem en Prof Westermann), in combinatie met het verder versterken van de robuustheid van het net op het moment dat de gelijkstroom technologie daar klaar voor is. Men wijst erop het ontsluiten van off shore energie op gelijkstroom, indien deze nieuwe gelijkstroomverbinding ook N-1 redundant wordt uitgevoerd, geen slechtere situatie is dan op vandaag. Daarnaast stelt men dat het verder versterken van de robuustheid van het net sowieso nodig is volgens Elia (cfr FOP).

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen neemt de Vlaamse Regering akte van het standpunt om Ventilus niet uit te voeren of de doelstelling voor het verder versterken van de robuustheid van het net uit te stellen tot op het ogenblik de gelijkstroomtechnologie hiervoor beschikbaar is.

De Vlaamse Regering heeft meermaals de plandoelstellingen bevestigd, alsook het gegeven dat de technologiekeuze niet bepalend geweest voor de keuze van deze

plandoelstellingen. Die voorgestelde plandoelstellingen kaderen binnen de doelstellingen van de federale overheid met betrekking tot de energietransitie tegen 2030 en zijn redelijk. Ze zijn ook in lijn met het tijdskader van het GRUP zoals beschreven in de toelichtingsnota in paragraaf 2.3. De nood om de robuustheid van het net te versterken door middel van vermazing wordt in het Federaal OntwikkelingsPlan 2020-2030 en 2024-2034 goedgekeurd. Vermazing is een basisprincipe dat wereldwijd gebruikt wordt voor de uitbouw van elektriciteitsnetten om de noodzakelijke betrouwbaarheid te kunnen verzekeren. Bovendien is de uitbouw van een zeker, betrouwbaar en doeltreffend transmissienet een taak opgelegd aan de transmissienetbeheerder via de elektriciteitswet Art 8.(§1).

Bij het ontsluiten van de energie uit de Noordzee met een ondergrondse gelijkstroom-alternatief met rechtstreekse aansluiting wordt geen vermazing voorzien, maar worden bijkomende antennes gecreëerd en is het net minder robuust. Hierdoor wordt de weerbaarheid van kritische infrastructuur die toegang geeft tot het windpotentieel van de Noordzee niet versterkt, maar neemt deze veeleer verder af en is dus wel degelijk een slechtere situatie dan op vandaag. Bovendien wordt verondersteld dat netversterkingen gerealiseerd worden elders in het net om voldoende onthaalcapaciteit te realiseren wat enkel een verschuiving van noodzakelijke netversterkingen zou betekenen.

Dit werd o.a. ook onderzocht in het rapport van de intendant als het voorstel 'prepare for the future'. Er is echter geen garantie dat de huidige technologie die voor deze nieuwe DC-backbone gebruikt zou worden, op een later moment daadwerkelijk gebruikt kan worden om de Stevin-lijn effectief in te lussen en de nodige robuustheid te realiseren. Behalve de onzekerheid over de robuustheid houdt dit ook een reëel investeringsrisico in dat kan leiden tot een ‘sunk investment’.

In antwoord op de stelling dat met Ventilus in wisselstroom geen robuuste netwerk wordt uitgebouwd volgens Elia in het Federaal OntwikkelingsPlan verwijst de Vlaamse Regering naar het Federaal Ontwikkelingsplan 2024-2034.

Ventilus werd ontwikkeld als meest optimale antwoord op een enveloppe aan noden. Het is correct dat deze noden, zoals de aansluiting van windturbines of offshore interconnectoren doorgaans gebruik maken van omvormers. Het is dus niet Ventilus die deze omvormers ‘naar het Belgische net brengt’, maar Ventilus is wel de meest optimale oplossing om deze uitrustingen aan te sluiten op het Belgische net, rekening houdend met een enveloppe aan meerdere noden.

De voorgestelde oplossing zoals opgenomen in het Federaal ontwikkelingsplan 2024-2034 is een zeer robuuste situatie, waarvan Ventilus een essentieel onderdeel van uitmaakt. Dit werd toegelicht in de paragraaf 3.5.2 Starre spanningsgolfvorm p215 van het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034, met weergave van simulatieresultaten. De realisatie van Ventilus maakt het net mogelijk om al deze installaties op een veilige manier in het net te integreren. Het is correct dat er nog bijkomende maatregelen, zoals de installatie van synchrone condensers, nodig zijn om zeer specifieke situaties af te dekken. Dit is vooral het gevolg van de hoeveelheid aan omvormers en de verschillende generaties hiervan:

Specifiek aan dit geval is, dat het instabiele gedrag optreedt in bepaalde netconfiguraties, zonder dat er een incident hoeft plaats te vinden en dat het niet afhankelijk is van de getransporteerde vermogens maar wel van het aantal geïnstalleerde omvormers. Indien één van beide corridors Stevin/Ventilus buiten dienst is, is de referentiespanning niet meer sterk genoeg en is de onderlinge beïnvloeding van al de aanwezige omvormers te groot, waardoor de spanning erg grillig wordt.

Zoals in deze paragraaf ook aangehaald wordt, is de enige realistische oplossing op dit moment een verdere versterking van het net, wat kan door het bouwen van nieuwe verbindingen of door de plaatsing van synchrone condenser:

Een versterking van de spanningsgolfvorm, dit zou kunnen door het versterken van het net, zoals bijvoorbeeld bijkomende verbindingen. Dit is echter geen redelijke oplossing voor dit probleem. Het plaatsen van Synchrone Compensatoren (§2.3 Technologie in de energietransitie), heeft echter ook een versterkend effect op de spanning. Tevens zijn dergelijke toestellen zeer robuust en dienen ze niet afgestemd te worden op een zeer specifieke situatie. De uitgevoerde simulaties toonden aan dat het plaatsen van synchrone compensatoren, al dan niet met een hoge inertie, een zeer effectief middel zijn om deze instabiliteit te mitigeren.

Het is correct om te stellen dat de uitdaging van de integratie in het AC systeem blijft bestaan, ook met de realisatie van Ventilus. Echter, zoals beschreven in het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034 paragraaf 4.5.2.1 Ventilus - p296 is de realisatie van Ventilus essentieel om de robuustheid en stabiliteit van het net te verhogen:

Het inlussen van de bestaande Stevin-verbinding om te komen tot een meer robuuste netstructuur en het verlagen van de netrisico's. Samen met Boucle Du Hainaut, die de as Horta-Mercator inlust, evolueert het Belgische 380 kV-net van één lus op 380 kV naar drie lussen. Die netwerk architectuur biedt een aanzienlijke verhoging van de transportcapaciteit én de nodige robuustheid en flexibiliteit om onze centrale positie in het Europese systeem te verankeren en de volgende stappen richting 2050 op een ordelijke manier te organiseren.

Tevens dient hierbij nog opgemerkt te worden dat de voorgestelde technologie in het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034 zeer matuur is en vandaag kan gerealiseerd worden. Hiervoor kan worden verwezen naar paragraaf 2.3.2 Synchrone compensatoren waarin duidelijk aangegeven wordt dat deze toestellen al gedurende lange tijd gebruikt werden in het net:

Een synchrone compensator is elektrisch gezien een elektrische synchrone motor die geen last aandrijft. Dit toestel wordt, in tegenstelling tot een normale motor, niet gebruikt om elektrische energie om te zetten in mechanische energie, maar wel om bepaalde elektrische parameters in het net aan te passen. Het is geen nieuwe technologie, gezien dit toestel decennialang gebruikt werd om de spanning in het net te regelen, vóór de opkomst van de condensatoren en spoelen op hoogspanning. In de context van een steeds toenemende integratie van hernieuwbare energie, gebaseerd op vermogenelektronische omvormers, wint dit toestel echter terug aan belang als een middel om de stabiliteit te verzekeren.

Op p218 worden tevens voorbeelden aangehaald waar dit toestel reeds geplaatst is:

•Denemarken - 2015 Plaatsing van 3 synchrone compensatoren in de posten Bjaerskov (250 MVar), Fraugde en Herslev (+150/-75 MVar)

•Schotland - 2017 Synchrone compensator met een innovatief gecoördineerd controlesysteem gecombineerd met een STATCOM.

•Duitsland - 2018 Plaatsing van een synchrone compensator (+340/-170 MVar) te Oberottmarshausen, Beieren

• Italië - aangekondigd in 2020 Plaatsing van 2 synchrone compensatoren (+250/-125 MVar en 1750 MWs inertie) met vliegwiel in het Brindisi onderstation in Zuid-Italië

De oplossing uitgewerkt in het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034 resulteert dus in een zeer robuuste situatie gebaseerd op betrouwbare en bewezen technologieën, waarvan

Ventilus een essentieel onderdeel van uitmaakt. Er zijn geen bijkomende ontwikkelingen meer nodig om een stabiel netwerk te bekomen. De uitvoering van Ventilus in wisselstroom zorgt wel degelijk voor een meer stabiel netwerk en is zelfs noodzakelijk om de stabiliteit te kunnen garanderen en de beschreven N-2 situatie op te vangen. De simulaties toegelicht in paragraaf 3.5 Stabiliteitsnoden van het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034 ten gevolge van de integratie van grote hoeveelheden aan hernieuwbare bronnen tonen dit net aan door de resultaten van uitgebreide simulaties. Het verder onderzoek waarnaar verwezen wordt in het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034 verwijst naar de volgende stappen op een langere tijdshorizon, waarbij de integratie van omvormers nog verder zal toenemen.

In navolging van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werden het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat volgens prof. Westermann een ondergronds alternatief in gelijkstroom met een capaciteit van 6 GW technisch wel mogelijk is, nu reeds of op relatief korte termijn; ook in de startnota werd deze mogelijkheid vernoemd. Men verwijst ook naar Dirk van Hertem, die in het kader van het Neptune project eveneens heeft gezegd dat HVDC de ideale technologie is en gemakkelijk te integreren in het bestaande transmissienet. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe, zoals verankerd in Europese regelgeving, en vanuit het beginsel dat ingedeelde inrichtingen steeds toepassing dienen te maken van de Best Beschikbare Technieken (BBT) ter bescherming van mens en milieu, moet rekening worden gehouden met de beschikbare wetenschappelijke en technische gegevens en de voordelen en lasten die kunnen voortvloeien uit optreden of niet-optreden. Gezien er hoogstwaarschijnlijk op relatief korte termijn nieuwe technologie beschikbaar zal zijn die een grotere bescherming garandeert voor mens en omgeving, zijn bezwaarindieners van mening dat het aangewezen is het GRUP on hold te plaatsen.

De Vlaamse regering merkt op dat de technische beperkingen voor ondergrondse gelijkstroomverbindingen uitgebreid toegelicht werden in de verschillende onderzoeken, zoals beschreven in o.a. §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, en §2.3.3-§2.4.1 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij voorliggend GRUP, en hoofdzakelijk gerelateerd zijn aan de interoperabiliteit tussen systemen die gebruik maken van vermogenelektronica (zoals HVDC-verbindingen, maar ook windmolenparken) en de onmogelijkheid om een dergelijke HVDC-link op een betrouwbare wijze als integraal deel van het AC-netwerk te laten functioneren om de noodzakelijke vermazing te realiseren. Gelijkstroom kan dus geen antwoord bieden op alle plandoelstellingen van Ventilus.

De optie van een gelijkstroomverbinding werd reeds bij aanvang overwogen, maar verdere studies hebben uitgewezen dat dit niet tot de technische mogelijkheden behoort voor Ventilus. De technologie laat immers niet toe om de plandoelstellingen te bereiken, zodat het geen redelijk alternatief betreft. De technologie is op dit gebied onvoldoende ontwikkeld en zal op middellange termijn niet beschikbaar zijn. Dit wordt duidelijk aangegeven in onder meer het Eindrapport van de Intendant op basis van onderzocht door Prof. Van Hertem en in de conclusie van Prof. Dr. Ing. Westermann.

Het on hold plaatsen van het GRUP strookt niet met de ambities inzake de energietransitie tegen 2030. Ventilus is o.a. noodzakelijk voor het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net. De timing die hiervoor naar voor wordt geschoven is bekend gemaakt in het kader van de tender om de bouw en

exploitatie van de bijkomende offshore installaties toe te wijzen door de federale regering. Dit gegeven wordt in de scopingnota ook vermeld bij de 'aanleiding' van het RUP. De aanleiding om een RUP op te maken moet worden onderscheiden van de doelstellingen die men met het specifieke RUP wil bereiken, maar houdt er logischerwijs wel verband mee. De plandoelstellingen moeten dan ook tegen deze achtergrond worden gelezen. De vraag van bezwaarindiener om een deel het planinitiatief voor onbepaalde tijd 'on hold' te plaatsen maakt abstractie van de doelstellingen met betrekking tot de energietransitie tegen 2030.

In navolging van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werden het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat in de startnota uitdrukkelijk wordt gesteld dat gelijkstroomtechnologie een aantal voordelen heeft in vergelijking met wisselstroomtechnologie én wordt er uitdrukkelijk bevestigd dat gelijkstroomtechnologie wel degelijk technisch mogelijk is. Men stelt dat gelijkstroom dus wel mogelijk is.

In antwoord op deze bezwaren merkt de Vlaamse regering op dat tijdens de eerste publieke consultatieronde omtrent de startnota veel inspraakreacties betrekking hadden op de mogelijkheid om het project ondergronds te realiseren in gelijkstroom. Ook bleek er grote bezorgdheid te bestaan over de impact van Ventilus op de gezondheid. Om die reden is een dubbelcheck van de technologiestudie uitgevoerd, waarbij verschillende uitvoeringsalternatieven aan verschillende experten werden voorgelegd. Uit deze dubbelcheck is gebleken dat enkel een luchtlijn met wisselstroom aan de plandoelstellingen kan voldoen. Dit wordt ook bevestigd in het Eindrapport van de Ventilus-Intendant. De keuze voor gelijkstroom (HVDC) zou inhouden dat bepaalde plandoelstellingen niet kunnen worden gerealiseerd en is derhalve geen redelijk alternatief. Om die reden moe(s)t dit uitvoeringsalternatief ook niet verder worden onderzocht in het plan-MER.

In navolging van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werden het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de plandocumenten én de opinion van prof. dr. Westermann waarin aangegeven wordt het ondergrondse alternatief wel degelijk een oplossing lijkt te kunnen bieden voor de probleemstellingen waaraan men met het GRUP Ventilus tegemoet wenst te komen, alleen niet binnen het vooropgestelde tijdskader.

De Vlaamse Regering antwoordt op deze bezwaren dat het aspect timing volgens de bezwaarindieners relevant is om zij dit in hun redenering koppelen wordt aan de beschikbaarheid van een andere technologische oplossing dan de referentietechnologie die in voorliggend dossier als uitgangspunt genomen is. Het is echter van belang dat het tijdskader van het Ventilus project kadert binnen de doelstellingen van de federale overheid met betrekking tot de energietransitie tegen 2030. Ventilus is o.a. noodzakelijk voor het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net. De timing die hiervoor naar voor wordt geschoven is bekend gemaakt in het kader van de tender om de bouw en exploitatie van de bijkomende offshore installaties toe te wijzen door de federale regering. Dit gegeven wordt in de scopingnota

ook vermeld bij de 'aanleiding' van het RUP. De aanleiding om een RUP op te maken moet worden onderscheiden van de doestellingen die men met het specifieke RUP wil bereiken, maar houdt er logischerwijs wel verband mee. De plandoelstellingen moeten dan ook tegen deze achtergrond worden gelezen. Het GRUP moet toelaten om de ambitie van de federale overheid ter realiseren tegen de vooropgestelde datum. Voor de volledigheid wil de Vlaamse regering er ook nog op wijzen dat de door de bezwaarindieners geprefereerde technologie (gelijkstroom) volgens het rapport van prof. Westermann pas in het decennium na 2030 beschikbaar zou kunnen zijn. In navolging van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werden het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het door de betrokken burgemeesters uitgewerkt voorstel van alternatieven, waarvan gevraagd werd aan de Vlaamse Regering om het ten gronde te onderzoeken; men wijst erop dat deze alternatieven niet zijn onderzocht. Ook de Intendant heeft geen degelijk onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van een ondergronds gelijkstroomalternatief.

In antwoord op dit bezwaar wijst de Vlaamse regering er op dat wel degelijk rekening is gehouden hiermee. Naar aanleiding van het rapport van de burgemeersters is de Duitse professor Dirk Westermann aangesteld, die zich in 2022 over de technologiekeuze voor het project heeft gebogen. Ook deze professor bevestigde de conclusies van de eerdere onderzoeken. Op basis van deze onderzoeken en de hieraan gekoppelde conclusies heeft de Vlaams Regering op 18 november 2022 beslist om verder te gaan met het GRUP Ventilus waarbij is uitgegaan van wisselstroomtechnologie. Deze doorstart heeft de basis gelegd voor het verdere onderzoek van het GRUP. Er kan dus niet gesteld worden dat een gelijkstroomalternatief in het kader van het proces rond Ventilus niet werd onderzocht. Dat is wel het geval: gelijkstroom werd als technologie werd omstandig bekeken in het volledige technologietraject, maar werd finaal niet als een redelijk alternatief beschouwd in het licht van de plandoelstellingen, zodat het alternatief niet werd meegenomen in de milieueffectbeoordeling. Naar aanleiding van de verschillende inspraakreacties werd dit bijkomend ge(dubbel)checkt tussen de startnota en de scopingnota. De conclusies van deze onderzoeken zijn eveneens opgenomen in de scopingnota. In navolging van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werden het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt een hybride oplossing voorgesteld, met enerzijds HVDC voor massief transport uit het buitenland en de energie-eilanden, en anderzijds een aantal bundels 3-fasige 150 kV wisselstroom (ondergronds) om het net in W-Vl te sluiten.

De Vlaamse Regering beaamt in antwoord op dit bezwaar dat de aanleg van een gelijkstroomverbinding (HVDC) technisch mogelijk is in België en ook de technologie is die gebruikt wordt door Elia voor de realisatie van de Nemo Link en de Alegro interconnector. De technische beperkingen van gelijkstroom werden uitgebreid toegelicht in de verschillende onderzoeken, zoals beschreven in o.a. §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, en §2.3.3-§2.4.1 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij voorliggend GRUP, en zijn hoofdzakelijk gerelateerd aan de interoperabiliteit tussen systemen die gebruik maken van vermogenelektronica (zoals HVDC-verbindingen, maar

ook windmolenparken) en de onmogelijkheid om een dergelijke HVDC-link op een betrouwbare wijze als integraal deel van het AC-netwerk te laten functioneren om de noodzakelijke vermazing te realiseren. Gelijkstroom kan dus geen antwoord bieden op alle plandoelstellingen van Ventilus en is derhalve geen redelijk alternatief

Ook rechtstreekse aansluitingen dieper in het binnenland met gelijkstroom werden onderzocht door de Intendant, zoals beschreven in §6.3.3 van zijn Eindrapport. Dit komt overeen met de het voorgestelde alternatief in het bezwaar om gelijkstroom te gebruiken voor massief transport. Ook dit zou bijkomende versterkingen in andere delen van het hoogspanningsnet vereisen door een gebrek aan onthaalcapaciteit, met een verschuiving van de effecten als gevolg. De vermazing op 150kV ondergronds realiseren is geen mogelijkheid en botst op gelijkaardige technische limieten rekening houdend met de noodzakelijke transportcapaciteit. Dit type alternatief werd onderzocht en voldoet niet aan alle plandoelstellingen. Ook dit is aldus geen redelijk alternatief.

In navolging van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werden het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

Kostprijs

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar een alternatief dat netbeheerder Elia in april 2022 heeft voorgesteld met ondergrondse gelijkstroom, met een kostprijs van 6,4 miljard. Men wijst erop dat dit bedrag niet enkel de uitvoeringskost (2,85 miljard €), maar ook de onderhouds- en uitbatingskosten is voor 35 jaar. Bovendien is niet in rekening gebracht dat bij dit voorstel de gelijkstroomverbindingen toekomen op meerdere netwerkknooppunten waardoor de bestaande netwerklijnen minder zouden belast worden en het wisselstroomnetwerk stabieler zou worden. Anderzijds toont voor bezwaarindieners het feit dat de raming gebeurd is aan dat een gelijkstroomalternatief wel degelijk technisch mogelijk is. Sommige bezwaarindieners verwijzen naar andere deskundigen die spreken over een kostprijs van 1,6 miljard.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen wijst de Vlaamse regering erop dat bij de selectie van redelijke alternatieven het criterium 'kostprijs' niet als criterium is gehanteerd om redelijke alternatieven te selecteren, waardoor de opbouw van de schatting van Elia niet relevant is. De voorgestelde kostprijs waarnaar wordt verwezen werd door Elia enkel berekend om een indicatie te geven van het verschil tussen de kostprijs van het Ventilus project in wisselstroom en alternatieven op gelijkstroom die op het publieke forum naar voor werden geschoven, maar die niet voldeden aan alle plandoelstellingen.

Wel werden de verschillende mogelijke alternatieven getoetst aan de plandoelstellingen. Een alternatief dat niet voldoet aan deze doelstellingen, is geen redelijk alternatief. De Vlaamse Regering wijst er bovendien dat een uitvoeringsalternatief op gelijkstroom niet als "redelijk alternatief" werd weerhouden omdat dit alternatief niet aan de plandoelstellingen kon voldoen. Dit bleek ondermeer uit de dubbelcheck van de technologiestudie, waarbij verschillende uitvoeringsalternatieven aan verschillende experten werden voorgelegd. Uit deze dubbelcheck is gebleken dat enkel een luchtlijn met wisselstroom aan de plandoelstellingen kan voldoen. Dit wordt ook bevestigd in het Eindrapport van de Ventilus-Intendant. In navolging van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werd het rapport van de Intendant voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

De keuze voor gelijkstroom (HVDC) zou inhouden dat bepaalde plandoelstellingen niet kunnen worden gerealiseerd en is derhalve geen redelijk alternatief. Om die reden moe(s)t dit uitvoeringsalternatief ook niet verder worden onderzocht in het plan-MER. Deze elementen zijn omstandig omschreven in §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de mening geuit dat de keuze voor wisselstroom door Elia is gemaakt vanuit commerciële overwegingen, in plaats van gezondheidsoverwegingen. Men verwijt Elia de communicatie dat een keuze voor een duurdere technologie op de energiefactuur van alle Vlamingen terecht komt. Een bezwaarindiener is van mening dat het aan Europa is om de nodige subsidies hieromtrent uit te reiken.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op dit bezwaar naar haar beslissing van 18 november 2022 om een doorstart te maken rekening houdend met de bevindingen van professor Westermann. Bij de selectie van redelijke alternatieven is het criterium 'kostprijs' niet als criterium gehanteerd om redelijke alternatieven te selecteren. Wel werden de verschillende mogelijke alternatieven getoetst aan de plandoelstellingen. Een alternatief dat niet voldoet aan deze doelstellingen, is geen redelijk alternatief. Een variant op gelijkstroom werd niet als "redelijk alternatief" weerhouden omdat dit alternatief niet aan de plandoelstellingen kon voldoen. De keuze voor technologie is dus niet genomen op basis van de financiële kenmerken, maar wel op basis van de technische kenmerken die onderzocht werden in de vele studies, zoals omstandig omschreven in §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. Elia is een beursgenoteerd bedrijf dat instaat voor o.a. het beheer en de ontwikkeling van het hoogspanningsnet maar is zelf geen productent noch leverancier van elektriciteit. De activiteiten van Elia worden geregeld door verscheidene wetgevingen verdeeld over de verschillende overheidsniveaus, van Europa tot de gewesten.

Verder verwijst de VR naar de federale wetgeving die de bevoegdheid voor de bepaling van een tariefmethodologie vastleggen bij de federale Regulator CREG. Deze tarifaire methodologie bepaalt de vergoedingen voor Elia en hierbij beoogt de door de CREG ingevoerde regeling een zo billijk mogelijke vergoeding van het kapitaal te waarborgen. De Vlaamse Regering kan bovendien geen uitspraak doen over de manier waarop een aantal bezwaarindieners communicatie in de media interpreteren en beschouwt de uitspraken hierover dan ook als beleidskritiek.

In navolging van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werden het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat in voorliggend plan het omzetten van gelijkstroom in wisselstroom is voorzien; men vraagt waarom het omzetten van wisselstroom in gelijkstroom, om deze ondergronds te vervoeren, dan te duur zou zijn.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op dit bezwaar naar haar beslissing van 18 november 2022 om een doorstart te maken rekening houdend met de bevindingen van professor Westermann. De keuze voor technologie is niet genomen op basis van de financiële kenmerken, maar op basis van de technische kenmerken die onderzocht werden

in de vele studies, zoals omstandig omschreven in §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP.

In navolging van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werden het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

Flankerend beleid

Een bezwaarindiener wijst erop dat zijn landbouwperceel reeds belast wordt door de 150 kV-lijn van Beveren naar Pittem en vraagt of men Ventilus erboven zal worden gehangen of dat de 150 kV-lijn eerst ondergronds zal worden gebracht.

In antwoord op dit bezwaar verduidelijkt de Vlaamse Regering dat de Ventilus verbinding de bestaande 150kV-verbinding tussen Beveren en Pittem zal kruisen waarbij de geleiders van de 380kV Ventilus-verbinding boven de bestaande 150kV-verbinding geplaatst zullen worden.

De Vlaamse regering wijst erop dat een overeenkomst tussen Elia en de Vlaamse Regering bij wijze van flankerend beleid ondertussen werd ondertekend. Deze overeenkomst voorziet in totaliteit tien hoogspanningslijnen die ondergronds aangelegd en vervolgens afgebroken zullen worden. De 150 kV hoogspanningslijn tussen Pittem en Beveren maakt deel uit van deze overeenkomst, waarvan de afbraak na de indienstname van Ventilus wordt voorzien.Het ondergronds brengen van de deze lijnen maakt geen deel uit van het voorgenomen RUP. Evenmin betreft de uitvoering ervan een noodzakelijke vereiste voor de definitieve vaststelling van dit RUP.

Het flankerend beleid werd in de toelichtingsnota verder aangevuld en geactualiseerd. De bijhorende documenten werden als bijlagen bij de toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt onbegrip geuit over de keuze om de bestaande 150 kV-verbindingen ondergronds te leggen, maar de veel zwaardere en gevaarlijke 380 KV-verbindingen bovengronds te plaatsen.

De Vlaamse Regering neemt akte van het onbegrip van de bezwaarindiener voor bepaalde keuzes die in voorliggend GRUP zijn gemaakt, doch wenst er op te wijzen dat de opite om de 380 kV-verbindingen ondergronds te voorzien, technisch niet mogelijk is. In zoverre bezwaarindiener het kennelijk oneens is met het principe dat voor bepaalde delen van het tracé gekozen wordt om een tracé van een bestaande 150 kV-lijn te herbenutten, wijst de Vlaamse regering er op dat dit een ruimtelijk principe betreft dat volgt uit het richtinggevend gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) en waar in voorliggend GRUP uitvoering aan gegeven moet worden. Herbenutten wil zeggen dat de bestaande 150 kV-lijn ondergronds (meestal in het openbaar domein wordt gebracht) en het tracé van deze lijn herbenut wordt om inderdaad bovengronds een 380 kV-lijn te voorzien.Verder verwijst de Vlaamse Regering eveneens naar het technologietraject waar o.a. de mogelijkheden om de Ventilus-verbinding ondergronds te plaatsen uitvoerig werden onderzocht met als conclusie dat een bovengrondse luchtlijn in wisselstroom, met een gedeeltelijk ondergronds traject van 8 tot maximaal 12 km, de aangewezen keuze is voor Ventilus. Verbindingen met een kleinere transportcapaciteit en lagere uitbatingsspanning kunnen technisch wel over langere afstand ondergronds gebracht worden. Voorliggend GRUP kwam tot stand op basis van verschillende onderzoeken. Onder meer in het plan-MER werden verschillende tracés (lijntracés en nadien gecombineerd tot werktracés) onderzocht op milieueffecten. Ook werden deze werktracés onderworpen aan

een RVR en een MKBA. Op basis van deze verschillende onderzoeken heeft de Vlaamse Regering gekozen voor een in hoofdzaak bovengronds tracé met 2 ondergrondse delen. Het is dus niet correct van de bezwaarindiener om te stellen dat de 380kV-verbindingen allemaal bovengronds worden geplaatst. Er zijn wel degelijk stukken van het 380kV-tracé ondergronds gebracht. Voor de volledigheid wil de Vlaamse Regering de bezwaarindiener er tot slot ook nog op wijzen dat een overeenkomst met Elia werd afgesloten om versneld een aantal bovengrondse hoogspanningslijnen op een lager spanningsniveau ondergronds te brengen en af te breken na de realisatie van Ventilus. Deze overeenkomst voorziet in totaliteit tien hoogspanningslijnen die ondergronds aangelegd en vervolgens afgebroken zullen worden. Het ondergronds brengen van de deze lijnen maakt geen deel uit van het voorgenomen RUP. Evenmin betreft de uitvoering ervan een noodzakelijke vereiste voor de definitieve vaststelling van dit RUP.

Het flankerend beleid werd in de toelichtingsnota verder aangevuld en geactualiseerd. De bijhorende documenten werden als bijlagen bij de toelichtingsnota gevoegd.

Lus van Henegouwen

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de opdrachten van professoren Van Hertem en Westermann, waar de professoren er vanuit moesten gaan dat Boucle du Hainaut bovengronds in wisselstroom zou gerealiseerd worden, om te kunnen concluderen dat een aanleg van Ventilus in gelijkstroom niet mogelijk is. De combinatie van hun voorstel met de Triton-gelijkstroomverbinding van Denemarken naar de omgeving Antwerpen (knooppunt Mercator/Doel/Zandviet) zorgt in de toekomst bij de aanleg van enkel nog een kabelverbinding tussen Avelgem of Courcelles en het eindpunt van Triton in regio Antwerpen voor een gelijkstroomlus. Die gelijkstroomlus is volgens professor Westermann de oplossing voor een robuust redundant gelijkstroomnetwerk. Men betreurt in dat kader dat geen gezamenlijk onderzoek wordt gevoerd naar Ventilus en Boucle du Hainaut, of een rechtstreekse verbinding tussen een aanlandingslocatie en Henegouwen, waardoor projecten als die van de Prysmiangroup mogelijk zouden worden. Men geeft aan dat een onderbouwing voor Avelgem als eindpunt ontbreekt in voorliggend GRUP.

In antwoord op deze bezwaren verwijst de Vlaamse regering naar het technologietraject. De technische beperkingen werden uitgebreid toegelicht in de verschillende onderzoeken, zoals beschreven in o.a. §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, en §2.3.3-§2.4.1 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij voorliggend GRUP, en zijn hoofdzakelijk gerelateerd aan de interoperabiliteit tussen systemen die gebruik maken van vermogenelektronica (zoals HVDC-verbindingen, maar ook windmolenparken) en de onmogelijkheid om een dergelijke HVDC-link op een betrouwbare wijze als integraal deel van het AC-netwerk te laten functioneren om de noodzakelijke vermazing te realiseren. Gelijkstroom kan dus geen antwoord bieden op alle plandoelstellingen van Ventilus, zodat het geen redelijk alternatief betreft.

In §1.3 van de scopingnota wordt Avelgem als logisch eindpunt besproken waarbij de ruggengraat van het transportnet uitgebreid en versterkt wordt door de creatie van lussen voortbouwend op bestaande knooppunten. De verschillende investeringsprojecten voor de uitbouw van dit net worden onderzocht en opgenomen in het Federaal Onwikkelingsplan dat na publieke consultatie en adviesprocedures wordt goegekeurd door de Federale Minister van Energie.

Rechtstreekse aansluitingen dieper in het binnenland met gelijkstroom werden onderzocht door de Intendant, zoals beschreven in §6.3.3 van zijn Eindrapport. Hierbij werd ook abstractie gemaakt van Boucle du Hainaut, alsook het aansluitpunt Avelgem, waardoor dit

geen beperking was in de analyse van potentiële alternatieven. Dit zou bijkomende versterkingen in andere delen van het hoogspanningsnet vereisen door een gebrek aan onthaalcapaciteit, met een verschuiving van de effecten als gevolg. Bovenal wordt op deze manier niet voldaan aan alle plandoelstellingen. De technologische beperkingen van HVDC blijven onveranderd en deze worden ook duidelijk in de conclusie van Prof. Dr. Ing. Westermann gesteld.

In navolging van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werden het rapport van de Intendant en het advies van prof Westermann voor de volledigheid toegevoegd aan de procesnota en de toelichtingsnota werd op dat punt eveneens aangevuld.

Masten

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd waarom, ondanks een vermelding in het FOP dat voor het ontwerp van nieuwe hoogspanningsmasten de laatst beschikbare normeringen worden toegepast, geen sprake is van de Wintrackmasten die een minder sterk en breed magnetisch veld ontwikkelen dan de Compacte masten die Elia voorstelt. Ook de vervanging van Donau-masten door Wintrack-masten in Jabbeke, Brugge en Zedelgem wordt niet opgelegd en is evenmin onderzocht als uitvoeringsalternatief. Volgens berekeningen van een bezwaarindiener zou het niet vervangen van de masten betekenen dat de interventiewaarde van 20 µT dagelijks wordt overschreden vanaf 42% jaargemiddelde belasting, waar dit bij gebruik van nieuwe masten vanaf 55% zou zijn. Een bezwaarindiener suggereert het gebruik van BIPole masten. Andere bezwaarindieners wijzen erop dat het herbruiken van de de huidige masten als gevolg heeft dat de luchtlijnen laag hangen.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op deze adviezen en bezwaren naar de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP. In §2.4.1 van de Scopingnota is een overzicht opgenomen van de verschillende masttypes en een beschrijving van de ermee gepaard gaande magneetveldzone. Op basis van deze beschrijving is in het plan-MER uitgegaan van het gebruik van hetzij een compacte vakwerkmast, hetzij een Wintrackmast, voor de trajectdelen waar nieuwe masten dienen geplaatst, omdat beide masten een smallere magneetveldzone hebben. Uit het plan-MER zijn evenwel geen milderende maatregelen naar voor geschoven met betrekking tot het te gebruiken type masten, waardoor geen vertaling is opgenomen in de Stedenbouwkundige Voorschriften. Terzake kan ook verwezen worden naar Bijlage III bij voorliggend GRUP, de Toelichtingsnota, waar in §5.3.3 duiding wordt gegeven bij o.m. de bestemming 'hoogspanningsleiding'.

In navolging van de bezwaren is bijkomende verduidelijking opgenomen in deze paragraaf waarom o.m. het type mast niet verordenend werd vastgelegd in de stedenbouwkundige voorschriften. Het type mast wordt, net zoals de locatie van de mast, de hoogte ervan, ... beschouwd als een aspect dat zich situeert op projectniveau. De precieze locaties en hoogte van de masten zijn op vandaag nog niet gekend en zullen bij de verdere vormgeving van het concrete project (dat finaal in een omgevingsvergunningsaanvraag zal resulteren) worden vastgelegd. De effecten daarvan zullen vervolgens worden onderzocht in een project-MER. De Vlaamse Regering begrijpt de bezorgdheid die wordt geuit in de bezwaren en adviezen maar wijst erop dat voorliggend plan nog geen omgevingsvergunning voor een concreet project inhoudt. Het plan legt alle bestemmingen en ruimtelijk vertaalbare maatregelen vast op perceelsniveau, en dit in functie van het realiseren van de doelstellingen van het plan. Hiervoor is uitgegaan van de typevoorschriften, waar gebiedsspecifieke elementen aan zijn toegevoegd. Het is niet noodzakelijk alle details in stedenbouwkundige voorschriften vast te leggen. (RvS 6

oktober 2020, nr. 248.475, Meulebroeck e.a.). Een flexibele invulling van het RUP als planinstrument, zonder detaillistische invulling van alle mogelijke uitvoeringsmodaliteiten van een project, vormt geen inbreuk op de te bieden rechtszekerheid. Stedenbouwkundige voorschriften mogen flexibel worden opgevat en mogen een bepaalde discretionaire bevoegdheid verlenen aan de vergunningverlenende overheden bij de beoordeling van een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning.

Elementen die aspecten betreffen die zich situeren op projectniveau (omgevingsvergunning) of uitvoeringsniveau, worden niet in de stedenbouwkundige voorschriften opgenomen, tenzij uit het milieueffectenonderzoek blijkt dat deze noodzakelijk zijn om een bepaalde (aanzienlijke) negatieve impact te milderen of voorkomen. Dit principe wordt in de toelichtingsnota (onder meer onder 2.5) toegelicht. De selectie van de elementen die opgenomen zijn in de stedenbouwkundige voorschriften is bewust beperkt gehouden om er in de toekomst voldoende flexibel mee te kunnen omgaan. Het is immers altijd mogelijk dat bij een verdere uitwerking andere technische oplossingen op projectniveau nodig zijn die passen binnen het kader van de stedenbouwkundige voorschriften. Enkel die elementen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van het doel worden verordenend vastgelegd. Wel zijn in de stedenbouwkundige voorschriften verschillende principes en randvoorwaarden vastgelegd, die een ruimtelijk en op milieuvlak aanvaardbaar project garanderen.

In navolging van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de toelichtingsnota op dat punt eveneens aangevuld.

<u>Hoofdstuk 3, Deel 10, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Technologie</u>

In een bezwaarschrift wordt geargumenteerd dat windturbines op land een langere levensduur hebben en onderhoudsvriendelijker zijn dan die op zee, waarmee deze doelstelling van het Ventilusproject overbodig wordt. Een andere bezwaarindiener wijst erop dat windmolenparken een voorbijgestreefde technologie zijn en dat op korte termijn gedecentraliseerde mini-kerncentrales mogelijk worden met een emissieloze technologie.

In antwoord op dit bezwaarschrift stelt de Vlaams Regering dat de eigenschappen naar levensduur en onderhoud van windturbines op land in het kader van voorliggend GRUP niet relevant zijn. Eén van de doelstellingen van het GRUP Ventilus is het vergroten van de onthaalcapaciteit voor nieuwe onshore energieproductie. Dus zelfs indien windturbines op land die eigenschappen hebben die de bezwaarindiener beargumenteert, dan nog is de Ventilus-verbinding noodzakelijk om het windmolenpark op het land te kunnen aantakken op het netwerk. Het standpunt dat windmolenparken een voorbijgestreefde technologie zijn en dat op korte termijn gedecentraliseeerde mini-kerncentrales mogelijk worden met emissieloze technologie, wordt in het bezwaarschrift niet onderbouwd, noch wordt aangegeven op welke manier dit een oplossing zou kunnen zijn voor de (zes) plandoelstellingen van Ventilus. In die omstandigheden is er geen sprake van een redelijk alternatief.

Dit bezwaarschrift geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt erop gewezen dat offshore windenergie een federale bevoegdheid is; men is daarom van mening dat de federale overheid, gezien deze kan opteren voor meer of minder offshore energie, nauwer bij voorliggend GRUP dient betrokken te worden. Andere bezwaarindieners stellen dat niet had mogen beslist

worden tot de aanleg van energie-eilanden zonder eerst een oplossing voor de transportvraag uit te werken. In dezelfde lijn wijst een andere bezwaarindiener erop dat voorliggend GRUP gebaseerd is op de federaal bepaalde mening dat wisselstroom de enige oplossing is om de lus in het netwerk te realiseren.

De Vlaamse Regering bevestigt in antwoord op het bezwaarschrift dat de offshore windenergie een federale bevoegdheid is, maar dat de ruimtelijke vertaling van het federale beleid in een ruimtelijk uitvoeringsplan een Vlaamse bevoegdheid is. Dat volgt uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) en het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). Met voorliggend GRUP wordt uitvoering gegeven aan de visie uit het FOP. Over dit GRUP werd, zoals wettelijk voorzien, advies gevraagd aan het federale niveau en werd er tussen de verschillende bevoegdheidsniveau overlegd. Stellen dat het GRUP louter gebaseerd is op de federale mening dat wisselstroom de enige oplossing is, is niet correct. De Vlaamse Regering verwijst in dat kader naar de vele onderzoeken en bijkomend technologische checks die zijn uitgevoerd in het kader van het proces rond het GRUP Ventilus om na te gaan of met de huidige doelstellingen en het voorliggend tijdskader een oplossing in gelijkstroom een redelijk alternatief zou zijn. Er is met andere woorden nog bijkomend onderzoek gebeurd. Stellen dat er niet beslist had mogen worden over de energie-eilanden, verandert niets aan voorliggend GRUP of de aanleiding ervan. Deze stelling wordt beschouwd als beleidkritiek.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de in voorliggend GRUP genoemde hoge transportcapaciteit en vermogens niet nodig zijn om de lus in West-Vlaanderen te sluiten en bedrijfszekerheid in de provincie West-Vlaanderen te garanderen. Andere bezwaarindieners stellen dat de huidige capaciteit volstaat om de windenergie aan land te brengen. Een bezwaarindiener is van mening dat meerdere ondergrondse HVAC-bundels op 150 kV volstaan.

De Vlaamse Regering wijst erop dat de plandoelstellingen werden opgesteld door het planteam en werden bevestigd door de Vlaamse Regering. Zoals in de toelichtingsnota is opgenomen volgen deze plandoelstellingen onder meer uit verplichtingen uit het FOP. Door het planteam werden deze plandoelstellingen vertaald. De Vlaamse regering is van oordeel dat de gehanteerde doelstellingen, die reeds in de startnota gehanteerd werden, volstrekt legitiem zijn en dat er geen redenen worden aangehaald om hiervan af te zien of deze enigszins te wijzigen.

De plandoelstellingen werden, na de publieke consultatie, onderworpen aan een bijkomende check door de Intendant en daarna op vraag van de burgemeesters ook nog door prof Westermann. De resultaten van deze bijkomende processtappen die genomen zijn in het kader van voorliggend GRUP zijn zowel terug te vinden in de toelichtingsnota als in de procesnota en de bijhorende bijlagen. Er is onvoldoende onthaalcapaciteit aan de kust en in West-Vlaanderen voor de toekomstige noden aan productie en elektrificatie.

De vraag naar een implementatie van meerdere verbindingen met een lagere capaciteit en/of spanning werd ook voorgelegd aan de experten bij de dubbelcheck technologie en werd niet als redelijk alternatief beschouwd (cfr. Antwoordnota pg. 27-28). Samenvattend was de conclusie hiervan:

- de kustregio blijft een zwak net door het verlagen van het kortsluitvermogen
- de stroomverdeling over Ventilus-Stevin wordt ongunstig beïnvloed
- het heeft een negatief effect op de betrouwbaarheid en beschikbaarheid van de verbinding

- het geeft geen aanleiding tot het verder ondergronds plaatsen

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gewezen op onduidelijkheden in het dossier omtrent vermazing. Men stelt dat de Stevin-verbinding en de Ventilus-verbinding bij vermazing een grotere gecombineerde capaciteit toelaten dan wanneer er geen vermazing plaatsvindt. Zonder vermazing is de aansluitcapaciteit 6 GW, met vermazing bedraagt deze minimaal 7 GW, omdat dit volume kan getransporteerd worden in het geval van een enkelvoudig storingsreserve (N-1). Men wijst erop dat dit niet overeenkomt met de 9 GW zoals grotendeels voorzien binnen de ruggengraat (380kV) van het Belgische elektriciteitsnet. Dit is een gevolg van het gedeeltelijk ondergronds aanleggen van de Stevin-lijn met een verminderd vermogen, waardoor deze verbinding in normale omstandigheden een transportcapaciteit van 4 GW heeft. De Stevin- versus Ventilus-verbinding moet dan ook uitgeklaard worden.

De Vlaamse Regering vat hieronder de redenering samen. De N-1 transportcapaciteit wordt bepaald door het transport vermogen dat over blijf na een gepland of ongepland uitschakelen van een verbinding.

De Stevin as bestaat uit een lijn gedeelte (tussen STEVN-GEZEL en MAERL-HORTA) van 2 x 3GW en uit een kabel gedeelte (GEZEL-MAERL) van 4 x 1GW. Tussen lijn gedeeltes en kabelgedeeltes is er op de Stevin-as een hoogspanningstation gebouwd.

De maximale transport capaciteit op de stevin-as is 4GW, deze is afkomstig van de 4 kabels tussen MAERL en GEZEL. bij een N-1 situatie op de kabels, blijft er nog 3GW bechikbaar. In een N-1 situatie komende van de hoogspanningslijn, blijft er 3GW beschikbaar. Het beschikbare vermogen in N-1 situatie op de stevin-as is dus 3G, onafhankelijk dat de uitschakeling van het lijn gedeelte of kabelgedeelte komt.

De Ventilus as bestaat ook uit een lijn gedeelte en een kabel gedeelte, maar er zijn geen hoogspanningstations tussen gebouwd. de lijn en kabels kunnen dus in normale uitbating niet afzonderlijk worden geschakeld.

De maximale transport capaciteit op de stevin-as is 2x3GW. bij een N-1 situatie blijft er 3GW beschikbaar.

Door de twee assen aan elkaar te koppelen, is er een maximale transport capaciteit beschikbaar van 4GW + 6W. De nieuwe N-1 is gelinkt aan de afschakeling van de grootste enkele verbinding, zijnde 3GW (één van de Ventilus-as verbindingen of een lijn gedeelte van Stevin-as) . In N-1 is er aldus 4GW + 6GW - 3GW = 7GW aan beschikbaar vermogen.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt omstandig ingegaan op de Strategische Milieubeoordeling voor het Federaal Ontwikkelingsplan en wijst men op te positieve voorstellingen van de invloedzones, waarbij geen rekening zou gehouden zijn met de impact van zowel Ventilus als Boucle de Hainaut, waardoor er geen zekerheid is over de verbetering voor mens en milieu bij het geheel van de nog te vergunnen en uit te voeren voorstellen van het FOP 2020-2030 en 2024-2034. Men verwijst ook naar twee van de criteria die in het SMB gehanteerd worden, nl. draagvlak en milieu, en stelt dat voor o.m. Ventilus geen draagvlak is bij de bevolking, ondernemingen en lokale politici, en dat de milieu-impact ervan zeer zwaar is. Men stelt dat reeds in het FOP duidelijk is dat geen alternatieven

worden aangeboden voor beoordeling door het publiek. Er werd enkel onderzocht om de verbinding naar het vasteland volledig en gedeeltelijk met wisselstroom uit te voeren maar niet om dit volledig met gelijkstroom te doen zoals in andere landen wel kan gebeuren (vb. Nederland, Duitsland, Denemarken, VK, …). In het FOP werd reeds aangegeven dat HVDC hierbij de meest aangewezen technologie is. Men stelt ook fouten vast in het SMB, zoals betreffende de vermelde bodemverstoring en ruimte-inname van AC 380 kV AC kabels.

De Vlaamse Regering geeft aan dat de bemerkingen met betrekking tot voorbeelden uit andere landen en HVDC reeds in andere paragrafen in voorliggend besluit werden beantwoord. Met betrekking tot de verwijzingen naar de Strategische Milieubeoordeling bij het Federaal Ontwikkelingsplan (FOP) kan worden gesteld dat dit voor voorliggend plan van geen tel is. Het FOP vormt de aanleiding van voorliggend GRUP. De plandoelstellingen volgen grotendeels uit het FOP. Om deze plandoelstellingen te kunnen realiseren, wordt voorliggend GRUP opgemaakt. Voorliggend dossier bevat naast de verordendende delen ook een aantal (niet verordenende) onderzoeken - waaronder het plan-MER - zodat in alle redelijkheid kan worden gesteld dat de impact op milieu onderzocht wordt. In functie van het verwerven van een draagvlak kan de Vlaamse Regering verwijzen naar de procesnota en de betreffende paragrafen uit voorliggend besluit waarin wordt ingegaan op het doorlopen proces, de infomarkten, de gesprekken waaruit blijkt dat veel inspanningen werden gedaan (bovenop de decretaal voorziene verplichtingen) om het draagvlak te vergroten. In functie van het draagvlak werd eveneens aandacht besteed aan het uitwerken van een flankerend beleid. In uitvoering van dit flankerend beleid werden overeenkomsten gesloten met Elia (compensatie, landschap, versneld ondergronds brengen en afbreken van hoogspanningslijnen op een lager spanningsniveau na de realisatie van Ventilus) om het draagvlak te vergroten.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het onderzoeksprogramma van Energyville 'Innovatieve oplossingen voor ondergrondse hoogspanningsleidingen en -netten', dat volgens de politiek verantwoordelijke minister tot doel heeft hoe toekomstige projecten maximaal ondergronds gerealiseerd kunnen worden maar niet bruikbaar is voor Ventilus, aangezien het tijdskader voor realisatie te kort is. Men begrijpt niet waarom het budget voor dit onderzoek niet geïnvesteerd is in onderzoek voor het ondergronds brengen van Ventilus. Daarbij aansluitend stelt een bezwaarindiener dat dit voor Elia de kans vormt om een nieuwe technologie te ontwikkelen en wereldwijd te vermarkten.

In antwoord op deze bezwaren verwijst de Vlaamse Regering naar haar beslissing van 18 november 2022, waarin was opgenomen dat Elia en de Federale overheid zou verzocht worden verder wetenschappelijk onderzoek te voeren naar nieuwe technologie inzake HVDC voor toekomstige projecten. Het onderzoeksprogramma van Energyville geeft uitvoering aan dit punt van de beslissing, waarbij de Vlaamse Regering bovendien beslist heeft om het onderzoek mee te financieren. Er moet evenwel vastgesteld worden dat een eigenschap van dergelijk wetenschappelijk onderzoek is dat de nodige tijd moet worden gegeven om gefundeerde oplossingen te kunnen uitwerken, testen en commercialiseren voor de toekomst. Gezien de nood om Ventilus te realiseren op korte termijn, zullen de resultaten van dit onderzoek voor Ventilus niet bruikbaar zijn. Het tijdskader volgt uit het FOP en wordt bepaald door de doelstellingen met betrekking tot de energietransitie tegen 2030. Ventilus is o.a. noodzakelijk voor het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net. De timing die hiervoor naar voor wordt

geschoven is bekend gemaakt in het kader van de tender om de bouw en exploitatie van de bijkomende offshore installaties toe te wijzen door de federale regering. Het GRUP moet toelaten om de doelstellingen ter realiseren tegen de vooropgestelde datum. Het voorgaande staat uiteraard los van mogelijke opportuniteiten voor welke instantie dan ook die dit onderzoek zou uitvoeren.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt als alternatief de piste van waterstof naar voor geschoven, evenals andere alternatieve vormen van energie-overdracht zoals de reacties van CO/CO2 en H2/HCOOH.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op dit bezwaar naar de Scopingnota, zoals gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP. In bijlage 3 bij de Scopingnota, de 'antwoordnota inspraakreacties', is als antwoord op een gelijkaardige inspraakreactie het volgende gesteld: "*Waterstof vormt op kortere termijn geen kansrijk alternatief voor het Ventilus project. Deze technologie bevindt zich nog in de conceptuele fase en zal binnen het tijdskader van het Ventilus project geen enkele rol van betekenis spelen. Er zijn nog heel veel technologische en economische uitdagingen die moeten overwonnen worden vooraleer deze technologie een rol zal kunnen spelen in het energiesysteem. Het transport van elektriciteit via waterstof valt door lage omzettingsrendementen niet te verkiezen. Deze technologie impliceert dat de opgewekte stroom wordt omgezet in waterstof en nadien opnieuw wordt omgezet in elektriciteit. Deze omzettingen hebben een rendement van ongeveer 30%. Een aansluiting van groene energie op een elektriciteitsnet heeft een rendement van meer dan 90 %. Waterstof voldoet dus niet als alternatief voor Ventilus. Deze technologie is bovendien niet compatibel met het realiseren van een inlussing van de Stevinhoogspanningslijn in het vermaasde elektriciteitsnet. Er bestaan concepten waarin waterstof via schepen geïmporteerd wordt uit landen die zo goedkoop energie kunnen produceren. Bijvoorbeeld via zonne-energie in Noord-Afrika waarbij het beperkte omzettingsrendement gecompenseerd wordt. In die zin is het analoog aan het importeren van brandstoffen. Maar dit staat los van de nood aan meer elektrische transportcapaciteit. Het lijkt ook niet realistisch dat zoiets binnen het tijdskader van Ventilus gerealiseerd zou kunnen worden. Waterstofproductie is vooral nuttig indien waterstof rechtstreeks als product wordt verbruikt. Het omzetten van hernieuwbare stroom naar groen gas kan interessant zijn, bijvoorbeeld in industriële (chemische) processen en de transportsector. Hier kan waterstofproductie het elektriciteitsnet mee helpen balanceren door tijdelijke productieoverschotten te absorberen, dit zonder waterstof opnieuw om te moeten zetten in elektriciteit. Waterstof als energiedrager zal zeker een toekomst hebben in het energiesysteem. Maar vormt geen alternatief voor het Ventilus project. De technologie bevindt zich momenteel in onderzoeks- of proeffase en zal haar nut slechts ten volle kunnen bewijzen bij zeer hoge hoeveelheden hernieuwbare bronnen in het elektriciteitssysteem. In dit opzicht zijn elektriciteit en waterstof complementair in een holistische oplossing en niet te beschouwen als concurrenten voor de klimaatneutraal maken van het energiesysteem*." Dit geldt niet enkel voor H2 maar tevens ook voor de andere geformuleerde alternatieve vormen van energietransport, zij het met licht andere conversiewaarden.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat op het moment van realisatie van Ventilus - rekening houdend met de beroepsprocedures die men plant te voeren tegen zowel het GRUP als de omgevingsvergunning - de wisselstroomgelijkstroomtechnologie mogelijk wel beschikbaar zal zijn. Andere pleiten voor uitstel tot de benodigde wisselgelijkstroomtechnologie beschikbaar is, hetgeen mogelijk is gezien de offshore parken nog niet gerealiseerd zijn. Vanuit dat oogpunt is men van mening dat wisselstroom als alternatief onderzocht moet worden in voorliggend planningsproces, waarbij wordt nagegaan of de vermeende noodzaak tot een snellere realisatie van het project wel opweegt tegen de aanzienlijk negatievere milieueffecten die dit alternatief met zich meebrengt.

In antwoord op deze adviezen en bezwaren wijst de Vlaamse Regering erop dat het tijdskader van het Ventilus project kadert binnen de doelstellingen met betrekking tot de energietransitie tegen 2030. Ventilus is o.a. noodzakelijk voor het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net. De timing die hiervoor naar voor wordt geschoven is bekend gemaakt in het kader van de tender om de bouw en exploitatie van de bijkomende offshore installaties toe te wijzen door de federale regering. Dit gegeven wordt in de scopingnota ook vermeld bij de 'aanleiding' van het RUP. De aanleiding om een RUP op te maken moet worden onderscheiden van de doelstellingen die men met het specifieke RUP wil bereiken, maar houdt er logischerwijs wel verband mee. De plandoelstellingen moeten dan ook tegen deze achtergrond worden gelezen. De vraag van bezwaarindiener om het planinitiatief voor onbepaalde tijd 'on hold' te plaatsen maakt abstractie van de doelstellingen met betrekking tot de energietransitie tegen 2030, waaronder de creatie van onthaalcapaciteit voor hernieuwbare energie onshore en elektrificatie van industrie. Bovendien is de vraag van bezwaarindiener disproportioneel: los van de vaststelling dat een oorzakelijk verband tussen magnetische velden en leukemie of andere langetermijneffecten niet is aangetoond, is de aanname dat het op termijn mogelijk zal zijn om een project zoals Ventilus volledig ondergronds te realiseren een hypothetische aanname. Bovendien werd er gekozen voor het verordenend vastleggen van de bovengrondse en ondergrondse delen van het tracé zowel op het grafisch plan als via de stedenbouwkundige voorschriften. De keuze voor de bovengrondse en ondergrondse delen van het tracé is gebaseerd op een beoordeling van verschillende elementen (planMER, RVR, MKBA,…). Mogelijk maken dat bepaalde bovengrondse delen van het tracé toch ondergronds zouden worden aangelegd, kan de globale beoordeling van het tracé (en dus de keuze voor het tracé dat in het voorliggend GRUP werd vertaald) veranderen.

De Vlaamse regering stelt verder dat het een beleidskeuze van de federale overheid is om de in het regeerakkoord vooropgestelde 5,4 tot 5,8 GW aan offshore windenergie te realiseren tegen uiterlijk 2030. In de rechtspraak wordt aanvaard dat federale beleidsvoornemens een rol kunnen spelen bij het bepalen van de plandoelstellingen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden voorstellen geuit die betrekking hebben op een fasering, zoals het nu reeds trekken van ondergrondse, voor gelijkstroom geschikte kabels van voldoende hoge capaciteit die, wanneer de technologie beschikbaar is, kunnen ingeschakeld worden in een gelijkstroomnetwerk.

De Vlaamse Regering stelt in antwoord op deze bezwaren en adviezen dat er werd gekozen voor het verordenend vastleggen van de bovengrondse en ondergrondse delen van het tracé zowel op het grafisch plan als via de stedenbouwkundige voorschriften en bevestigt deze keuze. De Vlaamse Regering geeft eveneens aan dat na onderzoek (waarop eerder

in voorliggend besluit werd ingegaan) gekozen is voor een bepaalde referentietechnologie (wisselstroom met 2 delen van het tracé ondergronds). Een gelijkstroomstroomalternatief voldoet niet aan de plandoelstellingen en vormt geen redelijk alternatief. De keuze voor de bovengrondse en ondergrondse delen van het tracé is gebaseerd op een beoordeling van verschillende elementen (planMER, RVR, MKBA,…). Mogelijk maken dat bepaalde bovengrondse delen van het tracé toch ondergronds zouden worden aangelegd, kan de globale beoordeling van het tracé (en dus de keuze voor het tracé dat in het voorliggend GRUP werd vertaald) veranderen. Een ondergrondse gelijkstroomverbinding zal een ander verloop en tracé kennen dan het momenteel uitgewerkte voorstel. Een aanpassing van de stedenbouwkundige voorschriften die voormelde flexibiliteit mogelijk zou maken, zou afbreuk doen aan het gevoerde onderzoek in het plan-MER. Bovendien kunnen stedenbouwkundige voorschriften sowieso niet worden gekoppeld aan een toekomstige onzekere gebeurtenis. Dat strookt niet met het rechtszekerheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur. Aangezien men op vandaag niet kan voorspellen of de technologie effectief in die richting zal evolueren, kunnen de stedenbouwkundige voorschriften de koppeling hiermee niet maken. In antwoord op dit bezwaarschrift geeft de Vlaamse Regering ook aan dat de kabels ontworpen worden rekening houdend met allerlei technische specificaties en dat bovendien ook de plaatsingswijze afhangt van de verwachte functionaliteit. Zo verschillen gelijkstroom en wisselstroomkabels van elkaar en zijn ook gelijkstroomkabels onderling verschillend afhankelijk van technische parameters zoals o.a. spannings- en stroomlimieten. Zo bestaat dus het risico dat de geplaatste kabel in dit geval niet bruikbaar zou zijn en/of aanzienlijke beperkingen op zou leggen aan de toekomstige toepassing. Het is dan ook niet redelijk grote investeringen uit te voeren met een reële kans dat deze niet gebruikt zouden worden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wijst men erop dat de timing omtrent de energietransitie, namelijk 2030, geen bindende timing is en dus niet oplegt dat Ventilus op dat moment moet gerealiseerd zijn, of geen realistische timing is. Vanuit die argumentatie is men van mening dat de realisatie van Ventilus in gelijkstroom op een later tijdstip als volwaardig alternatief te beschouwen is, en dat derhalve een volwaardige vergelijking moet gebeuren van de milieueffecten van beide opties.

In antwoord op adviezen meent de Vlaamse Regering dat het voltooien van de energietransitie onterecht gelijkgesteld wordt met de realisatie van Ventilus. Ventilus kadert in de uitvoering van de energietransitie en is enkel een specifiek noodzakelijke stap hierin. Dit is heel duidelijk aangegeven in paragraaf 1.1. van de scopingnota waarin aangegeven wordt dat bijna alle ontwikkelingen aan het elektriciteitsnet in Europa zijn gedreven door de energietransitie. Zoals uit de plandoelstellingen blijkt is Ventilus o.a. noodzakelijk voor het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net. De door de bezwaarindieners aangehaalde timing van 2030 is een verwijzing naar een de timing die hiervoor naar voorgeschoven werd door de federale regering in het kader van de tender om de bouw en exploitatie van de bijkomende offshore installaties toe te wijzen. (cfr. toelichtingsnota) Dit gegeven wordt in de scopingnota ook vermeld bij de ‘aanleiding’ van het RUP. In antwoord op deze bezwaarschriften stelt de Vlaamse regering dat het een beleidskeuze van de federale overheid is om de in het regeerakkoord vooropgestelde 5,4 tot 5,8 GW aan offshore windenergie te realiseren tegen uiterlijk 2030. In de rechtspraak wordt aanvaard dat federale beleidsvoornemens een rol kunnen spelen bij het bepalen van de

plandoelstellingen. Een dergelijk beleidsvoornemen is op zich genomen geen plan of programma in de zin van de plan-m.e.r.-regelgeving, zodat er ook geen verplichting bestaat om dit aan een plan-MER te ontwerpen (RvS 23 oktober 2018, 242.752, vzw RALDES). De aanleiding om een RUP op te maken moet worden onderscheiden van de doelstellingen die men met het specifieke RUP wil bereiken, maar houdt er logischerwijs wel verband mee. De plandoelstellingen moeten dan ook tegen deze achtergrond worden gelezen. Ook in het technologietraject werd bevestigd dat de noodzakelijke gelijkstroomtechnologie vandaag niet bestaat en is de aanname dat het op termijn mogelijk zal zijn om een project zoals Ventilus volledig ondergronds te realiseren een hypothetische aanname. Hierdoor zou het GRUP voor onbepaalde tijd 'on hold' geplaatst moeten worden en maakt men abstractie van de doelstellingen met betrekking tot de energietransitie tegen 2030.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat gelijkstroom ontwikkeld en beproefd is voor lokale DC/AC omzetting en zo wel mogelijk is voor Ventilus. Men verwijst naar het nadeel dat verliezen optreden bij wisselstroom die vermeden kunnen worden met gelijkstroom.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op deze bezwaren naar het proces dat werd doorlopen en de onderzoeken rond technologie die in het kader van de bezorgdheden bijkomend werden uitgevoerd. De technologiekeuze werd uitgebreid onderzocht, zoals ook beschreven in §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP.

Er treden wel degelijk energieverliezen op bij het transport van elektriciteit op zowel wissel- als gelijkstroom. Hoewel de verliezen bij gelijkstroom in de verbinding kleiner zijn per afstand ten opzichte van wisselstroom treden er significante verliezen op in de convertie-stations bij de omzetting van gelijk- naar wisselstroom (schakelverliezen). Dit werd ook beschreven in de technologiestudies. De keuze voor technologie is niet genomen op basis van de financiële kenmerken, maar op basis van de technische kenmerken die onderzocht werden in de vele studies.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het studierapport 'Studie van het gedeeltelijk ondergronds brengen van de 380kV hoogspanningsverbinding' van Elia, dat aangeeft dat Ventilus op wisselstroom niet ondergronds kan gebracht worden zonder het creëren van bijkomende stabiliteitsgevaren. Men stelt de keuze om 8 tot 12 km ondergronds aan te leggen daarmee in vraag. Ook wordt gesteld dat in het FOP 2024-2034 niet gesproken wordt over de problematische resonantiepieken die in de kustregio en bijgevolg in de navolgende netwerkknooppunten gaan optreden, en die dus verder onderzocht moeten worden. Men concludeert dat het FOP derhalve onvolledig en onbruikbaar is.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord op dit bezwaar aan dat het betreffende onderzoeksrapport een veel bredere scope bevat dan de opmerkingen in dit bezwaar. Het rapport laat niet toe om te concluderen dat de mogelijke resonantiepieken onbeheersbare risico's zouden geven bij het ondergronds brengen van de beschreven aantal km van de wisselstroomverbinding. Zoals ook reeds aangegeven in het "Publieke consultatierapport

van het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034", verwijzen bezwaarindieners naar een nieuw hoofdstuk uit het FOP 'Identificatie van de systeembehoeften', dat een selectie bevat van onderwerpen, geselecteerd op basis van hun impact op het ontwikkelingsplan. De conclusies die relevant zijn voor het Ventilus-project, stellen dat de afstand die ondergronds gebracht kan worden, niet valt af te leiden uit één enkele parameter maar een complex samenspel is tussen spanningslimieten, compensaties, beveiligingen en resonanties. Vanuit risico-oogpunt wordt geconcludeerd dat een kabellengte van 8 km op een voldoende betrouwbare manier ondergronds kan gebracht worden. Elke extra kilometer ondergrondse kabel verhoogt de risico's aanzienlijk, waardoor de betrouwbaarheid niet meer gegarandeerd kan worden. Tevens wordt in de conclusies gesteld dat bij een ondergrond met een goede thermische geleiding het benodigde aantal kabels kan verminderen naar 2 kabels per circuit en dat de lengte van de ondergrondse kabelsectie kan verhoogd worden naar 12 kilometer. Wat betreft Nautilus en de verbinding tussen het energie-eiland en het vasteland, moet erop gewezen worden dat dit verbindingen in HVDC zijn, waardoor deze geen invloed hebben op deze resonanties. Wat betreft een eventuele versterking van de as Gezelle – Van Maerlant in de Stevin-as, moet gesteld worden dat dit momenteel slechts een studieproject betreft met een indicatieve status.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat het uitgewerkte systeem in de studie 'Technical Note – Technical Challenges & Risks of HVDC Transmission for Ventilus and Loop of Hainaut Corridors' van Manitoba Hydro International een zeer moeilijke, onrealistische en onbetrouwbare transportverbinding was, waardoor de resultaten van het onderzoek voorspelbaar waren; de conclusie dat een verbinding op gelijkstroom niet mogelijk is, kan dan ook niet getrokken worden uit deze studie vermits werd uitgegaan van technisch moeilijke multiterminal-verbindingen, terwijl ook eenvoudige punt-punt-verbindingen mogelijk zijn (en reeds in gebruik is voor de interconnectie Nautilus en Triton). Bovendien kan een alternatief niet uitgesloten worden op basis van een voorafgaand onderzoek, zonder een degelijke afweging op plan-MER-niveau uit te voeren.

De Vlaamse Regering wijst in antwoord op deze bezwaarschriften naar het proces dat werd doorlopen en de onderzoeken rond technologie die in het kader van de bezorgdheden bijkomend werden uitgevoerd. De technologiekeuze werd uitgebreid onderzocht, zoals ook beschreven in §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. Het onderzoek omtrent technologie was niet beperkt tot enkel de studie van Manitoba Hydro International. Ook in andere studies werden meer eenvoudige gelijkstroomalternatieven onderzocht zoals punt-tot-punt verbindingen. Zoals omschreven in §2.3.3-§2.4.1 van de Scopingnota (Bijlage VIII bij voorliggend GRUP) en §2.3 van de Toelichtingsnota is de onmogelijkheid om de HVDC-technologie te gebruiken in het kader van Ventilus niet gerelateerd aan de maturiteit van de multi-terminal concepten, maar aan de technische beperkingen ervan, zoals de interoperabiliteit tussen systemen die gebruik maken van vermogenelektronica (zoals HVDC-verbindingen, maar ook windmolenparken) en de onmogelijkheid om een dergelijke HVDC link op een betrouwbare wijze als integraal deel van het AC-netwerk te laten functioneren om de noodzakelijke vermazing te realiseren. De Vlaamse Regering wijst erop dat in een GRUP de verschillende mogelijke alternatieven moeten worden getoetst aan de plandoelstellingen. Het DABM maakt immers een onderscheid tussen beschikbare alternatieven en (te onderzoeken) redelijke alternatieven. Enkel deze laatste moeten het voorwerp uitmaken van het plan-MER. Bij

het bepalen van de 'redelijkheid' van een alternatief moet in de eerste plaats rekening worden gehouden met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan (zie bv. RvS 2 juli 2019, nr. 245.039, vzw ARMA e.a.). De Vlaamse Regering wijst er op dat een uitvoeringsalternatief op gelijkstroom niet als "redelijk alternatief" werd weerhouden omdat dit alternatief niet aan de plandoelstellingen kon voldoen. Er kan derhalve niet gesteld worden dat een gelijkstroomalternatief in het kader van het proces rond Ventilus niet werd onderzocht: gelijkstroom werd als technologie werd omstandig bekeken in het volledige technologietraject, maar werd finaal niet als een redelijk alternatief beschouwd in het licht van de plandoelstellingen, zodat het alternatief niet werd meegenomen in de milieueffectbeoordeling.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing aan voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat de voordelen van gelijkstroom te gemakkelijk aan de kant zijn geschoven.

In antwoord op deze bezwaren wijst de Vlaamse regering er op dat uit verschillende onderzoeken is gebleken dat een alternatief op gelijkstroom niet aan de plandoelstellingen kan voldoen. Om die reden is het ook geen redelijk alternatief. De redelijkheid van een alternatief wordt immers in de eerste plaats bepaald door het doel en de geografische werkingssfeer van het plan (RvS 2 juli 2019, nr. 245.039, vzw ARMA e.a.). Het gegeven dat gelijkstroom een aantal voordelen zou hebben, maakt het nog geen redelijk alternatief.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt ingegaan op de voordelen van het gebruik van gelijkstroomtechnolgie, gaande van de aansluiting van batterijparken (met plannen om voor 500 MW batterijparken aan te leggen in België) tot de integratie in een Europees gelijkstroomnetwerk en het verbeteren van de netstabiliteit.

De Vlaamse Regering wijst in antwoord op deze bezwaarschriften naar het proces dat werd doorlopen en de onderzoeken rond technologie die in het kader van de bezorgdheden bijkomend werden uitgevoerd. De technologiekeuze werd uitgebreid onderzocht, zoals ook beschreven in §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. Het is inderdaad correct dat gelijkstroomtechnologie bepaalde ondersteunende diensten kan verlenen bij de uitbating van het net of andere voordelen biedt bij de netontwikkeling. Dit doet evenwel geen afbreuk aan het feit dat gelijkstroom geen alternatief is voor het Ventilus-project door haar technische beperkingen, zoals omstandig toegelicht in de verschillende onderzoeken .Dit is hoofdzakelijk gerelateerd aan de interoperabiliteit tussen systemen die gebruik maken van vermogenelektronica (zoals HVDC-verbindingen, maar ook windmolenparken) en de onmogelijkheid om een dergelijke HVDC-link op een betrouwbare wijze als integraal deel van het AC-netwerk te laten functioneren om de noodzakelijke vermazing te realiseren. Er kan hieromtrent ook verwezen worden naar het Federaal Ontwikkelingsplan, waar potentiële toepassingen van gelijkstroomtechnologie worden meegenomen in het onderzoek dat tot doel heeft de meest optimale ontwikkeling van het net voor te stellen.

Dit bezwaarschrift geeft geen aanleiding tot aanpasing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar lopende projecten, regelgeving of federale ontwikkelingsplannen uit de ons omringende en andere Europese landen als argumentatie dat Ventilus ook op gelijkstroom kan worden ontwikkeld. Men verwijst ook naar de ondergrondse aanleg in zee. Ook stelt men stelt dat in het buitenland strenge beperkingen gelden omtrent bovengrondse hoogspanningsverbindingen, gaande van reservatiestroken tot verplichte afbraak. Men verwijst naar projecten als het Alegroproject, Nemo, Nautilus, Sudlink, ... of verbindingen in HVDC tussen Denemerken en Nederland, in Duitsland, Zweden of Engeland en betreurt dat België verouderde technologie gebruikt. (gele is eerder beantwoord in T01)

In antwoord op deze adviezen en bezwaren merkt de Vlaamse regering op dat tijdens de eerste publieke consultatieronde omtrent de startnota veel inspraakreacties betrekking hadden op de mogelijkheid om het project ondergronds te realiseren in gelijkstroom. Er werd daarbij verwezen naar buitenlandse voorbeelden, veelal uit Nederland en Duitsland. Ook bleek er grote bezorgdheid te bestaan over de impact van Ventilus op de gezondheid. Om die reden is een dubbelcheck van de technologiestudie uitgevoerd, waarbij verschillende uitvoeringsalternatieven aan verschillende experten werden voorgelegd (inclusief de voorbeelden uit Duitsland en Nederland). Uit deze dubbelcheck is gebleken dat enkel een luchtlijn met wisselstroom aan de plandoelstellingen kan voldoen. Dit wordt ook bevestigd in het Eindrapport van de Ventilus-Intendant. De keuze voor gelijkstroom (HVDC) zou inhouden dat bepaalde plandoelstellingen niet kunnen worden gerealiseerd en is derhalve geen redelijk alternatief. Om die reden moe(s)t dit uitvoeringsalternatief ook niet verder worden onderzocht in het plan-MER.

Bij de verwijzing naar projecten in gelijkstroom, die inderdaad gebruikt worden voor verschillende toepassingen (in ook België), wordt vaak voorbijgegaan aan de integratie in het systeem. Met dit laatste wordt bedoeld dat bij de ontwikkelingsplannen altijd het geheel van noden, drijfveren en de hieruitvolgende projecten moet worden bekeken.

Naast projecten in gelijkstroom wordt ook in het Duitse ontwikkelingsplan (NEP) voorzien in een aanzienlijk investeringsprogramma in het wisselstroomnetwerk. Op de horizon 2037 zal er maar liefst 2.312 km nieuwe bovengrondse AC lijnen op 380 kV bijgebouwd worden. Tevens is er ook sprake van 5.927 km nieuwbouw naast bestaande lijnen en 3.198 km ombouw of versterking. In totaal wordt er dus geïnvesteerd in 11.437 km wisselstroomverbindingen ten opzichte van 7.921 km in gelijkstroomverbindingen (voor het onshore netwerk). De integratie van de voorziene gelijkstroom-corridors in het wisselstroomnet vereist steeds een sterk AC-net aan beide uiteinden van de verbinding. Indien niet, moet er een versterking van het lokale net gebeuren Zo worden er zowel aanzienlijke versterkingen als volledig nieuwe wisselstroom verbindingen gebouwd.

De strategie in het ontwerp van het Duitse NEP is dus duidelijk niet om alleen HVDC-verbindingen te plaatsen en offshore wind aan te sluiten op het bestaande wisselstroomnetwerk. Ook hier geldt duidelijk dat het AC-net voldoende robuust en vermaasd moet zijn, net om de integratie van de HVDC-technologie mogelijk te maken, om de grote stromen toe te laten en om aan de lokale noden te beantwoorden. De HVDC-verbindingen dienen te worden aangesloten in voldoend sterke knooppunten en hebben als drijfveer het transport van hernieuwbare energie in bulk te transporteren over zeer lange afstand. Om de stabiliteit van het net niet in gedrang te brengen zijn per verbinding de vermogens beperkt tot 2 GW en worden er zoveel als mogelijk gediversifieerd in aansluitingspunten.

Wat betreft de aansluiting van de windmolenparken werd inderdaad gekozen voor de HVDC-technologie voor een groot deel van projecten, vooral vanwege de afstand van de

kust. Ook hier werden de projecten eerst in de nabijheid van de kust aangesloten mits versterkingen van het interne net en werd er pas in een latere fase gekozen voor aansluitingen verder in het netwerk, mits de nodige versterkingen van het AC-net.

Het "hypergrid" in Italië is ook een bundeling van verschillende afzonderlijke gelijkstroomprojecten en betreft geen vermaasd overlay HVDC-netwerk. Voor wat betreft de verbindingen naar de eilanden: dit zijn offshore verbindingen waarbij het logisch is dat met HVDC wordt gewerkt, gezien de gekende problemen met de toepassing van wisselstroom voor lange afstanden offshore. Tevens wordt op Sardinië onshore zelf met AC gewerkt. Allen hebben ze ook de eigenschap dat bij een faling op deze DC-verbinding, dit kan worden opgevangen door het bestaande of gelijktijdig te ontwikkelen AC netwerk. Hierbij is het ook belangrijk om op te merken dat ook uitbreidingen op het wisselstroomnetwerk voorzien zijn en de HVDC-ontwikkelingen verder bouwen op reeds geplande versterkingen van het wisselstroomnetwerk.

Ook in Nederland wordt ernaar gestreefd om meerdere gesloten lussen te maken op 380 kV om zo de robuustheid van het net te verzekeren en het mogelijk te maken om de gelijkstroomverbindingen te integreren.

De lange HVDC-verbindingen hebben dan als enige drijfveer het aansluiten van offshore windenergie en deze rechtstreeks naar een de centra van grote belasting te brengen. In Nederland wordt het grootste deel van de offshore windenergie dicht bij de kust aangesloten aan het wisselstroomnetwerk, met bijhorende AC versterkingen.

Ook in het geval van een aansluiting verder in het land (bv. Maasbracht) gebeurt er een versterking van het wisselstroomnetwerk in de buurt.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat het gelijkstroomalternatief zelfs een betere invulling geeft aan het voorzorgsprincipe.

In antwoord op dit bezwaar wijst de Vlaamse regering er op dat de milieueffecten (voor- en nadelen) van verschillende alternatieven worden onderzocht in het plan-MER. Enkel redelijke alternatieven moeten in het plan-MER op hun milieueffecten onderzocht. Bij het bepalen van de 'redelijkheid' van een alternatief moet in de eerste plaats rekening worden gehouden met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan (zie bv. RvS 2 juli 2019, nr. 245.039, vzw ARMA e.a.). Op basis van verschillende onderzoeken is gebleken dat het door bezwaarindieners aangebrachte alternatief niet aan de plandoelstellingen kan voldoen. Om die reden is het ook geen redelijk alternatief. Het gegeven dat dit alternatief bepaalde voordelen zou hebben, doet geen afbreuk aan het voorgaande.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In het advies van de gemeente Ledegem wordt erop gewezen dat nergens wordt gesteld dat de aanlanding van elektriciteit niet mogelijk zou zijn op gelijkstroom.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord op dit advies aan dat een gedeelte van de offshore windproductie effectief via een gelijkstroomverbinding aan land zal worden gebracht zoals duidelijk beschreven is in de toelichtingsnota onder §4,1,1 "Aanlanding MOG II en in paragraaf 5,3,1, "Ondergrondse verbindingen aanlandingslocatie en Stevin – nieuwe hoogspanningsstation De Spie (Brugge, Blankenberge en Zuienkerke)."

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat HVDC omvormers gekoppeld moeten worden aan het bestaande net, hetgeen voor bepaalde risico's zorgt en een probleem is dat sowieso opgelost moet worden; men is van mening dat deze risico's er derhalve per definitie zijn, los van de keuze om Ventilus al dan niet in gelijkstroom uit te voeren.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar het Federaal Ontwikkelingsplan 2024-2034 alsook het technologietraject zoals beschreven in §2.3 van de Toelichtingsnota.

Gelijkstroomtechnologie wordt inderdaad reeds toegepast en gekoppeld op het bestaande net. De invloed van deze gelijkstroominstallaties op het bestaande net en de mogelijke toepassingen van deze gelijkstroomtechnologie zijn afhankelijk van vele factoren. Het is niet correct veralgemeend te stellen dat de risico's gelijkwaardig en/of aanvaardbaar zouden zijn voor gelijkstroominstallaties ongeacht het aantal, het vermogen... of de sterkte van het net op het aansluitpunt. Het is evenmin correct om in algemene termen te stellen dat dit een probleem is dat moet opgelost worden.

Een sterk en robuust net is noodzakelijk voor de integratie van grote hoeveelheden van vermogenelektronica en Ventilus in wisselstroom is hiervoor essentieel.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt geduid op het risico dat het realiseren van Ventilus in wisselstroom een lock-in effect verooorzaakt, waardoor ook in de toekomst nog meer luchtlijnen zullen worden aangesloten op de bestaande masten, met alle bijhorende nadelen.

De Vlaamse Regering begrijpt de bezorgdheid van de bezwaarindiener en geeft aan dat voor het bepalen van nieuwe hoogspanningslijnen rekening wordt gehouden met de principes uit het richtinggevende gedeelte van het RUimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). De richtinggevende en bindende delen van de structuurplannen binden de plannende overheid immers (cf. art. 2.1.2, § 2 en 3 VCRO). Het RSV blijft van kracht zolang het niet is vervangen voor het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Op basis van deze principes wordt eerst r gekeken of een bestaande lijn niet kan worden versterkt of een andere lijn kan worden herbenut. Daarnaast zal er worden gekeken of een bundeling nuttig is. Op dat moment zal eveneens gekeken worden wat de op dat moment beschikbare technologie is die nuttig is voor de doelstellingen van de nieuwe lijn en zal ook een milieu- en andere beoordeling moeten worden opgemaakt. Er zijn met andere woorden verschillende elementen die het tracé van een nieuwe toekomstige lijn zullen bepalen. Een nieuwe hoogspanningsverbinding vormt geen aanleiding om zonder bijkomende beoordeling nieuwe hoogspanningsverbindingen in te planten. De Vlaamse Regering verwijst specifiek in antwoord op dit bezwaar ook naar paragraaf 4.4.1 van de toelichtingsnota waar bij de beschrijving van de bouwblokken van Ventilus onder de rubriek "Bovengrondse 380 kV-verbinding TBD – Avelgem en TBD – Stevin " wordt aangegeven dat via de referentietechnologie luchtlijn kan de benodigde transportcapaciteit van 6 GW behaald kan worden door een verbinding te realiseren met 2 circuits die elk 3 GW kunnen transporteren. Dit heeft als gevolg dat aan dezelfde masten geen bijkomende draadstellen (circuits) kunnen worden bevestigd. Een lock-in effect wordt aldus niet

veroorzaakt omdat toekomstige projecten op hun eigen merites zullen worden beoordeeld in hun decretaal voorziene procedures voor de opmaak van een GRUP en de omgevingsvergunning.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het gelijkstroomvoorstel zoals opgenomen in de start- of scopingnota geen gebruik maakte van de meest recente HVDC-technologie.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op deze bezwaren naar het proces dat werd doorlopen en de onderzoeken rond technologie die in het kader van de bezorgdheden bijkomend werden uitgevoerd. De technologiekeuze werd uitgebreid onderzocht, zoals ook beschreven in §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. In de studies uitgevoerd door de Intendant en Prof. Dr. Ing. Dirk Westermann werden ook de mogelijke toekomstige ontwikkelingen in acht genomen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het Federaal Ontwikkelingsplan, waarin wordt aangegeven dat een volledige uitval van Stevin, ook bij de uitvoering van Ventilus in AC volgens het huidige voorstel, nog steeds zou leiden tot een problematisch stabiliteitsprobleem. De integratie van gelijkstroomtechnologie is, zelfs na realisatie van het Ventilus-project zoals opgenomen in voorliggend GRUP, essentieel om te komen tot een stabiel netwerk.

De Vlaamse regering merkt op dat op een elektriciteitsnetwerk er zich een breed gamma aan fenomenen kunnen voordoen die een impact kunnen hebben op de stabiliteit van het net. De integratie van gelijkstroomverbindingen, en dan meer specifiek de HVDC-convertoren, kan inderdaad voor bepaalde van deze fenomenen een positieve impact betekenen. Zo kan elke HVDC-converter ook zorgen voor een zeer snelle spanningsondersteuning, wat de spanningsstabiliteit ten goede komt (zie Federaal Ontwikkelingsplan 2024-2034 – Sectie 3.4 Middelen voor spanningsbeheer).

De integratie van grote hoeveelheden aan omvormers (zoals de meeste hernieuwbare energiebronnen zijn, maar ook HVDC-omvormers vallen hieronder) gaat echter gepaard met het verschijnen van een nieuw gamma aan fenomenen die de stabiliteit in het gedrang brengen. De sectie 3.5 Stabiliteitsnoden ten gevolge van de integratie van grote hoeveelheden aan hernieuwbare bronnen - zie Federaal Ontwikkelingsplan 2024-2034 – Pagina 211 e.v. behandelt dit uitgebreid.

Dergelijke omvormers hebben dus wel degelijk ook een negatieve impact op de stabiliteit van het net, een impact die groter wordt naargelang de hoeveelheid omvormers die gekoppeld is aan het wisselstroomnetwerk groeit.

In antwoord op de stelling dat met Ventilus in wisselstroom geen robuuste netwerk wordt uitgebouwd volgens Elia in het Federaal OntwikkelingsPlan verwijst de Vlaamse Regering naar het Federaal Ontwikkelingsplan 2024-2034 alsook het technologietraject zoals beschreven in §2.3 van de Toelichtingsnota.

Ventilus werd ontwikkeld als het meest optimale antwoord op een enveloppe aan noden. Het is correct dat deze noden, zoals de aansluiting van windturbines of offshore interconnectoren doorgaans gebruik maken van omvormers en gelijkstroomtechnologie.

De voorgestelde oplossing zoals opgenomen in het Federaal ontwikkelingsplan 2024-2034 is een zeer robuuste situatie, waarvan Ventilus een essentieel onderdeel van uitmaakt. Dit werd toegelicht in de paragraaf 3.5.2 Starre spanningsgolfvorm p215 van het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034, met weergave van simulatieresultaten. De realisatie van Ventilus maakt het net mogelijk om al deze installaties op een veilige manier in het net te integreren. Het is correct dat er nog bijkomende maatregelen, zoals de installatie van synchrone condensers, nodig zijn om zeer specifieke situaties af te dekken. Dit is vooral het gevolg van de hoeveelheid aan omvormers en de verschillende generaties hiervan:

Specifiek aan dit geval is, dat het instabiele gedrag optreedt in bepaalde netconfiguraties, zonder dat er een incident hoeft plaats te vinden en dat het niet afhankelijk is van de getransporteerde vermogens maar wel van het aantal geïnstalleerde omvormers. Indien één van beide corridors Stevin/Ventilus buiten dienst is, is de referentiespanning niet meer sterk genoeg en is de onderlinge beïnvloeding van al de aanwezige omvormers te groot, waardoor de spanning erg grillig wordt.

Zoals in deze paragraaf ook aangehaald wordt, is de enige realistische oplossing op dit moment een verdere versterking van het net, wat kan door het bouwen van nieuwe verbindingen of door de plaatsing van synchrone condenser:

Een versterking van de spanningsgolfvorm, dit zou kunnen door het versterken van het net, zoals bijvoorbeeld bijkomende verbindingen. Dit is echter geen redelijke oplossing voor dit probleem. Het plaatsen van Synchrone Compensatoren (§2.3 Technologie in de energietransitie), heeft echter ook een versterkend effect op de spanning. Tevens zijn dergelijke toestellen zeer robuust en dienen ze niet afgestemd te worden op een zeer specifieke situatie. De uitgevoerde simulaties toonden aan dat het plaatsen van synchrone compensatoren, al dan niet met een hoge inertie, een zeer effectief middel zijn om deze instabiliteit te mitigeren.

Het is correct om te stellen dat de uitdaging van de integratie in het AC systeem blijft bestaan, ook met de realisatie van Ventilus. Echter, zoals beschreven in het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034 paragraaf 4.5.2.1 Ventilus - p296 is de realisatie van Ventilus essentieel om de robuustheid en stabiliteit van het net te verhogen:

"Het inlussen van de bestaande Stevin-verbinding om te komen tot een meer robuuste netstructuur en het verlagen van de netrisico's. Samen met Boucle Du Hainaut, die de as Horta-Mercator inlust, evolueert het Belgische 380 kV-net van één lus op 380 kV naar drie lussen. Die netwerk architectuur biedt een aanzienlijke verhoging van de transportcapaciteit én de nodige robuustheid en flexibiliteit om onze centrale positie in het Europese systeem te verankeren en de volgende stappen richting 2050 op een ordelijke manier te organiseren."

Tevens dient hierbij nog opgemerkt te worden dat de voorgestelde technologie in het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034 zeer matuur is en vandaag kan gerealiseerd worden. Hiervoor verwijzen we naar paragraaf 2.3.2 Synchrone compensatoren waarin duidelijk aangegeven wordt dat deze toestellen al gedurende lange tijd gebruikt werden in het net:

Een synchrone compensator is elektrisch gezien een elektrische synchrone motor die geen last aandrijft. Dit toestel wordt, in tegenstelling tot een normale motor, niet gebruikt om elektrische energie om te zetten in mechanische energie, maar wel om bepaalde elektrische parameters in het net aan te passen. Het is geen nieuwe technologie, gezien dit toestel decennialang gebruikt werd om de spanning in het net te regelen, vóór de opkomst van de condensatoren en spoelen op hoogspanning. In de context van een steeds toenemende integratie van hernieuwbare energie, gebaseerd op vermogenelektronische

omvormers, wint dit toestel echter terug aan belang als een middel om de stabiliteit te verzekeren.

De oplossing uitgewerkt in het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034 resulteert dus in een zeer robuuste situatie gebaseerd op betrouwbare en bewezen technologieën, waarvan Ventilus een essentieel onderdeel van uitmaakt. Er zijn geen bijkomende ontwikkelingen meer nodig om een stabiel netwerk te bekomen. De uitvoering van Ventilus in wisselstroom zorgt wel degelijk voor een meer stabiel netwerk en is zelfs noodzakelijk om de stabiliteit te kunnen garanderen en de beschreven N-2 situatie op te vangen. De simulaties toegelicht in paragraaf 3.5 Stabiliteitsnoden van het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034 ten gevolge van de integratie van grote hoeveelheden aan hernieuwbare bronnen tonen dit net aan door de resultaten van uitgebreide simulaties. Het verder onderzoek waarnaar verwezen wordt in het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034 verwijst naar de volgende stappen op een langere tijdshorizon, waarbij de integratie van omvormers nog verder zal toenemen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de in de toelichtingsnota beschreven beperking van de ondergrondse aanleg van het tracé tot 8 à 12km, omwille van een verhoogde kans op het optreden van resonanties, spanningssprongen en uitbatingsrisico's, waardoor de betrouwbaarheid niet meer gegarandeerd kan worden. Men stelt de vraag hoe groot die 'verhoogde kans' is, vermits deze mogelijk verwaarloosbaar zou kunnen zijn en zou kunnen opwegen tegen het voordeel van een langer (zo niet volledig) traject ondergronds. Men verwijst ter vergelijking naar het tracégedeelte aanlandingslocatie - De Spie/Herdersbrug, waar een ondergrondse aanleg is gepland over ruim 15 km. Men vraagt een onafhankelijke studie ter staving van de afstandsbeperking.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op deze adviezen naar §2.3.3-§2.4.1 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij voorliggend GRUP.

Het Ventilus project zal deel uit maken van de ruggengraat (380kV) van het Belgische elektriciteitsnet. De hoogspanningsverbinding zal essentieel zijn voor het transport van elektriciteit afkomstig van de offshore windparken en verbindingen met buurlanden, dezogenaamde interconnecties. Daarnaast is Ventilus nodig om de bestaande Stevin-lijn in te lussen in het vermaasde elektriciteitsnet. Hierdoor zal het Ventilus project een belangrijke bijdrage leveren aan de Belgische bevoorradingszekerheid. Een heel stabiele en betrouwbare werking van deze ruggengraat is noodzakelijk want een incident op dit deel van het elektriciteitsnet kan verstrekkende gevolgen hebben voor de bevoorradingszekerheid en de marktprijzen, niet al leen in België maar over heel Europa. Risico’s op problemen met de bevoorradingszekerheid met economische en sociale gevolgen moeten zo beperkt mogelijk gehouden worden. (cfr. Scoping nota §2.3.3 p. 33-34)

De afstand die in wisselstroom ondergronds kan worden gebracht, wordt niet bepaald door één specifieke parameter. Deze afweging is onderhevig aan een complex samenspel tussen technische aspecten, zoals spanningslimieten, compensaties, beveiligingen en resonanties.

Elia heeft in studies de mogelijkheden onderzocht van een ondergrondse aanleg van Ventilus zonder de leveringszekerheid in gedrang te brengen. Daarbij is een methode van de TU Delft en TenneT gebruikt.

Terwijl voor hoogspanningsnetten opgebouwd uit bovengrondse hoogspanningslijnen de eerste resonantie-pieken typisch boven de 1000 Hz liggen, een regio waar geen nefaste interacties meer worden verwacht, kunnen bekabelde netten (de kabels met hun relatief hoge capacitieve werking), eerste resonantiepieken vertonen die veel lager liggen. Het aantal kabels in parallel geschakeld alsook de oplopende lengtes van de tracés hebben een verschuivende invloed naar lagere frequenties.

Voor de 6GW Ventilus-verbinding werden resonantiepieken berekend dicht bij de 100Hz, wat wordt beschouwd als een gevaarlijke frequentie-zone aangezien deze met zekerheid interferentie geeft met het inschakelen transformatoren die onder meer tot gevaarlijk hoge spanningen kunnen leiden. Deze stabiliteitsproblemen kunnen dus leiden tot ongecontroleerde uitschakelingen met cascade (gelijktijdig verliezen van meerdere netelementen) en schade met langdurige onbeschikbaarheid voor herstellingen.

Hierbij werd ook rekening gehouden met omliggende netten (zoals o.a. het offshorekabelnetwerk, verbinding tussen Stevin en Gezelle van ongeveer 10km) welke ook zorgen voor een verschuiving van de resonantiepieken maar slechts een secundaire invloed hebben op de resultaten.

Onafhankelijke experten hebben dan ook bij de dubbelcheck technologie bevestigd dat in deze studies de mogelijkheden voor het gedeeltelijk ondergronds aanleggen van Ventilus met de juist systematische aanpak werd onderzocht.

Vanuit risico-oogpunt kan geconcludeerd worden dat voor de Ventilus verbinding een kabellengte van 8 km op een voldoende betrouwbare manier ondergronds kan gebracht worden met 3 kabels per circuit. Indien de samenstelling van de ondergrond het toelaat, kan met 2 kabels per verbinding gewerkt worden, dit met een kabellengte van maximaal 12 kilometer tot gevolg.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de in de toelichtingsnota beschreven beperking van de ondergrondse aanleg van het tracé tot maximaal 2 delen. Men wijst erop dat nergens een duidelijke reden wordt gegeven waarom er slechts 2 deelzones kunnen worden weerhouden, laat staan wat de impact zou zijn mochten er toch 3 deelzones weerhouden worden.

In antwoord op dit bezwaar verwijst de Vlaamse regering naar de scopingnota (versie 3) waarin wordt uitgelegd dat voor elk ondergronds gedeelte van de verbinding een lijn-kabel-transitie moet gerealiseerd worden, waardoor de complexiteit van de beveiliging van de verbinding verhoogt. Bovendien voegt men bij elke transitie apparatuur toe in de verbinding die de kans op falen verhoogt. Het aantal delen waarin deze totale lengte onderverdeeld kan worden dient dus zo laag mogelijk te zijn. Bij voorkeur wordt het ondergrondse gedeelte dus als één geheel aangelegd. Voor het onderzoek wordt er uitgegaan van maximaal twee deelzones om het aantal overgangen van luchtlijn naar kabels (of omgekeerd), en dus het aantal opstijgpunten (tussenstations) beperkt te houden (scopingnota, p. 65). Deze analyse was eveneens opgenomen in §9.2.3 van de Elia Technologiestudie 2018 en bevestigd in de conclusie van de experten bij de dubbelcheck technologie. Daarnaast hebben de opstijgpunten ook andere nadelige effecten die beschreven staan in de MER. Deze adviezen geven geen aanleiding tot een aanpassing van het voorliggend GRUP.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat een ondergrondse aanleg van de hoogspanningsverbinding doorheen een (utiliteits-)tunnel mogelijk moet zijn, met een verwijzing naar de tunnelverbinding met het Verenigd Koninkrijk.

In antwoord op deze bezwaren verwijst de Vlaamse Regering naar §2.3 van de Toelichtingsnota waarin de technologiekeuze wordt beschreven. Voor deze hoofdtransportverbinding moet een luchtlijn met wisselstroom beschouwd moet worden als de referentietechnologie. Technisch kan deze wisselstroomverbinding plaatselijk ondergronds gebracht worden met een totale lengte van 8 km, tot maximaal 12km. Het verhogen van de totale lengte ondergronds tot 12km is enkel mogelijk indien de samenstelling van de ondergrond voldoende afkoeling toelaat zodat met 2 in plaats van 3 parallelle kabels per circuit gewerkt kan worden. Voor ondergrondse verbindingen bestaan er verschillende plaatsingstechnieken zoals plaatsing in open sleuf, wachtbuizen, ondergrondse boringen en alsook leidingentunnels met geperste buizen. (Bijlage 4_1 Hoogspanningsnet België)

De haalbaarheid om deze toe te passen moet echter steeds gecontroleerd worden op basis van lokale randvoorwaarden van de plaatsingstechniek zoals o.a. benodigde plaats, type ondergrond, etc. alsook hun invloed op het elektrisch systeem zoals o.a. transportcapaciteit, vermoffing en cross-bonding.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat het niet gegarandeerd is dat de aangeduide lengte en kilometers van de ondergrondse leiding ook effectief zal worden gehaald.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord op dit bezwaarschrift aan dat in het GRUP de ondergrondse delen van het tracé van Ventilus verordenend worden vastgelegd, zowel op het grafisch plan als via de stedenbouwkundige voorschriften. Dit laat geen marge om van deze uitvoeringsvorm (ondergronds) af te wijken bij een omgevingsvergunningsaanvraag. Bovendien kan men niet zo maar van een ondergrondse verbinding een bovengrondse verbinding maken of omgekeerd. Hiervoor zijn ook opstijgpunten nodig. Deze zijn vastgelegd op het grafisch plan en bestemmingsmatig ook vertaald in de stedenbouwkundige voorschriften. Dit vormt het kader voor de toekomstige omgevingsvergunningsaanvragen.

Dit bezwaarschrift geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gevraagd met hoeveel circuits zal gewerkt worden voor de ondergrondse gedeeltes van het tracé, hetgeen van belang is gezien daarmee de maximale ondergrondse lengte wordt bepaald.

In antwoord op dit bezwaar verwijst de Vlaamse Regering naar § 4.4.6 van de toelichtingsnota waar bij de beschrijving van het "Boven- en ondergronds tracé ter hoogte van Izegem" duidelijk gesteld wordt dat "gezien de totale lengte ondergronds van het gekozen tracé zo ruim mogelijk wordt genomen (meer dan 8 km), moet de ondergrondse aanleg met 4 circuits gebeuren".

Dit bezwaarschrift geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden opmerkingen gegeven over de keuze om in voorliggend GRUP toch over een beperkte afstand een ondergrondse aanleg

te voorzien. Men vraagt hoe dit verenigbaar is met het principe van een robuust netwerk, waarom de afstand beperkt is en waarom het niet over de volledige afstand kan.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op deze bezwaren naar het technologietraject zoals beschreven in de Toelichtingsnota. De afstand die in wisselstroom ondergronds kan worden gebracht, wordt niet bepaald door éénspecifieke parameter. Deze afweging is onderhevig aan een complex samenspel tussen technische aspecten, zoals spanningslimieten, compensaties, beveiligingen en resonanties. Elia heeft in studies de mogelijkheden onderzocht van een ondergrondse aanleg van Ventilus zonderde leveringszekerheid in gedrang te brengen. Daarbij is een methode van de TU Delft en TenneT gebruikt. Vanuit risico-oogpunt wordt geconcludeerd dat een kabellengte van 8 km op een voldoende betrouwbare manier ondergronds kan gebracht worden. Elke extra kilometer ondergrondse kabel verhoogt de risico's aanzienlijk, waardoor de betrouwbaarheid niet meer gegarandeerd kan worden. Tevens wordt in de conclusies gesteld dat bij een ondergrond met een goede thermische geleiding het benodigde aantal kabels kan verminderen naar 2 kabels per circuit en dat de lengte van de ondergrondse kabelsectie kan verhoogd worden naar 12 kilometer.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt als alternatief 4 hoogspanningsverbindingen voorgesteld van elk 1,5 GW via ondergrondse gelijkstroomkabels, of 2 gelijkstroomverbindingen van 2,6 GW. Ondertussen zijn ondergrondse gelijkstroomverbindingen van 2 GW de standaard geworden voor het transport van offshore windenergie landinwaarts en interconnecties. Er zijn verschillende voordelen aan het werken met gelijkstroomkabels. Men wijst op de snelle Europese en wereldwijde technologische evoluties en stelt dat de benodigde technologie nu al beschikbaar is, zoals bewezen door projecten op 525 kV in verschillende buurlanden. Gezien de geplande gelijkstroomverbindingen in de buurlanden, kunnen deze in de toekomst aan elkaar gekoppeld worden tot een Europees gelijkstroomnetwerk, waar Ventilus, Boucle du Hainaut en Triton deel van zouden kunnen uitmaken.

In antwoord op deze bezwaren geeft de Vlaamse Regering aan dat het correct is dat de Nederlandse transmissienetbeheerder TenneT een standaard 2 GW gelijkstroomverbinding voorgesteld heeft voor de aansluiting van de offshore windmolenparken in hun ontwikkelingsplan. Dit betreft echter een keuze van de Nederlandse transmissienetbeheerder en op basis hiervan kan niet geconcludeerd worden dat dit een industriestandaard is. Een geharmoniseerde Europese standaard voor HVDC-installaties die interoperabiliteit garandeert bestaat vooralsnog nog niet. De vermeldde projecten maken evenmin deel uit van een toekomstig Europees gelijkstroomnetwerk. Het betreft hier individuele projecten. Het gebruik van 2 GW verbindingen garandeert evenmin dat elk HVDC-systeem van de verschillende leveranciers eenvoudig zou kunnen worden gekoppeld. Dezelfde beperkingen blijven bestaan qua interoperabiliteit en integratie in een vermaasd wisselstroomnetwerk. Bijkomend geeft de Vlaamse Regering aan dat deze oplossingen enkel zouden tegemoet komen aan sommige doelstellingen maar niet aan alle in het GRUP vooropgestelde plandoelstellingen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt voorgesteld om het vereiste vermogen over meerdere lijnen te verdelen, om de impact op de omgeving te beperken. In dezelfde lijn wordt voorgesteld om de energie van de energie-eilanden op meerdere plaatsen aan land te brengen, zodat niet 1 grote verbinding nodig is. Men suggereert de connectie te maken tot Zandvliet en aan te sluiten op het Mercator-netwerk.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op deze bezwaren naar het proces dat werd doorlopen in het kader van de technologiekeuze, zoals ook beschreven in §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. De vraag naar een implementatie van meerdere verbindingen met een lagere capaciteit en/of spanning werd ook voorgelegd aan de experten bij de dubbelcheck technologie en werd niet als redelijk alternatief beschouwd (cfr. Antwoordnota pg. 27-28). Samenvattend was de conclusie hiervan:

- de kustregio blijft een zwak net door het verlagen van het kortsluitvermogen
- de stroomverdeling over Ventilus-Stevin wordt ongunstig beïnvloed
- het heeft een negatief effect op de betrouwbaarheid en beschikbaarheid van de verbinding
- het geeft geen aanleiding tot het verder ondergronds plaatsen

De suggestie om de connectie te maken tot Zandvliet en vandaar aan te sluiten op het Mercator-netwerk moet worden beschouwd als een rechtstreekse aansluiting in het net, zonder te voorzien in een vermazing met Stevin. De Vlaamse Regering verwijst hiervoor naar de antwoorden die in voorliggend besluit reeds werden geformuleerd naar aanleiding van gelijkaardige suggesties zonder vermazing. Bijkomend verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat het GRUP cumulatief aan de 6 vooropgestelde plandoelstellingen moet voldoen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt als alternatief het heropstarten van watermolens nabij de verbruikers gesuggereerd, het verbruiken van minder elektriciteit door een hogere kostprijs, het uitdelen van zonnepanelen of opslaan van energie ter hoogte van de windturbines zelf. Anderen suggeren in algemene bewoordingen het uitwerken van lokale alternatieven door of in samenwerking met de lokale bevolking.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze suggesties met betrekking tot een ander energiebeleid, maar wijst op het feit dat met voorliggend GRUP de realisatie van een aantal plandoelstellingen wordt mogelijk gemaakt. Deze plandoelstellingen volgen uit het FOP waarin op verschillende paragrafen in voorliggend besluit en in de Toelichtingsnota is op ingegaan. Dit Federaal Ontwikkelngsplan vormt de aanleiding van voorliggend GRUP . Deze suggesties kunnen met andere woorden niet leiden tot een aanpassing van het GRUP omdat dit niet tot de scope van het GRUP behoort, het vormt het ruimere kader en de aanleiding voor het voorliggende plan.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het volwaardig onderzoeken van gelijkstroom niet gebeurd is louter en alleen omwille van de kostprijs.

In antwoord op dit bezwaar wijst de Vlaamse Regering er op dat bij de selectie van redelijke alternatieven het criterium ‘kostprijs’ niet als criterium is gehanteerd om redelijke

alternatieven te selecteren. Wel werden de verschillende mogelijke alternatieven getoetst aan de plandoelstellingen. Een alternatief dat niet voldoet aan deze doelstellingen, is geen redelijk alternatief. Een uitvoeringsalternatief op gelijkstroom werd niet als "redelijk alternatief" weerhouden omdat dit alternatief niet aan de plandoelstellingen kon voldoen. Verder dient erop gewezen dat de keuze voor technologie niet gebeurd is op basis van de financiële kenmerken, maar op basis van de technische kenmerken die onderzocht werden in de vele studies, zoals omstandig omschreven in §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat zelfs uit de startnota blijkt dat gelijkstroomtechnologie wel degelijk technisch mogelijk is en voordelen heeft, maar om financiële redenen niet mee in overweging is genomen. Kostprijs mag cfr. art. 1.1.4 VCRO nochtans niet primeren, de duurzame ruimtelijke oplossing in het belang van huidige en toekomstige generaties moet voorop staan. Sommige bezwaarindieners verwijzen naar andere regio's, waar grote infrastructuurinvesteringen gepland zijn en vragen soortgelijke budgetten voor de realisatie van een gelijkstroomverbinding in West-Vlaanderen.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar de antwoorden die reeds werden gegeven met betrekking tot het feit dat kostprijs geen rol heeft gespeeld bij de technologiekeuze. Bij de selectie van redelijke alternatieven is het criterium 'kostprijs' niet als criterium gehanteerd om redelijke alternatieven te selecteren. Wel werden de verschillende mogelijke alternatieven getoetst aan de plandoelstellingen. Een alternatief dat niet voldoet aan deze doelstellingen, is geen redelijk alternatief. Een variant op gelijkstroom werd niet als "redelijk alternatief" weerhouden omdat dit alternatief niet aan de plandoelstellingen kon voldoen. Er kan met andere woorden gesteld worden dat de bepalingen van de VCRO werden gevolgd en dat met voorliggend GRUP een duurzame ruimtelijke oplossing wordt voorgesteld in het belang van huidige en toekomstige generaties. Van de verwijzing naar andere regio's (onder meer Antwerpen) waar grote budgetten voorzien zijn voor de realisatie van bepaalde projecten neemt de Vlaamse Regering in het kader van voorliggend GRUP akte en geeft aan dat de realisatie van Ventilus, in tegenstelling tot de projecten waar de bezwaarindieners naar verwijzen, niet zal worden betaald door de Vlaamse Regering maar wel door Elia die Ventilus zal realiseren. Een vergelijking maken met andere infrastructuurprojecten gaat dan ook niet op.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt verwezen naar het gebruik van zwavelhexafluoride om te isoleren. Men wijst erop dat dit een krachtig broeikasgas is met een zeer hoog aardopwarmingsvermogen en dus grote risico's bij lekken. Men stelt in vraag of dit risico is meegenomen in de studie rond een duurzaam energiebeleid?

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar de Scopingnota, zoals gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP. In §9.5.2 wordt ingegaan op dit aspect van de technische installatie van het hoogspanningsstation (tabel - lucht). Ook in het Plan-MER, Bijlage V bij het GRUP, is de impact hiervan verder onderzocht in de discipline klimaat (§10.3.3 in stap 1). Ter hoogte van HS-stations is er een mogelijk risico op ontsnappen

van broeikasgassen. Bij GIS-installaties wordt namelijk SF6-gas gebruikt als schakel- en isolatiemedium. Dit gas is een erkend broeikasgas. Elia werkte een specifiek investerings- en onderhoudsbeleid uit om het risico op SF6-lekken te beperken. De constructeurs moeten een zeer streng maximaal lekpercentage garanderen voor de hele levensduur van de installaties. Het onderhoudsbeleid streeft naar een minimum van manipulaties op de met SF6-gas gevulde compartimenten. Het risico dat broeikasgassen ontsnappen door het project Ventilus is bijgevolg zeer beperkt.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing aan voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gewezen op de voordelen van het transponeren van de (bovengrondse) lijnen, waardoor het resulterende magnetisch veld verkleint. Men wijst erop dat het transponeren ook vandaag al mogelijk is en dient te gebeuren, in plaats van het als pasmunt te gebruiken voor de verzwaring van de lijn.

De Vlaamse Regering bevestigt de stelling in het bezwaarschrift dat het transponeren van de bovengrondse lijnen voordelen met zich meebrengt. Het is ook daarom dat dit principe is opgenomen in het afsprakenkader voor chronische blootstelling dat is overeengekomen met Elia. Waar mogelijk zal dit principe ook voor Ventilus worden toegepast.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing aan voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd op welke hoogte de luchtlijnen zullen hangen. In een bezwaarschrift wordt gesuggereerd om zeer hoge masten te gebruiken, tot 150m hoogte, zodat het magnetisch veld op maaiveldhoogte verwaarloosbaar wordt.

De Vlaamse Regering antwoordt dat in voorliggend GRUP de hoogte van de masten niet werd vastgelegd in de stedenbouwkundige voorschriften. Er is in het plan-MER wel steeds uitgegaan van een realistische uitvoering van de Ventilus-lijn voor de bepaling van de mogelijke impact. Hierbij kan worden verwezen naar §4.1.3 van de scopingnota, waarin staat dat er uitgegaan wordt van ca 50 à 60m voor een 380 kV mast. In de standaardmaatregelen staat verder dat er bij het bepalen van de hoogte zal rekening gehouden worden met bestaande gebouwen en mogelijke toekomstige uitbreidingen van activiteiten. Deze standaardmaatregel werd vertaald in de stedenbouwkundige voorschriften. Bijkomend wenst de Vlaamse Regering erop te wijzen dat de bezwaarindiener hogere masten vraagt omwille van het verkleinen van het magnetisch veld op maaiveldhoogte. In reactie hierop moeten 2 elementen worden aangehaald. Ten eerste gaat de bezwaarindiener voorbij aan het feit dat hogere masten ook andere (negatieve) effecten met zich mee kunnen brengen, zoals visuele verstoring of gevolgen voor het luchtverkeer. Ten tweede wijst de Vlaamse Regering erop dat vanuit te bekomen effect (verkleinen EMF-zone) de bezwaarindiener voorbij gaat aan het voorgzorgsprincipe. Over het toepassen van het voorzorgsprincipe heeft de Europese Commissie (2000) een mededeling opgemaakt met richtlijnen. Volgens deze mededeling moeten maatregelen op basis van het voorzorgsprincipe onder andere aangepast zijn aan het gewenste beschermingsniveau (proportionaliteitsprincipe). De vraag die gesteld kan worden, is of het voorzien van masten van 150m hoog tegemoet komt aan dit proportionaliteitsprincipe. De Vlaamse Regering heeft ervoor gekozen om bij het verder van het uitwerken van het voorzorgsprincipe geen bepalingen met betrekking tot de masthoogte op te nemen in het afsprakenkader voor chronische blootstelling.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt de mening geuit dat de uitbater van de interconnector zelf zou moeten instaan voor de verbinding tot bij een sterk knooppunt (vb. Horta of Avelgem) door de HVDC kabels door te trekken op land, via een leidingstraat, corridor of utiliteitstunnel. Bezwaarindiener wijst erop dat een dergelijk systeem, met een combinatie van HVDC naar verschillende sterke knooppunten, het bestaande mazennet zou versterken op de punten waar het nodig is.

In antwoord op dit bezwaar verwijst de Vlaamse Regering naar de principes die in de federale wetgeving zijn voorzien. Meer bepaald stelt artikel 8 van de Wet betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt van 29 april 1999 dat de transmissienetbeheerder instaat voor de ontwikkeling van het transmissienet, met inbegrip van de koppellijnen daarvan naar andere elektriciteitsnetten teneinde de continuïteit van de voorziening te waarborgen. Het voorstel kan bijgevolg niet gevolgd worden.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing aan voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt verwezen naar opmerkingen die geformuleerd zijn n.a.v. de startnota, meer bepaald met de uitgangspunten voor de technologiestudies. Bezwaarindiener was van mening dat kenmerk 2 van de uitgangspunten moest aangepast worden vermits niet in de plandoelstellingen was opgenomen dat er minstens 3GW transportcapaciteit in een N-1-situatie moet worden voorzien; bezwaarindiener was van mening dat dit bovendien enkel nodig is bij een bovengrondse hoogspanningsverbinding en geen rekening houdt met het mogelijk gebruik van ondergrondse kabelverbindingen. Daarnaast ging bezwaarindiener in op kenmerk 4 van de uitgangspunten technologiestudies, waar de mogelijkheid werd vermeld om in de toekomst aftakkingen te creëren op de verbinding. Bezwaarindiener stelde dat het maken van een aftakking op de Ventilus-verbinding bekeken kan worden als een meerwaarde, maar kan door de vele huidige aftakpunten geen beperkende factor zijn in de keuze en het onderzoek van bruikbare technologieën.

In antwoord op deze bezwaren verwijst de Vlaamse regering naar §1 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij voorliggend GRUP. De functionele vereiste dat er minstens 3GW tranportcapaciteit in N-1 moet worden voorzien, is noodzakelijk om voldoende onthaalcapaciteit te creëren en is onafhankelijk van de gebruikte technologie. Dit is dus van toepassing bij zowel bovengrondse als ondergrondse verbindingen. In antwoord op de stelling dat kenmerk 4, om het maken van aftakkingen op de Ventilus-verbinding, geen beperkende factor zou mogen zijn in de keuze van bruikbare technologieën verwijst de Vlaamse Regering naar het technologietraject. Hierbij was ook de conclusie dat dit geen bijkomende beperking in de technologiekeuze heeft veroorzaakt.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gevraagd om te onderzoeken of een nieuw kabeltype kan ontwikkeld worden of bestaat, dat een grotere en snellere doorvoer kan genereren met een minder breed magnetisch veld.

In antwoord op het bezwaarschrift verduidelijkt de Vlaaamse Regering dat de verschillende beschikbare technologieën voor ondergrondse verbindingen behandeld worden in de

technologienota. Er wordt gebruik gemaakt van kabels in wisselstroom met grootste transportcapaciteit. Het elektromagnetisch veld is echter in grote mate afhankelijk van enerzijds de intensiteit van de stroom, en anderzijds de plaatsingswijze van de kabels. Met andere woorden:

- Hoe groter de stroom, hoe hoger het elektromagnetisch veld;

- Hoe dichter de kabels bij elkaar worden geplaatst, hoe kleiner het elektromagnetisch veld, maar ook hoe kleiner de transportcapaciteit.

In antwoord op deze suggestie geeft de Vlaamse Regering aan dat zij de vraag naar onderzoek naar nieuwe kabeltypes met een minder breed magnetisch veld alleen maar kan ondersteunen. Dit valt evenwel buiten de scope van het voorgenomen RUP.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar een studie van de Universiteit van Mons, die zou hebben aangetoond dat het gebruik van gelijkstroom (HVDC XLPE-kabeltechnologie) haalbaar is voor het project 'Boucle du Hainaut'. De betreffende onderzoekers stellen dat, hoewel het vrij recente technologie betreft, toch reeds enkele grootschalige projecten het levenslicht beginnen te zien. Men ziet niet in hoe dit zich verhoudt t.o.v. de technologiestudie voor Ventilus.Verschillende bezwaarindieners gaan er vanuit dat het project in Wallonië in gelijkstroom zal worden aangelegd. De kosten die inherent zijn aan het benodigde type kabel blijven hoger in vergelijking met de bovengrondse lijnen met wisselstroom (met name door de kosten van de converters aan elk uiteinde van de lijn). Deze HVDC XLPE-kabeltechnologie lijkt haalbaar voor het project Boucle du Hainaut, al blijft het ongebruikelijk voor een nationale onshore-Interconnectie over zo'n korte afstand.

In antwoord op deze adviezen en bezwaren wijst de Vlaamse Regering er op dat op basis van alle studies en adviezen een hoofdtransportverbinding met een transportcapaciteit van 6 GW een luchtlijn met wisselstroom is gekozen als de referentietechnologie. Hiervoor kan worden verwezen naar het technologietraject dat werd doorlopen voor het GRUP Ventilus, zoals beschreven in o.a. §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. De verwijzing naar de studie van de Universiteit van Mons, doet geen afbreuk aan wat voorafgaat. Het betreft immers een academische studie op basis van beschikbare openbare documenten. De studie is uitgevoerd zonder de mogelijkheid te hebben gehad om netwerksimulatie-instrumenten te gebruiken, zoals meermaals wordt vermeld op pagina's 3, 4, 5 en 7 van de studie (noodzaak van uitgebreide load flow-berekeningen).

De studie bevat ook geen risicoanalyse van de betrouwbaarheid van de technische oplossingen of de stabiliteit van het netwerk.

Van de verschillende bestudeerde technologische oplossingen wordt alleen de oplossing van punt-tot-punt gelijkstroomverbindingen onder de grond als potentieel haalbaar beschouwd, onder voorbehoud van de volgende aandachtspunten:

1. ervoor zorgen dat de energie die door de regionale netten van west naar oost wordt getransporteerd, kan worden afgevoerd (congestie, stabiliteit, enz.)

2. ervoor zorgen dat het mogelijk is om volledige capaciteit uit te wisselen met Frankrijk (via Avelgem),

3. de impact controleren van nieuwe HVDC-verbindingen op congestie op bestaande lijnen, bv. Horta-Mercator,

4. de impact van deze HVDC-verbinding op de algemene stabiliteit van het Belgische elektriciteitsnet nagaan,

5. de haalbaarheid te bestuderen van de bescherming van de HVDC-verbinding (in het bijzonder in aanwezigheid van een bijkomend injectiestation),

6. de bevoorradingszekerheid van de onderstations in regio Ghlin en Baudour verzekeren.

Deze punt-tot-punt HVDC-alternatieven van de Noordzee naar het centrum van het land dekken niet alle behoeften/doelstellingen van de projecten Ventilus en Boucle du Hainaut. Deze alternatieven komen in hoofdzaak neer op rechtstreekse aansluitingen dieper in het binnenland waarbij geen vermazing wordt voorzien, noodzakelijk voor een robuust en toekomstgericht netwerk.

De HVDC XLPE-kabeltechnologie waar naar verwezen wordt, is geen nieuw element en werd reeds meegenomen in het technologietraject van Ventilus.

Rechtstreekse aansluitingen dieper in het binnenland met gelijkstroom werden onderzocht door de Intendant, zoals beschreven in §6.3.3 van zijn Eindrapport. Hierbij werd ook abstractie gemaakt van de aansluiting in wisselstroom van de windmolenparken, waardoor dit geen beperking was in de analyse van potentiële alternatieven. Dit zou bijkomende versterkingen in andere delen van het hoogspanningsnet vereisen door een gebrek aan onthaalcapaciteit, met een verschuiving van de effecten als gevolg. Bovenal wordt op deze manier niet voldaan aan alle plandoelstellingen.

In deze studie wordt zelf ook aangegeven dat vermaasde DC-netten technologisch niet matuur zijn voor toepassingen zoals Ventilus en Boucle du Hainaut. Dit wordt ook meermaals bevestigd in het technologietraject van Ventilus.

De redundantie in het elektriciteitssysteem wordt net bereikt door het creëren van een vermaasd netwerk waarin alle elementen op een stabiele en harmonieuze wijze operationeel zijn. De nodige redundantie kan enkel bereikt worden in een systeem waarbij de verbindingen gekoppeld uitgebaat kunnen worden, wat niet mogelijk is met de HVDC-technologie, zoals bevestigd in het technologietraject. De technische beperkingen werden uitgebreid toegelicht in de verschillende onderzoeken, zoals beschreven in o.a. §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, en §2.3.3-§2.4.1 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij voorliggend GRUP, en zijn hoofdzakelijk gerelateerd aan de interoperabiliteit tussen systemen die gebruik maken van vermogenelektronica (zoals HVDC-verbindingen, maar ook windmolenparken) en de onmogelijkheid om een dergelijke HVDC-link op een betrouwbare wijze als integraal deel van het AC-netwerk te laten functioneren om de noodzakelijke vermazing te realiseren. Gelijkstroom kan dus geen antwoord bieden op alle plandoelstellingen van Ventilus en betreft dus geen redelijk alternatief..

Verder dient erop gewezen dat de keuze voor technologie niet gebeurd is op basis van de financiële kenmerken, maar op basis van de technische kenmerken die onderzocht werden in de vele studies, zoals omstandig omschreven in §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

De Waalse Regering wijst in haar opmerkingen op de interferentie van voorliggend plan met het planproces dat momenteel wordt gevoerd voor Boucle du Hainaut en de

verschillende onderzoekselementen (milieu-onderzoek, tracé, technologiekeuze) die momenteel nog open liggen.

De Vlaamse Regering neemt akte van de opmerkingen van de Waalse Regering waarin gewezen wordt op de mogelijke interferentie tussen Boucle du Hainaut en Lus van Henegouwen en Ventilus wat betreft de technologiekeuze. In antwoord hierop kan worden verwezen naar de antwoorden met betrekking tot de opmerkingen die aangeven dat de technologiekeuze voor Ventilus een voorafname is op de technologiekeuze voor Boucle du Hainaut. De Vlaamse Regering herhaalt dat de keuze voor de referentietechnologie genomen werd na het doorlopen van een proces waarbij technologievragen en de relatie tot de plandoelstellingen werden voorgelegd aan een groep van technische experten, de experten van de Intendant en prof. Westermann. Dit doet geen uitspraken over Boucle du Hainaut. Uiteraard is overleg nodig tussen beide gewesten, maar de Vlaamse Regering wijst erop dat dit overleg in hoofdzaak eerder betrekking zal hebben op de Lus van Henegouwen dan op Ventilus zelf.

Deze bemerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Hoofdstuk 3, Deel 11, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Tracé-Alternatieven

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen zijn alternatieven ingesproken.

De Vlaamse Regering geeft aan dat zij op de specifieke bezwaren zowel in dit deel als in deel 12 specifiek ingaat maar wil eerst een algemeen aandachtspunt meegeven. De ingesproken alternatieven verschillen erg van detailleringsgraad, van vorm van indienen (in tekst omschreven, uitgetekend in het bezwaar) en van technische haalbaarheid. Daarom werd elk alternatief in eerste instantie beoordeeld zoals het ingediend werd. Indien dit alternatief technisch niet mogelijk bleek, werd het omgezet naar een alternatief dat technisch wel mogelijk was. Ook dit technisch haalbaar alternatief werd beoordeeld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt een degelijk onderzoek naar de ondergrondse gelijkstroom-mogelijkheid gevraagd. Men wijst erop dat alle alternatieven op dezelfde wijze dienen beschreven en beoordeeld, volgens dezelfde inhoudelijke voorschriften en met dezelfde mate van gedetailleerdheid en bij de raadpleging moet een accuraat beeld gegeven worden van de redelijke alternatieven, waarbij inzichtelijk wordt gemaakt waarom de alternatieven niet als de beste optie worden gezien. Men wijst op een nood aan een duidelijke vergelijking, op vlak van kostprijs, technische uitvoerbaarheid, mogelijke termijn van uitvoering en kosten- batenanalyse die publiek beschikbaar wordt. Men vraagt om het alternatievenonderzoek, zowel op vlak van milieu als maatschappelijke kosten en baten, te vervolledigen en dus niet voorafgaandelijk reeds bepaalde alternatieven uit te sluiten omwille van een hogere kostprijs en op basis van een reeds gekozen technisch uitvoeringsalternatief. Men verwijst naar berichtgeving hieromtrent, evenals uitspraken van leden van de Vlaamse Regering dat latere verbindingen van deze technologie gebruik zullen maken of dat tijdsgebrek aan de basis ligt van de keuze. Men is van mening dat tijdsgebrek geen verantwoording kan zijn om belangrijke waarborgen voor mens en milieu opzij te schuiven waardoor risico's bestaan op schade aan de gezondheid, mens, dier en milieu.

In antwoord op deze bezwaren wijst de Vlaamse regering er op dat de milieueffecten (voor- en nadelen) van verschillende alternatieven worden onderzocht in het plan-MER. Enkel

redelijke alternatieven moeten in het plan-MER op hun milieueffecten onderzocht. In antwoord op deze bezwaren wijst de Vlaamse regering er dus op dat in een plan-MER niet alle denkbare alternatieven worden onderzocht. Het DABM maakt een onderscheid tussen beschikbare alternatieven en (te onderzoeken) redelijke alternatieven. Enkel deze laatste moeten het voorwerp uitmaken van het plan-MER. Bij het bepalen van de 'redelijkheid' van een alternatief moet in de eerste plaats rekening worden gehouden met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan (zie bv. RvS 2 juli 2019, nr. 245.039, vzw ARMA e.a.). Het komt aan de initiatiefnemer toe om de doelstelling van het plan of project te bepalen.

Naar aanleiding van verschillende inspraakreacties op de startnota, waarin vragen werden gesteld omtrent de mogelijkheid om een andere technologie te gebruiken dan de referentieoplossing (een bovengrondse luchtlijn uitgebaat op wisselstroom (AC)), is een dubbelcheck van de technologiestudie uitgevoerd door verschillende experten. Hierin werd besloten dat enkel een luchtlijn met wisselstroom aan de plandoelstellingen kan voldoen. Dit wordt ook bevestigd in het Eindrapport van de Ventilus-Intendant. De keuze voor gelijkstroom (HVDC) zou inhouden dat bepaalde plandoelstellingen niet kunnen worden gerealiseerd en is derhalve geen redelijk alternatief. Om die reden moe(s)t dit uitvoeringsalternatief ook niet verder worden onderzocht in het plan-MER.

Door sommige bezwaarindieners wordt eveneens aangehaald dat de keuze voor gelijkstroom eveneens in de MKBA moest worden meegenomen. Aangezien het geen redelijk alternatief is voor het voorgenomen RUP diende dit alternatief evenmin in de MKBA te worden meegenomen. Het gegeven dat dit alternatief bepaalde voordelen zou hebben, doet geen afbreuk aan het voorgaande.

Gezien deze alternatieven niet als redelijke alternatieven zijn beschouwd, moesten ze logischerwijs niet op eenzelfde gedetailleerde manier onderzocht worden in de gevoerde onderzoeken (waaronder het plan-MER).

In antwoord op verschillende bezwaren met betrekking tot het tijdskader wijst de Vlaamse regering er op dat het tijdskader van het Ventilus project de doelstellingen met betrekking tot de energietransitie tegen 2030 voor ogen heeft. Ventilus is o.a. noodzakelijk voor het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net. De timing die hiervoor naar voor wordt geschoven, is bekend gemaakt in het kader van de tender om de bouw en exploitatie van de bijkomende offshore installaties toe te wijzen door de federale regering. Dit gegeven wordt in de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, ook vermeld bij de 'aanleiding' van het RUP. De aanleiding om een RUP op te maken, moet worden onderscheiden van de doelstellingen die men met het specifieke RUP wil bereiken, maar houdt er logischerwijs wel verband mee. De plandoelstellingen moeten dan ook tegen deze achtergrond worden gelezen. De vraag van de bezwaarindieners om het planinitiatief voor onbepaalde tijd 'on hold' te plaatsen, maakt abstractie van de doelstellingen met betrekking tot de energietransitie tegen 2030. Bovendien is de vraag van bezwaarindieners disproportioneel: los van de vaststelling dat een oorzakelijk verband tussen magnetische velden en leukemie of andere langetermijneffecten niet is aangetoond, is de aanname dat het op termijn mogelijk zal zijn om een project zoals Ventilus volledig ondergronds te realiseren een hypothetische aanname. In de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, is dit verder geduid in §2.3.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het niet onderzoeken van redelijke alternatieven in het plan-MER een legaliteitsbelemmering is. Men stelt dat men bij voorbaat, voorafgaand aan het plan-MER bepaalde alternatieven, zonder

evenwaardig uitgewerkt onderzoek en op basis van bijvoorbeeld financiële aspecten en op basis van een reeds gekozen technisch uitvoeringsalternatief, niet heeft meegenomen in het alternatievenonderzoek op plan-MER-niveau. Men verwijst ook naar een bespreking in de Commissie Leefmilieu waaruit blijkt dat ook wegens tijdsgebrek bepaalde alternatieven niet onderzocht werden. Dit argument kan zeker niet gebruikt worden.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen wijst de Vlaamse regering er op dat in een plan-MER niet alle denkbare alternatieven worden onderzocht. Het DABM maakt een onderscheid tussen beschikbare alternatieven en (te onderzoeken) redelijke alternatieven. Enkel deze laatste moeten het voorwerp uitmaken van het plan-MER. Bij het bepalen van de 'redelijkheid' van een alternatief moet in de eerste plaats rekening worden gehouden met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan (zie bv. RvS 2 juli 2019, nr. 245.039, vzw ARMA e.a.). Het komt aan de initiatiefnemer toe om de doelstelling van het plan of project te bepalen. Naar aanleiding van verschillende inspraakreacties op de startnota, waarin vragen werden gesteld omtrent mogelijkheid om een andere technologie te gebruiken dan de referentieoplossing (een bovengrondse luchtlijn uitgebaat op wisselstroom (AC)), is een dubbelcheck van de technologiestudie uitgevoerd door verschillende experten. Hierin werd besloten dat enkel een luchtlijn met wisselstroom aan de plandoelstellingen kan voldoen. Dit wordt ook bevestigd in het Eindrapport van de Ventilus-Intendant. De toelichtingsnota werd met betrekking tot de conclusies van de Intendant verder aangevuld en het rapport van de Intendant werd bij de procesnota gevoegd. De keuze voor gelijkstroom (HVDC) zou inhouden dat bepaalde plandoelstellingen niet kunnen worden gerealiseerd en is derhalve geen redelijk alternatief. Om die reden moe(s)t dit uitvoeringsalternatief ook niet verder worden onderzocht in het plan-MER.

Opstijgpunten

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt een visualisatie en meer verduidelijking gevraagd over de inrichting van het opstijgpunt, op vlak van verharding, aantal masten, spoelen, hoogte, … In een bezwaarschrift wordt gesteld dat de grondinname voor het opstijgpunt Baliebrugge een te grote oppervlakte betreft voor hetgeen nodig zal zijn.

In antwoord op deze bezorgdheden verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage III bij voorliggend GRUP, de Toelichtingsnota. In §5.3.1 was reeds een indicatieve inrichtingsschets opgenomen voor de opstijgpunten en een korte beschrijving ervan met vermelding van oppervlakte, ed. Naar aanleiding van de bezorgdheden en vragen over de opstijgpunten, is zowel in §4.4.1 als in §5.3.1 verdere verduidelijking en een visualisatie toegevoegd. Op de opstijgpunten zullen volgende hoogspanningstoestellen geïnstalleerd worden: overspanningsafleider, voeding/spanningstransformatoren en isolatoren. Er zullen geen geluidsproducerende spoelen komen, noch shuntreactoren. Het doel van de opstijgpunten is om de aankomende hoogspanningslijn door te verbinden met de aankomende hoogspanningskabels. Hiervoor zijn er nog hoogspanningsverbindingen nodig, zoals aluminium buizen, hoogspanningsklemmen en flexibele geleiders. Zoals uit de verduidelijking en visualisatie blijkt, is de grondinname in lijn met de behoefte, er kan niet gesproken worden over een overmatige inname ter hoogte van Baliebrugge. Bovendien zijn in de verordenende Stedenbouwkundige Voorschriften, Bijlage II bij voorliggend GRUP inrichtingsprincipes opgenomen, met o.m. het zoveel als mogelijk groen invullen van de niet-bebouwde of -ontwikkelde ruimte (art. 1.5). In de inrichtingsstudie die cfr. art. 1.9 bij

de omgevingsvergunningsaanvraag moet worden gevoegd, zal hierover meer verduidelijking moeten gegeven worden.

In navolging van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werd in §4.4.1 als in §5.3.1 verdere verduidelijking en een visualisatie van een opstijgpunt toegevoegd.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat het opstijgpunt Ruddervoorde niet specifiek wordt benoemd, hoewel het verordenend grafisch plan duidelijk toont dat een opstijgpunt gesitueerd is op grondgebied van Oostkamp (Ruddervoorde). Men stelt dat het ontwerp van GRUP moeilijk leesbaar en te interpreteren was.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat er in stap 2c van het milieuonderzoek (zie bijlage V bij het GRUP) meerdere opstijgpunten werden bepaald, op basis van de samengestelde werktracés in stap 2b. Alle opstijgpunten kregen daar een naam, beginnende met de letter "S". Om de leesbaarheid te bevorderen werden in stap 3 (waar het geoptimaliseerde gekozen alternatief afzonderlijk wordt beoordeeld) toponiemen toegevoegd aan de opstijgpunten horende bij het tracé zoals opgenomen in het GRUP. Voor het opstijgpunt S11a2 werd gekozen voor het toponiem "Baliebrugge", gezien het opstijgpunt gelegen is ten zuidwesten van een woonwijk met dit toponiem. Het is dit toponiem dat ook in de Toelichtingsnota is gebruikt bij de omschrijving van het tracé, en in de Stedenbouwkundige voorschriften. In navolging van deze opmerking is in de Toelichtingsnota de nodige verduidelijking opgenomen.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd naar de geluidsoverlast door de opstijgpunten. Men wijst erop dat een milieubeoordeling niet volledig en correct kan gebeuren indien de locatie van de reactief compensatie spoelen niet gekend is. Een andere bezwaarindiener pleit voor de aanleg van een talud met een hoogte van 10m om de geluidsoverlast te beperken.

In antwoord op deze vraag verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het Plan-MER. In §3.7 van stap 2c is aangegeven dat er ter hoogte van een opstijgpunt geen installaties worden voorzien die geluidsemissies met zich meebrengen (dus ook geen geluidsproducerende spoelen). Gezien dit niet duidelijk genoeg was, werd naar aanleiding van de bezwaarschriften een toevoeging gedaan in §8.3 van stap 1 van het Plan-MER en in §4.4.1 van de Toelichtingsnota. Bovendien moet in alle gevallen voldaan worden aan de Vlarem-normen. Indien hieraan voldaan wordt, wordt in een worst-case maximaal een beperkt negatief effect verwacht (zie §12.3 van stap 3 van het Plan-MER). Hoewel de Stedenbouwkundig Voorschriften dergelijke installaties niet verbieden, wordt een aanpassing bijgevolg niet nodig geacht. Er worden evenmin milderende maatregelen nodig geacht (dus ook geen talud met een hoogte van 10m) om geluidsoverlast te beperken.

In navolging van deze opmerking is in de Toelichtingsnota de nodige verduidelijking opgenomen.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de vraag gesteld of een kwalitatieve inrichting van de opstijgpunten met hoogwaardige architecturale vormgeving wel mogelijk is. Men vraagt naar de effectieve inrichting van de opstijgpunten.

In antwoord op deze vraag verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het Plan-MER. In §2.3 van stap 2c wordt het doel en de randvoorwaarden van een opstijgpunt beschreven.

Gezien dit niet duidelijk genoeg was, werd naar aanleiding van de bezwaarschriften een toevoeging gedaan inzake welke installaties er precies zullen komen binnen een opstijgpunt in §2.3 van stap 2c. In het plan-MER wordt cfr (§2.3.4.1 van) het richtlijnenboek Mens-ruimtelijke aspecten door de deskundige geen uitspraak gedaan over de architecturale kwaliteit van een plan of project.

Gelet op de vele vragen over de inrichting van het opstijgpunt en de verwarring met zware hoogspanningsinstallaties, is ook in de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, de nodige verduidelijking en visualisatie toegevoegd in §4.4.1 en §5.3.1.

Tracédeel 'Ondergrondse verbindingen aanlandingslocatie en Stevin – nieuwe hoogspanningsstation De Spie (Brugge, Blankenberge en Zuienkerke)'

In een bezwaarschrift wordt ingegaan op het tracégedeelte op grondgebied van Blankenberge (ondergrondse verbindingen tussen aanlanding en hoogspanningsstation De Spie); men stelt een alternatief voor door het tracé recht te trekken en zo een korter tracé te bekomen. Ook in het advies van Blankenberge wordt gevraagd om het traject te beperken tot een minimum door een rechte verbinding te volgen eerder dan perceelsgrenzen en wegen te volgen; men vraagt de volledige aanleg met een sleufloze techniek uit te voeren.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering in eerste instantie naar de vigerende regelgeving, waarbij enkel de redelijke alternatieven moeten worden onderzocht. Bij het bepalen van de 'redelijkheid' van een alternatief moet in de eerste plaats rekening worden gehouden met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan (zie bv. RvS 2 juli 2019, nr. 245.039, vzw ARMA e.a.). Het komt aan de initiatiefnemer toe om de doelstelling van het plan of project te bepalen. Daarnaast is ook rekening gehouden met de beleidsopties zoals opgenomen in het richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). De Raad van State aanvaardt dat beleidsopties gevolgen kunnen hebben voor de redelijkheid van een alternatief (zie bv. RvS 10 september 2012, nr. 220.537, RALDES). Bovendien heeft de Raad reeds uitdrukkelijk aangegeven dat het niet onredelijk is om bepaalde alternatieven uit te sluiten omdat zij niet stroken met de principes uit de structuur- of beleidsplanning (RvS 6 februari 2018, nr. 240.665, Peleman e.a.). Zowel de plandoelstellingen als het richtinggevende gedeelte van het RSV stellen het principe voorop om nieuwe hoogspanningslijnen zoveel als mogelijk te bundelen met de bestaande infrastructuur (waaronder reeds bestaande hoogspanningslijnen). Dit ruimtelijk beleid wordt voornamelijk ingegeven door het principe van efficiënt ruimtegebruik, alsook het stand-still-principe voor de lengte van het bovengrondse hoogspanningsnet. Hierbij moeten bestaande lijnen worden versterkt, herbenut en gebundeld. Naar aanleiding van de bezwaarschriften en adviezen werden twee varianten voor deze mogelijke planaanpassing onderzocht, zoals omschreven in §4.4.7 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP. De conclusie van het milieuonderzoek is dat de omvang van het effect bij de voorgestelde alternatieven iets beperkter zal zijn inzake profielverstoring en archeologie. Voor wat betreft het alternatief van de bezwaarindiener zal de omvang van het effect inzake biotoopverlies ook iets beperkter zijn bij het alternatief. Voor het alternatief uit het advies van Blankenberge kan geen éénduidige uitspraak gedaan worden: enerzijds zal er over een kleinere oppervlakte een waardevol grasland moeten vergraven worden, anderzijds zullen ter hoogte van 1 locatie bomen uit een bomenrij moeten gerooid worden en mogelijks ook ter hoogte van 2 andere locaties (afhankelijk of een sleufloze techniek kan toegepast worden).

De omvang van het effect zal bij de beide voorgestelde alternatieven iets groter zijn inzake effecten op het landschapsbeeld (bomenrijen) en landgebruik (kruising landbouwpercelen, zeker in geval er een mofput zou nodig zijn in dit deel van het tracé). Bij het alternatief zoals voorgesteld door Blankenberge zal de omvang van het effect inzake landschapsstructuur ook groter zijn in vergelijking met het voorstel van de Vlaamse Regering. Het voorstel van de Vlaamse Regering beantwoordt meer aan het bundelingsprincipe, zoals bepaald in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, gezien er (welliswaar over relatief korte afstand) gebundeld wordt met de Groendijk, daar waar beide alternatieven niet bundelen in deze zone. Om deze redenen (bundelingsprincipe, impact op landschap en landgebruik) wordt het tracé uit het GRUP niet aangepast. Het plan-MER werd aangevuld op dit punt in §22 van stap 3 van het plan-MER (zie bijlage V bij het GRUP).

Voor wat betreft de vraag om de volledige aanleg uit te voeren met sleufloze technieken verwijst de Vlaamse Regering naar het plan-MER waarin is bepaald voor welke stukken van het ondergrondse tracé een sleufloze techniek noodzakelijk wordt geacht als milderende maatregel. Enkel voor die stukken van het tracé werd een sleufloze techniek als een verplichte uitvoeringsvorm opgelegd. Dit belet echter niet dat bij de uiteindelijke realisatie er door Elia kan worden gekozen om op meerdere plekken het ondergrondse tracé sleufloos aan te leggen indien dit om bepaalde redenen nodig blijkt. Dit is echter geen standaardmethode. De Vlaamse Regerig verwijst hiervoor naar bijlage 4.4 Technologiestudie (zie §4.1.2) van de Scopingnota (gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP). Hierin wordt vermeldt dat de standaard methode voor aanleg van ondergrondse kabel via open sleuven is. Enkel op de plaatsen waar geen sleufwerken mogelijk is, zal men met sleufloze techniekenen werken (bijvoorbeeld kruising van een kanaal). Vermits in de zone in kwestie het mogelijk is om met sleufwerken te werken zal men geen sleufloze technieken gebruiken. De reden hierachter is gestoeld op het feit dat Elia verantwoordelijk is om een betrouwbaar en kostenefficiënt net uit te bouwen. De sleufloze technieken hebben als nadeel dat ze een langere onderbreking met zich meebrengen in geval van een incident, het risico op problemen groter zal zijn in aanlegfase ten opzichte van sleufwerken omdat men de ondergrond niet volledig in kaart kan brengen (grondgesteldheid en grondwaterstand, zie bijlage 4.1 van de scopingnota) en tenslotte zal de sleufloze techniek alsook duurder zijn dan de standaard sleufwerken. Dit werd bijkomend verduidelijkt in de toelichtingsnota.

M.b.t. dit ingesproken alternatief is een aanvulling gebeurd in het plan-MER en de toelichtingsnota.

In een bezwaarschrift wordt gevraagd om voor de ondergrondse verbindingen tussen de aanlanding en het hoogspanningsstation De Spie, het tracé verder van de woningen te voorzien. Ter hoogte van de Blankenbergse Steenweg wordt m.b.t. dit tracégedeelte gevraagd om voldoende naar het oosten op te schuiven zodat er meer afstand tot de woning kan genomen worden, en de waardevolle boomgaard niet binnen de zone valt waar geen diepwortelende planten zijn toegelaten. Men vraagt zich hier ook af waarom verderop er een knik naar de huizen toe wordt gemaakt.

In antwoord op de opmerking inzake de waardevolle boomgaard verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage II, met name de stedenbouwkundige voorschriften waar in artikel 6.4 op deze plaats een sleufloze techniek wordt opgelegd (de 4 bomenrijen ten zuiden van de Statiesteenweg te Brugge/Zuienkerke), zodat de bomen kunnen gevrijwaard blijven. Een tracéaanpassing wordt bijgevolg niet noodzakelijk geacht op deze plek.

Op de vraag waarom het tracé een knik maakt naar de huizen toe wordt erop gewezen dat er in de eerste plaats een bundeling met de Blankenbergsesteenweg werd nagestreefd. Gezien dit niet mogelijk was vanwege de bestaande bebouwing, werd een tracé gezocht ten oosten van de bebouwing, maar nog steeds zo dicht mogelijk bij de Blankenbergsesteenweg, enerzijds om het principe van bundeling zo veel mogelijk te behouden, en anderzijds om landbouwpercelen zo weinig mogelijk doormidden te moeten kruisen. Rekening houdende met de breedte van de werkstrook, werd hierbij telkens een afstand van ca. 30 meter tot de tuinen van de woningen behouden. Om deze principes ook consequent toe te passen ter hoogte van de woningen met huisnummers 454 tot en met 444, is het tracé ook hier op ca. 30 meter van de tuinen van de woningen gelegen.

In antwoord op de vraag om het tracé naar het oosten op te schuiven, verwijst de Vlaamse Regering naar §22 van stap 3 van het plan-MER (Bijlage V bij het GRUP) en §4.4.7 van de Toelichtingsnota (Bijlage III) waarin dit alternatief bijkomend werd onderzocht. Hierin werden naar aanleiding van dit bezwaar twee varianten voor deze mogelijke planaanpassing onderzocht. De conclusie van het milieuonderzoek voor beide alternatieven is dat de milieueffecten als gelijkwaardig worden beoordeeld, met uitzondering van de impact op landbouw. Gezien de landbouwpercelen bij de alternatieven iets meer middendoor worden gekruist, zal de impact op de landbouwpercelen in de alternatieven iets groter zijn, zeker indien een mofput zou moeten gerealiseerd worden in deze zone. Gezien de voorgestelde alternatieven dus minder goed scoren wat impact op landbouw betreft, wordt het tracé niet aangepast.

M.b.t. dit ingesproken alternatief is een aanvulling gebeurd in het plan-MER en de toelichtingsnota.

Tracédeel 'Herbenutting en versterking bestaande tracés van Brugge tot Zedelgem (Brugge, Jabbeke en Zedelgem)'

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat er geen alternatieven zijn onderzocht om het bestaand tracé te verplaatsen, of vraagt men alternatieven te onderzoeken. Als ondergronds niet mogelijk is, zou een aanpassing/optimalisatie van het bestaand tracé (bijv. bepaalde masten 150 m zuidwestelijker plaatsen, verder van de Kronestraat, verder van centrum van Zedelgem, niet bovengronds kruisen van natuurgebied De Pilse, ...) minder risico's inhouden voor de bestaande woningen en bewoners, zoals bijv. minder woningen binnen de 0,4 µT contour.

Ook vanuit de gemeente Zedelgem wordt de vraag gesteld waarom een eventueel alternatief bovengrondse traject niet is onderzocht voor het huidig bovengrondse hoogspanningstracé, waarbij minder nieuwe woningen gelegen zijn binnen de 0,4 µT, voor het bepalen van de werktracés. Men sluit niet uit dat er ook door het bovengrondse tracé enigszins anders te plaatsen, optimalisaties mogelijk zijn. In een ander bezwaar wordt gesteld dat er nog veel open gebied is tussen Zedelgem dorp en Aartrijke (m.u.v. kazerne, Faliestraat, ...) en wordt gevraagd het tracé daar te voorzien, zodat veel minder mensen geïmpacteerd zullen zijn.

In antwoord verwijst de Vlaamse Regering in eerste instantie naar de vigerende regelgeving, waarbij enkel de redelijke alternatieven moeten worden onderzocht. Bij het bepalen van de 'redelijkheid' van een alternatief moet in de eerste plaats rekening worden gehouden met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan (zie bv. RvS 2 juli 2019, nr. 245.039, vzw ARMA e.a.). Het komt aan de initiatiefnemer toe om de doelstelling van het plan of project te bepalen. Daarnaast is ook rekening gehouden met de beleidsopties zoals opgenomen in het richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). De Raad van State aanvaardt dat beleidsopties gevolgen

kunnen hebben voor de redelijkheid van een alternatief (zie bv. RvS 10 september 2012, nr. 220.537, RALDES). Bovendien heeft de Raad reeds uitdrukkelijk aangegeven dat het niet onredelijk is om bepaalde alternatieven uit te sluiten omdat zij niet stroken met de principes uit de structuur- of beleidsplanning (RvS 6 februari 2018, nr. 240.665, Peleman e.a.). Zowel de plandoelstellingen als het RSV stellen het principe voorop om nieuwe hoogspanningslijnen zoveel als mogelijk te bundelen met de bestaande infrastructuur (waaronder reeds bestaande hoogspanningslijnen). Dit ruimtelijk beleid wordt voornamelijk ingegeven door het principe van efficiënt ruimtegebruik, alsook het stand-still-principe voor de lengte van het bovengrondse hoogspanningsnet. Hierbij moeten bestaande lijnen worden versterkt, herbenut en gebundeld. Het bestaande tracé op grondgebied van Zedelgem komt hierbij in aanmerking om te versterken. Een volledig nieuw (bovengronds of ondergronds) tracé in deze zone is dan ook regelrecht in strijd met het beslist beleid. Een dergelijk alternatief kan niet als redelijk worden beschouwd. In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, het Plan-MER. In stap 2 van het plan-MER werd een nieuwe hoogspanningsverbinding tussen Aartrijke en Zedelgem (dus meer zuidelijk/westelijk in vergelijking met de versterking van het bestaand tracé, zoals opgenomen in het GRUP) wel degelijk onderzocht, zie de beoordeling van onder andere de lijntracés 10Aa, 10Ba, 10Da, 10Cb, 10Cc,...). Een nieuwe bovengrondse verbinding in deze zone werd echter niet weerhouden. Er wordt opgemerkt dat voor deze lijntracés enkel voor de 380 kV verbinding een meer zuidelijke aanleg (in vergelijking met het voorliggend tracé) werd onderzocht. Het (meer zuidelijk) verplaatsen van de 150 kV verbinding behoort immers niet tot de plandoelstellingen, noch het verwijderen van dit tracé. Dit impliceert dat ook het verschuiven/verwijderen van één of meerdere masten van het bestaande 150 kV tracé ter hoogte van de Kronestraat en/of ter hoogte van het natuurgebied De Pilse niet tot de scope van het onderzoek behoort.

In een aantal bezwaarschriften werden 2 alternatieve lijntracés ingetekend in het open gebied tussen Zedelgem dorp en Aartrijke. Er werd echter niet vermeld of dit alternatieven voor een bovengronds dan wel een ondergronds tracé zijn. In §22 van stap 3 van het plan-MER werden deze alternatieven onderzocht (zowel voor een ondergrondse als bovengrondse verbinding). Hierna worden de conclusies vermeld, ervan uitgaand dat met de ingetekende alternatieven een bovengronds alternatief bedoeld werd. Inzake biotoopverlies kan geen éénduidige conclusie genomen worden, de negatieve effecten ter hoogte van het opstijgpunt zullen kleiner zijn bij het voorgestelde alternatief, maar de negatieve effecten van de alternatieven voor de 380 kV verbinding zullen groter zijn ten opzichte van het GRUP. Ook inzake visuele verstoring voor omwonenden kan op het eerste zicht geen éénduidige conclusie genomen worden. De visuele verstoring van het alternatieve opstijgpunt zal kleiner zijn in vergelijking met het GRUP. Echter de visuele verstoring van de 380 kV verbinding zal bij beide alternatieven groter zijn in vergelijking met het GRUP. Uiteindelijk zullen in totaal meer woningen verstoord worden in beide alternatieven. De omvang van het effect zal bij de voorgestelde alternatieven iets beperkter zijn voor de effectgroepen profielverstoring en archeologie ten aanzien van het GRUP tracé. De omvang van het effect zal bij de voorgestelde alternatieven (iets) groter zijn voor de effectgroepen landschapsbeeld, beschermd en bouwkundig erfgoed, impact ten aanzien van landbouw en ruimtelijke structuur en relaties ten aanzien van het GRUP. In het meest westelijke alternatief zijn ca. 9 nieuwe woningen gelegen binnen de 0,4 µT contour van de 380 kV verbinding. In het oostelijke alternatief zijn ca. 10 nieuwe woningen gelegen binnen de 0,4 µT contour. Bij het GRUP op dat respectievelijke deel zullen ca. 13 nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn.

De Vlaamse Regering oordeelt dat op basis van de te volgen ruimtelijke principes (maximaal versterken) en de beoordeling in de plan-MER (landschapsbeeld, beschermd en bouwkundig erfgoed, impact ten aanzien van landbouw en ruimtelijke structuur en relaties) het tracé van het GRUP niet wordt aangepast.

M.b.t. dit ingesproken alternatief is een aanvulling gebeurd in het plan-MER en de toelichtingsnota.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd om meer noordelijker het bestaand te versterken tracé in Zedelgem te verlaten, en dus eerder (1 of enkele masten) een aftakking te voorzien naar een (nieuwe) locatie voor een opstijgpunt. Men argumenteert dat hierdoor de afstand tot woningen kan vergroten, en minder de omgeving zal verstoord worden. Men is van mening dat er nog ruimte is om het ondergronds deel te verlengen. Hierdoor zou ook het natuurgebied De Pilse kunnen ontzien worden. Sommige bezwaarschriften vragen daarnaast ook om het 'resterend' bestaand 150 kV tracé te verwijderen.

In antwoord op deze bezwaren verwijst de Vlaamse Regering in eerste instantie naar de vigerende regelgeving, waarbij enkel de redelijke alternatieven moeten worden onderzocht. Bij het bepalen van de 'redelijkheid' van een alternatief moet in de eerste plaats rekening worden gehouden met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan (zie bv. RvS 2 juli 2019, nr. 245.039, vzw ARMA e.a.). Het komt aan de initiatiefnemer toe om de doelstelling van het plan of project te bepalen.. Daarnaast is ook rekening gehouden met de beleidsopties zoals opgenomen in het richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). De Raad van State aanvaardt dat beleidsopties gevolgen kunnen hebben voor de redelijkheid van een alternatief (zie bv. RvS 10 september 2012, nr. 220.537, RALDES). Bovendien heeft de Raad reeds uitdrukkelijk aangegeven dat het niet onredelijk is om bepaalde alternatieven uit te sluiten omdat zij niet stroken met de principes uit de structuur- of beleidsplanning (RvS 6 februari 2018, nr. 240.665, Peleman e.a.). Zowel de plandoelstellingen als het RSV stellen het principe voorop om nieuwe hoogspanningslijnen zoveel als mogelijk te bundelen met de bestaande infrastructuur (waaronder reeds bestaande hoogspanningslijnen). Dit ruimtelijk beleid wordt voornamelijk ingegeven door het principe van efficiënt ruimtegebruik, alsook het stand-still-principe voor de lengte van het bovengrondse hoogspanningsnet. Hierbij moeten bestaande lijnen worden versterkt, herbenut en gebundeld. Het bestaande tracé op grondgebied van Zedelgem komt hierbij in aanmerking om te versterken. Een volledig nieuw (bovengronds of ondergronds) tracé in deze zone is dan ook regelrecht in strijd met het beslist beleid. Een dergelijk alternatief kan niet als redelijk worden beschouwd.

Omdat in bepaalde bezwaarschriften deels wordt uitgegaan van versterking, werden 5 mogelijke alternatieve locaties voor het opstijgpunt te Zedelgem onderzocht, zoals omschreven in §4.4.7 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, en in §22 van stap 3 van het Plan-MER, Bijlage V bij het GRUP. Hieruit blijkt dat de effecten voor de discipline biodiversiteit voor alle alternatieven iets beperkter zullen zijn. Ook het aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour zal iets beperkter zijn in de alternatieve voorstellen. Voor de alternatieven met een langer ondergronds deel zijn de effecten ten aanzien van profielverstoring en archeologie iets groter. Bij de alternatieven waar er over een grotere afstand een nieuwe bovengrondse verbinding moet gerealiseerd worden, zijn de effecten op het landschapsbeeld en de visuele verstoring voor omwonenden afkomstig van de bovengrondse hoogspanningslijn ook groter in vergelijking met het GRUP. In de alternatieven waar het opstijgpunt verder van de bestaande hoogspanningslijn gelegen is, kan enerzijds ook meer visuele verstoring verwacht worden afkomstig van het opstijgpunt

zelf, maar anderzijds zijn er dan meestal ook minder woningen op een dominante kijkafstand gelegen. Omdat er over een grotere afstand een nieuw hoogspanningstracé aanwezig zal zijn bij alle alternatieven (het GRUP maakt ten opzichte van alle alternatieven langer gebruik van een bestaand tracé) zal het effect ten aanzien van het landbouwgebruik in de alternatieven ook iets groter zijn, alsook de impact op de ruimtelijke structuur en relaties (voor wat betreft de alternatieven met een langere nieuwe bovengrondse verbinding). In het GRUP wordt er langer ingezet op versterking, in lijn met de ruimtelijke principes uit het RSV. Het tracé uit het GRUP wordt daarom niet aangepast. In de alternatieven waar er ten noorden van het natuurgebied De Pilse een aftakking wordt voorzien, zal de nieuwe 380 kV het natuurgebied niet overspannen. Het GRUP voorziet evenwel geen aanpassing aan het bestaande 150 kV tracé welke het natuurgebied De Pilse wel blijft overspannen. De mogelijke impact op het natuurgebied De Pilse wordt in alle alternatieven bijgevolg gelijkwaardig aan het GRUP beoordeeld.

De Vlaamse Regering oordeelt dat op basis van de te volgen ruimtelijke principes en de beoordeling in de plan-MER (visuele verstoring, landschappelijke impact, impact op ruimtelijke structuur en relaties) het tracé van het GRUP niet wordt aangepast.

Daarnaast merkt de Vlaamse regering op dat het verwijderen van het bestaand tracé met de 150 kV lijn niet tot de doelstellingen van het plan behoort (zie betreffende passages over verwijderen van lijnen bij de bezwaren over plandoelstellingen) en evenmin een noodzakelijke voorwaarde voor de definitieve vaststelling van het voorgenomen RUP betreft. De Vlaamse Regering verwijst voor de volledigheid nog naar de overeenkomst met betrekking tot het versneld ondergronds brengen of afbreken van bestaande hoogspanningslijnen op lagere spanningsniveaus bij de realisatie van Ventilus voor een overzicht van de lijnen die hieronder vallen. De volledige lijst van hoogspanningslijnen die worden ondergronds aangelegd en vervolgens afgebroken en de modaliteiten hiervoor zijn opgenomen in artikel 1 van deze overeenkomst. De geviseerde lijn is niet opgenomen in deze lijst.

M.b.t. dit ingesproken alternatief is een aanvulling gebeurd in het plan-MER en de toelichtingsnota.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat onvoldoende geargumenteerd wordt waarom niet het volledige ondergrondse gedeelte van 12km in Zedelgem wordt gesitueerd. Men wijst op de nadelen en bijkomende kosten om ook in Izegem een kort ondergrondse tracédeel te voorzien, met twee opstijgpunten. Het langer maken van het ondergrondse stuk in Zedelgem is veel efficiënter en logischer volgens de objectieve weging van de andere criteria.

In antwoord op deze opmerkingen wordt verwezen naar §4.4.7 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, en naar §22 van het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V, waar de ingesproken alternatieven worden beoordeeld. Naar aanleiding van deze bezwaarschriften werd een alternatief onderzocht waarbij de volledige ondergrondse lengte op grondgebied van Zedelgem, Torhout en Wingene gelegen is (en waarbij dus geen ondergrondse verbinding meer voorzien wordt ten zuiden van de N36). Het alternatief heeft zowel beperkte voor- als nadelen in vergelijking met het voorlopig vastgesteld ontwerp-GRUP. Het alternatief leidt echter niet tot een significante verbetering van het plan. Er dient evenwel op gewezen dat door het versterken van een bestaand tracé de hogervermelde principes van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen duidelijk gevolgd worden, hetgeen in het alternatief voorstel minder het geval is. De Vlaamse Regering oordeelt dat het tracé op basis van dit alternatief niet wordt aangepast. In het plan-MER en de toelichtingsnota wordt de beoordeling van het ingesproken alternatief toegevoegd.

Tracédeel 'Ondergrondse verbinding via de Moubekevallei (Zedelgem, Torhout en Oostkamp)'

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat een werktracé binnen het hoofdalternatief E403, met ondergronds tracé ter hoogte van de Moubekevallei waarin wordt getracht om zoveel mogelijk nieuwe woningen binnen de 0,4µT-contour te vermijden op het grondgebied van Zedelgem, ontbreekt in de milieubeoordeling. In enkele bezwaarschriften worden 2 alternatieven uitgetekend voor een ander tracé dat door minder bewoond gebied zou lopen, vertrekkende van Vloethemveld, en aansluitend op het voorziene ondergrondse tracé ter hoogte van de Kronemolenstraat.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord hierop naar bijlage V bij het GRUP, met name het Plan-MER. De methodiek voor het samenstellen van werktracés staat beschreven in §1 van stap 2b van het onderzoek. De samenstelling van de werktracés houdt geen uitsluiting van andere mogelijke combinaties in. Voor de 380 kV verbinding komt het er op neer dat er rekening gehouden werd met de ruimtelijke principes uit het RSV ,de referentietechnologie, de milieubeoordeling van de individuele lijntracés in stap 2a van het plan-MER en een aantal globale principes (vb. bovengrondse verbindingen zo recht mogelijk ontwikkelen). Bij het samenstellen van de werktracés lag de focus dus niet enkel op het vermijden van woningen binnen de 0,4 µT contour, en bijgevolg ook niet op het vermijden van woningen op het grondgebied van een gemeente. De Vlaamse Regering verwijst voor de toepassing van de ruimtelijke principes naar de betreffende delen van voorliggend besluit waarin op verschillende inhoudelijke bezwaren wordt ingegaan.

In antwoord op dit bezwaar verwijst de Vlaamse Regering eveneens in eerste instantie naar de vigerende regelgeving, waarbij enkel de redelijke alternatieven moeten worden onderzocht. Bij het bepalen van de 'redelijkheid' van een alternatief moet in de eerste plaats rekening worden gehouden met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan (zie bv. RvS 2 juli 2019, nr. 245.039, vzw ARMA e.a.). Het komt aan de initiatiefnemer toe om de doelstelling van het plan of project te bepalen. Daarnaast is ook rekening gehouden met de beleidsopties zoals opgenomen in het richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). De Raad van State aanvaardt dat beleidsopties gevolgen kunnen hebben voor de redelijkheid van een alternatief (zie bv. RvS 10 september 2012, nr. 220.537, RALDES). Bovendien heeft de Raad reeds uitdrukkelijk aangegeven dat het niet onredelijk is om bepaalde alternatieven uit te sluiten omdat zij niet stroken met de principes uit de structuur- of beleidsplanning (RvS 6 februari 2018, nr. 240.665, Peleman e.a.). Zowel de plandoelstellingen als het richtinggevende gedeelte van het RSV stellen het principe voorop om nieuwe hoogspanningslijnen zoveel als mogelijk te bundelen met de bestaande infrastructuur (waaronder reeds bestaande hoogspanningslijnen). Dit ruimtelijk beleid wordt voornamelijk ingegeven door het principe van efficiënt ruimtegebruik, alsook het stand-still-principe voor de lengte van het bovengrondse hoogspanningsnet. Hierbij moeten bestaande lijnen worden versterkt, herbenut en gebundeld. Het bestaande tracé op grondgebied van Zedelgem komt hierbij in aanmerking om te versterken. Een volledig nieuw (bovengronds of ondergronds) tracé in deze zone is dan ook regelrecht in strijd met het beslist beleid. Een dergelijk alternatief kan niet als redelijk worden beschouwd.

Omdat in bepaalde bezwaarschriften gedeeltelijk wordt uitgegaan van versterking, werd het opschuiven van het opstijgpunt Zedelgem tot net ten zuiden van de Diksmuidse Heirweg onderzocht. Zoals omschreven in §4.4.7 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, en §22 van stap 3 van het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V, is de algemene conclusie voor dit (vooral ondergrondse) alternatief dat de effecten bij het alternatief iets kleiner zullen zijn voor de effectgroepen "biotoopverlies" en "ruimtelijke

structuur en relaties" in vergelijking met het GRUP. De omvang van het effect zal bij het voorgestelde alternatief (iets) groter zijn voor de effectgroepen "impact ten aanzien van beschermd en bouwkundig erfgoed" in vergelijking met het GRUP. Zonder het integreren van sleufloze technieken zullen de effecten op het landschapsbeeld ook iets groter zijn bij het alternatief. Inzake de visuele verstoring voor omwonenden kan geen eenduidige conclusie genomen worden: bij het GRUP is het aantal woningen op korte afstand van het opstijgpunt groter, maar het aantal woningen om dominante kijkafstand kleiner in vergelijking met de voorgestelde alternatieve locatie. In het alternatief is 1 woning gelegen binnen de 0,4 µT contour van de nieuwe 380 kV verbinding, terwijl er bij het GRUP in diezelfde respectievelijke zone ca. 12 nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour van de nieuwe 380 kV verbinding gelegen zijn. In het alternatief dient wel over een langere afstand een nieuw tracé bestemd te worden in een cross country zone (weliswaar ondergronds), waardoor er ruimtelijk meer versnippering is en waardoor er minder wordt voldaan aan de ruimtelijke principes van het RSV waaraan voorliggend GRUP conform de vigerende wetgeving uitvoering aan moet geven. De Vlaamse Regering wijst ten slotte nog op het feit dat het omwille van de zeer verspreide bebouwing in Vlaanderen niet mogelijk was om een tracé te ontwikkelen zonder in de nabijheid van woningen te komen.

M.b.t. dit ingesproken alternatief is een aanvulling gebeurd in het plan-MER en de toelichtingsnota.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op het ondergrondse tracégedeelte Moubekevallei; een bezwaarindiener betreurt dat de bundeling met de hogedrukgasleiding van Fluxys verlaten wordt voor een parallel tracé met de Moubeek. Men wijst ook op de impact op de omwonenden tijdens en na de werken en vraagt naar de bereikbaarheid van percelen, woningen en tuinen.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar §5.3.1 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP. Hier wordt omschreven hoe er in de Moubekevallei, in de omgeving van de N32, te weinig plaats is om de 380 kV-kabels naast de Fluxysleiding aan te leggen, rekening houdende met de bestaande bebouwing langs de N32. Bijgevolg wordt na de kruising met de Hollevoordestraat de bundeling met de Fluxysleiding verlaten en wordt er gebundeld met de Kronemolenstraat om vervolgens ook de kruising met de N32 en de spoorweg te maken, vanaf het moment dat er een voldoende brede onbebouwde zone is ten noordwesten van de N32. Verder verwijst de Vlaamse Regering naar het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP. In het MER wordt de impact van de ondergrondse hoogspanningsverbinding uitgebreid beschreven. Gezien de verbinding ondergronds wordt voorzien, is na de aanlegfase de impact voor omwonenden te verwaarlozen. De mogelijke tijdelijke impact tijdens de aanlegfase zal beoordeeld worden in de verdere uitvoeringsfase.

Verder kan verwezen worden naar de Scopingnota, zoals gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP. In bijlage 8 van deze scopingnota wordt omschreven dat de toegankelijkheid van landbouwpercelen rondom de werfzone gegarandeerd wordt, of in het geval dit niet mogelijk zou zijn, wordt dit vergoed conform het protocolakkoord. In §5.4.3 van de Toelichtingsnota (Bijlage III), is meer informatie opgenomen over de protocolovereenkomst die Elia heeft afgesloten met de landbouwsector. Het landbouwprotocol maakt geen deel uit van het GRUP. In de toelichtingsnota werd hierover ter informatie een paragraaf bijkomend over opgenomen.

Verder garandeert Elia dat de toegang tot de woning van omwonenden altijd mogelijk blijft, zoals beschreven werd in de bijlage bij de scopingnota waarin het algemene elia-beleid besproken werd. De toegang tot de landbouwwoning en het landbouwbedrijf valt

hier vanzelfsprekend onder. In het landbouwprotocol wordt verder voorzien dat bij de uitvoering van de werken tijdig in overleg zal gegaan worden met de betrokken landbouwers.

M.b.t. dit ingesproken alternatief is een aanvulling gebeurd in het plan-MER en de toelichtingsnota, waar ook meer informatie is opgenomen over het landbouwprotocol.

In hun bezwaarschriften stellen Boerenbond en een landbouwer een alternatief voor in de zone R34 - Baliebrugge, meer bepaald stelt men voor om de grens tussen het natuurgebied en het agrarisch gebied strikter te volgen, met een gestuurde boring onder een beperkt deel van het natuurgebied als mogelijk, om zo een kort, recht tracé te bekomen, de E403 zuidelijker te kruisen en de uitloopweides en huiskavel van een landbouwbedrijf te vermijden. Secundair stelt de Boerenbond voor na te gaan of bestaande verharding in deze zone kan gebruikt worden voor de aanleg van het opstijgpunt. Andere bezwaarindieners vragen waarom de keuze is gemaakt om het tracé dwars door het agrarisch gebied te laten lopen.

Dit alternatief werd (na technische optimalisatie) naar aanleiding van deze bezwaarschriften verder onderzocht in §22 van stap 3 van het Plan-MER (Bijlage V bij het GRUP) en §4.4.7 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP. De conclusie is dat de impact ten aanzien van landbouw mogelijk lokaal beperkt lager is bij het alternatief, enkel indien omliggende landbouwbedrijven bij het GRUP een uitbreidingswens zouden hebben (richting het tracé van de ondergrondse hoogspanningsverbinding). Het alternatief hypothekeert wel gedeeltelijk het bebossen van een landbouwperceel, zoals omschreven in het bosbeheerplan. Gezien dit perceel ook behoort tot het landschapsatlasrelict, wordt de impact op beschermd erfgoed ook iets negatiever beoordeeld in het alternatief. Het alternatief heeft bijgevolg zowel beperkte voor- als nadelen in vergelijking met het GRUP, maar leidt niet tot een significante verbetering van het plan. De Vlaamse Regering oordeelt dat het tracé van het GRUP niet wordt aangepast.

In het bezwaarschrift van de landbouwer werden ook een aantal negatieve effecten met betrekking tot de aanlegfase aangehaald. In antwoord op deze opmerkingen merkt de Vlaamse Regering op dat enkel permanente effecten gelinkt aan de aanlegfase mee beoordeeld worden in een plan-MER.

Op de vraag van de Boerenbond om na te gaan of bestaande verharding kan gebruikt worden voor de aanleg van het opstijgpunt, antwoordt de Vlaamse Regering dat er in deze omgeving geen bestaande verharding aanwezig is die hiervoor in aanmerking zou kunnen komen.

De ondergrondse verbinding op grondgebied van Zedelgem en Torhout doorkruist inderdaad agrarisch gebied. Bij de bepaling van het tracé werd zoveel mogelijk gebundeld met een bestaande Fluxysleiding. Daar waar dit niet mogelijk was, werd gebundeld met bestaande wegenis, om daarna terug aansluiting te zoeken met de Fluxysleiding. Er dient ook rekening gehouden te worden met bestaande bebouwing in relatie tot de nodige sleufbreedte en werkzone. De kruising met de E403 dient zo recht mogelijk te gebeuren en er dient rekening gehouden te worden met veiligheidsafstanden ten opzichte van Fluxysleidingen. Hierdoor was het onvermijdelijk om op bepaalde plaatsen agrarisch gebied (middendoor) te kruisen.

M.b.t. dit ingesproken alternatief is een aanvulling gebeurd in het plan-MER en de toelichtingsnota.

In een bezwaarschrift wordt een alternatief ondergronds tracé voorgesteld ter hoogte van de Hollevoordestraat en Kronemolenstraat, waarbij de Moubekevallei zelf kan gekruist worden met een sleufloze techniek om het kappen van bomen in de vallei te vermijden.

Het alternatief uit dit bezwaar werd verder onderzocht, zoals omschreven in §22 van stap 3 van het Plan-MER, Bijlage V bij het GRUP, en §4.4.7 van de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP. De omvang van het effect zal bij het voorgestelde alternatief iets beperkter zijn inzake profielverstoring. Voor de overige effectgroepen zijn er geen significante verschillen tussen het voorgestelde alternatief en het GRUP. In geval er een inspectieput noodzakelijk zou zijn in deze zone, zal deze in het tracé van het GRUP wellicht dichterbij de openbare weg gelegen zijn, waardoor er minder teeltschade zal optreden in geval van dringend onderhoud. Het tracé uit het GRUP voldoet meer aan het bundelingsprincipe, er wordt namelijk eerst gebundeld met een Fluxysleiding en vervolgens met de Kronestraat, terwijl het alternatief tracé volledig cross country verloopt.

De Vlaamse Regering oordeelt dat op basis van de ruimtelijke principes uit het RSV (bundelen met lijninfrastructuren) en de beoordeling in de plan-MER het tracé van het GRUP niet wordt aangepast. Het alternatief heeft zowel beperkte voor- als nadelen in vergelijking met het GRUP, maar leidt niet tot een significante verbetering van het plan. M.b.t. dit ingesproken alternatief is een aanvulling gebeurd in het plan-MER en de toelichtingsnota.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt bezwaar gemaakt tegen of een alternatief gevraagd of voorgesteld voor de zone van het opstijgpunt in Baliebrugge. Men vraagt om het opstijgpunt een paar honderd meter verder van Baliebrugge te realiseren, door de ondergrondse verbinding langer te voorzien. Men stelt een locatie voor ten westen van de huidige locatie (dichter tegen de E403), die verder van woningen gelegen is, niet in overstromingsgevoelig gebied en waar men gebruik kan maken van de bestaande bomenrij voor de landschappelijke inpassing. Men stelt voor om na de sleufloze oversteek van de E403 meteen ten oosten, strak gebundeld met de snelweg verder ondergronds te lopen. Men stelt voor om ten westen van de E403 ondergronds te blijven, het Groenhovebos sleufloos te kruisen, en een opstijgpunt te voorzien ten westen van E403 en ten zuiden van Groenhovebos. Een langer ondergrondse tracé kan het akkervogelgebied en de vliegcirkel van Blériot vrijwaren. Men wijst erop dat er diverse mogelijkheden zijn voor opstijgpunten aan zowel de oost- als de westzijde van de snelweg.

In antwoord op de vragen om het opstijgpunt van Baliebrugge verderop te plaatsen, door het ondergronds tracé ten westen of ten oosten van E403 verder zuidwaarts te laten verlopen, verwijst de Vlaamse Regering naar §22 van stap 3 van het Plan-MER (Bijlage V bij het GRUP) en §4.4.7 van de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP. Naar aanleiding van deze bezwaarschriften werden 3 alternatieve locaties onderzocht. De conclusie van het eerste alternatieve opstijgpunt is dat de omvang van het effect (iets) beperkter zal zijn voor de effectgroepen “impact ten aanzien van landschappelijk erfgoed”, “impact tov het landschapsbeeld” en “impact voor omwonenden” ten aanzien van het GRUP, maar dat de omvang van het effect iets groter zal zijn voor de effectgroepen "profielverstoring" en "archeologie" in vergelijking met het GRUP. Voor de impact ten aanzien van landbouw kan geen éénduidige conclusie genomen worden. Enerzijds zal de afstand waarover landbouwpercelen nieuw overspannen worden door een bovengrondse verbinding

beperkter zijn in het alternatief. Anderzijds zorgt het alternatieve opstijgpunt voor meer restpercelen en is er bijkomend oppervlakteverlies voor een ontsluitingsweg. Bij het alternatief zal de vliegzone van de modelclub "Blériot" over een kleinere oppervlakte geïmpacteerd worden. Er zijn bij het alternatief geen woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen, terwijl er bij het respectievelijke deel van het GRUP ca. 1 woning binnen de 0,4 µT contour gelegen is.

De conclusie voor het tweede alternatieve opstijgpunt is dat de omvang van het effect iets groter zal zijn voor de discipline biodiversiteit en de impact ten aanzien van beschermd erfgoed in vergelijking met het GRUP. Het alternatief hypothekeert gedeeltelijk het bebossen van een landbouwperceel, zoals beschreven in het geldende bosbeheerplan. Gezien dit perceel ook behoort tot het landschapsatlasrelict, wordt de impact op beschermd erfgoed ook iets negatiever beoordeeld. Voor de impact ten aanzien van landbouw kan geen éénduidige conclusie genomen worden. Enerzijds zal de afstand waarover landbouwpercelen nieuw overspannen worden door een bovengrondse verbinding beperkter zijn in het alternatief. Anderzijds zorgt het alternatieve opstijgpunt voor meer restpercelen. Ook inzake visuele verstoring kan geen eenduidige conclusie genomen worden. Het alternatief is dan wel verder van een woonkern gelegen, door de grote knik (en de zwaardere hoekmast die hiervoor nodig is) zal de visuele verstoring van de bovengrondse verbinding groter zijn in vergelijking met het GRUP. Er is in het alternatief geen negatieve impact op de vliegzone van een vliegclub, terwijl dit wel het geval is bij het GRUP. Bij het alternatief zullen ca. 2 tot 3 woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn, terwijl het GRUP in die zone slechts ca. 1 woning binnen de 0,4 µT contour omvat.

Voor het derde alternatieve opstijgpunt wordt de omvang van het effect (iets) beperkter beoordeeld voor de effectgroepen "impact ten aanzien van landschappelijk erfgoed", "verstoring van het landschapsbeeld" en "impact voor omwonenden afkomstig van de nieuwe bovengrondse lijn" ten aanzien van het GRUP. De visuele verstoring voor omwonenden ten gevolge van het alternatief zal groter zijn voor woningen op korte afstand, maar er zullen minder woningen op grotere afstand verstoord worden. Er is in het alternatief geen negatieve impact op de vliegzone van een vliegclub, terwijl dit wel het geval is bij het GRUP. De omvang van het effect zal bij het alternatief iets groter zijn voor de effectgroepen "profielverstoring", "biodiversiteit" en "archeologie" ten aanzien van het GRUP. Voor de impact ten aanzien van landbouw kan geen éénduidige conclusie genomen worden. Enerzijds zal de afstand waarover landbouwpercelen nieuw overspannen worden door een bovengrondse verbinding beperkter zijn in het alternatief. Anderzijds zorgt het alternatief voor meer restpercelen en voor een grotere oppervlakte inname, gezien ook nog dient rekening gehouden te worden met ruimte inname voor het verleggen van de Muizenveldbeek en een langere ontsluitingsweg. Er zijn bij het alternatief geen woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen, terwijl er bij het respectievelijke deel van het GRUP ca. 1 woning binnen de 0,4 µT contour gelegen is.

De Vlaamse Regering oordeelt dat op basis van de te volgen ruimtelijke principes en de beoordeling in het plan-MER het tracé van het GRUP niet wordt aangepast. De 3 alternatieven hebben zowel beperkte voor- als nadelen in vergelijking met het GRUP, maar leiden niet tot een significante verbetering van het plan.

Op de vraag om het opstijgpunt meer naar het westen op te schuiven (dichterbij de E403, ten westen van de bomenrij) merkt de Vlaamse Regering op dat een opstijgpunt een minimale breedte van ca. 100m à 110m (incl. zone voor landschappelijke buffer) dient te hebben. Daar waar de ondergrondse verbindingen aansluiten op het opstijgpunt zijn de kabels aan de zijkant van het opstijgpunt gelegen, waardoor de noodzakelijke vrije ruimte in principe nog breder moet zijn dan die 100m à 110m. De zone tussen de vermelde bomenrij en de E403 heeft een breedte van ca. 230m. Deze wordt middendoor gekruist

door 2 Fluxysleidingen die op een afstand van ca. 15m van elkaar gelegen zijn. De aanwezigheid van deze gasleidingen vormt een belemmering voor de realisatie van de eindmast en de portiekpalen. Voor de plaatsing van een eindmast zijn immers specifieke en diepere funderingstechnieken (vb. boorpalen) noodzakelijk. De zone zowel ten oosten als ten westen van die Fluxysleidingen is te smal om hier een opstijgpunt te kunnen realiseren, zelfs al zou men gebruik maken van de bestaande bomenrijen voor landschappelijke inpassing. Het voorgestelde alternatief is bijgevolg technisch niet haalbaar.

Op de vraag om na de sleufloze kruising met de E403 strak ten oosten te bundelen met de E403 (en dus geen bocht richting Baliebrugge te maken), dient opgemerkt dat er niet op een dergelijke korte afstand van de E403 (zoals voorgesteld in het bezwaar) kan bovengekomen worden met de sleufloze techniek. Na het bovenkomen van de sleufloze techniek is de voorgestelde bocht in het tracé voor de ondergrondse 380 kV verbinding veel te scherp om het tracé na de kruising parallel met de E403 te laten verlopen zonder dat bestaande bebouwing zou moeten verdwijnen. Bovendien zijn in de omgeving meerdere Fluxysleidingen gelegen, waarvan een afstand van minimum 5m dient behouden te worden. Dit voorgestelde alternatief kon ook technisch niet geoptimaliseerd worden. Het voorgestelde alternatief is bijgevolg technisch niet haalbaar.

M.b.t. de ingesproken alternatieven is een aanvulling gebeurd in het plan-MER en de toelichtingsnota.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de landschappelijke inkleding en buffers van de opstijgpunten. Er wordt ook gevraagd om meer ruimte voor landschappelijke inkleding en buffering, met een degelijke aanplant, te voorzien ter hoogte van de opstijgpunten Zedelgem en Baliebrugge, en om vrije inkijk richting woningen - ook die buiten de gemeentegrenzen gelegen zijn - en richting Groenhovebos te vermijden. Men dringt aan op een landschapsontwerp.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar de verordenende Grafisch plannen zoals opgenomen in Bijlage I bij voorliggend GRUP, en de verordenende Stedenbouwkundige Voorschriften, zoals opgenomen in Bijlage II bij voorliggend GRUP. Gezien in deze voorschriften de nodige garanties worden gegeven betreffende de landschappelijke inpassing en de visuele buffering van de vermelde opstijgpunten, met name in art. 1.5 en art. 2, worden de effecten inzake visuele verstoring voor omwonenden in §10.4 van stap 3 van het plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, als (verwaarloosbaar tot) beperkt negatief beoordeeld. Effecten ten aanzien van het landschapsbeeld worden in §9.4 van stap 3 als (verwaarloosbaar tot) beperkt negatief beoordeeld. Het gaat meer bepaald om art. 1.5 van de Stedenbouwkundige Voorschriften, waar een maximale landschappelijke integratie ten aanzien van de omgeving is opgenomen als inrichtingsprincipe voor de opstijgpunten. Daarnaast is een bufferzone art. 2 aangeduid op het verordenend grafisch plan, waar specifiek voor is bepaald dat de buffer moet voldoen aan de voorwaarden van visuele afscherming en gedifferentieerde landschappelijke inpassing. Bovendien moet cfr. art. 1.9 bij de omgevingsvergunningsaanvraag een inrichtingsstudie worden toegevoegd, waar o.m. wordt ingegaan op de inrichtingsprincipes en de inrichting van de buffer. Voor de opstijgpunten Baliebrugge en Zedelgem geldt dat aan alle zijdes een buffering wordt voorzien. Gelet op de vele bezorgdheden is in de Toelichtingsnota §5.3.1 en §4.4.1 een bijkomende visualisatie opgenomen voor dergelijke opstijgpunten.

Tevens is een overeenkomst gesloten tussen Elia en de Vlaamse regering waarin o.a. de standaardmaatregelen die door Elia worden toegepast inzake landschappelijke integratie

zijn verankerd en verder worden geconcretiseerd. Deze overeenkomst werd louter ter informatie verder geduid in §5.4.1 van de Toelichtingsnota en als bijlage gevoegd bij deze Toelichtingsnota.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de cumulatieve visuele hinder door de aanwezigheid van zowel het Fluxys-station als op het opstijgpunt.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat een Fluxysstation en een opstijgpunt twee heel verschillende zaken zijn. Bij een Fluxysstation zijn de installaties beperkt in hoogte (met uitzondering van enkele verlichtingspalen). In de stedenbouwkundige voorschriften van de zone van het Fluxys-station is opgenomen dat maatregelen dienen genomen te worden voor een ruimtelijke en visuele inpassing in de omgeving. Er kan bijgevolg verondersteld worden dat bij een Fluxys-station alle installaties visueel kunnen gebufferd worden, waardoor het resteffect zeer beperkt zal zijn. Bij een opstijgpunt zullen de installaties hoger zijn, zeker gezien de laatste mast van de bovengrondse lijn binnen het opstijgpunt geplaatst wordt. Een landschappelijke buffer op de randen van het opstijgpunt zal niet alle elementen binnen het opstijgpunt visueel kunnen bufferen, waardoor er resteffecten zullen zijn. Gezien er bij het Fluxys-station nauwelijks resteffecten zullen zijn, wordt geen significante cumulatieve hinder verwacht. Naar aanleiding van dit bezwaarschrift werden deze mogelijke cumulatieve effecten ook aangevuld in §19 van stap 3 van het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de opstijgpunten in Zedelgem en Baliebrugge gelegen zijn in een open agrarisch landschap en daar een storend infrastructureel element vormen. In sommige reacties wordt betreurd dat bestaande woningen niet langer gelegen zullen zijn in open groen, maar tegenover een openbaar nutsgebied, in sommige gevallen ingesloten tussen dit opstijgpunt en een bedrijventerrein.

In antwoord hierop, verwijst de Vlaamse Regering naar de verordenende Stedenbouwkundige Voorschriften, zoals opgenomen in Bijlage II bij voorliggend GRUP. Gezien in deze voorschriften de nodige garanties worden gegeven betreffende de landschappelijke inpassing en de visuele buffering van de vermelde opstijgpunten, met name in art. 1.5 en art. 2, worden de effecten inzake visuele verstoring voor omwonenden in §10.4 van stap 3 van het plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, als (verwaarloosbaar tot) beperkt negatief beoordeeld. Effecten ten aanzien van het landschapsbeeld worden in §9.4 van stap 3 als (verwaarloosbaar tot) beperkt negatief beoordeeld. Het gaat meer bepaald om art. 1.5 van de Stedenbouwkundige Voorschriften, waar een maximale landschappelijke integratie ten aanzien van de omgeving is opgenomen als inrichtingsprincipe voor de opstijgpunten. Daarnaast is een bufferzone art. 2 aangeduid op het verordenend grafisch plan, waar specifiek voor is bepaald dat de buffer moet voldoen aan de voorwaarden van visuele afscherming en gedifferentieerde landschappelijke inpassing. Bovendien moet cfr. art. 1.9 bij de omgevingsvergunningsaanvraag een inrichtingsstudie worden toegevoegd, waar o.m. wordt ingegaan op de inrichtingsprincipes en de inrichting van de buffer. Voor de opstijgpunten Baliebrugge en Zedelgem geldt dat aan alle zijdes een buffering wordt voorzien.

In §10.4 van stap 3 van het plan-MER wordt aangegeven dat de opstijgpunten te Zedelgem en Baliebrugge gelegen zijn in agrarisch gebied en niet aansluiten op bestaand bebouwd weefsel, waardoor effecten inzake ruimtelijke structuur en relaties beperkt negatief worden beoordeeld.

Gelet op de vele bezorgdheden is in de Toelichtingsnota §5.3.1 en §4.4.1 een bijkomende visualisatie opgenomen voor dergelijke opstijgpunten.

Tracédeel 'Bovengrondse bundeling met de E403 tussen Torhout en Izegem (Oostkamp, Lichtervelde, Wingene, Ardooie en Izegem)'

In een bezwaarschrift wordt gevraagd om het tracé ter hoogte van de Vrijgeweedstraat in Wingene met minstens 200m in oostelijke of westelijke richting te verschuiven. Ook een bewoner van de Burgerleenstraat in Ardooie wijst erop dat het tracé te dicht bij de woning ligt.

Naar aanleiding van deze bezwaarschriften werden bijkomende alternatieven onderzocht, zoals omschreven in §22 van stap 3 van het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, en §4.4.7 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III. In deze hoofdstukken werden twee alternatieven onderzocht waarbij het tracé ter hoogte van de Vrijgeweedstraat in Wingene met enerzijds 200m naar het oosten en anderzijds 200m naar het westen werd opgeschoven. De conclusie is dat omvang van het effect bij de voorgestelde alternatieven iets groter zal zijn voor de effectgroepen "biotoopverlies en/of versnippering en barrièrewerking", "landschapsbeeld", "visuele verstoring ten aanzien van omwonenden" en "ruimtelijke structuur en relaties" ten aanzien van het respectievelijke tracé uit het GRUP. In het meest oostelijke alternatief zijn ca. 4 woningen gelegen binnen de 0,4 µT contour van de bovengrondse verbinding, in het meest westelijke alternatief zijn ca. 3 woningen gelegen binnen de 0,4 µT contour. Bij het respectievelijke deel van het tracé zoals opgenomen in het GRUP is slechts ca. 1 woning binnen de 0,4 µT contour gelegen.

De Vlaamse Regering oordeelt dat op basis van de ruimtelijke principes (nastreven van een strakke bundeling met de E403) en beoordeling in de plan-MER het tracé niet wordt aangepast. Het alternatief heeft zowel beperkte voor- als nadelen in vergelijking met het voorliggend GRUP, maar leidt niet tot een significante verbetering van het plan.

De Vlaamse Regering erkent dat het tracé ter hoogte van de Burgerleenstraat in Ardooie nabij woningen gelegen is. Bij het bepalen van een mogelijk tracé werd oa. rekening gehouden met voorkomende woningen, zo werd een nieuw tracé boven woonwijken maximaal vermeden. Het voorkomen van woningen was echter niet het enige criterium waar rekening werd mee gehouden. Om te voldoen aan de ruimtelijke principes uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen werd er langs de E403 maximaal gebundeld met de E403. Om de visuele verstoring te beperken is het daarbij van belang een zo recht mogelijk tracé aan te houden. Hiermee rekening houdende was het onmogelijk een nieuw tracé te ontwikkelen waarbij geen enkele woning nabij het tracé zou gelegen zijn.

M.b.t. de ingesproken alternatieven is een aanvulling gebeurd in het plan-MER en de toelichtingsnota.

In haar advies verwijst de Vlaamse Waterweg naar het signaalgebied Izegem Sasbrug en vraagt zij om de ontwikkeling ervan, waarbij rekening wordt gehoud met hydraulische randvoorwaarden, niet te hypothekeren.

In antwoord op dit advies verwijst de Vlaamse Regering naar de beslissing van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2023 waarin het signaalgebied "Sasbrug" in Izegem voorlopig aangeduid wordt als watergevoelig openruimtegebied. Binnen deze gebieden zijn waterbeheer, natuurbehoud, bosbouw, landschapszorg en recreatie nevengeschikte functies. Dit werd naar aanleiding van dit advies aangevuld als bijkomend ontwikkelingsscenario in §18.8 van stap 3 van het plan-MER (Bijlage V bij het GRUP).

Gezien de aanduiding als WORG een verdere ontwikkeling van dit gebied niet toelaat, wordt geoordeeld dat de aanduiding "hoogspanningsverbinding" de ontwikkeling van het gebied evenmin hypothekeert.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden vragen gesteld over en bedenkingen gemaakt bij de keuze om door het bedrijventerrein te Izegem een bovengrondse verbinding te voorzien en meer naar het zuiden een opstijgpunt te voorzien en het tracé verder ondergronds te laten verlopen.

Hierbij worden met betrekking tot het tracé verschillende elementen aangehaald:

- Men is van mening dat de ondergrondse optie, eventueel met niet-conventionele technieken, onvoldoende onderzocht is. Er moet beter gemotiveerd worden waarom niet-conventionele technieken niet onderzocht zijn.

-Men stelt dat het ondergronds gaan in het bedrijventerrein de voorkeur geniet boven de huidige tracédelen in Izegem en de Moubekevallei (en dat dat deze dan maar geschrapt of ingeperkt moeten worden) en dit om volgende redenen:

oEr bevindt zich ter hoogte van het bedrijventerrein meer bebouwing op subdominante afstand en meer woningen op 350m en 700m afstand.

oEr bevinden zich op het bedrijventerrein vele bedrijven met meer dan 1000 werknemers waardoor er meer mensen in de 0,4µT-zone terecht komen.

o De lijn legt een hypotheek op de verdere uitbreiding van bedrijven

-Er worden vragen gesteld bij de principes van te werken met 4 of 6 circuits. Er wordt gesteld dat een ondergronds alternatief met 6 circuits ter hoogte van het bedrijventerrein minder ruimte-inname vergt (ook al moet het traject in Torhout dan ingekrompen of geschrapt worden en ondanks de bijkomende impact op landschap en natuur daar).

- Een bezwaarindiener stelt dat een bredere sleufbreedte altijd kan gevonden worden en dat de tijdelijk grote impact van een werf niet opweegt tegen de langdurige nadelen van een bovengrondse hoogspanningslijn.

- Er wordt aangegeven dat men andere ondergrondse delen moet inperken.

-Er wordt aangehaald dat de nadelen van een ondergrondse aanleg opgevangen kunnen worden door een goede werforganisatie of eerder van financiële aard zijn en dus oplosbaar

Ook worden verschillende alternatieven naar voorgeschoven:

- Men kan ondergronds gaan vanaf S16a1, en het huidige ondergrondse traject opschuiven door opstijgpunt S16a2 naar het zuiden te verleggen, zodat de totale lengte van het ondergrondse tracé ongewijzigd blijft.

- Er zijn twee ondergrondse alternatieven mogelijk bij gebruik van de bouwvrije zone langsheen de snelweg: één met opstijgpunt S16a1 en één met een opstijgpunt dat meer ten noorden van S16a1 ligt (onder de oprit door, met voldoende ruimte in het klaverblad).

- In een bezwaarschrift wordt erop gewezen dat het alternatief om een ondergrondse aanleg te voorzien tussen S16a1 tot S16a2opt niet is onderzocht.

-In een bezwaarschrift wordt een alternatief voorgesteld voor het opstijgpunt op Izegems grondgebied, met name een verschuiving van opstijgpunt S16a1 richting E403, waardoor een bestaand gebouw kan gevrijwaard worden. Bezwaarindiener wijst erop dat de

resterende oppervlakte misschien kleiner wordt, maar nog steeds minstens even groot is als die van opstijgpunt Izegem-noord zoals opgenomen in het ontwerp GRUP.

- Men geeft in een bezwaar aan dat het oorspronkelijke opstijgpunt en tracé wel degelijk realiseerbaar was qua ruimte, indien men de Ambachtenstraat als sleuf zou gebruiken; mijn wijst in dat kader ook op de geplande heraanleg van de Ambachtenstraat die mogelijk potenties biedt.

De Vlaamse Regering stelt vast dat er in heel wat adviezen en bezwaren vragen worden gesteld en kanttekeningen worden gemaakt bij de keuze ter hoogte van het bedrijventerrein/Skyline Park, de locatie van het opstijgpunt Izegem Noord en het gekozen tracé (ligging en verantwoording van het ondergrondse deel).

In antwoord hierop werd de verantwoording hiervoor in de toelichtingsnota beperkt aangevuld. De Vlaamse Regering erkent dat voorliggende situatie een voorbeeld is van een complex technisch en ruimtelijk verhaal. Er spelen verschillende randvoorwaarden mee waaraan gelijktijdig moet worden voldaan om tot een realistisch voorstel te kunnen komen. Wijzigen aan één van die voorwaarden (zoals in een aantal adviezen en bezwaren wordt voorgesteld) betekent dat het hele verhaal ruimtelijk en technisch niet langer correct op elkaar is afgestemd. De Vlaamse Regering erkent dat in sommige bezwaren elementen naar voor worden geschoven die op het betreffende punt wellicht beter scoren dan het voorliggende GRUP maar niet tot een totaalbeeld kunnen komen. De Vlaamse Regering bevestigt dan ook de keuze voor zowel de locatie van het opstijgpunt als het aangeduide ondergrondse tracé (en logischerwijs ook het bovengrondse tracé ter hoogte van het bedrijventerrein) om een aantal redenen:

1) Er is gekozen voor een stapsgewijze uitwerking van de milieubeoordeling. Zoals in het plan-MER (bijlage V) kan worden gelezen, zijn verschillende stappen doorlopen (stap 1 kwetsbaarheidsanalyse, stap 2a lijntracés, stap 2b samenstelling werktracé, stap 2c beoordeling werktracés, stap 2d…, stap 3 verdere optimalisatie). Doorheen het proces werd ook rekening gehouden met de ruimtelijke principes uit RSV die steeds een logisch ruimtelijk geheel moesten vormen. Doorheen dit milieuonderzoek werd (in hoofdzaak bij het bepalen van de werktracés) gekeken welke delen van het tracé in aanmerking kwamen om een ondergrondse verbinding te voorzien. Er is vertrokken van de referentietechnologie (wisselstroom bovengronds met beperkte mogelijkheden om 8 -12km ondergronds te gaan). Gezien het mogelijk is om 8 tot 12 km ondergronds te gaan, werd onderzocht wat de meest kwetsbare zones waren, deze kwamen dan in aanmerking voor een ondergrondse aanleg. Hierbij werd gekozen om ook een deel van het tracé om verschillende redenen ter hoogte van Zedelgem-Torhout te voorzien. Volgens de VCRO moeten in een GRUP de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen worden en daarbij moet rekeningworden gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. De plannende overheid beschikt daarbij over een ruime discretionaire bevoegdheid (RvS 13 januari 2015, nr. 229.799, Vangheluwe). Dit is in voorliggend GRUP gedaan door, naast het bekijken van de nieuwe woningen binnen de 0,4µT-zone, ook rekening te houden met elementen zoals landschap en natuurwaarden. Daarenboven bepaalt de vigerende regelgeving dat enkel de redelijke alternatieven moeten worden onderzocht. De redelijkheid van een alternatief wordt in de eerste plaats bepaald door de plandoelstelling. Hierbij is tevens rekening gehouden met de beleidsopties uit het richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). De Raad van State heeft reeds uitdrukkelijk aangegeven dat het niet onredelijk is om bepaalde alternatieven

uit te sluiten omdat zij niet stroken met de principes uit de structuur- of beleidsplanning (RvS 6 februari 2018, nr. 240.665, Peleman e.a.).

2) In deze milieubeoordeling werden ook op globaal niveau opstijgpunten bepaald. Bij het bepalen en beoordelen van de tracés en opstijgpunten werd steeds rekening gehouden met de technische randvoorwaarden (o.m. benodigde onbebouwde ruimte). Hierbij werd het niet aanwezig zijn van bebouwing als een uitsluitend criterium gebruikt. Doordat de milieueffectbeoordeling echter op een getrapte wijze is opgevat, verschilt de diepgang tussen stap 1, stap 2 en stap 3 aanzienlijk. Met elke stap wordt immers een concreter plan in beeld gebracht. Het is in die context dat bij een verdere uitwerking van de opstijgpunten in functie van het grafisch plan op perceelsniveau werd vastgesteld dat opstijgpunt S16a1 werd bezwaard door bebouwing en dus niet in aanmerking kwam als opstijgpunt waardoor moest worden uitgeweken naar een alternatieve niet-bebouwde locatie. De gevolgen van deze optimalisatie werd onderzocht op de relevante effecten in stap 3 van het Plan-MER (beoordeling van de opstijgpunten onder elke relevante discipline, zoals §6.5, §7.4, ...). De beoordeling van het gekozen geoptimaliseerd tracé in stap 3 wijzigt slechts in beperkte zin de beoordeling van het gekozen werktracé uit stap 2c; in die zin kan de optimalisatie van het opstijgpunt ter hoogte van Izegem wel degelijk als minimaal beschouwd worden en wordt een herevaluatie van stap 2c niet noodzakelijk geacht.
3) Er zijn technische beperkingen met betrekking tot de mogelijke ondergrondse lengte van een verbinding in wisselstroom. Er worden in de bezwaren een aantal voorstellen gedaan om ter hoogte van Izegem een lange deel ondergronds te gaan ten koste van het ondergrondse tracé ter hoogte van Zedelgem-Torhout. Deze bezwaren gaan voorbij aan de zorgvuldige afweging die door de Vlaamse Regering werd gemaakt met betrekking tot de gelijktijdige afweging van de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten.
4) Aangezien de totale ondergrondse lengte van het ondergrondse tracé groter is dan 8km is de aanleg met 4 circuits noodzakelijk. Hoewel een aanleg met 6 circuits minder ruimte-inname vergt, zal dit echter de totale lengte van het ondergrondse tracé beperken. Bijkomend verandert dit niks aan de nood voor een opstijgpunt.
5) Wat betreft niet-conventionele technieken wil de Vlaamse Regering erop wijzen dat de belangrijkste reden waarom deze technieken worden aangehaald in de verschillende opmerkingen, adviezen en bezwaren het vrijwaren van in hoofdzaak bedrijfsgebouwen (en dus werknemers) binnen de 0,4 µT-zone is. De Vlaamse Regering gaat er op basis van de adviezen, bezwaren en opmerkingen vanuit dat met niet-conventionele technieken een ondergrondse tunnel wordt bedoeld. Een andere vorm van niet-conventionele technieken werd niet naar voor geschoven, noch technisch omschreven. De Vlaamse Regering wil er ten eerste op wijzen dat ook een ondergrondse aanleg van een lijn in wisselstroom een stralingsveld met zich mee zal brengen. Ten tweede wil de Vlaamse Regering erop wijzen dat in Vlaanderen voorzorg wordt toegepast door een Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden (VR 2023 3103 DOC.0327/1BIS) om langdurige (chronische) blootstelling aan magnetische velden van meer dan 0,4 µT zoveel mogelijk te beperken (Mededeling VR juli 2023). Zoals verduidelijkt in §5.5.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is op basis van de principes van het voorzorgsprincipe en de aanbevelingen over het omgaan met de magnetische velden van hoogspanningslijnen een bindend Afsprakenkader opgemaakt dat bestaat uit o.a. de opvolging van gezondheidsonderzoek over magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. Langdurige blootstelling wordt in het Convenant,

afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium gedefinieerd als: 'een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0.4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag'. Werken onder hoogspanningslijnen wordt derhalve niet beschouwd als langdurige blootstelling gezien werknemers gemiddeld gezien niet 365 dagen per jaar 8u per dag op de werkplek aanwezig zijn. De Richtlijn 2013/35/EU is van toepassing op de werknemers van bedrijven die overspannen worden door hoogspanningslijnen. In de Niet-bindende gids van goede praktijken voor de tenuitvoerlegging van Richtlijn 2013/35/EU wordt aangegeven dat ervoor bedrijven die overspannen worden door hoogspanningslijnen van meer dan 150 kV een beoordeling door de preventieadviseur nodig is. De beoordeling moet gebeuren door de preventieadviseur van het bedrijf en niet door Elia. Er is dan beoordeling vereist met betrekking tot geldende actieniveaus of grenswaarden voor blootstelling. De Actieniveaus zijn de strengste en gelijk aan 100 µT. Die waarde wordt niet overschreden na uitvoering van Ventilus. Tot derde wil de Vlaamse Regering er eveneens op wijzen dat voorzorg steeds proportioneel moet worden toegepast. Het toepassen van niet-conventionele technieken in functie van het voorzien van een ondergrondse deel louter in functie van het bedrijventerrein is niet proportioneel te noemen.

De Vlaamse Regering geeft aan dat bovenstaande redenering een antwoord biedt op alle (onderdelen van) vragen of alternatieven die met betrekking tot dit onderwerp werden ingesproken. De toelichtingsnota werd op dit punt verder aangevuld.

In een bezwaarschrift wordt erop gewezen dat de keerzijde van de keuze om te bundelen met de E403 om zo weinig mogelijk woningen te treffen, als resultaat heeft dat veel landbouwbedrijven worden overspannen.

De Vlaamse Regering wenst te benadrukken dat zij rekening moet houden met artikel 1.1.4 van de VCRO, waaruit volgt dat bij de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen en daarbij rekening moet worden gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. De plannende overheid beschikt daarbij over een ruime discretionaire bevoegdheid (RvS 13 januari 2015, nr. 229.799, Vangheluwe). Een gelijktijdige afweging betekent niet dat deze maatschappelijke belangen noodzakelijk steeds gelijkwaardig moeten zijn, aangezien bij de afweging één bepaalde behoefte zwaarder kan doorwegen in een bepaalde situatie (RvS 14 maart 2017, nr. 237.639, bvba Vanderschrick-Kwekerij-Verpakking). De Vlaamse regering tracht met het voorliggend RUP een duurzame oplossing te bieden voor de realisatie van een aantal noodzakelijke ontwikkelingen van het hoogspanningsnet in West-Vlaanderen in functie van de energietransitie. Om een juiste belangenafweging te kunnen maken tussen alle relevante maatschappelijke behoeften, is heel wat onderzoek gebeurd in het kader van huidig planproces.

Tevens verwijst de Vlaamse Regering naar §4.4.2 tot 4.4.6 uit de Toelichtingsnota, waar is omschreven hoe het alternatievenonderzoek is verlopen en met welke aspecten rekening is gehouden. Zoals elders in voorliggend Besluit reeds omstandig belicht, zijn er verschillende aspecten van belang geweest bij het alternatievenonderzoek, zoals de ruimtelijke principes uit het RSV, met o.m. het bundelingsprincipe, en het voorzorgsprincipe m.b.t. het elektrisch magneetveld (§5.5.2 uit de Toelichtingsnota). Naast het onderzoek in het kader van het MKBA en het RVR is de milieubeoordeling uit het

plan-MER van essentieel belang geweest om te komen tot de tracékeuze, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Wat betreft de impact op de landbouwbedrijven, wordt verwezen naar §10.3 van het plan-MER, waar de impact op landbouw in beeld is gebracht. Er zullen 13 landbouwbedrijven binnen de veiligheidszone met hoogtebeperkingen van de nieuwe bovengrondse hoogspanningsverbinding liggen. Naast de beoordeling van de effecten, kan ook verwezen worden naar het geactualiseerde Landbouwprotocol, zoals aanvullend in beeld gebracht in §5.4.3 van de Toelichtingsnota.

Tracédeel 'Ondergrondse bundeling met de E403 in Izegem'

In het advies van de stad Izegem wordt een alternatief tracé en opstijgpunt voorgesteld, rekening houdend met de woonenclave langs de Woestijnstraat en met een aangevraagde verkavelingsvergunning.

Naar aanleiding van dit advies werd het voorgestelde alternatief (na technische optimalisatie) onderzocht in §22 van stap 3 van het Plan-MER, Bijlage V bij het GRUP, en in §4.4.7 van de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP. De conclusie is dat de omvang van het effect bij het alternatief iets beperkter zal zijn voor de effectgroepen "verstoring van het landschapsbeeld" en "de impact ten aanzien van het landbouwgebruik" in vergelijking met het GRUP. De omvang van het effect zal bij het alternatief (iets) groter zijn voor de effectgroepen "profielverstoring", "beschermd en bouwkundig erfgoed", "archeologie", "visuele verstoring ten aanzien van omwonenden" en "ruimtelijke structuur en relaties" in vergelijking met het GRUP. Er zijn bij het alternatief ca. 3 woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen, terwijl er bij het respectievelijke deel van het GRUP slechts ca. 1 woning binnen de 0,4 µT contour gelegen is.

De Vlaamse Regering oordeelt dat op basis van de beoordeling in het plan-MER het tracé van het GRUP niet wordt aangepast, vermits het alternatief zowel beperkte voor- als nadelen heeft in vergelijking met het GRUP maar niet leidt tot een significante verbetering van het plan. M.b.t. de ingesproken alternatieven is wel een aanvulling gebeurd in het plan-MER en de toelichtingsnota.

In een bezwaarschrift wordt erop gewezen dat de tracékeuze ter hoogte van de bestaande windturbines in de projectzone Izegem-Bosmolens de mogelijkheid van repowering van de turbines hypothekeert. Er zal een veiligheidsstudie moeten uitgevoerd worden en Elia zal advies moeten verlenen. De verschuiving van het opstijgpunt omwille van de 'betere aansluiting bij het bestaande wegennet' weegt in dit geval niet op tegen de veiligheidsrisico's en het verlies van (toekomstig) energetisch rendement in de projectzone. Bezwaarindiener vraagt een verschuiving van het opstijgpunt naar de initiële locatie.

In antwoord op dit bezwaar wijst de Vlaamse regering er op dat de optimalisatie net is gebeurd omwille van de ruimtelijke voordelen die deze verschuiving met zich meebrengt. Niet alleen wordt op die manier een betere aansluiting met het bestaande wegennet gemaakt, maar bovendien impliceert dit dat er geen bijkomende ruimte-inname moet gebeuren voor een ontsluitingsweg en er minder restpercelen voor de landbouw zullen worden gecreëerd. Daarnaast sluit het opstijgpunt ingevolge de optimalisatie beter aan op een bestaande zone voor gemeenschapsvoorzieningen, zodat de impact op de ruimtelijke structuur kleiner is. Het is juist dat in het plan-MER enkel wordt verwezen naar de betere aansluiting op het bestaande wegennet; het plan-MER is op dit punt verder aangevuld in §3 van stap 3.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat het geplande opstijgpunt Izegem-noord gelegen is op een landbouwperceel dat cfr. de provincie West-Vlaanderen 'sterk betrokken' is bij het landbouwbedrijf. Bezwaarindieners verwijzen naar het gebrek aan compensatiemogelijkheden, tenzij van bedenkelijke kwaliteit en op grotere afstand. Men stelt dat de reële impact op de rendabiliteit van de teelten groot is, niet alleen door de ruimteinname maar tevens doordat de inplanting van het opstijgpunt de doorgang naar een volgend perceel de facto onmogelijk maakt.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het Plan-MER. In §10.4 van stap 3 werd het resultaat van de LIS (landbouwimpactstudie) opgenomen. Hieruit blijkt dat het perceel aangeduid wordt als een perceel met een lage landbouwwaarde en dat een matige landbouwimpact verwacht wordt. In het LIS dat opgemaakt werd i.f.v. het PRUP bedrijvigheid economische subregio Roeselare werd voor het perceel eveneens een matige landbouwimpact geïdentificeerd en werd het perceel als 'sterk betrokken' aangeduid. De aanduiding van 'sterk betrokken' volgt wanneer 20% of meer van het bedrijfsareaal gelegen is binnen het studiegebied of indien de leefbaarheid verbonden is met het bedrijfsareaal gelegen in het studiegebied. In het LIS van het voorgenomen plan is het studiegebied logischerwijs kleiner en wordt het betrokken perceel hierom niet aangeduid als 'sterk betrokken'.

Het behoud van bereikbaarheid van percelen die niet betrokken zijn in het GRUP zal cf het recht van uitweg (art. 3.135 e.v. BW) gegarandeerd worden.

Daarnaast kan verwezen worden naar de Toelichtingsnota, Bijlage III bij voorliggend GRUP, waar in §5.4.3 meer informatie is opgenomen over de nieuwe compensatieregeling die is afgesloten tussen de Vlaamse Regering en Elia. De mogelijkheid om vergoed te worden voor negatieve gevolgen op de commerciële activiteiten van (landbouw)bedrijven, staat generiek beschreven in het luik betreffende de compensatieregeling voor bedrijven, met inbegrip van landbouwbedrijven, die onderdeel uitmaakt van de compensatieregeling die de Vlaamse Regering met Elia afgesloten heeft.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het standpunt van de stad Izegem, meer bepaald feit dat de stad beslist heeft om de herbestemming van het aan het noordelijke opstijgpunt gelegen landbouwbedrijf en gronden onmogelijk te maken. De aanleg van het opstijgpunt betekent derhalve dat landbouwactiviteiten er moeilijk worden, maar anderzijds dat een andere activiteit (zoals industrie) eveneens onmogelijk wordt. Er is derhalve een totaalvisie nodig, hetgeen ontbreekt in voorliggend GRUP. Men pleit voor een overleg terzake tussen stad, provincie en de bij het GRUP betrokken actoren.

In antwoord hierop erkent de Vlaamse Regering dat de betreffende percelen in bepaalde mate hinder tot onbruikbaarheid voor de huidige landbouwactiviteiten zullen ondervinden. Het is met het oog op dergelijke situaties dat enerzijds een landbouwprotocol is afgesloten en anderzijds een verruimd compensatiebeleid is beslist, zoals uitvoerig aangevuld in §5.4 van de Toelichtingsnota, Bijlage III bij voorliggend GRUP.

Het RUP 'bedrijvenzones economische subregio Roeselare' werd in de loop van voorliggend planproces opgestart en is op basis van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen toegevoegd in het plan-MER als ontwikkelingsscenario in §18.9 van stap 3.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt voor wat betreft het opstijgpunt Izegem noord ingegaan op de te beperkte beschikbare ruimte, waardoor onvoldoende ruimte beschikbaar is voor een degelijke buffering en landschappelijke integratie. Men is van mening dat meer (delen van) percelen dienen ingenomen te worden in functie van een goede inrichting van het opstijgpunt. Andere bezwaarindieners vrezen net dat bijkomende (landbouw)gronden zullen ingenomen worden met het oog op het realiseren van een buffer (grondinname en beperkingen van de landbouwactiviteit). Men stelt dat dergelijke mogelijk verregaande effecten moeten worden onderzocht en desgevallend gecompenseerd worden. Een andere bezwaarindiener vraagt naar de redenen voor het oppervlakteverschil tussen de opstijgpunten Izegem-noord en -zuid.

In antwoord hierop bevestigt de Vlaamse Regering dat er inderdaad bij het opstijgpunt Izegem noord te weinig ruimte is om op de oostelijke, westelijke en noordelijke zijde van het opstijgpunt een landschappelijke buffer van 5m op te leggen

Er worden evenwel in de Stedenbouwkundige Voorschriften art. 1.5 de nodige inrichtingsbepalingen opgelegd voor alle opstijgpunten, waaronder ook Izegem-Noord, met o.m. een maximale landschappelijke integratie, hetgeen belicht moet worden in de inrichtingsstudie die cfr. art. 1.9 dient gevoegd bij de omgevingsvergunningsaanvraag. Er zullen derhalve de nodige inspanningen dienen genomen te worden met het oog op een degelijke landschappelijke inpassing.

Aanvullend aan de verplichte opmaak van een inrichtingsstudie is, zoals opgenomen in §5.4.1 van de Toelichtingsnota, een overeenkomst goedgekeurd tussen de Vlaamse Regering en Elia, waarin Elia zich engageert om te onderzoeken op welke manier de visuele impact van het Ventilus-project op het landschap maximaal beperkt kan worden én om de aanpak van de beperking van de visuele impact op het landschap. Dit geld ook voor het opstijgpunt Izegem-Noord. De organisatie en de uitvoering van de maatregelen voor landschapsintegratie worden, indien mogelijk, toevertrouwd aan een Regionaal Landschap in eventuele samenwerking met andere organisaties waarvan het maatschappelijk doel gericht is op de bescherming en het behoud van het landschap. Voor de uitvoering van de uitgewerkte landschappelijke inpassing is het akkoord van derden nodig, met name van de gebruikers van de terreinen. De realisatie van landschappelijke integratiemaatregelen op terreinen van landbouwers zullen dus enkel gerealiseerd kunnen worden mits akkoord van de betrokken landbouwer.

In het Plan-MER werd daarom in §7.3.1.2 van stap 1 een bijkomende algemene kwalitatieve beoordeling toegevoegd omtrent de eventueel bijkomende impact op het agrarisch gebied door de inpassing van landschappelijke inkleding van het Ventilus-project. De conclusie is dat de landschappelijke integratie inderdaad gepaard zal gaan met een zekere ruimte-inname (wellicht hoofdzakelijk van agrarisch gebied) en dat aan de noordzijde van opgaande elementen een verminderde opbrengst door beschaduwing niet uit te sluiten is. Of er ook negatieve effecten zullen zijn op vlak van waterbeschikbaarheid bestaat geen éénduidig antwoord. Er kunnen ook positieve effecten zijn, gezien KLE's een geschikt leefgebied kunnen vormen voor bestuivers. Op die manier wordt de landschappelijke integratie voldoende gegarandeerd via een dubbele ingang, de stedenbouwkundige voorschriften en een overeenkomst, en dit zonder grote impact op landbouwactiviteiten gezien dit mits akkoord van de betrokkenen zal zijn.

Het oppervlakteverschil valt te verklaren doordat er bij Izegem-Zuid wel ruimte is om op alle randen een groenbuffer te voorzien en bij Izegem-Noord niet, en er eveneens geprobeerd is om de kadastrale grenzen daar waar mogelijk te volgen, om zo weinig mogelijk restpercelen te creëren.

In navolging van deze opmerkingen zijn aanvullingen gebeurd in zowel Plan-MER als toelichtingsnota.

Tracédeel 'Bovengrondse cross country verbinding van Roeselare tot Izegem (Izegem en Lendelede)'

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden alternatieven voorgesteld voor het bovengrondse cross country tracé-gedeelte in Lendelede, gaande van het doortrekken van het ondergrondse tracégedeelte in Izegem tot het hoogspanningsstation Izegem/Lendelede, of het, gebundeld met de E403, bovengronds doortrekken van de hoogspanningsverbinding tot het opstijgpunt Izegem-zuid of nog verder naar het zuiden, om vervolgens ondergronds aan te sluiten op het hoogspanningsstation. Men vraagt een gedegen afweging van deze alternatieven.

In antwoord op dit advies en deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, het Plan-MER. In stap 2a van het plan-MER werden ondergrondse lijntracés in de beschreven zones uit het advies en de bezwaarschriften ontwikkeld en onderzocht op hun milieueffecten, ook op grondgebied van Lendelede in de zone waar in het GRUP een bovengrondse verbinding wordt voorzien, met name lijntracé O20a. Dit lijntracé (O20a) werd ook opgenomen in het werktracé E403_M_Z4_OnderIzegem. In stap 2c werden de milieueffecten van alle werktracés beoordeeld, telkens startende vanaf De Spie tot het hoogspanningsstation in Avelgem. Alhoewel de milieueffecten van het werktracé E403_M_Z4_OnderIzegem gelijkaardig zijn ten opzichte van de milieueffecten van het gekozen werktracé (E403_M_Z4_OnderZuid) werd op basis van de vergelijking van de milieueffecten niet gekozen voor E403_M_Z1_OnderIzegem door de Vlaamse Regering, gezien er bij dit werktracé meer nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn in vergelijking met het gekozen werktracé.

Er werd inderdaad geen werktracé samengesteld met een ondergrondse verbinding vanaf het opstijgpunt Izegem-noord tot aan het hoogspanningsstation in Izegem. Een bespreking van een dergelijk alternatief werd aangevuld in §22 van stap 3 van het plan-MER en in §4.4.7 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP. Rekening houdende met een maximale ondergrondse aanleg van 12 km moest op een andere plaats uit het GRUP terug overgegaan worden van een ondergrondse naar een bovengrondse verbinding. Dit kon door de ondergrondse verbinding ter hoogte van Zedelgem/Torhout ofwel in het noorden, ofwel in het zuiden in te korten en in deze zones bijgevolg terug over te gaan op een bovengronds tracé.

In het geval van een inkorting in het noorden, zal de omvang van het effect (iets) beperkter zijn inzake profielverstoring, ruimtelijke structuur en relaties en impact ten aanzien van landbouw. De omvang van het effect zal daarentegen (iets) groter zijn inzake effecten ten aanzien van het bouwkundig erfgoed. Het risico op verstoren van archeologische relicten is groter, al is de lengte ondergronds tracé in een zone met een verhoogd risico kleiner dan het GRUP. Doordat de totale afstand bovengronds tracé iets beperkter is, zal de verstoring van het landschapsbeeld algemeen ook iets beperkter zijn. Echter het tracé omvat lokaal een duidelijke knik te Zedelgem, de nieuwe lijn bevindt zich deels in een landschappelijke waardevolle omgeving en het alternatieve opstijgpunt Zedelgem zorgt voor een grotere verstoring van het landschapsbeeld in vergelijking met het opstijgpunt Zedelgem in het GRUP. Ook voor de visuele verstoring voor omwonenden kan geen eenduidige conclusie genomen worden: enerzijds zal er lintbebouwing langs de Hollevoordestraat op een dominante kijkafstand van het nieuwe bovengrondse tracé gelegen zijn in een omgeving die momenteel minder verstoord is, terwijl bij het GRUP de woningen op een dominante kijkafstand in de zone tussen de E403 en het

hoogspanningsstation te Izegem (daar waar in het GRUP een bovengronds tracé voorzien wordt en in het alternatief een ondergronds tracé) hoofdzakelijk wel al een visuele verstoring kennen. Anderzijds zijn er minder woningen rondom het alternatieve opstijgpunt Zedelgem gelegen in vergelijking met het opstijgpunt Zedelgem in het GRUP, maar de belevingswaarde van de omgeving is er wel hoger. En ten slotte zijn er in het geval van een inkorting in het noorden slechts 3 ipv 4 opstijgpunten noodzakelijk. In totaal zullen ca. 7 woningen meer binnen de 0,4 µT contour van de 380 kV verbinding gelegen zijn bij het alternatief in vergelijking met het GRUP.

In het geval van een inkorting in het zuiden geldt dat de omvang van het effect (iets) beperkter zal zijn inzake profielverstoring, impact ten aanzien van het bouwkundig erfgoed, ruimtelijke structuur en relaties en impact ten aanzien van landbouw. De omvang van het effect zal daarentegen groter zijn inzake effecten voor de discipline biodiversiteit (vooral voor biotoopverlies, gezien 1 ha waardevol bos dient omgevormd te worden) en impact ten aanzien van het beschermd erfgoed (omwille van de bosvegetatie die moet gerooid worden, behorend tot een landschapsatlasrelict). Het risico op verstoren van archeologische relicten is groter, al is de lengte ondergronds tracé in een zone met een verhoogd risico kleiner dan het GRUP. Doordat de totale afstand bovengronds tracé iets beperkter is in het alternatief, zal de verstoring van het landschapsbeeld algemeen ook iets beperkter zijn. Het alternatief omvat evenwel een bijkomende flauwe knik in het bovengrondse tracé ter hoogte van de op- en afrit Torhout en de nieuwe lijn kruist met de bosvegetatie ter hoogte van Groenhove. Ook voor de visuele verstoring voor omwonenden kan geen eenduidige conclusie genomen worden: enerzijds zal er lintbebouwing langs de Korenveldstraat alsook de zuidelijke tip van de woonkern Baliebrugge op een dominante kijkafstand van de nieuwe lijn gelegen zijn in een omgeving die momenteel grotendeels minder verstoord is, terwijl bij het GRUP de woningen op een dominante kijkafstand tussen de E403 en het hoogspanningsstation te Izegem hoofdzakelijk wel al een visuele verstoring kennen. Anderzijds zijn er op korte afstand minder woningen rondom het alternatieve opstijgpunt Baliebrugge gelegen, maar zijn er binnen een straal van 350 m meer woningen gelegen in vergelijking met het opstijgpunt Baliebrugge van het GRUP. En ten slotte zijn er bij het alternatief slechts 3 ipv 4 opstijgpunten noodzakelijk. In totaal zal er ca. 1 woning minder binnen de 0,4 µT contour van de 380 kV verbinding gelegen zijn bij het alternatief in vergelijking met het GRUP.

De Vlaamse Regering oordeelt dat op basis van de te volgen ruimtelijke principes en de beoordeling in het plan-MER het tracé van het GRUP niet wordt aangepast. De 2 alternatieven hebben zowel beperkte voor- als nadelen in vergelijking met het GRUP. De alternatieven leiden echter niet tot een significante verbetering van het plan. M.b.t. de ingesproken alternatieven is een aanvulling gebeurd in zowel het plan-MER als de toelichtingsnota.

In het advies van de gemeente Lendelede wordt specifiek ingegaan op de woon cluster aan de Terrynstraat, die op heden gespaard is van de visuele impact van de overdaad aan hoogspanningsleidingen in de gemeente, maar door het voorliggend traject drastisch wordt getroffen. Het is voor de gemeente onduidelijk wat de effecten zijn van de doorgevoerde verfijning, zoals omschreven in de toelichtingsnota. Men stelt dat de formulering 'de afstand tot de woningen optimaliseren' de indruk wekt dat een bepaalde afstand moet worden aangehouden omwille van gezondheidsredenen, zonder te verduidelijken wat die afstand dan is. Ook in enkele bezwaarschriften wordt ingegaan op de aanpassingen die zijn gebeurd aan dit tracégedeelte; men stelt vragen over het feit dat tracé in elke fase naar het zuiden toe verschoven werd, tot buiten de in de startnota

afgebakende corridor, en over de bochten in het tracégedeelte. Men wijst op de overspanning van een landbouwbedrijf ter hoogte van de aansluiting op het hoogspanningsstation in Izegem/Lendelede en stelt dat het een aanpassing betreft die is doorgevoerd in de fase na de plenaire vergadering, zonder verder onderzoek of onderbouwing op vlak van milieueffecten. Men vraagt om het overspannen van het landbouwbedrijf te vermijden.

Wat betreft de opmerking over de planaanpassingen die zijn doorgevoerd aan het voorontwerp GRUP naar aanleiding van de adviezen en opmerkingen op de plenaire vergadering, verwijst de Vlaamse Regering naar §21 van stap 3 van het plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP. Specifiek voor de zone langs de Terrynstraat wordt verwezen naar §21.6 van dat document. De doorgevoerde aanpassingen hebben als gevolg dat de nieuwe bovengrondse lijn iets verder van de wooncluster langs de Terrynstraat komt te liggen en dat er in de zone tussen het opstijgpunt Izegem zuid en het hoogspanningsstation te Izegem slechts 4 nieuwe woningen binnen de 0,4 µT-contour komen te liggen in plaats van 8 woningen. Deze aanpassing ligt derhalve in lijn met het voorzorgsprincipe, dat aanbeveelt om zo weinig mogelijk situaties te creëren waar er langdurige blootstelling is aan magneetvelden van meer dan 0.4 µT, hetgeen ook is vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden (VR 2023 3103 DOC.0327/1BIS).

In §21.6 van stap 3 van de plan-MER staat ook te lezen dat de planaanpassing werd doorgevoerd zodat de hoeken in het oorspronkelijke tracé beperkt kunnen worden; vermits door het werken met kleinere hoeken wellicht kan vermeden worden dat hoekmasten noodzakelijk zullen zijn, blijft ook de visuele impact beperkter. Vooral ter hoogte van het vermelde landbouwbedrijf omvatte het tracé in fase van voorontwerp GRUP een scherpe hoek die werd weggewerkt door de tracéaanpassing. De Vlaamse Regering is bijgevolg van mening dat er wel degelijk een motivering is opgenomen voor de tracéwijziging. In §4.4.6 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, wordt ingegaan op o.m. de wijzigingen die zijn doorgevoerd naar aanleiding van de plenaire vergadering. De betreffende paragraaf is in navolging van deze opmerkingen verder onderbouwd. Ook in §21.6 van stap 3 van het plan-MER werd nog eens specifiek het verschil in milieueffecten tussen het tracé in fase van voorontwerp GRUP en het aangepaste tracé ter hoogte van het landbouwbedrijf besproken. De conclusie is dat er de effecten inzake impact op het landschapsbeeld en visuele verstoring voor omwonenden groter zullen zijn bij het alternatief. Voor de impact op landbouw kan geen éénduidige conclusie genomen worden. Er zijn bij het alternatieve voorstel 3 woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen, terwijl er bij het respectievelijke deel van het GRUP tracé bij de voorlopige vaststelling slechts 1 woning binnen de 0,4 µT contour gelegen is.

Wat betreft de opmerking dat het tracé zoals opgenomen in het GRUP buiten de corridor uit de Startnota valt, kan inderdaad bevestigd worden dat deze corridor op grondgebied van Lendelede na de startnota verruimd werd naar aanleiding van de vele vragen naar onderzoek van bijkomende alternatieve tracés tijdens de publieke consultatie van de startnota. Er wordt hiervoor verwezen naar de antwoordnota, die als bijlage 3 bij de Scopingnota is gevoegd. In §6.6 van de Scopingnota werd de verbreding van de corridor weergegeven in figuur 88.

In navolging van deze opmerkingen is verdere duiding opgenomen in de toelichtingsnota, zowel op vlak van de tracéoptimalisaties als op vlak van het Afsprakenkader, dat tevens in bijlage bij de toelichtingsnota is gevoegd.

Tracédeel Uitbreiding hoogspanningsstation Izegem (Izegem en Lendelede)'

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat de uitbreiding van het hoogspanningsstation zeer zware infrastructuur betreft, met gebouwen, verhardingen en infrastructuur tot 20m hoog, wat leidt tot een buitenproportionele visuele impact in landbouwgebied met nevengebruik door wandelaars en mountainbikers. Ook een bezwaarindiener is van mening dat de groenbuffer van 10m niet proportioneel is ten opzichte van de open ruimte die wordt ingenomen, op de virtuele grens van de openruimtecorridor tussen de regio Roeselare-Izegem en de regio Kortrijk (PRS).

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar het Plan-MER, gevoegd als bijlage V bij voorliggend GRUP. In §10.4 van stap 3 wordt de visuele hinder van de uitbreiding van het hoogspanningsstation Izegem besproken voor de omliggende woningen en in §9.4 wordt de impact het landschapsbeeld en de landschappelijke structuur besproken. In §6.3.6.1 van stap 1 en §6.4.3 van stap 2a wordt hierbij aangegeven dat het landschapsbeeld in de huidige toestand reeds verstoord is en de uitbreiding aansluit op bestaande ontwikkelingen. De zone aansluitend ten zuiden van de uitbreiding bestaat inderdaad eerder uit een open agrarisch gebied met verspreide bebouwing en kleinere woonkorrels. In §7.3.2.2 van stap 1 wordt gesteld dat de impact ten aanzien van bewoning relevanter wordt geacht dan effecten ten aanzien van recreanten, gezien recreanten slechts een beperkte verblijfstijd hebben in vergelijking met bewoners. Naar aanleiding van dit advies werd dit ook aangevuld bij de beoordeling van hoogspanningsstations onder §7.3.2.1 van stap 1. Gezien in de verordenende Stedenbouwkundige Voorschriften de nodige garanties worden gegeven betreffende de landschappelijke inpassing en de visuele buffering van de installaties, worden de effecten als beperkt negatief beoordeeld. Het gaat meer bepaald om art. 1.4, waar een maximale landschappelijke integratie ten aanzien van de omgeving is opgenomen als inrichtingsprincipe voor dit specifieke gebied. Daarnaast is een bufferzone art. 2 aangeduid op het verordenend grafisch plan, waar specifiek voor is bepaald dat de buffer moet voldoen aan de voorwaarden van visuele afscherming en gedifferentieerde landschappelijke inpassing. Bovendien moet cfr. art. 1.9 bij de omgevingsvergunningsaanvraag een inrichtingsstudie worden toegevoegd, waar o.m. wordt ingegaan op de inrichtingsprincipes en de inrichting van de buffer. Voor de uitbreiding van het hoogspanningsstation te Izegem geldt dat op alle randen van de uitbreiding een bufferzone wordt aangeduid, met uitzondering van de zone waar de uitbreiding grenst aan het bestaande hoogspanningsstation. De breedte van 10m is een minimale breedte, zoals hoger aangegeven is een maximale landschappelijke integratie ten aanzien van de omgeving een inrichtingsprincipe.

In navolging van deze opmerkingen is een aanvulling gebeurd in het plan-MER.

Tracédeel 'Ondergronds brengen van 150 kV-verbindingen'

Boerenbond vraagt in haar bezwaarschrift enerzijds om voor wat betreft de 150 kV-verbinding Oostende - Brugge ter hoogte van de afbuiging naar de Ossenstraat het alternatief te onderzoeken waarbij de N9 langer gevolgd wordt en pas ter hoogte van de Expressweg (N31) wordt afgebogen richting kanaal Oostende-Gent via de ventweg. Men stelt anderzijds voor om bij de kruising met het kanaal Oostende-Gent zo snel mogelijk te schuiven richting Vaartdijk-zuid of Waggelwater. Boerenbond vraagt om maximaal het agrarisch gebied te vermijden en in te zetten op een sleufloze techniek.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat er in de bedoelde ventweg naast de N31 reeds heel wat leidingen aanwezig zijn. Naast een 150 kV-verbinding van Elia liggen er in deze ventweg ook al een Telecomverbinding en een

Farys waterleiding. Op bepaalde plaatsen ligt de 150 kV verbinding onder de wegenis, de water- en telecomleiding liggen in de berm. De nieuwe 150 kV verbinding wordt aangelegd in het openbaar domein. Dit openbaar domein strekt zich uit tot ongeveer 2m ten westen van de verharde wegenis. Omwille van de aanwezigheid van de telecom en waterleiding rest hier dus geen plaats voor een bijkomende dubbele 150 kV verbinding aan te leggen. De berm ten oosten van de wegenis is niet voldoende breed voor een dubbele 150 kV verbinding omdat deze gelimiteerd wordt door een gracht. Ook onder de wegenis, naast de bestaande 150 kV verbinding is er te weinig plaats. Er is namelijk ongeveer 2m tussen de bestaande 150 kV verbinding en de telecom en waterleiding. De bovenkant van de sleuf voor een dubbele 150kV verbinding is tot 2m breed. Bovendien zijn er 2 mofverbindingen van de bestaande 150kV verbinding in deze ventweg, die zich over meer dan de helft van de breedte van de baan bevinden. Hierdoor is het niet mogelijk om de nieuwe dubbele 150 kV verbinding meteen naast de bestaande 150 kV verbinding aan te leggen. Het voorgestelde alternatief is dus technisch niet haalbaar, en wordt bijgevolg niet als redelijk beschouwd.

Het tweede voorstel werd naar aanleiding van dit bezwaarschrift verder onderzocht in §22 van stap 3 van het plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, en §4.4.7 van de Toelichtingsnota, Bijlage III. Het alternatief bestaat erin dat na de kruising met het kanaal Oostende-Gent zo snel mogelijk opgeschoven wordt richting het kanaal. De conclusie is dat het alternatief voor de meeste effectgroepen gelijkwaardig wordt beoordeeld als het respectievelijke deel van het tracé uit het GRUP. Bij het alternatief zal de impact ten aanzien van landbouw wel zeer beperkt groter zijn en kunnen negatieve effecten op de stabiliteit van de aanpalende gracht op voorhand niet uitgesloten worden (vooral ter hoogte van het begin- of eindpunt van de sleufloze techniek). In het alternatieve voorstel zal het begin- of eindpunt van de sleufloze techniek mogelijks ook samenvallen met opgaande vegetatie, waardoor er heel plaatselijk een permanente inname kan zijn.

De Vlaamse Regering oordeelt dat op basis van de beoordeling in het plan-MER het tracé niet wordt aangepast. Het alternatief heeft zowel (zeer) beperkte voor- als nadelen in vergelijking met het voorliggend GRUP, maar wordt eigenlijk vooral als gelijkwaardig beoordeeld. Het alternatief leidt niet tot een significante verbetering van het plan. M.b.t. dit ingesproken alternatief is een aanvulling gebeurd in het plan-MER en de toelichtingsnota.

Hoofdstuk 3, Deel 12, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Tracé-Alternatieven

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat doorheen het proces (startnota, de scopingnota, het MER samen gelezen met de toelichtingsnota) verschillende redelijke alternatieven worden uitgesloten, louter op basis van voorafgaande onderzoeken, zonder dat deze werden afgewogen op plan-MER-niveau. Men stelt dat deze onderzoeken niet worden uitgelegd. Nochtans moet een overheid haar alternatieven grondig motiveren waarom andere dan het gekozen alternatief niet mogelijk was.

In antwoord hierop wijst de Vlaamse regering erop dat in een plan-MER niet alle denkbare alternatieven worden onderzocht. Het DABM maakt een onderscheid tussen beschikbare alternatieven en (te onderzoeken) redelijke alternatieven. Enkel deze laatste moeten het voorwerp uitmaken van het plan-MER. Bij het bepalen van de 'redelijkheid' van een

alternatief moet in de eerste plaats rekening worden gehouden met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan (zie bv. RvS 2 juli 2019, nr. 245.039, vzw ARMA e.a.). Het komt aan de initiatiefnemer toe om de doelstelling van het plan of project te bepalen. Naar aanleiding van verschillende inspraakreacties op de startnota, waarin vragen werden gesteld omtrent mogelijkheid om een andere technologie te gebruiken dan de referentieoplossing (een bovengrondse luchtlijn uitgebaat op wisselstroom (AC)), is een dubbelcheck van de technologiestudie uitgevoerd door verschillende experten. Hierin werd besloten dat enkel een luchtlijn met wisselstroom aan de plandoelstellingen kan voldoen. Dit wordt ook bevestigd in het Eindrapport van de Ventilus-Intendant. De keuze voor gelijkstroom (HVDC) zou inhouden dat bepaalde plandoelstellingen niet kunnen worden gerealiseerd en is derhalve geen redelijk alternatief. Om die reden moe(s)t dit uitvoeringsalternatief ook niet verder worden onderzocht in het plan-MER. Het voorgaande wordt ook duidelijk uiteengezet in de scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waarin de redenen worden opgenomen waarom bepaalde alternatieven (o.a. keuze voor gelijkstroom) niet worden weerhouden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat de timing voor de vaststelling van het GRUP Ventilus werd vastgelegd in het kader van de timing die de federale regering vooropstelt om een tender uit te schrijven voor de bouw en exploitatie van bijkomende offshore-installaties. Ten gevolge van deze timing meent de Vlaamse Regering dat geen beoordeling moet worden gemaakt van de milieueffecten van het gelijkstroomalternatief omdat dit alternatief niet binnen het vooropgestelde federale tijdskader kan worden gerealiseerd. Er wordt aangegeven dat het vanuit de handleiding alternatieven (2015) niet mogelijk is om het gelijkstroomalternatief af te schrijven omwille van tijd (omdat de uitvoering ervan impliceert dat de realisatie van de hoogspanningslijn tijdelijk zal worden uitgesteld). Bij het onderzoek naar redelijke alternatieven kunnen ook specifieke types van alternatieven worden meegenomen zoals een faseringsalternatief, een termijnalternatief,... Redelijke alternatieven moeten een oplossend vermogen hebben en realistisch haalbaar zijn. Het redelijkheidscriterium vereist niet dat enkel alternatieven worden onderzocht die de volledige plandoelstelling bewerkstelligen, maar ook alternatieven waarbij bepaalde maatregelen worden genomen die deels een oplossing bieden voor de problematiek die aan de basis ligt van het planvoornemen, vb. het nulalternatief. Er wordt verwezen het arrest RvS 240.665 van 6/2/2018, en auditoraatsverslag Stevin. Gelijkstroomalternatief is dus redelijkerwijs in beschouwing te nemen als alternatief, aangezien het een oplossing biedt voor alle probleemstellingen en plandoelstellingen met minder hinder. Bovendien is het tijdskader niet opgenomen in de plandoelstellingen. Dus is dit alternatief minstens te onderzoeken, eventueel als nulplusalternatief om na te gaan of de noodzaak van een snellere realisatie van het project wel opweegt tegen de aanzienlijk positievere milieueffecten.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen wijst de Vlaamse regering erop dat het tijdskader van het Ventilus project gebaseerd is op de doelstellingen met betrekking tot de energietransitie tegen 2030. Ventilus is o.a. noodzakelijk voor het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net. De timing die hiervoor naar voor wordt geschoven is bekend gemaakt in het kader van de tender om de bouw en exploitatie van de bijkomende offshore installaties toe te wijzen door de federale regering. Dit gegeven wordt in de scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, ook vermeld bij de 'aanleiding' van het RUP. De aanleiding om een RUP

op te maken moet worden onderscheiden van de doestellingen die men met het specifieke RUP wil bereiken, maar houdt er logischerwijs wel verband mee. De plandoelstellingen moeten dan ook tegen deze achtergrond worden gelezen. De vraag van bezwaarindiener om het planinitiatief voor onbepaalde tijd 'on hold' te plaatsen maakt abstractie van de doelstellingen met betrekking tot de energietransitie tegen 2030. Bovendien is de vraag van bezwaarindiener disproportioneel: los van de vaststelling dat een oorzakelijk verband tussen magnetische velden en leukemie of andere langetermijneffecten niet is aangetoond, is de aanname dat het op termijn mogelijk zal zijn om een project zoals Ventilus volledig ondergronds te realiseren een hypothetische aanname.

De Vlaamse regering stelt verder dat het een beleidskeuze van de federale overheid is om de in het regeerakkoord vooropgestelde 5,4 tot 5,8 GW aan offshore windenergie te realiseren tegen uiterlijk 2030. In de rechtspraak wordt aanvaard dat federale beleidsvoornemens een rol kunnen spelen bij het bepalen van de plandoelstellingen. Een dergelijk beleidsvoornemen is op zich genomen geen plan of programma in de zin van de plan-m.e.r.-regelgeving, zodat er ook geen verplichting bestaat om dit aan en plan-MER te ontwerpen (RvS 23 oktober 2018, 242.752, vzw RALDES).

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt in algemene bewoordingen gevraagd of het juiste tracé is geselecteerd, of om alternatieven te onderzoeken, zowel boven- als ondergronds en om zoveel mogelijk woningen te ontzien. Men stelt vast dat het gekozen tracé niet het tracé is dat langs het minste woningen loopt.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het plan-MER, waar de mogelijke significante impact op mens, landschap natuur en milieu grondig onderzocht is, en dit rekening houdend met de wetenschappelijke kennis die huidig voorhanden is. Het milieueffectenonderzoek werd stapsgewijs en gelijkwaardig uitgevoerd voor alle redelijk geachte alternatieven. Voorafgaand werd in de scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, nagegaan wat de redelijke alternatieven zijn (zowel bovengronds als ondergronds). In een eerste stap werd een kwetsbaarheidsanalyse uitgevoerd van bredere zoekzones en corridors. In een volgende fase werd het planvoornemen verder verfijnd en werden per weerhouden hoofdalternatief na stap 1 van het MER meerdere alternatieven uitgewerkt en beoordeeld (zowel bovengronds als ondergronds waar mogelijk vanuit de kwetsbaarheidsanalsye). De verschillende mogelijke tracés werden samengesteld tot werktracés (zie stap 2b) welke dan elk afzonderlijk beoordeeld werden (zie stap 2c). In stap 2d werd nagegaan of de conclusies in stap 2c zouden wijzigen indien een alternatief lijntracé zou zijn opgenomen in de samengestelde werktracés. Uit stap 2d bleek dat de gemaakte conclusies in stap 2c niet significant zouden wijzigen, waardoor de Vlaamse Regering in staat was om op basis van de conclusies uit stap 2c een alternatief te kiezen. Tussen de 4 werktracés met globaal de minste milieuimpact is ervoor gekozen om het werktracé waarbij er globaal het minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour zullen komen te liggen, door te vertalen in voorliggend GRUP. In stap 3 werd het gekozen alternatief verder verfijnd en werd de impact van het gekozen alternatief beschreven. De Vlaamse Regering is bijgevolg van oordeel dat alternatieven wel degelijk grondig zijn onderzocht (zowel boven- als ondergronds) en de gemaakte keuzes onderbouwd zijn vanuit het gevoerde onderzoek.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat er onvoldoende alternatieven of tracés zijn onderzocht. Men wil een diepgaander onderzoek van de bestaande en andere zinvolle globale en lokale alternatieven op al hun effecten worden afgewogen: duurzaamheid, ruimtelijke impact, veiligheid, gezondheidsimpact, ... en waarbij rekening wordt gehouden met het voorzorgsprincipe. Men stelt daarbij dat het geleverde onderzoek onvoldoende kritisch is, en de afweging van alle mogelijke redelijke alternatieven niet terug te vinden is in het ontwerp van GRUP of plan-MER.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar §6 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waarin alle weerhouden en dus redelijk geachte alternatieven beschreven staan. Deze selectie is gebeurd rekening houdende met de ruimtelijke principes uit het richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), zoals opgenomen in §5 van de scopingnota, en de technische haalbaarheid. Naast het tracé in voorliggend GRUP werden er ook een groot aantal andere redelijke alternatieven en/of varianten onderzocht. In §6.9 van de scopingnota worden daarnaast de niet-weerhouden alternatieven opgesomd, samen met een gemotiveerde uitleg waarom ze als niet redelijk zijn te beschouwen, in het licht van de plandoelstellingen en de technische haalbaarheid. Een alternatief dat niet voldoet aan deze doelstellingen, is geen redelijk alternatief. Een meer uitgebreide uitleg is in enkele gevallen te vinden in de antwoordnota, opgenomen als bijlage 3 bij de Scopingnota. Inzake de diepgang van het milieueffectenonderzoek wordt verwezen naar §9.3.2 van de Scopingnota. Daarin wordt o.a. gesteld dat de diepgang van het onderzoek er in bestaat om alle relevante, maar ook énkel de relevante, effecten en alternatieven af te bakenen i.f.v. het onderzoek. Op het planniveau is het ontwerp van een later hier in te vullen project zelden volledig gekend en zijn de uitvoeringsdetails van een project nog minder goed gekend. De diepgang op planniveau moet toereikend genoeg zijn om op projectniveau niet te worden geconfronteerd met onvoorzien grote en op het projectniveau onvoldoende te milderen effecten. De scoping naar relevante te onderzoeken effecten werd uitgevoerd in bijlage 2 van de scopingnota, waarbij telkens een methodiek voor effectbeschrijving en -beoordeling werd opgenomen voor de geselecteerde disciplines of effectgroepen. Zowel de afbakening van redelijke alternatieven als de scoping van relevante te onderzoeken effecten, en hieraan voorgestelde methodiek voor onderzoek, werd door het Team Omgevingseffecten op zijn kwaliteit beoordeeld, en bijgestuurd waar nodig. Het effectenonderzoek werd stapgewijs doorlopen. Meer uitleg over deze aanpak is opgenomen in §9.3.3 van de Scopingnota, en wordt telkens herhaald aan het begin van een stap (1, 2a, 2c en 2d) uit het Plan-MER. Na stap 1, de kwetsbaarheidsanalyse werden enkel die alternatieven waarbij duidelijk gemotiveerd kon worden dat deze niet meer als redelijk zijn te beschouwen omwille van aanzienlijke milieuimpact niet meer weerhouden voor verder onderzoek in stappen 2 en 3. De kritische gemotiveerde onderbouwing werd opgenomen in §15 van stap 1 van het plan-MER. Bezwaarindieners voeren geen concrete alternatieven aan (die aan de plandoelstellingen voldoen) die niet werden meegenomen in het milieueffectenonderzoek.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat onvoldoende onderzoek is gebeurd naar lokale alternatieven waarbij bepaalde, specifieke woningen, landschap of natuur kunnen ontzien worden. Men is van mening dat het huidige tracé onvoldoende rekening houdt met de aanwezigheid van woningen. In sommige

bezwaarschriften wordt gevraagd om een tracé uit te tekenen waarbij slechts enkele woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn, die dan onteigend kunnen worden.

In antwoord op deze bezwaren wijst de Vlaamse regering er op dat het uiteindelijke tracé is bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat globaal de minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Doorheen het planproces is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. Zo is bij de selectie van redelijke tracé-alternatieven en/of corridors waarin redelijke tracéalternatieven voor nieuwe bovengrondse hoogspanningsleidingen in het plan-MER worden onderzocht in eerste instantie rekening gehouden met de principes van het RSV, maar tevens met het voorzorgsbeginsel, waarbij de blootstelling aan magnetische velden zoveel mogelijk moet worden beperkt (§5 van de scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP). Vervolgens is in het plan-MER op een trapsgewijze manier te werk gegaan, waarbij telkens aandacht is besteed aan de effecten op vlak van gezondheid. Met betrekking tot gezondheids- en psychosomatische effecten wordt de mogelijke omvang bepaald op basis van het aantal "nieuwe woningen" gelegen binnen bepaalde veldcontouren rondom de potentiële locaties voor hoogspanningsinstallaties en hoogspanningsverbindingen en dit op dezelfde manier als voor de referentiesituatie. Met "nieuwe woningen" wordt bedoeld het verschil tussen het aantal woningen dat in de referentiesituatie binnen de 0,4 µT contour ligt en het aantal ingeschatte woningen dat in de geplande toestand binnen de 0,4 µT contour zal gelegen zijn. Er is dan ook tijdens het planproces zoveel mogelijk getracht om het overspannen van nieuwe woningen te vermijden. Een alternatief onderzoeken waarbij geen enkele woning zou worden overspannen, is – gelet op de verspreide bebouwing in Vlaanderen – geen realistisch alternatief en maakt abstractie van de principes van het RSV, de beschermde gebieden onder de natuurregelgeving (bv. habitatrichtlijngebieden) en de kwetsbaarheidsanalyse, zoals opgenomen in het plan-MER.

Verder wordt er ook verwezen naar §1.2.6 van de Scopingnota waar wordt aangegeven dat het in functie van landschappelijke inpassing belangrijk is om een nieuwe hoogspanningslijn zo recht mogelijk te laten verlopen met zo min mogelijk knikken en dat het interessanter is om met flauwe bochten te werken in plaats van met knikken omdat hierbij geen afwijkende hoekmasten noodzakelijk zijn.

Verder verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het plan-MER, waar de mogelijke significante impact op mens, landschap natuur en milieu grondig onderzocht is, en dit rekening houdend met de best beschikbare wetenschappelijke kennis ter zake. Het milieueffectenonderzoek werd zoals eerder vermeld, stapsgewijs en gelijkwaardig uitgevoerd voor alle redelijk geachte alternatieven. Voorafgaand werd in de scopingnota nagegaan wat de redelijke alternatieven zijn. In een eerste stap werd een kwetsbaarheidsanalyse uitgevoerd van bredere zoekzones en corridors (zie stap 1 van het MER). In een volgende fase werd het planvoornemen verder verfijnd en werden per weerhouden hoofdalternatief na stap 1 van het MER meerdere alternatieven uitgewerkt en beoordeeld (zowel bovengronds als ondergronds waar mogelijk vanuit de kwetsbaarheidsanalyse). De verschillende mogelijke tracés werden samengesteld tot werktracés (zie stap 2b) welke dan elk afzonderlijk beoordeeld werden (zie stap 2c). In stap 2d werd nagegaan of de conclusies in stap 2c zouden wijzigen indien een alternatief lijntracé zou zijn opgenomen in de samengestelde werktracés. Uit stap 2d bleek dat de gemaakte conclusies in stap 2c niet significant zouden wijzigen, waardoor de Vlaamse Regering in staat was om op basis van de conclusies uit stap 2c een alternatief te kiezen. Tussen de 4 werktracés met globaal de minste milieu impact heeft de Vlaamse Regering het werktracé gekozen waarbij er globaal het minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour zou komen te liggen (zie besluit van de Vlaamse Regering). In stap 3 werd

het gekozen alternatief verder verfijnd en werd de impact van het gekozen alternatief beschreven. De Vlaamse Regering is bijgevolg van oordeel dat lokale alternatieven wel degelijk grondig zijn onderzocht en er voldoende rekening werd gehouden met de impact op mens en milieu.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat dit project in strijd is met het gelijkheidsprincipe. Dit omwille van dat het traject deels onder de grond gaat. Dit zou in strijd zijn met het in de grondwet vervattend beginsel van gelijkheid. Er wordt gevraagd of mensen die binnen de 0,4µT contour wonen minder rechten hebben dan de mede mens. Iedereen heeft recht op een gezond leefmilieu. Daarnaast wordt ook aangegeven dat er ongelijkheid is door voor bepaalde tracés geen nieuwe lijn te bekijken versus het versterken van de lijn en wordt verwezen naar de noodzaak van nieuwe stations, die zich dan in de nabije omgeving van woningen situeren.

De Vlaamse Regering merkt op dat er slechts sprake is van een schending van het gelijkheidsbeginsel wanneer gelijke situaties zonder objectieve en redelijke verantwoording verschillend worden behandeld (RvS 2 februari 2021, nr. 249.681, nv Patrivast). In zoverre er al sprake zou zijn van vergelijkbare categorieën van personen, moet worden vastgesteld dat de delen van het tracé van de hoogspanningsverbinding die ondergronds worden voorzien niet willekeurig zijn bepaald, maar berusten op een objectieve en redelijke verantwoording. Het uiteindelijke tracé dat is opgenomen in het GRUP (met inbegrip van de gedeelten die ondergronds wordt aangelegd) is mede bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij het overspannen van woningen, scholen en kinderdagverblijven tot een minimum wordt beperkt. In de toelichtingsnota van het GRUP wordt aangegeven dat de lokale ondergrondse aanleg van de 380 kV-verbinding (6 GW) over een beperkte afstand als inrichtingsalternatief mee is onderzocht (Toelichtingsnota, §4.5.2.4). Belangrijk hierbij is dat er specifieke beperkingen gelden bij een dergelijke ondergrondse aanleg. Zo dient de totale lengte een ondergrondse 380 kV-verbinding zich te beperken tot 8 à 12 kilometer en moet het aantal delen waarin deze totale lengte onderverdeeld kan worden zo laag mogelijk te worden gehouden (maximum twee deelzones). Rekening houdend met voormelde beperkingen zijn de verschillende tracé-alternatieven vervolgens doorheen het plan-MER – door middel van een trapsgewijze benadering – vormgegeven en beoordeeld. Deze trapsgewijze benadering wordt beschreven in de scopingnota §9.3.3 (gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP). Het gedeelte van de 380 kV-verbinding (6 GW) dat ondergronds wordt aangelegd, is gebaseerd op de bevindingen van het plan-MER, waarin de delen van het tracé met een ondergrondse aanleg worden aangegeven. Het criterium dat is gehanteerd om te bepalen welke delen van het tracé ondergronds moeten worden aangelegd, berust op concrete elementen en is duidelijk, abstract en wettig. De Vlaamse regering wijst er nog op dat het herbenutten van bestaande tracés en lijnen gehanteerd werd als ruimtelijk principe bij het uitwerken van de alternatieven.

De bezwaarindieners voeren in algemene bewoordingen aan dat de keuze om bepaalde delen ondergronds aan te brengen ingegeven zou zijn ter bescherming van de aldaar wonende personen. De Vlaamse Regering benadrukt dat de keuze om niet het volledige tracé ondergronds te voorzien louter is ingegeven door technische redenen. Tevens wijst de Vlaamse Regering er nog op dat de mogelijke gezondheidseffecten van alle

omwonenden, dus zowel deze die in de nabijheid van een bovengrondse lijn (en van een hoogspanningsstation) wonen, als deze die in de nabijheid van een ondergrondse lijn wonen, bij de milieueffectenbeoordeling volwaardig zijn betrokken. Ook een ondergrondse verbinding werkt magnetische velden op en bijgevolg kunnen zich ook woningen en bouwgronden binnen de 0,4 µT-contour van deze verbinding bevinden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het DABM waarin bepaald wordt dat ook termijnalternatieven moeten worden onderzocht.

De Vlaamse regering bemerkt dat in het DABM niet verwezen wordt naar termijnalternatieven. In de handleiding 'Alternatieven in de milieueffectrapportage' wordt het begrip termijnalternatief gehanteerd in een specifieke context, met name de verschillende duur waarbinnen bepaalde activiteiten uitgeoefend kunnen worden. Dit is niet toepasselijk in dit geval, waarin een volledig ondergrondse verbinding in gelijkstroom niet weerhouden werd als redelijk te onderzoeken alternatief omdat het niet voldoet aan de plandoelstellingen. Blijkens de handleiding kan rekening gehouden worden met verwachte ontwikkelingen bij het ontwikkelen van alternatieven. Dit is evenwel blijkens dezelfde handleiding pas aan de orde na het bepalen van de doelstellingen. De verwachte ontwikkelingen waarvan sprake in de handleiding, slaan niet op een mogelijk toekomstige technologie of technologische ontwikkeling. Blijkens de handleiding (§3.2.3) gaat het om toekomstige autonome of beleidsgestuurde ontwikkelingen. Deze dienen gezien te worden als de veronderstelde gezamenlijke evolutie van een set omgevingsvariabelen, waarbij de autonome ontwikkeling een ontwikkeling of evolutie is die spontaan plaatsvindt en die het studiegebied doormaakt zonder gestuurde menselijke beïnvloeding en de gestuurde ontwikkeling of evolutie is die plaatsvindt als gevolg van de uitvoering van plannen en projecten en van door de overheid genomen beleidsbeslissingen (handleiding, §2.1.4). De Vlaamse regering merkt nog op dat uit de rechtspraak van de Raad van State, waarnaar in het bezwaar verwezen wordt, niet kan afgeleid worden dat met 'het meest milieuvriendelijk alternatief' op termijn rekening moet gehouden worden bij de alternatievenafweging.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt in vraag gesteld waarom de twee ondergrondse tracégedeeltes in Brugge, Torhout en Izegem zijn voorzien en niet op andere locaties zoals in Zedelgem, Zwevezele, langsheen de E403 of in Deerlijk; verschillende bezwaarindieners wijzen op het ontbreken van een motivatie en zijn van mening dat het een partijpolitieke keuze betreft die niet gebaseerd is op het voorzorgsprincipe. Men verwijt de Vlaamse Regering belangenvermenging, discriminatie en schending van het gelijkheidsbeginsel aangezien de hoogspanningsverbinding in bepaalde regio's wel ondergronds wordt aangelegd en in andere niet. Men stelt dat onderbouwd wordt dat de baten volgend uit het ondergronds brengen van het tracé wel kunnen gelden voor bepaalde gedeeltes van het tracé en niet voor andere gedeeltes. Men wijst op de aanwezigheid van veel woningen in de onmiddellijke nabijheid van het tracé in Ardooie, Deerlijk, de ligging van de Spanjeschool De Tassche, ...

In antwoord op deze bezwaarschriften wijst de Vlaamse Regering erop dat er slechts sprake is van een schending van het gelijkheidsbeginsel wanneer gelijke situaties zonder objectieve en redelijke verantwoording verschillend worden behandeld (RvS 2 februari 2021, nr. 249.681, nv Patrivast). In zoverre er al sprake zou zijn van vergelijkbare categorieën van personen, moet worden vastgesteld dat de delen van het tracé van de hoogspanningsverbinding die ondergronds worden voorzien niet willekeurig zijn bepaald, maar berusten op een objectieve en redelijke verantwoording. Het uiteindelijke tracé dat is opgenomen in het GRUP (met inbegrip van het gedeelte dat ondergronds wordt aangelegd) is bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereert op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. In de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, wordt aangegeven dat de lokale ondergrondse aanleg van de 380 kV-verbinding (6 GW) over een beperkte afstand als inrichtingsalternatief mee is onderzocht. Belangrijk hierbij is dat er specifieke beperkingen gelden bij een dergelijke ondergrondse aanleg. Zo dient de totale lengte een ondergrondse 380 kV-verbinding zich te beperken tot 8 à 12 kilometer en moet het aantal delen waarin deze totale lengte onderverdeeld kan worden zo laag mogelijk te worden gehouden (maximum twee deelzones).

In het plan-MER is de mogelijke significante impact op mens, landschap, natuur en milieu grondig onderzocht, rekening houdend met de best beschikbare wetenschappelijke kennis ter zake. Het milieueffectenonderzoek werd stapsgewijs en gelijkwaardig uitgevoerd voor alle redelijk geachte alternatieven. Voorafgaand werd in de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, nagegaan wat de redelijke alternatieven zijn (zowel bovengronds als ondergronds). In een eerste stap werd een kwetsbaarheidsanalyse uitgevoerd van bredere zoekzones en corridors (zie stap 1 van het MER). In een volgende fase werd het planvoornemen verder verfijnd en werden per weerhouden hoofdalternatief na stap 1 van het MER meerdere alternatieven uitgewerkt en beoordeeld (zowel bovengronds als ondergronds waar mogelijk vanuit de kwetsbaarheidsanalsye). De verschillende mogelijke tracés werden samengesteld tot werktracés (zie stap 2b) welke dan elk afzonderlijk beoordeeld werden (zie stap 2c). In stap 2d werd nagegaan of de conclusies in stap 2c zouden wijzigen indien een alternatief lijntracé zou zijn opgenomen in de samengestelde werktracés. Uit stap 2d bleek dat de gemaakte conclusies in stap 2c niet significant zouden wijzigen, waardoor de Vlaamse Regering in staat was om op basis van de conclusies uit stap 2c een alternatief te kiezen. Uit de 4 werktracés met globaal de minste milieuimpact heeft de Vlaamse Regering het werktracé gekozen waarbij er globaal het minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour zullen komen te liggen. Dit werktracé omvat een eerste ondergronds deel op grondgebied Zedelgem/Torhout en een tweede ondergronds deel op grondgebied Izegem. De motivatie volgt bijgevolg uit de conclusies van stap 2c van het milieueffectenonderzoek, berust op concrete elementen en is duidelijk, abstract en wettig.

Langsheen de E403 (en dus ook op grondgebied van Zwevezele) werd een ondergrondse verbinding wel onderzocht maar niet weerhouden. Op grondgebied van Zedelgem werd een ondergrondse verbinding wel grotendeels weerhouden. Ten noorden van Diksmuidse Heirweg werd een ondergrondse aanleg evenwel niet onderzocht, alsook niet op grondgebied van Deerlijk. In die zones werd een ondergronds alternatief immers als niet redelijk bevonden. Hiervoor verwijst de Vlaamse Regering naar de vigerende regelgeving, waarbij enkel de redelijke alternatieven moeten worden onderzocht. De redelijkheid van een alternatief wordt in de eerste plaats bepaald door de plandoelstellingen. Tevens wordt rekening gehouden met het beslist beleid, in het bijzonder met de beleidsopties uit het

richtinggevend gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), nu de plannende overheid hier niet zomaar van kan afwijken. Zowel de plandoelstellingen, als het RSV stellen het principe voorop om nieuwe hoogspanningslijnen zoveel als mogelijk te bundelen met de bestaande infrastructuur (waaronder reeds bestaande hoogspanningslijnen). Dit ruimtelijk beleid wordt voornamelijk ingegeven door het principe van efficiënt ruimtegebruik, alsook het stand-still-principe voor de lengte van het bovengrondse hoogspanningsnet. Hierbij moeten bestaande lijnen worden versterkt, herbenut en gebundeld. Het bestaande tracé ten noorden van de Diksmuidse Heirweg alsook het bestaande tracé te Deerlijk komen hierbij in aanmerking om te versterken. Een nieuw (bovengronds of ondergronds) tracé in deze zones strijdt dan ook regelrecht met het beslist beleid. Een dergelijk alternatief kan niet als redelijk worden beschouwd.

De nieuwe hoogspanningslijn bevindt zich op ca. 500m van de Spanjeschool-De Tassche. Het voorzorgsprincipe stelt dat kwetsbare functies best zo veel mogelijk buiten de 0,4 µT contour gelegen zijn. De 0,4 µT contour van de nieuwe lijn is gevisualiseerd op kaart 4 'Magneetveldcontour (jaargemiddeld meer dan 0.4 µT) (10 kaartbladen)' van de kaartenbundel bij de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage IIIb bij het GRUP. De school is ruim buiten deze contour gesitueerd. Rekening houdende met de verspreide bebouwing in Vlaanderen was het niet mogelijk een nieuw tracé te ontwikkelen dat niet in de buurt van woningen gelegen is.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de keuze om in de Moubekevallei, een gebied met weinig woningen, een ondergronds tracédeel te voorzien en anderzijds over druk bevolkte gebieden bovengronds te gaan. Men wijst erop dat gezien er weinig woningen zijn in de Moubekevallei, daar ook weinig gezondheidsrisico's en visuele hinder is.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar art. 4.2.8. §1bis van het DABM. In een plan-MER worden de mogelijke aanzienlijke effecten van een plan beschreven en beoordeeld, in voorkomend geval, op de gezondheid en veiligheid van de mens, de ruimtelijke ordening, de biodiversiteit, de bodem, het water, … In bijlage V van het GRUP, het Plan-MER ,wordt bijgevolg in diverse disciplines en hierin geselecteerde effectgroepen de mogelijke relevante impact onderzocht. De impact t.a.v. de mens is hierbij niet beperkt tot één aspect, er wordt rekening gehouden met geluidshinder, wateroverlast, gezondheid, visuele hinder, landschappelijke beleving, ... De Vlaamse Regering heeft, o.a. op basis van de resultaten van het milieueffectenonderzoek een keuze gemaakt met algemeen de minste milieueffecten en het minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour.

In antwoord op deze opmerking verwijst de Vlaamse Regering eveneens naar het feit dat binnen de zoekzones en corridors waarvan na de kwetsbaarheidsanalyse (stap 1 van het milieuonderzoek) geoordeeld werd dat ze weerhouden zijn voor verder onderzoek, overal waar technisch mogelijk geacht op basis van de toegepaste detailleringsgraad, een ondergronds tracé werd ontwikkeld en beoordeeld. De enige plaatsen waar er geen ondergronds lijntracé is ontwikkeld binnen de weerhouden corridors na de kwetsbaarheidsanalyse, zijn de plaatsen waar er (rekening houdende met de minimale sleufbreedte en de toegepaste detailleringsgraad) geen voldoende vrije ruimte was om een ondergrondse verbinding aan te leggen. Bijkomend dient erop gewezen dat er niet méér rekening is gehouden met natuur en landschap in de Moubekevallei dan de visuele en gezondheidsimpact in andere zones. Bij de afweging van het gekozen tracé zijn alle

elementen uit het geïntegreerd onderzoek waaronder het plan-MER, het RVR en de MKBA in de balans gelegd. Tevens wordt rekening gehouden met de beleidsopties uit het richtinggevend gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), nu de plannende overheid hier niet zomaar van kan afwijken, meer bepaald het principe dat bestaande lijnen moeten worden versterkt en herbenut wanneer mogelijk. Daar waar een bovengrondse hoogspanningslijn wordt aangeduid boven drukker bevolkte zones, betreft het een versterking van een bestaand tracé, wat conform de principes uit het richtinggevende gedeelte van het RSV is. Het aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour blijft er ook beperkt in deze zones alsook de visuele hinder, waardoor wel degelijk ook rekening is gehouden met mogelijke gezondheidsris'co's.

De Vlaamse Regering is van oordeel dat er wel degelijk voldoende rekening is gehouden met de mogelijke gezondheidseffecten op bewoners, gezien na stap 2c (en stap 2d) het werktracé werd gekozen met algemeen de minste milieueffecten en het minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het ontbreken van een afwegingskader voor wat betreft de keuze om boven- dan wel ondergronds te gaan. Wat betreft de keuze om al dan niet ondergronds te gaan, vindt een bezwaarindiener enkel in de scopingnota een beperkt kader terug, met name een indirecte en onsamenhangende allusie op het visuele aspect, de natuur en de 0,4µT-contour, maar dat dit nergens op een consistente en duidelijk interpreteerbare manier is uitgewerkt. Volgens de bezwaarindiener bewijst deze score dat er iets schort met de toepassing van de evaluatiecriteria om te beslissen om al of niet ondergronds te gaan. Men is van mening dat volgens de criteria en de in het MER toegepaste principes andere locaties op het traject bestaan die meer in beeld komen voor een ondergrondse aanleg, zoals lijntracé 16 (zichtlocatie, dichtbebouwd, verstedelijkte corridor) en lijntracé 20 (cross-country).

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat een dergelijk afwegingskader vervat zit in de trapsgewijze aanpak van het onderzoek, zoals omstandig toegelicht in §4.4 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, en in de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. Tevens kan verwezen worden naar het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V, waar de mogelijke significante impact op mens, landschap natuur en milieu grondig onderzocht is, en dit rekening houdend met de wetenschappelijke kennis die huidig voorhanden is. Het milieueffectenonderzoek werd stapsgewijs en gelijkwaardig uitgevoerd voor alle redelijk geachte alternatieven. In stap 2b werden de verschillende mogelijke lijntracés samengesteld tot werktracés welke dan elk afzonderlijk beoordeeld werden (zie stap 2c). In stap 2d werd nagegaan of de conclusies in stap 2c zouden wijzigen indien een alternatief lijntracé zou zijn opgenomen in de samengestelde werktracés. Deze vergelijking werd eveneens uitgevoerd voor bovengrondse versus ondergrondse lijntracés. Uit stap 2d bleek dat de gemaakte conclusies in stap 2c niet significant zouden wijzigen, waardoor de Vlaamse Regering in staat was om op basis van de conclusies uit stap 2c een alternatief te kiezen. Tussen de 4 werktracés met globaal de minste milieu-impact heeft de Vlaamse Regering het werktracé gekozen waarbij er globaal het minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour zullen komen te liggen. Bijgevolg zijn de verschillende tracé-alternatieven doorheen het plan-MER – door middel van een trapsgewijze benadering – vormgegeven en beoordeeld. Het gedeelte van de 380 kV-verbinding (6 GW) dat ondergronds wordt aangelegd is

gebaseerd op de bevindingen van het plan-MER, waarin wordt aangegeven voor welke delen van het tracé een ondergrondse aanleg het meest aangewezen is. Het criterium dat is gehanteerd om te bepalen welke delen van het tracé ondergronds moeten worden aangelegd berust op concrete elementen en is duidelijk, abstract en wettig.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de ligging van het tracé ten opzichte van de woon- of werkplaats van de bezwaarindiener. In enkele bezwaarschriften wordt gevraagd naar het verloop van het tracé in de buurt van de woning van bezwaarindieners, en de geraamde EMF contour.

In antwoord op deze bezwaren stelt de Vlaamse Regering dat de bezwaarindieners het tracé kunnen terugvinden op het grafisch plan. Op het grafisch plan kan op niveau van het perceel worden bekeken waar de overdruk hoogspanningsleiding of leidingstraat loopt en hoe deze overdruk zich verhoudt tot de eigendommen of werkplaatsen van de bezwaarindieners. Zoals reeds eerder in voorliggend besluit aangegeven, zullen aspecten zoals o.a. de precieze masthoogte en de inplanting van de masten pas op het moment van de omgevingsvergunningsaanvraag gekend zijn. Wat de vragen met betrekking tot de geraamde EMF-contour betreft, verwijst de Vlaamse Regering naar kaart 4 waarop de magneetveldcontour werd aangeduid. Op deze kaarten kunnen de bezwaarindieners nakijken hoe hun eigendom of werkplaats zich verhoudt tot de geraamde 0,4 µT contour.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden vragen gesteld over de ondergrondse tracédelen, gaande van met hoeveel circuits worden gewerkt, met de bijhorende EMF, en wat de breedte van de sleuf is, de lengte van de tracé-delen en de visuele hinder die gepaard gaat met de werken. Men vraagt of er zekerheid is dat een ondergrondse aanleg met 4 ciruits realiseerbaar is zonder bodemonderzoeken.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar §4.1.4 van de Scopingnota (Bijlage VIII bij het GRUP). Daarin is aangegeven dat voor de 380 kV verbinding (6GW) de totale afstand beperkt is tot 12 km indien gewerkt wordt met 4 circuits. Indien er met 6 circuits gewerkt wordt, is een totale ondergrondse aanleg van 8 km haalbaar. Gezien het tracé uit het GRUP over een lengte van ca. 10,3 km een ondergrondse aanleg omvat, dient gewerkt te worden met 4 circuits. De breedte van de sleuf bij 4 circuits staat eveneens aangegeven in §4.1.4 van de scopingnota. Bij 4 circuits worden 4 sleuven aangelegd van elk ca. 4m breed. Rekening houdende met de tussenafstand tussen elk van die 4 sleuven, bekomt men in totaal een breedte van ruim 40m. De breedte van de 0,4 µT countour bij een aanleg van 4 circuits staat aangegeven in het plan-MER (zie bijlage V bij het GRUP), met name in §9.3.2 van stap 1 van het plan-MER. Voor 4 circuits bedraagt de 0,4 µT contour ca. 37,6 m te rekenen vanaf de aslijn, waardoor de corridor een breedte heeft van in totaal ca. 75,2m. De visuele hinder tijdens de werken wordt niet beoordeeld op planniveau, gezien deze intrinsiek verbonden is aan de aanlegfase en er geen permanente effecten zijn tijdens de exploitatiefase.

De Vlaamse Regering geeft bijkomend aan dat in voorliggend GRUP verordenend vastgelegd wordt welke delen van het tracé ondergronds (al dan niet via een sleufloze techniek) moeten gerealiseerd worden en welke delen bovengronds zullen moeten worden

aangelegd. De stedenbouwkundige voorschriften laten op dat vlak geen marge zodat hierover geen onduidelijkheid bestaat. De netbeheerder zal zich hier bij de omgevingsvergunning en de latere realisatie van de Ventilus-verbinding aan moeten houden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het bundelingsprincipe met snelwegen, waterwegen en spoorwegen zoals opgenomen in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Men stelt dat hiermee onvoldoende rekening is gehouden. Andere bezwaarindieners wijzen op het herbenutten van bestaande hoogspanningstracés. Een bezwaarindiener is van mening dat bestaande lijnen zoveel mogelijk herbenut moeten worden, ook wanneer deze over meer bevolkte gebieden lopen, tenzij de overheid het gezondheidsrisico erkent.

De Vlaamse Regering antwoordt dat er bij het gekozen tracé wel degelijk rekening is gehouden met het bundelingsprincipe uit het richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). Een eerste analyse hiertoe werd uitgewerkt in §5 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. De Vlaamse Regering merkt op dat gezondheid daarnaast ook een belangrijke rol heeft gespeeld in de beoordeling van de tracé-alternatieven, meer bepaald het voorzorgsbeginsel zoals vertaald in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden (VR 2023 3103 DOC.0327/1BIS). Dat Afsprakenkader neemt als basis om zoveel als mogelijk langdurige blootstelling aan meer dan 0,4 µT jaargemiddeld te voorkomen. In voorliggend GRUP is daarom concreet onderzocht binnen welke zone meer dan 0,4 µT jaargemiddeld voorkomt; het aantal woningen dat binnen deze contour is gesitueerd, heeft inderdaad mee aan de basis gelegen van de uiteindelijke tracékeuze. Gezien bij het herbenutten van bestaande tracés in de zuidelijke variant Z1 horende bij het hoofdalternatief via de E403 (zie §6 uit de scopingnota, Bijlage VIII bij het GRUP) meer dan 300 nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour zouden komen te liggen, heeft de Vlaamse Regering ervoor gekozen om op die plaats het bestaande tracé niet te herbenutten. In de rest van het tracé worden er wel maximaal bestaande tracés versterkt of herbenut, zonder dat daarbij grote aantallen nieuwe woningen binnen de 0,4 µT komen te liggen. Daar waar geen bestaand tracé aanwezig is, werd er gebundeld met een lijninfrastructuur van Vlaams niveau, wanneer beschikbaar.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar een recente zaak voor de Raad van Vergunningsbetwisting, waar het Vlaams Gewest argumenteerde dat het aandachtspunt om scholen en kinderdagverblijven binnen de contour van meer dan 0,4µT te beperken, slechts een aanbeveling is en geen afdwingbare norm. Men stelt in vraag waarom bij voorliggende alternatievenafweging dit aspect toch sterker doorweegt dan de ruimtelijke principes van versterken en herbenutten.

In antwoord op dit bezwaar merkt de Vlaamse Regering op dat de keuze voor een tracé niet (enkel) gebaseerd is op het feit of er scholen of kinderdagverblijven binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn. De Vlaamse Regering verwijst wel naar bijlage V bij het GRUP, het Plan-MER. In de milieubeoordeling werd voor elk alternatief beschreven of er (permanente)

kinderopvangen of scholen binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn en of deze locaties al dan niet ook al in de referentiesituatie binnen de 0,4 µT contour van een bestaande lijn gelegen zijn. In §2 van stap 2d van het plan-MER werd dan telkens nagegaan of het mogelijk was, mits een beperkte aanpassing aan het tracé (waar het geen versterking van een bestaand tracé betrof), om te vermijden dat (permanente) kinderopvangen en/of scholen binnen de 0,4 µT contour zouden gelegen zijn. Uit stap 2c van de milieubeoordeling blijkt dat er 4 werktracés zijn met algemeen de kleinste milieu impact. De Vlaamse Regering heeft o.a. op basis van die analyse gekozen voor het werktracé met het minste algemene milieueffecten en het minste aantal woningen binnen de 0,4 µT contour. Het gekozen werktracé omvatte 1 (permanente) kinderopvang binnen de 0,4 µT contour. Door een beperkte aanpassing aan het tracé kon dit vermeden worden. Het feit of er al dan niet (permanente) kinderdagverblijven of scholen gelegen zijn ter hoogte van een bepaald alternatief heeft bijgevolg geen doorslaggevende rol gespeeld in de keuze voor een tracé.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat het in voorliggend GRUP aangeduide tracé afwijkt van de zoekzone zoals opgenomen in de Startnota. Men stelt dat het gekozen tracé niet in een zoekzone valt waardoor men niet heeft kunnen reageren in voorgaande stappen. Men stelt dat dit een schending is van het gelijkheidsbeginsel.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP, waar de uitbreiding van het onderzoek inzake alternatieven wordt toegelicht d.m.v. toepassing van de ruimtelijke principes zoals opgenomen in het richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). In de Startnota werd het basisalternatief weergegeven met een *indicatieve* aanduiding van het mogelijke tracé, waarbij vanaf de locatie waar de bestaande mastenrij afbuigt richting N32, de mastenrij kon verlaten worden voor een nieuw tracé richting de E403. Naar aanleiding van de vele vragen naar onderzoek van bijkomende alternatieve tracés tijdens de publieke consultatie van de startnota, werden de ruimtelijke principes uit het RSV voor de aanleg van hoofdtransportleidingen verduidelijkt en consequent toegepast op de aangeleverde mogelijke alternatieven in de Scopingnota, met als doel om de hieruit redelijke alternatieven te kunnen selecteren. Een aantal corridors waarbinnen het onderzoek zou gevoerd worden, werden hierdoor verbreed. Dit werd weergegeven op de figuren 85 en 87 in §6.6 van de Scopingnota.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt opgemerkt dat in voorliggend dossier niet is onderzocht of de redundantie van een rechtstreekse hoogspanningsverbinding op ondergrondse gelijkstroom van de nieuwe offshore windparken naar Avelgem of Mercator/Doel kan worden opgevangen door een extra kabelpaar te voorzien bij de aanleg van de ondergrondse gelijkstroomkabels. Op die wijze kan ook toekomstgericht rekening gehouden worden met een mogelijke uitbreiding van het productievermogen offshore of verbindingen met het internationale windmolenparknetwerk.

In antwoord op deze adviezen en bezwaren merkt de Vlaamse regering op dat deze vraag aan de verschillende experten werd voorgelegd in het kader van de dubbelcheck van de technologiestudie, zoals ook aangegeven in §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP. Het antwoord was dat het transporteren van een vermogen van 6 GW door middel van 220 kV-kabels technisch geen logische keuze zou zijn, omdat het meer netverliezen zou genereren. Het toepassen van een 220kV-verbinding impliceert ook hogere stromen, waardoor meer kabels (ca. 10 verbindingen x 3 kabels) in parallel moeten worden geplaatst, met een even groot of zelfs groter capacitief effect (reactief vermogen) tot gevolg. D.w.z. dat er zeker niet langer ondergronds kan gegaan worden om hetzelfde volume te transporteren dan bij een 380kV-verbinding. Twee extra hoogspanningsstations zouden nodig zijn om met een groot aantal vermogenstransformatoren de stroom te transformeren van 380 kV naar 220 kV en omgekeerd. Dit introduceert extra elektrische verliezen en betekent een forse toename van het aantal componenten in de verbinding, hetgeen resulteert in een negatief effect op de beschikbaarheid en betrouwbaarheid. De nood aan bijkomende transformatoren aan de uiteindes van Ventilus verlaagt het kortsluitvermogen en beïnvloedt de stroomverdeling over de assen Ventilus-Stevin ongunstig. Hierdoor blijft de kustregio een zwak net. Gelet op wat voorafgaat, voldoet een dergelijk alternatief dan ook niet aan de verschillende plandoelstellingen, zodat dit geen redelijk alternatief betreft. Om die reden moe(s)t dit uitvoeringsalternatief ook niet verder worden onderzocht in het plan-MER.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat een alternatievenonderzoek had uitgevoerd moeten worden op schaal van Ventilus en Boucle du Hainaut samen; men wijst erop dat een dergelijk alternatief niet noodzakelijk langs het hoogspanningsstation van Avelgem zou lopen. Men stelt dat de onderbouwing voor Avelgem als eindstop voor Ventilus in voorliggend dossier ontbreekt.

De Vlaamse Regering stelt in antwoord op deze adviezen en bezwaren vast dat ook in bezwaren die ingaan op aspecten rond technologie en bezwaren die elementen bespreken over de plandoelstellingen vragen worden gesteld met betrekking tot de koppeling met de Lus van Henegouwen of Boucle du Hainaut en met betrekking tot Avelgem als eindpunt. De Vlaamse Regering verwijst dan ook naar de inhoudelijke behandeling van die betreffende adviezen en bezwaren als antwoord op dit voorgestelde alternatief.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen, vraagt men om - als de technologie niet mogelijk zou zijn - het plan op te schorten, of stapsgewijs te werken door eerst ondergronds gelijkstroom verbinding aan te leggen, en later (als technologie voorhanden) de koppeling te maken met de Stevin-lijn.

In antwoord op dit bezwaar wijst de Vlaamse regering erop dat het 'on hold' plaatsen van het planproces tot een alternatief op gelijkstroom voldoende ver zou staan, niet strookt met de ambities inzake de energietransitie tegen 2030. Ventilus is o.a. noodzakelijk voor het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net. De timing die hiervoor naar voor wordt geschoven is bekend gemaakt in het kader van de tender om de bouw en exploitatie van de bijkomende offshore installaties

toe te wijzen door de federale regering. Dit gegeven wordt in de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, ook vermeld bij de 'aanleiding' van het RUP. De aanleiding om een RUP op te maken moet worden onderscheiden van de doelstellingen die men met het specifieke RUP wil bereiken, maar houdt er logischerwijs wel verband mee. De plandoelstellingen moeten dan ook tegen deze achtergrond worden gelezen. Bijkomend wijst de Vlaamse regering er op dat de plandoelstelling van het voorgenomen RUP meervoudig is en bestaat uit de volgende (cumulatieve) doelstellingen: (1), het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net; (2) het realiseren van een robuust net door een hoogspanningsverbinding van 6 GW tussen de Stevin-as en het hoogspanningsstation te Avelgem; (3) het realisaren van onthaalcapaciteit voor nieuwe onshore energieproductie in West-Vlaanderen realiseren; (4) het creëren van een aansluitingsmogelijkheid van een tweede onderzeese verbinding met het buitenland waardoor een bijdrage wordt geleverd aan de verdere integratie van een Europese elektriciteitsmarkt; (5) het optimaal vervangen van de 150 kV-verbinding Slijkens (Oostende) – Brugge-Waggelwater; en (6) het versterken van de bevoorradingszekerheid van de regio Izegem. Een RUP kan perfect verschillende doelstellingen nastreven, mits deze doelstellingen elkaar niet tegenspreken (zie bv. RvS 28 mei 2021, nr. 250.728, nv Patrilam). De doelstellingen van het voorgenomen RUP kunnen niet zomaar van elkaar worden losgekoppeld en zijn functioneel met elkaar verbonden. Specifiek wat de eerste twee doelstellingen betreft, moet erop worden gewezen dat met de Stevin-lijn een eerste stap werd gezet om het 380kV-net uit te bouwen naar de kust, met een onthaalcapaciteit van 3 GW. Die 3 GW is een belangrijke limiet, want dat is de maximale capaciteit die bij een ernstig incident op de as ogenblikkelijk kan opgevangen worden via de Europese primaire reserves. De elektriciteitsproductie verplaatst zich echter meer en meer naar de kustregio, met een op middellange termijn geraamde elektriciteitsproductie in de Noordzee (offshore) en in de provincie West-Vlaanderen (onshore) van meer dan 7 GW. Om die reden moeten maatregelen worden genomen om die productie veilig te kunnen aansluiten. Indien het hoogspanningsnet in de kustregio verder wordt uitgebouwd vanuit het vermazingsprincipe, zal dit de weerbaarheid van de kritische infrastructuur van het land bovendien vergroten. De vermazing van Stevin en Ventilus laat ook een grotere gecombineerde capaciteit toe dan wanneer er geen vermazing plaatsvindt (zonder vermazing is de aansluitcapaciteit 6 GW, met vermazing bedraagt deze minimaal 7 GW).

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gewezen op het feit dat er ook bij een ondergrondse aanleg in wisselstroom een elektromagnetisch veld is en dat dit derhalve geen argument kan zijn voor een keuze voor een ondergronds tracé.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat er in het onderzoek, horende bij het GRUP, nergens wordt gesteld dat er geen elektromagnetisch veld zou zijn bij een ondergrondse aanleg in wisselstroom. De Vlaamse Regering verwijst onder andere naar het Plan-MER, gevoegd als bijlage V bij het GRUP. In alle stappen van het milieueffectenonderzoek worden de effecten inzake magnetische straling beschreven voor zowel de bovengrondse als ondergrondse tracé alternatieven (§9.3.2 en §9.3.6 van stap 1 van het onderzoek, §6.8.5 van stap 2a van het onderzoek, §3.5 van stap 2c van het onderzoek en §13 van stap 3 van het onderzoek). Wat de vragen met betrekking tot de geraamde 0,4 µT contour betreft, verwijst de Vlaamse Regering naar kaart 4 'Magneetveldcontour (jaargemiddeld meer dan 0.4 µT) (10 kaartbladen)' van de

kaartenbundel bij de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage IIIb bij het GRUP. Op deze kaarten is de 0,4 µT-contour van de nieuwe lijn gevisualiseerd, zowel voor de boven- als voor de ondergrondse tracédelen.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat het nulalternatief als dusdanig niet is onderzocht in het plan-MER, waarbij men verduidelijkt dat dit het alternatief betreft waarbij Ventilus niet wordt uitgevoerd, maar wordt vervangen door twee projecten die het transport van de energie uit de Noordzee en de robuustheid van het net los van elkaar bekijken. Men argumenteert dat dit een logisch alternatief is vermits Elia zelf aangeeft dat de technologie die nodig is om gelijkstroom te integreren in een wisselstroom-netwerk nodig is, zelfs indien Ventilus in wisselstroom zou uitgevoerd worden, en vermits een robuust netwerk bij N-2 uitval niet kan bereikt worden zonder de ontwikkeling van deze technologie. Een bezwaarindiener wijst erop dat in een dergelijk alternatief geen hoogspanningsstation moet gerealiseerd worden op De Spie.

In antwoord op deze bezwaren verwijst de Vlaamse Regering naar §6.8 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. Hierin wordt verwezen naar het DABM dat in art. 4.2.8 §1 5° b stelt dat een plan-MER tenminste de relevante aspecten van de bestaande situatie van het milieu en de mogelijke ontwikkeling ervan als het plan of programma niet wordt uitgevoerd, moet bevatten. Een beschrijving van de bestaande situatie, en de mogelijke ontwikkeling ervan, als het plan Ventilus niet wordt uitgevoerd, werd beschreven in het Plan-MER, Bijlage V bij het GRUP, en dient als referentiesituatie voor de vergelijking met de redelijke alternatieven; het verschil tussen de referentiesituatie (nulalternatief) en de geplande situatie (GRUP Ventilus) houdt de mogelijk te verwachten effecten van het plan in. Het is bijgevolg niet noodzakelijk om het nulalternatief als een afzonderlijk alternatief te beoordelen. De Raad van State heeft deze aanpak in verschillende arresten onderschreven (zie bv. RvS 2 juli 2019, nr. 245.039, vzw ARMA e.a.).

Het vervangen van voorliggend plan (en hieruit volgend project Ventilus) door twee projecten die het transport van de energie uit de Noordzee en de robuustheid van het net los van elkaar bekijken, valt niet onder de definitie van nulalternatief, maar omvat de vraag om de plandoelstellingen slechts gedeeltelijk of beperkt te realiseren. De plandoelstelling van het voorgenomen RUP is meervoudig. Een RUP kan perfect verschillende doelstellingen nastreven, mits deze doelstellingen elkaar niet tegenspreken (zie bv. RvS 28 mei 2021, nr. 250.728, nv Patrilam). De doelstellingen van het voorgenomen RUP kunnen niet zomaar van elkaar worden losgekoppeld en zijn functioneel met elkaar verbonden. Er wordt bovendien niet aangetoond dat dergelijke alternatieven geen hoogspanningsstation vereisen ter hoogte van De Spie. De aangedragen ‘oplossing’ om het RUP / project ‘Ventilus’ door twee plannen resp. projecten te vervangen, is geen redelijk alternatief.

De Vlaamse regering wijst er bijkomend op dat het ‘on hold’ plaatsen van het planproces tot een alternatief op gelijkstroom voldoende ver zou staan qua technische ontwikkeling, niet strookt met de ambities inzake de energietransitie tegen 2030. Ventilus is o.a. noodzakelijk voor het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net. De timing die hiervoor naar voor wordt geschoven is bekend gemaakt in het kader van de tender om de bouw en exploitatie van de bijkomende offshore installaties toe te wijzen door de federale regering. Dit gegeven wordt in de scopingnota ook vermeld bij de ‘aanleiding’ van het RUP. De aanleiding om een RUP op te

maken moet worden onderscheiden van de doelstellingen die men met het specifieke RUP wil bereiken, maar houdt er logischerwijs wel verband mee. De plandoelstellingen moeten dan ook tegen deze achtergrond worden gelezen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt een alternatief tracé voorgesteld, met name door het gebruik van de bestaande kanalen. Het bezwaarschrift argumenteert waarom sluizen, het risico op beschadigingen door ankers of het gevuld zijn van de kanalen geen bezwaar kunnen vormen.

In antwoord op deze opmerking verwijst de Vlaamse Regering in eerste instantie naar §3.1 van bijlage 3 bij de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waar de mogelijkheid van transport via bestaande waterkanalen is besproken. Ook in bijlage 4_8 van de Scopingnota werd i.k.v. de dubbelcheck technologie de vraag om kabels in de bodem van de waterlopen in te graven, besproken. Een ligging in waterwegen wordt omwille van plaatsgebrek, onderhoud en veiligheid niet beschouwd als redelijk. De aanleg/aanwezigheid in een waterweg verschilt namelijk van de aanleg/aanwezigheid in zee. De breedte die nodig is voor kabels met een capaciteit van 6 GW (minstens 41m, zie §4.1.4 scopingnota) maken het niet mogelijk om deze enkel aan de zijkanten van een kanaal aan te leggen. De bevaarbare waterlopen zouden een breedte van minstens 22 m moeten hebben om een aanleg van de kabels mogelijk te maken. Daarnaast zal tijdens de aanlegfase of bij een incident, de waterloop gedurende een lange periode (weken/maanden) onbevaarbaar zijn. De mogelijkheden voor baggering zijn evenmin evident. Er moet rekening gehouden worden met een combinatie van factoren (diepte, impact op warmte-afvoer kabels, grondvullingen, langdurige onbeschikbaarheid van de kanalen bij werken of defecten). Door meerdere factoren worden nutsleidingen bijgevolg niet aangelegd in bevaarbare waterlopen. De aangehaalde risico's inzake veiligheid, onderhoud en plaatsgebrek blijven bestaan en het alternatief kan bijgevolg niet als redelijk beschouwd worden. Het gegeven van het al dan niet barrière-effect van sluizen en het reeds gevuld zijn van de waterlopen doet er in deze zin niet toe.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een alternatief wordt verwezen naar Triton en vraagt men om ook voor Ventilus via de Westerschelde te gaan. Een andere bezwaarindiener verwijst naar de Schelde, hetgeen een optie zou zijn indien de verbinding tussen de aanlandingslocatie en de kerncentrale van Doel zou gemaakt worden, gelet op het stopzetten van de activiteiten van deze kerncentrale en dus het verlies aan productievermogen.

In antwoord op dit advies verwijst de Vlaamse Regering naar §6.9.1 en §6.9.2 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waar wordt ingegaan op een aansluiting op Antwerpen via de Schelde. Hieruit bleek dat dit theoretisch alternatief de nood aan een bijkomende verbinding met de Stevin-lijn niet kan oplossen, welke een van de plandoelstellingen van het GRUP inhoudt. De versterking van het West-Vlaamse net is dan evenmin evident, gezien enerzijds (lange) ondergrondse 150 kV kabels geen robuuste oplossing bieden voor het netwerk (wederzijds redundantie Stevin - Ventilus), en anderzijds niet toekomstgericht is en bijkomende versterkingen op een andere plaats vereisen. De koppeling met de kerncentrale van Doel is dus niet relevant. Wat betreft de koppeling met Triton kan verwezen worden naar het eindrapport van de Intendant, waar

Triton door de expert van de Intendant wel werd bekeken als een mogelijke oplossing, maar niet weerhouden.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt voorgesteld om het energie-eiland te verbinden met de windparken voor Frankrijk of de kerncentrale van Gravelines, en de Nederlandse windparken. Men wijst erop dat op die manier, ingeval een onderbreking van Stevin, een veilige lus bestaat met grote capaciteit. In dit alternatief wordt Herdersbrug via een 6 GW lijn (3 kabels gelijkstroom) verbonden met het hoogspanningsstation Verbrande brug en verder naar het hoogspanningsstation Tihange. Men wijst erop dat er zo meer uitwisseling met de buurlanden mogelijk is, en tussen de opslagsystemen van België en de buurlanden.

In antwoord op dit advies verwijst de Vlaamse Regering in eerste instantie naar §3.1 van de antwoordnota, opgenomen als bijlage 3 bij de Scopingnota (Bijlage VIII bij voorliggend GRUP). Hierin werd reeds een antwoord gegeven op de vraag om de West-Vlaamse lus te vervolledigen via (het noorden van) Frankrijk en de kust van de Noordzee. De nodige 6GW verbinding kan omwille van de afstand niet aangelegd worden d.m.v. een 380 kV verbinding; de 220 kV verbindingen komen anderzijds voor de 6 GW verbinding niet in aanmerking. Daarenboven kan een veilige exploitatie belemmerd worden omwille van de kruising van alle kabels en pijpleidingen die via de zee aan land komen alsook de vaarroutes. Ook de vraag om een aanlanding te voorzien in Frankrijk (bijv. regio Gravelines) en van daaruit een tracé aan te leggen via het bestaande hoogspanningsnetwerk naar Avelin en Avelgem werd in dit document beantwoord. Hierbij werd ingegaan op het niet beschikbaar zijn van onthaalcapaciteit op het Franse hoogspanningsnet, en het ontbreken van enig voordeel inzake stroomzekerheid voor België.

Deze argumenten zijn ook van toepassing ingeval de West-Vlaamse lus zou verbonden worden met de Nederlandse windparken.

Bijkomend verwijst de Vlaamse regering naar het technologietraject. De technische beperkingen van gelijkstroom werden uitgebreid toegelicht in de verschillende onderzoeken, zoals beschreven in o.a. §2.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, en §2.3.3-§2.4.1 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij voorliggend GRUP, en zijn hoofdzakelijk gerelateerd aan de interoperabiliteit tussen systemen die gebruik maken van vermogenelektronica (zoals HVDC-verbindingen, maar ook windmolenparken) en de onmogelijkheid om een dergelijke HVDC-link op een betrouwbare wijze als integraal deel van het AC-netwerk te laten functioneren om de noodzakelijke vermazing te realiseren. Gelijkstroom kan dus niet gebruikt worden om de vermazing, via de hoogspanningsstations van Verbrande Brug en/of Tihange, te realiseren.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

De gemeente Zedelgem wijst in haar advies op het niet onderzocht zijn van het alternatief waarbij de ondergrondse kabels dieper worden geplaatst met het oog op het reduceren van het magnetisch veld op maaiveldniveau.

In antwoord op dit advies verwijst de Vlaamse Regering naar de antwoordnota, opgenomen als bijlage 3 bij de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. Hierin werd reeds aangegeven dat de diepte waarop de kabels liggen, geen onderdeel is van het plan an sich. De diepte van de kabels kan echter wel een verschil maken in de mogelijk

permanente effecten, waardoor in de plan-MER is rekening gehouden met een realistische (gangbare) diepte. De diepte waarop de kabels liggen, heeft een invloed op de koeling van de kabels; een diepere ligging veroorzaakt een minder goede koeling. Bij een minder goede koeling dienen de kabels vervolgens verder uit elkaar gelegd te worden, waardoor de sleufbreedte en aldus de benodigde vrije onbebouwde ruimte zal toenemen. Het is niet eenduidig te stellen dat de magnetische velden kleiner zullen zijn door een diepere ligging. Door een grotere tussenafstand tussen de kabels zullen de magnetische velden toenemen in de breedte; de berekende piekwaarden zullen wel afnemen. De breedte van de 0,4 µT contour, welke i.f.v. de impact naar gezondheid wordt bekeken, zal echter toenemen. De vergroting van de tussenafstanden tussen de kabels leidt tot een grotere toename dan dat de diepere ligging van de kabels tot een afname van de 0,4 µT contour leidt. De conclusie uit de antwoordnota blijft behouden, namelijk dat een grotere diepte een bredere 0,4 µT contour inhoudt, welke ingaat tegen het voorzorgsprincipe, waar gestreefd wordt om deze contour zo smal mogelijk te houden.

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt als alternatief verwezen naar het gebruiken van de oude lijn.

In het bezwaar wordt geen verdere informatie meegegeven over welke oude lijn hiermee bedoeld wordt. Het is de Vlaamse Regering bijgevolg niet duidelijk of deze oude lijn nog enigszins als bestaand te beschouwen is. De Vlaamse Regering verwijst naar §5 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waar o.b.v. de ruimtelijke principes uit het RSV concreet is nagegaan met welke bestaande lijnvormige structuren van Vlaams niveau kan gebundeld worden. Er werd geen rekening gehouden met nog te realiseren lijnvormige structuren (geen beslist beleid) of lijnvormige structuren die reeds zouden verwijderd zijn en nu eventueel enkel te herkennen zijn als een lijnvormig landschapskenmerk.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat enkel bestaande lijnen gebruikt mogen worden om nieuwe, zonevreemde lijnen te vermijden.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar het RSV waarin de ruimtelijke principes zijn opgenomen voor het realiseren van nieuwe hoogspanningsverbindingen. Het is niet altijd mogelijk om bestaande tracés te versterken of te herbenutten. Het RSV laat ook toe nieuwe tracés aan te duiden. Hierbij dient in eerste instantie een bundeling met lijninfrastructuren van Vlaams niveau onderzocht te worden en indien dat niet aangewezen is, een cross country verbinding. De Vlaamse Regering wenst ook te benadrukken dat gezien de aanduidingen in voorliggend GRUP, meer bepaald art. 6 Leidingstraat en art. 7 Hoogspanningsleiding, geen sprake is van het creëren van zonevreemde lijnen.

Artikel 3 van het besluit van 11 april 2008 bepaalt dat bij het besluit een niet-normatieve bijlage is gevoegd met "typebepalingen" die kunnen worden gebruikt bij de redactie van stedenbouwkundige voorschriften van een gewestelijk RUP. Zowel bij de categorie 8.9 'Leidingstraat' als bij de categorie 8.12 'Hoogspanningsleiding' wordt vermeld dat het gaat om een 'overdruk – symbolisch'. Met de term 'overdruk' wordt daarbij aangegeven dat het niet gaat over een eigen bestemmingscategorie, maar dat de bestemmingscategorie van de grondkleur gevolgd wordt en dat bijgevolg niettegenstaande de in grondkleur aangegeven bestemming de aanleg, de exploitatie en wijziging van de leiding en aanhorigheden toegelaten is en dus niet zonevreemd is.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt voorgesteld om de energie lokaal op te wekken, op bedrijventerreinen, eerder dan op energie-eilanden ver van de grootgebruikers, of het verbinden van industriegebieden.

In antwoord op dit advies verwijst de Vlaamse Regering in eerste instantie naar §1 van de antwoordnota, opgenomen als bijlage 3 bij de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. Tijdens de publieke consultatie over de Startnota werden ook vragen gesteld rond het voorzien van een ander beleid om mensen aan te sporen zoveel mogelijk te voorzien in eigen energie al dan niet in combinatie met lokale energiestations zonder grote overbruggingen. Men gaf toen ook aan dat er in de toekomst wordt gestreefd naar minder energieverbruik en meer verspreide, kleinschalige elektriciteitsproductie in combinatie met slimme verbruikers; waarmee de noodzaak van Ventilus zou wegvallen. Het antwoord hierop is dat het succesvol maken van de energietransitie een mix van oplossingen vergt, zowel kleinschalig als grootschalig. Een beleid dat inzet op lokale productie, intelligent energieverbruik en opslag batterijen is even onmisbaar als de uitbouw van offshore energiebronnen en het transport hiervan. Beide zijn nodig, en met andere woorden geen inwisselbare alternatieven.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt een uitvoeringsalternatief voor de bovengrondse hoogspanningslijn naar voor geschoven. Bezwaarindiener stelt meer bepaald voor om de kabels op maximaal 10m hoogte te plaatsen, met errond een betonnen bescherming (bunker). Deze uitvoering zou het elektromagnetisch veld inperken en de kabels beschermen, en heeft als voordeel dat de aanleg goedkoper is dan een ondergrondse aanleg. Bovendien zijn er mogelijkheden naar het plaatsen zonnepanelen op de constructie, waarmee energie voor de koeling kan gegenereerd worden.

De Vlaamse regering wijst erop dat het voorstel dat wordt ingesproken tot doel heeft de magnetische velden te beperken. Magnetische velden van hoogspanningslijnen worden echter niet tegengehouden door betonnen constructies. De manier van plaatsing zoals opgenomen in het bezwaar zou dus geen invloed hebben op de grootte van de magnetische velden en kan daarom niet toegepast worden om blootstelling te beperken.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt verwezen naar uitspraken van Elia die stellen dat alternatieven niet worden onderzocht tenzij ze daartoe de formele opdracht krijgen of toe gedwongen worden vanuit regelgeving. Men is van mening dat het Departement Omgeving verzaakt aan haar plicht om duidelijke regels op te leggen aan de netbeheerder met het oog op de goede ruimtelijke ordening.

De Vlaamse Regering beschouwt voorliggende opmerkingen als een uiting van gevoelens met betrekking tot het proces dat werd doorlopen. Zoals in de procesnota is opgenomen is het het planteam dat de inhoudelijke beoordeling van de onderzoeken en opmaak van het GRUP (plandoelstellingen, afweging alternatieven) doet. Het wordt hierbij ondersteund door experten die geen deel uitmaken van het planteam maar die in functie van specifieke (technische) onderwerpen bevraagd worden. De ruimtelijke keuzes worden nog steeds

door de plannende overheid, zijnde de Vlaamse Regering, gemaakt. Zoals ook in de procesnota is aangegeven, wordt Elia louter geconsulteerd door het planteam in functie van technische knelpunten. Dit is een gebruikelijke werkwijze: ook voor de opmaak van de plan-MER, het RVR en de MKBA wordt een beroep gedaan op externe consultants in functie van hun specifieke expertise.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

FOD Mobiliteit en Vervoer brengt een voorlopig negatief advies uit wegens hindernisbeperkende vlakken van de luchtkavels EBOS en EBKT en de vliegvelden EBZU, EBMN, EBSJ en het modelluchtvaartterrein N°8 Lichtervelde. Omdat er nog geen exacte coördinaten en hoogtes beschikbaar zijn, kan er nog geen correct en volledig advies verleent worden. FOD merkt op dat indien deze info beschikbaar is, er opnieuw advies gevraagd moet worden omtrent de vliegveiligheid.

De Vlaamse Regering neemt kennis van dit advies en geeft aan dat in deze fase (GRUP) nog geen exacte mastinplantingen en hoogte gekend zijn. Het zal aan Elia toekomen om in de fase van de omgevingsvergunning FOD Mobiliteit en Vervoer om advies te vragen.

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In het advies van Infrabel wordt gevraagd om bij kruisingen met het spoor te onderzoeken of er geen interactie is tussen de bovenleidingen van het spoor en de hoogspanningslijn.

De Vlaamse Regering neemt akte van dit advies en bevestigt dat de richtlijnen van het AREI voor het kruisen van spoorwegen worden gevolgd (ART. 178, ART. 181).

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Natuurpunt stelt zich globaal te kunnen vinden in het voorgelegde tracé, waarbij voldoende rekening werd gehouden met de aanwezigheden van kwetsbare natuurgebieden en landschappen. Natuurpunt vraagt om hier niet op terug te komen. Specifiek ondersteunt men de keuze van het tracé ten oosten van de E403 en het ondergrondse gedeelte in de Moubekevallei, met het oog op het ontzien van bosfragmenten en provinciale domeinen.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze opmerkingen waarbij wordt gesteld dat Natuurpunt zich kan vinden in het voorgelegde tracé.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

De gemeente Damme brengt geen advies uit, gezien het huidige traject niet over het grondgebied van de gemeente loopt. Wel wijst de gemeente op de al aanwezige leidingen en Stevin doorheen het grondgebied van de gemeente, en wordt gevraagd om bij eventuele wijzigingen Damme verder te ontzien.

De Vlaamse Regering neemt akte van dit advies en wijst erop dat voorliggend Besluit geen wijzigingen bevat die het grondgebied van de gemeente raken.

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In het advies van de gemeente Zedelgem wordt het noodzakelijk geacht om vanuit het redelijkheidsbeginsel en het voorzorgsbeginsel daar waar optimalisaties voor wat betreft het aspect gezondheid mogelijk lijken, alternatieven te onderzoeken op het grondgebied van de gemeente.

In antwoord op deze kritiek wenst de Vlaamse regering erop te wijzen dat de gevolgen op vlak van gezondheid een belangrijk aandachtspunt doorheen het planproces vormen. Zo is zowel bij het uitwerken van de verschillende alternatieve tracés als in het plan-MER rekening gehouden met het voorzorgsprincipe, waarbij een jaargemiddelde van 0,4 µT is gehanteerd als richtwaarde voor blootstelling. Concreet wordt aanbevolen om kinderen jonger dan 15 jaar niet langdurig bloot te stellen aan een jaargemiddelde (dus langdurige) straling van meer dan 0,4 µT. Het uiteindelijke tracé, met in begrip van de vraag waar een ondergrondse aanleg moet worden voorzien, is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat de minste effecten gegenereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens rekening gehouden met het voorzorgsbeginsel, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. In zoverre er kritiek wordt geuit op de beoordeling aan de hand van werktracés, merkt de Vlaamse regering op dat er is gekozen voor de samenstelling en beoordeling van een aantal werktracés om de milieueffectbeoordeling beheersbaar te houden én ervoor te zorgen dat alle alternatieven op een gelijkwaardige wijze (kunnen) worden onderzocht. Het beoordelen van de werktracés laat ook toe om de cumulatieve effecten van verschillende lijntracés in kaart te brengen en de relevante verschillen aan te geven tussen de verschillende werktracés. Bij de samenstelling van de werktracés is rekening gehouden met een aantal criteria, waaronder de beoordeling van de verschillende lijntracés en het zo weinig mogelijk overspannen van gevoelige functies en woningen. Om een tot een volwaardige vergelijking van alle mogelijke (redelijke) alternatieven te komen, is in een volgende stap (stap 2d) van het plan-MER per werktracé nagegaan of de beoordeling kan wijzigen door het vervangen van een (combinatie van) lijntracé(s) door een ander(e) (combinatie van) lijntracé(s). In de vergelijking tussen de werktracés en de mogelijke alternatieven, wordt ook het verschil in aantal woningen binnen de 0,4 µT contour weergegeven. In het plan-MER wordt vervolgens besloten dat de conclusies omtrent de werktracés overeind blijven: indien een ander(e) (combinatie van) lijntracé(s) zou geselecteerd zijn voor het samenstellen van de werktracés, zou globaal gezien tot dezelfde conclusies zijn gekomen of zou het werktracé mogelijks zelfs een negatievere beoordeling gekregen hebben voor bepaalde effectgroepen. Op basis van de conclusies inzake de werktracés, kon bijgevolg een tracé geselecteerd worden dat vervolgens verder kon verfijnd worden om verwerkt te worden in een GRUP. Er valt dan ook niet in te zien op welke wijze de milieueffectbeoordeling gebrekkig zou zijn en welke optimalisaties – vanuit de beoordeling van milieueffecten – ten onrechte niet zouden zijn betrokken in deze beoordeling.

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Tracédeel 'Ondergrondse verbindingen aanlandingslocatie en Stevin – nieuwe hoogspanningsstation De Spie (Brugge, Blankenberge en Zuienkerke)'

Boerenbond gaat in haar bezwaarschrift in op het tracégedeelte naar het hoogspanningsstation Stevin; men wijst erop dat het tracé hier dwars door de agrarische structuur van de Oudemaarspolder loopt. Boerenbond stelt als alternatief het gebruik van Evendijk-West voor en is van mening dat de breedte van de weg volstaat om geen schade te veroorzaken aan het nabijgelegen Habitatrichtlijngebied.

In antwoord op deze opmerking verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, het Plan-MER, waarin het gevraagde alternatief reeds werd onderzocht. Specifiek wordt verwezen naar §3.1 van stap 2d waar een vergelijking is gebeurd tussen het gevraagde alternatief (OP51 in het plan-MER) en het voorstel van de Vlaamse Regering (OP52 in het plan-MER). De conclusie is dat er afhankelijk van de besproken effectgroep, soms grotere en soms beperktere effecten verwacht worden bij het alternatief. Bij het alternatief zullen echter ca. 18 nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn, terwijl er bij het voorstel van de Vlaamse Regering slechts 1 nieuwe woning binnen de 0,4 µT contour gelegen is.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Boerenbond gaat in haar bezwaarschrift in op het tracégedeelte tussen de aanlandingslocatie en hoogspanningsstation De Spie, waar de leidingstraat een vreemd, hoekig tracé doorheen de polders volgt; Boerenbond stelt voor om in deze zone de bestaande wegenis te gebruiken, of volledig of minstens deels de N31.

In antwoord op dit voorgestelde alternatief uit een bezwaar verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat de breedte van de kabelsleuf het niet toelaat om enkel in de wegenis te liggen (N31). De breedte van de kabelsleuf zelf is minstens 12m en de werfzone is minstens 50m waardoor dit niet compatibel is met de N31. De vereiste breedtes zijn eveneens opgenomen in §4.1.4 van de scopingnota (gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP).

Het tracé in de polders werd bepaald op basis van het bundelingsprincipe, zoals opgenomen in het richtinggevende gedeelte van het RSV. Daar waar mogelijk wordt er gebundeld met een bestaande Fluxysleiding. Tussen de N335 en de hoeve Ter Walle ter hoogte van de Patentestraat was dit niet mogelijk en werd er gestreefd naar een bundeling met de Groendijk. Echter, daar waar bestaande bebouwing aanwezig is, dient plaatselijk afgeweken te worden van deze bundeling. Dit verklaart de soms op het eerste zicht vreemd hoekig tracé.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat de aanlandingslocatie Koksijde vroegtijdig uit het alternatievenonderzoek werd getrechterd omwille van een niet te milderen significante impact op een speciale beschermingszone; bezwaarindiener is van mening dat er geen wetenschappelijke of technische onderbouwing is dat een sleufloze techniek maximaal een lengte heeft van 1 km, en dat het alternatief derhalve volwaardig moet worden beschouwd in het alternatievenonderzoek.

De Vlaamse Regering verwijst naar de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waar in §2.3.2 een samenvatting is opgenomen over de aanlandingsstudie zoals opgemaakt door Tractebel. Hierin wordt er vermeld dat de locatie van Koksijde als ''scenario 2'' wordt gecategoriseerd. Dit houdt in dat er geen mofput op het strand kan voorzien worden en de offshore kabels direct met een gestuurde boring onder de duinen worden getransporteerd. Deze gestuurde boringen (met de offshore kabels) zijn beperkt tot 1km, zoals ook werd beschreven in de Tractebel studie. Deze limiet werd bekrachtigd door de aannemers. In Bijlage III bij het GRUP, de Toelichtingsnota, is in §4.4.4 beargumenteerd waarom de aanlandingslocatie Koksijde niet is weerhouden, met name omwille van aanzienlijk negatieve effecten voor de discipline Biodiversiteit, de betekenisvol negatieve effecten vanuit de Passende Beoordeling, de negatieve schadelijke effecten

vanuit de impactbeoordeling ten aanzien van VEN-gebieden en bijkomend de negatieve effecten vanuit de discipline Bodem en Mens en de sectorwetgeving rond het grondwaterwingebied.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Tracédeel 'Hoogspanningsstation De Spie en convertiestation Herdersbrug (Brugge)'

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen, waaronder dat van Natuurpunt, wordt ingegaan op de keuze om een hoogspanningsstation te realiseren ter hoogte van De Spie. Men duidt het belang van De Spie als ecologisch waardevol open ruimte gebied dat lokaal zeer waterrijk is en met waardevolle poldergraslanden, en dat belangrijk is voor heel wat waadvogels. Men vraagt vanuit dat oogpunt om De Spie maximaal te vrijwaren. Men verwijst naar de startnota, waar De Spie inderdaad naar voor wordt geschoven als het meest in aanmerking komende, maar waar wordt gesteld dat dat de Blankenbergse Steenweg als secundaire optie zal onderzocht worden. De zone zeehavengebied Brugge wordt vermeld, maar komt verder in de start- of scopingnota niet meer aan bod, evenmin als in het plan-MER. Het feit dat voor de Blankenbergse Steenweg een herbestemming van een zachte naar een harde bestemming nodig zou zijn, volstaat voor Natuurpunt niet om geen grondig onderzoek uit te voeren. Men is van mening dat ook de zone aan de oostzijde van het Boudewijnkanaal, ten zuiden van Herdersbrug, ingeschakeld zou kunnen worden, eventueel door of in combinatie met een herschikking van het bestaand ruimtebeslag in de haven. Een boring onder het Boudewijnkanaal kan beide oevers dan verbinden. Men verwijst ook naar de Brandweersite aan de Pathoekeweg, waarbij men vraagt compact te bouwen en de hoogte tot een minimum te beperken.

In antwoord op deze bezwaarschriften stelt de Vlaamse Regering vast dat de zone ten oosten van het Boudewijnkanaal, ten zuiden van Herdersbrug (langsheen de Coiseaukaai) met een nog niet ingevulde industriële bestemming slechts een oppervlakte heeft van ca. 4 ha wat te weinig is voor het bouwen van een nieuw hoogspanningsstation. Bovendien wordt deze nog niet bebouwde oppervlakte nagenoeg middendoor gekruist door een Fluxysleiding, waarbij rekening dient gehouden te worden met het bouwverbod binnen de voorbehouden zone ter hoogte van deze Fluxysleiding. Ook de huidige zone van de brandweer, ten noordoosten van het huidig hoogspanningsstation Gezelle, heeft slechts een oppervlakte van ca. 4,2 ha, wat eveneens niet voldoende is.

In de bezwaarschriften wordt ook gevraagd of er, mits een herschikking van het bestaand ruimtebeslag in de haven, voldoende ruimte kan vrij gemaakt worden binnen het bestaand industrieterrein, zodat een inname ter hoogte van De Spie zou kunnen vermeden worden. Hier antwoordt de Vlaamse Regering op dat de vrije ruimte binnen het industrieterrein zeer schaars is en indien ze voorkomt, ze zeer versnipperd en zeer verspreid aanwezig is, waardoor het nagenoeg onhaalbaar is om een voldoende aaneengesloten oppervlakte vrij te krijgen. Bovendien staan op zowel de oostelijke als de westelijke rand van het industrieterrein windturbines. Een (bovengrondse) hoogspanningslijn dient een afstand te behouden tot deze windturbines van minstens 1,5x de rotordiameter van de windturbines. Dit maakt dat er nagenoeg geen plaatsen zijn van waaruit op het bestaande industrieterrein met een bovengrondse hoogspanningslijn kan vertrokken worden vanuit het bestaande industrieterrein. Rekening houdende met de bestaande bebouwing is ook een aansluiting van een ondergrondse verbinding op het bestaande industrieterrein zo goed als onmogelijk.

Verder verwijst de Vlaamse Regering naar §5.6 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waarin wordt aangegeven dat voor het bouwen van een nieuw hoogspanningstation, overeenkomstig de principes uit het richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), rekening wordt gehouden met het tegengaan van de verdere versnippering van het buitengebied. De richtinggevende en bindende delen van de structuurplannen binden de plannende overheid (art. 2.1.2, § 2 en 3 VCRO). In het richtinggevend gedeelte van RSV wordt het tegengaan van versnippering van het buitengebied als volgt omschreven: "Om het buitengebied te vrijwaren voor de structuurbepalende functies moet de versnippering van het buitengebied en de verbrokkeling van haar structuur door bebouwing en infrastructuren tegengegaan worden. Door gerichte structuurondersteunende maatregelen, zowel naar natuur, bos en landbouw als naar de woon- en werkfunctie toe, moet de eigenheid van het buitengebied gevrijwaard worden" (RSV 2011, p. 524). Hierin worden twee elementen onderscheiden: het eerste betreft het tegengaan van versnippering door infrastructuur. Het is daarom dat in het RSV is opgenomen dat ruimtelijke principes moeten worden gevolgd bij het bepalen van nieuwe hoogspanningsverbindingen (versterken, herbenutten, bundelen en cross country). Deze principes werden toegepast met voorliggend GRUP. Versnippering door bijkomende harde infrastructuur zoals hoogspanningsstations werd maximaal voorkomen door deze in te planten in harde bestemmingen of aansluitend bij het bestaande hoogspanningsstations. Er wordt dan ook gezocht naar geschikte locaties ter hoogte van gebieden met activiteiten met gelijkaardige ruimtelijke kenmerken of met zones die hiervoor reeds bestemd zijn. Concreet wordt gezocht naar zones met een harde bestemming, zoals industriezones of zones voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut. Aangezien de zone Blankenbergsesteenweg hier in de huidige juridische context niet aan beantwoordt, betreft dit geen redelijk alternatief .

Voor de volledigheid merkt de Vlaamse Regering tenslotte op dat de zoekzones Koksijde en Veurne (welke onderzocht zijn geweest in stap 1 van het onderzoek) momenteel ook geen harde bestemming hebben en toch onderzocht zijn geweest. De reden hiervoor is dat voor de zoekzone Koksijde ook rekening dient gehouden te worden met het beschermd duinengebied, waar een bouwverbod geldt. Dus een aansluiting op het reeds ontwikkeld gebied was niet mogelijk en in de buurt van de bestaande hoogspanningslijn (om deze te kunnen herbenutten) is geen industriegebied gelegen of een zone voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut. De zoekzone Koksijde sluit wel aan op recreatiegebied en op het militair domein. De zoekzone Veurne sluit aan op reeds ontwikkeld gebied, er was onvoldoende onbebouwde ruimte beschikbaar binnen de zone met een harde bestemming om een zoekzone aan te duiden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat een ondergronds tracé ter hoogte van De Spie sleufloos dient uitgevoerd te worden gelet op het waterrijke karakter van het gebied. Men vraagt om inrichtingsalternatieven te onderzoeken met een beperkt ruimtegebruik en vraagt om de niet benutte delen van De Spie aan te wenden voor natuurcompensaties en voor de uitbreiding van het waterbergend vermogen. Men is van mening dat de hoogte dient beperkt en dat voldoende buffering en landschappelijke inkleding nodig is als compensatie voor de inname van ruimte die waardevol is voor natuur en fauna.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar het goedgekeurde GRUP "Afbakening Regionaalstedelijk Gebied Brugge – herneming", meer bepaald naar art. 1, Gemengd bedrijventerrein De Spie van deelgebied 5 De Spie. Met dit GRUP is reeds

een harde bestemming toegekend aan de zone waar in het GRUP Ventilus de bouw van een nieuw hoogspanningsstation voorzien wordt. Dat er momenteel biologisch waardevolle elementen voorkomen ter hoogte van De Spie wordt erkend door de Vlaamse Regering. Dit staat ook zo beschreven in bijlage V bij het GRUP, met name in §5.2 en §5.3.1.1 van stap 1 en in §8.4 van stap 3 van het plan-MER. Zo wordt uitdrukkelijk verwezen naar het feit dat het gebied een telgebied voor watervogels is en wordt tevens gewezen het belang van de huidige strikte stedenbouwkundige voorschriften om negatieve effecten op vlak van fauna en flora en landschap te vermijden. Tevens zijn in stap 3 van het plan-MER een aantal optimalisaties gebeurd. Het gaat om grenscorrecties, het reserveren van ruimte voor compensatie van waterbergend vermogen, het verankeren van het uitgangspunt dat de Lisseweegse Vaart niet mag worden gedempt of ingebuisd en het bevestigen van de buffer tussen parkbegraafplaats en de zone van het hoogspanningsstation. Voormelde aanpassingen zijn verankerd in het RUP.

Gezien deze beoordeling zijn in art. 1.2.4 van de Stedenbouwkundige Voorschriften (Bijlage II van voorliggend GRUP) bepalingen opgenomen inzake ecologie, zoals het het integreren van ecologisch waardevolle ecotopen, het behoud van corridors en stapstenen. Indien het behoud niet mogelijk is, dient in de omgevingsvergunning aangetoond te worden dat deze geïntegreerd en/of gecompenseerd worden binnen het Groengebied art. 3 van voorliggend GRUP. Ook werd naar aanleiding van andere bezwaren de bepalingen met betrekking tot zorgvuldig ruimtegebruik aangescherpt zodat duidelijker werd dat niet bebouwde of ontwikkelde ruimte zoveel als mogelijk groen wordt ingevuld en werd artikel 3 eveneens verduidelijkt.

Wat betreft uitvoeringsalternatieven wordt verwezen naar het Moerasbos te Brugge, dat grenst aan De Spie. Voor dit gebied wordt in art. 6.4 specifiek opgelegd dat de zone dient gekruist te worden met een sleufloze techniek. Door gebruik te maken van een sleufloze techniek kan de voorkomende vegetatie immers gevrijwaard worden. Dit is van in het begin reeds het uitgangspunt geweest, zie beoordeling lijntracé O1 in §6.3.5 van stap 2a en §8.2 van stap 3 van het plan-MER. De voorkomende waterplassen kruisen in open sleuf is immers technisch niet wenselijk, wat ook is opgenomen als maatregel in het plan-MER.

In antwoord op dit bezwaar, verwijst naar de Vlaamse Regering bijkomend naar de situering van het gebied. De zone waar het nieuwe hoogspanningsstation voorzien wordt, is omringd door bestaande, voornamelijk industriële ontwikkelingen en een groenzone ten westen. Gezien deze situering wordt een landschappelijke inkleding (met uitzondering richting de parkbegraafplaats), noch het opnemen van hoogtebeperkingen noodzakelijk geacht. Verder verduidelijkt de Vlaamse Regering dat het GRUP Ventilus geen uitspraken doet over de rest van het bedrijventerrein De Spie, zoals bestemd in het GRUP "Afbakening Regionaalstedelijk Gebied Brugge – herneming". 1

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het verlies aan oppervlakte bedrijventerrein door de inplanting van een hoogspanningsstation op De Spie; men stelt dat planschade niet volstaat en vraagt om de oppervlakte elders te compenseren gelet op de nood aan dergelijke terreinen, of om delegatie te verlenen aan de provincie of de stad voor de opstart van een dergelijk planinitiatief.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar de vigerende regelgeving zoals van toepassing op voorliggend GRUP, en naar het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, waar dergelijke compensatieplicht niet wordt opgelegd. Indien een nood bestaat aan bijkomende industriegebieden, kan een geïntegreerd planningsproces worden opgestart

om in lijn met het ruimtelijk beleid een en ander af te wegen. Indien het lokale of provinciale bestuur een planologische delegatie daarvoor wenst te verkrijgen, kunnen de geëigende kanalen cfr. de VCRO, gevolgd worden om deze delegatie te verkrijgen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Tracédeel 'Herbenutting en versterking bestaande tracés van Brugge tot Zedelgem (Brugge, Jabbeke en Zedelgem)'

In een bezwaarschrift wordt gevraagd om een bestaande mast in Brugge, die zeer dicht bij de woning staat, te verplaatsen.

De Vlaamse Regering stelt vast dat de bezwaarindiener niet concreet aangeeft over welke mast het zou kunnen gaan. Op basis van de beschikbare informatie zou ervan uitgegaan kunnen worden dat het hier gaat om een deel van het tracé waar het principe herbenutten is toegepast. Dit betekent concreet dat het tracé van een bestaande lijn herbenut zal worden. In voorliggend GRUP werden echter geen mastinplantingen vastgelegd. Dit zal in de fase van de omgevingsvergunningsaanvraag bepaald worden. Het is niet aan de Vlaamse Regering om in het kader van het GRUP aan te geven of bij deze herbenutting de huidige mastinplantingen exact gevolgd zullen worden. De precieze inplanting van de hoogspanningsleiding zal immers pas op projectniveau onderzocht kunnen worden.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In haar advies stelt de gemeenteraad van Jabbeke dat het verschuiven van bepaalde masten binnen het tracé-deel 'versterking' had moeten onderzocht worden om minder woningen te vatten binnen de 0,4 µT contour; men is derhalve van mening dat er geen gedegen alternatievenonderzoek heeft plaatsgevonden. Men verwijst terzake ook naar het tracé van de bestaande luchtlijn die zou worden versterkt, dat reeds een onnodige bocht heeft met als gevolg dat de aanleg doorheen Snellegem en Zedelgem kwam te liggen. Ook een oplossing voor reeds onnodige en nadelige trajecten worden in het alternatievenonderzoek niet mee in rekening gebracht. Ook in een bezwaarschrift wordt gevraagd om voor het tracégedeelte dat een versterking inhoudt van de bestaande lijn in Jabbeke een alternatief te onderzoeken door een aantal masten te verschuiven zodat bepaalde woningen niet langer binnen de 0,4 µT contour liggen.

In antwoord op het advies van de gemeente Jabbeke verwijst de Vlaamse Regering naar de vigerende regelgeving, waarbij enkel de redelijke alternatieven moeten worden onderzocht. De redelijkheid van een alternatief wordt in de eerste plaats bepaald door de plandoelstellingen. Hierbij is tevens rekening gehouden met de beleidsopties uit het richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). De Raad van State heeft reeds uitdrukkelijk aangegeven dat het niet onredelijk is om bepaalde alternatieven uit te sluiten omdat zij niet stroken met de principes uit de structuur- of beleidsplanning (RvS 6 februari 2018, nr. 240.665, Peleman e.a.). Zowel de plandoelstellingen als het RSV stellen het principe voorop om nieuwe hoogspanningslijnen zoveel als mogelijk te bundelen met de bestaande infrastructuur (waaronder reeds bestaande hoogspanningslijnen). Dit ruimtelijk beleid wordt voornamelijk ingegeven door het principe van efficiënt ruimtegebruiken het stand-still-principe voor de lengte van het bovengrondse hoogspanningsnet. Hierbij moeten bestaande lijnen worden versterkt, herbenut en gebundeld. Het bestaande tracé tussen Brugge Waggelwater en de N368 en het bestaande tracé tussen het hoogspanningsstation Izegem en Avelgem komen hierbij in aanmerking om te versterken. Een, al dan niet gedeeltelijk, nieuw (bovengronds of

ondergronds) tracé in deze zone strijdt dan ook regelrecht met voormeld principe uit het RSV. Een dergelijk alternatief kan niet als redelijk worden beschouwd en hoeft derhalve niet onderzocht te worden in het effectenonderzoek. Het tracé voor een nieuwe hoogspanningsverbinding overlapt nergens met druk bevolkte gebieden.

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op het bovengrondse gedeelte van de lijn in Zedelgem; men stelt dat het uitgangspunt om de blootsteling aan 0,4 µT te vermijden, hier niet is gevolgd en stelt dat woonkernen moeten vermeden worden.

In antwoord op dit bezwaar verwijst de Vlaamse Regering in eerste instantie naar de vigerende regelgeving, waarbij enkel de redelijke alternatieven moeten worden onderzocht. De redelijkheid van een alternatief wordt in de eerste plaats bepaald door de plandoelstellingen. Tevens wordt rekening gehouden met de beleidsopties uit het richtinggevend gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), nu de plannende overheid hier niet zomaar van kan afwijken. De Raad van State aanvaardt dat beleidsopties gevolgen kunnen hebben voor de redelijkheid van een alternatief (zie bv. RvS 10 september 2012, nr. 220.537, RALDES). Bovendien heeft de Raad reeds uitdrukkelijk aangegeven dat het niet onredelijk is om bepaalde alternatieven uit te sluiten omdat zij niet stroken met de principes uit de structuur- of beleidsplanning (RvS 6 februari 2018, nr. 240.665, Peleman e.a.). Om te komen tot een selectie van redelijke tracé-alternatieven en/of corridors waarin redelijke tracé-alternatieven voor nieuwe bovengrondse hoogspanningsleidingen in het plan-MER zullen worden onderzocht, is een getrapte werkwijze gehanteerd, waarbij in een eerste stap is onderzocht welke bestaande hoogspanningsleidingen kunnen worden versterkt. Het RSV bepaalt immers dat de "draagstructuren of de tracés van bestaande bovengrondse hoogspanningsleidingen (…) bij voorrang in aanmerking [komen] voor het aanbrengen van bijkomende elektrische geleiders, indien zij daarvoor ontworpen zijn" (gecoördineerde versie RSV 2011, p. 402-403). Het bestaande tracé op grondgebied van Zedelgem komt hierbij in aanmerking om te versterken. Een volledig nieuw (bovengronds of ondergronds) tracé in deze zone is dan ook regelrecht in strijd met het beslist beleid. Een dergelijk alternatief kan niet als redelijk worden beschouwd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het bundelingsprincipe met de E40 en E403 onvoldoende is toegepast, gelet op het niet weerhouden van het werktracé via Oostkamp (gebundeld volgen van E40 tot aan verkeerswisselaar, en dan gebundelen met E403). Men vermoedt dat dit alternatief minder woningen binnen de 0,4 µT-contour zou treffen, of voor minder woningen (t.h.v. de bestaande lijn) een verhoging van het magnetisch veld zou veroorzaken. Bovendien zou de bestaande hoogspanningslijn in dit geval ondergronds gebracht kunnen worden. In enkele bezwaarschriften wordt gesteld dat een tracé via de E40 en E403 niet is onderzocht.

In antwoord op deze opmerking verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het Plan-MER. In stap 1 werd een bundeling via de E40 tot aan de verkeerswisselaar en vervolgens een bundeling met de E403 onderzocht (zie d beoordeling van corridors 22 en 23). In stap

2a werden meerdere ondergrondse en bovengrondse lijntracés ontwikkeld in bundeling met de E40 en E403 in deze zones en vervolgens beoordeeld op hun milieueffecten. In stap 2b werd een werktracé samengesteld waarbij deze variant is opgenomen, nl. E403_O_Z1. In stap 2c wordt de milieubeoordeling van dit werktracé voor alle disciplines omschreven. In §3.12.2 van stap 2c wordt inderdaad aangegeven dat indien de variant via Oostkamp zou gecombineerd worden met de zuidelijke variant 4 , er een tracé zou kunnen bekomen worden met het laagste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour. Echter, omwille van de bovengrondse aanleg tussen de op- en afrit Oostkamp en de op- en afrit Torhout zouden in dat geval wel negatievere effecten zijn inzake biotoopverlies, versnippering, landschapsbeeld en ruimtebeleving en visuele verstoring. Er zal ca. 3ha oude bosvegetatie moeten omgevormd worden binnen het natuurreservaat Doeveren. De voorgestelde combinatie heeft dus enerzijds wel voordelen, maar voor meerdere effectgroepen ook (grote) nadelen. Op basis van de beschreven nadelen heeft de Vlaamse Regering dit alternatief niet weerhouden. Een ondergrondse aanleg langs de E403 zou omwille van de voorbehouden zone eveneens tot significante effecten leiden inzake biotoopverlies en impact op het landschapsbeeld. Deze opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van het GRUP.

Daarnaast merkt de Vlaamse regering op dat het verwijderen van het bestaand tracé met de 150 kV lijn niet tot de doelstellingen van het plan behoort. Het gaat in dit geval bovendien over tracé dat met voorliggend plan versterkt wordt. De bestaande mastenrij blijft in functie van Ventilus bestaan.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op het bovengrondse tracé ter hoogte van Vloethemveld. Men stelt dat het uitbreiden van het ondergrondse tracédeel in noordelijke richting de visuele impact op dit gebied zou kunnen beperken. Men is van mening dat er nog ruimte is om het ondergronds deel te verlengen.

In antwoord verwijst de Vlaamse Regering naar de vigerende regelgeving, waarbij enkel de redelijke alternatieven moeten worden onderzocht. De redelijkheid van een alternatief wordt in de eerste plaats bepaald door de plandoelstellingen. Tevens wordt rekening gehouden de beleidsopties, zoals opgenomen in het richtinggevend gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), nu de plannende overheid hier niet zomaar van kan afwijken. Zowel de plandoelstellingen als het RSV stellen het principe voorop om nieuwe hoogspanningslijnen zoveel als mogelijk te bundelen met de bestaande infrastructuur (waaronder reeds bestaande hoogspanningslijnen). Dit ruimtelijk beleid wordt voornamelijk ingegeven door het principe van zuinig ruimtegebruik en het standstill principe voor de lengte van het bovengrondse hoogspanningsnet. Hierbij moeten bestaande lijnen worden versterkt, herbenut en gebundeld. Het bestaande tracé in de omgeving van Vloethemveld komt hierbij in aanmerking om te versterken. Een nieuw (bovengronds of ondergronds) tracé in deze zone strijdt dan ook regelrecht met het beslist beleid. Een dergelijk alternatief kan niet als redelijk worden beschouwd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd naar de onderbouwing van het gekozen tracé, meer bepaald het gedeelte op grondgebied van Zedelgem; men stelt de vraag hoe de locaties voor de opstijgpunten geselecteerd zijn. Men stelt in vraag waarom meer rekening is gehouden met landschap en natuur in de Moubekevallei dan de visuele impact en gezondheidseffecten op bewoners en werknemers in Izegem en Lendelede. Er is immers geen wettelijke verplichting om in de Moubekevallei ondergronds te gaan. Men stelt dat de meest waardevolle beboste zones kunnen vermeden worden en er bevinden zich geen grote woonkernen.

De Vlaamse Regering wenst te benadrukken dat zij rekening moet houden met artikel 1.1.4 van de VCRO, waaruit volgt dat bij de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen worden en daarbij rekening moet worden gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. De plannende overheid beschikt daarbij over een ruime discretionaire bevoegdheid (RvS 13 januari 2015, nr. 229.799, Vangheluwe). Een gelijktijdige afweging betekent niet dat deze maatschappelijke belangen noodzakelijk steeds gelijkwaardig moeten zijn, aangezien bij de afweging één bepaalde behoefte zwaarder kan doorwegen in een bepaalde situatie (RvS 14 maart 2017, nr. 237.639, bvba Vanderschrick-Kwekerij-Verpakking). De Vlaamse regering tracht met het voorliggend RUP een duurzame oplossing te bieden voor de realisatie van een aantal noodzakelijke ontwikkelingen van het hoogspanningsnet in West-Vlaanderen in functie van de energietransitie. Om een juiste belangenafweging te kunnen maken tussen alle relevante maatschappelijke behoeften, is heel wat onderzoek gebeurd in het kader van huidig planproces.

In antwoord op deze bezwaren wijst de Vlaamse regering er tevens op dat het uiteindelijke tracé dat is opgenomen in voorliggend GRUP (met inbegrip van het gedeelte dat ondergronds wordt aangelegd) is bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereert op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen.

Tevens dient erop gewezen worden dat rekening dient gehouden te worden met het beslist beleid, in het bijzonder met de beleidsopties uit het richtinggevend gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), nu de plannende overheid hier niet zomaar van kan afwijken. Hierin staat dat bestaande lijnen moeten worden versterkt en herbenut wanneer mogelijk. Op grondgebied van Zedelgem werd het bestaande 150 kV tracé bijgevolg over een zo groot mogelijke lengte versterkt, tot op het punt waar de bestaande bebouwing ervoor zorgt dat een ondergronds tracé verderop niet meer haalbaar is. Verder verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, waar in stap 2b werktracés zijn samengesteld. Dit gebeurde onder andere op basis van de eerder uitgevoerde milieubeoordeling van de afzondelijke lijntracés in stap 2a en de ruimtelijke principes uit het RSV. Een bovengrondse aanleg in de Moubekevallei betekent dat er, omwille van de cross country verbinding en het waardevolle landschap, negatieve effecten zouden optreden inzake ruimtelijke structuur en relaties en ook negatieve effecten op het landschapsbeeld. Bij een bovengrondse aanleg in de Moubekevallei zullen eveneens woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn en zal er een visuele verstoring zijn voor omwonenden. Rekening houdende met de hoge belevingswaarde in de Moubekevallei, wordt de kwetsbaarheid van die omgeving ook hoog ingeschat. Verder werd er op basis van de resultaten van stap 2a voor gekozen om geen nieuw bovengronds tracé aan te

leggen doorheen of kort nabij het landschapsatlasrelict “Groenhove”. Vanaf het moment dat de impact van een nieuwe bovengrondse lijn op het voorkomend landschapsatlasrelict voldoende beperkt is, werd ervoor gekozen over te gaan naar een bovengronds tracé. Oa. Om de visuele impact te beperken voor de woonwijk De Mol werd ten zuiden van de N36 een tweede ondergronds deel voorzien. De zone ten noorden van het kanaal Roeselare-Leie en de cross country zone op grondgebied van Lendelede werden niet als kwetsbaar beoordeeld en er zijn geen grote woonwijken nabij het tracé gelegen, waardoor in die zones niet gekozen is voor een ondergrondse aanleg. Tussen het kanaal Roeselare-Leie is een ondergrondse aanleg niet mogelijk omwille van technische beperkingen.

De Vlaamse Regering is van oordeel dat er wel degelijk voldoende rekening is gehouden met de mogelijke gezondheidseffecten op bewoners, gezien na stap 2c (en stap 2d) het werktracé werd gekozen met algemeen de minste milieueffecten en het minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour. M.b.t. gezondheid wordt het voorzorgsprincipe toegepast in het GRUP, dat aanbeveelt om zo weinig mogelijk situaties te creëren waar er langdurige blootstelling is aan magneetvelden van meer dan 0.4 µT, hetgeen ook is vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden (VR 2023 3103 DOC.0327/1BIS). Werken onder hoogspanningslijnen wordt volgens de definities in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium (https://omgeving.vlaanderen.be/sites/default/files/2023-10/convenant_ELF_web.pdf) niet beschouwd als langdurige blootstelling. Die wordt door de Vlaamse regering immers gedefinieerd als: ‘een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0.4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag’. Werknemers vallen niet onder deze definitie omdat ze niet elke dag van het jaar op het werk aanwezig zijn, en zijn als dusdanig dus ook niet mee in rekening gebracht bij de bespreking in de discipline mens-gezondheid.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gevraagd om te onderzoeken of de ondergrondse bundeling met de gasleiding op het grondgebied van Zedelgem mogelijk is, er vanuitgaande dat dergelijke bundeling geen hogere risico's oplevert, en deze zone reeds in gebruik is met geldende beperkingen van gebouwen en beplanting.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar §5.3.1 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, waar voor de zone van de Moubekevallei het ondergrondse tracé beschreven staat. Er wordt aangegeven dat er wel degelijk een bundeling met de bestaande Fluxysleidingen wordt nagestreefd, maar dat dit, rekening houdende met de benodigde sleufbreedte en werkstrookbreedte, niet overal mogelijk was, vanwege de bestaande bebouwing en hierdoor moest afgewerken worden van de plaatselijke bundeling.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In haar advies wijst de gemeente Zedelgem op de noodzaak om, indien zou blijken dat het voorzien van een ondergronds tracé ter hoogte van de Moubekevallei niet mogelijk zou zijn gelet op de bodemcondities, de diverse alternatieven (niet alleen binnen de variant E403) opnieuw te beoordelen.

De Vlaamse Regering verwijst naar het onderzoek in bijlage V (plan-MER) waar in verschillende stappen corridors, lijntracés en werktracés zowel voor ondergrondse als bovengrondse verbindingen werden onderzocht en beoordeeld. Een ondergrondse verbinding ter hoogte van de Moubekevallei is onderzocht en beoordeeld. De Vlaamse Regering heeft gekozen voor een tracé dat onder meer een ondergronds deel ter hoogte van deze vallei voorziet. Dit ondergrondse deel werd verordenend vastgelegd in het GRUP via de stedenbouwkundige voorschriften en kan niet bovengronds vergund of aangelegd worden. De ondergrondse aanleg in de Moubekevallei wordt via de stedenbouwkundige voorschriften gegarandeerd en verplicht.

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt opgemerkt dat bij het samenstellen van de werktracés een aantal varianten op grondgebied van Zedelgem zeer rudimentair werden onderzocht, waarbij ter illustratie een stuk tekst uit stap 2b (het samenstellen van werktracés) werd overgenomen in het bezwaar om dit te verduidelijken.

In het bezwaarschrift wordt een stuk tekst overgenomen uit het document stap 2b, met name het document waarin het planteam een aantal werktracés heeft samengesteld. De Vlaamse Regering verwijst in antwoord hierop naar bijlage V bij het GRUP, met name het plan-MER. In stap 2a van het milieueffectenonderzoek werden diverse lijntracés ontwikkeld, waarbij in de mate van mogelijkheid rekening gehouden werd met de gedetecteerde of vermoedde negatieve effecten vanuit de kwetsbaarheidsanalyse in stap 1. Gezien het aantal lijntracés (zie stap 2a) en bijgevolg het aantal mogelijke combinaties om te komen tot een volwaardige tracé van de mogelijke aanlandingslocaties tot het eindpunt in Avelgem zeer groot is, heeft het planteam er voor gekozen om een aantal werktracés samen te stellen, en dit met het oog op een gestructureerde aanpak van het verder onderzoek. De samenstelling van de werktracés houdt geen uitsluiting van andere mogelijke combinaties in. De methodiek voor het samenstellen van werktracés staat beschreven in §1 van stap 2b van het onderzoek. Voor de 380 kV verbinding komt het er op neer dat er rekening gehouden werd met de ruimtelijke principes uit het RSV, de referentietechnologie, de milieubeoordeling van de individuele lijntracés in stap 2a van het plan-MER en een aantal globale principes (vb. bovengrondse verbindingen zo recht mogelijk ontwikkelen). Voor wat betreft de zone Zedelgem werden er in §3.1.2 voor de variant via de Moubekevallei twee mogelijkheden onderzocht om een ondergronds tracé te integreren. Bij de tweede variant wordt duidelijk aangegeven dat de milieueffecten van het versterken van het noordelijk deel van lijntracé 10Ca minimaal zijn en dat er dus geen significante nadelen zijn ten opzichte van de eerste bestudeerde variant waarbij het ondergrondse deel start ter hoogte van de Diksmuidse Heirweg (met uitzondering van het feit dat meer nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour zullen gelegen zijn). Daarna werden in stap 2d (met name §4.1.1) de effecten van een ondergrondse aanleg ter hoogte van O10b en het noordelijk deel van O10a vergeleken met de werktracés waar reeds een ondergrondse verbinding geïntegreerd is in de Moubekevallei. Daarin werd inderdaad vastgesteld dat er in die zones minder nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour zouden gelegen zijn. Hieruit kan worden afgeleid dat er wel degelijk op detailniveau alternatieven op het grondgebied van Zedelgem werden onderzocht, in tegenstelling tot wat de bezwaarindiener aangeeft.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gevraagd om een alternatief te onderzoeken dat de gronden van een paardenstoeterij/-manège in Zedelgem vrijwaart, met name door een verschuiving van het tracé naar de weilanden ten zuiden van de percelen van bezwaarindiener.

In antwoord op dit bezwaar merkt de Vlaamse regering op dat bezwaarindiener niet vraagt om een alternatief ondergrondse tracé te onderzoeken, maar wel om het ondergronds tracé beperkt aan te passen ter hoogte van zijn gronden. Van belang is dat er specifieke beperkingen gelden bij een dergelijke ondergrondse aanleg. Zo dient de totale lengte van een ondergrondse 380 kV-verbinding zich te beperken tot 8 à 12 kilometer. Dit heeft tot gevolg dat de delen die ondergronds worden voorzien zo efficiënt mogelijk worden aangelegd (zonder veel omleidingen). In de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, wordt dan ook aangegeven dat bij de aanleg steeds moet worden gezocht naar een ruimtelijk logische bundeling, i.e. een logische bundeling slechts verlaten kan worden omwille van aanliggende elementen (bv. woonzones, lintbebouwingen, verspreide bebouwing) en die de correcte oriëntatie/richting heeft zodat dit niet leidt tot onnodig lange tracés. De voorbeelden waar bezwaarindiener naar verwijst hebben betrekking op een afwijking van voormeld principe omwille van de aanwezige (verspreide) bebouwing, waarbij het tracé geen rechte lijn volgt teneinde te vermijden dat solitaire woningen zouden moeten verdwijnen. Een dergelijke situatie is niet vergelijkbaar met de situatie van verzoekende partijen waar het tracé wordt voorzien onder diens weilanden. De vraag om het tracé te verleggen naar andere gronden die in agrarisch gebruik zijn, strookt niet met voormelde inrichtingsprincipes die ertoe strekken het tracé zo kort mogelijk te houden en verlegt de discussie bovendien alleen maar: in dat geval zullen andere gronden die in agrarisch gebruik zijn immers dezelfde gevolgen ondervinden. Een en ander geldt des te meer nu het gaat om een tijdelijk effect dat zich enkel voordoet tijdens de aanlegfase. Tijdens de exploitatiefase zullen de activiteiten van verzoekende partij niet of nauwelijks worden gehinderd. De kabel wordt immers voldoende diep aangelegd opdat rekening kan worden gehouden met de landbouwactiviteiten. Op basis van voormelde afweging wordt dan ook beslist om het tracé niet aan te passen ter hoogte van het perceel van bezwaarindiener.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt ingegaan op ligging van het tracé tussen twee bebouwde percelen ter hoogte van de Hollevoordestraat in Zedelgem; men wijst op de grote impact van de werken op het tuinbouwbedrijf. Over dit tracégedeelte wijst men er ook op dat 4 maal een straat gekruist wordt (Hollevoorde- en Wolfstraat), hetgeen tot 3 kan herleid worden. Men wijst er tot slot op dat veel woningen in de Kronemolen- en Hollevoordestraat wellicht buiten de 0,4 µT van het huidige tracé liggen, maar toch in de nabijheid ervan.

In antwoord op deze opmerking verwijst de Vlaamse Regering naar de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, waar in §5.3.1 is beschreven dat ter hoogte van het ondergrondse tracégedeelte in de Moubekevallei in de omgeving van de N32 te weinig plaats is om de 380 kV-kabels naast de Fluxysleiding aan te leggen, rekening houdende met de bestaande bebouwing langs de N32. Bijgevolg wordt na de kruising met de Hollevoordestraat de bundeling met de Fluxysleiding verlaten en wordt er gebundeld met de Kronemolenstraat om vervolgens ook de kruising met de N32 en de spoorweg te maken, vanaf het moment dat er een voldoende brede onbebouwde zone is ten noordwesten van de N32. Verder kan verwezen worden naar het plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP. Hierin wordt de impact van de ondergrondse hoogspanningsverbinding uitgebreid

beschreven. Gezien de verbinding ondergronds wordt voorzien, is na de aanlegfase de impact voor omwonenden te verwaarlozen. De mogelijke tijdelijke impact tijdens de aanlegfase zal beoordeeld worden in de verdere uitvoeringsfase. Wat betreft de ligging net buiten de 0,4 µT-contour, wordt verwezen naar het voorzorgsbeleid, waarbij de redenering van de experten van de Hoge Gezondheidsraad in haar rapport van 2020 (HGR nr.9431) volgt, met name de aanbeveling om "een beleid te voeren dat in de woonomgeving de blootstelling aan magnetische velden van de elektriciteitsvoorziening beperkt tot 0,4 µT."

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het niet logisch is om een opstijgpunt in te planten op korte afstand van de dorpskern van Ruddervoorde. Men verwijst naar de bestaande hinder door de aanwezige windturbines.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar §4.7.4 van bijlage 2 bij de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. Hier wordt aangegeven dat effecten inzake visuele verstoring afhankelijk zijn van enerzijds de ernst en de omvang van het effect zelf en anderzijds de kwetsbaarheid van de receptor of omgeving.

Zoals omschreven in §7.3.2.2 van stap 1 van het plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, is de omgeving van het opstijgpunt te Baliebrugge reeds verstoord door de E403 zelf en het complex te Torhout, en op verdere afstand ook door de twee recent gebouwde windturbines ter hoogte van het Plaisierbos. Daardoor werd de omgeving niet als te kwetsbaar beoordeeld. De effecten inzake visuele verstoring voor omwonenden ten gevolge van het opstijgpunt werden in §10.4 van stap 3 van het Plan-MER als verwaarloosbaar tot beperkt negatief beoordeeld.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gereageerd op de locatie van het opstijgpunt in Zedelgem. Men is van mening dat wordt afgeweken van het tracé zoals uitgezet in de startnota, met name voor wat betreft het punt waarop de bestaande mastenrij wordt verlaten. In de startnota wordt omschreven dat reeds ter hoogte van de plek waar de bestaande lijn afbuigt naar de N32, een bundeling naar de E403 zou worden gezocht. Men vindt het in het ontwerp opgenomen tracé en opstijgpunt een te verregaande afwijking van de formulering uit de startnota en wijst erop dat hierdoor een dichter bevolkt gebied wordt getroffen.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP, waar de uitbreiding van het onderzoek inzake alternatieven wordt toegelicht d.m.v. toepassing van de ruimtelijke principes zoals opgenomen in het RSV. In de Startnota werd het basisalternatief weergegeven met een indicatieve aanduiding van het mogelijke tracé, waarbij vanaf de locatie waar de bestaande mastenrij afbuigt richting N32, de mastenrij kon verlaten worden voor een nieuw tracé richting de E403. Naar aanleiding van de vele vragen naar onderzoek van bijkomende alternatieve tracés tijdens de publieke consultatie van de startnota, werden de ruimtelijke principes uit het RSV voor de aanleg van hoofdtransportleidingen verduidelijkt en consequent toegepast op de aangeleverde mogelijke alternatieven in de Scopingnota, met als doel om de hieruit redelijke alternatieven te kunnen selecteren. Een langer gebruik van de bestaande mastenrij tussen Brugge Waggelwater en Zedelgem werd weerhouden als redelijk omwille van het gegeven 'versterking van bestaande lijnen'. De corridor waarbinnen het onderzoek

zou gevoerd worden, werd hierdoor verbreed, en wordt weergegeven op figuren 85 en 87 in §6.6 van de Scopingnota.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd om het opstijgpunt Zedelgem binnen de KMO-zone te situeren.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat er voor een mogelijke locatie voor een opstijgpunt minimale afmetingen werden bepaald (zie §2.3 van stap 2c van het plan-MER, Bijlage V bij het GRUP). Voor het realiseren van de technische installaties dient een opstijgpunt een minimale lengte van 110m te hebben en een minimale breedte van 90m (dit telkens zonder rekening te houden met een landschappelijke buffer). Binnen de KMO-zone nabij het opstijgpunt Zedelgem is geen onbebouwde oppervlakte gelegen met dergelijke afmetingen, waardoor het realiseren van een opstijgpunt binnen de KMO zone geen redelijk alternatief is.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Tracédeel 'Bovengrondse bundeling met de E403 tussen Torhout en Izegem (Oostkamp, Lichtervelde, Wingene, Ardooie en Izegem)'

In een bezwaarschrift wordt ingegaan op de bovengrondse lijn ter hoogte van Ruddervoorde; men wijst erop dat de grotere afstand tot de E403 tot gevolg heeft dat de lijn dichter bij de dorpskern komt, waar veel jonge gezinnen wonen.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar het plan-MER, zoals gevoegd als Bijlage V bij het GRUP. In §11 van stap 1 van het MER staat aangegeven dat bij de ontwikkeling van een tracé, er rekening moet gehouden worden met een minimale veiligheidsafstand ten opzichte van het bestaande Fluxys-station ter hoogte van de de Vrijgeweedstraat. Dit werd ook reeds algemeen beschreven in §5.3.7 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. Rekening houdend met het voorkomen van een Fluxys-station ter hoogte van de Vrijgeweedstraat is op die plaats een strakke bundeling met de E403 niet mogelijk en dient er lokaal uitgeweken te worden naar het oosten, waardoor het tracé plaatselijk dichter bij Baliebrugge gelegen is. In het bezwaar wordt een bezorgdheid geuit omwille van het feit dat in Baliebrugge vele jonge gezinnen wonen. Er kan evenwel verwezen worden naar kaart 4 'Magneetveldcontour (jaargemiddeld meer dan 0.4 µT) (10 kaartbladen)' van de kaartenbundel bij de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage IIIb bij het GRUP. Op deze kaarten is de 0,4 µT-contour van de nieuwe lijn gevisualiseerd, waaruit blijkt dat de 0,4 µT-contour hier niet overlapt met de dorpskern van Baliebrugge, in lijn met het voorzorgsbeginsel. Wat betreft de landschappelijke inpassing, kan erop worden gewezen dat doorheen het planproces is ingezet op een landschappelijke integratie door tracés te zoeken met zo weinig mogelijk bochten. Rechte lijnen zijn visueel minder storend en bovendien beperkt dit het gebruik van visueel zwaardere en grotere hoekmasten. In het plan-MER zijn vervolgens de te verwachten effecten op de intrinsieke waarde van het landschap onderzocht. In de discipline 'Landschap, Bouwkundig Erfgoed en Archeologie' is slechts één milderende maatregel opgenomen, met name het niet kruisen van 'Hoeve De Goudblomme'. Er worden geen andere milderende maatregelen noodzakelijk geacht. Het uiteindelijke tracé is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en

landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. De Vlaamse regering erkent echter dat de realisatie van een bovengrondse hoogspanningslijn gepaard gaat met een zekere visuele hinder. Om die reden zijn in de stedenbouwkundige voorschriften een aantal bepalingen opgenomen inzake de landschappelijke integratie van de hoogspanningsverbinding. Tevens is een overeenkomst gesloten tussen Elia en de Vlaamse regering waarin o.a. de standaardmaatregelen die door Elia worden toegepast inzake landschappelijke integratie zijn verankerd en verder worden geconcretiseerd. De impact op (jonge) gezinnen in Baliebrugge blijft hierdoor beperkt.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt als alternatief naar voor geschoven het ondergronds langs of onder de snelwegen, desgevallend de middenberm, situeren van de hoogspanningslijn, in tunnels en sleuven. Als voordeel wijst men erop dat geen onteigeningen nodig zijn. Een andere bezwaarindiener ziet een opportuniteit in de plannen voor een derde rijstrook op de E403.

In antwoord op deze bezwaren verwijst de Vlaamse Regering in eerste instantie naar §3.1 en §3.2 van de antwoordnota, opgenomen als bijlage 3 bij de Scopingnota (Bijlage VIII bij het GRUP). Hierin wordt verduidelijkt dat voor een bundeling met wegen, aangeduid als hoofdweg in het RSV (o.a. snelwegen), het bundelingsprincipe zoals opgenomen in het richtinggevende gedeelte van het RSV gevolgd wordt. Hierbij is tijdens het effectenonderzoek rekening gehouden met de bouwvrije stroken i.f.v. de weginfrastructuur zoals deze in sectorale wetgeving is vastgelegd. De bedoeling is dat de bouwvrije zones van 30 meter zoveel als mogelijk gevrijwaard blijven voor toekomstige uitbreidingen van de autosnelweg. Vanaf de 10e meter vanaf het autosnelwegdomein is hierop de mogelijkheid voorzien dat de wegbeheerder een afwijking kan geven. In de eerste 10m zijn de beperkingen en vereisten voor een afwijking nog strikter. De benodigde ruimte voor een extra rijstrook bedraagt minder dan 4m. Er werd bij de strakke bundeling in het GRUP rekening gehouden met de eventuele latere verbreding van de E403. Een ondergrondse hoogspanningsverbinding wordt echter niet aangelegd onder de rijweg van zo'n hoofdweg. Zowel de aanleg als het onderhoud zou leiden tot de buitendienststelling van deze hoofdinfrastructuur. Dit werd in de antwoordnota als niet aanvaardbaar beschouwd en bijgevolg als een niet redelijk alternatief weerhouden. De beschikbare ruimte in de middenberm daarentegen is te beperkt, gezien voor een aanleg met 6 circuits een sleufbreedte van ca. 17,6 m nodig is, en voor 4 circuits een sleufbreedte van ca. 40 m.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gevraagd of bij het situeren van de hoogspanningslijn naast de E403 rekening is gehouden met de mogelijke verbreding van de snelweg.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar de bundelingsprincipes en de sectorale wetgeving, zoals beschreven in de scopingnota in paragraaf 5.3.2 (Bijlage VIII bij het GRUP). De bedoeling is dat de bouwvrije zones van 30 meter zoveel als mogelijk gevrijwaard blijven voor toekomstige uitbreidingen van de autosnelweg. Vanaf de 10e meter vanaf het autosnelwegdomein is hierop de mogelijkheid voorzien dat de wegbeheerder een afwijking kan geven. In de eerste 10m zijn de beperkingen en vereisten voor een afwijking nog strikter. De benodigde ruimte voor een

extra rijstrook bedraagt minder dan 4m. Er werd bij de strakke bundeling in het GRUP rekening gehouden met de eventuele latere verbreding van de E403.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt aangegeven dat de afstand tussen de hoogspanningslijn en hun woning zeer klein is, terwijl er nog meer dan 100m is tussen hun woning en de autostrade. Men ziet geen enkele reden om zo dicht bij de woningen te komen.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat bezwaarindiener woont ten noorden van de Ieperseweg, waar een ondergrondse verbinding wordt voorzien. Gezien in deze zone de bodemcondities het niet toelaten om te werken met sleufloze technieken, dient de Ieperseweg gekruist te worden in een zone waar de weg niet in ophoging ligt, dus op enige afstand van de E403. Gezien er ten noorden van de Ieperseweg bebouwing aanwezig is tussen de Klaregrachtstraat en de E403, kan het tracé nog niet meteen aansluiting maken met de E403, waardoor het tracé eerst tussen de Klaregrachtstraat en de Molstraat loopt. Hierbij werd het tracé geoptimaliseerd zodat geen woningen binnen de 0,4 µT contour zouden komen te liggen. Ten noorden van de bebouwing tussen de Klaregrachtstraat en de E403 bundelt het tracé dan wel strakker met de E403.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de vraag gesteld om te onderzoeken of een ondergrondse aanleg, zoals ter hoogte van de Moubekevallei en Izegem, ook mogelijk is in de zone ter hoogte van Lichtervelde (een bezwaarindiener verwijst specifiek naar het op- en afrittencomplex Lichtervelde) of Zwevezele. Een andere bezwaarindiener wijst op de ongelijke behandeling over het volledige tracé, door in de Moubekevallei wel 8 km ondergronds aan te leggen maar langsheen de E403 17 km niet. Men is van mening dat de technische mogelijkheden onvoldoende onderzocht zijn.

Er wordt de vraag gesteld waarom de afweging niet gebeurd is om een deel van O11a ondergronds aan te leggen, vb zone met meeste bewoning? De lijntracés 11Ca en 11Ea omvatten volgens het MER-rapport immers respectievelijk 78 (+2 bouwpercelen) en 43 woningen in de zone 0.4 microT.

In antwoord op deze bezwaren verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, het plan-MER. Vooral in stap 2a en stap 2d werden de effecten van een ondergrondse aanleg ter hoogte van Lichtervelde grondig onderzocht. Een ondergrondse aanleg in deze zone werd echter niet weerhouden in het gekozen tracé. Uit stap 2a van de milieubeoordeling blijkt dat de ontworpen bovengrondse lijntracés langs de E403 hoofdzakelijk geen landschappelijke waardevolle zones kruisen en er ook hoofzakelijk geen grotere biologisch waardevolle zones met opgaande vegetatie overspannen worden. Er zullen ook geen grote aantallen (nieuwe) woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn en er wordt op grondgebied van Lichtervelde gebundeld met de E403. De Vlaamse Regering heeft geoordeeld dat er andere zones doorkruist worden, welke als meer kwetsbaar beschouwd worden en waar het ondergronds aanleggen meer voordelen biedt in vergelijking met een bovengrondse aanleg. Daarnaast merkt de Vlaamse Regering op dat er specifieke beperkingen gelden bij een dergelijke ondergrondse aanleg. Zo dient de totale lengte van een ondergrondse 380 kV-verbinding zich te beperken tot 8 à 12 kilometer en moet het aantal delen waarin deze totale lengte onderverdeeld kan worden

zo laag mogelijk te worden gehouden (maximum twee deelzones). Een ondergrondse aanleg van 17 km is bijgevolg technisch niet haalbaar.

Verder wordt opgemerkt dat een deel van O11a wel degelijk is opgenomen in het gekozen werktracé, met name het noordelijk deel van dit lijntracé (weliswaar niet op grondgebied van Lichtervelde). Hierdoor is het noordelijk deel van het bovengronse lijntracé 11Ea niet opgenomen in het gekozen tracé. Het lijntracé 11Ca is niet opgenomen in het gekozen lijntracé, onder andere omwille van het groter aantal woningen binnen de 0,4 µT contour.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt voorgesteld om het tracé ter hoogte van Zwevezele te verleggen naar minder kwetsbare gebieden om de visuele hinder, gezondheidsimpact, daling belevingswaarde, impact op natuur, ... te beperken.

In het bezwaar wordt geen verdere informatie meegegeven welke kwetsbare gebieden het tracé momenteel kruist en waar ter hoogte van Zwevezele er zich minder kwetsbare gebieden zouden bevinden. In het bezwaar worden wel een aantal effectgroepen aangehaald, met name visuele hinder, gezondheidsimpact, daling belevingswaarde en impact op natuur.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het Plan-MER, waar de mogelijke significante impact op mens, landschap, natuur en milieu grondig onderzocht is, en dit rekening houdend met de best beschikbare wetenschappelijke kennis ter zake. Het milieueffectenonderzoek werd stapsgewijs en gelijkwaardig uitgevoerd voor alle redelijk geachte alternatieven. Voorafgaand werd in de scopingnota (gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP) nagegaan wat de redelijke alternatieven zijn (zowel bovengronds als ondergronds). In een eerste stap werd een kwetsbaarheidsanalyse uitgevoerd van bredere zoekzones en corridors. In een volgende fase werd het planvoornemen verder verfijnd en werden per weerhouden hoofdalternatief na stap 1 van het MER meerdere alternatieven uitgewerkt en beoordeeld (zowel bovengronds als ondergronds waar mogelijk vanuit de kwetsbaarheidsanalsye). De verschillende mogelijke tracés werden samengesteld tot werktracés (zie stap 2b) welke dan elk afzonderlijk beoordeeld werden (zie stap 2c). In stap 2d werd nagegaan of de conclusies in stap 2c zouden wijzigen indien een alternatief lijntracé zou zijn opgenomen in de samengestelde werktracés. Uit stap 2d bleek dat de gemaakte conclusies in stap 2c niet significant zouden wijzigen, waardoor de Vlaamse Regering in staat was om op basis van de conclusies uit stap 2c een alternatief te kiezen. Tussen de 4 werktracés met globaal de minste milieu-impact is ervoor gekozen om het werktracé waarbij er globaal het minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour zullen komen te liggen, door te vertalen in voorliggend GRUP. De Vlaamse Regering is bijgevolg van oordeel dat het tracé gekozen is waarbij de minst kwetsbare gebieden gekruist worden. Bovendien beantwoordt het tracé ter hoogte van Zwevezele aan het bundelingsprincipe zoals opgenomen in het richttinggevend gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt als alternatief voorgesteld om de E403 over een lengte van 2 km in een tunnel te plaatsen. Bezwaarindiener wijst omstandig op de voordelen hiervan, gaande van een verbinding tussen Doeveren en Merkenveld, het opheffen van de barrièrewerking voor mens en dier, de toename van de belevingswaarde en het

beperken van de geluidsoverlast van de snelweg. Hierdoor wordt de biotoopinname ook beperkt en is zelfs winst mogelijk door bijkomende aanplantingen te doen. In dit geval kunnen de kabels boven of onder deze ondertunneling geplaats worden, met de mogelijkheid van een vlotte toegankelijkheid voor onderhoud en inspectie. Door een goed tunnelontwerp en materiaalgebruik, zou de elektromagnetische straling op maaiveld beperkt kunnen worden. Een bijkomende optie is de koeling van de tunnel, die als bijkomend voordeel zou kunnen hebben dat een langere afstand dan 12km ondergronds mogelijk zou zijn. In dat geval kunnen de kabels boven of onder deze ondertunneling geplaats worden, met de mogelijkheid van een vlotte toegankelijkheid voor onderhoud en inspectie. Men verwijst naar de 12 nieuwe woningen in de 0,4 µT contour in Zedelgem en vraagt te bekijken wat het verschil is met dit alternatief.

De Vlaamse Regering neemt akte van het voorstel dat door de bezwaarindiener wordt gedaan en oordeelt dat dit voorstel in hoofdzaak wordt uitgewerkt om het tracé maximaal ondergronds te laten verlopen om de impact van elektromagnetische straling te minimaliseren. De Vlaamse Regering wil de bezwaarindiener erop wijzen dat - voor wat EMF betreft - het voorzorgsprincipes gehanteerd wordt en conform Europese richtlijnen wordt dit voorzorgsprincipes proportioneel toegepast. Het ingesproken voorstel komt de Vlaamse Regering niet proportioneel voor, treedt buiten de scope van het plan (ondertunneling van de E403, waarbij de Ventilusverbinding hierin zou kunnen worden verwerkt), doet een aantal uitspraken met betrekking tot technologie die niet onderbouwd worden en zal een grote impact hebben op de omgeving waar de bezwaarindiener geen rekening mee gehouden heeft, o.a. dat ook in een tunnel de nodige veiligheidsafstanden t.o.v. de elektriciteitsverbinding zal moeten worden gegarandeerd. Hoewel de bezwaarindiener een aantal duidelijke voordelen van het alternatief opsomt, wijst de Vlaamse Regering op de beoordeling in de plan-MER waaruit geen milderende maatregelen volgen die dergelijke ingreep (tunnel) kunnen verantwoorden. Het is duidelijk dat een ondertunneling van weginfrastructuur niet binnen de scope van dit plan valt.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt als alternatief een ondergrondse aanleg in Ardooie naar voor geschoven, al dan niet in combinatie met Lichtervelde of tot de N36, vanuit de vaststelling dat in Izegem slechts 5 woningen binnen de 0,4 µT contour vallen, terwijl het in Ardooie om 31 woningen gaat.

In antwoord op deze bezwaren verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage V bij het GRUP, het plan-MER. Vooral in stap 2a en stap 2d werden de effecten van een ondergrondse aanleg ter hoogte van Ardooie en Lichtervelde grondig onderzocht. Een ondergrondse aanleg in deze zone werd echter niet weerhouden in het gekozen tracé. Uit stap 2a van de milieubeoordeling blijkt dat de ontworpen bovengrondse lijntracés langs de E403 hoofdzakelijk geen landschappelijke waardevolle zones kruisen en er ook hoofzakelijk geen grotere biologisch waardevolle zones met opgaande vegetatie overspannen worden. Er zullen ook geen grote aantallen (nieuwe) woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn en er wordt op grondgebied van Ardooie en Lichtervelde strak gebundeld met de E403. De Vlaamse Regering heeft geoordeeld dat er andere zones doorkruist worden, welke als meer kwetsbaar beschouwd worden en waar het ondergronds aanleggen meer voordelen biedt in vergelijking met een bovengrondse aanleg. Daarnaast merkt de Vlaamse Regering op dat er specifieke beperkingen gelden bij een dergelijke ondergrondse aanleg. Zo dient de totale lengte een ondergrondse 380 kV-verbinding zich te beperken tot 8 à 12 kilometer en moet het aantal delen waarin deze totale lengte onderverdeeld kan worden zo laag mogelijk te worden gehouden (maximum twee deelzones). Een ondergrondse aanleg op

grondgebied van Ardooie zou ca. 6km bedragen, een ondergrondse aanleg op grondgebied van Lichtervelde zou ca. 5,5 km bedragen en een ondergrondse aanleg van Ardooie tot de N36 is technisch niet mogelijk, gezien er ten zuiden van het kanaal Roeselare-Leie onvoldoende onbebouwde ruimte aanwezig is voor een ondergrondse aanleg. Een ondergrondse aanleg op grondgebied van Lichtervelde en Ardooie zou bijgevolg betekenen dat elders (in zones die door de Vlaamse Regering als meer kwetsbaar worden beschouwd) geen ondergrondse aanleg meer mogelijk is. Aanvullend wijst de Vlaamse Regering er op dat uit de bezwaarschriften blijkt dat een ondergronds tracé tussen de Beverensestraat en de Leen ter Hellenstraat op grondgebied van Ardooie niet (meer) mogelijk blijkt, gezien er hier een uitbreiding van een serrebedrijf vergund is en het uitgangspunt is dat er geen ondergrondse kabels aangelegd worden onder gebouwen. Naast de vergunde gebouwen is er te weinig onbebouwde ruimte voor een ondergronds tracé. Hierdoor kan sowieso geen ondergrondse verbinding gerealiseerd worden net in een zone waar meerdere (nieuwe) woningen binnen de 0,4 µT contour zullen komen te liggen.

De Vlaamse Regering bevestigt dat er in het GRUP ca. 31 nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn op grondgebied van Ardooie over een afstand van ca. 5,5 km (de afstand van een bovengronds tracé is kleiner, gezien een bovengronds tracé kan overlappen met bestaande gebouwen). Het bovengrondse tracé in het GRUP omvat op grondgebied van Izegem ca. 14 nieuwe bewoonde gebouwen over een afstand van ca. 4km. Bijkomend zullen hoogstwaarschijnlijk ca. 2 woningen binnen de 0,4 µT contour van het opstijgpunt Izegem noord vallen. In de bezwaarschriften wordt nergens gemotiveerd hoe er tot de vaststelling wordt gekomen dat er maar 5 nieuwe bewoonde gebouwen binnen de 0,4 µT contour zouden vallen indien op grondgebied van Izegem een volledig bovengronds tracé zou aangelegd worden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat de hoogspanningsleiding de toekomstige uitbreiding van een glastuinbouwbedrijf hypothekeert door een aanduiding in overdruk, die onduidelijk is en dus mogelijks nog andere percelen kan bezwaren, en beperkingen inhoudt op vlak van een zone non aedificandi en hoogtebeperkingen. Er wordt tevens gesteld dat door de hoogspanningsleiding niet meer gebouwd kan worden met standaardmaten, waardoor de constructies een afwijkende vorm zullen hebben, wat een meerkost betekent.

In antwoord op dit bezwaarschrift wijst de Vlaamse Regering er op dat de elementen die verordenend worden vastgelegd, bewust beperkt gehouden zijn om er in de toekomst voldoende flexibel mee te kunnen omgaan. Het is immers altijd mogelijk dat bij een verdere uitwerking andere technische oplossingen op projectniveau nodig zijn die passen binnen het kader van de stedenbouwkundige voorschriften. Enkel die elementen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van de plandoelstellingen worden verordenend vastgelegd. Indien er op planniveau reeds voor geopteerd zou worden om breedtes, of mastenlocaties, -type en -hoogte vast te leggen, zou dit betekenen dat met zeer ruime marges zou moeten gewerkt worden om de concrete uittekening op projectniveau, in overleg met bvb. de landbouwer die het maaiveld bewerkt, de wegbeheerder van de kruisende wegen, … niet te hinderen. Op projectniveau moet immers in detail worden nagegaan waar de mastinplanting het beste komt rekening houdend met de plaatselijke omstandigheden. Wel worden in de stedenbouwkundige voorschriften verschillende principes en randvoorwaarden vastgelegd, die een ruimtelijk en op milieuvlak aanvaardbaar project garanderen. Bovendien moet bij de omgevingsvergunningsaanvraag

voor de hoogspanningsleiding een inrichtingsstudie worden gevoegd, die minimaal moet ingaan op de inrichtingsprincipes, met onder meer de inplanting van de masten en de afstemming van de hoogte op de aanwezige activiteiten. Dat laatste element uit de inrichtingsprincipes, zoals verordenend vastgelegd in art. 7.2 van de Stedenbouwkundige Voorschriften, heeft net tot doel om knelpunten zoals door bezwaarindiener gesignaleerd, op te vangen. In bepaalde zones kan het bijgevolg nodig zijn hogere masten te bouwen en dit om de minimale veiligheidsafstand tussen de geleiders en de bestaande (onderliggende) gebouwen te verzekeren. Hierbij dient niet enkel rekening gehouden te worden met bestaande, maar ook met toekomstige activiteiten.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In haar bezwaarschrift wijst ABS erop dat er voor de bovengrondse en te verzwaren delen mogelijkheden zijn om meer afstand te houden tot bestaande landbouwbedrijven, vooral langs de E403 vanaf Torhout tot de Gewestweg Roeselare-Izegem, door beurtelings ten noorden en ten zuiden van de snelweg te gaan zonder daarvoor zware hoekpilonen te moeten gebruiken. Andere bezwaarindieners stellen in algemene zin dat de westzijde van de E403 meer geschikt is, of vragen om ter hoogte van specifieke locaties, zoals het knooppunt E403/R32, naar de overzijde van de snelweg te gaan.

In antwoord op deze opmerking verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat een tracé ten westen van de E403, ook in de omgeving van de R32 en N37, wel degelijk onderzocht is. In stap 2a van het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, werden in deze zone de lijntracés 11Fa, 11Da en 11Fd onderzocht en beoordeeld. In stap 2d werden de mogelijke effecten van deze 3 lijntracés vergeleken met de effecten van het gekozen werktracé (zie §4.1.5 van stap 2d). In vergelijking met het GRUP zullen bij het volgen van lijntracé 11Fa meer beboste percelen gekruist worden (maar iets minder bomenrijen), er worden reeds ingevulde industriële zones gekruist en er zullen meer landbouwbedrijven binnen de veiligheidszone gelegen zijn. Lijntracé 11Fa is wel verder van een beschermd monument gelegen en er zijn eveneens minder elementen van het bouwkundig erfgoed in de nabijheid gelegen. Ook wordt het aantal woningen dat visueel verstoord zal worden lager ingeschat en er zullen minder nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn.

In vergelijking met het GRUP zullen er bij het volgen van lijntracés 11Da en 11Fd meer negatieve effecten zijn inzake ruimtelijke structuur en relaties, zal de omvang op elementen van het bouwkundig erfgoed groter zijn, zijn meer landbouwbedrijven in de veiligheidszone gelegen, wordt een reeds ingevuld bedrijventerrein overspannen en zal het aantal woningen binnen de 0,4 µT contour hoger zijn. Er worden meer bomenrijen gekruist en ook 2 kleine beboste percelen. De combinatie van lijntracés 11Da en 11Fd is wel verder van een beschermd monument gelegen.

De Vlaamse Regering is bijgevolg van oordeel dat een tracé aan de westkant van de E403 en ook specifiek in de omgeving van het knooppunt E403/R32 wel degelijk grondig onderzocht is.

Wat betreft de vraag naar een tracé dat beurtelings ten oosten en ten westen van de E403 verloopt, dient opgemerkt dat telkens de autosnelweg gekruist wordt, de masten aan beide zijden van de autostrade omwille van veiligheidsredenen steviger (en dus visueel "zwaardere") moeten zijn. Of daarbovenop ook hoekmasten noodzakelijk zijn, is afhankelijk van de gemaakte hoek. Bovendien zorgt een zo recht mogelijk tracé voor de minste visuele verstoring. Hierdoor is het duidelijk dat een tracé dat beurtelings de

autostrade kruist visueel veel verstorender zal zijn in vergelijking met het voorstel van de Vlaamse Regering (meer knikken + zwaardere masten).

De Vlaamse Regering heeft bijgevolg gekozen voor een tracé met globaal de minste milieueffecten en de minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat, gelet op de Vlaamse beleidsdoelstellingen inzake hernieuwbare energie de mogelijke impact van het plan op deze doelstellingen eveneens een relevant afwegingselement vormt. Daarbij moet dan vastgesteld worden dat de keuze voor een grotendeels bovengrondse hoogspanningslijn langsheen de snelweg de inplantingsmogelijkheden van windturbines in deze regio dreigt te hypothekeren, mede gelet op de stringente afstandsregels die door Elia worden gehanteerd. Er wordt weliswaar rekening gehouden met bestaande en vergunde turbines, maar niet met toekomstige, noch met het repoweren van bestaande windturbineprojecten. Door de veiligheidsafstand en de nieuwe hoogspanningslijn, dienen de windturbines op grotere afstand van de snelweg geplaatst te worden, waarbij de hinder ten aanzien van omwonenden en landschap toeneemt. In het MER wordt voorgesteld de hoogspanningslijn hetzij vlak naast de lijninfrastructuur te realiseren, hetzij op een afstand van 150m zodat voldoende ruimte resteert voor het realiseren van een windturbine met gangbare rotordiameter. Bezwaarindiener wijst erop dat de afstand van 150m niet volstaat, tenzij de turbine vlak naast de autosnelweg wordt geplaatst, in de bouwvrije strook, en kiest voor een kleiner windturbinetype met lager energetisch rendement. Men vraagt daarom om de lijn hetzij ondergronds te brengen waar ze parallel met de snelweg loopt, hetzij de veiligheidsafstand te beperken in combinatie met een optimalisering van het bovengronds tracé om de projectzones rondom de autosnelweg maximaal te ontzien.

In antwoord op deze bezwaren wijst de Vlaamse regering erop dat, wat de twee windturbines net ten noorden van het kanaal Roeselare-Leie betreft, tijdens het planproces het tracé beperkt is aangepast om zowel ten opzichte van de oostelijke als de westelijke windturbine een afstand van minstens 135 meter (i.e. 1,5 keer de rotordiameter) te behouden (stap 3 van het plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP). Er is dus wel degelijk rekening gehouden met de aanwezigheid van de twee windturbines. Er is geen rekening gehouden met de eventuele repowering van bestaande of goedgekeurde windturbines, nu dit een nieuw en toekomstig project betreft, waarvoor nog een vergunningsprocedure moet worden doorlopen. Dit geldt des te meer nu in de Omzendbrief OMV/2023/1 betreffende het afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines wordt aangegeven nu repowering in de praktijk meestal niet de ontwikkeling van windturbines op exact dezelfde locatie impliceert. Repowering gaat volgens deze omzendbrief bijna nooit over de vervanging van windturbines één op één, maar moet bijna altijd worden beschouwd als repowering van windturbineparken. De door bezwaarindiener voorgestelde alternatieven (opties 1 en 2) zijn geen redelijke alternatieven. De door bezwaarindiener voorgestelde ‘optie 1’ betreft een verlenging van het ondergrondse tracé. Dit voorstel maakt abstractie van de specifieke beperkingen gelden bij een dergelijke ondergrondse aanleg en het trapsgewijze onderzoek in het plan-MER naar de locaties waar een ondergrondse aanleg vereist is vanuit milieuoogpunt. Dit is dan ook geen redelijk alternatief. De verwijzing naar de ondergrondse verbinding tussen de aanlandingslocatie en het station Stevin is niet dienstig, nu dit geen 380 kV hoogspanningsverbinding (6GW) betreft, maar wel een 220 kV hoogspanningsverbinding. De door bezwaarindiener voorgestelde ‘optie 2’ betreft een wijziging van het bovengrondse tracé, waarbij de nieuwe

hoogspanningsverbinding ten westen van de E403 zou worden gerealiseerd. Dit strookt evenwel niet met de toepassing van het voorzorgsbeginsel, nu deze lijn langs een dichtbevolkte wijk (oostelijke uitloper van Rumbeke) zou lopen. Dit zou tot gevolg hebben dat heel wat woningen binnen de 0,4 µT contour komen te liggen, wat net zoveel mogelijk dient te worden vermeden. Het voorzorgsbeginsel wordt o.a. als criterium toegepast bij de selectie van redelijke tracé-alternatieven en/of corridors waarin redelijke tracéalternatieven voor nieuwe bovengrondse hoogspanningsleidingen in het plan-MER zullen worden onderzocht. Het is dan ook een criterium dat invloed heeft op de redelijkheid van een alternatief. De voorgestelde wijziging strookt niet met de toepassing van dit beginsel en is geen redelijk alternatief.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt erop gewezen dat de tracékeuze ter hoogte van de bestaande windturbines aan het kanaal Roeselare-Leie in Izegem de mogelijkheid van repowering van de windturbines hypothekeert. Men stelt enkele alternatieven voor: hetzij een ondergrondse aanleg met een opstijgpunt ter hoogte van de Manderlynckstraat en behoud van opstijgpunt Izegem Zuid, hetzij een bovengronds alternatief dat langer en strakker bundelt ten westen van de E403, wanneer de regels inzake de minimaal aan te houden veiligheidsafstand tussen de hoogspanningslijn en de windturbines versoepeld wordt.

In antwoord op dit bezwaarschrift wijst de Vlaamse regering er op dat wat de twee windturbines net ten noorden van het kanaal Roeselare-Leie betreft (ten oosten van de E403), tijdens het planproces het tracé beperkt is aangepast om zowel ten opzichte van de oostelijke als de westelijke windturbine een afstand van minstens 135 meter (i.e. 1,5 keer de rotordiameter) te behouden, zoals ook vermeld in §21.5 van stap 3 van het plan-MER, Bijlage V bij het GRUP. Er is dus wel degelijk rekening gehouden met de aanwezigheid van de twee windturbines. Er is geen rekening gehouden met de eventuele repowering van bestaande of goedgekeurde windturbines, gezien dit een nieuw en toekomstig project betreft, waarvoor nog een vergunningsprocedure moet worden doorlopen. Dit geldt des te meer nu in de Omzendbrief OMV/2023/1 betreffende het afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines wordt aangegeven nu repowering in de praktijk meestal niet de ontwikkeling van windturbines op exact dezelfde locatie impliceert. Repowering gaat volgens deze omzendbrief bijna nooit over de vervanging van windturbines één op één, maar moet bijna altijd worden beschouwd als repowering van windturbineparken. De door bezwaarindiener voorgestelde alternatieven zijn geen redelijke alternatieven. De door bezwaarindiener aangeleverde eerste voorstel betreft een verlenging van het ondergrondse tracé. Dit voorstel maakt abstractie van de specifieke beperkingen die gelden bij een dergelijke ondergrondse aanleg en het trapsgewijze onderzoek in het plan-MER naar de locaties waar een ondergrondse aanleg vereist is vanuit milieuoogpunt. Dit is dan ook geen redelijk alternatief. De verwijzing naar de ondergrondse verbinding tussen de aanlandingslocatie en het station Stevin is niet dienstig, nu dit geen 380 kV hoogspanningsverbinding (6GW) betreft, maar wel een 220 kV hoogspanningsverbinding. De door bezwaarindiener aangeleverde tweede voorstel betreft een wijziging van het bovengrondse tracé, waarbij de nieuwe hoogspanningsverbinding ten westen van de E403 zou worden gerealiseerd. Gezien de veiligheidsafstand die minimaal moet bewaard worden tussen hoogspanningslijnen en windturbines 1,5 keer de rotordiameter van de windturbines bedraagt, betekent dit dat er ten westen van de E403, in de omgeving van het kanaal Roeselare-Leie, geen tracé kan gevonden worden dat tussen de windturbines heen verloopt. Een strakke bundeling langsheen de E403 is in die

zin technisch niet haalbaar, en wordt derhalve niet als redelijk beschouwd. Een tracé ten westen van de E403 zou dus in die omgeving op minstens 1,5 keer de rotordiameter van de meest westelijke windturbine moeten gelegen zijn (dus op minstens 650m van de E403). Deze omgeving wordt gekenmerkt door hogere bebouwing, waardoor (zeer) hoge masten zouden noodzakelijk zijn indien hier een tracé zou ontwikkeld worden. Ook ten zuiden van het kanaal Roeselare-Leie is hogere industriële bebouwing aanwezig, waardoor ook hier (zeer) hoge masten zouden noodzakelijk zijn. Bijkomend zou vervolgens, ten zuiden van die hogere bebouwing, een volledige woonwijk moeten overspannen worden door een nieuwe bovengrondse lijn om opnieuw de bundeling met de E403 te maken, wat in strijd is met het toepassen van de oplossingen om kwetsbaarheden te vermijden bij het ontwikkelen van de lijntracés, zoals omschreven in §4.2 van stap 2a in het plan-MER. Dit zou tot gevolg hebben dat heel wat nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour komen te liggen, wat net zoveel mogelijk dient te worden vermeden. Het voorzorgsbeginsel wordt o.a. als criterium toegepast bij de selectie van redelijke tracé-alternatieven en/of corridors waarin redelijke tracéalternatieven voor nieuwe bovengrondse hoogspanningsleidingen in het plan-MER zullen worden onderzocht. Het is dan ook een criterium dat invloed heeft op de redelijkheid van een alternatief. De voorgestelde wijziging strookt niet met de toepassing van dit beginsel en is geen redelijk alternatief.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In haar advies vraagt de gemeenteraad van Izegem om het tracé op haar grondgebied verder te optimaliseren, waarbij de bundeling met de E403 strakker gebeurt; men is van mening dat de aanwezigheid van een verouderde windturbine hier geen bepalende factor in mag zijn, zeker gezien de levensduur van Ventilus de levensduur van een windturbine overschrijdt. Ook Boerenbond en andere bezwaarindieners zijn van mening dat de aanwezigheid van deze windturbine, gezien de nadelen ervan (met o.m. hoekmasten op agrarische percelen, niet kan leiden tot het verlaten van het bundelingsprincipe.

In antwoord op het advies en deze bezwaren verwijst de Vlaamse regering naar de scopingnota (gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP) waarin wordt gesteld dat naast de afstanden die gehouden dienen te worden ten opzichte van de bovenvermelde lijninfrastructuur op Vlaams niveau waarmee gebundeld kan worden, dient ook rekening gehouden te worden met afstandsregels die van toepassing zijn op andere infrastructuren. Wat windturbines betreft, geeft de scopingnota aan dat er meer factoren spelen dan enkel de elektrische veiligheidsafstanden, zoals de turbulentiekegel achter een windturbine (scopingnota versie 3, §5.3.7). Bovendien moet een plan-MER rekening houden met bestaande en goedgekeurde plannen en projecten. Binnen het plangebied zijn een aantal windturbines aangelegd of vergund. De bestaande windturbines maken deel uit van de huidige feitelijke referentiesituatie. Binnen het studiegebied zijn er echter ook een aantal vergunde maar nog niet gerealiseerde windturbines. Deze maken dan deel uit van de toekomstige feitelijke referentiesituatie. Het is dan ook redelijk te verantwoorden dat omwille van de aanwezigheid van bestaande of vergunde windturbines plaatselijk wordt afgeweken van het bundelingsprincipe uit het RSV. Het RSV stelt namelijk een "maximale bundeling" voorop, wat wil zeggen dat zoveel als mogelijk moet worden gebundeld. Het is dus geenszins strijdig met het RSV om zeer plaatselijk af te wijken van dit bundelingsprincipe omwille van technische of ruimtelijke redenen. Abstractie maken hiervan zou mogelijks leiden tot de onuitvoerbaarheid van het RUP, hetgeen niet zou stroken met de op de plannende overheid rustende zorgvuldigheidsplicht.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In haar advies geeft de stad Roeselare de voorkeur aan het alternatief tracé Zuidelijke variant 1 (Z1, corridors 12, 13 en 14), vermits hiermee de stedelijke agglomeratie Roeselare-Izegem kan worden vermeden, in lijn met de afbakening van het stedelijk gebied. Voor de stad weegt het groter aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour niet op tegen een grotere lengte aan nieuwe bovengrondse verbinding in Z4 (11,5 km tov 0 km). Men wijst erop dat zeker indien het alternatief Z1 ondergronds zou worden aangelegd, deze impact zo goed als volledig wordt weggenomen; dit ondergronds alternatief werd niet onderzocht. Ook een bezwaarindiener is van mening dat Z1 het voorkeurstraject is, of eventueel de lichte variant ervan Z5. Een andere bezwaarindiener wijst er daarnaast op dat Z5 een betere optie is indien het strakke bundelingsprincipe verlaten wordt.

In antwoord op dit advies en bezwaarschriften bevestigt de Vlaamse Regering dat bij het volgen van het zuidelijke alternatief Z1 het aanleggen van nieuwe bovengrondse lijnen in de omgeving van Roeselare kan beperkt worden ten opzichte van het alternatief Z4 en dus ten opzichte van het voorstel van de Vlaamse Regering (een nieuw tracé langs de E403 ten noordoosten van Roeselare blijft echter wel noodzakelijk). De Vlaamse Regering is echter wel van mening dat het aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour van doorslaggevend belang is, wanneer deze twee varianten met elkaar vergeleken worden. Bij de zuidelijke variant Z1 zullen namelijk ca. 301 (of ca. 138 bij de alternatieve zuidelijke variant) nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn, terwijl er voor de zuidelijke variant Z4 slechts ca. 56 nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour zullen gelegen zijn (zie hiervoor bijlage V, het plan-MER, §3.5.1 van stap 2c). Een ondergronds alternatief voor de zuidelijke variant Z1 werd wel degelijk onderzocht (zie bijlage V, het plan-MER, stap 2a, analyse van lijntracés O35 en O14a + stap 2c, analyse van werktracés E403_M_Z5alt_Onder1, E403_M_Z5alt_Onder2 en E403_M_Z5_Onder3). Omwille van de dichte bebouwing ter hoogte van het kanaal Roeselare-Leie is een volledige ondergrondse verbinding niet mogelijk ter hoogte van Z1. De werktracés E403_M_Z5alt_Onder2 en E403_M_Z5_Onder3 met een ondergrondse aanleg ter hoogte van de zuidelijke variant Z1/Z5, werden niet weerhouden, gezien er significant meer nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn ten opzichte van het gekozen werktracé. Ten opzichte van het gekozen werktracé bevat het werktracé E403_M_Z5alt_Onder1 ook meer nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour, een mastlocatie binnen VEN-gebied zal wellicht onvermijdbaar zijn, de visuele verstoring zal plaatselijk groter zijn en de lengte nieuw tracé in een cross country zone zal langer zijn.

In stap 2c werden dus de milieueffecten van verschillende werktracés integraal (dus vanaf De Spie tot aan het hoogspanningsstation te Avelgem) onderzocht. Hieruit blijkt dat er ten opzichte van het gekozen tracé inderdaad voor bepaalde effectgroepen minder negatieve effecten verwacht worden bij de zuidelijke variant Z1 en/of Z5. Echter, bij Z1 en ook bij de varianten van Z5 met een significant lager aantal km nieuwe luchtlijn, zal het aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour significant veel hoger zijn. De Vlaamse Regering heeft bijgevolg gekozen voor een tracé met globaal de minste milieueffecten en de minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour.

Met betrekking tot de opmerking dat Z5 een beter optie is indien het strakke bundelingsprincipe wordt verlaten, antwoordt de Vlaamse Regering dat het in de omgeving van het kanaal Roeselare-Leie inderdaad niet mogelijk was een strakke bundeling met de E403 aan te houden. Het nieuwe bovengrondse tracé bevindt zich hierdoor over een lengte van ca. 1,8 km op een afstand van 200 à 300m van de E403. Er is echter nog steeds sprake van een bundeling met de E403, zij het minder strak. In de zuidelijke variant Z5

wordt over een afstand van ca. 4km een nieuw bovengronds tracé aangelegd volledig cross country. Er zijn daar met andere woorden geen lijninfrastructuren van Vlaams niveau in de nabijheid gelegen. De Vlaamse Regering is bijgevolg van oordeel dat er bij de zuidelijke variant Z4 nog steeds sprake is van bundeling, terwijl dit bij de zuidelijke variant Z5 niet het geval is.

Indien de bezwaarindiener zou bedoeld hebben dat de Vlaamse Regering geen rekening mag houden met het bundelingsprincipe bij de keuze van een tracé, wordt geantwoord dat dit in strijd is met de ruimtelijke principes uit het richtinggevende gedeelte van het RSV en wordt verwezen naar de betreffende paragrafen hierover in voorliggend besluit.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt ingegaan tegen de argumentatie uit het dossier dat alternatief Z5_onder niet haalbaar is omdat het kanaal een onoverkomelijk obstakel zou zijn, in combinatie met het stukje VEN gebied ernaast (geen mast in VEN te plaatsen). Bezwaarindiener wijst erop dat er voldoende technieken gekend zijn om sleufloos onder het gebied door te kunnen. Men wijst erop dat nog 4km beschikbaar is na Torhout, waardoor het probleem omzeild kan worden en woonkernen Izegem, Emelgem en Ingelmunster kan vermeden worden. Zelfs door minimaal 2km ondergronds te gaan, zou dit al beter scoren van het gekozen tracé van de Vlaamse Regering. Bovendien is Z5 het enige alternatief waar een bestaand stuk tracé kan herbruikt worden en waar de EMF-contour niet buitensporig zou toenemen, vermits de magnetische velden proportioneel afnemen bij een stijging van 150 kV naar 380 kV, zeker in combinatie met nieuwe masten en transpositie. Bezwaarindiener wijst erop dat zo Rhodesgoed en Wallemote vermeden kunnen worden en er geen overlap is met een bedrijventerrein. Men wijst erop dat in voorliggend GRUP niet onderzocht is hoeveel woningen gelegen zijn binnen de 0,4 µT-contour, uitgaande van nieuwe masten, transpositie en het tracé ca. 200m naar het oosten te verplaatsen.

In antwoord op dit bezwaar verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, met name het plan-MER. In bijlage 1 bij de plan-MER werd de impact ten aanzien van VEN-gebieden bepaald tijdens alle stappen van het milieueffectenonderzoek. Ondergronds lijntracé O35 behoort tot alternatief Z5_Onder en kruist met het VEN-gebied "De Mandelhoek". In §12.3.3 en §12.3.5 van de betreffende bijlage 1 staat aangegeven dat er bij O35 wordt vanuit gegaan dat het VEN-gebied (samen met het kanaal) gekruist wordt met een gestuurde boring en er bijgevolg geen schade aan de natuur van het VEN-gebied verwacht wordt. Er wordt bijgevolg geconcludeerd dat er voor O35 geen onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur verwacht wordt. Hiermee wordt de opmerking van de bezwaarindiener bevestigd.

In stap 2b werd het deel van lijntracé O35 dat het kanaal kruist, geïntegreerd in het werktracé E403_M_Z5_Onder2. De milieubeoordeling van dit werktracé is gebeurd in stap 2c van het plan-MER. In stap 2c van het plan-MER werden de milieueffecten van zowel de werktracés volgens Z5 met een ondergrondse aanleg als het gekozen werktracé op de provinciale domeinen Rhodesgoed en Wallemote en op het bedrijventerrein tussen het kanaal Roeselare-Leie en de N36 besproken. Bij de werktracés volgens Z5 met een ondergrondse aanleg valt er geen negatief effect te verwachten op deze gebieden, logisch gezien deze werktracés niet nabij deze zones gelegen zijn. Voor het gekozen werktracé is er wel een beperkt negatieve impact op deze zones (oa. biotoopinname, verstoring landschapsbeeld, visuele verstoring, beperkingen in de veiligheidszone en/of voorbehouden zone voor het bedrijventerrein,..). Echter bij de alternatieven volgens Z5

met een ondergrondse aanleg zijn er ook negatieve effecten te verwachten in zones waar het gekozen werktracé geen impact zal hebben. Voor het werktracé E403_M_Z5_Onder2 zal bijvoorbeeld het aantal woningen dat een (bijkomende) visuele verstoring zal kennen veel hoger zijn, wordt er over een grotere afstand een nieuwe bovengrondse cross country verbinding aangelegd en zijn er negatieve effecten te verwachten op de voorkomende beschermde monumenten. Bijkomend zijn er een groter aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen. Ook bij het werktracé E403_M_Z5_Onder3 (deel van lijntracé O35 t.h.v. cross country gedeelte) zal een significant groter aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn. Bij het werktracé E403_M_Z5_Onder1 zal de visuele verstoring ter hoogte van een aantal woningen hoger zijn, wordt het VEN-gebied niet gekruist door een ondergrondse verbinding, maar een bovengrondse verbinding (ten oosten van het bestaand 150 kV tracé) en zal hierdoor een (nieuwe) mastlocatie binnen het VEN-gebied nodig zijn en ligt het aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour beperkt hoger in vergelijking met het gekozen tracé.

Onder andere rekening houdende met het (al dan niet significant) hoger aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour bij de werktracés volgens Z5 met een ondergrondse aanleg, heeft de Vlaamse Regering dit alternatief niet weerhouden. Ook het aspect transpositie werd bekeken maar leidde in deze specifieke situatie niet tot een kleinere 0,4µT-contour.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt geargumenteerd dat E403_M_Z5_Onder1 een logischere keuze zou zijn voor Izegem. Men verwijst naar het plan-MER, waar voor andere VEN-gebieden wordt geoordeeld dat er geen onvermijdbare en onherstelbare schade veroorzaakt zou worden, en vraagt waarom dat in deze zone anders zou zijn. Men wijst erop dat het gebied in kwestie in realiteit niet meer blijkt te zijn dan een grasland en tuin bij een villa met paarden. Bezwaarindiener wijst er tot slot op dat Lendelede/Z4 20m hoger dan ligt Z5, waardoor de visuele hinder verder zichtbaar zal zijn.

In antwoord op deze opmerking verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, met name het plan-MER. In bijlage 1 bij de plan-MER werd de impact ten aanzien van de voorkomende VEN-gebieden besproken tijdens alle stappen van het onderzoek. Voor werktracé E403_M_Z5_Onder1 (met een bovengrondse kruising ter hoogte van het VEN-gebied) werd in §12.4.2 van bijlage 1 van het plan-MER voor dit werktracé geoordeeld dat "Enkel indien deze mast voorzien wordt ter hoogte van het biologisch minder waardevol weiland in de uiterste noordwestelijke hoek van het gebied, wordt geen belangrijk biotoopverlies en bijgevolg geen schade aan de natuur van het VEN verwacht ten gevolge van de mastinplantingen. Indien een mastinplanting voorzien wordt ter hoogte van de biologisch waardevolle graslanden wordt de biotoopinname ter hoogte van de mast wel als schadelijk beoordeeld". Er wordt dus niet gesteld dat er sowieso schade zal optreden. Mogelijke schade is afhankelijk van de biotoopinname ter hoogte van de mastlocatie. Verder bevestigt de Vlaamse Regering dat in de huidige situatie één of meerdere van de gekruiste weilanden hoogst waarschijnlijk in gebruik zijn als (extensieve) paardenweide. Indien dit tracé gekozen zou zijn geweest, zou een mastinplanting dusdanig moeten ingepland worden zodat er geen schade optreedt ten aanzien van de voorkomende biologische waarden van het VEN-gebied.

Daarnaast erkent de Vlaamse Regering dat het noordelijk deel van het grondgebied van Lendelede hoger gelegen is dan het grondgebied van Emelgem/Ingelmunster (ca. 10 tot 15m). Of visuele hinder van de hoogspanningslijn hierdoor groter zal zijn, hangt oa. af van de openheid van het landschap en de effectieve hoogte van de masten. Bijkomend

vermeldt de Vlaamse Regering dat er bij Z5 veel meer woningen op een (sub)dominante kijkafstand gelegen zijn, waardoor de visuele hinder voor omwonenden sowieso groter zal zijn bij het volgen van de zuidelijke variant Z5.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het alternatief waarbij men doorlopend ondergronds gaat ter hoogte van lijntracé 35, een deel van lijntracé 13 en lijntracé 14, met een ondergrondse aanleg ter hoogte van het kanaal Roeselare-Leie d.m.v. een tunnel (cfr Stevin of Boudewijnkanaal) niet onderzocht is. Men is van mening dat dit alternatief een betere score heeft dan E403_M_Z4_OnderZuid en E403_M_Z5alt_Onder1 wanneer alle effectengroepen in overweging worden genomen. De visuele impact zou bijzonder goed scoren en de blootstelling aan de 0,4µT-zone zou ook zeer goed scoren. In een ander bezwaarschrift wordt gesteld dat het onduidelijk is waarom O35 niet weerhouden is; en stelt men dat het lijntracé O13 (ter hoogte overgang O14 naar O35) niet onderzocht is. Het alternatief waarbij ondergronds wordt gegaan ter hoogte van lijntracé 13 en lijntracé 14, in combinatie met ondergronds O35 en O14, zou beter scoren wat betreft mens-ruimte, mens-gezondheid, ruimtelijke beleving,... De globale score van dit niet onderzocht alternatief zou beter zijn dan E403_M_Z4_OnderZuid.

In antwoord op deze bezwaren verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het plan-MER. De Vlaamse Regering merkt op dat een ondergrondse aanleg binnen corridor 13 wel degelijk onderzocht werd. Het lijntracé O35 loopt namelijk verder binnen corridor 13 tot net ten zuiden van de kruising met het kanaal Roeselare-Leie. Aansluitend dient opgemerkt te worden dat er tussen O35 (welke deels gelegen is binnen corridor 13) en O14 een woonlint aanwezig is langs de N357 waardoor er onvoldoende vrije ruimte is om hier een ondergrondse verbinding te realiseren. Het voorgestelde alternatief (met name O13 op de overgang van O14 naar O35) is bijgevolg technisch niet haalbaar.

Bijkomend merkt de Vlaamse Regering op dat lijntracé O35 gedeeltelijk deel uitmaakt van het werktracé E403_M_Z5_Onder1 en E403_M_Z5_Onder3. De milieueffecten van deze werktracés (vanaf De Spie tot in Avelgem) werden op zijn geheel onderzocht in stap 2c van het plan-MER. Er werd in stap 2c geen werktracé samengesteld waarbij lijntracé O35 volledig geïntegreerd is. In stap 2d werd wel nagegaan wat het effect is indien O35 wel volledig geïntegreerd zou zijn in een werktracé (zie §4.1.6 van stap 2d). Hieruit blijkt dat er zowel voor- als nadelen zijn, ten opzichte van een volledig bovengronds tracé in die zone. Er wordt echter ook opgemerkt dat indien in de zuidelijke variant een langere ondergrondse verbinding wordt voorzien, dit ook betekent dat er in de Moubekevallei over een minder lange afstand een ondergrondse verbinding kan voorzien worden, waardoor aldaar bijkomende negatieve effecten zullen optreden. Uit §4.1.1 van stap 2d van het plan-MER blijkt dat het over een langere afstand voorzien van een bovengrondse verbinding in de Moubekevallei meer nadelen heeft dan voordelen in vergelijking met een ondergrondse verbinding in deze zone.

Een ondergronds tracé in het noordelijk deel van corridor 13 werd inderdaad niet onderzocht omdat hierdoor ten opzichte van O35 de afstand waarover een ondergrondse verbinding zou aangelegd worden enkel zou vergroten (gezien dan eerst een verbinding in noordoostelijke richting zou gerealiseerd worden en daarna terug in zuidelijke richting), gezien de nieuwe 380 kV verbinding richting het hoogspanningsstation te Izegem dient te verlopen. De Vlaamse Regering heeft bijgevolg gekozen voor een tracé met globaal de minste milieueffecten en de minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt een alternatief tracé voorgesteld, met name aan de overzijde van de E403 ter hoogte van Izegem. Hoewel het dubbel kruisen van de E403 als een nadeel wordt erkend, is bezwaarindiener van mening dat de voordelen groter zijn, nl. een strakkere en betere bundeling met de E403, het vermijden van een mastlocatie in een signaalgebied en een grotere afstand tot Kachtem.

In antwoord op dit voorgestelde alternatief verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat dit alternatief technisch niet haalbaar is. In de Scopingnota, Bijlage VIII bij het GRUP, wordt onder §5.3.7 aangehaald dat windturbines en hoogspanningslijnen best op een afstand van 3,5 keer de rotordiameter van de windturbine van elkaar staan. Waar het mogelijk blijkt om de hoogspanningslijn op te richten op een afstand die kleiner is dan de 3,5 maal de rotordiameter van de windturbine (al dan niet mits bijkomende maatregelen zoals trillingsdempers) is een afstand van 1,5 maal de rotordiameter van de windturbine sowieso de fysiek minimale veilige afstand voor strategische hoogspanningslijnen zoals Ventilus. Het voorgestelde alternatief door de bezwaarindiener (met name strak bundelen met de E403 aan de westelijke kant van de E403 thv Izegem) overlapt ter hoogte van het kanaal Roeselare-Leie met 1,5 keer de rotordiameter van een bestaande windturbine. Gezien de veiligheidsafstand die minimaal moet bewaard worden, betekent dit dat er ten oosten van de E403, in de omgeving van het kanaal Roeselare-Leie, geen tracé kan gevonden worden dat tussen de windturbine en de E403 heen verloopt. Een strakke bundeling langsheen de E403 is in die zin technisch niet haalbaar, en wordt derhalve niet als redelijk beschouwd. Een tracé ten westen van de E403 zou dus in die omgeving op minstens 1,5 keer de rotordiameter van de meest westelijke windturbine moeten gelegen zijn (dus op minstens 650m van de E403). Deze omgeving wordt gekenmerkt door hogere bebouwing, waardoor (zeer) hoge masten zouden noodzakelijk zijn indien hier een tracé zou ontwikkeld worden. Ook ten zuiden van het kanaal Roeselare-Leie is hogere industriële bebouwing aanwezig, waardoor ook hier (zeer) hoge masten zouden noodzakelijk zijn. Bijkomend zou vervolgens, ten zuiden van die hogere bebouwing, een volledige woonwijk moeten overspannen worden door een nieuwe bovengrondse lijn om opnieuw de bundeling met de E403 te maken, wat in strijd is met het toepassen van de oplossingen om kwetsbaarheden te vermijden bij het ontwikkelen van de lijntracés, zoals omschreven in §4.2 van stap 2a in het plan-MER. Dit zou tot gevolg hebben dat heel wat nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour komen te liggen, wat net zoveel mogelijk dient te worden vermeden. Het voorzorgsbeginsel wordt o.a. als criterium toegepast bij de selectie van redelijke tracé-alternatieven en/of corridors waarin redelijke tracéalternatieven voor nieuwe bovengrondse hoogspanningsleidingen in het plan-MER zullen worden onderzocht. Het is dan ook een criterium dat invloed heeft op de redelijkheid van een alternatief. De voorgestelde wijziging strookt niet met de toepassing van dit beginsel en is geen redelijk alternatief.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat een strakke bundeling met de E403 ter hoogte van Roeselare/Izegem tot aan opstijgpunt S16a1 niet is onderzocht. Men stelt dat bij tracé Z4 het principe van een strakke bundeling met de E403 is losgelaten. Net voorbij de plaats waar lijntracé 12 aftakt (Z5alt) verlaat men de bundeling. Voorbij het aftakkingspunt met lijntracé 12 wordt er in Z4 nauwelijks nog

gebundeld met de E403. Ter hoogte van lijntracé 11 houdt de bundeling steek maar in de vergelijking tussen E403_M_Z4_OnderZuid boven E403_M_Z5alt_Onder1 kan de bundeling behouden blijven.

In antwoord op deze bezwaren verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat er ten noorden van het kanaal Roeselare-Leie 2 windturbines aanwezig zijn. In de scopingnota, Bijlage VIII bij het GRUP, wordt onder §5.3.7 reeds aangehaald dat windturbines en hoogspanningslijnen best op een afstand van 3,5 keer de rotordiameter van elkaar staan. Waar het mogelijk blijkt om de hoogspanningslijn op te richten op een afstand die kleiner is dan de 3,5 maal de rotordiameter van de windturbine (al dan niet mits bijkomende maatregelen zoals trillingsdempers) is een afstand van 1,5 maal de rotordiameter van de windturbine sowieso de fysiek minimale veilige afstand voor strategische hoogspanningslijnen zoals Ventilus. Daarom kon ten noorden van het kanaal de strakke bundeling met de E403 niet aangehouden worden, er kon geen tracé gevonden worden tussen de E403 en de windturbine die er net ten oosten van staat. Na de kruising met de windturbines maakt het tracé opnieuw een strakke bundeling met de E403, waarbij het maken van scherpe hoeken zo veel mogelijk vermeden wordt.Een volledig strakke bundeling langsheen de E403 is in die zin technisch niet haalbaar, en wordt derhalve niet als redelijk beschouwd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op het tracégedeelte ter hoogte van Izegem en de optimalisaties die daar cfr. de Toelichtingsnota zijn doorgevoerd. Door het verlaten van de strakke bundeling met de E403 ter hoogte van Kachtem, en het vervolgens terug opzoeken van de E403 ter hoogte van het Izegems bedrijventerrein, wordt een bedrijfsgebouw overspannen door de hoogspanningslijn. Men stelt in vraag of de voordelen van de tracé-optimalisatie, met name het versneld terug volgen van het bundelingsprincipe en het feit dat het visueel minder belastend is voor een beperkt aantal inwoners, opwegen tegen de zware lasten voor het betreffende bedrijf (magnetisch veld). Men wijst op de reeds zware ruimtelijke belasting in de industriezone, waardoor - naar omwonenden toe - een bovengrondse leiding die het bedrijf niet langer overspant, hoogstens een beperkte impact zal hebben. Men stelt het behoud van de oudere windturbine in vraag, gezien dit als implicatie het verlaten van de strakke bundeling met de E403 heeft, en stelt dat het kiezen voor een strakkere bundeling ter hoogte van Skyline geen zin heeft gezien men meer naar het noorden de bundeling niet volgt. Bovendien is het volgens het GRUP zelf enkel zinvol om te bundelen als er over voldoende lengte kan worden gebundeld; men stelt in vraag of een verloop van 650m voldoende is. Men wijst erop dat in deze zone eerder cross country gewerkt wordt dan gebundeld.

In antwoord op deze opmerking wijst de Vlaamse Regering er in eerste instantie op dat een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan wordt opgemaakt in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, dat in het richtinggevende gedeelte een aantal principes vooropstelt voor nieuwe hoogspanningsleidingen, waaronder bundeling met bestaande lijninfrastructuur. Langsheen de E403 is in navolging van dit principe integraal gebundeld met de E403, al is de bundeling op de ene plaats strakker dan de andere. Daar waar technisch mogelijk werd een strakke bundeling nagestreefd, ook voor een afstand van ca. 650m.

Wat betreft de windturbines verwijst de Vlaamse regering naar de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waarin wordt gesteld dat naast de afstanden die gehouden dienen te worden ten opzichte van de bovenvermelde lijninfrastructuur op Vlaams niveau waarmee gebundeld kan worden, ook rekening gehouden moet worden met afstandsregels die van toepassing zijn op andere infrastructuren. Wat windturbines betreft, geeft de Scopingnota aan dat er meer factoren spelen dan enkel de elektrische veiligheidsafstanden, zoals de turbulentiekegel achter een windturbine. Bovendien moet een plan-MER rekening houden met bestaande en goedgekeurde plannen en projecten. Binnen het plangebied zijn een aantal windturbines aangelegd of vergund. De bestaande windturbines maken deel uit van de huidige feitelijke referentiesituatie. Binnen het studiegebied zijn er echter ook een aantal vergunde maar nog niet gerealiseerde windturbines. Deze maken dan deel uit van de toekomstige feitelijke referentiesituatie. Het is dan ook redelijk te verantwoorden dat omwille van de aanwezigheid van bestaande of vergunde windturbines plaatselijk wordt afgeweken van een strakke bundeling. Abstractie maken hiervan zou mogelijks leiden tot de onuitvoerbaarheid van het RUP, hetgeen niet zou stroken met de op de plannende overheid rustende zorgvuldigheidsplicht.

Naast de principes van het RSV wordt m.b.t. gezondheid het voorzorgsprincipe toegepast in het GRUP, dat aanbeveelt om zo weinig mogelijk nieuwe situaties te creëren waar er langdurige blootstelling is aan magneetvelden van meer dan 0.4 µT, hetgeen ook is vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden (VR 2023 3103 DOC.0327/1BIS). Werken onder hoogspanningslijnen wordt volgens de definities in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium (https://omgeving.vlaanderen.be/sites/default/files/2023-10/convenant_ELF_web.pdf) niet beschouwd als langdurige blootstelling. Die wordt door de Vlaamse regering immers gedefinieerd als: 'een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0.4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag'. Werknemers vallen niet onder deze definitie omdat ze niet elke dag van het jaar op het werk aanwezig zijn, en zijn als dusdanig dus ook niet mee in rekening gebracht bij de bespreking in de discipline mens-gezondheid.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Een bezwaarindiener vraagt om een alternatief uit te werken waarbij het overspannen van de (industriële) bedrijfsgronden van bezwaarindiener kan worden vermeden.

In antwoord op deze opmerking verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat een tracé dat de bedrijfsgrond niet overspant wel degelijk onderzocht is. De Vlaamse Regering verwijst hiervoor naar het plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP. In stap 2a werd in deze zone, naast het gekozen tracé, ook nog het lijntracé 15Ca onderzocht en beoordeeld. Omwille van de windturbines aan het kanaal Roeselare-Leie en de dense bebouwing Kachtem/Izegem is er geen mogelijkheid om redelijke lijntracés verder van de betrokken bedrijfsgronden in te tekenen. In stap 2d werden de mogelijke effecten van het lijntracé 15Ca vergeleken met de effecten van het gekozen werktracé. Dit lijntracé heeft vooral nadelen (minder strakke bundeling, impact landschapsbeeld, visuele verstoring omwonenden, biotoopverlies en versnippering voor fauna en flora, impact op bedrijvigheid) ten opzichte van het GRUP. Indien tussen de spoorweg en de Potaardestraat reeds een strakke bundeling zou gemaakt worden met de E403 betekent dit dat het tracé daar plaatselijk zou opschuiven naar het westen, waardoor er ten opzichte van het GRUP ca. 4 nieuwe woningen meer binnen de 0,4 µT contour zouden gelegen zijn.

De Vlaamse Regering is bijgevolg van oordeel dat een tracé dat de bedrijfsgronden van de bezwaarindiener niet overspant wel degelijk grondig onderzocht is.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gevraagd om alternatieve tracés of maatregelen te onderzoeken die de impact op het bedrijf (omgeving N36 en Ambachtenlaan) van de bezwaarindiener kan minimaliseren.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat er wel degelijk nog een ander alternatief onderzocht is geweest in de omgeving van de bezwaarindiener. Er wordt hiervoor verwezen naar Bijlage V bij het GRUP, het plan-MER. Bij het begin van stap 2a werden bovengrondse en ondergrondse lijntracés ontwikkeld. Ten noorden van de N36 werden twee alternatieve lijntracés onderzocht ten opzichte van het tracé zoals opgenomen in het GRUP (met name het lijntracé 16Aa en 16Ca). Echter, deze twee lijntracés zijn nog dichter bij het bedrijf van de bezwaarindiener gelegen. Het tracé nog meer opschuiven richting de E403 is niet mogelijk, gezien er in het midden van het opstijgpunt (net ten zuiden van de N36) moet aangesloten worden. Het tracé opschuiven richting het oosten zodat het tracé verder van het bedrijf van de bezwaarindiener zou komen te liggen, zou betekenen dat er een woncluster (thv Oekenestraat en/of Marelputstraat) overspannen zou worden. Dit zou tot gevolg hebben dat heel wat nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour komen te liggen, wat net zoveel mogelijk dient te worden vermeden. Het voorzorgsbeginsel wordt o.a. als criterium toegepast bij de selectie van redelijke tracé-alternatieven en/of corridors waarin redelijke tracéalternatieven voor nieuwe bovengrondse hoogspanningsleidingen in het plan-MER zullen worden onderzocht. Het is dan ook een criterium dat invloed heeft op de redelijkheid van een alternatief. De Vlaamse Regering besluit dat er wel degelijk redelijke alternatieven zijn onderzocht geweest in de omgeving van het bedrijf van de bezwaarindiener.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat er ter hoogte van lijntracé 16 mogelijkheden zijn om tegen geringe kosten de blootstelling aan het elektromagnetisch veld voor heel veel mensen te verminderen.

In antwoord op dit bezwaarschrift geeft de Vlaamse Regering aan dat uit het bezwaarschrift niet blijkt welke concrete maatregelen de bezwaarindiener voor ogen heeft en wat onder geringe kosten moet worden verstaan. Er wordt in dat kader verwezen naar de antwoorden die reeds werden gegeven op de bezwaren die handelen over de kostprijs en de manier waarop dit heeft meegespeeld bij de afweging in de keuze door de Vlaamse Regering.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt erop gewezen dat er geen alternatieven zijn onderzocht voor lijntracé 16Aa; de bezwaarindiener is van mening dat lijntracé 16Ca geen volwaardige variant is.

In antwoord op dit bezwaar merkt de Vlaamse Regering op dat lijntracé 16Aa gelegen is tussen het kanaal Roeselare-Leie en de N36. Daarnaast dient verwezen naar het feit dat er ten noorden van het kanaal Roeselare-Leie zowel ten oosten als ten westen van de E403 meerdere windturbines aanwezig zijn. De veiligheidsafstand die minimaal moet bewaard worden tussen hoogspanningslijnen en windturbines bedraagt 1,5 keer de rotordiameter van de windturbines. Dit betekent dat er ten westen van de E403, in de omgeving van het

kanaal Roeselare-Leie, geen tracé kon gevonden worden dat tussen de windturbines heen verloopt. Een tracé ten westen van de E403 zou dus in die omgeving op minstens 1,5 keer de rotordiameter van de meest westelijke windturbine moeten gelegen zijn (dus op minstens 650m van de E403). Deze omgeving wordt gekenmerkt door hogere bebouwing, waardoor (zeer) hoge masten zouden noodzakelijk zijn indien hier een tracé zou ontwikkeld worden. Ook ten zuiden van het kanaal Roeselare-Leie is hogere industriële bebouwing aanwezig, waardoor ook hier (zeer) hoge masten zouden noodzakelijk zijn. Bijkomend zou een woonwijk (deels gelegen ten westen van 16Aa) moeten overspannen worden door een nieuwe bovengrondse lijn om opnieuw de bundeling met de E403 te maken wat ingaat tegen het voorzorgsprincipe.

Om deze redenen werd een bovengronds tracé binnen corridor 16 ten westen van de E403 niet weerhouden na de kwetsbaarheidsanalyse (stap 1 van het plan-MER).

Een lijntracé meer ten oosten van 16Aa werd niet onderzocht omdat dit nog verder van de E403 zou gelegen zijn en daardoor nog minder zou beantwoorden aan de ruimtelijke principes uit het ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Bovendien zou het tracé dan dichterbij een woonwijk gelegen zijn, of dit zelfs overspannen. Bij de optimalisatie van het gekozen werktracé werd wel nog een lokaal alternatief gevonden tussen lijntracé 16Aa en de E403. Dit lokale alternatief werd ook opgenomen in het GRUP.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt erop gewezen dat het bundelingsprincipe dé reden was waarom er voor Z4 is gekozen, maar dat dit principe verlaten is bij de concrete uitwerking.

In antwoord op dit bezwaar verwijst de Vlaamse Regering naar §5 van de scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. In dit hoofdstuk wordt aangegeven hoe er is omgegaan met het bundelingsprincipe, zoals opgenomen in het richtinggende gedeelte van het RSV. Er wordt o.a. aangegeven dat bundeling inhoudt dat de nieuwe leiding zo dicht mogelijk bij de bestaande lijninfrastructuur wordt aangelegd, rekening houdend met de wettelijke beperkingen terzake. Daarnaast wordt ook aangegeven dat de toepassing van het bundelingsprincipe dient te gebeuren binnen de wettelijke voorschriften en veiligheidsnormen en binnen het BATNEEC-principe. Dit betekent dat indien afgeweken wordt van een strakke bundeling omwille van de bestaande (wettelijke) afstandsregels ten aanzien van bestaande infrastructuren (waaronder windturbines), er nog steeds sprake is van bundeling. Ter hoogte van de zuidelijke variant Z4 wordt bijgevolg het principe van bundeling niet verlaten bij de concrete uitwerking van het planvoornemen.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat de mast aan de andere kant van de rijksweg (N36) geplaatst moet worden en aldaar ondergronds gaan; hierdoor zou een mast en afdalende kabels naar het opstijgpunt nabij de woning in de Weststraat kunnen vermeden worden.

In antwoord op dit bezwaar stelt de Vlaamse Regering dat de bezwaarindiener aangeeft dat de mast naar de noordkant van de N36 wordt geplaatst en het opstijgpunt behouden blijft. Dit is echter technisch niet mogelijk omdat de afstanden voor het afdalen van de lijn te lang zijn. In de afdaling zouden de geleiders te dicht bij de grond komen. Volgens AREI moet een hoogte van 11,3m boven het wegdek en 6,3m boven lantaarnpalen gebleven worden. Rekening houdend met het feit dat de N36 op dit plek in de hoogte (brug) ligt, is

dit niet mogelijk. Andere opties zoals het verplaatsen van het opstijgpunt (in het klaverblad) of het ondergronds kruisen van de N36 zijn evenmin mogelijk. Op deze voorstellen werd in andere delen van voorliggend besluit reeds ingegaan.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Tracédeel 'Ondergrondse bundeling met de E403 in Izegem'

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de keuze om in Izegem over een zeer beperkte afstand de hoogspanningsverbinding ondergronds te realiseren en vervolgens cross country bovengronds de 3 km afstand tot het hoogspanningsstation Izegem/Lendelede te overbruggen. Men stelt dat de onderbouwing niet of slechts vaag terug te vinden is in het dossier en is van mening dat de argumentatie in het MER (-1 score) een onterechte verdediging is. Men stelt dat het een strijdigheid met het RSV betreft en met het voorzorgsbeginsel. Men verwijst naar de milieubeoordeling van corridor 17 (stap 1 van het alternatievenonderzoek), waar geconcludeerd wordt dat er geen grote kwetsbaarheden zijn die niet kunnen vermeden worden door het oordeelkundig uitwerken van lijntracés in stap 2 van het alternatievenonderzoek. Men wijst op de afstand tot de wijk Bosmolens, die voldoende groot is om een bovengrondse lijn op deze plek te verantwoorden. Het argument dat de ondergrondse leiding in Izegem over het gebied De Mol en Bosmolens (speelpleinen) loopt, is volgens bezwaarindieners niet correct, deze zijn op ruim 500m afstand gesitueerd; men wijst ook op de relatief grote afstand tot woningen en het beperkt aantal woningen binnen de 0,4 µT-contour. Een bezwaarindiener wijst erop dat het een heel kort lijntracé betreft en dat het belangrijk is om uniforme aansluiting te vinden met aanpalende lijntracés. Als in lijntracé 16 bovengronds wordt gegaan dan houdt het ook steek om in het aansluitende tracé bovengronds te gaan.

Er is sprake van een schending van het gelijkheidsbeginsel wanneer gelijke situaties zonder objectieve en redelijke verantwoording verschillend worden behandeld (RvS 2 februari 2021, nr. 249.681, nv Patrivast). In zoverre er al sprake zou zijn van vergelijkbare categorieën van personen, moet worden vastgesteld dat de delen van het tracé van de hoogspanningsverbinding die ondergronds worden voorzien niet willekeurig zijn bepaald, maar berusten op een objectieve en redelijke verantwoording. Het uiteindelijke tracé dat is opgenomen in het GRUP (met inbegrip van het gedeelte dat ondergronds wordt aangelegd) is bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat globaal het minste effecten genereert op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen.

In de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP wordt aangegeven dat de lokale ondergrondse aanleg van de 380 kV-verbinding (6 GW) over een beperkte afstand als inrichtingsalternatief mee is onderzocht. Belangrijk hierbij is dat er specifieke beperkingen gelden bij een dergelijke ondergrondse aanleg. Zo dient de totale lengte een ondergrondse 380 kV-verbinding zich te beperken tot 8 à 12 kilometer en moet het aantal delen waarin deze totale lengte onderverdeeld kan worden zo laag mogelijk te worden gehouden (maximum twee deelzones). Rekening houdend met voormelde beperkingen zijn de verschillende tracé-alternatieven vervolgens doorheen het Plan-MER – door middel van een trapsgewijze benadering – vormgegeven en beoordeeld. Het gedeelte van de 380 kV-verbinding (6 GW) dat ondergronds wordt aangelegd is gebaseerd op de bevindingen van het plan-MER, waarin wordt aangegeven voor welke delen van het tracé een ondergrondse aanleg vereist is. Het criterium dat is gehanteerd om te bepalen welke delen

van het tracé ondergronds moeten worden aangelegd, berust op concrete elementen en is duidelijk, abstract en wettig.

Wat betreft de door bezwaarindiener vermelde kwetsbaarheidsanalyse, kan verwezen worden naar het plan-MER, gevoegd als bijlage V bij het GRUP. In §15 van stap 1 van het plan-MER, de eindconclusie van deze stap die opgevat is als een kwetsbaarheidsanalyse, wordt voor elke onderzochte corridor, alternatief en/of variant aangegeven of deze al dan niet te kwetsbaar zijn om te weerhouden voor verder onderzoek. In §15.4 wordt inderdaad gesteld dat corridor 17 niet als te kwetsbaar wordt beschouwd. Dit betekent dat deze corridor in aanmerking komt voor verder onderzoek in de volgende fase van het onderzoek. In §15 worden verder de zones aangegeven waar vanuit de kwetsbaarheidsanalyse een verplichte ondergrondse aanleg wordt opgelegd. Voor het hoofdalternatief via de E403 worden in de eindconclusie van deze kwetsbaarheidsanalyse nergens dergelijke zones opgelegd, met uitzondering van één zone binnen corridor 22, waardoor in een volgende fase alle zones nog in aanmerking komen voor zowel een ondergrondse als bovengrondse verbinding.

Indien ten zuiden van de N36 een bovengrondse verbinding zou gerealiseerd worden, zou dit een visuele verstoring betekenen voor de woonwijk De Mol. De woningen op de westelijke rand zouden hierbij op een afstand van ca. 200 m van de nieuwe hoogspanningslijn gelegen zijn. Lijntracé 16 bevindt zich hoofdzakelijk ten noorden van de N36 en is qua omgeving niet te vergelijken met de omgeving ten zuiden van de N36. De Vlaamse Regering wijst er ten slotte op dat er in het GRUP (en bijlagen) nergens sprake is van het feit dat een ondergrondse verbinding over het gebied De Mol loopt of ter hoogte van of in de nabijheid van speelpleinen zou zijn gesitueerd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt de keuze om in Izegem gedeeltelijk ondergronds te gaan, in vraag gesteld. Men wijst op de kostprijs en op de impact, aangezien twee opstijgpunten op korte afstand wellicht een grotere impact heeft dan de bovengrondse aanleg, die cfr. de principes van het RSV gebundeld met de E403 zou kunnen verlopen, en ruimtelijk niet verantwoordbaar is, zeker in het licht van de mogelijkheid om het ondergrondse deel in Ledegem door te trekken tot het hoogspanningsstation. In dat kader wordt erop gewezen dat de limiet van 12 km ondergronds niet volledig benut wordt in het ontwerp GRUP.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar het plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP. In stap 3 wordt onder §9.4 de impact van de opstijgpunten op het landschapsbeeld besproken, voor beide opstijgpunten te Izegem wordt het effect als verwaarloosbaar tot beperkt negatief beoordeeld. Inzake visuele verstoring voor omwonenden, besproken onder §10.5 van stap 3 van het Plan-MER, wordt het opstijgpunt Izegem zuid als verwaarloosbaar tot beperkt negatief beoordeeld. Voor Izegem-noord wordt dit als negatief beoordeeld, al is deze beoordeling hoofdzakelijk gebaseerd op het feit dat 2 woningen aangrenzend aan het opstijgpunt gelegen zijn en niet met het feit dat de wijk De Mol op een subdominante kijkafstand gelegen is. Deze beoordelingen hebben niet geleid tot het opleggen van milderende maatregelen. De verstoring van het landschapsbeeld en de visuele verstoring voor omwonenden bij een bovengrondse verbinding ten zuiden van de N36 wordt beperkt negatief beoordeeld. Rekening houdende met de voorkomende kinderopvang, zou een bovengronds tracé met een strakke bundeling met de E403 niet mogelijk geweest zijn ten zuiden van de N36. Er zou wel nog altijd sprake zijn van een bundeling, maar geen strakke bundeling, waardoor

effecten op de ruimtelijke structuur en relaties bij een bovengrondse verbinding in deze zone er plaatselijk verwaarloosbaar tot beperkt negatief worden beoordeeld.

Wat betreft de kostprijs van twee opstijgpunten wijst de Vlaamse Regering verwijst de Vlaamse Regering naar de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waar wordt toegelicht welke alternatieven als redelijk kunnen worden beschouwd in het licht van de plandoelstellingen. In deze oefening is nergens het criterium 'kostprijs' als criterium gehanteerd om redelijke alternatieven te selecteren.

De Vlaamse Regering bevestigt dat de ondergrondse verbinding van de ondergrondse 380 kV verbinding geen 12 km bedraagt. Indien een ondergrondse verbinding zou voorzien worden vanaf het opstijgpunt Izegem noord tot aan het hoogspanningsstation van Izegem, zou de maximale lengte van 12 km evenwel overschreden worden. Deze optie is derhalve geen redelijk alternatief, nu dit technisch niet haalbaar is.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In het advies van de gemeente Ardooie wordt gesteld dat de actuele aanwezigheid van een kinderdagverblijf geen pertinent argument vormt om op die welbepaalde plek ondergronds te gaan, vermits een ruimtelijk uitvoeringsplan in abstracto geldt.

In antwoord op dit advies verwijst de Vlaamse Regering naar het plan-MER, Bijlage V bij het GRUP. In §2.3 en §2.4 van stap 2d wordt aangegeven dat in de zone langs de E403 en ten zuiden van de N36 er zowel voor het onderzocht ondergrondse lijntracé O20a als de bovengrondse lijntracés 17Ea en 17Aa middels een beperkte tracéwijziging kan vermeden worden dat een kinderopvang binnen de 0,4 µT-contour zal gelegen zijn. De aanwezigheid van de kinderopvang heeft in deze zone bijgevolg geen rol gespeeld in de keuze van de Vlaamse Regering om in deze zone te kiezen voor een ondergrondse verbinding. Op grondgebied van Zedelgem/Torhout zijn geen kinderopvangen gelegen in de nabijheid van zowel de onderzochte bovengrondse als ondergrondse lijntracés, waardoor ook hier niet op basis van mogelijk voorkomende kinderopvangen werd besloten om in die zone ondergronds te gaan.

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat het ondergrondse tracédeel in Izegem eerder een zigzagpatroon volgt, waarmee de bundeling met de E403 wordt verloren.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage V bij het GRUP, het plan-MER. In §3 van stap 2a wordt aangegeven met welke randvoorwaarden er rekening moet gehouden worden bij het uitwerken van lijntracés. Voor de ondergrondse verbindingen is een vrije onbebouwde zone met een bepaalde breedte noodzakelijk. Aangezien de bestaande bebouwing in Vlaanderen verspreid voorkomt, heeft dit op sommige punten inderdaad als gevolg dat het ondergrondse tracé niet mooi rechtlijnig verloopt, waardoor geen volledig strakke bundeling met de E403 kan bekomen worden.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gevraagd om de ondergrondse leiding aan de perseelsrand te leggen ipv midden door het landbouwperceel. Dit gaat over de leiding die is ingetekend langsheen de Klaregrachtstraat. Aan de rand van het betreffende landbouwperceel staat een niet meer gebruikte watertoren die gebruikt zou kunnen

worden als locatie voor een controleput. Ook andere landbouwers vragen om eventuele inspectie- en mofputten te lokaliseren op specifieke plekken op het perceel.

In antwoord op dit bezwaarschrift merkt de Vlaamse Regering op dat het voorstel om de ondergrondse verbinding meer op de perceelsrand in principe haalbaar is, maar dat ten zuiden van het bedoelde perceel langs de Klaregrachtstraat de Ieperseweg gelegen is. Deze bevindt zich ter hoogte van de E403 in ophoging. Door de ondergrondse verbinding meer op de perceelsrand (aan de kant van de E403) te leggen, betekent dit dat de Ieperse weg hierdoor ook zou moeten gekruist worden in de zone waar de weg in ophoging ligt (wat niet het geval is in het GRUP). De bodemcondities laten het niet toe hier een sleufloze techniek toe te passen. Het kruisen van de Ieperseweg in open sleuf, daar waar hij in ophoging gelegen is, is technisch niet haalbaar. Bijkomend wordt opgemerkt dat indien het voorgestelde tracé wel technisch haalbaar zou zijn, er hierdoor een kinderopvang binnen de 0,4 µT-contour zou komen te liggen, wat op basis van het voorzorgsprincipe dient vermeden te worden.

Wat betreft de locatie van inspectie- en mofputten wordt verwezen naar het gedeelte m.b.t. Stedenbouwkundige Voorschriften in voorliggend besluit.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de evaluatie door de provincie West-Vlaanderen van de zone van het opstijgpunt Izegem-noord: overstromingsgevoelig met biologisch waardevolle elementen en reliëfelementen. Men is van mening dat onduidelijk is hoe deze aspecten opgevangen worden en wijst op het ontbreken van maatregelen ondanks de negatieve beoordeling in het MER.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het Plan-MER. In stap 3 wordt onder §7.4 de overstromingsgevoeligheid van dit opstijgpunt besproken. Er wordt aangegeven dat het noordelijk deel inderdaad wordt aangeduid als overstromingsgevoelig. Indien het maaiveld dient opgehoogd te worden, is er binnen het opstijgpunt de mogelijkheid om het verlies aan waterbergend vermogen te compenseren. Onder §8.4 worden de biologisch waardevolle elementen besproken. Opstijgpunt Izegem -noord bestaat nagenoeg volledig uit een biologisch minder waardevol akkerperceel. De aansluitende zone ten noorden, ten westen en ten zuiden wordt wel als waardevol aangeduid op de biologische waarderingskaart. Op de zuidelijke rand overlapt het opstijgpunt heel beperkt met deze waardevolle zone. Gezien er op de zuidelijke rand wel ruimte is voor landschappelijke integratie, zullen er opnieuw biologisch waardevolle elementen kunnen gerealiseerd worden. Er is geen aanleiding tot bijstelling van het GRUP.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat het opstijgpunt Izegem-noord gelegen is binnen de 30m bouwvrije strook langsheen de snelweg, waardoor er geen mogelijkheden meer om aanpassingen aan het snelwegcomplex te doen. Men vraagt een grondige mobiliteitsanalyse terzake.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen m.b.t. aanpassingen aan het snelwegcomplex stelt de Vlaamse Regering dat er op heden geen plannen hieromtrent bekend zijn, laat staan voldoende concreet om voorliggend GRUP op af te kunnen stemmen. Verder kan verwezen worden naar de adviesverlening, waar de bevoegde instanties op dit vlak geen knelpunten hebben gesignaleerd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de ligging van woningen en de wijk Mol op (sub-)dominante afstand van de opstijgpunten in Izegem. Men wijst erop dat de situering van de eindmast met het opstijgpunt zal zorgen voor een verstoring van het landschapsbeeld en dat de negatieve beoordeling in het MER niet wordt opgelost.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het plan-MER. In stap 3 wordt onder §9.4 de impact op het landschapsbeeld besproken, voor beide opstijgpunten wordt het effect als verwaarloosbaar tot beperkt negatief beoordeeld. Inzake visuele verstoring voor omwonenden, besproken onder §10.5 van stap 3 van het Plan-MER, wordt het opstijgpunt Izegem zuid als verwaarloosbaar tot beperkt negatief beoordeeld. Voor Izegem-noord wordt dit als negatief beoordeeld, al is deze beoordeling hoofdzakelijk gebaseerd op het feit dat 2 woningen aangrenzend aan het opstijgpunt gelegen zijn en niet met het feit dat de wijk De Mol op een subdominante kijkafstand gelegen is. Deze beoordelingen hebben niet geleid tot het opleggen van milderende maatregelen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de tegenstrijdigheid tussen de keuze om in Izegem een gedeelte van het tracé ondergronds aan te leggen enerzijds, en het ontbreken van een buffering rond het opstijgpunt Izegem-noord anderzijds. Men is bovendien van mening dat onvoldoende gemotiveerd wordt waarom geen buffer naar het noorden toe dient voorzien te worden, vermits de hoogte van de verhoogde aanleg van de N36 eerder beperkt is en er dus voor passanten en de eventspace Skyline visuele hinder zal zijn. Men verwijst naar het feit dat het opstijgpunt S16a1opt een betere score krijgt, hoewel het een tracédeel betreft met een langer bovengrondse deel doorheen een dicht bebouwd en bewoonde zone.

In antwoord hierop bevestigt de Vlaamse Regering dat bepaalde infrastructuur binnen het opstijgpunt hoger zal zijn dan de verhoogde aanleg van de N36 ten opzichte van het maaiveld van het opstijgpunt Izegem noord. Echter, gezien de N36 ten noorden van het opstijgpunt Izegem-noord ca. 5m hoger gelegen is dan het omringende maaiveld, en gezien een landschappelijke buffer toch enkel de laagste infrastructuur binnen het opstijgpunt visueel kan bufferen, werd geoordeeld dat bijkomende oppervlakte inname in het noorden voor de aanleg van een landschappelijke buffer in het noorden weinig zinvol is.

Verder verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat voor een tracé gekozen is met globaal de minste milieueffecten. Het gekozen tracé heeft inderdaad als voordeel dat er geen visuele hinder zal zijn voor de woonwijken ten zuiden van de N36, gezien daar een ondergrondse aanleg voorzien wordt. De Vlaamse Regering bevestigt eveneens dat er bij het opstijgpunt Izegem-noord te weinig ruimte is om op de oostzijde van het opstijgpunt ruimte te voorzien voor een landschappelijke buffer. Er worden evenwel in de Stedenbouwkundige Voorschriften art. 1.5 de nodige inrichtingsbepalingen opgelegd voor alle opstijgpunten, waaronder ook Izegem-noord, met o.m. een maximale landschappelijke integratie, hetgeen belicht moet worden in de inrichtingsstudie die cfr. art. 1.9 dient gevoegd bij de omgevingsvergunningsaanvraag. Er zullen derhalve de nodige

inspanningen dienen genomen te worden met het oog op een degelijke landschappelijke inpassing. In het plan-MER of de toelichtingsnota wordt nergens gesteld dat het opstijgpunt S16a1opt een betere beoordeling krijgt dan S16a1. De redenen voor het verschuiven van het opstijgpunt worden vermeld in §4.4.6 van de Toelichtingsnota (zie Bijlage III bij het GRUP). De Vlaamse Regering bevestigt wel dat door het verschuiven van het opstijgpunt richting het zuiden, er ten noorden van de N36 een bovengrondse verbinding wordt voorzien (in tegenstelling tot het werktracé met S16a1 waarbij in deze zone een ondergrondse verbinding werd voorzien). In deze zone zijn ten oosten van de E403 2 kantoorgebouden en 1 bedrijf gesitueerd. Het is bijgevolg niet correct te stellen dat dit een dicht bebouwde en bewoonde zone is.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt een alternatief voorgesteld voor het opstijgpunt Izegem-zuid, gesitueerd in herbevestig agrarisch gebied (HAG), en voor het ondergrondse tracégedeelte; bezwaarindiener stelt voor om de bundeling met de E403 maximaal aan te houden voor de lijn en voor het opstijgpunt, door een verschuiving ervan richting percelen nabij het tankstation Oekene-West. De betreffende percelen zijn niet in agrarisch gebruik, waardoor de impact op de landbouw beperkt wordt.

In antwoord op deze opmerking verwijst de Vlaamse Regering naar §5.3.7 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waarin de veiligheidsafstanden rond windturbines opgegeven worden. Omwille van deze veiligheidsafstanden is een strakke bundeling met de E403 ter hoogte van windturbines niet mogelijk om ongewenste trillingen door de turbulentiekegel achter de windturbine te vermijden. In het kader van dit proces dient een oplossing voorgesteld te worden rekening houdend met vergunde infrastructuur, inclusief windturbines.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de Toelichtingsnota waar wordt beschreven hoe het opstijgpunt Izegem-noord werd verplaatst in functie van voldoende ruimte voor de aanleg van een ondergrondse verbinding. Er wordt gesteld dat ook op grondgebied van Ledegem er ruimte is voor de aanleg van een ondergrondse verbinding, maar dat werd niet onderzocht. Het gelijkheidsbeginsel wordt dus geschonden.

De Vlaamse Regering merkt op dat er slechts sprake is van een schending van het gelijkheidsbeginsel wanneer gelijke situaties zonder objectieve en redelijke verantwoording verschillend worden behandeld. In zoverre er al sprake zou zijn van vergelijkbare categorieën van personen, moet worden vastgesteld dat de delen van het tracé van de hoogspanningsverbinding die ondergronds worden voorzien niet willekeurig zijn bepaald, maar berusten op een objectieve en redelijke verantwoording. Het uiteindelijke tracé dat is opgenomen in het GRUP (met inbegrip van de gedeelten die ondergronds wordt aangelegd) is mede bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij het overspannen van woningen, scholen en kinderdagverblijven tot een minimum wordt beperkt. In de toelichtingsnota van het GRUP wordt aangegeven dat de lokale ondergrondse aanleg van de 380 kV-verbinding (6 GW)

over een beperkte afstand als inrichtingsalternatief mee is onderzocht. Belangrijk hierbij is dat er specifieke beperkingen gelden bij een dergelijke ondergrondse aanleg. Zo dient de totale lengte een ondergrondse 380 kV-verbinding zich te beperken tot 8 à 12 kilometer en moet het aantal delen waarin deze totale lengte onderverdeeld kan worden zo laag mogelijk te worden gehouden (maximum twee deelzones). Rekening houdend met voormelde beperkingen zijn de verschillende tracé-alternatieven vervolgens doorheen het plan-MER – door middel van een trapsgewijze benadering – vormgegeven en beoordeeld. Deze trapsgewijze benadering wordt beschreven in de scopingnota §9.3.3 (gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP). Het gedeelte van de 380 kV-verbinding (6 GW) dat ondergronds wordt aangelegd is gebaseerd op de bevindingen van het plan-MER, waarin de delen van het tracé met een ondergrondse aanleg worden aangegeven. Het criterium dat is gehanteerd om te bepalen welke delen van het tracé ondergronds moeten worden aangelegd berust op concrete elementen en is duidelijk, abstract en wettig. De Vlaamse regering wijst er nog op dat het herbenutten van bestaande tracés en lijnen gehanteerd werd als ruimtelijk principe bij het uitwerken van de alternatieven.

De bezwaarindieners voeren in algemene bewoordingen aan dat de keuze om bepaalde delen ondergronds aan te brengen ingegeven zou zijn ter bescherming van de aldaar wonende personen. De Vlaamse Regering benadrukt dat de keuze om niet het volledige tracé ondergronds te voorzien louter is ingegeven door technische redenen. Tevens wijst de Vlaamse Regering er nog op dat de mogelijke gezondheidseffecten van alle omwonenden, dus zowel deze die in de nabijheid van een bovengrondse lijn (en van een hoogspanningsstation) wonen, als deze die in de nabijheid van een ondergrondse lijn wonen, bij de milieueffectenbeoordeling volwaardig zijn betrokken. Ook een ondergrondse verbinding werkt magnetische velden op en bijgevolg kunnen zich ook woningen en bouwgronden binnen de 0,4 µT-contour van deze verbinding bevinden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Tracédeel 'Bovengrondse cross country verbinding van Roeselare tot Izegem (Izegem en Lendelede)'

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de zware impact van het Ventilusproject op de gemeente Lendelede, met de uitbreiding van het hoogspanningsstation, de nieuwe cross country verbinding en de verzwaring van de bestaande hoogspanningsverbinding Izegem-Avelgem. Men vraagt om de landelijke gemeente groen te houden.

De Vlaamse Regering antwoordt op deze bezwaren dat het inderdaad klopt dat een deel van de infrastructuur van Ventilus over het grondgebied van Lendelede loopt en dat hierbij ook een effectieve ruimte-inname van agrarisch gebied is voorzien omwille van de uitbreiding van het hoogspanningsstation. De Vlaamse Regering wil in antwoord hierop wijzen dat er in het plan-MER (bijlage V) in verschillende stappen verschillende alternatieven werden onderzocht. Deze alternatieven (werktracés) zijn tot stand gekomen op basis van onderzoek dat vertrekt van de ruimtelijke principes van het richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), zijndeversterken, herbenutten en bundelen. Hierbij werd eveneens gekeken naar een alternatief dat niet op het grondgebied van Lendelede kwam te liggen. Deze alternatieven (parallel met Stevin en Eeklo-Aalter-Tielt) scoorden vanuit de verschillende onderzoeken minder goed en zijn daarom niet weerhouden. Voor het hoogspanningsstation moest een uitbreiding gezocht worden die ruimtelijk en technisch mogelijk was. De Vlaamse Regering wijst er op dat doorheen het planproces is ingezet op een landschappelijke integratie door tracés te

zoeken met zo weinig mogelijk bochten. Rechte lijnen zijn visueel minder storend en bovendien beperkt dit het gebruik van visueel zwaardere en grotere hoekmasten. In het plan-MER zijn vervolgens de te verwachten effecten op de intrinsieke waarde van het landschap onderzocht. In de discipline 'Landschap, Bouwkundig Erfgoed en Archeologie' is slechts één milderende maatregel opgenomen, met name het niet kruisen van 'Hoeve De Goudblomme'. Er worden geen andere milderende maatregelen noodzakelijk geacht. Het uiteindelijke tracé is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. De Vlaamse regering erkent echter dat dat de realisatie van een bovengrondse hoogspanningslijn gepaard gaat met een zekere visuele hinder. Om die reden zijn in de stedenbouwkundige voorschriften een aantal bepalingen opgenomen inzake de landschappelijke integratie van de hoogspanningsverbinding. Tevens is een overeenkomst gesloten tussen Elia en de Vlaamse regering waarin o.a. de standaardmaatregelen die door Elia worden toegepast inzake landschappelijke integratie zijn verankerd en verder worden geconcretiseerd.

Deze bezwaren geven geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het basistracé ter hoogte van Izegem/Lendelede het minste impact zou hebben gehad en de ruimtelijke principes het best gevolgd zou hebben. Men wijst op een tegenstrijdigheid bij de tracékeuze omdat het verschil tussen Z4_OnderZuid en Z5alt_Onder1 12 woningen bedraagt, maar tegelijkertijd wordt aangegeven dat er vandaag geen zicht is op de exacte 0,4µT-zone omwille van beslissingen die nog moeten worden genomen op projectniveau. Men wijst er bovendien op dat in E403_M_Z5alt_Onder1 meer bestaande hoogspanningslijnen herbenut worden, in tegenstelling tot E403_M_Z4_OnderZuid die voor meer dan 11 km een nieuw hoogspanningstracé (boven- en ondergronds) betekent en derhalve meer in lijn ligt met de principes van het RSV. Men stelt de keuze voor Onder1 dan ook in vraag.

In antwoord op deze bezwaarschriften merkt de Vlaamse Regering op dat de keuze voor een tracé niet enkel gebaseerd is op het aantal kilometers nieuwe lijn. Het klopt dat er bij werktracé E403_M_Z5alt_Onder1 in totaal "slechts" 18km nieuwe bovengrondse lijn nodig is en bij werktracé E403_Z4_OnderZuid 20 km nieuwe bovengrondse lijn (zie §3.12.2 van stap 2c van het plan-MER (bijlage V bij het GRUP)). Echter, bij werktracé E403_MZ5alt_Onder1 dient over een afstand van ca. 6,2 km een nieuwe bovengrondse lijn cross country aangelegd te worden, terwijl er bij werktracé E403_M_Z4_OnderZuid slechts over een afstand van ca. 3,9 km een nieuwe bovengrondse lijn cross country dient aangelegd te worden. Daarnaast zijn er nog andere voor- en nadelen van beide werktracés die allen tegen elkaar afgewogen werden bij het maken van een keuze voor een bepaald alternatief.

Verder bevestigt de Vlaamse Regering dat er op planniveau slechts een verschil van 12 nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour berekend werd tussen werktracé E403_M_Z4_OnderZuid en E403_M_Z5alt_Onder1 en dat er op planniveau dient gefocust te worden op het verschil in grootte orde van cijfers en niet op kleine verschillen. De Vlaamse Regering heeft er echter toch voor gekozen om rekening te houden met het verschil van 12 woningen tussen beide werktracés vanuit de redenering dat er bij de verdere detaillering ook minder nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour zullen gelegen zijn bij E403_M_Z4_OnderZuid in vergelijking met E403_M_Z5alt_Onder1.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt onbegrip geuit over de keuze om van de E403 tot het hoogspanningsstation Izegem/Lendelede met een bovengrondse cross country verbinding te werken, in plaats van ondergronds. Men wijst op het gebrek aan motivering en onderbouwing voor deze keuze. Men stelt dat de nieuw te plaatsen masten in Lendelede strijdig zijn met de goede ruimtelijke ordening gezien de ernstige visuele en fysieke verstoring van de open ruimte tussen de Woestynestraat en de Kortrijksestraat en de negatieve impact ervan op woon- en landbouwfuncties, zeker rekening houdend met de bestaande aanwezige hoogspanningsleidingen in de omgeving. Men stelt vragen omtrent geluidsoverlast en schaduw. Sommige bezwaarindieners zijn van mening dat hiermee een natuurgebied wordt overspannen, anderen wijzen erop dat hun weilanden worden overspannen.

In antwoord op het advies en de bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het plan-MER, waar de mogelijke significante impact op mens, landschap, natuur en milieu grondig onderzocht is, en dit rekening houdend met de wetenschappelijke kennis die huidig voorhanden is. Het milieueffectenonderzoek werd stapsgewijs en gelijkwaardig uitgevoerd voor alle redelijk geachte alternatieven. Voorafgaand werd in de scopingnota (gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP) nagegaan wat de redelijke alternatieven zijn (zowel bovengronds als ondergronds). In een eerste stap werd een kwetsbaarheidsanalyse uitgevoerd van bredere zoekzones en corridors (zie stap 1 van het MER). In een volgende fase werd het planvoornemen verder verfijnd en werden per weerhouden hoofdalternatief na stap 1 van het MER meerdere alternatieven uitgewerkt en beoordeeld (zowel bovengronds als ondergronds waar mogelijk vanuit de kwetsbaarheidsanalsye). De verschillende mogelijke tracés werden samengesteld tot werktracés (zie stap 2b) welke dan elk afzonderlijk beoordeeld werden (zie stap 2c). In stap 2d werd nagegaan of de conclusies in stap 2c zouden wijzigen indien een alternatief lijntracé zou zijn opgenomen in de samengestelde werktracés. Uit stap 2d bleek dat de gemaakte conclusies in stap 2c niet significant zouden wijzigen, waardoor de Vlaamse Regering in staat was om op basis van de conclusies uit stap 2c een alternatief te kiezen. Tussen de 4 werktracés met globaal de minste milieuimpact heeft de Vlaamse Regering het werktracé gekozen waarbij er globaal het minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour zullen komen te liggen. Het alternatief waarbij in de zone tussen de E403 en het hoogspanningsstation te Izegem een ondergrondse verbinding wordt voorzien werd wel degelijk onderzocht (zie werktracé E403_M_Z4_OnderIzegem), maar niet gekozen door de Vlaamse Regering. Dat nieuwe masten zorgen voor een visuele verstoring van het bestaande landschap en een visuele verstoring voor omwonenden wordt erkend, alsook dat er een impact kan zijn op de landbouwpercelen. Dit geldt niet alleen voor de gemeente Lendelede, maar overal waar nieuwe masten voorzien worden. Zones waar reeds bestaande hoogspanningslijnen aanwezig zijn, worden als reeds verstoord (en dus minder kwetsbaar) beoordeeld. Hierdoor werd de impact van een nieuwe bovengrondse lijn in een zone die momenteel nog geen verstoring kent negatiever beoordeeld in vergelijking met een nieuwe bovengrondse lijn in een zone die momenteel wel reeds verstoord is. Deze methodiek staat beschreven in §4.7.4 van bijlage 2 bij de Scopingnota, en wordt herhaald in §7.3.2.2 van stap 1 van het plan-MER. De mogelijke geluidsimpact van bovengrondse hoogspanningslijnen werd beoordeeld in bijlage 2 van de scopingnota.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat het gelijkheidsbeginsel wordt geschonden door in Izegem een bestaande bovengrondse lijn weg te halen en de nieuwe lijn ondergronds te voorzien, maar in Lendelede cross country bovengronds te gaan.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord hierop aan dat er sprake is van een schending van het gelijkheidsbeginsel wanneer gelijke situaties zonder objectieve en redelijke verantwoording verschillend worden behandeld (RvS 2 februari 2021, nr. 249.681, nv Patrivast). In zoverre er al sprake zou zijn van vergelijkbare categorieën van personen, moet worden vastgesteld dat de delen van het tracé van de hoogspanningsverbinding die ondergronds worden voorzien niet willekeurig zijn bepaald, maar berusten op een objectieve en redelijke verantwoording. Het uiteindelijke tracé dat is opgenomen in het RUP (met inbegrip van het gedeelte dat ondergronds wordt aangelegd) is bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. In de Toelichtingsnota bij het GRUP, gevoegd als Bijlage III, wordt aangegeven dat de lokale ondergrondse aanleg van de 380 kV-verbinding (6 GW) over een beperkte afstand als inrichtingsalternatief mee is onderzocht. Belangrijk hierbij is dat er specifieke beperkingen gelden bij een dergelijke ondergrondse aanleg. Zo dient de totale lengte een ondergrondse 380 kV-verbinding zich te beperken tot 8 à 12 kilometer en moet het aantal delen waarin deze totale lengte onderverdeeld kan worden zo laag mogelijk te worden gehouden (maximum twee deelzones). Rekening houdend met voormelde beperkingen zijn de verschillende tracé-alternatieven vervolgens doorheen het plan-MER – door middel van een trapsgewijze benadering – vormgegeven en beoordeeld. Deze trapsgewijze benadering wordt beschreven in de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. Het gedeelte van de 380 kV-verbinding (6 GW) dat ondergronds wordt aangelegd is gebaseerd op de bevindingen van het plan-MER, Bijlage V bij het GRUP, waarin wordt aangegeven voor welke delen van het tracé een ondergrondse aanleg vereist is. Het criterium dat is gehanteerd om te bepalen welke delen van het tracé ondergronds moeten worden aangelegd berust op concrete elementen en is duidelijk, abstract en wettig.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Tracédeel 'Uitbreiding hoogspanningsstation Izegem (Izegem en Lendelede)'

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt in algemene bewoordingen protest aangetekend tegen het uitbreiden van het hoogspanningsstation op grondgebied van Lendelede. Men stelt dat, gezien het een nieuw station is, beter kan uitgeweken worden naar een minder bevolkt gebied. Men vraagt om te verschuiven om meer afstand tot zijn woning te houden. Ook in het advies van de gemeente Lendelede wordt bezwaar aangetekend tegen het feit dat delen van het bestaande hoogspanningsstation worden afgebroken, en dat de uitbreiding zo goed als volledig op grondgebied van de gemeente Lendelede wordt voorzien.

In antwoord op deze bezorgdheden verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage IIIa bij voorliggend GRUP, de Toelichtingsnota §2.2, 2.4 en §4.4.1. In het beantwoorden aan de verwachte verhoogde afname en de nood aan verhoogde bedrijfszekerheid in de regio rond Izegem, welke als plandoelstelling vastgelegd werd, is een volwaardig hoogspanningsstation in Izegem een belangrijke bouwsteen. Voor de verwezenlijking van dit hoogspanningsstation, en zijn noodzakelijke verbinding met het bestaande

hoogspanningsstation in Izegem, wordt het bundelingsprincipe toegepast, zowel voor hoogspanningsstation als elektriciteitsleidingen, om een efficiënt ruimte- en materiaalgebruik te bekomen. In §6.5.2.5 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP, wordt onderbouwd dat een uitbreiding van het bestaande hoogspanningsstation enkel mogelijk is in zuidelijke richting. Zoals beschreven in de Milieuverklaring, §5.5.1 van de Toelichtingsnota, zijn de te verwachten milieu-effecten voor de uitbreiding van het bestaande hoogspanningsstation in zuidelijke richting verwaarloosbaar tot beperkt negatief en derhalve is deze optie doorvertaald in voorliggend GRUP. Wat betreft de afstand tot woningen, kan verwezen worden naar het plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP. In §9.3.4.2 van stap 1 van dit plan-MER is meer informatie opgenomen omtrent de afstand van rails/velden tot woningen.

Wat betreft de afbraak van delen van het bestaande hoogspanningsstation, is in de Toelichtingsnota §4.4.1 verduidelijkt dat in het kader van het Ventilus-project enkel sprake is van het vervangen van de huidige rechtstreekse 380kV aansluiting door een volwaardig 380 kV onderstation. Er is momenteel een project gaande waarbij delen op lager spanningsniveau weggenomen worden. Dit is echter geheel onafhankelijk van het Ventilus-project.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassingen van voorliggend plan.

In haar advies vraagt de gemeente Lendelede hoeveel het toekomstige hoogspanningsstation precies zal produceren en wat de effecten daarvan op de omgeving zullen zijn. Men verwijst naar de huidige productiecapaciteit van het station van 1 GW en naar de transportcapaciteit van 3GW van de huidige lijn die zal verdubbelen.

In antwoord op dit advies wil de Vlaamse Regering aangeven dat zij de vraag wat het hoogspannningsstation zal produceren begrijpt als zijnde een vraag naar de transportcapaciteit van het hoogspanningstation omdat een hoogspanningsstation geen productiecentrale is. Hierbij merkt de Vlaamse Regering in eerste instantie op dat er geen 1 op 1 relatie is tussen de transportcapaciteit van een hoogspanningsstation gekoppeld aan de Ventilus verbinding en de capaciteit van de Ventilus verbinding. Daarnaast kan verwezen worden naar de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. In §4.4.1 wordt verduidelijkt dat de vergroting waarvan sprake de koppeling betreft tussen het 150 kV en het 380 kV-net te Izegem. Zoals opgenomen in de Toelichtingsnota §3.3 (2) zal Ventilus deel uitmaken van de ruggengraat (380kV) van het Belgische en Europese elektriciteitsnet. Logischerwijs zal deze verbinding eenzelfde transportcapaciteit hebben van 6 GW in normale omstandigheden (N) en 3 GW bij het uitvallen van een netelement (N-1). De West-Vlaamse lus is het netwerkplatform dat nodig is voor een inbedding in het Europese, duurzame elektriciteitssysteem van 2030 en daarna.

Voor de uitbating van het hoogspanningsstation zal steeds rekening gehouden worden met geldende wetgeving betreffende milieu, geluid, ed. Deze mogelijke effecten van het gebied voor gemeenschaps- en openbare nutsvoorzieningen op grondgebied van Izegem en Lendelede, welke een uitbreiding van het bestaand hoogspanningsstation mogelijk maken, worden beschreven in het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP. Er kan worden verwezen naar oa. stappen 1 en 2a waar de mogelijke impact voor de verschillende disciplines beschreven staat. De impact van de zone zoals aangeduid op het grafisch plan wordt beschreven in stap 3 van het Plan-MER, er wordt verwezen naar de effectbeoordeling binnen verschillende disciplines.

Dit advies geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de inname van 5ha ten behoeve van de uitbreiding van het hoogsspanningsstation Izegem/Lendelede de werking van het betreffende landbouwbedrijf onmogelijk maakt.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het plan-MER. In §10.4 van stap 3 wordt de impact op de landbouw van deze uitbreiding besproken aan de hand van een LIS (landbouwimpactstudie). Hieruit blijkt dat de ingenomen percelen een (zeer) hoge landbouwwaarde hebben en landbouwimpact kennen. Het verlies aan landbouwgrond wordt in het plan-MER als beperkt negatief beoordeeld. Hoewel de Vlaamse Regering geen uitspraak kan doen over de individuele werking van het betrokken landbouwbedrijf op basis van de beperkte gegevens wil de Vlaamse Regering wel bemerken dat de landbouwgronden die geviseerd worden in het bezwaarschrift op dit moment al in eigendom zijn van Elia. Hierdoor kan het gebruiksrecht door Elia op (relatief) korte termijn worden opgezegd. De mogelijke impact op de werking die de bezwaarindiener beschrijft, is bijgevolg onafhankelijk van de goedkeuring van het GRUP.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In haar advies stelt de gemeente Lendelede dat de impact van de uitbreiding van het hoogsspanningsstation Izegem/Lendelede wordt geminimaliseerd. Ze wijst erop dat er nochtans sprake is van profielverstoring, versnippering/barrièrewerking en een negatieve impact op het landschapsbeeld, waar er op vandaag quasi geen grondinname is en dus geen (beperkt) negatieve effecten. Ook in enkele bezwaarschriften wordt gewezen op de milieu-impact van de uitbreiding van het hoogspanningsstation.

In antwoord op dit advies en de bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het plan-MER. In stap 3 van het plan-MER worden alle effecten m.b.t. de uitbreiding van het hoogspanningsstation te Izegem besproken. Voor wat betreft de effectgroepen profielverstoring, impact ten aanzien van landbouw, visuele hinder voor omwonenden, geluid en de impact op het landschapsbeeld en de landschapsstructuur wordt de impact als beperkt negatief beoordeeld. Voor de effectgroepen oppervlaktewaterhuishouding, versnippering en barrièrewerking en ruimtelijke structuur en wisselwerking met de ruimtelijke context wordt de impact als verwaarloosbaar tot beperkt negatief beoordeeld. Als milderende maatregel werd opgelegd dat de afwatering van de landbouwpercelen niet mag belemmerd worden. Zoals ook omschreven in de Milieuverklaring opgenomen in §5.5.3 van de Toelichtingsnota, werd deze maatregel doorvertaald in de verordenende Stedenbouwkundige Voorschriften art. 1.4. Voor de overige effectgroepen werden geen milderende maatregelen noodzakelijk geacht.

Dit advies en de bezwaarschriften geven geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In haar advies stelt de gemeente Lendelede dat er tevens een negatief effect moet worden vastgesteld door de uitbreiding van het hoogspanningsstation, met name ten gevolge van de inname van waterbergend vermogen en de inname van overstroombaar gebied. In het ontwerp GRUP tracht men hiervoor een compensatie te vinden in de aanduiding van twee deelzones met een totale oppervlakte van 0,5 ha. Gezien de uitbreiding 6 ha bedraagt in een bijna geheel overstromingsgevoelig gebied, stelt de gemeente dat deze oppervlakte te klein is. Bovendien is ze van mening dat een

uitbreiding van een elektrische installatie in overstromingsgevoelig gebied onbegrijpelijk is.

In antwoord op dit advies verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage I bij voorliggend GRUP, de verordenende Grafische plannen en de bijhorende Stedenbouwkundige Voorschriften. Specifiek voor de uitbreiding van het hoogspanningsstation te Izegem werden twee zones herbestemd naar Gemengd Openruimtegebied art. 4. In deze zones zijn handelingen toegelaten inzake waterbeheer. Daarnaast zijn in art. 1.4 en 1.6 bepalingen over waterbeheer opgenomen, waarbij aangegeven wordt dat de niet bebouwde of ontwikkelde delen van het gebied zoveel als mogelijk groen worden ingevuld, mede gelet op de compensatie van inname van waterbergend vermogen. Tevens zijn bepalingen over de afwatering van de aanpalende landbouwpercelen en de bestaande grachten opgenomen, en zijn specifieke bepalingen opgenomen m.b.t. het maximaal behouden van het waterbergend vermogen, het beperken van de verzegelingsgraad en het voorzien van voldoende infiltratie- en buffervoorzieningen. Verder verwijst de Vlaamse Regering ook naar bijlage V bij het GRUP, het plan-MER. In §7.4 van stap 3 wordt de impact op de overstromingsgevoeligheid ter hoogte van de geplande uitbreiding van het hoogspanningsstation te Izegem besproken. Rekening houdende met het feit dat er ruimte voorzien is voor de inname van waterbergend vermogen (met name binnen de zones die herbestemd worden naar gemengd openruimtegebied) worden de mogelijke effecten als verwaarloosbaar tot beperkt negatief beoordeeld.

Dit advies geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt meer duidelijkheid gevraagd omtrent de inrichting van het hoogspanningsstation Izegem/Lendelede, met o.m. de locatie van de onderhoudsgebouwen, de waterberging, de buffering,… Men vraagt om de onderhoudsgebouwen maximaal naar achter te schuiven.

In antwoord hierop geeft de Vlaamse Regering aan dat het GRUP nog geen omgevingsvergunning inhoudt. Het GRUP legt alle bestemmingen en ruimtelijk vertaalbare maatregelen vast op perceelsniveau, en dit in functie van het realiseren van de doelstellingen van het plan. In de omgevingsvergunningsaanvraag zal door de netbeheerder volledige duidelijkheid moeten worden gegeven over de inrichting met een gedetailleerd plan. De door de bezwaarindiener aangehaalde elementen betreffen deels aspecten die zich situeren op projectniveau (omgevingsvergunning) of uitvoeringsniveau. De Vlaamse Regering geeft aan dat in de stedenbouwkundige voorschriften wel verschillende principes en randvoorwaarden worden vastgelegd, die een ruimtelijk en op milieuvlak aanvaardbaar project garanderen. Het gaat onder meer om inrichtingsprincipes en voorwaarden omtrent landschappelijke integratie en buffering (art.1.4 en art.2) en het waterbeheer, met inbegrip van het waterbergend vermogen (art. 1.4 en 1.6). Bovendien legt art. 1.9 het voegen van een inrichtingsstudie bij de vergunningsaanvraag op, waarin moet worden ingegaan op onder meer de maximale landschappelijke integratie in de omgeving en de wijze waarop voldaan wordt aan de bepalingen over water en op de inrichting van de buffer en het gemengd openruimtegebied (art.4).

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt in algemene bewoordingen protest geuit tegen de bestaande hoogspanningslijn die nu verzwaard wordt. Er wordt verwezen naar de buurlanden, waar men er beter in slaagt woonwijken te vermijden. Men pleit voor een ondergrondse aanleg langsheen de woonwijken. Men wijst er in dat kader op dat het tracé in bijvoorbeeld Deerlijk over of in de buurt van veel woningen, kinderdagverblijven, scholen, kinderboerderij en groot deel van het centrum loopt en vraagt om hier, zoals ook op andere tracégedeelten gebeurt, een ondergrondse aanleg te voorzien, hetgeen voordelen heeft op gezondheidsvlak.

De Vlaamse Regering neemt akte van het protest tegen de verzwaring van de bestaande 380 kV hoogspanningslijn, maar geeft in antwoord hierop aan dat volgens de decretale bepalingen een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringplan uitvoering moet geven aan het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). De richtinggevende en bindende delen van de structuurplannen binden de plannende overheid (art. 2.1.2, § 2 en 3 VCRO). In het richtinggevende gedeelte van het RSV wordt gesteld dat de draagstructuren of de tracés van bestaande bovengrondse hoogspanningsleidingen bij voorrang in aanmerking komen voor het aanbrengen van bijkomende elektrische geleiders, indien zij daarvoor ontworpen zijn. De ruimtelijke principes die in voorliggend dossier gebruikt worden, volgen aldus uit het Ruimtelijk Structuur Vlaanderen. Op deze principes is in de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage IIIb bij het GRUP, ingegaan onder §4.4.2. Daarin is opgenomen dat eerst wordt gekeken of er versterkt kan worden, vervolgens het herbenutten van bestaande tracés wordt onderzocht, hierna gezocht wordt naar mogelijkheden om te bundelen met bestaande lijnvormige structuren en in laatste orde cross country-verbindingen in overweging worden genomen. Overeenkomstig de vigerende regelgeving moeten enkel de redelijke alternatieven worden onderzocht. Bij het bepalen van de 'redelijkheid' van een alternatief moet in de eerste plaats rekening worden gehouden met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan (zie bv. RvS 2 juli 2019, nr. 245.039, vzw ARMA e.a.). Het komt aan de initiatiefnemer toe om de doelstelling van het plan of project te bepalen. Tevens wordt rekening gehouden met de beleidsopties uit het richtinggevende gedeelte van het RSV. De Raad van State aanvaardt dat beleidsopties gevolgen kunnen hebben voor de redelijkheid van een alternatief (zie bv. RvS 10 september 2012, nr. 220.537, RALDES). Bovendien heeft de Raad reeds uitdrukkelijk aangegeven dat het niet onredelijk is om bepaalde alternatieven uit te sluiten omdat zij niet stroken met de principes uit de structuur- of beleidsplanning (RvS 6 februari 2018, nr. 240.665, Peleman e.a.)). In het RSV wordt in eerste instantie ingezet op de versterking van bestaande lijnen zoals ook omgeschreven wordt in de toelichtingsnota. Dit ruimtelijk beleid wordt voornamelijk ingegeven door het principe van efficiënt ruimtegebruik, alsook het stand-still-principe voor de lengte van het bovengrondse hoogspanningsnet. Hierbij moeten bestaande lijnen worden versterkt, herbenut en gebundeld. Het reeds bestaande 380kV-netwerk tussen Izegem en Avelgem geheel onverlet laten en daarentegen voorzien in een nieuwe elektriciteitsverbinding strijdt dan ook regelrecht met het beslist beleid. Een dergelijk alternatief kan niet als een redelijk worden beschouwd.

Bovendien worden de redelijke alternatieven geselecteerd via een 'getrapte werkwijze', waarbij de redelijkheid steeds wordt beoordeeld in het licht van het Europees voorzorgsbeginsel als algemeen beginsel van milieubeleid. De proportionele toepassing van het voorzorgsbeginsel vormt tevens één van de ruimtelijke principes van het plan. Overeenkomstig het voorzorgsbeginsel dient de blootstelling aan magnetische velden zoveel als mogelijk te worden beperkt, waarbij het overspannen van woningen en

onbebouwde percelen in woongebied zoveel als mogelijk wordt vermeden. Het voorzorgsbeginsel wordt voor ieder tracé en/of corridor toegepast, in zoverre deze alternatieven voldoen aan de hoofddoelstellingen van het GRUP. Op basis van deze werkwijze vormen de redelijke alternatieven één (logisch) ruimtelijk samenhangend tracé dat in overeenstemming is met het beslist beleid én het voorzorgsbeginsel.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat met het GRUP Ventilus een bestaande feitelijke toestand voor het eerst juridisch wordt verankerd en voor de toekomst bestendigd. Een grondiger alternatievenonderzoek met betrekking tot het herbenutten van bestaande hoogspanningsleidingen tussen Izegem en Avelgem dringt zich dan ook op. Momenteel is er op het gewestplan geen overdruk voor hoogspanningslijnen aangeduid voor de bestaande lijn die nog eens zal worden verzwaard en juridisch zal worden verankerd. Er is vandaag dus nog geen planologische context en niets staat eventueel verwijderen op termijn in de weg. Deze feiten worden ook zo aangehaald in de toelichtingsnota. Het GRUP creëert met andere woorden een volstrekt nieuwe juridische situatie. In die optiek is het onredelijk om bij het bepalen van het tracé geen concrete alternatieven tracés te onderzoeken omdat er reeds bestaande hoogspanningslijn aanwezig zou zijn.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt de Vlaamse Regering dat de richtinggevende en bindende delen van de structuurplannen de plannende overheid binden (art. 2.1.2, § 2 en 3 VCRO). In het richtinggevende gedeelte van het RSV wordt gesteld dat de draagstructuren of de tracés van bestaande bovengrondse hoogspanningsleidingen bij voorrang in aanmerking komen voor het aanbrengen van bijkomende elektrische geleiders, indien zij daarvoor ontworpen zijn. De bestaande, vergunde 380 kV-verbinding tussen Izegem en Avelgem komt tegemoet aan dit ruimtelijk principe, zoals opgenomen in het richtinggevend gedeelte van het RSV. Een ander alternatief dat volledig abstractie maakt van deze bepalingen uit de structuurplanning is geen redelijk alternatief. De Vlaamse Regering benadrukt wel dat het RSV louter een aantal principes bevat waaraan ruimtelijke uitvoeringsplannen (verplicht) moeten voldoen. Het is vervolgens op het niveau van het ruimtelijk uitvoeringsplan zelf dat de bevoegde overheid, rekening houdend met de principes uit het richtinggevende en bindende gedeelte van de betrokken structuurplannen, de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar moet afwegen en daarbij rekening moet houden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen (cf. art. 1.1.4 VCRO).

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het onderzoeken van een boven- of ondergrondse aanleg van de hoogspanningsverbinding rond in plaats van over dorpscentra als Deerlijk, Bavikhove of Harelbeke wettelijk verplicht is en dat het MER derhalve onvolledig en gebrekkig is. Voorstellen zijn het verplaatsen van de masten naar de Ring rond Deerlijk, 2 km naar het noorden opschuiven of langs de N36, met het oog op het vrijwaren van Deerlijk en Beveren-Leie, vanaf de mast op hoek met de Vierkeerstraat/Asselstraat in Bavikhove de lijn te laten doorlopen tot aan of net over de

N36, om dan aan te sluiten op het verdere traject in Izegem. Een bezwaarindiener suggereert een tracé langsheen de E17 en E403.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar de vigerende regelgeving, waarbij enkel redelijke alternatieven op hun milieueffecten moeten worden onderzocht. De redelijkheid van een alternatief wordt in de eerste plaats bepaald door de plandoelstellingen. Tevens wordt rekening gehouden met de beleidsopties zoals opgenomen in het richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). Zowel de plandoelstellingen als het RSV stellen het principe voorop om nieuwe hoogspanningslijnen zoveel als mogelijk te bundelen met de bestaande infrastructuur (waaronder reeds bestaande hoogspanningslijnen). Dit ruimtelijk beleid wordt voornamelijk ingegeven door het principe van efficiënt ruimtegebruik en het stand-still-principe voor de lengte van het bovengrondse hoogspanningsnet. Hierbij moeten bestaande lijnen worden versterkt, herbenut en gebundeld. Het bestaande tracé tussen Brugge Waggelwater en de N368 en het bestaande tracé tussen het hoogspanningsstation Izegem en Avelgem komen hierbij in aanmerking om te versterken. Een, al dan niet gedeeltelijk, nieuw (bovengronds of ondergronds) tracé in deze zone strijdt dan ook regelrecht met het beslist beleid. Een dergelijk alternatief kan niet als redelijk worden beschouwd en hoeft derhalve niet onderzocht te worden in het effectenonderzoek. Het tracé voor een nieuwe hoogspanningsverbinding overlapt nergens met druk bevolkte gebieden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op het niet onderzoeken van een bundeling met het kanaal Roeselare-Leie of spoorwegen. Men stelt dat het argument dat het geen Vlaamse bevoegdheid betreft, niet aanvaardbaar is. In een bezwaarschrift wordt gesteld dat in de zone langsheen het kanaal tussen Roeselare en Izegem, tot zelfs Ingelmunster, voldoende onbebouwde industriepercelen beschikbaar zijn om de leiding ondergronds aan te leggen.

Een andere bezwaarinindiener stelt voor te bundelen met de N36 voor hetzelfde tracégedeelte. Men wijst op de beschikbare infrastructuur waarmee men kan bundelen.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering in eerste instantie naar de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. In §5 wordt de mogelijke bundeling van bovengrondse hoogspanningslijnen met lijninfrastructuren van Vlaams niveau conform het RSV binnen het studiegebied nagegaan. In §5.3.2. en §5.3.3. worden de mogelijke hoofdwegen en hoofdspoorwegen opgesomd die (gedeeltelijk) in aanmerking komen om mee te bundelen, in §5.3.4. wordt geduid dat binnen het studiegebied geen hoofdwaterwegen gelegen zijn waarmee gebundeld kan worden. Het kanaal Roeselare-Leie werd in het RSV niet geselecteerd als hoofdwaterweg.

De N36 tussen de E403 en Izegem werd slechts over een afstand van ca. 1,5 km aangeduid als primaire weg, verderop is geen lijninfrastructuur van Vlaams niveau beschikbaar om verder mee te bundelen. Een bundeling met de N36 is in dat opzicht eerder een cross country tracé. Daarnaast dient bij het bepalen van een nieuw tracé ook rekening gehouden te worden met het voorzorgsprincipe. Langs de N36 bevinden zich heel wat woningen en woonwijken. Een nieuwe overspanning van dicht bevolkte gebieden dient zoveel mogelijk vermeden te worden. Bijgevolg werd een bundeling met de N36 als niet redelijk beschouwd. Indien de bezwaarindiener een ondergronds alternatief zou bedoeld hebben in bundeling met de N36, kan geantwoord worden dat ook hier onvoldoende vrije ruimte

aanwezig is, zowel ten noorden als ten zuiden van de N36. De N36 tussen de E17 tot aan N43 in Harelbeke bevindt zich nabij de 380 kV lijn die kan versterkt worden; het versterken van bestaande lijnen geniet volgens het RSV de voorkeur.

De spoorlijn tussen Zedelgem en Kortrijk kruist op meerdere plaatsen een grote concentratie aan woningen, die slechts kan vermeden worden door een relatief grote bocht te maken. Een bundeling hiermee werd bijgevolg niet redelijk geacht.

Voor een ondergrondse aanleg gebundeld met het kanaal Roeselare-Leie wordt verwezen naar §4.1.4 van de scopingnota waarin wordt aangegeven dat de sleufbreedte bij 6 circuits ca. 17,6m bedraagt en de werkzone ca. 60m en de sleufbreedte bij 4 circuits ca. 40m bedraagt en de werkstrook meer dan 70m. Er is in de omgeving van Izegem zowel ten noorden als ten zuiden onvoldoende vrije ruimte om een ondergrondse 380 kV verbinding te realiseren (zowel bij een aanleg in 4 als 6 circuits).

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt met betrekking tot het tracégedeelte Izegem-Avelgem verwezen naar de bestaande, iets noordelijk gelegen hoogspanningslijn die wel juridisch/planologisch verankerd is; men is van mening dat de verzwaring van deze lijn als alternatief had moeten onderzocht worden.

In antwoord op deze bezwaren wijst de Vlaamse regering er op dat bij de samenstelling en selectie van de redelijke alternatieven voor het RUP, onder meer rekening is gehouden met een aantal principes uit het RSV, waaronder het bundelingsprincipe. De Raad van State aanvaardt dat beleidsopties gevolgen kunnen hebben voor de redelijkheid van een alternatief (zie bv. RvS 10 september 2012, nr. 220.537, RALDES). Bovendien heeft de Raad reeds uitdrukkelijk aangegeven dat het niet onredelijk is om bepaalde alternatieven uit te sluiten omdat zij niet stroken met de principes uit de structuur- of beleidsplanning (RvS 6 februari 2018, nr. 240.665, Peleman e.a.). Om te komen tot een selectie van redelijke tracé-alternatieven en/of corridors waarin redelijke tracé-alternatieven voor nieuwe bovengrondse hoogspanningsleidingen in het plan-MER zullen worden onderzocht, is een getrapte werkwijze gehanteerd, waarbij in een eerste stap is onderzocht welke bestaande hoogspanningsleidingen kunnen worden versterkt. Het RSV bepaalt immers dat de "draagstructuren of de tracés van bestaande bovengrondse hoogspanningsleidingen (…) bij voorrang in aanmerking [komen] voor het aanbrengen van bijkomende elektrische geleiders, indien zij daarvoor ontworpen zijn" (gecoördineerde versie RSV 2011, p. 402-403). Het begrip "bestaande" hoogspanningsverbinding moet letterlijk worden geïnterpreteerd: een hoogspanningsvoeding die enkel planologisch is verankerd kan immers niet in aanmerking komen "voor het aanbrengen van bijkomende elektrische geleiders". Die verbinding bestaat immers in werkelijkheid nog niet. Om die reden gaat het RUP voor de bestaande 380 kV-lijn tussen Izegem en Anzegem enkel uit van een versterking van de bestaande 380 kV-lijn. Een alternatief dat hiervan abstractie maakt is geen redelijk alternatief.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Tracédeel 'Ondergronds brengen van 150 kV-verbindingen'

In een bezwaarschrift wordt gevraagd om voor wat betreft de 150 kV-verbinding Oostende Slijkens - Brugge te opteren voor een ondergronds tracé ter hoogte van de huidige bovengrondse lijn. Men wijst erop dat daar veel minder woningen aanwezig zijn t.o.v. de Oostendsesteenweg.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar §4.1.4 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij het GRUP, waarin wordt aangegeven dat ondergrondse 150 kV verbindingen bijna altijd worden aangelegd in openbare wegenis (domein) en dat dit zowel in lokale als bovenlokale wegen kan, gezien dit doorgaans gepaard gaat met smallere sleufbreedtes, waardoor de aanleg in wegenis mogelijk is. Het richtinggevende gedeelte van het RSV bepaalt trouwens uitdrukkelijk dat ondergrondse hoogspanningsleidingen, in functie van de technische beperkingen, zoveel mogelijk worden aangelegd in leidingstroken en gebundeld met lijninfrastructuren van bovenlokaal niveau. Verder verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat de 0,4 µT contour rondom deze 150 kV verbinding werd berekend op ca. 3,95 meter. Er zijn geen woningen gelegen binnen deze afstand rondom het tracé. Een ondergronds alternatief welke het bestaande tracé volgt, is geen redelijk alternatief.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gevraagd om bij de realisatie van de leidingstraat ter hoogte van de N9 rekening te houden met de nieuwe inrichtingsprincipes voor interlokale wegen, waarbij fietspaden zonder niveauverschil met de rijbaan verdwijnen. Ook op het moment van realisatie heeft deze selectie impact op de te voorziene omleidingen en dergelijke.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze vraag maar stelt dat dit uitvoeringsgerelateerde aspecten betreft. In het GRUP worden de principes van de Leidingstraat vastgelegd in art. 6 van de Stedenbouwkundige Voorschriften, gevoegd als Bijlage II bij het GRUP. Hierin is in §6.2 opgenomen dat voor de leidingstraat Slijkens (Oostende) – Brugge Waggelwater en Brugge Blauwe Toren – Brugge Waggelwater geldt dat waar de leidingstraat wordt aangelegd door middel van een open sleuf, breedte en ligging ervan beperkt worden tot de breedte van het openbaar domein, met uitzondering van de zones waar de aansluiting gebeurt tussen de sleufloze techniek en de open sleuf. In het kader van andere bezwaarschriften wordt aan dit voorschrift toegevoegd dat de heraanleg van het openbaar domein op een kwalitatieve manier dient te gebeuren.

Dit bezwaarschrift geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In een enkele reactie wordt aangegeven dat het tracé Bredene - Brugge de polders ontsiert.

De Vlaamde Regering neemt akte van dit standpunt en verwijst naar de plandoelstelling 5 van dit GRUP waarin de optimale vervanging van de 150 kV-verbinding Slijkens/Oostende - Brugge-Waggelwater wordt voorzien. Hiertoe werd op het grafisch plan (zie Bijlage I) een tracé voor een leidingstraat aangeduid, zodat het mogelijk wordt deze verbinding ondergronds te brengen.

Dit bezwaarschrift geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

Hoofdstuk 3, Deel 13, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema EMF- Gezondheid

Algemeen

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt in algemene bewoordingen, zonder verdere argumentatie, bezwaar gemaakt tegen het toenemen van het elektromagnetisch veld gekoppeld aan de (nieuwe of bestaande) hoogspanningslijnen.

De Vlaamse regering neemt akte van deze opmerking en bevestigt dat magnetische velden toenemen bij de installatie van nieuwe hoogspanningslijnen. Er wordt verwezen naar de Toelichtingsnota, waar in §5.5.2 meer informatie is opgenomen over het voorzorgsprincipe m.b.t. het elektrisch magneetveld, de normen, het afsprakenkader en de monitoring, en over de methodiek voor berekeningen en de resultaten ervan. Deze opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

Verschillende gemeentes wijzen er in hun advies op dat de overheid de verantwoordelijkheid heeft om passende bindende maatregelen op te leggen die de nodige bescherming bieden aan mens en milieu; in haar arrest van 15 juni 2023 (RvVb-A-2223-0977) heeft de raad bevestigd dat er geen onomstotelijke bewijs moet zijn op schadelijke effecten opdat de overheid passende actie moet ondernemen om potentiële gevaren voor mens en milieu aan te pakken. Ook in bezwaarschriften wordt geëist dat een afdwingbaar kader wordt ingevoerd, waarbij maximale stralingsniveaus worden opgelegd én sancties worden bepaald wanneer deze worden overschreden. Men hekelt vergelijkingen met normering voor GSM-straling en benadrukt de noodzaak van actuele normen.

De Vlaamse regering verwijst in antwoord op dit bezwaar naar het Besluit over de oprichting van het monitoringsnetwerk dat principieel werd goedgekeurd op 7 juli 2023. Dit besluit voorziet in de oprichting van het monitoringsnetwerk en de publicatie van de meetresultaten en simulaties, dat publiek consulteerbaar zal worden gemaakt, ter uitvoering van de aanbevelingen van de intendant. Voor acute blootstelling werd een bindende norm ingevoerd in Hoofdstuk 6.14. Dit maakt handhavend optreden bij overschrijdingen mogelijk.

Wat betreft langdurige blootstelling heeft de Vlaamse regering geopteerd voor een voorzorgbeleid waarbij aan de hand van een bindend Afsprakenkader beperkende maatregelen worden genomen om zoveel mogelijk de blootstelling te verminderen. Dit kader is van toepassing op elk project tot oprichting van een nieuwe hoogspanningsverbinding of wijzigingen van een hoogspanningsverbinding, en blijft niet beperkt tot vergunningsplichtige projecten. De Vlaamse regering is van mening dat het Afsprakenkader kan gezien worden als passende bindende maatregelen. Dit wordt ook bevestigd door de gezondheidsexperten van de Klankbordgroep Gezondheid (Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid, opgenomen als Bijlage IX bij voorliggend GRUP).

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 op dit punt aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat onvoldoende, of onvoldoende heldere informatie beschikbaar is over de gezondheidsimpact van een hoogspanningslijn, met de nodige stress en zorgen tot gevolg. Men vraagt garanties en duidelijkheid.

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. Er is volgens de experten van de Klankbordgroep enkel consensus onder wetenschappers dat er bij bevolkingsonderzoeken een statistisch verband gevonden wordt tussen wonen in de buurt van hoogspanningslijnen en het meer voorkomen van kinderleukemie. Een overzicht van de meest recente stand van zaken van het onderzoek naar mogelijke gezondheidseffecten van magnetische velden is opgenomen in deel 1.2 van bijlage 5.1 van de Scopingnota.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt in algemene bewoordingen ingegaan op de impact op de leefbaarheid en de gezondheidsrisico's op lange termijn voor zowel volwassenen als minderjarige bewoners van woningen, al dan niet in combinatie met werkplekken of scholen, onder of in de onmiddellijke nabijheid van de nieuwe hoogspanningslijnen. Een aantal bezwaarindieners stelt dat ze zelf maatregelen nemen om de eigen vermogenkabels af te schermen, terwijl de nieuwe kabels veel hogere vermogens zullen transporteren. Men stelt eveneens dat door de gezondheidseffecten de gezondheidszorg overbelast zal geraken.

In antwoord op deze bezwaren wenst de Vlaamse regering erop te wijzen dat de gevolgen op vlak van gezondheid een belangrijk aandachtspunt doorheen het planproces vormen. Zo is zowel bij het uitwerken van de verschillende alternatieve tracés als in het plan-MER rekening gehouden met het voorzorgsprincipe. Dit principe biedt de mogelijkheid een afweging te maken tussen de mogelijke deels onbekende risico’s van een project en de maatschappelijke voordelen, en om via proportionele maatregelen de risico’s zoveel mogelijk te verminderen. De Vlaamse regering heeft hieraan invulling gegeven door het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden waarvan de maatregelen worden toegepast. In het kader van het voorzorgsprincipe is een jaargemiddelde blootstelling van 0,4 µT gehanteerd als richtwaarde voor blootstelling. Het afsprakenkader is gericht op maatregelen voor kinderen onder de 15 jaar omwille van het statistisch verband met het meer voorkomen van kinderleukemie. Concreet wordt aanbevolen om kinderen jonger dan 15 jaar niet langdurig bloot te stellen aan een jaargemiddelde (dus langdurige) straling van meer dan 0,4 µT. Werken onder een hoogspanningslijn wordt, zoals vermeld in de definities van het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium, niet beschouwd als langdurige blootstelling. In de Toelichtingsnota bij het GRUP is in §5.5.2.2 verder informatie over het Afsprakenkader en de Convenant toegevoegd; beide documenten zijn integraal als bijlage gevoegd bij de Toelichtingsnota.

Het uiteindelijke tracé, met inbegrip van de vraag waar een ondergrondse aanleg moet worden voorzien, is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens rekening gehouden met het voorzorgsbeginsel, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. In het plan-MER worden geen milderende maatregelen op vlak van gezondheid voorgesteld.

Het is niet duidelijk waarom de bezwaarindieners het nodig vinden om vermogenskabels af te schermen, dat kan soms nodig zijn om interferentie te voorkomen. Moderne

elektronische apparatuur is normaal gezien bestand tegen mogelijke interferenties door de elektromagnetische straling van hoogspanningsverbindingen.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het tracé, waar door middel van vreemde bochten wordt getracht om zoveel mogelijk woningen te mijden en waar in dichtbebouwde gebieden ondergronds gegaan wordt; men is van mening dat hiermee aangetoond wordt dat men wel degelijk op de hoogte is van de gezondheidsrisico's.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar het voorzorgsprincipe, zoals toegepast in Vlaanderen volgens de aanbevelingen van de Europese Commissie en de WHO. Zoals verder verduidelijkt en geactualiseerd in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, is het voorzorgbeleid vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden. Het uitgangspunt van het afsprakenkader is het zoveel mogelijk vermijden van langdurige blootstelling aan meer dan 0,4 µT van bewoonde gebouwen en gevoelige bestemmingen. Bij de bepaling van de werktracés en het uiteindelijke, in voorliggend GRUP opgenomen gekozen tracé, is uitgegaan van dit principe. De Vlaamse Regering wilt erop wijzen dat een bovengronds traject met scherpe hoeken het gebruik van opeenvolgende zware stopmasten vereist, dewelke een grotere grondinname en het gebruik van stalen mastarmen in plaats van isolerende mastarmen vragen. Zoals beschreven in §4.1.3 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP, wordt dus de voorkeur gegeven aan hoeken van minder dan 15 gon om de grondinname en visuele impact te beperken. Ondergrondse verbindingen volgen meestal het openbaar domein en kunnen ook technisch gezien meer bochten bevatten.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

Flankerend beleid

In een bezwaarschrift wordt aangegeven dat het advies van de Intendant niet werd gevolgd met betrekking tot de aanbevelingen inzake gezondheid aan de Vlaamse Regering. De intendant gaf immers aan dat 100µT voor kortstondige en 0,4µT voor langdurige blootstelling moesten worden vastgelegd in wetgeving, in uitvoeringsbesluiten en/of in bindende afsprakenkaders. Dit is volgens de bezwaarindieners niet gebeurd, men wijst erop dat er nog geen Vlaamse juridisch afdwingbare normen zijn. Ook Natuurpunt dringt aan om alle initiatieven onverminderd verder te zetten en tijdig tot een goed einde te brengen, nl. voor de definitieve goedkeuring van het GRUP of uiterlijk het afleveren van de omgevingsvergunningen, waarbij de gezondheidsaspecten eerst komen. Een bezwaarindiener wijst erop dat een groene buffer de effecten van een elektromagnetisch veld niet kan milderen.

De Vlaamse regering bereidt volgens sommige bezwaarindieners een wijziging van het Vlarem en bindende afsprakenkaders voor acute en chronische blootstelling voor, maar deze regelgeving is tot op heden nog niet goedgekeurd. Er zijn met andere woorden geen garanties inzake handhaving en normbepaling, dit wordt doorgeschoven, zodat ondergetekende geen zekerheid hebben op het vlak van gezondheidseffecten. Dit is onzorgvuldig bestuur en een schendig van het rechtszekerheidsbeginsel.

Ook andere bezwaarindieners vragen meer duidelijkheid over de flankerende maatregelen die zullen genomen worden om het elektromagnetisch veld te beperken dan wel de woningen te beschermen, welke afschermingsmaatregelen zullen genomen worden of hoe de blootstelling zal beperkt worden voor zowel bewoners als werknemers.

De Vlaamse regering verwijst in antwoord op dit bezwaar naar §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP. Voor acute blootstelling is het wetgevend kader van kracht sinds 4 oktober 2023, een regeling werd toegevoegd aan VLAREM II via het besluit van 7 juli 2023 van de Vlaamse regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne en het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft de magnetische velden van hoogspanningsverbindingen.

Daarnaast wordt in Vlaanderen voorzorg toegepast door een Afsprakenkader met bijhorende Convenant met bindende afspraken om langdurige (chronische) blootstelling aan magnetische velden van meer dan 0,4 µT zoveel mogelijk te beperken. De Vlaamse overheid engageerde zich daarbij om een aantal maatregelen uit te voeren en sloot bijkomend een Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium, om bron- en ruimtelijke maatregelen te nemen. Het voorgaande biedt de nodige garanties qua handhaving. Zoals verder omschreven in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota bevatten het Afsprakenkader en het Convenant bronmaatregelen om langdurige blootstelling aan jaargemiddeld meer dan 0.4 µT zoveel mogelijk te vermijden; zowel het Afsprakenkader als het Convenant zijn integraal in bijlage gevoegd bij de Toelichtingsnota. De Vlaamse regering volgt hiermee de vraag van de Intendant die aangaf dat er zaken moeten vastgelegd worden in wetgeving, besluiten of bindende afsprakenkaders.

Een groenbuffer is inderdaad niet bedoeld om de effecten van de elektromagnetische straling te milderen, maar wel om visuele hinder te milderen.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden bedenkingen geuit bij het Afsprakenkader voor chronische blootstelling, dat nog niet afgerond was op moment van voorlopige vaststelling. Men wijst erop dat dit kader tussen de Vlaamse Regering en Elia, vermits het in de praktijk niet afdwingbaar is voor omwonenden en enkel van toepassing is bij de toekennen van de vergunning en dus niet bruikbaar wanneer bij uitbating van de lijn overschrijdingen vastgesteld worden van de voorspelde blootstelling aan straling. Men is van mening dat het hoogstens enkele niet-bindende beloftes betreft die geen enkele garantie bieden op bescherming voor de gezondheid van mens en milieu, zeker gelet op het ontbreken van sancties. Ook lokale besturen worden niet betrokken bij de beoordeling van concrete omstandigheden. Andere bezwaarschriften vragen garanties dat het kader wordt uitgevoerd.

Men betreurt dat er geen afdwingbaar kader is met de maximale jaargemiddelde belastingen en stralingsniveaus, met daaraan gekoppeld sancties dan wel compensaties, aankoop of onteigening wordt gekoppeld aan het monitoringsnet. Men vraagt garanties dat de straling onder het jaargemiddelde van 0,4 µT zal blijven, door het verankeren van deze norm in Vlarem. Sommige bezwaarindieners vragen hoe zal worden ingegrepen op die momenten waarop het monitoringssysteem een waarde hoger dan 0,4 µT registreert,

men vraagt of de transportcapaciteit dan onmiddellijk wordt gevraagd of dat andere maatregelen worden genomen.

In antwoord op deze opmerkingen verwijst de Vlaamse regering naar het vigerende wetgevend kader voor de acute blootstelling aan magnetische velden van hoogspanningsverbindingen, met name de Vlarem-regeling (HS 6.14) met de norm van 100 µT, die van kracht is sinds 4 oktober 2023. Een norm is hier de aangewezen manier om blootstelling te beperken omwille van de oorzakelijke verbanden met gezondheidseffecten bij ogenblikkelijke blootstelling aan waarden die hoger zijn dan de norm. Dit maakt handhavend optreden bij overschrijdingen mogelijk.

Daarnaast wordt in Vlaanderen voorzorg toegepast, gericht op het zoveel mogelijk vermijden van chronische blootstelling aan jaargemiddeld meer dan 0.4 µT. Omdat er geen oorzakelijk verband is vastgesteld tussen de blootstelling aan magnetische velden en het optreden van leukemie bij kinderen, is er geen grond voor een norm die niet mag worden overschreden. Vanwege het in wetenschappelijk onderzoek gevonden statistische verband past de Vlaamse overheid het voorzorgsprincipe toe volgens de aanbevelingen van de Europese Commissie en de WHO om de blootstelling aan jaargemiddeld meer dan 0.4 µT zoveel mogelijk te vermijden. Het voorzorgprincipe is, zoals omschreven in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, opgenomen in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden. Dat Afsprakenkader bevat ook een Convenant afgesloten tussen de Vlaamse regering en de netbeheerders. Het Convenant werd ondertussen ondertekend en de bepalingen worden ook toegepast in dit GRUP. In het Convenant zijn boeteclausules opgenomen als er niet conform de afspraken wordt gehandeld. In het Convenant is tot slot ook opgenomen dat lokale besturen advies kunnen geven op projecten die te maken hebben met het hoogspanningsnet. Zowel het Afsprakenkader als het Convenant zijn in bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

De Vlaamse regering volgt daarmee de adviezen over voorzorg die geformuleerd werden door de Klankbordgroep Gezondheid (Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid, opgenomen als Bijlage IX bij voorliggend GRUP). In lijn met deze adviezen is er, wegens het ontbreken van een oorzakelijk verband, geen grond voor een norm voor jaargemiddeld 0.4 µT. Voor maximale stralingsblootstelling is er een norm, gelijk aan 100 µT opgenomen in Vlarem (HS 6.14) die op geen enkel moment mag overschreden worden.

De Vlaamse regering verwijst in antwoord op dit bezwaar ook naar het besluit over de oprichting van het monitoringsnetwerk dat principieel werd goedgekeurd op 7 juli 2023. Dit besluit voorziet in de oprichting van het monitoringsnetwerk en de publicatie van de meetresultaten en simulaties, dat publiek consulteerbaar zal worden gemaakt, ter uitvoering van de aanbevelingen van de intendant. Als de sensoren een overschrijding meten van de norm van 100µT dan kan er wel opgetreden worden.

Wat betreft een koppeling van het compensatiebeleid aan de resultaten van de monitoring, wordt verwezen naar het betreffende onderdeel in voorliggend Besluit. Het compensatiebeleid is niet gebaseerd op blootstelling aan magnetische velden.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat voorliggend GRUP niet voldoet aan de richtlijnen van het Binnenmilieubesluit. Men betreurt dat de strenge richtlijnen uit dit besluit op 13 juli 2018 zijn versoepeld en vermoedt dat de politieke keuze tot versoepeling is ingegeven door de opstart van voorliggend planningsproces. Men vraagt of in de alternatieven- en milieubeoordeling van

voorliggend GRUP wel rekening kan gehouden worden met deze versoepelde normen, die een achteruitgang betreffen op vlak van gezondheid.

Men verwijst naar het arrest RvVb.A.2223/0977 (Mercator-Brueghel Asse), waar de Raad gesteld heeft dat het, bij gebrek aan bindend juridisch kader voor hoogspanningslijnen, niet onredelijk is te verwijzen naar de richtwaarden en interventiewaarden uit het richtlijnensysteem voor de opmaak van MER's en uit het Binnenmilieubesluit. Anderen stellen dat waar de bron van elektromagnetische straling zich bevindt, geen invloed heeft op de normen uit de richtlijn. Men is van mening dat uit het Binnenmilieubesluit kan worden afgeleid dat niemand langer dan 365 dagen mag blootgesteld worden aan waardes van 0,4 µT of hoger, en dat dus niet enkel rekening mag gehouden worden met de waarde van 20 µT. Men vraagt om 20 µT als acute norm toe te passen, waaruit volgt dat woningen niet overspannen kunnen worden. Tot slot wordt de vraag gesteld waarom er een verschil in waardes is binnen en buiten de woning.

De Vlaamse regering neemt akte van het vermoeden dat het Binnenmilieubesluit om politieke redenen werd aangepast. Bezwaarindieners wensen de richtlijnen uit het Binnenmilieubesluit in het huidige dossier toe te passen. Het Binnenmilieubesluit is echter niet van toepassing voor buitenbronnen, zoals expliciet opgenomen in art. 10 van hfst. 5 van het Binnenmilieubesluit. De Vlaamse Regering heeft er op basis van de aanbevelingen van de Intendant en na consultatie van experten van de Klankbordgroep Gezondheid (Verslag gevoegd als Bijlage IX bij voorliggend GRUP) voor geopteerd om voor acute (zonder uitmiddeling) effecten een norm, gelijk aan 100 µT, in te voeren in het nieuwe hoofdstuk 6.14 van VLAREM II. Dit besluit is thans in werking getreden. Voor langdurige blootstelling wordt geopteerd voor een voorzorgbeleid op basis van een bindend Afsprakenkader dat er op gericht is nieuwe situaties waar een langdurige blootstelling is aan gemiddeld meer dan 0,4 µT zoveel mogelijk te vermijden. Deze waarde stemt overeen met de richtwaarde voor extreem laag frequente elektromagnetische straling zoals vastgelegd in de bijlage bij het binnenmilieubesluit. In §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, is bijkomende duiding opgenomen over zowel de opname van 100 µT in Vlarem als het afsprakenkader (0,4 µT).

In een bezwaarschrift wordt ervan uitgegaan dat voorliggend GRUP strijdig is met vigerende wetgeving, door de voorspelde overstijgingen van de jaargemiddelde 0,4 µT.

In antwoord op deze opmerking verwijst de Vlaamse Regering naar de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. In §5.5.2 is verder ingegaan op het gehanteerde voorzorgsprincipe. Na consultatie van de experten van de Klankbordgroep Gezondheid (Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid, opgenomen als Bijlage IX bij voorliggend GRUP) wijst de Vlaamse regering erop dat er geen oorzakelijk verband is vastgesteld tussen de blootstelling aan magnetische velden en het optreden van leukemie bij kinderen. Daarom is er geen grond voor het vastleggen van een harde norm van 0.4 µT die niet mag worden overschreden. Vanwege het in wetenschappelijk onderzoek gevonden statistische verband past de Vlaamse overheid het voorzorgsprincipe toe volgens de aanbevelingen van de Europese Commissie en de WHO. Het voorzorgbeleid is vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden en heeft als uitgangspunt om zoveel mogelijk vermijden dat er situaties ontstaan waar er langdurige blootstelling (jaargemiddeld) is aan meer dan 0.4 µT. Dit is niet gelijk aan een verbod op het overschrijden van een jaargemiddelde waarde gelijk aan 0.4 µT. In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd, het Afsprakenkader is integraal gevoegd als bijlage bij de Toelichtingsnota.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat de bezwaarindiener niet op de hoogte werd gesteld van het feit dat het bewezen is dat straling en EMF schadelijk zijn voor de gezondheid. Een andere bezwaarindiener stelt dat niet werd verteld welke stralingswaarden aanwezig zullen zijn en welke de grenswaarden zijn die een gezond worden kunnen garanderen volgens Europese onderzoekscentra en gezondheidsinstanties. De bezwaarindiener geeft ook aan dat de waarden opgenomen in het Ventilusdossier volgens experten niet kloppen.

In antwoord op dit bezwaarschrift stelt de Vlaamse regering dat het voorzorgsprincipe aanbeveelt om zo weinig mogelijk situaties te creëren waar er langdurige blootstelling is aan magneetvelden van meer dan 0.4 µT. In de bijlagen van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP, werd het stralingsaspect in ruime mate toegelicht en behandeld. Het aspect straling is ook van belang bij de toepassing van het voorzorgprincipe dat vastgelegd is in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden en waar in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, omstandig op is ingegaan.

Voor alle onderzochte alternatieven is de zone waar jaargemiddeld meer dan 0.4 µT voorkomt, berekend. In de kaartenbundel bij de Toelichtingsnota, als Bijlage IIIb gevoegd bij voorliggend GRUP, is een visualisatie van deze berekeningen opgenomen voor het tracé zoals doorvertaald in het GRUP.

Omwille van het ontbreken van een oorzakelijk verband met gezondheidseffecten bij deze waarden, is het niet mogelijk om een norm op basis van deze waarde op te maken. Er is wel een norm die niet mag overschreden worden omwille van oorzakelijke verbanden met gezondheidseffecten bij overschrijding, nl. 100 µT. Deze norm is opgenomen in Vlarem (HS 16). In het dossier kan in het plan-MER teruggevonden worden dat deze norm niet overschreden wordt in voorliggend dossier.

De Vlaamse regering is van mening dat het aspect straling wel grondig is meegenomen in voorliggend dossier en bij de beoordeling van de verschillende alternatieven en bij het zoveel mogelijk vermijden van gevoelige bestemmingen.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 met betrekking tot het afsprakenkader aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat er weinig indicaties zijn dat het voorzorgsprincipe wordt toegepast in voorliggend GRUP. Men verwijst naar de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, Unesco, de Verklaring van Rio de Janeiro inzake Milieu en Ontwikkeling, het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, de Belgische Grondwet, ... en stelt dat voorliggend GRUP deze principes en wetten schendt door het voorzorgsprincipe niet voldoende toe te passen. Het voorzorgsprincipe stelt immers dat het onderzoek gebaseerd moet zijn op een zo volledig mogelijke wetenschappelijke evaluatie, terwijl hier de Nederlandse studie niet is meegenomen die de link legt tussen elektromagnetische velden en leukemie bij volwassenen. Anderen wijzen op het statistisch verband met kinderleukemie en zijn van mening dat de Vlaamse Regering te weinig doet om de risico's voldoende te mitigeren.

In antwoord op dit bezwaar wenst de Vlaamse regering erop te wijzen dat op basis van alle studies en adviezen een hoofdtransportverbinding met een transportcapaciteit van 6 GW een luchtlijn met wisselstroom is gekozen als de referentietechnologie. De ondergrondse aanleg in gelijkstroom is geen redelijk alternatief omdat een dergelijk

alternatief niet aan de plandoelstellingen kan voldoen. Dit is bevestigd door verschillende deskundigen die tijdens het planproces werden geraadpleegd. In zoverre er wordt gewezen op de gezondheidsrisico's, wijst de Vlaamse regering erop dat in de Scopingnota en Toelichtingsnota, gevoegd als resp. Bijlage VIII en III, wordt stilgestaan bij de gevolgen voor de gezondheid. Daaruit blijkt dat er bij wetenschappers consensus is dat er een statistisch verband wordt gevonden met het meer voorkomen van kinderleukemie bij langdurige blootstelling (jaargemiddeld hoger dan 0.4 μT).

Een recent rapport van de Nederlandse Gezondheidsraad vermeldt inderdaad voor leukemie bij volwassenen ook een statistisch verband met wonen in de buurt van hoogspanningslijnen. De Vlaamse regering heeft het rapport grondig bestudeerd en hierover ook de Klankbordgroep Gezondheid bijkomend geconsulteerd en stelt vast dat de meeste geraadpleegde gezondheidsexperts de conclusies van de Nederlandse Gezondheidsraad niet onderschrijven voor wat betreft de conclusies buiten het statistisch verband met kinderleukemie. Het Verslag van deze consultatie is integraal gevoegd als Bijlage IX bij voorliggend GRUP. In het Eindrapport van de Ventilus-Intendant, gevoegd als bijlage bij de Procesnota, wordt erop gewezen dat wetenschappelijk onderzoek enkel een statistisch verband aangeeft tussen magnetische velden en een verhoogde kans op kinderleukemie. Zoals reeds meermaals gesteld, neemt dit alles niet weg dat de gevolgen op vlak van gezondheid een belangrijk aandachtspunt doorheen het planproces vormen, zodat toepassing is gemaakt van het voorzorgsbeginsel.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het verzwaren van de hoogspanningslijn Izegem-Avelgem, door een dichtbevolkt gebied, in strijd is met het voorzorgsprincipe.

In antwoord op deze opmerkingen stelt de Vlaamse regering dat het voorzorgprincipe de mogelijkheid biedt om een afweging te maken tussen de mogelijke deels onbekende risico's van een project en de maatschappelijke voordelen en om via proportionele maatregelen de blootstelling zoveel mogelijk te verminderen. De Vlaamse regering heeft aan het voorzorgsprincipe invulling gegeven door het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, zoals uitgebreid omschreven in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota en integraal in bijlage 1 bij de Toelichtingsnota gevoegd, waarvan de maatregelen in voorliggend GRUP worden toegepast. Het Afsprakenkader is ook van toepassing op bestaande lijnen, hoewel er minder mogelijkheden zijn bij het verzwaren van de lijn. Concreet wordt voor dit deeltraject transpositie toegepast, wat ervoor zorgt dat de magneetveldzone versmalt ten opzichte van het niet werken met transpositie, met als gevolg dat de contouren met en zonder Ventilus zo goed als overeenstemmen.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het arrest RvVb.A.2223/0977 (Mercator-Brueghel Asse), waar de vergunning van Elia werd vernietigd omdat de gezondheidsimpact niet zorgvuldig was benaderd, in het bijzonder de impact op kinderen jonger dan 15 jaar. Men is van mening dat in voorliggend plan-MER het onderzoek naar de effecten beperkt en is eerder ingegaan op visuele hinder dan op mogelijke gezondheidseffecten. Cfr. het arrest wordt ook voor de gemeente

Lendelede geen enkele verduidelijking of motivering gegeven over de impact van de nieuwe cross country lijn en van de versterking van de bestaande hoogspanningsleiding op bestaande kinderdagverblijven en woningen. In het hele dossier wordt slechts beperkt ingegaan op de effecten van straling en de daarmee gepaard gaande gezondheidsrisico's, veel minder dan op visuele hinder en ruimtelijke inpassing. Gezondheid werd dus niet degelijk onderzocht.

Er is, volgens de Vlaamse regering, in tegenstelling wat in het bezwaar wordt gesuggereerd, wel aandacht besteed aan de effecten van magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. Al bij het begin van de opmaak van het GRUP werd beroep gedaan op gezondheidsexperts door de oprichting en raadpleging van de Klankbordgroep Gezondheid, die bovendien opnieuw werden geconsulteerd n.a.v. het openbaar onderzoek over het ontwerp van GRUP; het Verslag van deze consultatie is integraal gevoegd als Bijlage IX bij voorliggend GRUP. In het kader van het alternatievenonderzoek zijn de nodige berekeningen uitgevoerd om de blootstelling van de verschillende trajecten te kunnen bepalen, hetgeen mee in rekening is gebracht bij de uiteindelijke tracékeuze. Bijkomend werden, na o.a. aanbevelingen van de expert van de Intendant, zowel een norm voor acute effecten opgenomen in de milieuwetgeving als een Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, gebaseerd op voorzorg, opgemaakt voor chronische blootstelling (cfr. §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP). De maatregelen uit het Afsprakenkader zijn dus in de praktijk gebracht in voorliggend GRUP bij de uitwerking van de trajectkeuze die voorligt door o.m. het aantal woningen en onbebouwde woonpercelen van de verschillende trajecten met elkaar te vergelijken, door in te zetten op het vermijden van gevoelige gebouwen en door het opnemen van technische maatregelen zoals transpositie. Welke maatregelen mogelijk zijn om langdurige blootstelling in gevoelige gebouwen te vermijden bij zowel bestaande als bij nieuwe lijnen is opgenomen in het afsprakenkader bij het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium (integraal gevoegd als bijlage 1 bij de Toelichtingsnota. De maatregelen in het kader worden toegepast bij de nieuwe cross country lijn (traject met zo weinig mogelijk overspannen gebouwen) en bij de versterking van de bestaande hoogspanningslijn (door toepassen van transpositie).

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de tegenstrijdigheid van het voorzorgsprincipe met de stelling dat er geen gezondheidsrisico's zijn.

In antwoord op deze opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar §5.5.2 van de Toelichtingsnota en naar het Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid (resp. Bijlage III en Bijlage IX bij het GRUP).

Er is nooit een oorzakelijk verband aangetoond tussen de blootstelling aan magnetische velden van hoogspanningslijnen en gezondheidseffecten. Er is onder wetenschappers wel consensus dat er een statistisch verband is tussen magnetische velden van hoogspanningslijnen en het meer voorkomen van kinderleukemie. Gezondheidsexperts van de Klankbordgroep Gezondheid geven aan dat, ondanks het ontbreken van een oorzakelijk verband, er toch best voorzorg wordt toegepast. De Vlaamse Regering volgt de experts hierin en past het voorzorgprincipe toe. Het voorzorgprincipe geeft immers de mogelijkheid om een afweging te maken tussen de mogelijke deels onbekende risico’s van een project en de maatschappelijke voordelen, en om via proportionele maatregelen de

blootstelling zoveel mogelijk te verminderen. De Vlaamse regering heeft hieraan invulling gegeven door het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, waarvan de maatregelen worden toegepast, ondanks het ontbreken van een oorzakelijk verband.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar een mededeling aan de leden van de Vlaamse Regering (VR20120106MED0252-1), waar is opgenomen dat het overspannen van bestaande gevoelige functies bij nieuwe hoogspanningslijnen tot een minimum wordt beperkt; men uit het verwijt dat dit enkel geldt voor nieuwe lijnen en niet voor verzwaringen. Men stelt dat, als men het voorzorgsprincipe serieus neemt, men onmiddellijk alle verbindingen boven dorpscentra, woonwijken, scholen en kinderdagverblijven ondergronds zou moeten brengen en een verbod zou moeten instellen op het verzwaren van bestaande lijnen boven en rond scholen en kinderdagverblijven.

In antwoord op deze bezwaarschriften wijst de Vlaamse Regering erop dat de betreffende Mededeling aan de leden van de Vlaamse regering specifiek was bedoeld voor de Stevin- en Brabo- trajecten en dus specifiek voor nieuwe lijnen, niet voor versterkingen. Het huidige voorzorgbeleid is bovendien uitgebreider dan de maatregelen in de Mededeling en werd door de Vlaamse regering vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, zoals verder geduid in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP. Ook in het Afsprakenkader zijn aanbevelingen opgenomen over het vermijden van langdurige blootstelling bij gevoelige gebouwen. Het huidige Afsprakenkader bevat trouwens ook aanbevelingen voor verzwaringen van lijnen in tegenstelling tot de Mededeling waarnaar in het bezwaar verwezen wordt. Omwille het het ontbreken van een oorzakelijk verband tussen wonen in de omgeving van een hoogspanningslijn en gezondheidseffecten is het, in lijn met aanbevelingen van organisaties zoals de Wereldgezondheidsorganisatie, noodzakelijk om voorzorg zoals opgenomen in het afsprakenkader toe te passen; er is evenwel geen grond voor het verplichten om ondergronds te gaan bij scholen en kinderdagverblijven of om te verbieden dat bestaande lijnen mogen verzwaard worden boven en rond scholen en kinderdagverblijven.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat het voorzorgsbeginsel een sleutelrol speelt in het voeren van een preventief milieubeleid en inhoudt dat de overheid niet moet wachten op een wetenschappelijke consensus om potentiele gevaren voor het milieu en de mens aan te pakken maar dat ernstige aanwijzingen voldoende zijn. Dit is zeker het geval met EMF.

Vanwege het in wetenschappelijk onderzoek gevonden statistische verband past de Vlaamse regering het voorzorgsprincipe toe volgens de aanbevelingen van de Europese Commissie en de WHO. Het voorzorgbeleid is vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, zoals verder omschreven in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota en integraal gevoegd in bijlage 1 bij deze toelichtingsnota. Het voorzorgprincipe, zoals ook in dit dossier toegepast, biedt de

mogelijkheid een afweging te maken tussen de mogelijke deels onbekende risico's van een project en de maatschappelijke voordelen en om via proportionele maatregelen de blootstelling zoveel mogelijk te verminderen

De Vlaamse Regering wenst te benadrukken dat de gevolgen op vlak van gezondheid een belangrijk aandachtspunt doorheen het planproces vormen. Zo is zowel bij het uitwerken van de verschillende alternatieve tracés als in het plan-MER rekening gehouden met het voorzorgsprincipe, waarbij een jaargemiddelde van 0,4 µT is gehanteerd als richtwaarde voor blootstelling. Het uiteindelijke tracé, met inbegrip van de vraag waar een ondergrondse aanleg moet worden voorzien, is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens rekening gehouden met het voorzorgsbeginsel, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. In het plan-MER worden geen milderende maatregelen op vlak van gezondheid voorgesteld.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

In haar advies drukt het Waals gewest de hoop uit dat de strengste normen inzake volksgezondheid en het voorzorgsbeginsel zullen worden vastgesteld en nageleefd.

De Vlaamse Regering neemt akte van dit advies en verwijst naar §5.5.2 van de Toelichtingsnota, waar omstandig is ingegaan op de wijze waarop het voorzorgsprincipe in Vlaanderen en in voorliggend dossier is toegepast. In antwoord op dit advies wenst de Vlaamse regering erop te wijzen dat de gevolgen op vlak van gezondheid een belangrijk aandachtspunt doorheen het planproces vormen. Zo is zowel bij het uitwerken van de verschillende alternatieve tracés als in het plan-MER rekening gehouden met het voorzorgsprincipe. Zoals verder omschreven in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, is aan het voorzorgsbeginsel invulling gegeven door het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, waarvan de maatregelen worden toegepast. In het kader van het voorzorgsprincipe is een jaargemiddelde blootstelling van 0,4 µT gehanteerd als richtwaarde voor blootstelling. Het afsprakenkader is gericht op maatregelen voor kinderen onder de 15 jaar omwille van het statistisch verband met het meer voorkomen van kinderleukemie. Concreet wordt aanbevolen om kinderen jonger dan 15 jaar niet langdurig bloot te stellen aan een jaargemiddelde (dus langdurige) straling van meer dan 0,4 µT. Werken onder een hoogspanningslijn wordt, zoals vermeld in de definities van het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium, niet beschouwd als langdurige blootstelling. Zowel het Afsprakenkader als het Convenant zijn integraal in bijlage gevoegd bij de Toelichtingsnota.

Het uiteindelijke tracé zoals vastgelegd in voorliggend GRUP, met in begrip van de vraag waar een ondergrondse aanleg moet worden voorzien, is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereert op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens rekening gehouden met het voorzorgsbeginsel, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. In het plan-MER worden geen milderende maatregelen op vlak van gezondheid voorgesteld. In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van dit advies aangevuld en geactualiseerd.

In een bezwaarschrift wordt aangegeven dat er een denkfout gebeurt door te stellen dat woningen die reeds getroffen zijn door een bestaande overspanning zonder meer verder blootgesteld kunnen worden aan deze schadelijke magnetische velden.

In antwoord op deze opmerking stelt de Vlaamse Regering dat het voorliggende GRUP wordt vastgesteld in uitvoering van het RSV. In het richtinggevend gedeelte van het RSV wordt gesteld dat in functie van een efficiënt ruimtegebruik en om te verhinderen dat de toename van pijpleidingen en elektriciteitsleidingen de onbebouwde ruimte verder versnippert, de ruimtelijke kwaliteit vermindert en tot aantasting van het fysisch systeem en het ecologisch functioneren leidt, voor de toekomstige ontwikkeling een maximale bundeling met lijninfrastructuren van Vlaams niveau vooropgesteld wordt.

In functie van een efficiënt ruimtegebruik en om te verhinderen dat de bouw van hoogspanningsleidingen, zowel ondergronds als bovengronds, de ruimtelijke kwaliteit vermindert en tot aantasting van het fysisch systeem en het ecologisch functioneren leidt, wordt in het RSV voor de toekomstige ontwikkeling een nuttige bundeling met lijninfrastructuren van Vlaams niveau vooropgesteld, zonder dat het bundelingprincipe de verdere ontwikkeling van het hoogspanningsnet in het gedrang brengt

Deze principes uit het RSV verklaren de keuze om in de plandoelstellingen van onderhavig GRUP op te nemen dat maximaal gebruik moet worden gemaakt van bestaande hoogspanningsinfrastructuur en dat nieuwe hoogspanningslijnen zo veel mogelijk moeten worden gebundeld met bestaande infrastructuur.

Vanwege het in wetenschappelijk onderzoek gevonden statistische verband past de Vlaamse regering het voorzorgsprincipe toe volgens de aanbevelingen van de Europese Commissie en de WHO. Het voorzorgbeleid is vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden., zoals verder omschreven in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota. Het voorzorgprincipe, zoals ook in dit dossier toegepast, biedt de mogelijkheid een afweging te maken tussen de mogelijke deels onbekende risico's van een project en de maatschappelijke voordelen en om via proportionele maatregelen de blootstellingt zoveel mogelijk te verminderen en legt daarbij de focus op het vermijden van nieuwe situaties met langdurige blootstelling aan meer dan 0,4 µT jaargemiddeld zoals vermeld in het Afsprakenkader: "Vooral bij de planning van een nieuwe hoogspanningslijn moet ingezet worden om zoveel mogelijk te vermijden dat er nieuwe situaties ontstaan waar er langdurige blootstelling is aan meer dan 0,4 µT."

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

Stand Still

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de Grondwet art. 16 en 23, waar het standstill-beginsel, het recht op een menswaardig leven en het recht op bescherming van een gezond leefmilieu is opgenomen. In haar advies verwijst de gemeente Jabbeke ook naar art. 1.2.1 van het DABM, waar eveneens het standstill-beginsel is opgenomen. Men stelt dat aangezien er geen bevestiging is dat er geen effect zal zijn op de gezondheid van mens en dier, er moet worden aangenomen dat er een negatief effect zal zijn ten aanzien van het actuele wettelijke kader – het gewestplan. Men stelt dat een vermindering van dit beschermingsniveau maar gerechtvaardigd kan worden vanuit redenen die verband houden met algemeen belang en dit slechts in zo verre er een billijk evenwicht bestaat tussen de aantasting van het recht op een gezond leefmilieu en het nagestreefde algemeen belang. Dit is hier niet het geval.

Anderen wijzen erop dat woningen komen te liggen in de onbewoonbare zone, terwijl het GRUP geen uitspraken doet over vergoedingen of mitigerende maatregelen.

In antwoord op dit bezwaar verwijst de Vlaamse Regering naar het voorzorgprincipe, zoals omschreven in §5.5.2.1 van de Toelichtingsnota (Bijlage III bij het GRUP), dat de mogelijkheid biedt een afweging te maken tussen de mogelijke deels onbekende risico's van een project en de maatschappelijke voordelen, en om via proportionele maatregelen de blootstelling zoveel mogelijk te verminderen. Het beginsel heeft tot gevolg dat een bestuur gehouden is om bij wetenschappelijke onzekerheid over het bestaan of de omvang van (gezondheids)risico's beschermingsmaatregelen te nemen. Er hoeft niet te worden gewacht totdat het causuale verband is bewezen.

Het standstill-beginsel houdt niet in dat de plannende overheid een bestemmingsvoorschrift, vastgelegd in een gewestplan, niet zou kunnen wijzigen zonder dit beginsel te schenden. De plannende overheid beschikt hiertoe over een ruime appreciatiebevoegdheid.

Wat betreft de te nemen maatregelen, beschikt het bestuur over een beleidsruimte, met dien verstande dat zij verplicht is om een hoog beschermingsniveau van de volksgezondheid, de veiligheid en het milieu te verzekeren. Dat hoeft evenwel niet het hoogst mogelijke beschermingsniveau te zijn dat technisch mogelijk is. (zie HvJ EU 17 mei 2018, T-584/13, ECLI:EU:T2018:279, ro.72) De Vlaamse regering heeft ervoor geopteerd normen voor acute blootstelling vast te leggen in milieuwetgeving en voor langdurige blootstelling een voorzorgbeleid vast te leggen in een bindend afsprakenkader dat de aanbevelingen volgt van internationale organisaties zoals de Wereldgezondheidsorganisatie.

Zoals omschreven in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, zijn, naast de doorwerking van het voorzorgsbeginsel in het alternatievenonderzoek en bij de optimalisatie van het gekozen tracé in voorliggend GRUP, ook andere maatregelen getroffen buiten het GRUP om. De Vlaamse regering heeft immers normen vastgelegd in de Vlaamse milieuwetgeving die in alle gevallen moeten worden gerespecteerd. Voor chronische blootstelling is er een voorzorgbeleid, dat door de Vlaamse regering is vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden en dat de aanbevelingen volgt van internationale organisaties zoals de Wereldgezondheidsorganisatie. Dat voorzorgbeleid is gericht op het zoveel mogelijk vermijden van langdurige blootstelling aan meer dan 0.4 µT, los van de belasting van de lijn.

Voor zover bezwaarindieners beweren dat bij gebrek aan bevestiging dat er geen effecten zullen zijn, uitgegaan zal moeten worden van negatieve effecten en vervolgens een schending van het standstill-beginsel, wordt een verkeerde draagwijdte aan het standstill-beginsel toegekend. Er is slechts sprake van een schending van het standstill-beginsel indien een aanzienlijke vermindering van het beschermingsniveau wordt aangetoond, wat impliceert dat de mogelijke gevolgen van het RUP duidelijk en concreet uiteengezet worden, zodat kan worden beoordeeld of zij leiden tot een vermindering van het beschermingsniveau die als "aanzienlijk" kan worden beschouwd, en dat er daarvoor geen redenen zijn die verband houden met het algemeen belang. De plannende overheid beschikt daarbij over een discretionaire bevoegdheid. Gelet op de standpunten van de gezondheidsexperts, de nieuwe normen voor acute blootstelling in milieuwetgeving en het voorzorgbeleid voor het beperken van langdurige blootstelling, is niet duidelijk op basis van welke overwegingen alsnog besloten zou moeten worden tot een schending van het standstill-beginsel. Bovendien kan niet ernstig worden betwist dat de geplande leiding wel degelijk in functie staat van het algemeen belang, met name het versterken van de

bevoorradingszekerheid inzake elektriciteit en het bijdragen aan het halen van de Europese doelstellingen inzake hernieuwbare energie.

Een onmiddellijke en directe verplichting tot compensatie van een lokale versoepeling in de vorm van een lokale verstrenging elders is evenmin vervat in dit beginsel.

Ten overvloede kan er worden op gewezen dat niet wordt aangetoond dat er sprake zou zijn van een achteruitgang van het beschermingsniveau. Bovendien kan niet ernstig worden betwist dat de geplande leiding wel degelijk in functie staat van het algemeen belang, met name het versterken van de bevoorradingszekerheid inzake elektriciteit en het bijdragen aan het halen van de Europese doelstellingen inzake hernieuwbare energie.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat cfr. art. 1.1.4 VCRO en art. 1.2.1 §2 DABM de volledige overspanning van een bestaand actief bedrijf met absolute piekbelasting en dus de volledige "inkapseling" van een bestaand actief bedrijf binnen de 0,4 µT-contour maximaal moet vermeden worden, als het te verantwoorden is.

In antwoord op dit bezwaar wijst de Vlaamse regering er vooreerst op dat uit artikel 1.1.4 van de VCRO volgt dat bij de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen en daarbij rekening moet worden gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. De plannende overheid beschikt daarbij over een ruime discretionaire bevoegdheid (RvS 13 januari 2015, nr. 229.799, Vangheluwe). Een gelijktijdige afweging betekent niet dat deze maatschappelijke belangen noodzakelijk steeds gelijkwaardig moeten zijn, aangezien bij de afweging één bepaalde behoefte zwaarder kan doorwegen in een bepaalde situatie (RvS 14 maart 2017, nr. 237.639, bvba Vanderschrick-Kwekerij-Verpakking). De Vlaamse regering tracht met het voorliggend RUP een duurzame oplossing te bieden voor de realisatie van een aantal noodzakelijke ontwikkelingen van het hoogspanningsnet in West-Vlaanderen in functie van de energietransitie. Om een juiste belangenafweging te kunnen maken tussen alle relevante maatschappelijke behoeften, is heel wat onderzoek gebeurd in het kader van huidig planproces. Het uiteindelijke tracé dat is opgenomen in het GRUP (met inbegrip van het gedeelte dat ondergronds wordt aangelegd) is bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, dat toegepast wordt door een Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden (VR 2023 3103 DOC.0327/1BIS) om langdurige (chronische) blootstelling aan magnetische velden van meer dan 0,4 µT zoveel mogelijk te beperken (Mededeling VR juli 2023). Zoals verduidelijkt in §5.5.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is op basis van de principes van het voorzorgsprincipe en de aanbevelingen over het omgaan met de magnetische velden van hoogspanningslijnen een bindend Afsprakenkader opgemaakt dat bestaat uit o.a. de opvolging van gezondheidsonderzoek magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. Langdurige blootstelling wordt in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium gedefinieerd als: 'een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0.4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag'. Werken onder hoogspanningslijnen wordt derhalve niet beschouwd als langdurige blootstelling gezien werknemers gemiddeld

gezien niet 365 dagen per jaar 8u per dag op de werkplek aanwezig zijn. Bovendien kan verwezen worden naar de bevolkingsonderzoeken, waar een statistisch verband wordt gevonden tussen wonen in de buurt van hoogspanningslijnen en het meer voorkomen van kinderleukemie bij langdurige blootstelling aan meer dan 0,4 µT. Dit statistisch verband heeft geleid tot aanbevelingen omtrent gebouwen waar kinderen langdurig kunnen verblijven, maar dus niet voor bedrijfsgebouwen.

Er wordt overigens ook niet concreet aangegeven op welke wijze artikel 1.2.1, § 2 van het DABM zou zijn geschonden. De impact op landschap, mens, milieu en natuur werd uitvoerig onderzocht in het plan-MER. De conclusies van het plan-MER werden doorvertaald in het grafisch plan en de stedenbouwkundige voorschriften.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze bezwaren, opmerkingen en adviezen aangevuld en geactualiseerd.

Berekeningen

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op (al dan niet) uitgevoerde metingen. Men is van mening dat deze niet uitgevoerd zijn volgens de door deskundigen aanbevolen meetstaven, of steeds gebeuren op momenten dat het energieverbruik laag is (daluren of -maanden) en derhalve niet gebruikt kunnen worden als maatstaf. Anderen vragen of zij zelf meetapparatuur kunnen installeren.

De Vlaamse regering geeft aan dat er geen metingen zijn gebeurd in het kader van voorliggend GRUP. Wel zijn er berekeningen uitgevoerd van de blootstelling aan magnetische velden. Daarvoor werd gebruikt gemaakt van het gevalideerd rekenmodel van het Departement Omgeving (rapport met depotnummer D/2023/3241/255, Validatie van het rekenmodel voor de berekening van magnetische velden nabij hoogspanningslijnen, hoofdstuk 5 Besluit, raadpleegbaar op het onderzoeksportaal van de Vlaamse overheid). De magnetische velden werden berekend zowel voor de toestand zonder Ventilus als voor de toestand met Ventilus en zijn gevisualiseerd terug te vinden in de kaartenbundel bij de Toelichtingsnota, als Bijlage IIIb gevoegd bij voorliggend GRUP. Het voorzorgbeleid, dat is vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, is er op aanraden van internationale organisaties zoals de WHO en is gebaseerd op het zoveel mogelijk vermijden van nieuwe situaties waar de jaargemiddelde blootstelling hoger is dan 0.4 µT. Het gaat hierbij om jaargemiddelde blootstelling, niet om de variaties die ontstaan door daluren/maanden. Zoals elders in dit Besluit aangegeven, wordt gewerkt aan een monitoringsnetwerk voor de magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. Daarbij is ook gepland dat omwonenden een meting kunnen aanvragen over een langere periode. In de Toelichtingsnota is in §5.5.2.2 verdere verduidelijking hieromtrent opgenomen.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de persoonlijke situatie en de ligging van de woning al dan niet in of op de rand van de berekende 0,4 µT zone. Andere bezwaarindieners hebben een eigen berekening gedaan van het elektromagnetisch veld waaraan men zal blootgesteld worden, zoals 11,5 µT of 20 µT. Men vraagt hoe dit verenigd kan worden met het voorzorgsbeleid, dat stelt dat langdurige blootstelling aan meer dan 0,4 µT moet vermeden worden.

De Vlaamse regering begrijpt dat hoogspanningsverbindingen voor ongerustheid zorgen voor omwonenden. In het afsprakenkader is daarom ook opgenomen dat omwonenden een berekening en indien nodig meting kunnen aanvragen via de website van het Departement Omgeving. De Vlaamse regering neemt akte van de eigen berekeningen van

sommige bezwaarindieners en wil erop wijzen dat 0.4 µT de waarde is die in het afsprakenkader wordt gebruikt om voorzorg op toe te passen.

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. Tot op heden heeft geen enkel onderzoek een oorzakelijk verband kunnen aantonen tussen de blootstelling aan elektromagnetische velden, binnen de blootstellingslimieten, afkomstig van hoogspanningslijnen en eender welke aandoening bij volwassenen of kinderen. Er is veel onderzoek gedaan naar de gezondheidseffecten van magnetische velden bij langdurige blootstelling, ook in verschillende meta-analyses. VZoals verduidelijkt in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is op basis van de principes van het voorzorgsprincipe en de aanbevelingen over het omgaan met de magnetische velden van hoogspanningslijnen een bindend Afsprakenkader opgemaakt dat bestaat uit o.a. de opvolging van gezondheidsonderzoek magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. Langdurige blootstelling wordt in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium gedefinieerd als: 'een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0.4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag'.

Voor acute blootstelling werd intussen ook een regeling toegevoegd aan VLAREM II via het besluit van 7 juli 2023 van de Vlaamse regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne en het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft de magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. De norm is op aanraden van de klankbordgroep gelijk aan 100 µT (ogenblikkelijke waarde), die als dusdanig vertaald is in VLAREM.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 op dit punt aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar metingen die gebeurd zijn in de huidige situatie, voor de versterking of verzwaring, en waarbij de richtwaardes uit het Binnenmilieubesluit reeds worden overschreden. In een bezwaarschrift wordt verwezen naar de meting die is gebeurd in een woning in de nabijheid van de te versterken lijn. Men berekent dat gezien er een huidige belasting is van 50% op de 150kV-lijn met een vermogen van 0,08GW en de nieuwe lijn een vermogen van 6GW zal hebben, de toekomstige waarde 75 keer hoger zal zijn dan de momenteel gemeten waarde. Men stelt dat dit de richtnorm uit het Binnenmilieubesluit met een factor 10 zal overschrijden.

De Vlaamse regering verwijst in antwoord op deze bezwaarschriften naar het Plan-MER, opgenomen als Bijlage V bij voorliggend GRUP. Uit de kaartenbundel voor de bestaande situatie kan inderdaad afgeleid worden dat er ook bij bestaande hoogspanningsverbindingen jaargemiddeld meer dan 0.4 µT voorkomt. Ook voor de toekomstige situatie zijn de doorrekeningen gebeurd en weergegeven in de kaartenbundel. Deze berekeningen zijn gebeurd omdat, op basis van een consultatie van de experten van de Klankbordgroep Gezondheid (Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid, opgenomen als Bijlage IX bij voorliggend GRUP), beslist is om het voorzorgbeleid te baseren op de jaargemiddelde blootstelling aan meer dan 0,4 µT. De Vlaamse Regering wenst te benadrukken dat de zone waar meer dan 0.4 µT voorkomt, geen onveilige zone is, maar dat het resultaat van de berekening daar wordt gebruikt om voorzorg te kunnen toepassen, in concreto om de overspannen woningen te kunnen vergelijken bij de

verschillende trajecten. In §5.5.2 van de Toelichtingsnota wordt ingegaan op de betekenis en toepassing van het voorzorgsbeleid in voorliggend GRUP, en op het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden (gevoegd in bijlage bij de Toelichtingsnota). Piekblootstelling moeten volgens de experten van de klankbordgroep afgetoetst worden aan de norm, gelijk aan 100 µT, die opgenomen is in Vlarem (HS 6.14). Deze paragraaf is naar aanleiding van de adviezen, bezwaren en opmerkingen verder aangevuld en geactualiseerd. De nodige bijlagen werden aan de toelichtingsnota toegevoegd.

Uit de bezwaarschriften kan afgeleid worden dat bezwaarindieners de richtlijnen uit het Binnenmilieubesluit op het huidige dossier wensen toe te passen. Het Binnenmilieubesluit is echter niet van toepassing voor buitenbronnen, zoals ook expliciet aangegeven in Hfst. 5, art. 10 van dit Binnenmilieubesluit.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat het magnetisch veld nog groter is bij de te versterken lijn, vermits het bestaande magnetisch veld versterkt wordt met een bijkomend magnetisch veld; men stelt dat hierdoor heel wat nieuwe woningen binnen de 0,4 µT zone komen te liggen.

De Vlaamse regering merkt op dat in Vlaanderen voorzorg wordt toegepast door een Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden om langdurige (chronische) blootstelling aan magnetische velden van meer dan 0,4 µT zoveel mogelijk te beperken. In §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, Bijlage III bij voorliggend GRUP, is verdere duiding toegevoegd m.b.t. het Afsprakenkader, waarin is opgenomen dat er berekeningen moeten uitgevoerd worden om de blootstelling in de omgeving van te versterken trajecten te bepalen (zowel voor de situatie zonder Ventilus als de situatie met Ventilus). Bij sommige delen van het traject wordt de zone waar er meer dan 0.4 µT voorkomt, uitgebreider, zoals is gevisualiseerd op kaart 4 'Magneetveldcontour (jaargemiddeld meer dan 0.4 µT) (10 kaartbladen)' van de kaartenbundel bij de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage IIIb bij het GRUP. Als de 380 kV lijn wordt bijgeplaatst bij een bestaande 150 kV lijn (zoals tussen Brugge en Zedelgem), dan wordt het cumulatieve effect van beide lijnen berekend. Als de magneetveldcontour uitgebreider wordt, dan komen er inderdaad meer woningen in terecht in een aantal situaties.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden vragen gesteld bij het theoretisch rekenmodel dat gebruikt is om enerzijds de belasting van de lijn te voorspellen en anderzijds het bijhorende elektromagnetisch veld te berekenen. Men is van mening dat het rekenmodel te weinig gevalideerd is, de breedte onderschat en niet bruikbaar is voor ondergrondse kabels. Uit een recente validatie zou blijken dat het model een duidelijke afwijking van >10% vertoont bij de waarde van 0,4 µT.

In antwoord op deze bezwaarschriften wijst de Vlaamse Regering erop dat het rekenmodel dat de blootstelling aan magnetische golven berekent afkomstig van hoogspanningslijnen, is gevalideerd door experten van IMEC en UGent. De validatie gebeurde enerzijds door het resultaat van de berekeningen te vergelijken met die van een ander commercieel beschikbaar rekenmodel, anderzijds werden in samenwerking met IMEC metingen uitgevoerd op het terrein om de berekeningen te kunnen toetsen aan werkelijk gemeten

blootstelling. De experten hebben in hun rapport vastgesteld dat de resultaten van het rekenmodel overeen komt met die van een onafhankelijk, commercieel rekenmodel en dat het rekenmodel in staat is om de werkelijke blootstelling goed te benaderen (rapport met depotnummer D/2023/3241/255, Validatie van het rekenmodel voor de berekening van magnetische velden nabij hoogspanningslijnen, hfst 5. Besluit, raadpleegbaar op het onderzoeksportaal van de Vlaamse overheid).

Zoals ook aangegeven in het Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid, opgenomen als Bijlage IX bij voorliggend GRUP, stelt de klankbordgroep Gezondheid dat het gebruik van een rekenmodel een geschikte manier is om de magneetveldsterkte te bepalen. Voor de berekening van de belasting van de lijn verwijst de Vlaamse regering naar het Plan-MER, zoals gevoegd als Bijlage V bij voorliggend GRUP. In Bijlage 2 van het plan-MER is in §3.10.5.1 ingegaan op de methodologie van de berekeningen. Ook in de Toelichtingsnota is in §5.5.2 ingegaan op de methodiek voor de berekening van de jaargemiddelde belasting. De Vlaamse regering wijst er ook op dat deze berekening werd gecontroleerd en bevestigd door de expert van de Intendant, zoals aangegeven in Appendix 2 van zijn 'Eindrapport Intendant Ventilus-proces in opdracht van minister Zuhal Demir en de Vlaamse Regering' (§2.2.2 en §6.3).

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd, het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid werd toegevoegd als Bijlage IX aan het GRUP en het Eindrapport van de Intendant werd aan de Procesnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden meer concrete waardes gevraagd dan de jaargemiddelde 0,4 µT-contour: men vraagt onder meer de daggemiddelde waardes (“daily average” exposure), de maximale waarde, de waardes bij piekbelasting, de curve van de belasting en de breedte tot waar er een bepaalde magnetische straling zal gemeten worden, de inschatting van het verschil tussen dag en nacht, cumulatie met bestaande installaties als elektriciteitscabines, ... Men vraagt duidelijke kaarten terzake, met tevens een concrete aanduiding van de verschilwaarden tov de huidige situatie en van de schommelingen afhankelijk van het energietransport op dat moment. Men wijst erop dat de volgorde van de draden aan de masten impact heeft op het magnetisch veld en vraagt ook daar meer duidelijkheid over. Een bezwaarindiener vraagt naar een uitgewerkte formule berekening van Biot-Savart waarbij de vooropgestelde piek voltages en stroom van Ventilus ingevuld worden. Andere bezwaarindieners vragen dergelijke berekeningen door een onafhankelijke expert. Er is niet onderzocht geweest of er een variatie is in de belasting. De jaarbelasting voor iemand die vooral tijdens de piekbelasting wordt blootgesteld, zal hoger zijn dan iemand die op andere tijdstippen wordt blootgesteld.

In antwoord op deze adviezen en bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar het advies nr. 9431 van de Hoge Gezondheidsraad (2020), waarin het volgende gesteld wordt: "Aangezien het gaat om langdurige blootstelling — jaren — meent de Raad dat uitgegaan moet worden van de over een jaar gemiddelde waarden van het magnetische veld“. Het rekenen met de jaargemiddelde belasting werd door gezondheidsexperts dus bepaald als de methode om voorzorg toe te passen. De variatie in belasting meenemen is, volgens de Gezondheidsraad, dus niet nodig. Ook de Klankbordgroep Gezondheid geeft aan dat gebruik maken van de jaargemiddelde belasting de aangewezen methode is, zoals blijkt uit het Verslag van deze consultatie, gevoegd als Bijlage IX bij het GRUP.

Tevens kan verwezen worden naar het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij voorliggend GRUP. In §9.3.2 van stap 1 van het MER wordt dieper ingegaan op het verloop van het

magnetisch veld binnen de zone waar meer dan 0,4µT kan voorkomen. De in het plan-MER opgenomen figuren geven een indicatie van de te verwachten waardes binnen de zone waar meer dan 0,4µT kan voorkomen, zowel voor de ondergrondse 220 kV-verbindingen als voor de onder- en bovengrondse 380kV-verbindingen.

In de kaartenbundel bij de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage IIIb bij voorliggend GRUP, wordt op kaart 4 'Magneetveldcontour (jaargemiddeld meer dan 0.4 µT) (10 kaartbladen)' het resultaat van de berekening van de magnetische velden weergegeven voor zowel de bestaande als de nieuwe delen van het tracé. Deze kaarten zijn gemaakt voor de toepassing van het voorzorgprincipe en geven dus enkel de zone weer waar meer dan 0.4 µT jaargemiddeld voorkomt. Meer informatie over de rekenmethode is terug te vinden in §5.5.2.4 van de Toelichtingsnota en in het validatierapport (rapport met depotnummer D/2023/3241/255, Validatie van het rekenmodel voor de berekening van magnetische velden nabij hoogspanningslijnen, raadpleegbaar op het onderzoeksportaal van de Vlaamse overheid) en is gebaseerd op de vergelijkingen van Maxwell. In het eindrapport van de Intendant van het Ventilusproject, gevoegd als bijlage bij de Procesnota, is in Appendix 2 nog uitgebreidere informatie terug te vinden.

In opvolging van het advies van de Hoge Gezondheidsraad werd gerekend met jaargemiddelde blootstelling.

Opnemen van de cumulatie met bv. elektriciteitscabines is niet nodig wegens de beperkte afstand waar bij deze installaties meer dan 0.4 µT kan voorkomen (ongeveer 2.5 m VERW).

Het klopt dat de volgorde van de draden aan de mast invloed heeft op het magnetisch veld. Bij Ventilus zullen de draden in transpositie worden geplaatst. Dat is de schikking van de draden die zorgt ervoor zorgt dat de zone waar meer dan 0.4 µT voorkomt verkleint.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd, het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid werd toegevoegd als Bijlage IX aan het GRUP en het Eindrapport van de Intendant werd aan de Procesnota gevoegd.

0,4 µT

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de mening geuit dat Ventilus op geen enkel moment bijkomende straling mag veroorzaken, vermits de enige aanvaardbare grens van de elektromagnetisch veldwaarde 0 µT is. Men vraagt bovendien om een veiligheidsfactor toe te passen, gezien de onzekerheid rond de toekomstige belasting en de gebruikte rekenmodellen.

In antwoord op dit bezwaar verwijst de Vlaamse Regering naar het voorzorgprincipe, dat de mogelijkheid biedt een afweging te maken tussen de mogelijke deels onbekende risico's van een project en de maatschappelijke voordelen, en om via proportionele maatregelen de blootstelling zoveel mogelijk te verminderen. De Vlaamse regering heeft hieraan invulling gegeven door het 'Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden', waarvan de maatregelen worden toegepast. In de Toelichtingsnota is in §5.5.2.2 meer informatie over dit Afsprakenkader opgenomen, dat tevens aan de Toelichtingsnota is gevoegd als bijlage 1. Het Afsprakenkader neemt als basis om zoveel als mogelijk langdurige blootstelling aan meer dan 0,4 µT jaargemiddeld te vermijden.

Er is consensus onder de geraadpleegde experten van de Klankbordgroep Gezondheid dat wetenschappelijk onderzoek enkel een statistisch verband aangeeft tussen magnetische velden (vanaf 0,4 µT) en een verhoogde kans op kinderleukemie, maar geen oorzakelijk verband (zie het Verslag, gevoegd als Bijlage IX bij het GRUP). Dit wordt bevestigd in het Eindrapport van de Ventilus-Intendant (bijlage bij de Procesnota). De toepassing van het

voorzorgsprincipe in Vlaanderen ligt in lijn met deze conclusies en met uitspraken van het Europese Hof van Justitie, de WHO en andere instanties.

De experten van de Klankbordgroep Gezondheid geven in hun Verslag aan dat de focus op de 0,4 µT magneetveldcontour bij jaargemiddelde belasting een gerechtvaardigde benadering is op basis van het wetenschappelijk onderbouwd onderzoek, een extra veiligheidsfactor raden de experts niet aan. In de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, is verdere verduidelijking hieromtrent opgenomen in §5.5.2.2; het Verslag is toegevoegd als Bijlage IX bij voorliggend GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het onderzoek in het kader van voorliggend GRUP, waar is uitgegaan van een maximale chronische (gemiddelde) blootstelling van 0,4 µT. Men stelt dat niet concreet is onderzocht of de straling wel onder het gemiddelde van 0,4 µT per jaar zal blijven, noch wordt aangegeven hoe dit van Elia zal worden afgedwongen.

De Vlaamse regering begrijpt dat er vraag is naar een normering gebaseerd op een jaargemiddelde blootstelling van meer dan 0,4 µT, wat overeenkomt met de vraag uit het bezwaar om de straling jaargemiddeld onder 0,4 µT te houden. De Vlaamse regering heeft hierover de experten van de Klankbordgroep Gezondheid geraadpleegd (zie het Verslag, gevoegd als Bijlage IX bij voorliggend GRUP). Omdat er geen oorzakelijke verbanden werden vastgesteld, is er volgens de gezondheidsexperts geen grond voor een norm die niet mag worden overschreden. Vanwege het in wetenschappelijk onderzoek gevonden statistische verband past de Vlaamse regering het voorzorgsprincipe toe volgens de aanbevelingen van de Europese Commissie en de WHO. Zoals aanvullend omschreven in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, is het voorzorgbeleid vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, integraal gevoegd als bijlage 1 bij de Toelichtingsnota. Dat Afsprakenkader neemt als basis om zoveel als mogelijk langdurige blootstelling aan meer dan 0,4 µT jaargemiddeld te voorkomen. In voorliggend GRUP is daarom concreet onderzocht binnen welke zone meer dan 0,4 µT jaargemiddeld voorkomt; het aantal woningen dat binnen deze contour is gesitueerd, heeft mee aan de basis gelegen van de uiteindelijke tracékeuze. In de kaartenbundel bij de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage IIIb bij voorliggend GRUP, wordt op kaart 4 'Magneetveldcontour (jaargemiddeld meer dan 0.4 µT) (10 kaartbladen)' het resultaat van de berekening van de magnetische velden weergegeven voor zowel de bestaande als de nieuwe delen van het tracé. Voor de bestaande delen die verzwaard worden, is zowel de toestand voor Ventilus als de toestand met Ventilus afgebeeld.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd, het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid werd toegevoegd als Bijlage IX aan het GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het voorzorgsbeginsel dat een sleutelrol speelt in het voeren van een preventief milieubeleid en inhoudt dat de overheid niet moet wachten op een wetenschappelijke consensus om potentiële gevaren voor het milieu en de mens aan te pakken, zeker m.b.t. de chronische blootstelling aan EMF. Dat tot op heden nog steeds geen bindend juridische kader hieromtrent bestaat, noopt de overheid om des te voorzichtiger en zorgvuldig te handelen.

In antwoord op deze opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar de raadpleging van de experten van de Klankbordgroep Gezondheid, waarvan het Verslag integraal is gevoegd als Bijlage IX bij voorliggend GRUP. Er is consensus onder de geraadpleegde experten van de Klankbordgroep Gezondheid dat wetenschappelijk onderzoek enkel een statistisch verband aangeeft tussen magnetische velden (vanaf 0,4 µT) en een verhoogde kans op kinderleukemie, maar geen oorzakelijk verband. Dit wordt bevestigd in het Eindrapport van de Ventilus-Intendant (bijlage bij de Procesnota). De toepassing van het voorzorgsprincipe in Vlaanderen ligt in lijn met deze conclusies en met uitspraken van het Europese Hof van Justitie, de WHO en andere instanties.

Zoals bijkomend verduidelijkt en aangevuld in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is op basis van de principes van het voorzorgsprincipe en de aanbevelingen over het omgaan met de magnetische velden van hoogspanningslijnen een bindend Afsprakenkader opgemaakt dat bestaat uit o.a. de opvolging van gezondheidsonderzoek magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. Langdurige blootstelling wordt in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium gedefinieerd als: 'een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0.4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag'.

In lijn met het voorzorgsprincipe zijn de gevolgen op vlak van gezondheid een belangrijk aandachtspunt geweest doorheen het planproces. In de toelichtingsnota werd §5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd, het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid werd toegevoegd als Bijlage IX aan het GRUP.

In een bezwaarschrift wordt verwezen naar prof. Vandenbosch, die van mening is dat er minimaal 200m afstand van de hoogspanningsleiding moet gehouden worden om geen risico's te lopen. Bezwaarindiener woont op minder dan 100m.

De Vlaamse regering geeft aan dat de zone waar meer dan 0,4 µT kan voorkomen, afhangt van de stroom die vervoerd wordt. Daarom baseert de Vlaamse regering de toepassing van voorzorg, die is vastgelegd is in het ‘Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden’, op de berekening van de blootstelling en niet op afstandsregels. Dat is de aangewezen methode, te verkiezen boven afstandsregels en bevestigd door de experts van de Klankbordgroep Gezondheid (Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid, opgenomen als Bijlage IX bij voorliggend GRUP). In de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, is verdere verduidelijking hieromtrent opgenomen in §5.5.2. Het Afsprakenkader is integraal toegevoegd als bijlage 1 bij de Toelichtingsnota.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de Klankbordgroep Gezondheid, waar een groep van experten heeft geoordeeld dat, net omdat het niet zeker is of magnetische velden kinderleukemie kunnen veroorzaken, er voldoende reden is tot voorzorg. Men verwijst ook naar prof. Adang, die eveneens stelt dat voorzorgsmaatregelen aangewezen zijn; hij spreekt over een corridor van 100m aan weerszijden van de lijn, met eventueel een toename van 20% afhankelijk van de belasting van de lijn. Men stelt dat net omwille van de onzekerheid van de impact op gezondheid, elke toename aan blootgestelden sowieso als negatief dient beoordeeld te worden.

De Vlaamse regering beaamt dat zowel de Klankbordgroep Gezondheid (zie Verslag, gevoegd als Bijlage IX bij voorliggend GRUP) als professor Adang (als expert van de Intendant, zie eindrapport gevoegd bij de Procesnota) erop gewezen hebben dat er voldoende reden is tot voorzorg. De Vlaamse regering past daarom ook het voorzorgsprincipe toe en heeft dit ook vastgelegd in het 'Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden', waar de maatregelen die genomen worden staan opgelijst. Zoals verduidelijkt in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, wordt in het Afsprakenkader niet gewerkt met afstandsregels, maar wordt de zone waar jaargemiddeld meer dan 0,4 µT kan voorkomen berekend. Dat is de aangewezen methode omdat de magnetische veldcontour afhangt van de hoeveelheid stroom die vervoerd wordt. Het afsprakenkader heeft als uitgangspunt om zoveel mogelijk te vermijden dat er nieuwe situaties ontstaan waar er langdurige blootstelling is aan jaargemiddeld meer dan 0,4 µT. De reden voor het toepassen van het voorzorgsprincipe ligt bij het statistisch verband op het meer voorkomen van kinderleukemie in de omgeving van hoogspanningslijnen. Daarover is er consensus bij wetenschappers. Zoals omschreven in de Toelichtingsnota is voorzorg zowel toegepast bij de alternatievenafweging als bij de optimalisatie van het gekozen tracé. In voorliggend GRUP is concreet onderzocht binnen welke zone meer dan 0,4 µT jaargemiddeld voorkomt; het aantal woningen dat binnen deze contour is gesitueerd, heeft mee aan de basis gelegen van de uiteindelijke tracékeuze. In de kaartenbundel bij de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage IIIb bij voorliggend GRUP, wordt op kaart 4 'Magneetveldcontour (jaargemiddeld meer dan 0.4 µT) (10 kaartbladen)' het resultaat van de berekening van de magnetische velden weergegeven voor zowel de bestaande als de nieuwe delen van het tracé. Voor de bestaande delen die verzwaard worden, is zowel de toestand voor Ventilus als de toestand met Ventilus afgebeeld.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd, het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid werd toegevoegd als Bijlage IX aan het GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de veilige zone tussen woningen en de hoogspanningslijn te beperkt is en dat het risico door straling niet mag onderschat worden.

De Vlaamse regering geeft aan dat de zone waar meer dan 0,4 µT kan voorkomen afhangt van de stroom die vervoerd wordt. Daarom baseert de Vlaamse regering de toepassing van voorzorg, die is vastgelegd is in het 'Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden', op berekening van de blootstelling en niet op afstand tot de hoogspanningslijn. Dat is, volgens experts, de aangewezen methode om voorzorg toe te passen, te verkiezen boven afstandsregels die geen rekening houden met de hoeveelheid vervoerde stroom. Dit is ook bevestigd door de experts van de Klankbordgroep Gezondheid in hun Verslag, gevoegd als Bijlage IX bij voorliggend GRUP. In de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, is verdere verduidelijking hieromtrent opgenomen in §5.5.2; het Afsprakenkader is aan de Toelichtingsnota als bijlage 1.

In een bezwaarschrift wordt verwezen naar de Duitse Bouwbiologische richtlijnen 2015 en de daarin opgenomen streefwaardes; men stelt dat Ventilus de streefwaarden voor elektrische velden en voor magnetische wisselvelden resp. 5000 en 600 keer zal overschrijden.

De Vlaamse regering neemt akte van de verwijzing naar de Duitse Bouwbiologische richtlijnen. Na consultatie van de experten van de Klankbordgroep Gezondheid (zie Verslag, toegevoegd als Bijlage IX bij het GRUP), moet worden vastgesteld dat de betreffende richtlijnen niet gebaseerd zijn op wetenschappelijk onderbouwd onderzoek waardoor er geen rekening mee kan gehouden worden.

30% jaargemiddelde belasting

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt uitvoerig gemotiveerd dat de effectieve jaargemiddelde belasting van de lijn meer dan 30% zal zijn.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage 2 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII van voorliggend GRUP, waar in §3.10.5.1 "Te gebruiken jaargemiddelde belasting van de Ventilus-verbinding" verder wordt ingegaan op de te verwachten belasting. Daarin wordt beschreven dat twee scenario's zijn doorgerekend om een inschatting te kunnen maken van het verwachte gebruik van de hoogspanningsverbinding. Het eerste scenario betreft de effectieve verwachte maximale belasting van 7 GW, die overeenkomt met een verwachtte jaargemiddelde belasting van 25,8%. De VR wijst erop dat dit cijfer op meerdere plaatsen in het FOP2024-2034 wordt bevestigd, namelijk in §3.1.4 mbt tot de systeembehoeften, §3.5.3 over de 'Starre spanningsgolfvorm' en § 4.5.2.1 over Ventilus waarbij duidelijk is dat de 7GW over de combinatie van Ventilus en de Stevin as verdeeld wordt.

Een gelijkaardige vraag werd ook gesteld in het kader van de publieke consultatie van dit FOP. In Paragraaf (20) in sectie "3.2.2. Behoeftendetectie van het voor het global import scenario" van het "Publieke consultatierapport van het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034 (https://www.elia.be/-/media/project/elia/elia-site/infra-and-projects/investment-plans/federal-development-plan-2024-2034/20230504_consultatie-rapport-fop2024-2034_nl.pdf)" wordt dezelfde opsomming van capaciteiten gegeven als in de Scopingnota 3.

In een tweede scenario beschreven in bijlage 2 van de Scopingnota onderzoekt men een hypothetisch scenario (8 GW-scenario) met een onthaalcapaciteit van ongeveer 8 GW aan de kust. Dit maximalistisch scenario wordt toegevoegd om na te gaan of en in welke mate een extra aansluitingsvermogen van 1GW een invloed zou hebben op de hogervermelde te gebruiken waarde voor de berekeningen. In een dergelijk theoretisch scenario wordt een waarde van 28,5% voor een verwachtte jaargemiddelde belasting bekomen.

De Vlaamse Regering heeft er – rekening houdend met deze scenario's – voor gekozen om nog een extra veiligheidsmarge te nemen door een afronding naar boven van dit maximalistisch scenario en 30% te gebruiken. Bijkomend wijst de Vlaamse regering er ook op dat die berekening werd gecontroleerd en bevestigd door de expert van de Intendant (§2.2.2 van Appendix 2 van het Eindrapport Intendant Ventilus-proces in opdracht van minister Zuhal Demir en de Vlaamse Regering, §6.3 deel 2 'Conclusies prof. van Hertem m.b.t. technische haalbaarheid van ondergrondse alternatieven voor Ventilus'); het Eindrapport is toegevoegd als bijlage bij de Procesnota. De Vlaamse Regering is dus van mening dat niet kan geconcludeerd worden dat de 30% gemiddelde belasting een onderschatting is van de werkelijk te verwachten belasting. Verdere verduidelijking hieromtrent werd opgenomen in de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt uitvoerig gemotiveerd dat de effectieve jaargemiddelde belasting van de lijn meer dan 30% zal zijn. De in een

bezwaarschriften uitgewerkte argumentatie verwijst naar het maximale vermogen dat door de combinatie van Stevin en Ventilus gestuurd kan worden in een gecombineerd N-1 scenario. Bezwaarindiener verwijst naar plannen om het ondergrondse deel van Stevin te versterken met 2GW (cfr. FOP), waardoor de maximale belasting van Stevin en Ventilus zou toenemen tot 9GW samen bij N-1. Dit zou leiden tot 44% jaargemiddelde belasting.

In antwoord op deze bezwaren wijst de Vlaamse Regering er, in aanvulling op voorgaande antwoord, op dat de berekeningen door professor van Hertem in het kader van de opdracht van de Intendant tot doelstelling hadden om te verifiëren of het percentage van 30% jaargemiddelde belasting die in het kader van het onderzoek naar de EMF contour werd genomen een correcte waarde is. De conclusies zoals opgenomen in het eindrapport van de intendant bevestigt dat "*een jaargemiddelde belasting van 30% overeenkomt met een hoge (conservatieve) inschatting van de vermogenstromen door de Ventilus-verbinding. Het is niet aannemelijk is dat de jaargemiddelde belasting van 30% op de Ventilus-lijn in de toekomst verzwaard wordt.*" Bij deze berekeningen is prof. Van Hertem uitgegaan van de eerder vermelde 7GW, waarvan in het FOP 2024-2034 duidelijk aangegeven wordt dat de 7GW een ontwerpwaarde is van het transmissienet. Het overschrijden van deze ontwerpwaarde van 7 GW zou leiden tot onaanvaardbare hoge stromen op het elektriciteitsnet. In paragraaf (22) in sectie "*3.2.2. Behoeftendetectie van het voor het global import scenario*" van het "*Publieke consultatierapport van het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034*" wordt letterlijk gesteld dat het opdrijven van de transportcapaciteit tussen het PEI en de kust tot 4,9 GW zou leiden tot onaanvaardbare hoge stromen op het elektriciteitsnet.

De Vlaamse Regering gaat er vanuit dat met "plannen om het ondergrondse deel van Stevin te versterken met 2 GW", het indicatief project in paragraaf 4.5.2.3 van het FOP 'Versterken van de as Gezelle – Van Maerlant'

De Vlaamse Regering wijst erop dat wanneer gesproken wordt over een capaciteit van 9 GW voor Stevin + Ventilus na het uitvoeren van de vermeldde versterking, dit een overschatting van de uiteindelijke transportcapaciteit is, gezien de dynamische elementen hier een grote rol spelen. Er is steeds een onderscheid te maken tussen de fysieke capaciteiten in een verbinding en een concrete versterking van de transportcapaciteit. Zoals toegelicht in paragraaf 109 van het "Publieke consultatierapport van het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034" kan de N-1 transportcapaciteit in een N-1 situatie verhoogd worden maar is het nog niet mogelijk om dit exact te berekenen bij gebrek aan een concreet project.

Daarbovenop verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage 3 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII van het GRUP. In deze Antwoordnota inspraakreacties is in het hoofdstuk over EMF het onderscheid en het toepassingsgebied tussen piekbelasting (= maximale belasting) en jaargemiddelde belasting verduidelijkt. Zoals ook hoger toegelicht in antwoord op andere adviezen, bezwaren en opmerkingen is het niet correct om de berekeningen uit te voeren op basis van de maximale belasting, maar moeten deze op basis van een jaargemiddelde belasting worden uitgevoerd. De door de bezwaarindieners ingediende berekeningen zijn dus niet relevant omdat de eventuele verhoging binnen de marge vallen van het 8 GW scenario die door de Vlaamse Regering zijn genomen. Verdere verduidelijking hieromtrent werd opgenomen in de toelichtingsnota.

In een bezwaarschrift wordt verwezen naar toelichtingen waar prof. Van Hertem bij een scenario van 7 GW toonde dat een realistische maximaal-gemiddelde flow door Ventilus 29% is, terwijl Elia zou hebben aangegeven dat dit in een scenario van 7 GW 25,8 %. Men betreurt dat in voorliggend GRUP enkel met de door Elia berekende belasting wordt rekening gehouden. Uitgaande van de berekeningen van prof. Van Hertem en de planning uit het Federaal Ontwikkelingsplan, komt bezwaarindiener op een jaargemiddelde belasting van 36%. Ook andere bezwaarindieners verwijzen naar het FOP, waaruit blijkt dat de injectie van de capaciteit op de Ventilius-lijn aanzienlijk groter zal zijn dan actueel vooropgesteld waardoor de gemiddelde jaarbelasting in belangrijke mate zou toenemen. Men stelt dat het MER in gebreke blijft vermits dit niet correct is meegenomen in de beoordeling.

In antwoord op dit bezwaar wijst de Vlaamse Regering er, in aanvulling op bovenstaande adviezen, bezwaren en opmerkingen die gaan over de jaargemiddelde belasting, op dat de berekeningen door professor van Hertem in het kader van de opdracht van de Intendant tot doelstelling hadden om te verifiëren of het percentage van 30% jaargemiddelde belasting die in het kader van het onderzoek naar de EMF contour werd genomen een correcte waarde is. De conclusies zoals opgenomen in het eindrapport van de intendant bevestigen dat "*een jaargemiddelde belasting van 30% overeenkomt met een hoge (conservatieve) inschatting van de vermogenstromen door de Ventilus-verbinding. Het is niet aannemelijk is dat de jaargemiddelde belasting van 30% op de Ventilus-lijn in de toekomst verzwaard wordt.*" Bij deze berekeningen is prof. Van Hertem uitgegaan van de eerder vermelde 7GW, waarvan in het FOP 2024-2034 duidelijk aangegeven wordt dat de 7GW een ontwerpwaarde is van het transmissienet. Het overschrijden van deze ontwerpwaarde van 7 GW zou leiden tot onaanvaardbare hoge stromen op het elektriciteitsnet. In paragraaf (22) van sectie *3.2.2.* van het "*Publieke consultatierapport van het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034*" wordt letterlijk gesteld dat het opdrijven van de transportcapaciteit tussen het PEI en de kust tot 4,9 GW zou leiden tot onaanvaardbare hoge stromen op het elektriciteitsnet.

Omwille van bovenstaande redenen is de berekening van de bezwaarindiener niet relevant.

Daarnaast wil de Vlaamse Regering aanvullen dat de berekening van de bezwaarindiener foutief is omdat de 3,5GW van de Princes Elisabeth Zone onterecht opgeteld wordt met de 1,4 GW van Nautilus (cfr. de beschrijving van de bouwblokken in § 4.4.1 van de toelichtingsnota en paragraaf 1.2.5. van de Scopingnota 3). De voorstelling dat Nautilus rechtstreeks aangesloten zal worden op de Ventilus en/of de Stevin as klopt niet. In paragraaf 4.2.2 op p251 van het FOP 2024-2034 wordt Nautilus immers beschreven als een hybride systeem dat de functie van interconnectie combineert met deze van aansluiting van hernieuwbare energieproductie. Hierbij zal Nautilus door zijn aansluiting op het Prinses Elisabeth Eiland de transmissiecapaciteit tussen het eiland en de Belgische kust met de windmolenparken delen en zal er, zonder nieuwe infrastructuur tussen het eiland en de Belgische kust toe te voegen, extra interconnectiecapaciteit beschikbaar zijn tussen het Verenigd Koninkrijk en België telkens wanneer de windmolenparken van het eiland niet op volle kracht elektriciteit injecteren.

Onderstaande figuur uit het FOP 2024-2034 geeft deze configuratie, waarin Nautilus is aangesloten op het PEI, ook duidelijk weer. Vanuit het oogpunt van aansluiting op Ventilus (en Stevin) dient dus enkel een totale transportcapaciteit 3,5 GW tussen het Prinses Elisabeth eiland en het vasteland mee in beschouwing genomen te worden.

FIGUUR 4.13: SCHEMATISCHE VOORSTELLING VAN DE OFFSHORE ENERGY HUB

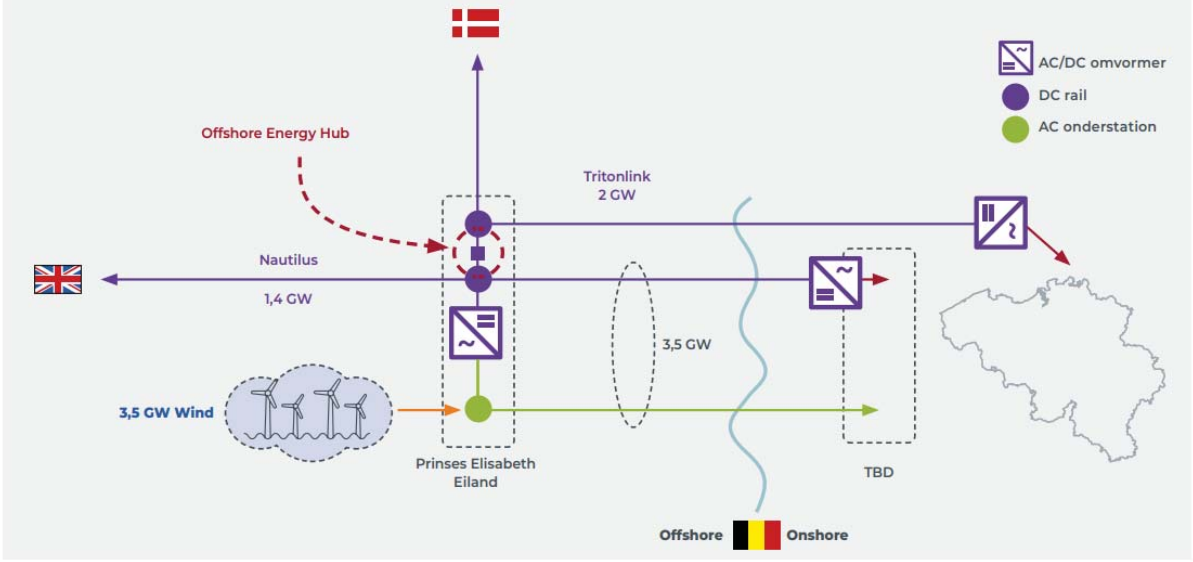

Daarenboven moet opgemerkt worden dat ~300 MW van de bestaande offshore windproductie aan een lager spanningsniveau gekoppeld is en eerder lokaal zal verbruikt worden. De waarde van 2,3GW is dan ook niet correct.

Verdere verduidelijking hieromtrent werd toegevoegd aan de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt uitvoerig gemotiveerd dat de effectieve jaargemiddelde belasting van de lijn meer dan 30% zal zijn. De in een bezwaarschrift uitgewerkte argumentatie verwijst naar een scenario van prof. Van Hertem met een maximaal-gemiddelde flow (100% import, 40% gemiddelde windbelasting), waarbij volgens bezwaarindiener de belasting 63% wordt.

In antwoord op dit bezwaar wijst de Vlaamse Regering er, in aanvulling op bovenstaande adviezen, bezwaren en opmerkingen die gaan over de jaargemiddelde belasting, op dat de berekeningen van de bezwaarindiener niet correct zijn omdat projecten onterecht worden voorgesteld als aan te sluiten op de Ventilus verbinding.

Zoals hoger reeds toegelicht, is het niet correct om de max load waarden van MOG2 en Nautilus op te tellen (en moet de waarde van MOG 1 naar beneden worden bijgesteld met 300 MW). Hetzelfde geldt voor TritonLink. In het ontwerp van TritonLink werd met de beperking in onthaalcapaciteit aan de kust van 7GW rekening gehouden, waardoor het aansluitingspunt van TritonLink zich ook verder in het binnenland bevindt (Gentse of Antwerpse net zijn beide mogelijk). De verbinding naar het binnenland staat dus niet ter discussie. In §4.2.3 van het Federaal ontwikkelingsplan is dit ook op die manier opgenomen, waarbij deze aansluitmogelijkheden gekoppeld zijn aan de tijdige realisatie van enkele noodzakelijke versterkingen van de interne backbone, waar mee o.m. Ventilus wordt bedoeld. TritonLink moet in bovenstaande beschouwing dus niet mee in rekening genomen worden.

Wat betreft mogelijke extra offshore Wind verwijst de Vlaamse Regering naar § 4.2.5 van het FOP 2024-2034. Zoals toegelicht in deze paragraaf bestaat er inderdaad de ambitie om te evolueren naar 8 GW hernieuwbare energie in de Noordzee waarbij het uitbouwen van het geïnstalleerd vermogen aan offshore windenergie en de plaatsing van drijvende zonnepanelen als ambitie naar voor werd geschoven. Meer algemeen wil de Vlaamse

Regering ook opmerken dat voor de ontwikkeling van het offshore netwerk (en dus de integratie van toekomstige interconnectoren in het Belgische transmissienet) verschillende opties worden bekeken, die zich actueel in een onderzoeksfase bevinden. (cf §4.6.1 van het FOP 2024-2034). In een ontwerp van de volgende stappen van de ontwikkeling van het offshore netwerk zal steeds rekening gehouden met de hierboven beschreven fysische limieten. Een rechtstreekse aansluiting op de Ventilus/Stevin assen is dan ook niet aan de orde.

De Vlaamse Regering merkt in dit verband op dat de netwerkarchitectuur met Ventilus en Boucle Du Hainaut onmisbaar is om dergelijke integratie mogelijk te maken zoals ook toegelicht Sectie 4.5 van het Federaal ontwikkelingsplan. Een evolutie van één lus op 380 kV naar drie lussen moet immers zorgen voor een aanzienlijke verhoging van de transportcapaciteit én de nodige robuustheid en flexibiliteit om onze centrale positie in het Europese systeem te verankeren en de volgende stappen richting 2040 op een ordelijke manier te organiseren.

De Vlaamse Regering geeft aan dat de door de bezwaarindieners ingediende berekeningen niet relevant zijn omdat de eventuele verhoging ofwel binnen de marge vallen van het 8 GW scenario die door de Vlaamse Regering zijn genomen ofwel nieuwe aansluitingen dieper in het transmissienet vergen. Verdere verduidelijking hieromtrent werd toegevoegd aan de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de berekeningen van het magnetisch veld, waarbij is uitgegaan van een effectieve jaargemiddelde belasting van de lijn van 30%. Men verwijst naar de Q&A-sessie, die is gehouden in de aanloop naar de plenaire vergadering. Tijdens deze sessie is gesteld dat een onderscheid moet gemaakt worden tussen het nominaal vermogen en het verwachte vermogen. De 0,4 µT-contour werd ingetekend op basis van het verwachte vermogen en is volgens deze gemeentes dus geen worst case-scenario. Men stelt dat onduidelijk is of er in dat geval nog veel meer woningen getroffen zouden worden.

In antwoord op deze adviezen wil de Vlaamse Regering vooreerst verwijzen naar Bijlage 3 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. In deze Antwoordnota inspraakreacties is in het hoofdstuk over EMF het onderscheid en het toepassingsgebied tussen piekbelasting (= maximale belasting) en jaargemiddelde belasting wordt verduidelijkt. Voor de berekeningen van de blootstelling in de omgeving van de hoogspanningsverbindingen (bestaand en gepland) werd gebruik gemaakt van de berekende jaargemiddelde belasting uit het MER (het verwachte vermogen), die bevestigd werd door de expert van de intendant. De 30% jaargemiddelde belasting wordt bovendien beschouwd als een conservatieve waarde. Er wordt gerekend met de jaargemiddelde belasting omdat dit door gezondheidsexperts werd bepaald als de methode om voorzorg toe te passen zoals ook vermeld in het advies van de Hoge Gezondheidsraad (2020): "Aangezien het gaat om langdurige blootstelling — jaren — meent de Raad dat uitgegaan moet worden van de over een jaargemiddelde waarden van het magnetische veld". Het nominaal vermogen is het maximumvermogen waarvoor de lijn ontworpen is en dat is hoger dan het jaargemiddelde vermogen. Dit nominaal vermogen wordt enkel bereikt in uitzonderlijke omstandigheden zoals de uitval van een andere lijn op een moment van hoge belasting (e.g. veel windproductie en invoer op de interconnectoren). Dit nominaal vermogen geeft aanleiding tot hogere magnetische velden, maar die beperkt worden door de norm die is opgenomen in Vlarem. Dit wordt verder verduidelijkt in de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP.

In een bezwaarschrift wordt erop gewezen dat er geen verordenende garanties in het GRUP worden ingebouwd dat de effectieve jaargemiddelde belasting van de lijn niet hoger zal zijn dan 30%, waarmee voorliggend GRUP in strijd is met het voorzorgsbeginsel. Men wijst erop dat dit na het toekennen van de vergunning wettelijk niet afdwingbaar zal zijn. Andere bezwaarindieners vragen om te garanderen dat er geen verdere verzwaringen of versterkingen van de Ventilus-lijn zullen gebeuren. Men vraagt een zicht op de evolutie in de tijd van de jaargemiddelde belasting van de lijn (op 25j).

In antwoord op deze opmerkingen stelt de Vlaamse Regering dat voorliggend GRUP alle bestemmingen en ruimtelijk vertaalbare maatregelen vastlegt op perceelsniveau, en dit in functie van het realiseren van de doelstellingen van het plan. Hiervoor is uitgegaan van de typevoorschriften, waar gebiedsspecifieke elementen aan zijn toegevoegd. Elementen die aspecten betreffen die zich situeren op projectniveau (omgevingsvergunning) of op een technisch uitvoeringsniveau, worden niet in de stedenbouwkundige voorschriften opgenomen, tenzij uit het milieueffectenonderzoek blijkt dat deze noodzakelijk zijn om een bepaalde (aanzienlijke) negatieve impact te milderen of voorkomen. Dit principe wordt in de toelichtingsnota (onder meer onder §2.5) toegelicht. De selectie van de elementen die opgenomen zijn in de stedenbouwkundige voorschriften is bewust beperkt gehouden om er in de toekomst voldoende flexibel mee te kunnen omgaan. Het is immers altijd mogelijk dat bij een verdere uitwerking andere technische oplossingen op projectniveau nodig zijn die passen binnen het kader van de stedenbouwkundige voorschriften. Enkel die elementen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van het doel worden verordenend vastgelegd.

De jaargemiddelde belasting werd berekend in het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij voorliggend GRUP. Tevens kan verwezen worden naar de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII. In bijlage 2 bij de Scopingnota werd in §3.10.5.1 de jaargemiddelde belasting berekend. Deze berekeningen zijn gecontroleerd en bevestigd door de expert van de Intendant, zoals aangegeven in §2.2.2 en §6.3 van Appendix 2 bij zijn 'Eindrapport Intendant Ventilus-proces in opdracht van minister Zuhal Demir en de Vlaamse Regering'. De toelichtingsnota wordt op dit punt verder aangevuld en het eindrapport van de Intendant wordt als bijlage toegevoegd.

De Vlaamse regering erkent, en dat is ook zo vermeld in voornoemde rapporten, dat de belasting op het tracégedeelte Izegem-Avelgem momenteel lager is dan 30%. Zoals ook aangegeven in bovenvermeld rapport zal dat de belasting van traject Izegem-Avelgem sowieso toenemen als gevolg van de toenemende elektrificatie. De belasting van deze lijn zal dan stijgen naar 30% belasting. Door toepassing van transpositie in het Ventilus project voor deze lijn, zal de zone waar meer dan 0.4 µT voorkomt evenwel niet erg verschillen van de zone bij toenemende belasting zonder het Ventilus-project.

De Vlaamse regering is daarom van mening dat de berekening van de 0.4 µT contour, uitgaande van 30% jaargemiddelde belasting, correct is uitgevoerd en er geen wijzigingen nodig zijn. Uit alle onderzoeken blijkt dus dat de 30% een realistische conservatieve inschatting is. In navolging van de vele vragen over de jaargemiddelde belasting is in de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, meer informatie opgenomen over de stroombelasting in §5.5.2.

Tot slot benadrukt de Vlaamse Regering dat, in navolging van de aanbevelingen van de Intendant, een wetgevend kader is opgemaakt voor de acute blootstelling aan magnetische velden van hoogspanningsverbindingen door de norm van 100 µT in Vlarem, aangevuld met een afsprakenkader voor chronische blootstelling, gebaseerd op 0.4 µT. In de toelichtingsnota werd paragraaf 5.5.2 verder aangevuld met deze elementen. De Vlaamse Regering is, al bovenstaande elementen indachtig, van mening dat het

verankeren van de jaargemiddelde belasting in de stedenbouwkundige voorschriften niet nodig noch wenselijk is.

In een bezwaarschrift wordt verwezen naar berekeningen van het Departement Omgeving, waaruit blijkt dat de jaargemiddelde belasting bij het voorziene aangesloten vermogen van 4,1 Gigawatt en een minimum te verwachten jaargemiddelde belasting van 30% minstens 12µT bedragen. Bezwaarindiener stelt dat als de aangesloten 4,1 Gigawattwindmolens allemaal tegelijk draaien, het magnetisch stralingsveld stijgt tot 24µT. Met de voorziene bijkomende aansluitingen zou het zelfs kunnen stijgen tot 37µT.

De Vlaamse Regering stelt vast dat bezwaarindiener via bepaalde berekeningen tot een hogere blootstelling in µT komt. Zoals verduidelijkt in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is op basis van de principes van het voorzorgsprincipe en de aanbevelingen over het omgaan met de magnetische velden van hoogspanningslijnen een bindend Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden opgemaakt dat bestaat uit o.a. de opvolging van gezondheidsonderzoek magnetische velden van hoogspanningsverbindingen.

Zoals aangegeven in het Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid, opgenomen als Bijlage IX bij voorliggend GRUP, hebben experten van de Klankbordgroep Gezondheid geen dosis-response relatie kunnen opmaken uit het beschikbaar onderzoek en geen relatie met kortdurende piekblootstellingen vastgesteld als het gaat om het statistisch verband met kinderleukemie. Er kunnen daarom enkel uitspraken gedaan worden over langdurig gemiddeld boven 0,4µT. De focus op de 0,4 µT magneetveldcontour bij jaargemiddelde belasting is, volgens experts, een gerechtvaardigde benadering op basis van het advies van de Belgische Hoge Gezondheidsraad (Invloed op de gezondheid van de bevolking van magnetische velden van de elektriciteitsvoorziening, mei 2020 - HGR nr9431).

In de toelichtingsnota werd paragraaf 5.5.2 op dit punt aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de combinatie van het beschouwen van de 0,4 µT als een harde grens en de onderschatting van de jaargemiddelde belasting van de lijn, ervoor zorgt dat de risicozone waar op vandaag rekening mee gehouden wordt, veel te klein is.

Na consultatie van de experten van de Klankbordgroep Gezondheid (Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid, opgenomen als Bijlage IX bij voorliggend GRUP) wijst de Vlaamse regering erop dat er geen oorzakelijk verband is vastgesteld tussen de blootstelling aan magnetische velden en het optreden van leukemie bij kinderen. Daarom is er geen grond voor het vastleggen van een harde norm van 0.4 µT die niet mag worden overschreden. Vanwege het in wetenschappelijk onderzoek gevonden statistische verband past de Vlaamse overheid het voorzorgsprincipe toe volgens de aanbevelingen van de Europese Commissie en de WHO. Het voorzorgbeleid is vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, zoals verder omschreven in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota en in bijlage bij deze toelichtingsnota gevoegd).

Wat betreft de twijfels over de jaargemiddelde belasting van 30%, verwijst de Vlaamse regering naar de Scopingnota, waar in §3.10.5.1 van bijlage 2 is ingegaan op de berekening van de jaargemiddelde belasting. Ook in de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is in §5.5.2.4 de nodige duiding opgenomen m.b.t. de stroombelasting. Deze berekening werd bovendien gecontroleerd en bevestigd door de expert van de Intendant, zoals aangegeven in §2.2.2 van Appendix 2 van zijn 'Eindrapport

Intendant Ventilus-proces in opdracht van minister Zuhal Demir en de Vlaamse Regering' en in zijn Conclusies in §6.3 deel 2 (gevoegd als bijlage bij de Procesnota). De Vlaamse regering is daarom van oordeel dat de berekening van de 0.4 µT contour, uitgaande van 30% jaargemiddelde belasting, op een juiste wijze is uitgevoerd. Uit alle onderzoeken blijkt dus dat de 30% een realistische conservatieve (worst case) inschatting is. In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen over de jaargemiddelde belasting is in de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, meer informatie opgenomen over de stroombelasting in §5.5.2

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat de grafische voorstelling van de EMF-contouren die door het departement Omgeving wordt gebruikt voor de infosessies maatschappelijk noch juridisch toelaatbaar is en misleidend is.

In antwoord op deze bezwaren wijst de Vlaamse regering er op dat bij de berekening van de grootte van het magnetische veld er is uitgegaan van een gemiddelde worst case met 30% jaargemiddelde belasting van de lijn. Daarbij wordt steeds een bijkomende afstand van 10 meter in rekening gebracht, nu de precieze inplanting van de masten nog niet gekend is. Het gaat dan ook om een worst case aanname.

De toelichting omtrent de jaargemiddelde belasting van de Ventilus-verbinding wordt uitgebreid beschreven in het MER (Scopingnota 3, Bijlage 2, Methodologie per MER-discipline, hoofdstuk 3, paragraaf 3.10.5.1 // Ontwerp gewestelijk uitvoeringsplan, Bijlage IIIa. Toelichtingsnota - tekst ; hoofdstuk 5 Verantwoording planvoorstel ; paragraaf 5.5.2 Voorzorgsprincipe m.b.t. elektrisch magneetveld, Methodiek voor berekeningen, Stroombelasting, p. 72-73) waar de berekening van de jaargemiddelde belasting is opgenomen. In die motivering wordt aangegeven dat de belasting van dit traject sowieso zal toenemen als gevolg van de toenemende elektrificatie. De belasting van deze lijn zal dan stijgen naar 30% belasting. Door toepassing van transpositie in het Ventilus project voor deze lijn, zal de zone waar meer dan 0.4 µT voorkomt niet erg verschillen van de zone bij toenemende belasting zonder het Ventilus-project. De Vlaamse regering stelt vast, en dat is ook zo vermeld in voornoemde bepalingen van het MER, dat de belasting momenteel lager is dan 30%.

De Vlaamse regering wijst er ook op dat die berekening werd gecontroleerd en bevestigd door de expert van de intendant (Eindrapport Intendant Ventilus-proces in opdracht van minister Zuhal Demir en de Vlaamse Regering, 2 Appendix 2 - Elektromagnetische velden in de nabijheid van hoogspanningsverbindingen, hoofdstuk 2.2, paragraaf 2.2.2 Jaargemiddelde van de voorgestelde Ventilus verbinding ; Hoofdstuk 6 Conclusies, 6.3 Deel 2 Conclusies prof. van Hertem m.b.t. technische haalbaarheid van ondergrondse alternatieven voor Ventilus, paragraaf gemiddelde jaarbelasting van Ventilus)). De toelichtingsnota werd met betrekking tot het rapport van de Intendant aangevuld en geactualiseerd. Het rapport van de Intendant werd als bijlage bij de procesnota gevoegd.

De Vlaamse regering is daarom van oordeel dat de berekening van de 0.4 µT contour, uitgaande van 30% jaargemiddelde belasting, op een juiste wijze is uitgevoerd. Uit alle onderzoeken blijkt dus dat de 30% een realistische conservatieve (worst case) inschatting is. In navolging van verschillende vragen over de jaargemiddelde belasting is in de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, meer informatie opgenomen over de stroombelasting in §5.5.2. Er is geen sprake van een misleidende voorstelling, zoals aangevoerd in het bezwaarschrift

Buitenland

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de startnota, naar bijlage 5 bij de scopingnota en naar het ontwerp van plan-MER, waar wordt verwezen naar het beleid in Frankrijk met een niet-bindende ministeriële aanbeveling om de bouw van hospitalen en kinderdagverblijven te vermijden in zones waar kinderen kunnen blootgesteld worden aan een EMF sterker dan 1 µT. Men vraagt eenzelfde benadering in voorliggend planningsproces. Andere bezwaarindieners verwijzen naar de voorzichtige omgang met hoogspanningslijnen in de andere ons omringende landen, zoals reservatiezones onder de masten in Nederland, een in principe verplichte ondergrondse aanleg in Duitsland en een afbraak van bovengrondse lijnen in Denemarken. Men vraagt om in voorliggend GRUP hetzelfde te doen.

De Vlaamse regering verwijst hiervoor naar §5.5.2.1 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, en naar de bijlagen van de Scopingnota, Bijlage VIII, waar het voorzorgbeleid in de omliggende landen wordt toegelicht. Ook daar wordt aanbevolen om geen nieuwe gevoelige gebouwen (kinderopvangvoorzieningen en scholen) in de 0,4 µT magneetveldzone van een hoogspanningsverbinding of hoogspanningsstation in te richten als dat redelijkerwijs kan vermeden worden.

Omwille van het statistisch verband met kinderleukemie bevelen internationale experten aan om voorzorg toe te passen. Dat gebeurt in Vlaanderen door het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden) en het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium, die verder belicht worden in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota en integraal in bijlage 1 bij de Toelichtingsnota zijn opgenomen. Het voorzorgsbeleid in omliggende landen kent gelijkaardige aanbeveling als degene die in Vlaanderen worden toegepast. Ook in Vlaanderen is in het Afsprakenkader opgenomen dat ondergronds telkens bekeken moet worden, en zijn aanbevelingen voor gevoelige gebouwen vermeld. Dat zijn gebouwen, geheel of gedeeltelijk bestemd of in gebruik ten behoeve van kinderen onder de 15 jaar die zich in een situatie van langdurige blootstelling bevinden, met name woningen, scholen, kinderdagverblijven en crèches. Ziekenhuizen zijn hier niet expliciet vermeld, maar vallen wel onder de beschrijving omdat hier ook kinderen langdurig kunnen verblijven; bovendien dient opgemerkt dat binnen de 0,4 µT-contour van voorliggend GRUP geen ziekenhuizen gelegen zijn.

Vergeleken met Nederland wordt in Vlaanderen onmiddellijk een berekening uitgevoerd, terwijl dat in Nederland enkel binnen de reservatiezones gebeurt. De afbraak van bovengrondse lijnen die hun maximale leeftijd niet bereikt hebben, is geen onderdeel van het voorzorgbeleid in Vlaanderen omdat dit niet als proportionele toepassing werd beoordeeld. Het voorzorgbeleid in Duitsland is zeer vergelijkbaar met dat in Vlaanderen.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd, het Afsprakenkader en de Convenant zijn als bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd.

Langdurig

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt door ouders de vrees geuit voor de impact van de hoogspanningslijn op hun kinderen. Anderen stellen dat (klein)kinderen niet meer bij familieleden op bezoek mogen gaan, gezien de nabijheid van de hoogspanningslijn, of dat de overname van de woning van de grootouders niet langer mogelijk is. In enkele bezwaarschriften wordt gewezen op occasionele activiteiten voor kinderen binnen de 0,4 µT-contour, gaande van een speelbos en een kinderboerderij tot

zomerkampen. Men stelt in vraag of deze nog gebruikt / georganiseerd kunnen worden. In verschillende bezwaarschriften worden vragen gesteld over de mate waarin de 0,4 µT zone moet vermeden worden, gaande van dagelijkse wandelingen en buiten spelen tot horeca-bezoeken en wekelijkse activiteiten op een hondenschool, of stelt men dat deze activiteiten onmogelijk of gevaarlijk worden gemaakt, of dat de beleving ervan verandert.

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. Tot op heden heeft geen enkel onderzoek een oorzakelijk verband kunnen aantonen tussen de blootstelling aan elektromagnetische velden, binnen de blootstellingslimieten, afkomstig van hoogspanningslijnen en eender welke aandoening bij volwassenen of kinderen. De Vlaamse regering is zich ervan bewust dat er bij bevolkingsonderzoeken wel een statistisch verband wordt gevonden tussen wonen in de buurt van hoogspanningslijnen en het meer voorkomen van kinderleukemie bij langdurige blootstelling aan meer dan 0,4 µT. De experten van de Klankbordgroep Gezondheid geven aan dat er een statistisch verband is met het meer voorkomen van kinderleukemie na langdurige blootstelling (jaargemiddeld hoger dan 0.4 µT) . Het voorzorgbeleid in Vlaanderen dat uitgaat van zoveel mogelijk vermijden van blootstelling aan magnetische velden, bevat daarom ook aanbevelingen voor toe te passen technieken zoals transpositie en aanbevelingen voor het vermijden van blootstelling in gebouwen waar kinderen langdurig kunnen verblijven, hetgeen als dusdanig is opgenomen in het 'Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden'. Er is echter geen norm of verbod opgenomen omwille van het ontbreken van een oorzakelijk verband.

De Vlaamse Regering wenst te benadrukken dat op bezoek gaan bij familie niet kan beschouwd worden als langdurige blootstelling, omdat dit beperkt is in de tijd. Hetzelfde geldt voor spelen in een speelbos of deelnemen aan zomerkampen, of dagelijkse activiteiten zoals spelen, wandelen of horeca-bezoek. In het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium wordt langdurige blootstelling omschreven als 'een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0,4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag'. In de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, is verdere verduidelijking hieromtrent opgenomen in §5.5.2.2, het Afsprakenkader en de Convenant zijn als bijlage gevoegd bij de Toelichtingsnota.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt opgemerkt dat nergens is vastgelegd dat het voorzorgsbeleid zich beperkt tot kinderen; dit is evenmin zo opgenomen in de convenant met de netbeheerder. In het consultatietraject Vlaamse Overheid is weliswaar opgenomen dat 'de norm of aanbeveling moet zijn afgestemd op de meest kwetsbare groep, met name kinderen', maar dat afstemming niet betekent dat er enkel naar kinderen gekeken wordt en dat er geen reden tot voorzorg zou zijn voor volwassenen. Bovendien verwijzen art. 191 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en art. 1.2.1 van het DABM, waar de voorzorgsbeginsels in vervat zitten, dat ook rekening moet worden gehouden met sociaaleconomische aspecten. Bezwaarindiener wijst dan ook expliciet naar het ontbreken van een afweging omtrent werknemers in voorliggend dossier.

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. Tot op heden heeft geen enkel onderzoek een oorzakelijk verband kunnen aantonen tussen de blootstelling aan

elektromagnetische velden, binnen de blootstellingslimieten, afkomstig van hoogspanningslijnen en eender welke aandoening bij volwassenen of kinderen.

De Vlaamse regering verwijst verder naar de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP. Zoals in §5.5.2.2 verduidelijkt, is het voorzorgbeleid in het 'Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden' vastgesteld. Werken onder hoogspanningslijnen wordt volgens de definities in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium niet beschouwd als langdurige blootstelling. Die wordt door de Vlaamse regering gedefinieerd als: 'een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0.4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag'. Omdat werknemers niet permanent, elke dag van het jaar aanwezig zijn op de werkplek, valt werken in de omgeving van hoogspanningsverbindingen niet onder langdurige blootstelling. De Vlaamse regering erkent dat er ongerustheid kan ontstaan bij werknemers, maar op basis van het wetenschappelijk onderbouwd onderzoek is dat niet nodig.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd, het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid werd toegevoegd als Bijlage IX aan het GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat door het plan het recht op welzijn op het werk en het recht op arbeid wordt geschonden. Een gezonde werkomgeving is fundamenteel binnen de Belgische arbeidswetgeving. Het gekozen tracé maakt het onmogelijk voor werkgevers om het welzijn van werknemers tijdens de werkuren te respecteren. Men stelt dat er een schending is van het recht op arbeid. Werknemers zullen van werk willen veranderen na de komst van de hoogspanningslijn omwille van gezondheidsredenen.

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. Tot op heden heeft geen enkel onderzoek een oorzakelijk verband kunnen aantonen tussen de blootstelling aan elektromagnetische velden, binnen de blootstellingslimieten, afkomstig van hoogspanningslijnen en eender welke aandoening bij volwassenen of kinderen. De Vlaamse regering is zich ervan bewust dat er bij bevolkingsonderzoeken wel een statistisch verband wordt gevonden tussen wonen in de buurt van hoogspanningslijnen en het meer voorkomen van kinderleukemie bij langdurige blootstelling aan meer dan 0,4 µT. De experten van de Klankbordgroep Gezondheid geven aan dat er een statistisch verband is met het meer voorkomen van kinderleukemie na langdurige blootstelling (jaargemiddeld hoger dan 0.4 µT). Het voorzorgbeleid in Vlaanderen dat uitgaat van zoveel mogelijk vermijden van blootstelling aan magnetische velden, bevat daarom ook aanbevelingen voor toe te passen technieken zoals transpositie en aanbevelingen voor het vermijden van blootstelling in gebouwen waar kinderen langdurig kunnen verblijven, hetgeen als dusdanig is opgenomen in het 'Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden'. Er is echter geen norm of verbod opgenomen omwille van het ontbreken van een oorzakelijk verband.

De gevolgen op vlak van gezondheid vormen een belangrijk aandachtspunt doorheen het planproces vormen. Zo is zowel bij het uitwerken van de verschillende alternatieve tracés als in het plan-MER rekening gehouden met het voorzorgsprincipe, waarbij een jaargemiddelde van 0,4 µT is gehanteerd gebruiken als richtwaarde voor blootstelling. Concreet wordt aanbevolen om kinderen jonger dan 15 jaar niet langdurig bloot te stellen aan een jaargemiddelde (dus langdurige) straling van meer dan 0,4 µT.

De Vlaamse regering verwijst verder naar de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP. Zoals in §5.5.2.2 verduidelijkt, is het voorzorgbeleid in het 'Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden' vastgesteld. Werken onder hoogspanningslijnen wordt volgens de definities in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium niet beschouwd als langdurige blootstelling. Die wordt door de Vlaamse regering gedefinieerd als: 'een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0.4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag'. Werken onder hoogspanningslijnen wordt derhalve niet beschouwd als langdurige blootstelling gezien werknemers gemiddeld gezien niet 365 dagen per jaar 8u per dag op de werkplek aanwezig zijn.

Daarnaast merkt te Vlaamse Regering op dat artikel 23, lid 3, 1° van de Grondwet en het daarin vervatte recht op arbeid geen directe werking heeft. Het besluit tot vaststelling van het GRUP kan evenmin worden beschouwd als een maatregel die betrekking heeft op werkgelegenheidsbeleid. In geen geval is er sprake van een aanzienlijke achteruitgang van het beschermingsniveau dat door artikel 23 van de Grondwet gewaarborgd wordt.

De Vlaamse regering wijst erop dat met toepassing van het voorzorgsbeginsel als beleid werd aangenomen met de aanbeveling om het overspannen van woningen, scholen en kinderdagverblijven bij nieuwe hoogspanningslijnen tot een minimum te beperken. De keuze om arbeidsplaatsen niet op te nemen volgt uit de aanname dat kinderen hier niet langdurig aanwezig zijn en het gegeven dat geen wetenschappelijk onderbouwd onderzoek gezondheidseffecten bij volwassenen aantoont. Het met toepassing van het voorzorgsbeginsel uitgewerkt beleid laat toe om de onzekerheid in hoofde van werknemers weg te nemen. Van eventuele economische schade en verlies van inkomsten ten gevolge van het ontslag van werknemers of de moeilijkheid om werknemers aan te trekken ligt geen concreet bewijs voor.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

In een bezwaarschrift wordt erop gewezen dat het afsprakenkader met de netbeheerder geen rekening houdt met werknemers en derhalve een ongelijke behandeling bevat. Men stelt dat er nochtans wettelijk is vastgelegd waaraan werkgevers hun werknemers mogen blootstellen.

De Vlaamse regering merkt op dat in Vlaanderen voorzorg wordt toegepast door een Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden om langdurige (chronische) blootstelling aan magnetische velden van meer dan 0,4 µT zoveel mogelijk te beperken. Zoals verduidelijkt in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is op basis van de principes van het voorzorgsprincipe en de aanbevelingen over het omgaan met de magnetische velden van hoogspanningslijnen een bindend Afsprakenkader opgemaakt dat bestaat uit o.a. de opvolging van gezondheidsonderzoek magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. Langdurige blootstelling wordt in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium gedefinieerd als: 'een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0.4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag'. Werken onder hoogspanningslijnen wordt derhalve niet beschouwd als langdurige blootstelling gezien werknemers gemiddeld gezien niet 365 dagen per jaar 8u per dag op de werkplek aanwezig zijn. De Richtlijn 2013/35/EU is van toepassing op de werknemers van bedrijven die overspannen worden door

hoogspanningslijnen. In de Niet-bindende gids van goede praktijken voor de tenuitvoerlegging van Richtlijn 2013/35/EU wordt aangegeven dat er voor bedrijven die overspannen worden door hoogspanningslijnen van meer dan 150 kV een beoordeling door de preventieadviseur nodig is. De beoordeling moet gebeuren door de preventieadviseur van het bedrijf en niet door Elia. Er is dan beoordeling vereist met betrekking tot geldende actieniveaus of grenswaarden voor blootstelling. De Actieniveaus zijn de strengste en gelijk aan 1000 µT. Die waarde wordt niet overschreden na uitvoering van Ventilus

In de toelichtingsnota werd paragraaf 5.5.2.2 met betrekking tot het Afsprakenkader aangevuld en geactualiseerd.

In een bezwaarschrift wordt erop gewezen dat in de Klankbordgroep gezondheid nooit onderzoek is gebeurd naar, een overzicht gemaakt van of conclusies getrokken in verband met de impact van elektromagnetische velden op een werkomgeving en op het welzijn van werknemers en de eventuele psychosociale effecten. Men verwijst naar het advies van de Nederlandse Gezondheidsraad waar wordt aangegeven dat er ook in arbeidsomstandigheden aanwijzingen zijn gevonden voor een verhoogd risico op leukemie en enkele andere onderzochte vormen van kanker en neurologische aandoeningen.

De Vlaamse regering merkt op dat van een miskenning en schending van een recht op welzijn op het werk van werknemers geen sprake kan zijn, nog afgezien van de vraag of dergelijk recht wel voorligt. De reglementering van het welzijn op het werk is toepasselijk op de werkgevers en de werknemers. Als plannende overheid is de Vlaamse regering er bijgevolg niet aan onderworpen. In het kader van de opmaak van een RUP dient dan ook niet voldaan te worden aan de verplichtingen uit deze reglementering, waaronder de uitvoering van een risicoanalyse.

De Vlaamse regering stelt trouwens vast dat Titel 7 van Boek V van de Codex over het welzijn op het werk geen betrekking heeft op elektromagnetische velden afkomstig van externe bronnen, zoals hoogspanningsleidingen en ook geen betrekking heeft op de veronderstelde effecten op lange termijn. Voor wat de acute blootstelling betreft, kan teruggevallen worden op de norm vastgesteld bij besluit van 7 juli 2023 van de Vlaamse regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne en het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft de magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. Van chronische blootstelling kan op de arbeidsplaats geen sprake zijn.

De Vlaamse regering wijst erop dat er sinds de jaren 1970 uitgebreid onderzoek werd uitgevoerd naar de mogelijke effecten van de elektromagnetische velden van hoogspanningsverbindingen. Specifiek onderzoek naar werken in de omgeving van een hoogspanningslijn is evenwel niet beschikbaar, er moet immers rekening mee gehouden worden dat werken in de omgeving van hoogspanningsverbindingen niet beschouwd wordt als langdurige blootstelling. Dat is ook zo opgenomen in de definities van het Convenant. Een recent rapport van de Nederlandse Gezondheidsraad vermeldt inderdaad voor hersentumoren bij kinderen en leukemie bij volwassenen ook een statistisch verband met wonen in de buurt van hoogspanningslijnen, zij het minder duidelijk. De meerderheid van de experten van de klankbordgroep en ook de expertrapporten van internationale wetenschappelijk instellingen zoals de WHO en IARC, onderschrijven de conclusies van het de Nederlandse Gezondheidsraad niet (cfr. Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid n.a.v. openbaar onderzoek, opgenomen als Bijlage IX bij voorliggend GRUP).

Er is wel consensus over het statistisch verband met kinderleukemie. Daarom is het voorzorgbeleid in Vlaanderen toegespitst op gebouwen waar kinderen langdurig kunnen verblijven. Het rapport van Nederlandse Gezondheidsraad is grondig bestudeerd en wordt toegelicht in de §5.5.2.1 van de Toelichtingsnota.

De Vlaamse regering erkent dat er ongerustheid kan ontstaan bij werknemers, maar op basis van het wetenschappelijk onderbouwd onderzoek is dat niet nodig. In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze opmerkingen aangevuld en geactualiseerd, het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid werd toegevoegd als Bijlage IX aan het GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen is men ongerust voor de gezondheid van mensen die werken in de dichte omgeving van de hoogspanningslijn. Men geeft aan dat deze mensen zich meer dan 8u per dag in de stralingscontour bevinden, vaak ook buiten. Een aantal bedrijfsleiders uiten de vrees dat werknemers door het risico op gezondheidseffecten van job zullen willen veranderen en dat het in het huidige arbeidsklimaat moeilijk is nieuwe werknemers aan te trekken, rekening houdend met het Ventilus-verhaal.

De Vlaamse regering verwijst in antwoord op deze opmerking naar de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP. Zoals in §5.5.2.2 verder verduidelijkt, is het voorzorgbeleid in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden vastgesteld. Werken onder hoogspanningslijnen wordt volgens de definities in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium, niet beschouwd als langdurige blootstelling. Die wordt door de Vlaamse regering gedefinieerd als: 'een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0,4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag'. Omdat werknemers niet permanent, elke dag van het jaar aanwezig zijn op de werkplek, valt werken in de omgeving van hoogspanningsverbindingen niet onder langdurige blootstelling. De Vlaamse regering erkent dat er ongerustheid kan ontstaan bij werknemers, maar op basis van het wetenschappelijk onderbouwd onderzoek is dat niet nodig.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de gezondheidseffecten van elektromagnetische velden op werknemers van bedrijven die gelegen zijn onder of in de nabijheid van de hoogspanningslijn. Conform het algemeen beginsel van milieubeleid (art. 191 VWEU en art. 1.2.1 §2 DABM) moet als proportionele toepassing van het voorzorgsprincipe maximaal vermeden worden dat er een langdurige blootstelling is aan meer dan 0,4 µT, wat in strijd is met werknemers die minstens 8u per dag aanwezig zijn op de werkplek en dus langdurig worden blootgesteld aan een tot 30 keer hoger spanningsveld, hetgeen vergelijkbaar is met de situatie van bewoners. Men is bezorgd over het welzijn en de gezondheid van de werknemers. Men is van mening dat in voorliggend dossier te weinig rekening is gehouden met werknemers. Daarnaast is men bezorgd over specifieke gezondheidssituaties van werknemer (zwangerschap, chronische ziektes, ...). Men stelt dat het niet voorzien van enige maatregel om het risico tegen te gaan of in te perken in strijd is met het voorzorgsprincipe dat stelt dat langdurige blootstelling zoveel mogelijk moet gemeden worden.

De Vlaamse regering stelt dat het voorzorgsprincipe aanbeveelt om zo weinig mogelijk situaties te creëren waar er langdurige blootstelling is aan magneetvelden van meer dan 0.4 µT, zoals ook vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, zoals omstandig omschreven in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP. Werken onder hoogspanningslijnen wordt volgens de definities in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium niet beschouwd als langdurige blootstelling. Die wordt door de Vlaamse regering immers gedefinieerd als: 'een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0.4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag'. Werknemers vallen niet onder deze definitie omdat ze niet elke dag van het jaar op het werk aanwezig zijn, dit in tegenstelling tot wat in het bezwaar wordt geopperd.

Het voorzorgsbeginsel heeft tot gevolg dat het bestuur gehouden is om bij wetenschappelijke onzekerheid over het bestaan of de omvang van (gezondheids)risico's beschermingsmaatregelen te nemen. Er hoeft niet te worden gewacht totdat het causuale verband is bewezen. Wat betreft deze maatregelen, beschikt het bestuur over een beleidsruimte, met dien verstande dat zij verplicht is om een hoog beschermingsniveau van de volksgezondheid, de veiligheid en het milieu te verzekeren. Dat hoeft evenwel niet het hoogst mogelijke beschermingsniveau te zijn dat technisch mogelijk is (zie HvJ EU 17 mei 2018, T-584/13, ECLI:EU:T2018:279, ro.72). De Vlaamse regering heeft ervoor geopteerd normen voor acute blootstelling vast te leggen in milieuwetgeving en voor langdurige blootstelling een voorzorgbeleid vast te leggen in een bindend afsprakenkader dat de aanbevelingen volgt van internationale organisaties zoals de Wereldgezondheidsorganisatie. Bij zwangere vrouwen zijn er, volgens de experten van de Klankbordgroep Gezondheid, geen aanwijzingen voor gezondheidseffecten. Bij volwassenen zijn er in het algemeen ook geen oorzakelijke verbanden gevonden.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aangevuld en geactualiseerd, het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid werd toegevoegd als Bijlage IX aan het GRUP.

In een bezwaarschrift wordt verwezen naar het feit dat voorzorg moet gebaseerd zijn op een analyse van kosten en baten van de te nemen maatregelen of het uitblijven ervan. Men stelt de vraag of een dergelijke oefening is gebeurd. Men wijst op de zone ter hoogte van lijntracé 16, waar volgens bezwaarindiener buitenproportioneel veel werknemers in de 0,4 µT-zone zitten. Men verwijst naar de regelgeving, waar wordt vermeld dat rekening kan gehouden worden met de aanvaardbaarheid door het publiek. Bezwaarindiener stelt dat dit hier niet het geval is.

De Vlaamse regering verwijst naar het Afsprakenkader waarin de toepassing van het voorzorgprincipe in Vlaanderen wordt toegelicht. Zoals verduidelijkt in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is op basis van de principes van het voorzorgsprincipe en de aanbevelingen over het omgaan met de magnetische velden van hoogspanningslijnen een bindend Afsprakenkader opgemaakt dat bestaat uit o.a. de opvolging van gezondheidsonderzoek magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. Langdurige blootstelling wordt in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium, gedefinieerd als: 'een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0,4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag'. Werken onder hoogspanningslijnen wordt derhalve niet beschouwd als langdurige blootstelling gezien werknemers gemiddeld

gezien niet 365 dagen per jaar 8u per dag op de werkplek aanwezig zijn. Het Afsprakenkader en het Convenant zijn integraal in bijlage gevoegd bij de Toelichtingsnota, de betreffende paragraaf is aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat in voorliggend dossier geen rekening is gehouden met de opvang van kinderen op Skyline Park, Izegem.

In antwoord op deze opmerking verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat er geen officiële permanente kinderopvang gekend is in de gebouwen behorend tot het Skylinepark. Volgens onze informatie gaat het om zomerkampen voor de kinderen van werknemers. De blootstelling tijdens een zomerkamp is volgens de definities opgenomen in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium, en toegelicht in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, geen langdurige blootstelling.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat het recht op welzijn op het werk wordt geschaad, nochtans fundamenteel in de Belgische arbeidswetgeving. Er is geen risicobeoordeling uitgevoerd op dit punt. Bezwaarindiener concludeert dat een werkgever het welzijn op het werk niet langer kan garanderen.

De Vlaamse regering verwijst naar het Afsprakenkader waarin de toepassing van het voorzorgprincipe in Vlaanderen wordt toegelicht. Zoals verduidelijkt in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is op basis van de principes van het voorzorgsprincipe en de aanbevelingen over het omgaan met de magnetische velden van hoogspanningslijnen een bindend Afsprakenkader opgemaakt dat bestaat uit o.a. de opvolging van gezondheidsonderzoek magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. Langdurige blootstelling wordt in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium, gedefinieerd als: ‘een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0.4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag’. Werken onder hoogspanningslijnen wordt derhalve niet beschouwd als langdurige blootstelling gezien werknemers gemiddeld gezien niet 365 dagen per jaar 8u per dag op de werkplek aanwezig zijn. De Richtlijn 2013/35/EU is van toepassing op de werknemers van bedrijven die overspannen worden door hoogspanningslijnen. In de Niet-bindende gids van goede praktijken voor de tenuitvoerlegging van Richtlijn 2013/35/EU wordt aangegeven dat er voor bedrijven die overspannen worden door hoogspanningslijnen van meer dan 150 kV een beoordeling door de preventieadviseur nodig is. De beoordeling moet gebeuren door de preventieadviseur van het bedrijf en niet door Elia. Er is dan beoordeling vereist met betrekking tot geldende actieniveaus of grenswaarden voor blootstelling. De Actieniveaus zijn de strengste en gelijk aan 1000 µT. Die waarde wordt niet overschreden na uitvoering van Ventilus.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

In een bezwaarschrift schetst bezwaarindiener de verschillende activiteiten van zijn bedrijf en de meer dan ruime aandacht die gaat naar gezondheid en welzijn. Bezwaarindiener is van mening dat deze inspanningen teniet worden gedaan door de

toekomstige lijn (gezondheidseffecten, visuele hinder, psychosomatische klachten, geluidshinder). Men stelt dat geen rekening is gehouden met psychosomatische effecten en ongerustheid bij werknemers, die even groot zijn bij inwoners als bij werknemers. Men stelt dat dit effect niet is meegenomen bij de tracébepaling of bij de beoordeling van effecten in het MER.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen wenst de Vlaamse regering erop te wijzen dat de gevolgen op vlak van gezondheid een belangrijk aandachtspunt doorheen het planproces vormen. Zo is zowel bij het uitwerken van de verschillende alternatieve tracés als in het plan-MER rekening gehouden met het voorzorgsprincipe, waarbij een jaargemiddelde van 0,4 µT is gehanteerd als richtwaarde voor blootstelling. Het uiteindelijke tracé, met in begrip van de vraag waar een ondergrondse aanleg moet worden voorzien, is bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereert op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens rekening gehouden met het voorzorgsbeginsel, dat aanbeveelt om zo weinig mogelijk situaties te creëren waar er langdurige blootstelling is aan magneetvelden van meer dan 0,4 µT. Maar werken onder hoogspanningslijnen wordt volgens de definities in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium, niet beschouwd als langdurige blootstelling. Die wordt door de Vlaamse regering gedefinieerd als: 'een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0.4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag'. Het Convenant is integraal gevoegd als bijlage bij de Toelichtingsnota.

Van een schending van gelijkheidsbeginsel kan dan ook geen sprake zijn, nu het verschil in behandeling gerechtvaardigd wordt door een objectief en adequaat onderscheidingscriterium. Het met toepassing van het voorzorgsbeginsel uitgewerkt beleid laat toe om de onzekerheid in hoofde van werknemers weg te nemen.

Wat betreft psychosomatische klachten wordt verwezen naar het Plan-MER (zie bijlage V bij het GRUP), waar deze impact voor bewoners is beschreven binnen de discipline Mens-Gezondheid. Er dient echter opgemerkt te worden dat het aantal mensen dat ongerust is over mogelijke effecten van een hoogspanningslijn niet met zekerheid kan vastgesteld worden. Zoals vermeld wordt in §24 van stap 3 van het plan-MER dient dit dan ook als een leemte in de kennis beschouwd te worden. Deze redenering geldt voor woningen in de nabijheid van hoogspanningslijnen, voor werknemers kan dezelfde redenering doorgetrokken worden. De effectenbeoordeling houdt rekening met deze leemten in de kennis, waarbij dient benadrukt te worden dat de daaraan gekoppelde onzekerheden te beperkt zijn om een invloed te hebben op de (globale) effectbeoordeling (geen wijziging in effectscores), en ook niet op de onderlinge verhoudingen tussen de alternatieven.

Het Afsprakenkader en het Convenant zijn integraal in bijlage gevoegd bij de Toelichtingsnota, de betreffende paragraaf is aangevuld en geactualiseerd.

Kinderdagverblijven

In haar advies wijst de gemeente Lendelede op de situering van een kinderdagverblijf aan de Meikapelstraat in Lendelede, die wordt getroffen door zowel de 150 kV-lijn als door de te versterken 380 kV-lijn. Men vreest voor de sterk negatieve gezondheidsgevolgen voor de kinderen. Men is van mening dat kinderdagverblijven die momenteel reeds in de nabijheid van een hoogspanningslijn gelegen zijn in voorliggend proces op dezelfde manier moeten behandeld worden als de kinderdagverblijven onder de nieuwe delen van de lijn. Ook enkele bezwaarindieners wijzen op de situering van een

kinderdagverblijf en onthaalouder onder de te versterken 380 kV-lijn en vreest voor de gezondheid van de kinderen en het personeel.

De Vlaamse regering verwijst in antwoord op dit advies naar de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, waar in §5.5.2.2 verder is ingegaan op het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan elektromagnetische velden. In dat Afsprakenkader is een aanbeveling opgenomen om geen kinderopvangvoorzieningen en scholen in de 0,4 µT magneetveldzone van een hoogspanningsverbinding in te richten als dat redelijkerwijs kan worden vermeden. Daarnaast wordt ook aanbevolen om te vermijden dat kinderopvangvoorzieningen overspannen worden door nieuwe hoogspanningslijnen. Het is echter niet verboden om kinderopvangvoorzieningen uit te baten als die gelegen zijn onder een hoogspanningslijn, het is louter een richtinggevend advies gelet op het ontbreken van een oorzakelijk verband. Omdat er geen oorzakelijk verband is vastgesteld tussen de elektromagnetische velden en het optreden van leukemie, is er geen grond voor een verbod op het uitbaten van een kinderopvangvoorziening in de omgeving van een hoogspanningsverbinding. Er is bovendien geen verbod om bestaande hoogspanningslijnen gelegen in de nabijheid van kinderdagverblijven te versterken.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

In een bezwaarschrift wordt gewezen op het ontbreken van bepalingen in de stedenbouwkundige voorschriften die regelen dat geen nieuwe kinderdagverblijven kunnen opstarten in de contour van verhoogde straling of dat de uitbating van de bestaande moet worden stopgezet; evenmin is een stedenbouwkundige verordening in die zin opgenomen. Bezwaarindiener stelt dat in het onderzoek bij voorliggend GRUP nochtans veel aandacht besteed werd aan de locatie van kinderdagverblijven.

De Vlaamse regering wijst erop dat het vermijden van een kinderopvangvoorziening bij de aanleg van een nieuwe lijn een uitvoering is van het voorzorgsprincipe zoals vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, zoals omschreven in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota (Bijlage III bij het GRUP). Dat kader is erop gericht om gevoelige bestemmingen zoveel mogelijk te vermijden en geeft aan dat bij bestaande trajecten aangeraden is om geen nieuwe gevoelige bestemmingen zoals kinderopvangvoorzieningen in de 0.4 µT magneetveldzone van een hoogspanningsverbinding of hoogspanningsstation in te richten als dat redelijkerwijs kan vermeden worden. Bijkomend is opgenomen dat er zoveel mogelijk vermeden wordt om gevoelige bestemmingen onder bestaande hoogspanningslijnen te bouwen.

Omdat er geen oorzakelijk verband is vastgesteld tussen de blootstelling aan elektromagnetische velden en het optreden van leukemie bij kinderen, is er geen grond voor gebruiksbeperking in de buurt van hoogspanningslijnen noch werd voorgesteld om woonfuncties onder hoogspanningslijnen te herbestemmen. Vanuit het voorzorgsprincipe heeft de Vlaamse Regering echter wel gekozen voor het tracé met globaal een goede milieubeoordeling en op planniveau het minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4µT-contour, maar dus niet voor de opname van een verbod in de verordenende stedenbouwkundige voorschriften.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze opmerkingen aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de ligging van het ondergrondse werktracé volgens de scopingnota en toelichtingsnota te maken heeft met de aanwezigheid van twee woningen, waarvan 1 kinderdagverblijf binnen de 0,4 µT contour. Hieruit blijkt dat bovengrondse leidingen wel degelijk gezondheidsrisico's met zich meebrengen. Minstens moet met het gezondheidsrisico voor kinderen rekening worden gehouden, cfr ook de Belgische Hoge Gezondheidsraad, zowel op vlak van de kinderdagverblijven als op vlak van de woningen met jonge gezinnen. Een bezwaarindiener stelt dat de Raad afraadt om kinderen te laten wonen in de zone met meer dan 0,4 µT. Men verwijt de Vlaamse Regering tot het nemen van schijnmaatregelen, die geen garantie geven aan de omwonenden.

In Lendelede liggen 2 kinderdagverblijven pal onder de bestaande (te versterken) masten, een derde in de Terrynstraat (nieuwe lijn). Kinderdagverblijven onder de bestaande leidingen mogen niet anders behandeld worden dan die onder de nieuwe lijn voor wat betreft straling en compensatie. Dit is totaal disproportioneel en strijdig met het gelijkheidsbeginsel. Er wordt verwezen naar het plan-MER en de bestaande 380 kV-verbinding die niet op het gewestplan is aangeduid en waar de woningen ten aanzien van de juridische referentiesituatie als nieuw te beschouwen zijn.

De Vlaamse regering wijst erop dat het vermijden van een kinderopvangvoorziening bij de aanleg van een nieuwe lijn een uitvoering is van het voorzorgsprincipe zoals vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan elektromagnetische velden. Zoals verder omschreven in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, is het Afsprakenkader erop gericht om bewoonde gebouwen en gevoelige bestemmingen zoveel mogelijk te vermijden als dat mogelijk is. Het kader is daarmee is lijn met de aanbevelingen van de Hoge Gezondheidsraad om de blootstelling in de woonomgeving te beperken (HGR nr 9431). Dit betekent a contrario evenwel niet dat er wel degelijk een gezondheidsrisico bestaat.

De gevolgen op vlak van gezondheid vormen een belangrijk aandachtspunt doorheen het planproces. Zo is zowel bij het uitwerken van de verschillende alternatieve tracés als in het plan-MER rekening gehouden met het voorzorgsprincipe, waarbij een jaargemiddelde van 0,4 µT is gehanteerd en gebruikt wordt als richtwaarde voor blootstelling. Concreet wordt aanbevolen om kinderen jonger dan 15 jaar niet langdurig bloot te stellen aan een jaargemiddelde (dus langdurige) straling van meer dan 0,4 µT. Bij het opstellen van de werktracés, het afwegen van de verschillende alternatieven en het optimaliseren van het gekozen tracé in voorliggend GRUP is het vermijden van scholen, kinderdagverblijven en woningen dan ook mee in rekening gebracht bij de afweging. De Vlaamse Regering wenst te benadrukken dat het gaat om aanbevelingen gericht op bewoonde gebouwen en gevoelige bestemmingen. Het is niet verboden om met kinderen te wonen of een kinderdagverblijf uit te baten in de nabijheid van een hoogspanningslijn.

Het uiteindelijke tracé, met in begrip van de vraag waar een ondergrondse aanleg moet worden voorzien, is bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereert op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens rekening gehouden met het voorzorgsbeginsel, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen, scholen en kinderdagverblijven worden overspannen. De overspanning van scholen en kinderdagverblijven door een nieuwe lijn wordt bijgevolg niet volledig uitgesloten, maar wel tot een minimum beperkt. De situatie van een nieuwe lijn is ook niet te vergelijken met deze van een bestaande lijn, nu het tracé van de bestaande lijn vastligt. In het plan-MER worden geen milderende maatregelen op vlak van gezondheid voorgesteld. Bovendien wordt benadrukt dat de planologische verankering het gevolg is van de

toepassing van een ruimtelijk principe uit het richtinggevend gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). Dit ruimtelijk principe voorziet dat draagstructuren of tracés van bestaande bovengrondse hoogspanningsleidingen bij voorrang in aanmerking komen voor het aanbrengen bijkomende elektrische geleiders. De bestaande, vergunde 380 kV-verbinding tussen Izegem en Avelgem komt tegemoet aan dit ruimtelijk principe. Vanuit de toepassing van dit principe uit het richtinggevend gedeelte van het RSV beslist beleid is het verantwoord om voor de bestaande lijnen geen andere alternatieven in aanmerking te nemen. Van een schending van gelijkheidsbeginsel kan dan ook geen sprake zijn, nu het verschil in behandeling gerechtvaardigd wordt door een objectief en adequaat onderscheidingscriterium.

Aanvullend kan verwezen worden naar §5.5.2.1 van de Toelichtingsnota, waar is ingegaan op de adviezen van de Belgische Hoge Gezondheidsraad en de Nederlandse Gezondheidsraad. Zoals hoger reeds aangegeven, zijn deze adviezen mee de aanleiding tot het voorzorgbeleid dat is vastgesteld in het hierboven vernoemde Afsprakenkader.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze opmerkingen aangevuld en geactualiseerd, het Afsprakenkader werd als bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de aanwezigheid van kwetsbare locaties in de nabijheid van de lijn, zoals een school op 400m. Men is bezorgd over de impact op deze kinderen.

In antwoord op deze bezwaarschriften, verwijst de Vlaamse Regering naar §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, waar wordt ingegaan op het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, waarin bepalingen zijn opgenomen over het zoveel mogelijk vermijden dat er gevoelige gebouwen waar kinderen langdurig verblijven, zoals scholen, terecht komen in de zone waar jaargemiddeld meer dan 0,4 µT kan voorkomen. Deze bepaling is mee in rekening gebracht bij de alternatievenafweging en het uitwerken van het tracé in voorliggend GRUP. De Vlaamse regering wijst ook op de berekeningen van de blootstelling die zijn opgenomen in het Plan-MER, Bijlage V bij voorliggend GRUP, en gevisualiseerd op kaart 4 'Magneetveldcontour (jaargemiddeld meer dan 0,4 µT) (10 kaartbladen)' , onderdeel van de kaartenbundel bij de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage IIIb bij voorliggend GRUP. De betreffende school is ruim buiten de zone gelegen waarbinnen de elektromagnetische velden jaargemiddeld hoger zijn dan 0,4 µT.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze opmerkingen aangevuld en geactualiseerd, het Afsprakenkader werd als bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het uitgangspunt in voorliggend GRUP en in de convenant met de netbeheerder, dat vanuit het voorzorgsbeginsel geen nieuwe kinderdagverblijven of scholen binnen de 0,4 µT contour van (nieuwe) hoogspanningsverbindingen mogen gesitueerd worden. Men kan dit moeilijk verenigen met het feit dat woningen van jonge gezinnen niet als een kwetsbare locatie worden beschouwd en wel binnen de contour kunnen liggen, vermits kinderen meer tijd in de eigen woning doorbrengen dan op school of in het kinderdagverblijf.

De Vlaamse regering verwijst in antwoord op deze opmerkingen naar de definitie van gevoelige gebouwen die opgenomen is in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium: gebouwen, geheel of gedeeltelijk bestemd of in gebruik ten

behoeve van kinderen onder de 15 jaar die zich in een situatie van langdurige blootstelling bevinden, met name woningen, scholen, kinderdagverblijven en crèches. Het voorzorgbeleid geldt dus ook voor de woonomgeving. Daarnaast is er inderdaad ook een bijkomende aanbeveling opgenomen in het 'Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden' om geen kinderopvangvoorzieningen of scholen in de magneetveldcontour van nieuwe lijnen te laten terechtkomen. Hoewel dit Afsprakenkader en de bijhorende Convenant nog niet afgesloten waren op het moment van voorlopige vaststelling van het Ontwerp GRUP, is het wel integraal toegepast in voorliggend planningsproces. In de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, is hierover de nodige duiding toegevoegd in §5.5.2.2; de documenten zijn integraal als bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

Landbouw

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat in het geval van agrarische bedrijven onder of in de nabijheid van de hoogspanningslijn, deze landbouwers 7 dagen op 7, 24 uur per dag aanwezig zijn binnen of net naast de 0,4 µT-contour. Hetzelfde geldt voor gepensioneerden of thuiswerkers. Men vraagt naar nader onderzoek over deze specifieke situaties. Men wijst erop dat het inschakelen van derden moeilijk wordt in deze situatie, evenals de overname van het agrarische bedrijf door de kinderen, gezien de gezondheidsrisico's voor zowel de landbouwer zelf als zijn gezin.

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. Tot op heden heeft geen enkel onderzoek een oorzakelijk verband kunnen aantonen tussen de blootstelling aan elektromagnetische velden en eender welke aandoening bij volwassenen of kinderen. Er wordt in bevolkingsonderzoeken wel een statistisch verband gevonden tussen wonen in de buurt van hoogspanningslijnen en het meer voorkomen van kinderleukemie. De meeste experts van de Klankbordgroep geven aan dat er in wetenschappelijk onderzoek geen statistische verbanden zijn met gezondheidseffecten bij volwassenen, ook niet bij volwassenen die langdurig verblijven in de omgeving van hoogspanningslijnen.

Het voorgaande neemt niet weg dat de gevolgen op vlak van gezondheid een belangrijk aandachtspunt doorheen het planproces vormen. Zo is zowel bij het uitwerken van de verschillende alternatieve tracés als in het plan-MER rekening gehouden met het voorzorgsprincipe, waarbij een jaargemiddelde van 0,4 µT is gehanteerd en gebruikt wordt als richtwaarde voor blootstelling. Concreet wordt aanbevolen om kinderen jonger dan 15 jaar niet langdurig bloot te stellen aan een jaargemiddelde (dus langdurige) straling van meer dan 0,4 µT. Het uiteindelijke tracé, met in begrip van de vraag waar een ondergrondse aanleg moet worden voorzien, is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereert op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens rekening gehouden met het voorzorgsbeginsel, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen, scholen en kinderdagverblijven worden overspannen

De Vlaamse Regering wijst bovendien op het voorzorgsprincipe, dat de mogelijkheid biedt een afweging te maken tussen de mogelijke deels onbekende risico's van een project en de maatschappelijke voordelen, en om via proportionele maatregelen de blootstelling zoveel mogelijk te verminderen. De Vlaamse regering heeft hieraan invulling gegeven door het 'Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden', waarvan de maatregelen worden toegepast. Dit is verder geduid in §5.5.2.2 van en in bjilage bij de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP.

Ziektes

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de correlatie met kinderleukemie, o.m. op basis van recent onderzoek dat concludeert dat "Bij kinderen die dichter dan 100m = 0,4µT van de hoogspanningslijn wonen, is er hoger percentage vastgesteld op leukemie". Gezien het niet te ontkennen wetenschappelijk bewijst dat elektromagnetische straling nefaste gevolgen kan hebben voor de gezondheid, is men van mening dat het GRUP niet kan vastgesteld worden. Een bezwaarindiener vraagt een grootschalige meta-analyse terzake. Ook in adviezen van lokale besturen wordt ingegaan op het statistisch verband met kinderleukemie en wordt gevraagd de risico's op dergelijke effecten op lange termijn maximaal uit te sluiten. Sommige bezwaarindieners wijzen op de gevoeligheid van kinderen voor elektromagnetische straling, o.m. door de plasticiteit van hun hersenweefsel en beenmerg; men vraagt grondig onderzoek terzake. Bezwaarindieners zijn van mening dat gelet op deze risico's voorliggend GRUP in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel en het voorzorgsbeginsel, dat de Vlaamse overheid haar maatschappelijke zorgplicht en verantwoordelijkheid naar haar burgers voor het recht op een gezonde leefomgeving hiermee schendt en dat alle risico's moeten worden uitgesloten.

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. Tot op heden heeft geen enkel onderzoek een oorzakelijk verband kunnen aantonen tussen de blootstelling aan elektromagnetische velden, binnen de blootstellingslimieten, afkomstig van hoogspanningslijnen en eender welke aandoening bij volwassenen of kinderen. Er is veel onderzoek gedaan naar de gezondheidseffecten van magnetische velden bij langdurige blootstelling, ook in verschillende meta-analyses. De belangrijkste bevinding is een statistisch verband tussen wonen in de buurt van hoogspanningslijnen en het meer voorkomen van kinderleukemie. Vanwege het statistische verband past de Vlaamse regering het voorzorgsprincipe toe volgens de aanbevelingen van de Europese Commissie en de WHO. Dit voorzorgbeleid is vastgelegd in het 'Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden') en is als dusdanig doorheen het planproces meegenomen in de alternatievenafweging en de beoordeling van het gekozen tracé in voorliggend GRUP. Meer verduidelijking hierover is toegevoegd in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, Bijlage III bij voorliggend GRUP; het Afsprakenkader is integraal gevoegd als bijlage 1 bij de Toelichtingsnota.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de fysiologische resultaten van elektromagnetische velden op celniveau, op de menselijke hersenen en op het water in een menselijk lichaam. Men stelt dat geen enkel onderzoek tot op heden kan bevestigen of ontkennen dat een dergelijke permanente ingreep op het fysiologisch en elektrochemisch proces kan leiden tot hersentumoren of hersenaandoeningen als dementie, Parkinson, ... Andere bezwaarindieners wijzen erop dat ook laagfrequente magnetische velden invloed hebben op spieren, zenuwen, neuronen, ... en verwijzen naar correlaties met epilepsie, elektromagnetische hypersensitiviteit, melanomen, MS, ALS, cardiovasculaire effecten en neurologische aandoeningen en neurodegeneratieve ziektes, alsook vrouwelijke infertiliteit, vroeggeboortes en dergelijke meer. Een bezwaarindiener stelt dat er geen enkele wetenschappelijke reden is om geen rekening te houden met een mogelijk dosis-respons-effect. Men vraagt om de hoogste prioriteit te leggen bij de volksgezondheid en te kiezen voor een ondergrondse gelijkstroomaanleg. Men verwijst o.m. naar onderzoeksrapporten als BioInitiative 2012.

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. De afgelopen 50 jaar zijn, volgens de gezondheidsexperts, de effecten van magnetische velden van hoogspanningslijnen uitgebreid onderzocht, o.a. door onafhankelijke wetenschappelijke instituten. Een scala aan gezondheidseffecten is beoordeeld en voor sommige is een statistische verband met de magnetische velden gevonden. Het is niet waarschijnlijk dat er gezondheidseffecten zijn gemist, al kan dat wetenschappelijk gezien nooit volledig worden uitgesloten.

Volgens de experts is er tot op heden geen enkel onderzoek dat een oorzakelijk verband heeft kunnen aantonen tussen de blootstelling aan magnetische velden van hoogspanningslijnen en eender welke aandoening bij volwassenen of kinderen. Er is nochtans veel onderzoek gedaan naar de gezondheidseffecten van magnetische velden bij langdurige blootstelling. De belangrijkste bevinding, waar consensus over is bij wetenschappers, is een statistisch verband tussen wonen in de buurt van hoogspanningslijnen en het meer voorkomen van kinderleukemie.

Het voorgaande neemt niet weg dat de gevolgen op vlak van gezondheid een belangrijk aandachtspunt doorheen het planproces vormen. Zo is zowel bij het uitwerken van de verschillende alternatieve tracés als in het plan-MER rekening gehouden met het voorzorgsprincipe, waarbij een jaargemiddelde van 0,4 µT is gehanteerd gebruiken als richtwaarde voor blootstelling. Het uiteindelijke tracé, met in begrip van de vraag waar een ondergrondse aanleg moet worden voorzien, is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens rekening gehouden met het voorzorgsbeginsel, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen.

Voor de vraag van de bezwaarindiener naar theoretische bewijs, verwijst de Vlaamse regering naar de beschikbare wetenschappelijk onderbouwde onderzoeksrapporten (zie hogervermeld Verslag).

Een goede weergave van de stand van de wetenschap is alleen mogelijk door een systematische beoordeling van alle beschikbare literatuur over een onderwerp. Uit het Bio-Initiative rapport wordt niet duidelijk hoe de auteurs hun keuze uit de wetenschappelijke literatuur hebben gemaakt. De conclusies in het rapport worden niet onderbouwd vanuit een evenwichtige beoordeling van de beschikbare wetenschappelijke kennis. Het Bio-Initiative rapport kan daarom niet worden gebruikt om uitspraken te doen over mogelijke gezondheidseffecten van magnetische velden bij hoogspanningslijnen.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze opmerkingen aangevuld en geactualiseerd, het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt er verwezen naar een ziekte (kanker, (kinder)leukemie, MS, epilepsie, dementie, hartritmestoornissen, migraine bij hypersensitiviteit, schildklierstoornissen, hemofilie, hersenaneurisma's, Miasteria gravis, reuma, ...) die men zelf, een familielid of kennis heeft. Men brengt dit in bepaalde gevallen in verband met de hoogspanningslijnen en/of heeft hier extra bezorgdheden voor omwille van de nieuwe lijnen of verzwaringen. Men vraagt of er reeds specifiek onderzoek is gebeurd naar de invloed op bestaande kankers en kankerbehandelingen of op neurostimulators.

De Vlaamse regering begrijpt dat het ervaren van ziektes in de onmiddellijke omgeving aanleiding geeft tot bijkomende ongerustheid. De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. In dit verslag wordt erop gewezen dat er geen oorzakelijk verband gevonden is tussen blootstelling aan magnetische velden en het optreden van ziektes. In de bezwaren wordt verwezen naar een groot aantal mogelijke gezondheidseffecten. De afgelopen 50 jaar zijn de effecten van magnetische velden van hoogspanningslijnen wereldwijd onderzocht. Een groot aantal mogelijke gezondheidseffecten is beoordeeld en enkel voor leukemie bij kinderen is er consensus onder wetenschappers dat er een statistische verband gevonden werd met de magnetische velden. Het is niet waarschijnlijk dat er gezondheidseffecten zijn gemist, al kan dat wetenschappelijk gezien nooit volledig worden uitgesloten. Een overzicht van onderzochte gezondheidseffecten met de beoordeling van de meest recente stand van zaken van het onderzoek hiernaar is opgenomen in §1.2 van bijlage 5.1 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP.

Naar aanleiding van deze opmerkingen werd de Klankbordgroep Gezondheid opnieuw geconsulteerd, het verslag van deze consultatie is gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de mening geuit dat de volksgezondheid in alle gevallen dient voorop gesteld te worden, ondanks de meerkost van een ondergrondse aanleg. Men wijst ook op de hoge kost van mogelijk met de hoogspanningslijn gepaard gaande ziektes en de impact ervan op de gezondheidszorg en zorgverleners. Enkele bezwaarindieners vragen of Elia of de Vlaamse overheid deze verantwoordelijkheid en kosten zal dragen.

De Vlaamse regering verwijst naar de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, waar in §4.4.1 wordt aangegeven wat de maximaal mogelijke ondergrondse afstand is over het hele traject, nl. 8 tot 12 km tussen De Spie en Avelgem. Deze maximaal mogelijke ondergrondse afstand is een technische beperking bij dit type hoogspanningsverbinding.

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. Er wordt geen oorzakelijk verband gevonden tussen blootstelling aan elektromagnetische velden en gezondheidseffecten. Hoewel er in bevolkingsonderzoeken wel een statistisch verband gevonden wordt tussen wonen in de buurt van hoogspanningslijnen en het meer voorkomen van kinderleukemie, is ook hier geen oorzakelijk verbandteruggevonden. Er zijn daarom ook geen aanwijzingen dat er impact zal zijn op de gezondheidszorg en zorgverleners, en geen nood om een verantwoordelijkheid te zoeken of kosten te dragen.

Naar aanleiding van deze opmerkingen werd de Klankbordgroep Gezondheid opnieuw geconsulteerd, het verslag van deze consultatie is gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de indeling van EMF als klasse 2B volgens het IARC, naar de vraag om EMF in klasse 1 van kankerverwerkkers te plaatsen en naar hun advies dat meer studies nodig zijn om uit te sluiten dat EMF niet gevaarlijk is.

Bij de indeling van extreem-laagfrequente elektromagnetische velden, zoals deze afkomstig van hoogspanningslijnen, wil de Vlaamse regering de volgende toelichting geven. Het International Agency for Research on Cancer (IARC) formuleert dat bij kinderen uit wetenschappelijk onderzoek naar voren komt dat er een statistisch verband is tussen kinderen die in de nabijheid van hoogspanningslijnen wonen, op plaatsen waar het magneetveld een jaargemiddelde heeft van meer dan 0,4 µT, en de kans om leukemie te ontwikkelen. Op basis van de huidige kennis is er echter geen sprake van een oorzakelijk verband. Omwille van de bovenstaande conclusies wordt dit type elektromagnetische straling ingedeeld in klasse 2B, met name "mogelijks kankerverwekkend". De indeling is dus gebaseerd op het statistisch verband met kinderleukemie, niet op een oorzakelijk verband en niet op verbanden met andere gezondheidseffecten. Het gevonden statistisch verband tussen langdurige blootstelling aan magnetische velden zoals die ook bij hoogspanningslijnen voorkomen en een verhoogd risico op kinderleukemie waaruit de kwalificatie 2B voortkwam, vormde voor de Vlaamse regering mee de aanleiding voor het toepassen van het voorzorgsprincipe. Zoals verder omschreven in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, is het voorzorgbeleid inmiddels vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden. De indeling in klasse 2B is gebaseerd op een uitgebreide en onafhankelijke expertbeoordeling, het advies van deze experten was niet om in te delen in IARC 1.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze opmerkingen aangevuld en geactualiseerd, het Afsprakenkader werd als bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd wat de impact van het elektromagnetisch veld op ongeboren kinderen is. Men verwijst naar studies die een verlaagd geboortegewicht vaststellen, spontane abortus en andere effecten. Gezien onvoldoende onderzoek terzake is gebeurd, dient het voorzorgsprincipe volgens bezwaarindiener uitgebreid te worden naar zwangere vrouwen. Een bezwaarindiener vraagt naar de impact van een elektromagnetisch veld op borstvoeding.

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. Er zijn geen effecten bekend van de invloed van magnetische velden op vruchtbaarheid van personen die in de buurt van hoogspanningslijnen wonen. De experten van de klankbordgroep verwijzen hiervoor naar internationaal wetenschappelijk onderzoek dat er bij volwassenen geen verband is vastgesteld tussen langdurige blootstelling aan de elektromagnetische straling van hoogspanningslijnen binnen de blootstellingslimieten en het optreden van kanker en andere negatieve gezondheidseffecten, zoals cardiovasculaire aandoeningen, dementie en vruchtbaarheidsproblemen.

Er zijn evenmin effecten bekend van de invloed van magnetische velden op de zwangerschap bij vrouwen die in de buurt van hoogspanningslijnen wonen. De experten van de klankbordgroep verwijzen hiervoor in hun Verslag naar een recente meta-analyse. Er werden na opzoeking in de wetenschappelijke literatuur geen onderzoeken gevonden die aangeven dat er een mogelijk effect is van magnetische velden van hoogspanningsverbindingen op borstvoeding.

Naar aanleiding van deze opmerkingen werd de Klankbordgroep Gezondheid opnieuw geconsulteerd, het verslag van deze consultatie is gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP.

In een bezwaarschrift geeft men aan te lijden aan fantoompijn en is men bezorgd dat dit zal verergeren bij versterking van de hoogspanningslijn.

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. De experts hebben in de internationale literatuur gezocht naar de invloed van magnetische velden op fantoompijn, maar hebben geen informatie terzake teruggevonden. De Vlaamse Regering verduidelijkt dat het ontbreken van informatie en kennis rond bepaalde potentiële effecten niet betekent dat het gevoerde onderzoek hierdoor als onvoldoende of onvolledig moet beschouwd worden. Voor de leemten die ook bevestigd worden in de literatuur als een leemte, werd tijdens het planproces geoordeeld dat de conclusies in het MER voldoende robuust zijn in het licht van onvolledige kennis of data. Onzekerheid is immers een intrinsiek onderdeel van een wetenschappelijke benadering.

Naar aanleiding van deze opmerkingen werd de Klankbordgroep Gezondheid opnieuw geconsulteerd, het verslag van deze consultatie is gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP.

In een bezwaarschrift wordt erop gewezen dat het extralaagfrequent geluid Vibro Acoustic Disease kan veroorzaken, waarbij het cardiovasculair systeem wordt aangetast. Daarnaast zijn er ook indirecte effecten van geluid zoals slaapstoorissen en stress.

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. Ruis bestaat uit geluidsgolven, die een medium nodig hebben, zoals lucht maar ook vloeistoffen en vaste stoffen, om zich te verspreiden. Trillingen die worden opgewekt door een bron creëren drukverschillen die zich verspreiden door het medium en een geluidsgolf creëren. De trillingen worden doorgegeven aan de oren en gaan door verschillende structuren (trommelvlies, kleine botjes, etc.) alvorens ze worden omgezet in een elektrisch signaal dat naar de hersenen wordt gestuurd en daar wordt geïnterpreteerd als geluid. Dit is niet het geval bij elektromagnetische velden, die eigenlijk een combinatie zijn van een elektrisch veld en een magnetisch veld. Deze velden kunnen zich verspreiden in een vacuüm en gaan niet gepaard met trillingen in een medium. Daarom zijn geluid en elektromagnetische golven twee verschillende dingen. Blootstelling aan laagfrequent geluid kan leiden tot Vibro-akoestische ziekte. Dit dossier gaat enkel over magnetische velden en niet over laagfrequent geluid dat niet kan ontstaan bij hoogspanningslijnen.

Naar aanleiding van deze opmerkingen werd de Klankbordgroep Gezondheid opnieuw geconsulteerd, het verslag van deze consultatie is gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de mentale impact van de permanente visuele aanwezigheid van de hoogspanningsmasten; men vreest voor grote gevolgen voor het psychosociale welzijn met de nodige economische impact. Men verwijst naar prof. Adang, die heeft bevestigd dat psychische klachten even belangrijk zijn als fysische. Men vreest voor onrust, slapeloosheid en andere nevenverschijnselen.

In antwoord op dit bezwaar verwijst de Vlaamse Regering naar het Plan-MER, zoals gevoegd als Bijlage V bij het GRUP. Onder andere in §9.3.7 van stap 1 van en in § 13.7 van stap 3 van het milieueffectenonderzoek worden de mogelijke psychosomatische effecten van het voorliggend plan beschreven. Gezien het ontbreken van

wetenschappelijke literatuur over het aantal personen dat op vandaag ongerust is over de mogelijke effecten van hoogspanningsverbindingen en hoogspanningsinifrastructuur in het algemeen, kunnen hier geen éénduidige kwantitatieve uitspraken over gemaakt worden. Niettemin wordt ervan uitgegaan dat de potentiële effecten groter zullen zijn bij mensen die nabij een hoogspanningsinstallatie wonen dan mensen verderaf. In die zin werd ervan uitgegaan dat voor de woningen die in de 0,4 µT contour zullen komen te liggen, de mogelijke psychosomatische effecten ook het grootst kunnen zijn, zonder evenwel hier een eindbeoordeling te kunnen aan geven. Hierbij werd telkens het totale aantal woningen als het aantal woningen die 'nieuw' binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn, vermeld. Het verschil geeft het aantal woningen die in referentiesituatie dan al nabij een hoogspanningsinstallatie gelegen is. Als milderende maatregel wordt verwezen naar een goede risicocommunicatie. Gezien ook door een cumulatie met andere hinderfactoren (windturbines, snelwegen, …) de psychosomatische effecten kunnen toenemen, werd het plan-MER in §19 van stap 3 hierop aangevuld.

Studies

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat er onvoldoende (objectief of onafhankelijk) onderzoek is gebeurd naar de impact op de gezondheid, zeker op lange termijn, van een dergelijke zware lijn. Sommige bezwaarindieners wijten het ontbreken van bewijs van een verband tussen hoogspanning en gezondheidseffecten aan een gebrek aan investeringen. Men vraagt tevens of er onderzoek wordt uitgevoerd dat specifiek zoekt naar een oorzakelijk verband en welke verbanden dan gelegd kunnen worden. Men verwijst naar het rapport 'Resultaat consultatietraject hoogspanning' (2011), waaruit blijkt dat er geen eensgezindheid is onder experten omdat er te weinig bewijs is, maar dat daaruit niet mag besloten worden dat er geen risico's zijn. Men stelt dat er onvoldoende bewijs is dat de hoogspanningslijn niet schadelijk is voor de gezondheid van de mens en in het bijzonder van kinderen. De afwezigheid van bewijs van onveiligheid aanvoeren als bewijs van veiligheid vindt men bedriegelijk; men vraagt een theoretisch bewijs met een in praktijk uitgevoerd experiment waarbij een consensus is over de resultaten, of naar de resultaten van longitudinale studies voorhanden waarin op evidence based manier nagegaan wordt wat de impact is van EMF. Verschillende bezwaarindieners leggen de link met tabak, asbest en PFAS, waar de schadelijke effecten pas na veelvuldig gebruik zijn boven gekomen. Men vraagt een grondig onderzoek en voorliggend GRUP op te schorten in afwachting van de resultaten.

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. De afgelopen 50 jaar zijn de effecten van magnetische velden van hoogspanningslijnen uitgebreid onderzocht, o.a. door onafhankelijke wetenschappelijke instituten. Een scala aan gezondheidseffecten is beoordeeld, enkel voor kinderleukemie is een statistische verband met de magnetische velden van hoogspanningslijnen gevonden. Het is niet waarschijnlijk dat er gezondheidseffecten zijn gemist, al kan dat wetenschappelijk gezien nooit volledig worden uitgesloten.

Het voorgaande neemt niet weg dat de gevolgen op vlak van gezondheid een belangrijk aandachtspunt doorheen het planproces vormen. Zo is zowel bij het uitwerken van de verschillende alternatieve tracés als in het plan-MER rekening gehouden met het voorzorgsprincipe, waarbij een jaargemiddelde van 0,4 µT is gehanteerd als richtwaarde voor blootstelling. Het uiteindelijke tracé, met inbegrip van de vraag waar een ondergrondse aanleg moet worden voorzien, is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten

genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens rekening gehouden met het voorzorgsbeginsel, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen.

Voor de vraag van de bezwaarindiener naar theoretische bewijs, verwijst de Vlaamse regering naar de beschikbare wetenschappelijk onderbouwde onderzoeksrapporten, zoals opgenomen het in bovenvermeld Verslag van de Klankbordgroep .

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het Nederlandse onderzoek "hoogspanningslijnen en gezondheid: kanker bij volwassenen" en het daarop volgende advies van de Nederlandse Gezondheidsraad, waar geconcludeerd wordt dat er een verband is tussen hoogspanning en leukemie bij volwassenen. Men stelt dat dit onderzoek en de conclusies niet worden vermeld in voorliggend GRUP, of moedwillig verkeerd worden geïnterpreteerd. Men vraagt een grondiger onderzoek terzake. Ook in adviezen van lokale besturen wordt naar het betreffende onderzoek verwezen en wordt gevraagd de risico's op dergelijke effecten op lange termijn maximaal uit te sluiten. Een bezwaarindiener stelt dat de Vlaamse overheid de WHO tegenspreekt met haar benadering in dit dossier.

De Vlaamse regering merkt in antwoord op dit bezwaar op dat uit internationaal wetenschappelijk onderzoek blijkt dat er bij volwassenen geen verband is vastgesteld tussen langdurige blootstelling aan de elektromagnetische straling van hoogspanningslijnen binnen de blootstellingslimieten en het optreden van kanker en andere negatieve gezondheidseffecten, zoals cardiovasculaire aandoeningen, dementie en vruchtbaarheidsproblemen.

Een recent rapport van de Nederlandse Gezondheidsraad vermeldt inderdaad voor hersentumoren bij kinderen en leukemie bij volwassenen ook een statistisch verband met wonen in de buurt van hoogspanningslijnen, zij het minder duidelijk, en wijkt hiermee af van voormelde internationale wetenschappelijke consensus. De Vlaamse regering heeft het rapport grondig bestudeerd en hierover ook de Klankbordgroep Gezondheid bijkomend geconsulteerd en stelt vast dat de meeste geraadpleegde gezondheidsexperts de conclusies van de Nederlandse Gezondheidsraad niet kunnen onderschrijven (cfr. Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP). In Vlaanderen wordt ervoor geopteerd om voorzorg, in lijn met de de aanbevelingen van de Klankbordgroep Gezondheid (en internationale organisaties zoals de WHO) te volgen. Dit voorzorgbeleid is vastgelegd in het Afsprakenkader, waarover meer duiding is opgenomen in §5.5.2.2 van en in bijlage bij voorliggend GRUP.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat er geen studies zijn naar de impact van een elektromagnetisch veld op de mens, vermits een ethisch comité een dergelijk onderzoek nooit zou toelaten; men vindt het dan ook ontoelaatbaar dat in voorliggend GRUP geen voorzichtheid wordt toegepast.

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. Op basis van deze consultatie wil de Vlaamse regering meegeven dat dergelijke onderzoeken wel zouden worden goedgekeurd door een ethische commissie, aangezien ze bestaan uit het volgen van mensen in hun dagelijks leven, waarbij onderzoekers geen actie ondernemen of interventie uitvoeren, maar enkel observeren. Dergelijke onderzoeken waarbij vrijwilligers gedurende meerdere jaren worden gevolgd, zijn dan ook zeker mogelijk en worden geaccepteerd door

ethische commissies, op voorwaarde dat ze een geschikte methodologie volgen en de anonimiteit van de deelnemers waarborgen in overeenstemming met the General Data Protection Regulation (GDPR), die op Europees niveau is vastgesteld. Dergelijk onderzoek (bv. epidemiologisch onderzoek) werd ook al uitgevoerd.

De afgelopen 50 jaar zijn de effecten van magnetische velden van hoogspanningslijnen onderzocht. Een scala aan gezondheidseffecten is beoordeeld en voor leukemie bij kinderen is een statistische verband met de magnetische velden gevonden. Het is niet waarschijnlijk dat er gezondheidseffecten zijn gemist, al kan dat wetenschappelijk gezien nooit volledig worden uitgesloten.

Naar aanleiding van deze opmerkingen werd de Klankbordgroep Gezondheid opnieuw geconsulteerd, het verslag van deze consultatie is gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd welke wetenschappelijke onderzoeken reeds zijn gebeurd bij lijnen met een transportvermogen van 6 GigaWatt en een jaargemiddelde belasting van 30 %, 40%, 50% en 60%. Men vraagt of er zekerheid is dat het gezondheidsrisico niet toeneemt met die jaargemiddelde belasting. Men stelt ook de aanname in vraag dat gezondheidsrisico's slechts optreden wanneer men 6 tot 7 dagen per week 8 uur aanwezig zijn in de zone, en niet bij 5 dagen (werksituatie).

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. Op basis van deze consultatie, kan eenduidig gesteld worden dat nationale en internationale instellingen niet hebben geconcludeerd dat blootstelling aan magnetische velden van 50 Hz een verhoogd gezondheidsrisico tonen voor volwassenen. Het gaat om statistische verbanden, maar geen oorzakelijke. Daarnaast heeft de Vlaamse regering normen vastgelegd in de Vlaamse milieuwetgeving die in alle gevallen moeten worden gerespecteerd, zelfs als de lijn voor 60% zou belast zijn. Het is bovendien niet de 30%, 40%, 50% of 60% gemiddelde jaarlijkse belasting die van belang is, maar de werkelijke blootstellingsniveaus, afhankelijk van bijvoorbeeld de stroom die door de lijn loopt en de afstand tot de lijn. Voor chronische blootstelling is er een voorzorgbeleid, dat door de Vlaamse regering is vastgelegd in het afsprakenkader. Dat voorzorgbeleid is gericht op het zoveel mogelijk vermijden van langdurige blootstelling aan meer dan 0,4 µT, los van de belasting van de lijn. Werken in de omgeving van een hoogspanningsverbinding wordt door de Vlaamse regering niet beschouwd als langdurige blootstelling. Langdurige blootstelling wordt immers in het Convenant gedefinieerd als 'een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0.4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag'. In de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is in §5.5.2.2 meer informatie hierover opgenomen; de Convenant is als bijlage 1 bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar bestaande studies die voornamelijk vanaf 0,2 µT - soms zelfs vanaf 0,1 µT - statistische verbanden aantonen met hersentumoren, lymfomen, huidmelanoom, alzheimer en dementie, onvruchtbaarheid. De 0,4 µT mag dan internationaal gebruikt worden als drempelwaarde, maar kan niet als harde grens beschouwd worden binnen het voorzorgsprincipe. Bezwaarindieners zijn van mening dat de Vlaamse Regering de ondergrens van 0,2 µT moet hanteren, gelet op het statistisch verband. Dit stemt

volgens bezwaarindieners overeen met het standpunt terzake van de Hoge Gezondheidsraad (verwijzingen opgenomen in bezwaar) en de expert prof. Adang.

In antwoord op dit bezwaar verwijst de Vlaamse regering naar de internationale wetenschappelijke consensus dat er zich pas bij veldsterkten boven de 0,3 of 0,4 µT een mogelijk verhoogd risico duidelijker aftekent. Ook de experten van de Klankbordgroep Gezondheid geven in hun Verslag, gevoegd als Bijlage IX bij voorliggend GRUP, aan dat uit epidemiologisch onderzoek volgt dat bij blootstelling aan magnetische velden van de elektriciteitsvoorziening in de woonomgeving bij waarden groter dan 0,4 µT een verhoging van het voorkomen van kinderleukemie wordt gevonden van de orde van grootte van een factor 2, maar er geen duidelijke dosis-effect relatie is vastgesteld. Op basis van de epidemiologische studies is de waarde 0,4 µT het meest voor de hand liggend. Bij lagere waarden is de onzekerheid groter, bij huidig onderzoek is er geen significant effect meer terug te vinden bij 0,3 µT. Er zijn ook geen meta-analyses die een significant risico vinden onder de 0,4 µT. De Vlaamse regering volgt door het hanteren van de 0,4 µT bij toepassing van het voorzorgsbeginsel de redenering van de experten van de Hoge Gezondheidsraad in haar rapport van 2020 (HGR nr.9431), waarin wordt aanbevolen om "een beleid te voeren dat in de woonomgeving de blootstelling aan magnetische velden van de elektriciteitsvoorziening beperkt tot 0,4 µT. Aangezien het gaat om langdurige blootstelling — jaren — meent de Raad dat uitgegaan moet worden van de over een jaar gemiddelde waarden van het magnetische veld". In het bezwaarschrift wordt verwezen naar statistische verbanden met andere mogelijke gezondheidseffecten. In internationale expertrapporten wordt aangegeven dat er geen statistische verbanden zijn met andere effecten dan het statistisch verband met het meer voorkomen van kinderleukemie.

Naar aanleiding van deze opmerkingen werd de Klankbordgroep Gezondheid opnieuw geconsulteerd, het verslag van deze consultatie is gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP; de betreffende paragraaf in de toelichtingsnota werd verder verduidelijkt.

Pieken

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat er geen rekening is gehouden met de (gezondheids)effecten van stralingspieken, noch werd dit onderzocht. Berekeningen in het kader van gezondheidseffecten van acute pieken moeten uitgaan van 100 µT volgens de Europese aanbeveling. Er wordt in voorliggend dossier niet aangegeven hoe men tot de conclusie komt dat deze piek niet wordt bereikt, noch wordt onderzocht hoe eraan voldaan kan worden, noch wordt het opgelegd in de stedenbouwkundige voorschriften. Bovendien wordt in voorliggend dossier verwezen naar onderzoek uit 2010, met een richtlijn van 200 µT (ICNRIP). Ook enkele bezwaarindieners zijn van mening dat kortstondige stralingspieken een chronische impact kunnen hebben op gezondheid. Een bezwaarindiener leidt uit de bewezen effecten van 100µT af dat elektromagnetische velden wel degelijk gezondheidsrisico's hebben.

In adviezen van verschillende gemeentes en in verschillende bezwaarschriften wordt bezwaar aangetekend tegen de argumentatie dat de berekening van de piekbelasting niet nodig is voor de bepaling van de mogelijke chronische gezondheidseffecten, vermits kortstondige pieken in elektromagnetische velden wel degelijk langdurige of chronische impact kunnen hebben op de menselijke gezondheid. Men is van mening dat het niet is omdat men hier geen onderzoek naar heeft gedaan, dat er geen impact is. Bovendien is een berekening van de piekwaarde wel relevant voor acute effecten, zeker voor de ondergrondse verbindingen waar de piekwaarden boven de kabels veel hoger zijn.

In antwoord op deze adviezen verwijst de Vlaamse Regering naar de Vlarem-regelgeving. Om rekening te houden met stralingspieken, werd door de Vlaamse regering een norm voor acute blootstelling aan magnetische velden van hoogspanningsverbindingen opgenomen in Vlarem (HS 6.14), deze norm is gelijk aan 100 µT en mag op geen enkel ogenblik overschreden worden. Die norm werd opgemaakt na consultatie van de gezondheidsexperts van de Klankbordgroep Gezondheid (Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP). Deze piek wordt volgens uitgevoerde berekeningen niet bereikt, zoals ook toegelicht wordt in §9.3 van stap 1 van het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, ook niet voor ondergrondse verbindingen. De 200 µT waarnaar verwezen wordt in het dossier is de ICNIRP richtlijn voor ogenblikkelijke blootstelling aan magnetische velden. In Vlaanderen heeft de Vlaamse regering gekozen om de Europese aanbeveling te volgen die gelijk is aan 100 µT. Volgens de experten van de Klankbordgroep moeten kortstondige stralingspieken afgetoetst worden aan de norm voor ogenblikkelijke blootstelling die hiervoor afgeleid is. In de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, is dit verder verduidelijkt in §5.5.2. In het dossier is de nodige informatie opgenomen over het niet overschrijden van de norm van 100 µT bij piekbelasting, nl. in §9.3 van stap 1 van het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP.

Aanvullend dient opgemerkt dat in Vlaanderen voorzorg wordt toegepast door een Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden om langdurige (chronische) blootstelling aan magnetische velden van meer dan 0,4 µT zoveel mogelijk te beperken. Zoals verduidelijkt in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is op basis van de principes van het voorzorgsprincipe en de aanbevelingen over het omgaan met de magnetische velden van hoogspanningslijnen een Afsprakenkader opgemaakt dat bestaat uit o.a. de opvolging van gezondheidsonderzoek magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. In de Toelichtingsnota is meer verduidelijking over het Afsprakenkader opgenomen, dit kader werd integraal gevoegd als bijlage bij de Toelichtingsnota.

Zoals aangegeven in hun Verslag, gevoegd als Bijlage IX bij het GRUP, hebben experten van de Klankbordgroep Gezondheid geen dosis-response relatie kunnen opmaken uit het beschikbaar onderzoek en geen relatie met kortdurende piekblootstellingen vastgesteld als het gaat om het statistisch verband met kinderleukemie. Er kunnen daarom enkel uitspraken gedaan worden over langdurig gemiddeld boven 0,4µT. De focus op de 0,4 µT magneetveldcontour bij jaargemiddelde belasting is, volgens experts, een gerechtvaardigde benadering op basis van het wetenschappelijk onderbouwd onderzoek.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze opmerkingen aangevuld en geactualiseerd, het verslag van de consultatie van de Klankbordgroep is gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangehaald dat enkel een norm voor acute blootstelling wordt opgenomen en niet voor langdurige. Sommige bezwaarindieners hekelen de opgenomen norm van 100µT, gezien deze 5 keer hoger ligt dan de norm van 20 µT zoals opgenomen in het Binnenmilieubesluit en bovendien reeds Europees verankerd was. Bovendien gaat het plan-MER bij voorliggend GRUP uit van een acute norm van 200 µT,

In antwoord op deze opmerkingen verwijst de Vlaamse regering naar het vigerende wetgevend kader voor de acute blootstelling aan magnetische velden van hoogspanningsverbindingen, met name de Vlarem-regeling met de norm van 100 µT, die van kracht is sinds 4 oktober 2023. De norm mag op geen enkel ogenblik overschreden

worden. In het bezwaar wordt verwezen naar 200 µT, maar de norm is gelijk aan een strengere 100 µT. In §9.3 van stap 1 van het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, is aangegeven dat de norm niet kan overschreden worden.

Daarnaast wordt in Vlaanderen voorzorg toegepast door een Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, zoals gevoegd in bijlage bij de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, met bindende afspraken om langdurige (chronische) blootstelling aan magnetische velden van meer dan 0,4 µT zoveel mogelijk te beperken. De Vlaamse regering volgt hiermee het advies van de Intendant, die sprak over het vastleggen van wetenschappelijk onderbouwde normen in wetgeving, besluiten of bindende afsprakenkaders. De Vlaamse Regering merkt op dat men de richtlijnen uit het Binnenmilieubesluit in het huidige dossier aanhaalt. Het Binnenmilieubesluit vermeldt in art. 10 van Hfst. 5 echter dat het niet van toepassing is voor buitenbronnen.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 naar aanleiding van deze opmerkingen aangevuld en geactualiseerd, het Afsprakenkader is gevoegd als bijlage bij de toelichtingsnota.

Dosis/effect

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat in voorliggend dossier geen rekening wordt gehouden met de proportionaliteit van de schadelijk effecten. Men stelt dat de norm van 0,4 µT met een veelvoud wordt overschreden, hetgeen volgens bezwaarindieners niet zonder gezondheidsgevolgen kan blijven. Men is immers van mening dat bepaalde studies aantonen dat hoe groter de straling is, hoe groter de effecten.

Men concludeert daaruit dat woningen die gelegen zijn binnen het magnetisch veld van een verzwaarde lijn, wel degelijk als nieuwe woningen aanschouwd moeten worden, aangezien de effecten helemaal anders zijn dan ze op vandaag zijn. Men stelt derhalve dat het voorzorgsprincipe ook voor deze woningen en bedrijven onder de te verzwaren lijnen moet toegepast worden.

In verschillende bezwaarschriften wordt een algemene vrees geuit voor mogelijke gezondheidseffecten voor bewoners van woningen onder of in de nabijheid van de te verzwaren hoogspanningslijnen. Men wijst erop dat bij aankoop van de woning bekend was dat er gezondheidsrisico's waren, maar dat dit beperkt was; men vreest dat door de verzwaring van de lijn dit sterk zal toenemen.

In antwoord op dit bezwaar verwijst de Vlaamse Regering naar het voorzorgprincipe, dat de mogelijkheid biedt een afweging te maken tussen de mogelijke deels onbekende risico's van een project en de maatschappelijke voordelen, en om via proportionele maatregelen de blootstelling zoveel mogelijk te verminderen. De Vlaamse regering heeft hieraan invulling gegeven door het 'Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden', waarvan de maatregelen worden toegepast. Ook bij het verzwaren van een hooogspanningsverbinding is het afsprakenkader van toepassing. Dat wil in de praktijk zeggen dat er maatregelen zoals transpositie kunnen genomen worden om de zone waar meer dan 0.4 µT voorkomt zo beperkt mogelijk te houden. Het is in Vlaanderen niet mogelijk om bij toepassing van het voorzorgprincipe alle situaties waar er meer dan 0.4 µT voorkomt te vermijden. Er is immers geen grond voor een norm voor 0.4 µT omwille van het ontbreken van een oorzakelijk verband, zoals ook bevestigd door de experten van de klankbordgroep.

De wetenschappelijke gegevens laten een statistisch verband zien waarbij het risico op leukemie bij kinderen verhoogd is bij blootstelling aan magnetische velden met een sterkte boven 0,4 µT. Een oorzakelijk verband is niet bewezen. De onderzoeksgegevens zijn te

beperkt om een verband tussen de sterkte van het magneetveld en het mogelijk extra risico op leukemie, een zogenaamde dosis-effect relatie, af te leiden. Op basis van deze epidemiologische gegevens en aanbevelingen van experten wordt in de meeste landen en ook in Vlaanderen voor een voorzorgsbeleid geopteerd dat is gebaseerd op het op vermijden van langdurige blootstelling aan meer dan 0.4 µT jaargemiddeld. De experten van de Klankbordgroep Gezondheid geven aan dat de focus op de 0,4 µT magneetveldcontour bij jaargemiddelde belasting een gerechtvaardigde benadering is op basis van het wetenschappelijk onderbouwd onderzoek. Ook de Belgische Hoge Gezondheidsraad geeft aan dat er bij toepassing van voorzorg gebruik moet gemaakt worden van al dan niet overschrijden van 0.4 µT jaargemiddeld. Het voorzorgbeleid is daarom gebaseerd op vermijden van nieuwe situaties waar jaargemiddeld meer dan 0.4 µT voorkomt; het Verslag van de consultatie van deze experten is integraal gevoegd als Bijlage IX bij voorliggend GRUP. In de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, is verdere verduidelijking hieromtrent opgenomen in §5.5.2.

Cumulatie

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat het bundelingsprincipe uit het RSV geen rekening houdt met de gezondheid van de mens. Hoogspanningslijnen zelf veroorzaken geen fijn stof maar door de nieuwe hoogspanningslijn te plaatsen naast bv E40 of E403 ontstaan er elektrische coronaladingen waardoor het fijnstof wordt opgeladen en het extra geladen fijnstof door de wind wordt verspreid (aanwijzingen van een co-carcinogeen effect van elektromagnetische velden (studie Bua et al. (2018); RIVM 2007). Dit zorgt voor een bijkomend verhoogd risico van hart- en luchtwegaandoeningen. Men wijst erop dat ondergrondse hoogspanningskabels geen elektrisch isolerende beschermmantel hebben, daardoor geen elektrische velden rond de kabels hebben en dus fijnstof niet elektrisch kunnen laden.

De Vlaamse regering erkent dat uitlaatgassen van autoverkeer nadelige invloed kunnen hebben op de gezondheid. Het uitgezonden fijn stof kan leiden tot aandoeningen van de luchtwegen en andere gezondheidseffecten. De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. Er zijn geen aanwijzingen dat de aanwezigheid van een hoogspanningslijn de effecten van fijnstof verergert. Er kan ook verwezen worden naar het Nederlandse Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) dat in 2007 en in 2012 de wetenschappelijke literatuur op dit gebied heeft geanalyseerd. De conclusie was dat het niet aannemelijk is dat bovengrondse hoogspanningslijnen de schadelijke gezondheidseffecten van fijn stof beïnvloeden.

Naar aanleiding van deze opmerkingen werd de Klankbordgroep Gezondheid opnieuw geconsulteerd, het verslag van deze consultatie is gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de cumulatieve effecten van de hoogspanningslijn en de snelweg of GSM-masten op de gezondheid en wordt gevraagd of hieromtrent onderzoek is uitgevoerd.

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. Er zijn geen cumulatieve effecten te verwachten met de straling van GSM-masten. GSM-straling is net als de magnetische velden van hoogspanningsverbindingen niet-ioniserende straling maar het

gaat om een ander type straling met ook andere effecten. Er zijn geen aanwijzingen dat de aanwezigheid van een hoogspanningslijn de effecten van fijn stof verergert. Er kan hiervoor verwezen worden naar het Nederlandse Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) dat in 2007 en in 2012 de wetenschappelijke literatuur op dit gebied heeft geanalyseerd. De conclusie was dat het niet aannemelijk is dat bovengrondse hoogspanningslijnen de schadelijke gezondheidseffecten van fijn stof beïnvloeden.

Naar aanleiding van deze opmerkingen werd de Klankbordgroep Gezondheid opnieuw geconsulteerd, het verslag van deze consultatie is gevoegd als Bijlage IX bij het GRUP.

Leemtes

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat in voorliggend GRUP slechts minimaal is ingegaan op het aspect straling en de daarmee gepaard gaande risico's, waaruit wordt afgeleid dat de gezondheidseffecten niet degelijk werden bestudeerd. Men is van mening dat zonder gedegen en systematisch wetenschappelijk onderzoek, onderworpen aan een MER, een zorgvuldige overheid onmogelijk met voldoende kennis van zaken en op zekere wijze kan besluiten dat het voorgenomen plan geen schade zal teweegbrengen aan mens en milieu.

De Vlaamse regering verwijst in antwoord op deze adviezen naar de bijlagen bij de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP, waar het stralingsaspect in ruime mate wordt toegelicht en behandeld. Het aspect straling is ook van belang bij de toepassing van het voorzorgprincipe dat vastgelegd is in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, hetgeen verder belicht wordt in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP. Voor acute blootstelling, is er bijkomend een norm opgenomen in Vlarem (HS 6.14).

De Vlaamse regering is van mening dat het aspect straling wel grondig wordt opgenomen in dit dossier en het aspect straling is ook meegenomen in de alternatievenafweging en de beoordeling van het gekozen tracé in voorliggend GRUP.

Een MER baseert zich namelijk op de beschikbare, wetenschappelijk onderbouwde kennis, de erkende MER-deskundigen voeren echter geen eigen wetenschappelijk onderzoek uit (met "wetenschappelijk onderzoek" wordt hier bedoeld onderzoeken die door experten, universiteiten en gespecialiseerde instituten worden uitgevoerd naar een specifiek potentieel relatie; dit omvat niet ondersteunende studies die soms wel door de erkende MER-deskundigen worden uitgevoerd, op een wetenschappelijk onderbouwde wijze, zoals een vogeltelling, een geluidsmeting, …). Er werden in het plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, wel berekeningen uitgevoerd om de 0,4 µT contour van ieder alternatief te kunnen bepalen. Per alternatief werden het aantal (nieuwe) woningen en kwetsbare functies zoals scholen en kinderdagverblijven binnen de 0,4 µT contour besproken, met name in §6.8 van stap 2a, §3.5 van stap 2c en §13 van stap 3.

Naar aanleiding van deze opmerkingen werd §5.5.2 van de toelichtingsnota geactualiseerd en verder verduidelijkt, het Afsprakenkader werd als bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het ontwerp plan-MER, waar in het hoofdstuk Leemten in kennis, wordt verwezen naar onzekerheden over het effect van elektromagnetische straling op de gezondheid van mensen en dieren. Bezwaarindiener is van mening dat het fundamentele leemtes betreft. Het zorgvuldigheidsbeginsel, decretaal opgenomen in o.a. de natuurwetgeving, stelt duidelijk

dat een onaanvaardbare en niet te milderen impact te allen tijde dient vermeden te worden en dat er geen enkele wetenschappelijke twijfel mag bestaan omtrent deze effecten. Er wordt verzocht om bijkomend wetenschappelijk onderzoek te verrichten ten einde welonderbouwd en zonder deze fundamentele kennisleemtes het milieuonderzoek te kunnen vervolledigen en een nieuw besluit in dit planinitiatief te nemen. De huidige beoordeling mens-gezondheid is door deze grote kennisleemte immers zonder voorwerp, eerst moet de twijfel hieromtrent kunnen uitgesloten worden. Men verwijst daarnaast naar het ontbreken van preventieve maatregelen of wettig reglementair kader om de effecten te mitigeren.

In antwoord op dit bezwaar merkt de Vlaamse regering op dat bij gelijk welk wetenschappelijk onderzoeksrapport er altijd leemten in de kennis zullen bestaan. Dit wordt in artikel 4.2.8 van het DABM, met betrekking tot het plan-MER, ook uitdrukkelijk omschreven als "een omschrijving van de wijze waarop de evaluatie is doorgevoerd, met inbegrip van de moeilijkheden ondervonden bij het inzamelen van de vereiste gegevens, zoals technische tekortkomingen of gebrek aan kennis". Het is de verplichting van de MER-deskundige om deze leemten zoveel mogelijk te dichten, door een grondig onderzoek. Het wegwerken van mogelijke leemten is niet altijd nodig: het voornaamste criterium waar een MER moet aan voldoen is, naast wetenschappelijke correctheid, bruikbaarheid voor de besluitvorming. Als aangenomen kan worden dat de conclusies voldoende robuust zijn in het licht van onvolledige kennis of data, dan kan het MER goedgekeurd worden. Onzekerheid is immers een intrinsiek onderdeel van de wetenschappelijke benadering. De leemten in de kennis worden duidelijk opgelijst in het plan-MER. Deze leemten zijn zoveel mogelijk door de betrokken deskundigen gedicht. De effectenbeoordeling houdt rekening met de leemten in de kennis, waarbij dient benadrukt te worden dat de daaraan gekoppelde onzekerheden te beperkt zijn om een invloed te hebben op de (globale) effectbeoordeling (geen wijziging in effectscores), en ook niet op de onderlinge verhoudingen tussen de alternatieven. Er kan immers geen discussie bestaan over het feit dat een oorzakelijk verband tussen magnetische velden en leukemie of andere langetermijneffecten niet is aangetoond. Op basis van een nieuwe consultatie van gezondheidsexperts van de Klankbordgroep, waarvan het Verslag is gevoegd als Bijlage IX bij voorliggend GRUP, wordt de conclusie herbevestigd dat nationale en internationale instellingen, na meer dan 50 jaar onderzoek, niet hebben geconcludeerd dat blootstelling aan magnetische velden van 50 Hz een verhoogd gezondheidsrisico tonen voor volwassenen. Bovendien is doorheen het planproces rekening gehouden met het voorzorgsbeginsel, waarbij voor de berekening van de EMF-velden is uitgegaan van een realistische worst-case benadering. Dat voorzorgbeleid is gericht op het zoveel mogelijk vermijden van langdurige blootstelling aan meer dan 0,4 μT, los van de belasting van de lijn. De genomen maatregelen worden toegelicht in de bijlagen van de scopingnota.

Naar aanleiding van deze opmerkingen werd de Klankbordgroep Gezondheid opnieuw geconsulteerd, het verslag van deze consultatie is gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP; de betreffende paragraaf in de toelichtingsnota werd verder verduidelijkt.

Monitoring

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst men naar het advies van de Intendant omtrent monitoring, waar sprake was van een publiek consulteerbaar, real time systeem met permanente metingen. Men stelt dat het voorgestelde register hier niet aan voldoet, vermits het enkel in te zien is door de toezichthouder, niet real time is en niet permanent vermits het enkel waardes moet bevatten van minimaal 1 jaar. Bovendien bevat het voorgestelde register geen waardes van magnetische fluxdichtheid,

maar van belasting van de lijn. Het voorgestelde systeem is dus een registratiesysteem, geen meetsysteem. Veel bezwaarindieners en gemeentes vragen expliciet om aan de goedkeuring van het GRUP een verplichte realtime monitoring te koppelen van zowel het vermogen op de lijn als het magnetisch veld, die permanent en transparant online raadpleegbaar is en gekoppeld kan worden aan de beleidsopvolging, de opvolging van medisch-milieukundig wetenschappelijk inzicht, de toepassing van milderende maatregelen, validatie van de modelleringen en verderzetting van de (risico)communicatie. Men benadrukt dat de monitoring op een onafhankelijke wijze dient te gebeuren en dus niet door Elia zelf. Anderen vragen wanneer de sensoren ontwikkeld zullen zijn, wanneer het systeem op punt zal staan en of het fysiek zichtbaar zal zijn.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar de principiële beslissing van 7 juli 2023 over het oprichten van een monitoringsnetwerk voor het meten van de blootstelling aan magnetische velden van hoogspanningsverbindingen (VR 2023 0707 DOC.0928). Het opzetten van een permanent meetsysteem van de magnetische fluxdichtheid in de omgeving van de hoogspanningsverbindingen samen met een publiek consulteerbare real-time monitoringstool was een van de aanbevelingen van de Intendant die was aangesteld in het kader van voorliggend GRUP. Het systeem wordt op zo'n manier opgesteld dat de meetgegevens in het monitoringnetwerk publiek raadpleegbaar zijn via de website van het Departement Omgeving.

De monitoring van magnetische velden van hoogspanningsverbindingen maakt ook deel uit van het Afsprakenkader rond EMF hoogspanningsverbindingen zoals opgenomen in de Beslissing van de Vlaamse Regering van 9 september 2022 en werd verankerd in een Besluit van de Vlaamse regering. In Vlaanderen wordt voorzorg toegepast door dit Afsprakenkader om langdurige (chronische) blootstelling aan magnetische velden van meer dan 0,4 µT zoveel mogelijk te beperken en het monitoringnetwerk zal toelaten om dit op te volgen. Doel van het monitoringssysteem is zowel het tonen van de real time waarde van het magnetisch veld als van de jaargemiddelde waarde. De Vlaamse regering kiest er ook voor om een wetgevend kader op te maken voor de acute blootstelling aan magnetische velden van hoogspanningsverbindingen door de norm van 100 µT in Vlarem die van kracht is sinds 4 oktober 2023. M.b.t. deze norm is ook opgenomen dat het register met de belasting van de hoogspanningsverbindingen in Vlaanderen ter beschikking van de Vlaamse overheid moet gesteld worden, met als doel dit register te publiceren op de website van de Vlaamse overheid. In de toelichtingsnota werd § 5.5.2 op dit punt aangevuld en geactualiseerd; het Afsprakenkader werd als bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd om op het terrein van bezwaarindiener een monitoring op te zetten van de magnetische veldwaardes, om vervolgens een extrapolatie naar de verhoogde belasting uit te voeren; men vraagt om de berekeningen door onafhankelijke expertisebureaus te laten uitvoeren.

De Vlaamse regering stelt vast dat er gevraagd wordt om een onafhankelijk monitoringsysteem op te zetten, om vervolgens extrapolaties te maken. Zoals omschreven in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, heeft de Vlaamse regering zich in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden geëngageerd om een monitoringsnetwerk op te stellen dat magnetische velden van hoogspanningsverbindingen meet. Momenteel loopt een proefproject bij een aantal 380kV-hoogspanningsverbindingen. Doel van de lange termijn-testen is het wetenschappelijk valideren en waar nodig optimaliseren van het

softwaresysteem en/of de sensoren. Na afloop van deze fase volgt de uitrol van het monitoringsnetwerk, volgens de planning in de loop van 2024. Daarnaast zal het Departement Omgeving, meer bepaald de afdeling bevoegd voor de milieuhinder van elektromagnetische golven, gedetailleerde berekeningen uitvoeren van de blootstelling, de meetresultaten interpreteren en extrapoleren. De resultaten worden gepubliceerd op de site van het departement Omgeving met inachtneming van de GDPR-wetgeving (https://omgeving.vlaanderen.be/nl/berekeningen-magnetische-velden-nabij-hoogspanningslijnen). Dit orgaan is onafhankelijk van de netbeheerder. In bovenvermelde § van de Toelichtingsnota is verdere duiding hieromtrent opgenomen.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt er vanuit gegaan dat vermits de Vlaamse Regering een monitoringssysteem opzet, er wel degelijk gezondheidseffecten zullen zijn.

De Vlaamse regering wil door het opzetten van een monitoringssysteem een systeem hebben om een eerste aftoetsing te doen of de norm, vastgelegd in Vlarem (HS 6.14) overal gerespecteerd wordt. Door opvolging met een continue monitoring kan de blootstelling beter opgevolgd worden dan door middel van metingen op een moment. Daarnaast zal de monitoring gebruikt worden om voor en na metingen te doen bij projecten, zoals vermeld in de principiële beslissing van 7 juli 2023 over het oprichten van een monitoringsnetwerk voor het meten van de blootstelling aan magnetische velden van hoogspanningsverbindingen (VR 2023 0707 DOC.0928). De toelichtingsnota werd in § 5.5.2 verder aangevuld en geactualiseerd.

Overige

In een bezwaarschrift wordt erop gewezen dat voorliggend plan-MER enkel uitspraken doet over de impact op vlak van aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT zone, niet over de bestaande woningen die binnen deze zone vallen, en dat evenmin uitspraken gebeuren over onbebouwde, maar bebouwbare percelen.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar de Toelichtingsnota, hoofdstuk 5.5.2 Voorzorgsprincipe m.b.t. het elektrisch magneetveld - Methodiek voor berekeningen GRUP en resultaat berekeningen. De berekeningen die in het kader van het milieuonderzoek zijn uitgevoerd, hebben als principe het voorzorgsbeginsel: de blootstelling aan magnetische velden moet zoveel mogelijk worden beperkt, zodat het overspannen van woningen en onbebouwde woonpercelen zoveel mogelijk moet worden vermeden. Vanuit dit principe wordt er rekening gehouden met zowel bebouwde als onbebouwde percelen. In de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III, is dit verduidelijkt in §4.4 voor het alternatievenonderzoek en in §5.5.2 voor het in voorliggend GRUP opgenomen tracé. Zoals in §5.5.2 verduidelijkt, is een oplijsting gebeurd van het aantal woningen en onbebouwde percelen dat in de bestaande en in de nieuwe situatie gelegen is binnen de 0,4 µT-contour; in de kaartenbundel bij deze toelichtingsnota is dit op kaart 4 'Magneetveldcontour (jaargemiddeld meer dan 0.4 µT) (10 kaartbladen)' visueel verduidelijkt. Aantal nieuwe woningen is binnen de context van dit GRUP het aantal woningen dat voorheen niet in de zone waar jaargemiddeld meer dan 0.4 µT voorkomt, gelegen zijn. Bestaande woningen zijn woningen die nu in de zone gelegen zijn en ook in de geplande toestand. Vanuit het voorzorgprincipe bekeken (dat gebaseerd is op al dan niet overschrijden van 0.4 µT, is er geen wijziging van de toestand voor bestaande woningen.

De toelichtingsnota werd in § 5.5.2 verder aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het ontbreken van berekeningen voor de magnetisch veld-waarden in de omgeving van de opstijgpunten, waar de kabels afdalen van de laatste mast naar het maaiveld om vervolgens uit te waaieren aan weerszijden van het opstijgpunt, richting de leidingstraat. Men vermoedt dat het elektromagnetisch veld breder zal zijn, vermits de kabels dalen.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse regering naar het Plan-MER, Bijlage V bij voorliggend GRUP, en de Toelichtingsnota, Bijlage III, waar is verduidelijkt dat een berekening voor de magnetische velden in de omgeving van de opstijgpunten en bij de afdaling van de lijnen pas kan uitgevoerd worden als alle technische details over de inplanting van de installaties en masten gekend zijn. De Vlaamse Regering geeft wel aan dat het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, dat inzet op het zoveel mogelijk vermijden van langdurige blootstelling aan magnetische velden, ook zal toegepast worden bij de inrichting van de opstijgpunten. Dit is verder verduidelijkt in §3.5 van stap 2c van het Plan-MER en in §5.5.2 van de Toelichtingsnota bij voorliggend GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt zonder verdere argumentatie de vrees geuit dat de onveilige of onleefbare corridor onder of boven de hoogspanningslijn veel groter en breder zal zijn dan het ontwerp GRUP laat uitschijnen.

De Vlaamse regering verwijst in antwoord op deze opmerkingen naar de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. In §5.5.2 is ingegaan op de methodiek voor de berekeningen die zijn uitgevoerd om de zone te bepalen waar jaargemiddeld meer dan 0.4 µT voorkomt. Voor de berekeningen is gewerkt met een gevalideerd rekenmodel (rapport met depotnummer D/2023/3241/255, Validatie van het rekenmodel voor de berekening van magnetische velden nabij hoogspanningslijnen, hfst 5 Besluit, raadpleegbaar op het onderzoeksportaal van de Vlaamse overheid).

De Vlaamse Regering wenst te benadrukken dat de zone waar meer dan 0.4 µT voorkomt, geen onveilige of onleefbare zone is, maar dat het resultaat van de berekening daar wordt gebruikt om voorzorg te kunnen toepassen, in concreto om de overspannen woningen te kunnen vergelijken bij de verschillende trajecten. De nood om deze berekening uit te voeren, is opgenomen in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, waarover in dezelfde paragraaf van de Toelichtingsnota meer duiding is opgenomen. Deze paragraaf werd aangevuld en geactualiseerd. Het afsprakenkader werd als bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd.

Door te werken met de jaargemiddelde belasting, volgt de Vlaamse regering het advies Belgische Hoge Gezondheidsraad, Invloed op de gezondheid van de bevolking van magnetische velden van de elektriciteitsvoorziening, mei 2020 (HGR nr9431). Er kan dus vanuit gegaan worden dat de berekening van corridor methodologisch correct is uitgevoerd.

De toelichtingsnota werd in § 5.5.2 verder aangevuld en geactualiseerd, het Afsprakenkader werd als bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat momenteel geen zekerheid bestaat over het type masten dat gebruikt zal worden, de spreiders, de hoogtes, …, waardoor geen correcte berekening kan gebeuren naar het

elektromagnetisch veld. Men stelt dat bijvoorbeeld berekeningen moeten gebeuren voor de diverse mogelijke hoogtes.

De Vlaamse regering beaamt dat er bij het milieueffectenonderzoek op het planniveau nog geen exacte projectkenmerken gekend zijn, zoals ook beschreven in bijlage 2 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP. In §3.10.5.2 van deze Scopingnota en in §5.5.2 van de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, is verduidelijkt hoe is omgegaan met het nog niet gekend zijn van de mastlocaties, -types en -hoogtes. Om met onbekendheden op planniveau rekening te houden, is een realistische worst-case benadering gebruikt. Daarbij wordt een standaardconfiguratie doorgerekend. Bovenop de zo berekende veldcontour wordt nog bijkomend een extra marge van 10 m genomen. In de Toelichtingsnota is hieromtrent bijkomende verduidelijking opgenomen. De effecten die uit het latere milieueffectenonderzoek op projectniveau naar voor komen, zullen dan ook niet van dien aard zijn dat ze geleid zouden hebben tot een andere besluitvorming op planniveau indien ze in het milieuonderzoek op planniveau reeds gekend geweest zouden zijn.

De toelichtingsnota werd op dit punt verder aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het ontbreken van berekeningen voor de magnetisch veld-waarden in de omgeving van de inspectieputten.

De Vlaamse Regering begrijpt de bezorgdheid die wordt geuit in de bezwaren en adviezen maar wijst erop dat voorliggend plan nog geen omgevingsvergunning inhoudt. In de omgevingsvergunning zal door de netbeheerder moeten worden aangetoond op welke manier er is voldaan aan de voorwaarden die via de stedenbouwkundige voorschriften worden opgelegd. Het plan legt alle bestemmingen en ruimtelijk vertaalbare maatregelen vast op perceelsniveau, en dit in functie van het realiseren van de doelstellingen van het plan. Elementen die aspecten betreffen die zich situeren op projectniveau (omgevingsvergunning) of uitvoeringsniveau, worden niet in de stedenbouwkundige voorschriften opgenomen, tenzij uit het milieueffectenonderzoek blijkt dat deze noodzakelijk zijn om een bepaalde (aanzienlijke) negatieve impact te milderen of voorkomen. Dit principe wordt verder toegelicht o.m. onder §2.5 in de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP. Enkel die elementen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van het doel worden verordenend vastgelegd. Indien er op planniveau reeds voor geopteerd zou worden om bijvoorbeeld de locaties van de inspectieputten vast te leggen, zou dit betekenen dat met zeer ruime marges zou moeten gewerkt worden om de concrete uittekening op projectniveau, in overleg met bijvoorbeeld de landbouwer die het maaiveld bewerkt niet te hinderen.

In deze fase van het proces kan derhalve nog geen berekening voor de magnetische velden in de omgeving van de inspectieputten opgemaakt worden. Die berekening kan pas uitgevoerd worden als alle technische details over de inplanting van de installaties en masten gekend zijn. De Vlaamse Regering wijst wel op het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, dat inzet op het zoveel mogelijk vermijden van langdurige blootstelling aan magnetische velden ook zal toegepast worden bij de inrichting van de inspectieputten. Dit wordt verder verduidelijkt in het Plan-MER (§6.8.5 van stap 2a), Bijlage V bij het GRUP, en de Toelichtingsnota (§5.5.2.2).

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd naar het elektromagnetisch veld ten gevolge van de uitbreiding van het hoogspanningsstation Izegem/Lendelede en de impact ervan op de woningen.

In antwoord op deze opmerkingen erkent de Vlaamse Regering dat in voorliggend dossier geen berekening voor de magnetische velden in de omgeving van (de uitbreiding van) hoogspanningsstations is toegevoegd. Die berekening kan immers pas uitgevoerd worden als alle technische details over de inplanting van de installaties en masten gekend zijn. De Vlaamse Regering wijst evenwel op het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, dat inzet op het zoveel mogelijk vermijden van langdurige blootstelling aan magnetische velden; dit Afsprakenkader moet ook toegepast worden op de inrichting van de hoogspanningsstations. Dat wil concreet zeggen dat er buiten de omheining niet meer dan 0.4 µT jaargemiddeld mag voorkomen, tenzij dit niet anders mogelijk is. Het Plan-MER (§6.8.4 van stap 2a) en de Toelichtingsnota (§5.5.2.2), resp. Bijlage V en III bij voorliggend GRUP werden op dit punt verduidelijkt.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd wat de impact van het elektromagnetisch veld is indien men werkzaam is in bvb. een hoogbouw.

De Vlaamse regering geeft aan dat de afstand tot de geleiders een factor is die van invloed is op de blootstelling. Hoe dichter bij de geleiders, hoe hoger de blootstelling aan magnetische velden. Het voorzorgbeleid, dat vastgelegd is het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, is, in lijn met het Advies Belgische Hoge Gezondheidsraad (Invloed op de gezondheid van de bevolking van magnetische velden van de elektriciteitsvoorziening, mei 2020 - HGR nr9431), gebaseerd op jaargemiddelde blootstelling aan meer dan 0.4 µT. Er komen uit wetenschappelijk onderzoek geen aanwijzingen dat het risico hoger wordt bij een hogere blootstelling zoals ook aangegeven door de experten van de Klankbordgroep Gezondheid (Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid, opgenomen als Bijlage IX bij voorliggend GRUP). Voor piekblootstelling is er bijkomend een ogenblikkelijke norm, gelijk aan 100 µT, opgenomen in Vlarem (HS 6.14). Die norm mag nooit overschreden worden.

In de Toelichtingsnota werd § 5.5.2.2 met betrekking tot het Afsprakenkader aangevuld en geactualiseerd, het Afsprakenkader is integraal als bijlage gevoegd bij deze Toelichtingsnota.

Er wordt in een bezwaar gevraagd welk evacuatieplan gevolgd moet worden indien de grenswaarden van 0,4µT worden overschreden.

Na consultatie van de experten van de Klankbordgroep Gezondheid (Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid, opgenomen als Bijlage IX bij voorliggend GRUP) wijst de Vlaamse regering erop dat er geen oorzakelijk verband is vastgesteld tussen de blootstelling aan magnetische velden en het optreden van leukemie bij kinderen. Daarom is er geen grond voor het vastleggen van een harde norm van 0.4 µT die niet mag worden overschreden, of in welke gevallen een evacuatiebeleid zou moeten worden uitgevoerd.

Vanwege het in wetenschappelijk onderzoek gevonden statistische verband past de Vlaamse overheid het voorzorgsprincipe toe volgens de aanbevelingen van de Europese Commissie en de WHO. Het voorzorgbeleid is vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden en betreft het creëren van zo weinig mogelijk situaties waar er langdurige blootstelling is aan magneetvelden van meer dan 0.4 µT. Daarnaast is er ook een norm die niet mag overschreden worden en die opgenomen is

in Vlarem (HS 16). Die norm is gelijk aan 100 µT. Ook als die overschreden zou worden is er geen evacuatie nodig, maar moet de uitbater van de hoogspanningsverbinding ervoor zorgen dat de norm niet meer overschreden kan worden.

In de toelichtingsnota werd § 5.5.2.2 met betrekking tot het afsprakenkader aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen is men ongerust over de bovengrondse hoogspanningslijn in de buurt van de zowel industriële als landbouwbedrijfssite waar hoogtechnologische machines met veel electronica worden gebruikt of gemaakt. Men vreest voor een negatieve impact op hun bedrijfsvoering omwille van de gevoeligheid van hun producten. Een bezwaarindiener vreest ook voor de impact op het AZ Delta. Men wijst op hinder door storingen onder bestaande hoogspanningslijnen. Andere bezwaarindieners vrezen voor interferentie met WIFI, zonnepanelen, laadpalen en andere huishoudelijke toestellen in hun woningen. Men vraagt of een compensatie voor de bewezen interferenties voorzien wordt.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op deze bezorgdheden naar de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP. In bijlage 7.3 bij deze scopingnota wordt in §2.6 ingegaan op de effecten van de hoogspanningsverbinding op landbouwtoestellen en -technologie. De mogelijke effecten op landbouwtoestellen zijn immers gekend. Elektrische apparatuur (ook in de industrie) die voldoet aan de EC-richtlijnen ondervindt normaal gezien geen hinder van elektromagnetische velden. Uitsluitend bij bepaalde sensoren die met magnetische velden werken (EMI-sensoren) kan in bepaalde situaties een verstoring optreden. Door de fysieke aanwezigheid van hoogspanningslijnen kan in bepaalde gevallen een impact mogelijk zijn op de precisie van de locatiebepaling in precisielandbouw door reflecties van de GNSS-signalen. Het gebruik van drones is ter hoogte van een hoogspanningslijn beperkt, wat afhankelijk van de toepassing hinder kan geven. De mogelijke impact van een bovengrondse en ondergrondse verbinding op agrarische constructies staat ook beschreven in §7.3.1.2 en §7.3.1.3 van stap 1 van het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij voorliggend GRUP.

Tot slot kan verwezen worden naar de Toelichtingsnota, Bijlage III bij voorliggend GRUP, waar in §5.4.3 meer informatie is opgenomen over de mogelijkheid om vergoed te worden voor negatieve gevolgen op de commerciële activiteiten van (landbouw)bedrijven, zoals generiek beschreven in de compensatieregeling voor bedrijven met inbegrip van landbouwbedrijven, die onderdeel uitmaakt van de compensatieregeling die de Vlaamse Regering met Elia afgesloten heeft. In navolging van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de toelichtingsnota op dit punt verder geactualiseerd en aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd of er ook onderzoek gebeurd is naar de invloed van het weer op het elektromagnetisch veld en of er meer of minder straling is bij warm of koud weer. Men wijst in dat verband op de impact van de klimaatverandering. Anderen wijzen erop dat er al dan niet minder elektriciteit wordt getransporteerd bij warm weer, hetgeen een impact heeft op de elektromagnetische velden. Men vraagt meer duidelijkheid hierover.

De Vlaamse regering geeft aan er geen studies bekend zijn die verbanden aantonen met warm of koud weer. De magnetische velden zijn immers afhankelijk van de stroom die vervoerd wordt. De hoeveelheid stroom die vervoerd wordt is afhankelijk van heel wat factoren zoals de stroomvraag, de productie van windmolens, ... Het statistisch verband

wordt ook gelegd na langdurige blootstelling en om die reden wordt gebruik gemaakt van de jaargemiddelde belasting in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, dat het voorzorgbeleid vastlegt. Dit Afsprakenkader is toegevoegd als bijlage aan de toelichtingsnota en de betreffende paragraaf uit de toelichtingsnota werd geactualiseerd. Eventuele schommelingen in de grootte van de magnetische velden gedurende het jaar zijn dus niet van belang.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de mening geuit dat de besluiten van de Intendant van de gezondheidsexperten zijn bijgestuurd door het Departement Omgeving dan wel Elia, met name over de opmaak van een afdwingbaar wettelijk kader m.b.t. chronische blootstelling.

De Vlaamse regering wijst erop dat de Intendant en zijn team in alle onafhankelijkheid hebben gewerkt in opdracht van de Vlaamse regering en niet in opdracht van het departement Omgeving, noch in opdracht van Elia. Het rapport van de Intendant is als bijlage toegevoegd aan de Procesnota.

Hoofdstuk 3, Deel 14, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema EMF-Gezondheid

Algemeen

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gehekeld dat de keuzes ertoe leiden dat de zwaarste wisselstroom-hoogspanningslijn in Europa boven drukbewoonde gebieden loopt. Indien dat niet het geval zou zijn, zou er nog marge moeten zijn om de kabels te verzwaren en moet rekening gehouden worden met hogere belastingen bij het berekenen van de milieueffecten

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar het Federaal Ontwikkelingsplan, waaruit blijkt dat 6 GW-verbindingen de backbone vormen van het systeem zoals opgezet in België, maar ook ruimer in Europa - waar trouwens in verschillende zones meerdere van dergelijke lijnen parallel naast elkaar gelegen zijn.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het moeilijk op te maken is uit de documenten hoeveel woningen er nu al reeds de 0,4µT contour zitten, hoeveel er bijkomen en hoeveel er zullen verdwijnen door bijvoorbeeld verplaatsingen. In sommige bezwaarschriften word gevraagd te onderzoeken hoeveel jonge gezinnen getroffen worden. Anderen wijzen erop dat het exacte aantal woningen nog niet gekend is aangezien nog veel details op projectniveau moeten worden uitgeklaard.

De Vlaamse regering verwijst voor het aantal woningen en onbebouwde percelen naar de relevante tabellen het plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij voorliggend GRUP. In §6.8 van Stap 2a zijn tabellen opgenomen met het aantal woningen en bouwpercelen binnen de 0,4 µT contour in de bestaande en geplande toestand rondom de 380 kV boven- en ondergrondse 380 kV lijntracés, en rondom de ondergrondse 220 kV lijntracés. Het aantal woningen in de zone waar meer dan 0,4µT kan voorkomen in de bestaande of toekomstige situatie kan tevens afgeleid worden uit de kaartenbundel bij de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage IIIb bij voorliggend GRUP. Op kaart 4 'Magneetveldcontour (jaargemiddeld meer

dan 0.4 µT) (10 kaartbladen)' zijn de bestaande en toekomstige contouren visueel weergegeven. Er is geen analyse gebeurd van het aantal jonge gezinnen dat getroffen wordt, omdat op woningniveau geen geodata over gezinssamenstelling en/of huishoudtypes beschikbaar zijn.

Deze bezwaren, opmerkingen en adviezen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

30%

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de berekeningen van het magnetisch veld, waarbij is uitgegaan van een effectieve jaargemiddelde belasting van de lijn van 30%. Men vraagt ook om te verklaren wat jaargemiddelde belasting is. Men is van mening dat dit een zware onderschatting is, gezien de internationale rol van de lijn, de doelen omtrent de Europese energietransitie, de reeds geplande uitbreidingen van het net en de off shore capaciteit zoals beschreven in het Federale Ontwikkelingsplan, de verschillen tussen winter en zomer, ... en verwijst naar berichtgeving op social media en pamfletten die spreken van hogere waarden. Men vraagt om een nieuwe, realistische inschatting van de 0,4 µT-contour op te maken, uitgaande van een worst case-scenario. In sommige bezwaarschriften wordt gevraagd om daarbij uit te gaan van een belasting van 60%, anderen van 75%. Men stelt dat het voorzorgsprincipe vereist dat de berekeningen nauwkeurig gebeuren op een maximale belasting van de lijn, anders is dient geoordeeld te worden dat het plan-MER gebrekkig is.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen wil de Vlaamse Regering vooreerst verwijzen naar Bijlage 3 aan de Scopingnota 3 (Antwoordnota inspraakreacties) waarin in het hoofdstuk over EMF in paragraaf 2 het onderscheid en het toepassingsgebied tussen piekbelasting (= maximale belasting) en jaargemiddelde belasting wordt verduidelijkt. Daarin wordt duidelijk gemaakt dat berekeningen met de piekbelasting moeten vergeleken worden met de limietwaarden voor acute effecten (100 µT zoals door de VR vastgelegd in Vlarem II). Vergelijken met de 0,4 µT is niet relevant voor piekbelasting of tijdelijk hogere belasting, want dat is een waarde die moet afgetoetst worden ten opzichte van een gemiddelde over een jaar. Er wordt gerekend met de jaargemiddelde belasting omdat dit door gezondheidsexperts werd bepaald als de methode om voorzorg toe te passen zoals ook vermeld in het advies van de Hoge Gezondheidsraad (2020): "Aangezien het gaat om langdurige blootstelling — jaren — meent de Raad dat uitgegaan moet worden van de over een jaar gemiddelde waarde van het magnetische veld". Het voorzorgsprincipe waarnaar in deze bezwaren wordt verwezen wordt daarom conform deze principes geëvalueerd op basis van een rekenmodel (rapport met depotnummer D/2023/3241/255, Validatie van het rekenmodel voor de berekening van magnetische velden nabij hoogspanningslijnen) dat rekening kan houden met de toekomstige belasting van de hoogspanningslijn en dat gebruik maakt van een jaargemiddelde belasting.

Wat betreft de waarde van 30% verwijst de VR naar antwoord op adviezen, bezwaren en opmerkingen waarin gesteld wordt dat de effectieve jaargemiddelde belasting van de lijn meer dan 30% zal zijn.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt uitvoerig gemotiveerd dat de effectieve jaargemiddelde belasting van de lijn meer dan 30% zal zijn. De in een bezwaarschrift uitgewerkte argumentatie verwijst naar de Nemo-verbinding, waar uit de data een jaargemiddelde belasting van 62% in 2022 blijkt en dus niet van 30%.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geeft de Vlaamse Regering aan dat de berekening van de gemiddelde jaarbelasting van de Ventilus-lijn uitgaat van de stroom die getransporteerd wordt per uur doorheen de verbinding, ongeacht de richting ervan. Om die reden werden berekeningen uitgevoerd op basis van uurprofielen voor zowel de offshore windproductie, evenals overeenkomstige marktprofielen voor de HVDC-interconnectoren, in casu Nemo. Het bepalen van de stroom doorheen de Ventilus-as per uur is van belang, gezien de HVDC-interconnectoren op sommige ogenblikken kunnen exporteren. Hierdoor zal de totale stroom op de Ventilus-as immers lager worden doordat een deel van de opgewekte offshore wind geëxporteerd wordt. De stroom kan in sommige gevallen zelfs van richting veranderen, met transport van stroom van Avelgem richting de kust. Dit laatste zal in de berekening typisch aanleiding geven tot negatieve waarden voor de stroom. Indien de berekening niet per uur uitgevoerd wordt en voor ieder uur de absolute waarde van de stroom gebruikt wordt, zullen deze ogenblikken met omgekeerde stroomrichting het gemiddelde foutief verlagen. In de berekening die Elia uitvoerde, werd daarom voor ieder tijdstip de absolute waarde van de stroom beschouwd.

Bovenstaande toont volgens de Vlaamse Regering aan dat de vergelijking tussen een historische jaargemiddelde belasting van de Nemo verbinding geen reden vormt om de 30% waarde voor de jaargemiddelde belasting in vraag te stellen. Bijkomend geeft zij aan dat gezien de afhankelijkheid van de gemiddelde jaarbelasting van de Ventilus-as aan de vooropgestelde tijdsreeksen voor offshore wind en HVDC-interconnectoren, evenals hun onderlinge gelijktijdigheid, een exacte waarde in het ontwerpstadium niet gegeven worden. Er is geen één-op-één relatie tussen de flow op Nemo en de flow op Ventilus omdat Nemo een interconnector is waarbij de flow in grote mate wordt bepaald door het prijsverschil tussen beide landen en waarbij de flow op Ventilus het resultaat is van een samenstel van elementen: windproductie, flow & richting van de flow op Nemo, flow & richting van de flow op Nautilus, lokale afname, ….

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt in vraag gesteld dat slechts 30% van de transportcapaciteit van de lijn zou gebruikt worden; men stelt dat geen enkele ondernemer een installatie voorziet om er dan slechts 30% van te gebruiken.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar de principes die toegepast worden bij de netuitbating zoals vermazing en het N-1 principe. Deze zijn beschreven in paragrafen 1.3.6 tot 1.3.8. in Scopingnota 3. De toepassing van deze principes leidt ertoe dat voor een betrouwbare werking van het net de waarde van 30% jaargemiddelde belasting een realistische en zelfs conservatieve inschatting is. (cf E01 nieuw). Bijkomend is het belangrijk op te merken dat Elia als transmissenetbeheerder een aantal taken en verantwoordelijkheden heeft die gebaseerd zijn op wettelijke verplichtingen, zowel op Europees, Federaal en Vlaamse vlak, waaronder het verzekeren van een betrouwbaar net. Hierbij wordt onder andere rekening gehouden met de variabiliteit van afname en productie. Deze is niet constant en kan zeer sterk beïnvloed worden door het weer en de seizoenen. Het net moet ontwikkeld worden om met deze variabiliteit om te gaan. Elia kan

dus niet beschouwd worden als een standaard industriële partner waarop deze principes van toepassing zijn maar vervult een publiek nut.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt uitvoerig gemotiveerd dat de effectieve jaargemiddelde belasting van de lijn meer dan 30% zal zijn. De in een bezwaarschrift uitgewerkte argumentatie stelt dat de berekende jaargemiddelde belasting van 29% voor Ventilus gebaseerd is op slechts 2,1 GW offshore windenergie van de Prinses Elisabeth-zone en enkel de interconnectie Nautilus. Er werd geen rekening gehouden met de impact van de bijkomend goedgekeurde 1,4 GW aan offshore windenergie, de interconnectie Triton met Denemarken en de aanleg via een energie-eiland met nog toekomstige bijkomende interconnecties.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord hierop aan dat deze beweringen niet correct zijn. In § 1.2.2. van de scopingnota 3 wordt heel duidelijk aangegeven dat de bijkomende offshore productiezones. naar verwachting 3,15 GW (tot maximum 3,5 GW) elektrisch vermogen mogelijk maken. Deze waarden zijn vervolgens opgenomen in bijlage 2 van de scopingnota 3 waar in § 3.10.5.1 "Te gebruiken jaargemiddelde belasting van de Ventilus-verbinding" verder wordt ingegaan op de te verwachten belasting. Daarin wordt beschreven dat twee scenario's zijn doorgerekend om een inschatting te kunnen maken van het verwachte gebruik van de hoogspanningsverbinding. Het eerste scenario betreft de effectieve verwachte maximale belasting van 7 GW, die overeenkomt met een verwachtte jaargemiddelde belasting van 25,8%. De VR wijst erop dat dit cijfer op meerdere plaatsen in het FOP2024-2034 wordt bevestigd, namelijk in §3.1.4 mbt tot de systeembehoeften, §3.5.3 over de 'Starre spanningsgolfvorm' en § 4.5.2.1 over Ventilus waarbij duidelijk is dat de 7GW over de combinatie van Ventilus en de Stevin as verdeeld wordt.

Verder wijst de Vlaamse Regering erop dat vanuit het oogpunt van aansluiting op Ventilus (en Stevin) enkel een totale transportcapaciteit 3,5 GW tussen het Prinses Elisabeth eiland en het vasteland mee in beschouwing genomen te worden. Het is niet correct om de max load waarden van MOG2 en Nautilus op te tellen. Hetzelfde geldt voor TritonLink. In het ontwerp van TritonLink werd met de beperking in onthaalcapaciteit aan de kust van 7GW rekening gehouden, waardoor het aansluitingspunt van TritonLink zich ook verder in het binnenland bevindt (Gentse of Antwerpse net zijn beide mogelijk). De verbinding naar het binnenland staat dus niet ter discussie. In het Federaal ontwikkelingsplan paragraaf 4.2.3. TritonLink – p255 is dit ook op die manier opgenomen, waarbij deze aansluitmogelijkheden gekoppeld zijn aan de tijdige realisatie van enkele noodzakelijke versterkingen van de interne backbone, waar mee ondermeer Ventilus wordt bedoeld.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het eindrapport van de Intendant, waar wordt gesteld dat de verhoging van de capaciteit van de offshore windzone geen gevolgen zullen hebben voor Ventilus; men is van mening dat dit niet correct is en dat de verhoging wel impact zal hebben op de belasting van het Ventilus-traject, mede gelet op de interconnecties van het energie-eiland. In hetzelfde kader stelt men dat het evenmin correct is dat de Triton-link geen impact zou hebben op Ventilus, vermits deze eveneens verbonden zou worden met het energie-eiland en dus niet

rechtstreeks zou aangesloten worden in de regio Antwerpen. Uit eigen berekeningen concluderen de bezwaarindieners dat de jaargemiddelde belasting ruim 59% zal zijn, of 52% zonder Cronos en 49% zonder Triton. Men is van mening dat de jaargemiddelde belasting nog zal toenemen, gelet op toekomstplannen vermeld in het Federaal ontwikkelingsplan 2024-2034, waarin trouwens bevestigd wordt dat Ventilus hoog belast zal worden en volledig gebruikt.

De Vlaamse Regering wil bemerken dat het - naar analogie met het antwoord betreffende Triton – niet correct is om bij de berekening van de percentages rekening te houden met Cronos. In het Europese regelgevende kader met betrekking tot interconnecties kan iedere partij een initiatief nemen tot de ontwikkeling van een interconnector. Cronos is een interconnectieproject tussen het VK en BE dat onderzocht wordt door een derde partij. Het betreft dus een privé-initiatief waarvoor de nodige stappen werden gezet om dit interconnectieproject te laten opnemen in het TYNDP (Ten Year Network Development Plan – dit is een netontwikkelingsplan op EU-niveau). Eén van de voorwaarden voor deze opname is dat een aanvraag bij de betrokken netbeheerders wordt opgestart.

In het publieke consultatierapport van het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034 (https://www.elia.be/-/media/project/elia/elia-site/infra-and-projects/investment-plans/federal-development-plan-2024-2034/20230504_consultatie-rapport-fop2024-2034_nl.pdf), paragraaf 75 geeft Elia aan dat een oriëntatiestudie aanvraag werd uitgevoerd in het kader van de door de wet voorzien proces voor aansluitingsaanvragen. Elia onderzoekt de mogelijkheden (concrete aansluitingspunten) tot aansluiting van het desbetreffende project, wat de eventueel noodzakelijke interne versterkingen zijn en de hierbij horende tijdslijnen. Gezien het preliminaire karakter van dit project heeft Elia het CRONOS project nog niet opgenomen in het FOP 2024-2034 conform de behandeling van alle andere aansluitingsaanvragen in dit stadium.

Wat betreft de aanduiding dat Cronos al een uitbatingsvergunning van een gelijkstroomverbinding heeft ontvangen kan de VR bevestigen dat dit effectief het geval is. Dit is transparant gepubliceerd op de website van Ofgem (de regulator van het VK): https://www.ofgem.gov.uk/publications/cronos-energy-ltd-notice-grant-electricity-interconnector-licence .

De VR wil echter bemerken dat dat het verkrijgen van deze "Electricity Interconnector Licence" enkel van belang is voor het specifiek regime dat van toepassing is in het Verenigd Koninkrijk voor de ontwikkeling van het offshore transmissienet. In België is er een volledig ander wettelijk kader voor het ontwikkelen van offshore transmissie-infrastructuur van toepassing. Bijgevolg heeft deze "Electricity Interconnector Licence" hier geen enkele waarde.

Tevens moet ook opgemerkt te worden dat het verkrijgen van een dergelijke vergunning niet betekent dat er al effectief een goedkeuring is verkregen om het project te bouwen. Uit de beslissing van Ofgem blijkt onder meer het volgende: Een vergunning voor een elektriciteitsinterconnector machtigt een persoon om een elektriciteitsinterconnector te exploiteren. Het is geen vergunning om de interconnector aan te leggen. De aanleg van de interconnector is onderworpen aan afzonderlijke planningsprocessen, waaronder het verkrijgen van eventuele toestemmingen of vergunningen van relevante autoriteiten, waaronder de relevante planningsautoriteit.

Verder is het geen machtiging om de interconnector onder een specifiek regime te exploiteren (d.w.z. een merchant-exempt route of het cap and floor regime). Mocht in de toekomst blijken dat dit project zal worden gerealiseerd, zal – naar analogie met Triton – een aansluitingspunt verder in land moeten worden onderzocht omdat de onthaalcapaciteit

aan de kust reeds volledig ingevuld is. De berekeningen die deze interconnectie meenemen zijn bijgevolg foutief.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de inschatting van huidige jaargemiddelde belasting van 30% van hun transportcapaciteit overdreven is; men verwijst in dat kader naar de beperkte vermogens van de transformatoren in het hoogspanningsstation van Izegem, die een dergelijke capaciteit niet kunnen faciliteren. Men stelt dat het huidige magnetisch veld onder de hoogspanningslijn Izegem-Avelgem 1,5-2 µT bedraagt en zal toenemen tot 13 µT bij een 30% belasting maar in werkelijkheid tot 22-26 µT bij een belasting van 50-60%. Men koppelt deze resultaten aan het Binnenmilieubesluit, waar 20µT de is interventiewaarde waaraan men geen 1-14 dagen mag worden blootgesteld indien de bron binnenshuis zou zijn en stelt dat bij eenzelfde schadelijke hoge waarde in het lichaam er geen verschil is tussen een blootstelling binnenshuis of buitenshuis vermits de sterkte in het lichaam de aantasting bepaalt. Uit eigen berekeningen van bezwaarindiener zou blijken dat vanaf reeds 42 % jaargemiddelde belasting de interventiewaarde dagelijks overschreden wordt bij herbruik van de bestaande Donau-masten.

De Vlaamse regering verwijst in antwoord op deze bezwaarschriften naar de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP. In bijlage 2 bij de Scopingnota wordt ingegaan op de gehanteerde methodologie per MER-discipline, met in §3.10.4 specifiek de methodiek voor de berekening van de referentiesituatie m.b.t. magnetische velden. Hierin wordt aangegeven dat de jaargemiddelde belasting van dit traject op dit moment inderdaad lager is dan 30%. Teneinde een toekomstgerichte vergelijking van de EMF zones op een bestaand tracé zoals Avelgem-Izegem mogelijk te maken, is het belangrijk om de vergelijking van een bestaande en geplande toestand te baseren op de te verwachten toekomstige belasting voor beide gevallen. Voor Izegem-Avelgem verwacht men dat de gemiddelde stroom doorheen deze verbinding ook zonder Ventilus sterk zal stijgen door toedoen van de verdere elektrificatie en opsplitsing van het 150 kV net in deze regio en bijhorend de komst van een derde injectie transfo 380/150 kV in Izegem. Daarom kan men als inschatting van de referentiebelasting voor Izegem-Avelgem een stijging richting 30% van de huidige ontwerpcapaciteit veronderstellen. Dit is conform §9.3.6 Scopingnota, methodiek feitelijke referentiesituatie, waarbij uitgegaan wordt van de huidige situatie, inclusief duidelijk gekende ontwikkelingen die zich in de komende (5-tal) jaren zullen voordoen. Dit laat een correcte vergelijking toe van twee toestanden in de toekomst, de situatie zonder plan maar onder invloed van andere ontwikkelingen, en de situatie met het plan.

Door toepassing van transpositie in het Ventilus-project voor deze lijn zal de zone waar meer dan 0.4 µT voorkomt evenwel niet erg verschillen van de zone bij toenemende belasting zonder het Ventilus-project.

De Vlaamse Regering merkt op dat men de richtlijnen uit het Binnenmilieubesluit in het huidige dossier wenst toe te passen. Het Binnenmilieubesluit is echter niet van toepassing voor buitenbronnen (zie art. 10 van Hfst. 5 van het Binnenmilieubesluit). De Vlaamse Regering heeft na consultatie van experten van de Klankbordgroep Gezondheid, opgenomen als bijlage 5.2 van de Scopingnota (Bijlage VIII bij het GRUP) besloten tot een norm, gelijk aan 100 µT voor acute (zonder uitmiddeling) effecten. Die 100 µT mag op geen enkel ogenblik overschreden worden, ook niet bij het traject tussen Izegem en Avelgem.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt op basis van eigen berekeningen geconcludeerd dat de Vlaamse Regering op basis van verkeerde informatie over het tracé heeft beslist; bezwaarindiener heeft berekend dat 7% van het jaar de belasting meer dan 70% zal bedragen, waarbij de 0,4 µT contour voor bovengrondse lijnen 78 meter zal bedragen en voor ondergrondse lijnen 48 meter. Hieruit concludeert bezwaarindiener dat iemand die aan de grens van deze contour woont, na ruim 14 jaar meer dan 365 dagen zal zijn blootgesteld aan 0,4 µT, waarbij de richtlijnen van het Binnenmilieubesluit zijn overschreden.

In antwoord op deze opmerking verwijst de Vlaamse Regering naar het advies nr. 9431 van de Hoge Gezondheidsraad (2020), waarin het volgende gesteld wordt: "Aangezien het gaat om langdurige blootstelling — jaren — meent de Raad dat uitgegaan moet worden van de over een jaar gemiddelde waarden van het magnetische veld". Voorzorg wordt daarom toegepast op basis van de jaargemiddelde belasting, er is daarom berekend in welke zone er jaargemiddeld meer dan 0.4 µT voorkomt. De Vlaamse regering beaamt dat de belasting soms hoger of lager is dat de jaargemiddelde belasting. Langdurige blootstelling is immers gedurende minstens één jaar doorlopend gemiddeld elke dag blootgesteld zijn aan meer dan 0.4 µT. Iemand die na 14 jaar meer dan 365 dagen wordt blootgesteld, heeft geen gemiddelde dagelijkse blootstelling aan meer dan 0.4 µT. Voor piekblootstellingen als gevolg van hogere belasting van de lijn, heeft de Vlaamse regering een norm opgenomen in Vlarem (HS 6.14), gelijk aan 100 µT, die op geen enkel ogenblik mag overschreden worden. In het bezwaar wordt ook verwezen naar het Binnenmilieubesluit. Dat is, cfr. art. 10 van hfst. 5 van dat besluit, echter niet van toepassing op hoogspanningslijnen, de bepalingen voor hoogspanningsverbindingen zijn in Vlarem opgenomen (HS 6.14).

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt, uitgaande van een onderschatting van de transportcapaciteit van de lijn (30%), gevreesd voor een onderschatting van de gezondheidsrisico's.

De Vlaamse regering merkt op dat er twijfel is over de jaargemiddelde belasting van 30%. De Vlaamse regering verwijst hiervoor naar de antwoorden inzake de jaargemiddelde belasting zoals opgenomen in dit Besluit. De Vlaamse regering is daarom van mening dat de berekening van de 0,4 µT contour, uitgaande van 30% jaargemiddelde belasting, correct is uitgevoerd zodat er geen onderschatting is van de gezondheidsrisico’s.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Versterking

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat ter hoogte van het tracédeel waar een versterking van de bestaande 150 kV-verbinding gepland wordt, de bewoners geconfronteerd zullen worden met de cumulatieve effecten door de combinatie van de 150 en de 380 kV-verbinding. De gezondheidseffecten van deze cumulatie komt niet aan bod in het ontwerp GRUP.

De Vlaamse regering verwijst naar het Plan-MER, zoals gevoegd als Bijlage V bij voorliggend GRUP, voor de berekening van de blootstelling voor de tracédelen versterking. Voor de geplande toestand werd het totale veld berekend (380 kV en 150 kV samen). De

cumulatieve velden van het Ventilus traject met naastliggende hoogspanningslijnen werden meegenomen bij de vergelijking van de trajecten en in het onderzoek in het kader van het GRUP.

Daarnaast dient te worden opgemerkt dat een bezwaarindiener in de zone tussen Izegem en Avelgem wonen en buiten de 0,4 µT-contour. Zij wonen ten noorden van de 380 kV lijn; tussen de 380 kV-lijn en hun woning is nog de 150 kV-lijn gelegen. Bezwaarindieners wonen dan ook dichter bij de 150 kV dan de 380 kV lijn. Er wijzigt op het perceel van bezwaarindieners dan ook niets in de toekomstige situatie t.o.v. de huidige situatie.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat geen onderzoek is uitgevoerd waaruit blijkt wat de gevolgen zullen zijn van de verzwaring van de lijnen op de straling. Men vermoedt dat de verzwaring tot bredere 0,4 µT-contouren zal leiden, waar meer woningen binnen zullen vallen. Sommige bezwaarindieners gaan uit van minstens een verzesvoudiging van de jaargemiddelde belasting door de versterking van de bestaande 380 kV-verbinding tussen Izegem en Avelgem.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse regering naar de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP. In Bijlage 2 bij deze Scopingnota wordt in §3.10.4 ingegaan op de gehanteerde methodiek voor de referentiesituatie met betrekking tot magnetische velden, met name over de jaargemiddelde belasting van deze lijn. Hierin wordt aangegeven dat de belasting van deze lijn op dit moment inderdaad lager is dan 30%, maar sowieso zal toenemen tot 30% als gevolg van de toenemende elektrificatie; het is dan ook met deze belasting dat de berekeningen in het kader van het plan-MER zijn gebeurd (cfr. §9.3.6 Scopingnota, methodiek feitelijke referentiesituatie, waarbij uitgegaan wordt van de huidige situatie, inclusief duidelijk gekende ontwikkelingen die zich in de komende (5-tal) jaren zullen voordoen). Bij de uitvoering van Ventilus zal de lijn meer stroom kunnen vervoeren door de upgrade van 3 naar 6 GW, maar door toepassing van transpositie in het Ventilus-project voor deze lijn zal de zone waar meer dan 0.4 µT voorkomt niet erg verschillen van de zone bij toenemende belasting zonder het Ventilus-project.

In de kaartenbundel bij de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage IIIb bij voorliggend GRUP, wordt op kaart 4 'Magneetveldcontour (jaargemiddeld meer dan 0.4 µT) (10 kaartbladen)' het resultaat van de berekening van de magnetische velden weergegeven voor zowel de bestaande als de nieuwe delen van het tracé. Voor de bestaande delen die verzwaard worden, is zowel de toestand voor Ventilus als de toestand met Ventilus afgebeeld.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Berekening

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat het theoretisch rekenmodel dat gehanteerd is voor de berekening van de 0,4 µT contour nooit getest werd voor ondergrondse verbindingen; bovendien is onduidelijk met welke permeabiliteit er rekening werd gehouden en is momenteel nog niet duidelijk of met 4 of 6 circuits zal gewerkt worden. Men vreest voor een groot risico vertonen op afwijkingen.

De Vlaamse Regering geeft aan dat in het validatierapport beschreven staat hoe de berekening van de magnetische velden wordt uitgevoerd door het rekenmodel (rapport

met depotnummer D/2023/3241/255, Validatie van het rekenmodel voor de berekening van magnetische velden nabij hoogspanningslijnen, raadpleegbaar op het onderzoeksportaal van de Vlaamse overheid). Het rapport geeft aan dat bij de berekening van magnetische velden de geometrische configuratie van de stroomvoerende geleiders bepalend is. Bovengronds en ondergronds gaat in se over aan andere configuratie van de geleiders, waardoor het rekenmodel voor beide situaties geschikt is. Magnetische velden van hoogspanningsverbindingen worden niet gedempt door de bodem, waardoor de permeabiliteit niet van belang is. Er wordt gerekend met 4 circuits omdat die configuratie een uitgebreider magneetveld geeft dan met 6 geleiders en dus beschouwd kan worden als een worst case berekening.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de 0,4 µT-contour zoals opgenomen in het ontwerp van GRUP; men vraagt waarom de bestaande en toekomstige contour geregeld versmalt.

De Vlaamse regering verwijst voor de vraag waarom de bestaande en toekomstige contour geregeld versmalt naar de Toelichtingsnota, opgenomen als Bijlage IIIa. In §5.5.2.4 is ingegaan op de methodiek die gehanteerd is voor de berekeningen in het kader van het voorzorgsprincipe m.b.t. het elektrisch magneetveld. De rekentool implementeert de vergelijkingen van Maxwell om de magnetische velden te berekenen en deze vormen de onderliggende modellering van magnetische velden in de rekentool. Gegevens zoals geometrieën (configuratie hoogspanningsmasten, doorhangen van de geleiders, afstand tussen de masten,...) en circuits (spanningsniveaus, stroombelasting, de schikking van de fasen (transpositie) ..) worden in rekening gebracht. Voor hoogspanningslijnen waar de mastgegevens niet veranderen en dus gekend zijn, werd de zone berekend waar meer dan 0,4µT kan voorkomen voor de bestaande en toekomstige situatie. Deze contour kan breder of smaller zijn afhankelijk van de eigenschappen van de mast. De intensiteit van magnetische velden is maximaal in de buurt van hun bron en neemt snel af naarmate de afstand van de lijn groter wordt. Terzake kan ook verwezen worden naar de werking van magnetische velden en de figuren in hfst.3 van bijlage 7.2 van de Scopingnota, opgenomen als Bijlage VIII bij het GRUP.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat de huidige en toekomstige waardes van het elektromagnetisch veld niet gekend en beschikbaar zijn.

De Vlaamse regering verwijst voor de berekeningen van het magnetisch veld naar de Toelichtingsnota zoals gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. In §5.5.2.4 werd ingegaan op de manier waarop rekening werd gehouden met de belastingscijfers voor de huidige toestand en de toekomstige toestand. In de kaartenbundel bij de Toelichtingsnota wordt op kaart 4 'Magneetveldcontour (jaargemiddeld meer dan 0.4 µT) (10 kaartbladen)' het resultaat weergegeven van de berekening van de magneetveldcontour voor zowel de bestaande als de nieuwe delen van het tracé. Voor de bestaande delen die verzwaard worden, is de magneetveldcontour voor zowel de toestand voor Ventilus als de toestand met Ventilus afgebeeld. Omdat het voorzorgprincipe werkt met een drempelwaarde, gelijk aan 0.4 µT, zijn de waarden van het magnetisch veld niet opgenomen. Het verloop van

het magnetisch veld binnen de contour waar jaargemiddeld meer dan 0.4 µT voorkomt, is opgenomen in §5.5.2 van de Toelichtingsnota (Stralingsverloop binnen de contour).

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de kaarten waarop de huidige en toekomstige magnetische velden gevisualiseerd zijn. Men hekelt het feit dat er nauwelijks verschil is tussen de huidige en toekomstige toestand.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse regering naar de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP. In Bijlage 2 bij deze Scopingnota wordt in §3.10.4 ingegaan op de gehanteerde methodiek voor de referentiesituatie met betrekking tot magnetische velden, met name over de jaargemiddelde belasting van het deel van het traject tussen Izegem en Avelgem, waar de geplande situatie inderdaad niet veel verschilt van de situatie zonder Ventilus. Hierin wordt aangegeven dat de belasting van deze lijn sowieso zal toenemen tot 30% als gevolg van de toenemende elektrificatie. Het is dan ook met deze belasting dat de berekeningen in het kader van het plan-MER zijn gebeurd (cfr. §9.3.6 Scopingnota, methodiek feitelijke referentiesituatie, waarbij uitgegaan wordt van de huidige situatie, inclusief duidelijk gekende ontwikkelingen die zich in de komende (5-tal) jaren zullen voordoen). Bij de uitvoering van Ventilus zal de lijn meer stroom kunnen vervoeren door de upgrade van 3 naar 6 GW, maar door toepassing van transpositie in het Ventilus-project voor deze lijn zal de zone waar meer dan 0.4 µT voorkomt niet erg veel verschillen van de zone bij toenemende belasting zonder het Ventilus-project.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Monitoring

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het ontbreken van een monitoringssysteem om de gezondheid van omwonenden op te volgen; men vraagt om het opnemen van een dergelijk systeem als een milderende maatregel toe te voegen aan voorliggend GRUP.

De Vlaamse Regering neemt akte van de vraag om een monitoringssysteem voor gezondheidseffecten op te zetten. Het relatief risico op het meer voorkomen van kinderleukemie is laag (grootteorde 2), waardoor het niet mogelijk is hiervoor een monitoring op te zetten in de omgeving van het Ventilustraject. Er wonen namelijk te weinig blootgestelden in de omgeving. Effecten kunnen hierdoor niet worden opgemerkt in onderzoek. Dat blijkt uit statistische berekeningen van de Universiteit Hasselt (niet gepubliceerd). Voor andere effecten zijn er geen statistische verbanden gevonden, waardoor ook hier gezondheidsmonitoring naar de effecten niet zinvol is.

Bijkomend merkt de Vlaamse Regering op dat in het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij voorliggend GRUP, de omvang van de mogelijke invloed door magnetische velden kwantitatief is weergegeven door de berekening van de 0,4 µT contour en de hierin gelegen woningen en kwetsbare functies (cfr. de methodiek omschreven in §3.10.5 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij het GRUP). De beoordeling gaf in het plan-MER (vanaf stap 2a) onder andere aan hoeveel 'nieuwe overspande woningen' kunnen verwacht worden. Er werd geen score toegekend omwille van het niet mogelijk zijn om een bepaalde toename te koppelen aan een welbepaalde significantie van het effect, en dit door het ontbreken van bewezen gezondheidseffecten. De beoordeling liet enkel toe om zicht te krijgen op deze mogelijke toenames aan nieuwe overspanningen en de redelijke alternatieven op

basis hiervan relatief te kunnen vergelijken, in lijn met de toepassing van het voorzorgsprincipe. Omwille van het ontbreken van een score werd bijgevolg geen (dwingende) milderende maatregel hieraan gekoppeld.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

De stad Brugge vraagt in haar advies inspraak over de locaties op haar grondgebied waar monitoring zal gebeuren, en de frequentie waarop dat zal gebeuren.

De Vlaamse Regering stelt in antwoord op dit advies dat de sensoren steeds in overleg met het lokale bestuur worden geplaatst. Na afloop van de huidige proefuitrol zal de Vlaamse Regering evalueren welke een gepaste publicatiefrequentie is van de meetgegevens in het monitoringnetwerk, dat publiek raadpleegbaar zal zijn via de website van het Departement Omgeving.

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Langdurig

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat in voorliggend GRUP de impact van het magnetisch veld wordt geminimaliseerd door te spreken over langdurige blootstelling. In de aanbeveling van de Hoge Gezondheidsraad wordt enkel over blootstelling gesproken, niet over langdurige. Ook bij de conclusies van de Nederlandse gezondheidsraad, waar wordt gewezen op de nieuwe indicaties omtrent leukemie, wordt niet gesproken over een 'langdurige' blootstelling. Anderen zijn van mening dat het hanteren van 1 jaar als grens voor chronische blootstelling een arbitraire beslissing is die niet gebaseerd is op wetenschappelijk onderzoek

In antwoord op deze vragen m.b.t. het gehanteerde principe van langdurige blootstelling, verwijst de Vlaamse regering naar de aanbevelingen van de Hoge Gezondheidsraad en de conclusies van de Nederlandse Gezondheidsraad. De Hoge Gezondheidsraad gaat in haar Advies nr. 9431 van 2020 uit van een langdurige blootstelling in de woonomgeving. Ook het advies van de Nederlandse Gezondheidsraad betreft wonen, hetgeen wordt beschouwd als een langdurige blootstelling. De Vlaamse regering verwijst terzake ook naar de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP, waar in §2.4.2 is ingegaan op de werkzaamheden van de Klankbordgroep gezondheid die ook aangeven dat langdurige blootstelling gaat over gedurende minstens één jaar dagelijkse blootstelling aan meer dan 0.4 µT.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Een bezwaarindiener wijst erop dat het overspannen van gebouwen - woningen en bedrijven - ertoe leidt dat bewoners en werknemers worden blootgesteld aan een stralingspiek. Men is van mening dat een dergelijke situatie vanuit art. 1.1.4 VCRO en art. 1.2.1 §2 DABM maximaal moet worden vermeden, hetgeen ook volgt uit het bindend afsprakenkader.

De Vlaamse regering neemt akte van dit bezwaar en verwijst voor de bescherming tegen stralingspieken naar de norm die hiervoor in Vlarem (HS 6.14) werd opgenomen en die gelijk is aan 100 µT. De Vlaamse Regering geeft aan dat voorliggend GRUP conform de bepalingen in artikel 1.1.4 uit de VCRO werd opgesteld en dat bij het bepalen van het tracé

op basis van de verschillende onderzoeken de Vlaamse Regering de verschillende ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar heeft afgewogen. Er is rekening gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. De garantie voor ruimtelijke kwaliteit werd gegarandeerd binnen de stedenbouwkundige voorschriften. Het overspannen van gebouwen en het voorkomen van een stralingspiek verandert hier niets aan. Ook aan de bepalingen van artikel 1.2.1 van het DABM werd voldaan. De Vlaamse Regering verwijst in dat verband naar de maatregelen die worden genomen in het kader van het proportioneel toepassen van het voorzorgsbeleid. Op deze aspecten is in de toelichtingsnota verder ingegaan.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot een aanpassing van het GRUP.

In een bezwaarschrift wordt erop gewezen dat geen rekening is gehouden met de aanwezigheid van (al dan niet potentiële) bedrijfswoningen op het bedrijventerrein in Izegem.

De Vlaamse regering heeft voor het bepalen van het aantal blootgestelde woningen rekening gehouden met bedrijfswoningen. Bedrijfswoningen waren immers opgenomen als 'bewoond gebouw' in de GIS-laag met inwonersaantallen die gebruikt werd voor de berekening van het aantal bewoonde gebouwen dat in de zone gelegen is waar jaargemiddeld meer dan 0,4 µT voorkomt. Specifiek voor het bedrijventerrein in Izegem werden de bedrijven/kantoren welke gekend zijn als "bewoond gebouw" dus mee geteld bij het aantal woningen binnen de 0,4 µT contour. Er zijn tussen de spoorweg en de N36 nog een beperkt aantal onbebouwde percelen gelegen op het bedrijventerrein te Izegem. Gezien deze binnen een industrieterrein gelegen zijn, is niet gekend of hier al dan niet bedrijfswoningen zullen opgericht worden. Gezien de zone ten noorden van de spoorweg aangeduid is als signaalgebied en de Vlaamse Regering bovendien op 13 oktober 2023 beslist heeft om dit gebied aan te duiden als watergevoelig openruimtegebied, kan aangenomen worden dat in deze zone geen bedrijfswoningen zullen opgericht worden in de toekomst.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

In een bezwaarschrift wordt verwezen naar verplichting voor werkgevers om een risico-analyse uit te voeren in lijn met de Codex Welzijn op het werk; deze codex omvat richtlijnen over elektromagnetische straling. Men vraagt hoe dit geïnterpreteerd dient te worden door de preventieadviseur en hoe men nog aan de normen kan voldoen. Men vraagt of door Elia een risicoanalyse is gebeurd voor de impact die veroorzaakt wordt door voorliggend plan.

De Richtlijn 2013/35/EU is van toepassing op de werknemers van bedrijven die overspannen worden door hoogspanningslijnen. In de Niet-bindende gids van goede praktijken voor de tenuitvoerlegging van Richtlijn 2013/35/EU wordt aangegeven dat er voor bedrijven die overspannen worden door hoogspanningslijnen van meer dan 150 kV een beoordeling door de preventieadviseur nodig is. De beoordeling moet gebeuren door de preventieadviseur van het bedrijf en niet door Elia. Er is dan beoordeling vereist met betrekking tot geldende actieniveaus of grenswaarden voor blootstelling. De Actieniveaus zijn de strengste en gelijk aan 1000 µT. Die waarde wordt niet overschreden na uitvoering van Ventilus.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt verwezen naar een specifieke studie, waaruit bezwaarindiener concludeert dat er genetische schade kan optreden bij landbouwers die werken boven een ondergrondse hoogspanningslijn. Ook andere landbouwers vragen naar bijkomend praktijkonderzoek naar de gezondheidsrisico's en impact op de agrarische activiteiten.

De studie waarnaar verwezen wordt, is volgens de Vlaamse regering deze: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27334374/. Wat betreft de follow-up van dit onderzoek, zijn er verdere in vitro experimenten bij 50, 100 en 500 µT (50 Hz MF) uitgevoerd in het kader van een PhD onderzoek dat bestond uit o.a. verder in vitro onderzoek naar de effecten van korte- en lange termijn blootstelling aan 50Hz MF op de gevoeligheid voor andere fysische en chemische stressoren, dit laatste in de continuïteit van de eerder vernoemde studie. De conclusie van dit deel was dat: "(...) *geen genotoxisch effect van MF blootstelling werd gedetecteerd in de in vitro comet assay en in vitro cytokinesis-block micronucleus (CBMN) assay. De niveaus van DNA-schade en chromosomale schade in cellen die continu blootgesteld werden aan 50 Hz MF gedurende maximaal 6 weken, lagen allemaal binnen de spontane niveaus die waargenomen werden in een historische database en verschilden meestal niet van de niet-blootgestelde cellen. In sommige experimenten werden significant andere resultaten waargenomen, maar herhaalde experimenten bevestigden deze waarnemingen niet*."

Met betrekking tot agrarische activiteiten merkt de Vlaamse Regering op dat uit het wetenschappelijk onderzoek over de effecten van elektrische en magnetische velden op fauna en flora momenteel niet kan afgeleid worden of deze velden schadelijk zijn. De internationale literatuur over dit thema bevat bovendien heel wat onduidelijkheden en elkaar tegensprekende resultaten (zie ook §5.3.1 van bijlage 2 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP).

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Voorzorg

Departement Zorg heeft geen bemerkingen bij de wetenschappelijke onderbouwing en de gehanteerde beoordelingskaders voor geluid, lucht en elektromagnetische velden die in het ontwerp-GRUP en de scopingnota 3 omschreven werden en bij de wijze waarop men het voorzorgsprincipe toepast.

De Vlaamse regering neemt akte van het advies van Departement Zorg dat aangeeft akkoord te gaan met onderbouwing voor de aanpak van geluid, lucht en elektromagnetische velden en de wijze waarop voorzorg wordt toegepast.

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Breedte

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de breedte van het elektromagnetisch veld tot 2x250m of op de gezondheidsrisico’s tot een afstand van 1km.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar §5.5.2.4 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. Zoals daar omschreven, werden de berekeningen van het magnetisch veld van de hoogspanningsverbindingen uitgevoerd door middel van een gevalideerd rekenmodel met de berekende jaargemiddelde belasting (rapport met depotnummer D/2023/3241/255, Validatie van het

rekenmodel voor de berekening van magnetische velden nabij hoogspanningslijnen, raadpleegbaar op het Onderzoeksportaal van de Vlaamse overheid). Uitgangspunt van de berekeningen was om in kaart te brengen waar er jaargemiddeld meer dan 0,4 µT voorkomt. Deze waarde wordt internationaal gebruikt als drempelwaarde voor de toepassing van het voorzorgprincipe, in lijn met de redenering van de experten van de Hoge Gezondheidsraad in haar rapport van 2020 (HGR nr. 9431): "Evenals in 2008 beveelt de Hoge Gezondheidsraad de verantwoordelijke overheidsinstanties aan om een beleid te voeren dat in de woonomgeving de blootstelling aan magnetische velden van de elektriciteitsvoorziening beperkt tot 0,4 µT. Aangezien het gaat om langdurige blootstelling — jaren — meent de Raad dat uitgegaan moet worden van de over een jaargemiddelde waarden van het magnetische veld." Het resultaat van de berekening is opgenomen in het GRUP-dossier en is voor elk type traject minder dan 2x250 m. De Vlaamse regering kiest ervoor om de zone waar meer dan 0,4 µT voorkomt te berekenen en niet te werken met afstandsregels. De magneetvelden hangen immers af van de stroom die vervoerd wordt. Afstandsregels houden geen rekening met de stroomdoorvoer en zijn daardoor minder geschikt om de zone waar meer dan 0.4 µT voorkomt aan te duiden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Studies

In een bezwaarschrift wordt er vanuit gegaan dat in voorliggend GRUP enkel rekening is gehouden met wetenschappelijk onderzoek naar gezondheidseffecten bij 200 kV-lijnen; men vraagt in welke mate dit relevant is voor een 380 kV-verbinding.

De Vlaamse regering wijst erop dat er voor de bepaling van de aanpak rond gezondheid beroep werd gedaan op gezondheidsexperts (Klankbordgroep Gezondheid), zoals ook omschreven in de Procesnota. Deze gezondheidsexperts hebben voor het beoordelen van mogelijke gezondheidsrisico's al het wetenschappelijk onderzoek bekeken en hebben zich geenszins beperkt tot een bepaald spanningsniveau. Bijkomend is het belangrijk om op te merken dat niet de spanning van een verbinding, maar wel de hoeveelheid stroom die door de geleiders getransporteerd wordt, verantwoordelijk is voor het ontstaan van de magnetische velden.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

Interferentie

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de verstoring van de werking van pacemakers en defibrillators door het elektromagnetisch veld, glucosesensoren of elektrostimulatoren en nanotechnologie, of hoorapparaten. Men stelt dat de daaraan verbonden risico's niet zijn meegenomen in het plan-MER. Men is derhalve van mening dat voorliggend GRUP niet kan worden vastgesteld.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op deze bezorgdheden naar het Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid, opgenomen als Bijlage IX bij voorliggend GRUP. In het hoofdstuk rond Elektromagnetische velden wordt in §4 specifiek ingegaan op de effecten op technologie. Glucosesensoren, elektrostimulatoren, hoorapparaten en actieve implantaten zoals pacemakers en implanteerbare cardioverter defibrillatoren (ICDs) zijn immers elektronische apparaten. Producenten van medische hulpmiddelen zijn wettelijk verplicht om ervoor te zorgen dat hun producten redelijkerwijze bestand zijn tegen deze beïnvloeding. Het is dus erg onwaarschijnlijk dat deze toestellen kunnen verstoord worden door de magnetische velden in de buurt van hoogspanningslijnen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt verwezen naar de specifieke situatie van een persoon die werkzaam is in een radiografieruimte; men vreest dat de dosimeter die deze persoon moet dragen, teveel stralingen zal opvangen waardoor de job niet langer uitgevoerd kan worden.

De Vlaamse regering wil hierbij opmerken dat de straling die gebruikt wordt bij radiografie ioniserende straling is waarvan (oorzakelijk) bewezen is dat er bij te veel blootstelling gezondheidseffecten kunnen optreden. Vandaar dat er dosimeters nodig zijn om de blootstelling te kunnen opvolgen. De magnetische velden van hoogspanningsverbindingen zijn echter niet-ioniserende straling, een ander type straling dan ioniserende straling. De magnetische velden van hoogspanningsverbindingen hebben dus geen cumulatief effect met de straling die gebruikt wordt bij radiografie.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen van voorliggend plan.

Overige

In een bezwaarschrift wordt erop gewezen dat geen enkele van de experts, betrokken politici of Elia-medewerkers zelf onder een hoogspanningslijn zou willen wonen.

De Vlaamse regering neemt akte van deze bewering en wijst erop dat dit een afweging is die iedereen voor zich moet maken aangezien de statistische relatie met kinderleukemie niet oorzakelijk van aard is én als dusdanig niet bewezen.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt aangeklaagd dat bezwaarindiener niet langer kan bouwen op zijn perceel gelet op de mogelijke stralingseffecten.

De Vlaamse regering verwijst in antwoord op deze opmerking naar de Stedenbouwkundige Voorschriften, Bijlage II bij voorliggend GRUP, waar geen bepalingen zijn opgenomen die een bouwverbod of een verbod op bepaalde (nieuwe) functies inhouden. De Vlaamse Regering wijst op het flankerend beleid dat op basis van het voorzorgsprincipe en aanbevelingen van experten over het omgaan met de magnetische velden van hoogspanninglijnen werd opgesteld en dat werd omschreven onder 5.5.2 van de toelichtingsnota. Het gaat hierbij om het vastleggen van een norm voor acute blootstelling, een afsprakenkader voor chronisch blootstelling, monitoring en simulaties van blootstelling aan magnetische velden en het opvolgen van gezondheidsonderzoek magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. Hierin werd geen gebruiksbeperking opgenomen in de buurt van hoogspanningslijnen noch werd voorgesteld om woonfuncties onder hoogspanningslijnen te herbestemmen. Vanuit voorzorgsprincipe heeft de Vlaamse Regering echter wel gekozen voor het tracé met globaal een goede milieubeoordeling en op planniveau het minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4µT-contour.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt erop gewezen dat elektromagnetische velden gebruikt worden bij bepaalde behandelingen om de werking van het brein te beïnvloeden

(BrainsWay Deep TMS). Bezwaarindiener leidt hieruit af dat deze velden dus wel degelijk impact hebben op de mens.

De Vlaamse regering is ervan op de hoogte dan elektromagnetische velden gebruikt worden bij bepaalde behandelingen. Deep TMS is een van die toepassingen die gebruik maakt van magnetische velden met een extreem lage frequentie om daarmee delen van de hersenen te beïnvloeden. De frequenties die gebruikt worden zijn lager dan de 50 Hz frequentie van het hoogspanningsnet. Het klopt inderdaad dat deze magnetische velden invloed hebben op hersendelen, maar het gaat hier om een medische behandeling die erop gericht is die effecten te veroorzaken (gepulste blootstelling) om gezondheidsklachten van mensen te verlichten. De blootstelling en intensiteit is niet vergelijkbaar met die van blootstelling in de omgeving van een hoogspanningsverbinding.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt geklaagd dat dakgoten niet langer gereinigd kunnen worden door het elektromagnetisch veld.

De Vlaamse regering neemt nota van dit bezwaar, maar geeft aan dat er geen enkele reden is waarom een dakgoot niet meer zou mogen gereinigd worden.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat mensen, planten en dieren niet geaard kunnen worden zoals metalen voorwerpen, maar dat de stromen doorheen hun cellen lopen, met de nodige gevolgen.

De Vlaamse regering geeft aan dat het aarden enkel nuttig is bij voorwerpen die stroom kunnen geleiden. Door de wisselende magnetische velden worden immers stroompjes gegenereerd in die materialen. Bij aanraking kan dat een schokje geven. Na aarden kan die geïnduceerde stroom afgevoerd worden waardoor dit effect vermeden wordt. Voor mensen is er een norm opgenomen in Vlarem (HS 6.14) om de stromen in het lichaam te voorkomen om gezondheidseffecten te vermijden. In het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij voorliggend GRUP, wordt met betrekking tot de dieren het volgende gesteld: "*Nabij een hoogspanningslijn moet er in agrarische constructies voldoende aandacht worden besteed aan het aarden van de constructie en van stalonderdelen zoals hekkens en drinkbakken, wil men schrikreacties van vee vermijden*" (MER, stap 1, p. 370).

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat men veel maatregelen neemt om zichzelf te beschermen tegen straling, zoals het vermijden van een microgolfoven, wifi, bluetooth, ... Men is het er niet mee eens dat men buiten zijn wil om nu toch zal worden blootgesteld aan elektromagnetische velden. Sommige bezwaarindieners vragen welke maatregelen men zelf kan nemen om de woning te beschermen tegen straling (met een soort folie of plastiek).

De Vlaamse regering wijst erop dat de straling van microgolfovens, wifi en bluetooth fysisch niet dezelfde eigenschappen hebben als de magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. De eerste behoort tot de radiofrequente straling met als gezondheidseindpunt opwarming van weefsel. Magnetische velden van

hoogspanningslijnen behoort tot extreem laag frequente straling met als bewezen gezondheidseindpunt de inductie van stromen in het lichaam. Technisch gezien is het mogelijk om afscherming te voorzien voor magnetische velden, maar in de praktijk is het, volgens experten, niet mogelijk om volledige gebouwen af te schermen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat stralen niet op dezelfde plaats blijven maar doorgaan in de bodem.

De Vlaamse regering neemt akte van deze opmerking en bevestigt dat magnetische velden van hoogspanningsverbindingen niet worden tegengehouden door bodem.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat straling zorgt voor een versnelde celdeling bij mens en dier en daarom schadelijk is.

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid, opgenomen als Bijlage IX bij voorliggend GRUP. Uit wetenschappelijk onderzoek kan niet worden afgeleid dat magnetische velden invloed hebben op het versnellen van de celdeling bij mens en dier.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt ingegaan op de grootte van het elektromagnetisch veld wanneer men zich in een wagen op de E403 bevindt; bezwaarindiener stelt dat door de combinatie van de hoogspanning en de veldstraling van de auto (batterijen, elektrische circuits en draadloze communicatie) het elektromagnetisch veld in de auto kan oplopen tot 1000mW/m2, hetgeen volgens de bezwaarindiener zeer gevaarlijk is voor de gezondheid.

Om de blootstelling te beperken is er in Vlarem een norm van 100 µT (HS 6.14) opgenomen die ook van toepassing is voor mensen die werken onder een hoogspanningslijn. Met de auto voorbijrijden in de omgeving van een hoogspanningslijn wordt volgens de definities die opgenomen zijn in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium (https://omgeving.vlaanderen.be/sites/default/files/2023-10/convenant_ELF_web.pdf) niet beschouwd als langdurige blootstelling. De stromen die door de geleiders in de auto lopen, zijn in vergelijking met die van hoogspanningsverbindingen eerder beperkt. Zij zullen dan ook in de praktijk niet bijdragen aan de blootstelling van personen in de wagens die onder een hoogspanningsverbinding rijden.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Hoofdstuk 3, Deel 15, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema plan-MER

Algemeen

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangehaald dat de afkortingen AC en DC niet correct zijn opgenomen in de lijst met afkortingen. Dit zorgt voor verwarring bij de bevolking.

De Vlaamse Regering erkent de fout in de begrippenlijst, in de niet technische samenvatting van het plan-MER (Bijlage V bij het GRUP). De begrippen AC en DC werden hierbij omgewisseld, hetgeen gecorrigeerd werd. Deze bezwaren leiden tot een beperkte aanpassing van het plan-MER.

Methodiek effectenonderzoek

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat het flankerend beleid niet gedefinieerd is in het MER en dat de mitigerende maatregelen niet duidelijk of onvoldoende zijn, evenmin als de vereiste compensaties. Men stelt dat de impact van de maatregelen derhalve niet kan ingeschat worden, noch de resterende hinder t.a.v. een perceel of betrokkene.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waar in §9.3.9 de methodiek omtrent het bepalen van milderende maatregelen wordt toegelicht. In het plan-MER, Bijlage V bij het GRUP, werd dit consequent toegepast. In stap 1, de kwetsbaarheidsanalyse, en stap 2 worden er telkens oplossingen voorgesteld waar negatieve effecten worden verwacht. In stap 3 werden alle noodzakelijke (ruimtelijk) vertaalbare maatregelen die in stap 1 en/of 2 van het plan-MER worden voorgesteld, en nog steeds van toepassing zijn, ingepast in het GRUP. In deze stap 3 wordt in het overzicht in §20 verduidelijkt welke milderende maatregelen en aanbevelingen nog resteren en welke gevolgen deze hebben naar andere effectgroepen/disciplines (resterend effect). Belangrijk op te merken is dat de beoordeling van effecten niet per perceel of betrokkene wordt uitgevoerd. Vanuit de beoordeling van het effect, als het resterend effect (na toepassing van milderende maatregel en/of aanbeveling) kan evenwel de mogelijke impact op elke betrokkene afgeleid worden.

Gezien enerzijds het iteratief proces in het milieueffectenonderzoek en anderzijds het gegeven dat er standaardmaatregelen reeds waren voorzien in het planvoornemen (zie bijlage 2 bij het Plan-MER en bijlage 8 bij Scopingnota), zijn er vanuit het MER weinig noodzakelijk te vertalen milderende maatregelen geformuleerd, deze noodzaakten geen vertaling in flankerend beleid. In de Toelichtingsnota wordt in §5.5.5 aangegeven hoe deze standaardmaatregelen zijn doorvertaald in voorliggend GRUP. In §5.5.3 wordt daarnaast aangegeven hoe de maatregelen die voortvloeien uit plan-MER zijn doorvertaald in het GRUP. De Vlaamse Regering wijst erop dat het flankerend beleid en het compensatiebeleid van Elia niet volgt uit het plan-MER. Zij zijn er niet op gericht om aanzienlijke milieueffecten te beperken, vermijden of compenseren. Wel zijn een aantal afspraken en overeenkomsten afgesloten met Elia ter ondersteuning van de doelstellingen of uitvoering van het plan. Hier wordt verder op ingegaan in §5.4 van de Toelichtingsnota. Naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de toelichtingsnota op dit punt verder aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het uitsluiten van lijntracés aan de westzijde van de E403 in stap 2a van het plan-MER, en dit ter hoogte

van het bedrijventerrein in Izegem (ten noorden van de N36), en stelt men dat dit gebeurde zonder verdere argumentatie of onderbouwing omwille van o.m. de hoge bebouwing (kantoorbebouwing in Roeselare). Men stelt in vraag waarom het Accent Business Park in een vroeg stadium werd uitgesloten van het onderzoek. Langs de oostkant staat er evenwel even hoge bebouwing, maar deze wordt niet vermeld, noch wordt het tracé uitgesloten of is er sprake van impact. Bezwaarindiener is van mening dat het gekozen tracé tussen Skyline Park en de E403 derhalve ook aan de westkant van de E403 kan gesitueerd worden, vermits de aanwezige bebouwing even ver van de snelweg is gelegen en men daar evengoed boven gebouwen of tussen de gebouwen en de E403 kan gaan.

In antwoord hierop merkt de Vlaamse Regering op dat het Accent Business park gelegen is in de zone tussen het kanaal Roeselare-Leie en de N36, en meer specifiek ten noorden van de N36. Daarnaast verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat er ten noorden van het kanaal Roeselare-Leie zowel ten oosten als ten westen van de E403 meerdere windturbines aanwezig zijn. De veiligheidsafstand die minimaal moet bewaard worden tussen hoogspanningslijnen en windturbines bedraagt 1,5 keer de rotordiameter van de windturbines. Dit betekent dat er ten westen van de E403, in de omgeving van het kanaal Roeselare-Leie, geen tracé kon gevonden worden dat tussen de windturbines heen verloopt. Een tracé ten westen van de E403 zou dus in die omgeving op minstens 1,5 keer de rotordiameter van de meest westelijke windturbine moeten gelegen zijn (dus op minstens 650m van de E403). Deze omgeving wordt gekenmerkt door hogere bebouwing, waardoor (zeer) hoge masten zouden noodzakelijk zijn indien hier een tracé zou ontwikkeld worden. Ook ten zuiden van het kanaal Roeselare-Leie is hogere industriële bebouwing aanwezig, waardoor ook hier (zeer) hoge masten zouden noodzakelijk zijn. Bijkomend zou vervolgens, ten zuiden van die hogere bebouwing, een volledige woonwijk moeten overspannen worden door een nieuwe bovengrondse lijn om opnieuw de bundeling met de E403 te maken, wat in strijd is met het toepassen van de oplossingen om kwetsbaarheden te vermijden bij het ontwikkelen van de lijntracés, zoals omschreven in §4.2 van stap 2a in het plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP.

Een andere mogelijkheid zou geweest zijn dat het kanaal Roeselare-Leie nog gekruist wordt met een bovengronds tracé ten oosten van de E403 en dat ten zuiden van het kanaal een mogelijkheid gezocht werd om de E403 te kruisen en het bovengronds tracé verder ten westen van de E403 te laten verlopen (ter hoogte van het Accent Business Park). Tussen de hoge gebouwen van het Accent Business Park en de E403 is er echter te weinig ruimte voor het realiseren van de bovengrondse hoogspanningsverbinding. De Vlaamse Regering merkt op dat er ook ten oosten van de E403 op een dergelijke korte afstand bebouwing aanwezig is en dat daar wel een bovengrondse verbinding voorzien wordt tussen de bebouwing en de E403. Het verschil is echter dat het ten oosten van de E403 gebouwen van ca. 2 verdiepingen betreft, en het bij het Accent Business Park om gebouwen van 6 à 7 verdiepingen gaat. Rekening houdende met de uitzwaaibreedte van de geleiders is er dus te weinig plaats ten westen van de E403 om een nieuwe hoogspanningslijn tussen de E403 en die hoge gebouwen te plaatsen. Gezien het in de zone ten oosten van de E403 om lagere gebouwen gaat, kan daar wel een nieuwe hoogspanningslijn gerealiseerd worden tussen de gebouwen en de E403, omdat de uitzwaaibreedte daar kan plaatsvinden boven de gebouwen, waardoor er daar geoordeeld werd dat er wel voldoende plaats is.

Vervolgens werd er gekeken of er tussen de gebouwen door van het Accent Business Park een hoogspanningslijn zou kunnen gerealiseerd worden, echter is er te weinig ruimte om dit te kunnen doen.

Een laatste mogelijkheid zou zijn om, eens een nieuwe bovengrondse verbinding de E403 zou kruisen om over te gaan van de oostelijke naar de westelijke zijde (net ten noorden van het Accent Business Park), om dan een grote bocht maken ten westen van de hoge bebouwing van het Accent Business Park. Dit zou echter betekenen dat een groter aantal woningen ter hoogte van de Nieuw Abelestraat zouden moeten overspannen worden en dat het tracé een grote bocht zou maken, waardoor de impact inzake landschapsbeeld en visuele verstoring sowieso veel groter zou zijn in vergelijking met een tracé ten oosten van de E403 op die plaats.

Om bovenstaande redenen werd een bovengronds tracé ten westen van de E403 niet weerhouden na de kwetsbaarheidsanalyse (stap 1 van het plan-MER). Zowel een volledig bovengronds tracé ten westen van de E403 tussen het kanaal Roeselare-Leie en de N36 als een gedeeltelijk bovengronds tracé ten westen van de E403 ten zuiden van het kanaal werd om bovenstaande redenen niet weerhouden. Dit werd aangevuld in §5.2 van stap 2a van het plan-MER.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat ten westen van de E403 en ten zuiden van de N36 de alternatieven nooit verder zijn geoptimaliseerd en verfijnd; bezwaarindiener is van mening dat het mogelijk is om een alternatief ten westen van de E403 uit te werken dat beter scoort dan het bovengrondse en dan het huidige (ondergrondse) alternatief ten oosten van de E403 (en ten zuiden van de N36). Men stelt dat de huidige argumentatie niet voldoende is om deze alternatieven uit te sluiten. Men wijst erop dat ook een ondergronds alternatief ten westen van de E403 en ten zuiden van de N36 niet onderzocht is geweest.

In antwoord op dit bezwaar verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, met name het plan-MER. In §4.1.8 van stap 2d werden de bovengrondse lijntracés ten zuiden van de N36 en ten westen van de E403 (met name 17Fa en 17Da) vergeleken met enerzijds een werktracé dat in deze zone een bovengronds tracé ten oosten van de E403 omvat en anderzijds met een werktracé dat in deze zone een ondergronds tracé ten oosten van de E403 omvat. De lijntracés ten oosten van de E403 en ten zuiden van de N36 zijn dus nooit uitgesloten geweest. Uit deze vergelijking blijkt dat de alternatieven ten westen van de E403 zowel beperkte voor- als nadelen hebben in vergelijking met zowel de boven- als ondergrondse alternatieven ten oosten van de E403. De Vlaamse Regering erkent dat de alternatieven ten westen van de E403 en ten zuiden van de N36 niet verder zijn geoptimaliseerd of verfijnd. Stel dat de bovengrondse lijntracés ten zuiden van de N36 en ten oosten van de E403 zouden geoptimaliseerd geweest zijn, dan zou dit betekenen dat het tracé, mits twee kleinere knikken, met een relatief vloeiende lijn tussen de N36 en het opstijgpunt Izegem zuid zou kunnen verlopen. Er zouden na optimalisatie nog altijd ca. 3 nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn en er zouden geen landbouwbedrijven binnen de veiligheidszone gelegen zijn. Stel dat men het lijntracé 17Fa (dat ten westen van de E403 het meest bundelt met de E403) zou optimaliseren, dan zouden nog altijd 2 landbouwbedrijven gelegen zijn binnen de veiligheidszone en zou het aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour tussen de N36 en het opstijgpunt Izegem zuid ca. 4 bedragen. Gezien de E403 twee maal dient gekruist te worden op korte afstand, zouden er echter twee grotere knikken in het tracé aanwezig zijn op korte afstand. Rekening houdende met de veiligheidseisen voor masten aan weerszijden van een autosnelweg, zouden hier bijgevolg minstens 4 "zwaardere" masten noodzakelijk zijn. De verstoring van het landschapsbeeld en de algemene visuele verstoring zou dus groter zijn door de knikken en de zwaardere masten. Anderzijds zou het tracé zich wel op een grotere afstand van de wijk De Mol bevinden. Een eventueel geoptimaliseerd bovengronds

alternatief ten westen van de E403 zou dus nooit beter scoren dan een geoptimaliseerd bovengronds of ondergronds alternatief ten oosten van de E403. De conclusie uit stap 2d dat de alternatieven 17Fa en 17Da niet voor alle effectgroepen ofwel beter ofwel gelijk zouden scoren (ook al werden ze geoptimaliseerd) in vergelijking met het werktracé blijft bestaan.

De Vlaamse Regering antwoordt dat er bij het begin van stap 2a geen ondergronds alternatief ontwikkeld werd ten zuiden van de N36 en ten westen van de E403. In §5.3.2 van stap 2a wordt de motivatie hiervan opgenomen. Binnen corridor 15 en 16 kon, ten noorden van de N36, omwille van de dichte bebouwing geen ondergronds tracé uitgewerkt worden ten westen van de E403. Echter ook ten zuiden van de N36 is er op meerdere plaatsen onvoldoende vrije ruimte ten westen van de E403. Door de gebouwen behorend bij het landbouwbedrijf langs de Kwadestraat is er te weinig onbebouwde ruimte tussen de E403 en het landbouwbedrijf zelf voor het aanleggen van een ondergrondse verbinding. Ook ten westen van het landbouwbedrijf is er te weinig onbebouwde ruimte. Net ten zuiden van de N36 is er dus tussen de op- en afrit en het landbouwbedrijf slechts over een afstand van ca. 700 m voldoende vrije ruimte voor het aanleggen van een ondergrondse verbinding, daarna zou de E403 sowieso terug moeten gekruist worden. Een ondergronds lijntracé in deze zone zou bijgevolg betekenen dat ofwel op dergelijke korte afstand de E403 2x zou moeten gekruist worden met een ondergrondse verbinding ofwel, in het geval de E403 in het noorden eerst zou gekruist worden met een bovengrondse verbinding, waarna een opstijgpunt zou komen ten westen van de E403 en ten zuiden van de N36, er na heel korte afstand de E403 opnieuw moet gekruist worden met het ondergronds tracé. Stel dat er pas ten zuiden van dat landbouwbedrijf overgegaan wordt naar een ondergrondse verbinding, dan is er net genoeg plaats tussen de gebouwen van de twee landbouwbedrijven langs de Botteliersstraat voor het aanleggen van een ondergrondse verbinding. Echter, indien ten noorden van de snelwegparking opnieuw de E403 gekruist zou worden, is de afstand van een ondergronds tracé ten westen van de E403 opnieuw heel beperkt (ca. 300m). Indien ten zuiden van de snelwegparking de kruising met de E403 zou gemaakt worden, dient een grote bocht gemaakt te worden, waarbij de bundeling met de E403 verloren gaat en de afstand onnodig vergroot wordt.

Gezien het eindpunt (met name de uitbreiding van het HS-station te Izegem) ten oosten van de E403 gelegen is, werd binnen corridor 17 dan ook enkel een ondergronds tracé ten oosten van de E403 uitgewerkt. De motivatie hiervan werd aangevuld in §5.3.2 van stap 2a van het plan-MER.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de aanwezigheid van de opvangboerderij De Mol als één van de redenen om voor lijntracé 17 ondergronds te gaan. De aanwezigheid van een opvangboerderij is volgens bezwaarindiener geen dwingende reden om ondergronds te gaan. Het betreft een aanbeveling vanuit het voorzorgsprincipe, maar geen verplichting. Bezwaarindiener stelt daarom dat eerst moet gekeken worden naar andere mogelijkheden voor het lijntracé 17 zoals het aanpassen van het bovengrondse tracé, het uitwerken van alternatieve lijntracés, hogere masten, specifieke mastlocaties en het verhuizen van de opvangplaats. Het traject voor 2 km onder de grond brengen voor 1 opvangboerderij is niet proportioneel aangezien men ter hoogte van Skyline een groot aantal werknemers en een kinderopvang wel in de 0,4 µT-zone legt. Bovendien kan de opvangboerderij, mits een juiste positionering en hoogte van de masten, uit de 0,4µT-contour van een bovengronds lijn gehaald worden.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar het Plan-MER, gevoegd als bijlage V bij het GRUP. In §2.3 en §2.4 van stap 2d wordt aangegeven dat er zowel voor het

ondergrondse lijntracé O20a als de bovengrondse lijntracés 17Ea en 17Aa middels een beperkte tracéwijziging kan vermeden worden dat een kinderopvang binnen de 0,4 µT contour zal gelegen zijn. De aanwezigheid van de kinderopvang heeft bijgevolg geen rol gespeeld in de keuze van de Vlaamse Regering om in deze zone te kiezen voor een ondergrondse verbinding, maar heeft enkel een optimalisatie van het gekozen tracé tot gevolg gehad. Wat betreft Skyline wordt herhaald dat de milieubeoordeling voor de discipline gezondheid gebaseerd is op het voorzorgsprincipe, dat aanbeveelt om zo weinig mogelijk situaties te creëren waar er langdurige blootstelling is aan magneetvelden van meer dan 0.4 µT, zoals ook vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden. Werken onder hoogspanningslijnen wordt volgens de definities in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium niet beschouwd als langdurige blootstelling. Die wordt door de Vlaamse regering immers gedefinieerd als: 'een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0.4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag'. Zoals elders reeds aangegeven, is geen kinderopvang gekend ter hoogte van Skyline, enkel zomerkampen. Volgens dezelfde definitie is er binnen het voorzorgbeginsel ook geen belemmering voor het organiseren van dergelijke occasionele kampen voor kinderen. In de Toelichtingsnota is verdere duiding opgenomen over het Afsprakenkader en het afgesloten Convenant, die tevens gevoegd zijn in bijlage bij deze toelichtingsnota.

Water

In een bezwaarschrift wordt de vraag gesteld of regenwater nog bruikbaar zal zijn, omwille van elektrisch geladenheid of vervuiling door extra geïoniseerd fijn stof.

In antwoord hierop geeft de Vlaamse Regering aan dat het specifieke aspect dat hier wordt aangehaald (impact op kwaliteit regenwater) aan de hand van het plan-MER (gevoegd als Bijlage V bij het GRUP) niet kan beantwoord worden en het daarom is toegevoegd als een leemte in de kennis (§25 stap 3 van het plan-MER). De effectenbeoordeling houdt rekening met deze leemten in de kennis, waarbij dient benadrukt te worden dat de daaraan gekoppelde onzekerheden te beperkt zijn om een invloed te hebben op de (globale) effectbeoordeling (geen wijziging in effectscores), en ook niet op de onderlinge verhoudingen tussen de alternatieven.

Dit bezwaarschrift geeft aanleiding tot aanvulling van het plan-MER, de hierin opgenomen conclusies wijzigen echter niet.

Biodiversiteit

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het voorkomen van de bruine kiekendief in de Speciale Beschermingszone 'Poldercomplex' in Kwetshage/Meetkerkse Moeren en het hieraan gekoppelde soortenbeschermingsprogramma. Bezwaarindiener stelt dat de herbenutting van de bestaande hoogspanningsleidingen zal zorgen voor meer draadslachtoffers van de beschermde soort en dat bij de keuze van het traject er onvoldoende onderzocht is geweest wat de impact op de instandhouding is van de Bruine Kiekendief en de Porseleinhoen in het gebied door het hergebruiken van de bestaande luchtleiding.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar het Plan-MER, zoals gevoegd als Bijlage V bij het GRUP. Het natuurgebied Kwetshage bevindt zich in de ruime omgeving van de zone waar een 150 kV tracé kan versterkt worden, met name in een zone waar de huidige pylonen kunnen behouden blijven en waar

380 kV geleiders kunnen bijgehangen worden. In de Passende Beoordeling (die als bijlage 1 gevoegd werd bij het plan-MER) werd geoordeeld dat er hierdoor slechts een beperkte toename van het aanvaringsrisico zal optreden, ten opzichte van de referentiesituatie. Rekening houdend met het verplicht aanbrengen van vogelbebakening in deze zone, zoals verordenend opgenomen in art. 7.3 van de Stedenbouwkundige Voorschriften, gevoegd als Bijlage II bij het GRUP, is het zelfs mogelijk dat het aanvaringsrisico zal dalen ten opzichte van de referentiesituatie gezien de zichtbaarheid van de hoogspanningslijn hierdoor zal toegenomen zijn. Deze conclusie geldt voor alle aangewezen soorten van het voorkomend SBZ-V, dus ook voor Bruine Kiekendief en Porseleinhoen. De impact op de instandhouding van Bruine Kiekendief en Porseleinhoen door het versterken van een bestaand tracé in de omgeving van Kwetshage werd bijgevolg voldoende onderzocht. Naar aanleiding van dit bezwaarschrift werd de ligging van de te onderzoeken corridors ten aanzien van de geldende nog niet vermelde soortenbeschermingsprogramma's aangevuld in §5.2.2 van stap 1 van het plan-MER, de in het plan-MER opgenomen conclusies wijzigen echter niet.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op bosrijke zones waar de hoogspanningsverbinding passeert; men vreest voor de impact van het elektromagnetisch veld op vleermuizen en verwijst naar studies die dergelijke impact aantonen. Men is van mening dat dit onderbelicht is in het plan-MER. In een bezwaarschrift wordt ook verwezen naar de risico-atlas voor vogels en vleermuizen m.b.t. windturbines die voor de Moubekevallei een aantal risico's detecteert.

In antwoord hierop wordt enerzijds verwezen naar de leemten in de kennis onder §16 van stap 1 van het plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP. Naar aanleiding van deze bezwaren werd §5.3.5 van stap 1 van het plan-MER ook aangevuld met de conclusies van de meest recente studie over de mogelijke invloed van EMF op fauna en flora. De globale conclusie blijft dat er voor de meeste bestudeerde eigenschappen geen consensus te vinden is of antropogene straling met een frequentie van 50 Hz (of 60 Hz) al dan niet gevolgen heeft voor de gezondheid van fauna en flora. In dit rapport zijn geen onderzoeken behandeld specifiek met betrekking tot vleermuizen. In een bezwaarschrift wordt verder ook verwezen naar de studie "risico's voor vogels en vleermuizen bij geplande windturbines in Vlaanderen". Daarin staat vermeld dat omwille van de mogelijk negatieve impact van relatief zwakke gepulste elektromagnetische straling op biologische systemen, deze techniek momenteel niet aan te raden is als milderende maatregel om het aanvaringsrisico te beperken bij vogels en vleermuizen met windturbines.

Bijkomend wijst de Vlaamse Regering naar §5.2.6, §5.3.1, §5.3.2.2, §5.3.3.2 en §5.3.3.3 en §5.3.4 van stap 1 van het plan-MER met een beschrijving van de risicoatlas voor vleermuizen (opgesteld i.f.v. windturbines), van het potentieel verlies aan leefgebied, van de potentiële lichtverstoring, voor versnippering/barrièrewerking door verwijdering van vegetatie en naar van voor aanvaring. Verder wordt er opgemerkt dat het tracé voor een nieuwe hoogspanningsverbinding in huidig GRUP nauwelijks overlapt met bosrijke vegetatie, waardoor de impact op het leefgebied te verwaarlozen is.

De Vlaamse Regering leidt hieruit af dat de mogelijke impact van het GRUP op vleermuizen voldoende is onderzocht.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven aanleiding tot een aanvulling van het plan-MER, de hierin opgenomen conclusies wijzigen echter niet.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden bezorgdheden geuit over een mogelijke impact van elektromagnetische velden op de gezondheid van dieren (o.m. huisdieren, vogels, reptielen, landbouwdieren, insecten). Men vreest voor o.a. gedragswijzigingen. In een bezwaar wordt ook bezorgdheid geuit over een negatieve invloed op het bodemleven. In andere bezwaren wordt ook ingegaan op de mogelijke invloed van elektromagnetische velden op flora. In een bezwaarschrift wordt verwezen naar onderzoek dat zou aangetoond hebben dat elektromagnetische velden van bovengrondse hoogspanningslijnen schade kunnen veroorzaken bij planten, zoals beschadigingen aan vooral de toppen van spitse bladeren zoals naaldbomen.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering in eerste instantie naar bijlage 2 bij de scopingnota (Bijlage VIII bij het GRUP), waar in §2.3.1, §3.3.1, §4.3.1 en §5.3.1 voor elk van de planonderdelen werd nagegaan of er relevante of permanente effecten door elektrische en/of magnetische velden kunnen worden verwacht, die verder onderzoek vereisen in de plan-MER. Over mogelijke effecten is huidig echter heel weinig geweten; de internationale literatuur bevat veel onduidelijkheden en elkaar tegensprekende resultaten. Effecten voor vogels, zoogdieren en insecten kunnen niet worden uitgesloten, maar de inschatting van de aard (positief of negatief), grootte en de precieze gevolgen op soort- en populatieniveau kan bij gebrek aan wetenschappelijke kennis en duidelijkheid niet verder gedetailleerd worden en moet bijgevolg als een leemte in de kennis worden beschouwd. Naar aanleiding van de bezwaren werden in §5.3.5 van stap 1 van het Plan-MER, Bijlage V bij het GRUP, de conclusies van de meest recente studie over de mogelijke invloed van EMF op fauna en flora herhaald en meer uitgebreid omschreven. De globale conclusie is dat er voor de meeste bestudeerde eigenschappen geen consensus te vinden is of antropogene straling met een frequentie van 50 Hz (of 60 Hz) al dan niet gevolgen heeft voor de gezondheid van fauna en flora. In deze studie werden echter geen specifieke onderzoeken met betrekking tot huisdieren en reptielen opgenomen, alsook geen studies met betrekking tot het bodemleven. Inzake de continue blootstelling van planten aan EMF werden geen negatieve effecten op de plantengroei gevonden. Er wordt echter besloten dat er te weinig studies gekend zijn om éénduidige conclusies te kunnen trekken. De impact van EMF op planten, huisdieren, reptielen en het bodemleven dient bijgevolg als een leemte in de kennis beschouwd te worden. De effectenbeoordeling houdt rekening met deze leemten in de kennis, waarbij dient benadrukt te worden dat de daaraan gekoppelde onzekerheden te beperkt zijn om een invloed te hebben op de (globale) effectbeoordeling (geen wijziging in effectscores), en ook niet op de onderlinge verhoudingen tussen de alternatieven.

De mogelijke effecten t.a.v. biodiversiteit werden derhalve voldoende onderzocht.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven aanleiding tot een aanvulling van het plan-MER, de hierin opgenomen conclusies wijzigen echter niet.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd naar de impact van de hoogspanningsverbindingen op fauna door elektrocutie.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering in eerste instantie naar bijlage 2 bij de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waar in §4.3.1 werd nagegaan of er relevante of permanente effecten kunnen worden verwacht bij een bovengrondse hoogspanningslijn, die verder onderzoek vereist in de plan-MER. Daar wordt aangegeven dat elektrocutie zich niet voordoet bij de types van hoogspanningslijnen zoals voorzien in het Ventilus-project. Dit geldt bij uitbreiding ook voor vleermuizen en insecten, dit werd voor de volledigheid aangevuld in het plan-MER onder §8.3 van stap 3. In bijlage 7.1 van

de Scopingnota werd geduid dat zwerfstromen een schok kunnen geven aan landbouwdieren, wanneer metalen onderdelen niet geaard zijn. Dit laatste kan opgelost worden door te voorzien in een correcte aarding.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven aanleiding tot een aanvulling van het plan-MER, de hierin opgenomen conclusies wijzigen echter niet.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden bezorgdheden geuit over de mogelijke vogelsterfte door aanvaring of verstoring oriëntatie door magnetisch veld. In verschillende bezwaarschriften vragen o.a. milieu- en natuur verenigingen om in toepassing van het voorzorgsbeginsel ook de veiligheid van vogels voorop te stellen door de nieuwe luchtlijnen die in het kader van het project Ventilus zullen worden aangelegd maximaal te voorzien van mitigerende maatregelen om aanvaringen te voorkomen. Sommige bezwaarindieners geven aan dat dit kan door het aanbrengen van vogelwerende bebakening, niet alleen in de omgeving van natuurgebieden als De Kwetshage en Vloethemveld, maar over het gehele tracé los van de risicozone van het gebied; anderen vragen een ondergrondse aanleg. Eén bezwaarindiener vraagt om cijfers voor de daling van het aanvaringsrisico bij het aanbrengen van vogelwerende bebakening. Een andere bezwaarindiener vraagt naar een studie op de impact van de trek van Ooievaars in het Zwin. Er wordt ook gevraagd naar de impact op reigers en roofvogels.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het voorliggend GRUP, het Plan-MER. In de verschillende stappen van het onderzoek werd telkens het aanvaringsrisico voor vogels beschreven en beoordeeld binnen de discipline biodiversiteit. Een zone met een hoog aanvaringsrisico is hierbij een zone waar op basis van de bestaande gegevens een hoger aantal vliegbewegingen van vogels verwacht wordt, waardoor de kans hoger is dat deze tegen de geleiders aanvliegen en hierdoor sterven. Bij de bepaling van dit risico werd o.a. rekening gehouden met de risico-atlas voor windturbines, de risico-atlas voor hoogspanningsverbindingen en het rapport van Natuurpunt en Natagora, waarin een ranking werd opgesteld van de "gevaarlijkste lijnen" in België (§5.2.5 van stap 1).

De oprichting van nieuwe bovengrondse hoogspanningsverbindingen kan dus inderdaad de kans op draadslachtoffers kan doen toenemen. De afbraak van bovengrondse hoogspanningsverbindingen zal het omgekeerde effect bewerkstelligen. Daar waar 150 kV-lijnen herbenut worden welke een kwetsbaar gebied doorkruisen en waar momenteel geen vogelbebakening aanwezig zijn, kan een verbetering van de bestaande situatie bekomen worden, door bij de 380 kV-lijn wel de nodige markeringen te voorzien, zodat de zichtbaarheid van de hoogspanningslijn vergroot. Hierdoor kan een minder negatief effect verwacht worden ten opzichte van de huidige situatie.

In §8.3 en §8.6 van stap 3 van het Plan-MER wordt gemotiveerd dat er in voorliggend GRUP geen nieuwe bovengrondse verbindingen worden aangelegd in risicozones voor draadslachtoffers. Het resterend risico wordt algemeen als verwaarloosbaar tot beperkt negatief beoordeeld, behalve in de zone ten (noord)westen van Brugge waar het resterend risico als beperkt negatief wordt beoordeeld. Het betreft een zone waar bestaande lijnen herbenut en versterkt worden binnen een zone met een verhoogd aanvaringsrisico (over een lengte van ca. 5,5 km). De standaardmaatregelen waarnaar verwezen wordt, werden verankerd in de Stedenbouwkundige Voorschriften van het GRUP, zoals omschreven in §5.5.5 van de Toelichtingsnota. Concreet is m.b.t. deze problematiek in de stedenbouwkundige voorschriften art. 7.3 het volgende opgenomen: "Op de hoogspanningsleiding tussen het hoogspanningsstation De Spie en de E40 en op nieuwe hoogspanningsleidingen boven serres is het plaatsen van vogelbebakening verplicht op de

luchtlijnen met het oog op het beperken van het aanvaringsrisico voor vogels. Indien andere risicozones voor vogelaanvaringen gekruist worden, dient het aanvaringsrisico eveneens beperkt te worden."

Het besproken aanvaringsrisico geldt voor avifauna in het algemeen en dus ook voor reigers en roofvogels. Met betrekking tot trekkende ooievaars verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat er geen nieuw bovengronds tracé wordt voorzien in overlap met gekende seizoenstrekroutes. Een bijkomende studie wordt bijgevolg niet noodzakelijk geacht.

Inzake de verstoring van het magnetisch veld in relatie tot avifauna werd reeds in §4.3.1 van bijlage 2 bij de Scopingnota (Bijlage VIII bij het GRUP) aangegeven dat hier op basis van de bestaande wetenschappelijke literatuur geen éénduidige conclusies kunnen genomen worden. Er wordt aangegeven dat dit potentiële effect bijgevolg bij gebrek aan wetenschappelijke kennis niet verder kan gedetailleerd worden. Naar aanleiding van de bezwaarschriften werd dit herhaald/aangevuld in §5.3.5 van stap 1 van het Plan-MER. Dat dit een leemte in de kennis is, werd reeds aangegeven in §16 van stap 1 van het Plan-MER.

Het Plan-MER erkent dus deze leemte in de kennis, evenals die omtrent de daling van het aanvaringsrisico bij het aanbrengen van vogelbebakening. De effectenbeoordeling houdt rekening met deze leemten in de kennis, waarbij dient benadrukt te worden dat de daaraan gekoppelde onzekerheden te beperkt zijn om een invloed te hebben op de (globale) effectbeoordeling (geen wijziging in effectscores), en ook niet op de onderlinge verhoudingen tussen de alternatieven.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven aanleiding tot een aanvulling van het plan-MER, de hierin opgenomen conclusies wijzigen echter niet.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen maakt men bezwaar tegen de bovengrondse tracégedeeltes in de omgeving van natuurgebieden zoals het Rhodesgoed, De Pilse, Vloethemveld, Het Veld (Ardooie), de Mandelmeersen en De Kwetshage. Men wijst op de ecologische en recreatieve waarde van deze gebieden, de aanwezigheid van diverse dieren (o.a. zoogdieren, diverse vlindersoorten, vogels en vleermuizen), en stelt dat de impact op deze gebieden onvoldoende onderzocht is. Men vraagt een bescherming ervan door te kiezen voor een ander tracé dan wel een ondergrondse aanleg.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, het plan-MER. Doorheen de verschillende stappen van het onderzoek werd rekening gehouden met de voorkomende natuurwaarden binnen de discipline Biodiversiteit, waaronder de vermelde gebieden. Voor Vloethemveld, De Pilse en Kwetshage wordt opgemerkt dat in deze omgeving een bestaand tracé kan versterkt worden. Dit betekent dat er in deze zone bijkomende geleiders zullen bijgehangen worden op bestaande masten. De algemene natuur- en recreatieve waarden zullen bijgevolg behouden blijven en de effecten op het leefgebied van voorkomende soorten zijn te verwaarlozen. Met betrekking tot het aanvaringsrisico wordt geoordeeld dat, wegens het groter aantal geleiders dat aanwezig zal zijn, het aanvaringsrisico enerzijds zal toenemen, maar dat anderzijds hierdoor de geleiders meer zichtbaar zullen zijn en er dus een grotere kans is dat ze zullen ontweken worden. In de omgeving van Kwetshage wordt in art. 7.3 het aanbrengen van vogelbebakening opgelegd om de kans op draadslachtoffers te doen afnemen.

Uit § 8.3 van stap 3 van het Plan-MER blijkt dat het tracé ter hoogte van het Rhodesgoed zo veel als mogelijk op de rand van het natuurgebied verloopt, waardoor er slechts heel

beperkt een overlap is van de veiligheidszone met de beboste vegetatie van het natuurgebied (ca. 0,05 ha). De algemene natuur- en recreatieve waarden van het gebied zullen bijgevolg bewaard blijven.

Inzake de Mandelmeersen wordt verondersteld dat hiermee de zone ten noorden van het kanaal Roeselare-Leie bedoeld wordt (welke momenteel een bestemming als agrarisch gebied met landschappelijke waarde heeft). Daar waar het nieuwe bovengrondse tracé kruist met deze zone, komen ten noorden van de Mandel akkerpercelen voor en ten zuiden ervan weilanden. Deze percelen worden op de BWK aangeduid als biologisch minder waardevol, enkel de Mandel zelf wordt aangeduid als biologisch waardevol. Volgens de risicokaarten is er geen verhoogd aanvaringsrisico. Hierdoor worden mogelijke effecten inzake biodiversiteit hier plaatselijk als verwaarloosbaar tot beperkt negatief beoordeeld.

Daar waar een nieuw hoogspanningstracé kruist met bosvegetatie, zou er mogelijks een impact kunnen zijn op het leefgebied van bosgerelateerde soorten. De nieuwe tracés voor hoogspanningsverbindingen binnen voorliggend GRUP kruisen echter nauwelijks met bosvegetatie, waardoor deze impact te verwaarlozen is. Er wordt geen relevante impact verwacht op het leefgebied van de vermelde soorten in het bezwaar omwille van het aanleggen van de masten, zie hiervoor §4.3.1 van bijlage 2 bij de scopingnota (gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP).

Het tracé bevindt zich op meer dan 3,5 km van het provinciaal domein Het Veld, waardoor effecten op dit provinciaal domein te verwaarlozen zijn.

Over de impact van elektromagnetische velden op fauna bestaat nog veel onduidelijkheid. Dit werd reeds vermeld onder §4.3.1 van bijlage 2 bij de scopingnota. Naar aanleiding van de bezwaarschriften werd dit herhaald en meer uitgebreid omschreven in §5.3.5 van stap 1 van het plan-MER. Vanuit de milieubeoordeling wordt het opleggen van milderende maatregelen (zoals het ondergronds aanleggen van de hoogspanningsverbinding of het kiezen voor een ander tracé) ter hoogte van de vermelde gebieden niet noodzakelijk geacht.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven aanleiding tot een aanvulling van het plan-MER, de hierin opgenomen conclusies wijzigen echter niet.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de zones onder de bovengrondse hoogspanningsverbindingen, waar bomen en hoge struiken zullen verwijderd dan wel ingekort moeten worden. Men wijst op de directe gevolgen voor biodiversiteit en habitats en het verlies van leefgebied voor inheemse soorten, maar ook naar de gevolgen op vlak van visuele verstoring, landschappelijke inpassing en geluidsbuffering van de E40 en E403, o.a. ter hoogte van Rhodesgoed. Men stelt vast dat deze impact niet in beeld wordt gebracht in voorliggend MER, maar wordt doorgeschoven naar de vergunningsfase. Men is van mening dat dit in strijd is met het zorgvuldigheids- en redelijkheidsprincipe en onaanvaardbaar is.

In antwoord hierop bevestigt de Vlaamse Regering dat om veiligheidsredenen geen hoge opgaande vegetatie toegelaten wordt onder een hoogspanningslijn, zoals ook aangegeven in §4.4.1 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP. Afhankelijk van het omliggende landgebruik is het mogelijk dat de overspannen opgaande vegetatie vervangen dient te worden door laagblijvende bomen, struiken, grasland,…. indien ze de hoogtebeperking zou overschrijden. Het is ook mogelijk dat de vegetatie behouden wordt, maar dat die op geregelde tijdstippen geknot of gesnoeid wordt tot onder de opgelegde hoogte. Er is in het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, dan ook rekening gehouden met de mogelijke biotoopwijziging ter hoogte van bepaalde bovengrondse

hoogspanningsverbindingen. In de verschillende stappen van het milieueffectenonderzoek werd de impact hiervan op de natuur telkens besproken onder de discipline Biodiversiteit. De effecten van voorliggend GRUP op de vegetatie werden als beperkt negatief beoordeeld (zie §8 van stap 3 van het plan-MER). Het tracé werd immers zo ontwikkeld dat de nieuwe hoogspanningsverbinding zo weinig mogelijk overlapt met (waardevolle) bosvegetatie. Naar aanleiding van deze bezwaarschriften werd de effectbeoordeling in §8 van stap 3 aangevuld met het mogelijke effect op het leefgebied van voorkomende soorten. De impact werd als niet aanzienlijk beoordeeld.

De impact op het landschapsbeeld is besproken onder §9 van stap 3 en de visuele verstoring onder §10 van stap 3. Ook voor deze effectgroepen worden geen aanzienlijke effecten verwacht.

Bijkomend wordt in de bezwaarschriften verwezen naar de opgaande vegetatie die momenteel voorkomt langs de E403 en zou moeten verdwijnen. In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar §4.1.3 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij het GRUP, waarin wordt uitgelegd wat de beperkingen binnen de veiligheidszone zijn. Vooral net onder de geleiders wordt de maximale hoogte (van de voorkomende vegetatie) strikt toegepast; naarmate men op het uiteinde van de veiligheidszone zit, kan de maximale hoogte hoger. Gezien de voorkomende vegetatie langs de E403 zich op het uiteinde van de veiligheidszone bevindt, zal deze niet of slechts beperkt moeten omgevormd worden. Indien de vegetatie langs de E403 momenteel voor een zekere afscherming van het geluid zorgt, zal dit nog steeds het geval kunnen zijn na uitvoering van het GRUP. Er worden geen bijkomende milderende maatregelen noodzakelijk geacht. Er worden ook geen vegetatiewijzigingen verwacht langs de E40, tenzij heel beperkt daar waar de E40 gekruist wordt. Er wordt verwezen naar §21.3.2 voor de effectbespreking. De impact wordt als verwaarloosbaar beoordeeld.

Wat betreft de mogelijke wijzigingen voor het natuurgebied Rhodesgoed verwijst de Vlaamse Regering o.a. naar stap 1 van het plan-MER waar wordt erkend dat dit een kwetsbare zone is en waar vanuit bepaalde disciplines aanbevolen wordt om een overlap van de veiligheidszone met de beboste vegetatie van het Rhodesgoed te vermijden. Gezien er vanuit andere effectgroepen aanbevolen werd het tracé zo ver mogelijk van bestaande woningen aan te leggen, werden in een volgende stap toch meerdere lijntracés in overlap met het Rhodesgoed verder onderzocht. Inzake het gekozen tracé blijkt uit §8.3 van stap 3 van het plan-MER dat het tracé zo veel als mogelijk op de rand van het natuurgebied verloopt, waardoor er slechts heel beperkt een overlap is van de veiligheidszone met de beboste vegetatie van het natuurgebied (ca. 0,05 ha). De algemene natuurwaarden van het gebied zullen bijgevolg bewaard blijven. Hierdoor kan geoordeeld worden dat het effect op het natuurgebied zeer beperkt is.

Ter hoogte van de te verzwaren hoogspanningslijn tussen Brugge Waggelwater en Zedelgem zijn de veiligheidsvoorschriften reeds van toepassing. Indien in deze zone vegetatie dient gerooid/geknot te worden, zal dit niet als gevolg van huidig GRUP zijn.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven aanleiding tot een aanvulling van het plan-MER, de hierin opgenomen conclusies wijzigen echter niet.

Bouwkundig erfgoed en archeologie

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de impact van de bovengrondse hoogspanningslijn op zowel het onroerend als het natuurlijk erfgoed. Men verwijst naar vastgesteld bouwkundig erfgoed als een dorpswoning' (ID209302) en andere woningen die aangeduid zijn als inventarispanden, en wijst erop dat het

opstijgpunt afbreuk zal doen aan de landschappelijke waarde van deze panden, evenals aan het waardevolle open landschap. In een ander bezwaarschrift wordt eveneens gewezen op vastgesteld bouwkundig erfgoed (hoeve ID/208142) waarbij het landschappelijk karakter van het erf op ernstige en onverantwoorde wijze zal verstoord worden. Men stelt dat door de knik in het tracé ter hoogte van de hoeve, daar een zwaardere mast zal moeten voorzien worden welk zal leiden tot visuele hinder en verstoring van landschappelijk karakter. In nog een ander bezwaarschrift wordt verwezen naar een hoeve die erkend werd als onroerend erfgoed, en reeds in de nabijheid van de bestaande hoogspanningslijn tussen Izegem-Avelgem is gelegen.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, het Plan-MER. In §9.4 van stap 3 van dit plan-MER wordt het effect van de opstijgpunten op het voorkomend bouwkundig erfgoed binnen een straal van 100m besproken. In antwoord op deze reacties werd deze bespreking in §9.4 van stap 3 van het plan-MER uitgebreid met het voorkomend bouwkundig erfgoed binnen een straal van 150m, een conclusie werd aangevuld in §9.7.1 van stap 3. Specifiek voor het bouwkundig erfgoed zoals vermeld in het bezwaarschrift rondom het opstijgpunt te Zedelgem, werd het effect als verwaarloosbaar tot beperkt negatief beoordeeld.

Wat betreft het bouwkundig erfgoed met ID 208142 erkent de Vlaamse Regering dat er een verstoring van het bouwkundig erfgoed kan plaatsvinden. Dit staat ook zo omschreven in §6.4.4 van stap 2a van het plan-MER, waar voor lijntracé 11Ea gewezen wordt op het feit dat daar een bomenrij behorend tot een bouwkundig erfgoed gekruist wordt. Bij het begin van stap 3 werden een aantal (kleinere of grotere) optimalisaties doorgevoerd aan het gekozen tracé (zie §3 van stap 3). In de omgeving van dit bouwkundig erfgoed werd ten noorden van de R32 eveneens een beperkte optimalisatie doorgevoerd om de hoek in het tracé wat te beperken. Hierdoor komt de woning horende bij het bouwkundig erfgoed slechts deels binnen de 0,4 µT contour te liggen, terwijl de woning volledig binnen de 0,4 µT contour gelegen was van het oorspronkelijke lijntracé 11Ea. Doordat het lijntracé plaatselijk opgeschoven is richting de E403, zal ook de bomenrij op de westelijke rand van het bouwkundig erfgoed meer centraal in de veiligheidszone komen te liggen, waarbij het waarschijnlijk is dat deze plaatselijk zal moeten omgevormd worden. Dit wordt algemeen (niet per bouwkundig erfgoed) besproken onder §9.3 van stap 3 van het plan-MER. Rekening houdende dat de aanplant van nieuwe (lager blijvende) vegetatie voorzien wordt (indien de bomenrij kan behouden blijven of kan omgevormd worden), worden mogelijke effecten als beperkt negatief beoordeeld. Bij het bepalen van een tracé dienen echter niet enkel de mogelijke effecten op het bouwkundig erfgoed in rekening gebracht te worden. Zo is het bijvoorbeeld ook van belang zo strak mogelijk te bundelen met bestaande lijninfrastructuren en een zo recht mogelijk tracé na te streven.

Wat betreft de hoeve die reeds in de nabijheid bevindt van de bestaande 380 kV hoogspanningslijn tussen Izegem en Avelgem, merkt de Vlaamse Regering op dat de werken geen significante wijziging zullen teweegbrengen aan de erfgoedaspecten van de betrokken hoeve. De werken omvatten hier een vervanging van de geleiders en een mastversterking waar nodig.

De Vlaamse Regering merkt op dat in het GRUP nog geen mastlocaties worden vastgelegd, al is het correct aan te nemen dat daar waar een knik in het tracé aanwezig is, dit wellicht tot een mastlocatie zal leiden. Of het een (zwaardere) hoekmast dan wel een compacte mast zal zijn, is momenteel nog niet gekend. Dat zal pas duidelijk worden bij de verdere uitwerking van het project, op welk moment ook de eventueel concrete impact op het bouwkundig erfgoed zal beoordeeld worden in het project-MER.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven aanleiding tot een aanvulling van het plan-MER, de hierin opgenomen conclusies wijzigen echter niet.

Landschap en visuele hinder

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat Ventilus een bedreiging vormt voor ons natuurlijk erfgoed en het pittoreske landschap van West-Vlaanderen. Het project beoogt de provincie te doorkruisen met een aanzienlijk hoogspanningsnetwerk, bestaande uit masten die ruim 80 m hoog zijn en kabels die zich over maar liefst 380 kilometer uitstrekken. Dit zou leiden tot een ernstige inbreuk op het adembenemende uitzicht op de mooie velden, bossen en dorpen. In een ander bezwaarschrift wordt gevraagd of er dan bomen van 20-30 m hoog zullen geplant worden i.f.v. de landschappelijke inpassing.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar §4.1.3 van de scopingnota, Bijlage VIII bij dit GRUP, waarin wordt aangegeven dat 380 kV-masten standaard een hoogte hebben tussen de 50 à 60m. Lokaal kan het wel voorkomen dat hogere masten dienen geplaatst te worden. De visuele impact voor omwonenden, de impact op het landschapsbeeld en de impact op het voorkomend erfgoed werd besproken en beoordeeld in het plan-MER, zie bijlage V bij het GRUP. Het milieueffectenonderzoek verliep in verschillende stappen en in elke stap werd voor elk alternatief de impact op het landschapsbeeld, het voorkomend erfgoed en de visuele verstoring voor omwonenden besproken. In de discipline 'Landschap, Bouwkundig Erfgoed en Archeologie' is slechts één milderende maatregel opgenomen, met name het niet kruisen van 'Hoeve De Goudblomme'. Er worden geen andere milderende maatregelen noodzakelijk geacht. De nieuwe bovengrondse hoogspanningslijn in voorliggend GRUP is gesitueerd in een landschap dat als minder waardevol wordt beoordeeld en doorkruist geen bossen, waardevolle dorpen of een pittoresk landschap. De nieuwe hoogspanningslijn bevindt zich hoofdzakelijk in aansluiting met de E403. Tussen de E403 en het hoogspanningsstation in Izegem wordt een agrarisch gebied met verspreide bebouwing doorkruist.

De Vlaamse regering erkent echter dat dat de realisatie van een bovengrondse hoogspanningslijn gepaard gaat met een zekere visuele hinder. Om die reden zijn in de stedenbouwkundige voorschriften een aantal bepalingen opgenomen inzake de landschappelijke integratie van de hoogspanningsverbinding. In art. 7.2 van de Stedenbouwkundige Voorschriften, Bijlage II van het GRUP, wordt een maximale landschappelijke inrichting van de bovengrondse hoogspanningsverbinding opgelegd. Daarnaast kan ook verwezen worden naar de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, waar in §5.4 wordt ingegaan op de overeenkomsten die worden afgesloten ter ondersteuning van de uitvoering van het plan. Het betreft o.m. een overeenkomst tussen Elia en de Vlaamse regering waarin o.a. de standaardmaatregelen die door Elia worden toegepast inzake landschappelijke integratie zijn verankerd en verder worden geconcretiseerd. Daarnaast kan verwezen worden naar het aangepaste compensatiebeleid, waar een verhoging is gebeurd van de compensatie in het gemeenschapsfonds en landschapsintegratie. De Toelichtingsnota werd op dit punt verder aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt men dat de (visuele) impact van een opstijgpunt onvoldoende in beeld wordt gebracht of wijst men op de grote landschappelijke en visuele impact van de opstijgpunten. Men wijst erop dat het uitzicht

zal beheerst worden door een zware (hoek)mast, kabels en het overgangsstation zelf. Bovendien moeten bepaalde opstijgpunten verhoogd worden aangelegd gezien de situering in overstromingsgevoelig gebied, waardoor de visuele overlast toeneemt. In voorliggend dossier wordt volgens enkele bezwaarindieners onvoldoende ingegaan op de geplande landschappelijke inkleding en buffering van de opstijgpunten en worden geen garanties over de realisatie gegeven.

De Vlaamse Regering erkent dat het aanleggen van een opstijgpunt gepaard zal gaan met enige landschappelijke impact en visuele hinder voor omwonenden. Het is net daarom dat in de Stedenbouwkundige Voorschriften de nodige inrichtingsprincipes en buffering is opgenomen. Zo kan verwezen worden naar art 1.5 van de voorschriften, waar een landschappelijke integratie van de opstijgpunten verplicht wordt opgelegd zodat de landschappelijke en visuele impact maximaal kan beperkt worden, hetgeen cfr. art. 1.9 in beeld moet worden gebracht in de inrichtingsstudie, die gevoegd moet worden bij de omgevingsvergunningsaanvraag. Verder wordt verwezen naar art. 2 van de voorschriften, met name de symbolische aanduiding van de bufferzone, waar de bepalingen inzake de buffers rond hoogspanningsstations en opstijgpunten worden vastgelegd. Voor 3 van de 4 opstijgpunten geldt dat op alle randen van het opstijgpunt een bufferzone wordt aangeduid. In de voorschriften is opgenomen dat de buffer moet voldoen aan de voorwaarden van visuele afscherming en gedifferentieerde landschappelijke inpassing.

Verder verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V van het GRUP, met name de plan-MER. In §9.3 en §10.4 van stap 3 wordt de landschappelijke impact en de visuele hinder voor de omliggende woningen besproken. Rekening houdende met de verplichte landschappelijke integratie (welke zoals hoger aangegeven doorvertaald is in de stedenbouwkundige voorschriften) worden de effecten als (verwaarloosbaar tot) beperkt negatief beoordeeld. Enkel voor het opstijgpunt Izegem noord kan omwille van de beperkte vrije beschikbare oppervlakte geen ruimte voor buffering voorzien worden op de oostelijke en westelijke grens. Op de noordelijke grens wordt een buffer niet nodig geacht (o.a. omwille van de verhoogde aanleg van de N36). De visuele hinder voor omwonenden wordt er als negatief beoordeeld en kan niet verder gemilderd worden.

Gelet op de vele vragen omtrent de inrichting van de opstijgpunten, is in de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, meer informatie en een verbeelding opgenomen.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de bezorgdheid geuit over de visuele hinder en impact op het landschap en uitzicht vanuit de woning of werkplek bij de aanleg van de bovengrondse verbinding, met een aantasting van het woongenot en de leefkwaliteit tot gevolg. Er wordt aangegeven dat de recreatieve waarde van de landelijke wegen langsheen de E403 zal afnemen. Men wijst erop dat de visuele en fysieke verstoring van de open ruimte door een landschappelijke inkleding niet ongedaan zal kunnen worden gemaakt, noch zal kunnen gemilderd worden. Het gaat immers over dominante, hoge, industriële landschapselementen in een vlakke, landelijke omgeving, die derhalve een negatieve impact zullen hebben op de in deze omgeving schaarse kwalitatieve open ruimte. Men wijst op het feit dat er 26 kabels zullen aanwezig zijn. Een aantal bezwaarindieners is van mening dat hierdoor de rust in een landelijke gemeente zal verdwijnen.

Bezwaarindieners wijzen erop dat men hun eigendom heeft gekocht omwille van de landelijke regio of de esthetische waarde van de buurt/woning. De nieuwe bovengrondse hoogspanningslijn zal het landelijke karakter veranderen en men vreest voor verloedering van de omgeving. Men spreekt over de waardevermindering door de visuele

impact. In enkele bezwaarschriften verwijst men naar de algemene ontwaarding van de regio. In enkele bezwaarschriften geeft men aan dat men de eigendom niet gekocht had als men op voorhand had geweten dat er een hoogspanningslijn zou komen.

Men is van mening dat hieromtrent onvoldoende onderzoek is gebeurd en wijst op het ontbreken van milderende maatregelen voor deze impact. Er wordt daarom gepleit voor een (volledig) ondergrondse aanleg van het Ventilus-project.

In antwoord hierop merkt de Vlaamse regering op dat in het plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, de te verwachten effecten op de intrinsieke waarde van het landschap zijn onderzocht, evenals de impact op mens, natuur en milieu, en dit rekening houdend met de best beschikbare wetenschappelijke kennis ter zake.

Bij het ontwerpen van een nieuw tracé heeft de Vlaamse Regering woonwijken maximaal vermeden. Daarnaast was het vermijden van een nieuwe bovengrondse hoogspanningsverbinding in een landschappelijk waardevol gebied eveneens één van de doelstellingen bij het bepalen van het tracé. Tevens is ook ingezet op een landschappelijke integratie door tracés te zoeken met zo weinig mogelijk bochten. Rechte lijnen zijn visueel minder storend en bovendien beperkt dit het gebruik van visueel zwaardere en grotere hoekmasten.

Het milieueffectenonderzoek werd in verschillende stappen uitgevoerd en in elke stap werden ook de mogelijke effecten inzake visuele hinder voor de omwonenden (en recreanten) van de verschillende alternatieven besproken onder de discipline "Mens - ruimtelijke aspecten". De impact op wooncomfort en de leefomgeving zit hier onrechtstreeks in vervat: bij woningen met een rechtstreeks zicht op een nieuwe bovengrondse hoogspanningsverbinding kan een daling van het wooncomfort optreden. Daarnaast werd bij de beoordeling van de effectgroep "ruimtebeleving en visuele hinder", rekening gehouden met de huidige waarde van de leefomgeving.

Het uiteindelijke tracé is bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereert op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. De Vlaamse regering erkent dat dat de realisatie van een bovengrondse hoogspanningslijn gepaard gaat met een zekere visuele hinder. Om die reden zijn in de stedenbouwkundige voorschriften een aantal bepalingen opgenomen inzake de landschappelijke integratie van de hoogspanningsverbinding.

De Vlaamse Regering erkent verder dat het realiseren van een nieuwe bovengrondse hoogspanningslijn gepaard gaat met een visuele verstoring voor omwonenden (en recreanten) en een verstoring van het landschapsbeeld. De Vlaamse Regering verwijst hiervoor naar bijlage II en III bij het GRUP, met name de Stedenbouwkundige Voorschriften en de Toelichtingsnota. Uit §5.5 van de Toelichtingsnota blijkt dat het tot de standaardmaatregelen van Elia behoort om bij de aanleg van hoogspanningsstations en nieuwe bovengrondse hoogspanningslijnen na te gaan op welke wijze een maximale landschappelijke integratie mogelijk is. In art. 1.4 en 1.5 en art. 7.7 van de voorschriften wordt aangegeven dat een inrichtingsstudie dient toegevoegd te worden bij de vergunningsaanvraag, waarbij belicht wordt hoe een maximale landschappelijke integratie van de hoogspanningslijn, hoogspanningsstations en opstijgpunten in de omgeving is nagestreefd cfr. de opgelegde inrichtingsprincipes in art. 1.2 tot 1.5 en 7.2. Tevens is, zoals omschreven in §5.4.1 van de Toelichtingsnota, een overeenkomst gesloten tussen Elia en de Vlaamse regering waarin o.a. de standaardmaatregelen die door Elia worden toegepast inzake landschappelijke integratie zijn verankerd en verder worden geconcretiseerd. Voor zowel het landschapsintegratiefonds als het gemeenschapsfonds

stelt Elia budgetten ter beschikking van een onafhankelijk organisatie dewelke hiermee relevante ingrepen kan laten realiseren. Beide fondsen zijn gericht op het compenseren van effecten in de omgeving van de nieuwe infrastructuur. De toelichtingsnota werd op dit punt verder geactualiseerd. Wat betreft waardevermindering wordt verwezen naar de passages in voorliggend Besluit die betrekking hebben op de overeenkomst m.b.t. Compensatie die is afgesloten met Elia.

De aanleg van een hoogspanningsverbinding heeft geen invloed op de rust in een gemeente. Indien men met dit bezwaar (de rust in een landelijke gemeente zal verdwijnen) bedoeld heeft dat de landschapsbeleving zal verstoord worden, wijst de Vlaamse Regering er op dat dit wel degelijk beoordeeld geweest is binnen de effectgroep "ruimtebeleving en visuele verstoring".

Het planningsproces van dit GRUP werd opgestart met de goedkeuring van de startnota door de Vlaamse Regering op 29 maart 2019. De maatschappij verandert en de ruimte verandert mee. Dit betekent dat bestemmingen kunnen wijzigen om in te spelen op veranderende maatschappelijke behoeften. De decreetgever heeft hiervoor de nodige procedures voorzien en deze worden met voorliggend GRUP gevolgd.

Er wordt akte genomen van het pleidooi voor een volledig ondergrondse aanleg. Zoals reeds aangehaald, betreft dit evenwel geen redelijk alternatief. Hiervoor wordt verwezen naar de betreffende onderdelen van voorliggend Besluit.

De paragraaf over het flankerend beleid in de toelichtingsnota is n.a.v. deze opmerkingen geactualiseerd, de betreffende overeenkomst is in bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de hoogspanningslijn ter hoogte van Rumbeke te dicht bij woonwijken wordt gesitueerd en het resterend uitzicht zal verstoren; men verwijst naar de aanwezigheid van windturbines die het zicht reeds verstoren en stelt dat om deze reden eerder ondergronds dient te worden gegaan.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage V bij het GRUP, het Plan-MER, waar de mogelijke significante impact op mens, landschap natuur en milieu grondig onderzocht is, en dit rekening houdend met de best beschikbare wetenschappelijke kennis ter zake. In de zone tussen het kanaal Roeselare-Leie en de N36 is er te weinig vrije ruimte om de 380 kV verbinding ondergronds aan te leggen (in eerste instantie werd hier wel over beperkte afstand een lijntracé voor ondergrondse aanleg ingetekend en beoordeeld (zie noordelijk deel van O16a in stap2a van het plan-MER), maar bij verdere detailstudie bleek het deel ten noorden van de N36 technisch niet haalbaar). Een volledig ondergronds tracé vanaf Rumbeke is bijgevolg technisch niet haalbaar. Dit wordt in voorliggend besluit bij de passages met betrekking tot het tracé en alternatieven verder gemotiveerd.

Bij het ontwerpen van een nieuw tracé heeft de Vlaamse Regering woonwijken maximaal vermeden. Daarnaast was het vermijden van een nieuwe bovengrondse hoogspanningsverbinding in een landschappelijk waardevol gebied eveneens één van de uitgangspunten bij het bepalen van het tracé. In de omgeving van Rumbeke wordt de omgeving reeds verstoord door de E403, de windturbines en hoogbouw, waardoor de belevingswaarde er eerder als laag werd beoordeeld en de omgeving bijgevolg minder kwetsbaar is voor bijkomende verstoring. Er werd dus wel degelijk rekening gehouden met de landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit van de omgeving. Hoewel in het plan-MER slechts één specifieke milderende maatregel wordt voorgesteld op dit punt – die werd doorvertaald in het RUP – erkent de Vlaamse Regering dat het realiseren van een nieuwe bovengrondse hoogspanningslijn gepaard gaat met een zekere visuele verstoring voor

omwonenden. In de stedenbouwkundige voorschriften van art. 7 (o.a. art. 7.7) wordt om die reden de opmaak van een inrichtingsstudie opgelegd waarbij ingegaan dient te worden op een maximale landschappelijke integratie van de hoogspanningslijn en de inplanting van de masten. Tevens is, zoals omschreven in §5.4.1 van de Toelichtingsnota, een overeenkomst gesloten tussen Elia en de Vlaamse regering waarin o.a. de standaardmaatregelen die door Elia worden toegepast inzake landschappelijke integratie zijn verankerd en verder worden geconcretiseerd. De toelichtingsnota werd op dit punt verder aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de bovengrondse verbinding langs de E403 ter hoogte van Lichtervelde wel degelijk negatieve effecten zal veroorzaken inzake visuele verstoring en een negatieve invloed zal hebben op het landschapsbeeld, gezien bijvoorbeeld de zone ter hoogte van de Oude Heirweg in Lichtervelde geen visuele verstoring kent, op een radarmast na. Er wordt ook gewezen op de voorkomende heuvelrug te Lichtervelde. De visuele verstoring zal dus wel degelijk ernstig zijn. Bovendien wordt ook gevreesd dat het bestaande groen dat de E403 op vandaag landschappelijk integreert (deels) zal moeten verdwijnen omwille van de veiligheidszone rond de hoogspanningslijn, waardoor de voorgestelde milderende maatregelen voor deze omgeving niet van toepassing kunnen zijn. Een bezwaarindiener verwijst concreet naar de omgeving van de Rijkenhoekstraat, een holle weg. Een andere bezwaarindiener geeft aan dat een landschappelijke inkleding van de masten en de lijn op zijn locatie nooit zal kunnen gezien de hoeve op één van de hoogste punten van de regio gelegen is; er is met het digitaal hoogtemodel geen rekening gehouden bij het bepalen van de landschappelijke impact.

In antwoord hierop erkent de Vlaamse Regering dat er langs de E403 in het zuiden van Lichtervelde een oost-west georiënteerde heuvelrug aanwezig is, waardoor de nieuwe hoogspanningslijn hier plaatselijk beter zichtbaar zal zijn. Dit staat ook zo beschreven in het plan-MER (zie bijlage V bij het GRUP), o.a. in §6.3.6.2 van stap 1 bij de bespreking van corridor 11. Dat deze omgeving in de huidige situatie dient beschreven te worden als een open weidse omgeving is echter niet correct. Daarvoor wordt de omgeving te veel gekenmerkt door verspreide bebouwing. Een open weidse omgeving wordt gekenmerkt door veel minder bebouwing (vb. het poldergebied). Wel is het zo dat de huidige belevingswaarde binnen corridor 11 plaatselijk kan verschillen. Echter, de globale omschrijving dat de belevingswaarde er algemeen eerder laag is omwille van het voorkomen van de E403 en de verspreide bebouwing is wel correct. Bijkomend verwijst de bezwaarindiener naar de opgaande vegetatie die momenteel voorkomt langs de E403 en zou moeten verdwijnen. In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar §4.1.3 van de scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waarin wordt uitgelegd wat de beperkingen binnen de veiligheidszone zijn. In dit hoofdstuk staat dat vooral net onder de geleiders de maximale hoogte (van de voorkomende vegetatie) strikt toegepast wordt en naarmate men op het uiteinde van de veiligheidszone zit, dat daar de maximale hoogte hoger kan. Gezien de voorkomende vegetatie langs de E403 zich op het uiteinde van de veiligheidszone bevindt, zal deze niet of slechts beperkt moeten omgevormd worden. De E403 zal met andere woorden nog steeds gecamoufleerd worden door opgaande vegetatie langs de E403 voor omwonenden. Er worden geen bijkomende milderende maatregelen noodzakelijk geacht.

Bovendien kan verwezen worden naar de verordenende Stedenbouwkundige Voorschriften, Bijlage II bij het GRUP. In art. 7.2 van de stedenbouwkundige voorschriften worden inrichtingsprincipes opgelegd, waaronder de maximale landschappelijke integratie

van de lijn, hetgeen ook belicht dient te worden in de inrichtingsstudie die cfr. art. 7.7 gevoegd dient te worden bij de omgevingsvergunningsaanvraag. Daarnaast kan ook verwezen worden naar de overeenkomst m.b.t. de landschappelijke integratie die is afgesloten tussen Elia en de Vlaamse Regering, zoals omschreven in §5,4,1 van de Toelichtingsnota. De Toelichtingsnota werd op dit punt verder aangevuld en geactualiseerd. Deze bepalingen en de overeenkomst hebben als doel de hoogspanningslijn maximaal te integreren rekening houdend met de hoogteverschillen. De Vlaamse Regering erkent dat dit mogelijks niet als gevolg zal hebben dat voor iedere woning in de omgeving, de hoogspanningslijn volledig zal gecamoufleerd zijn. Voor sommige woningen zullen er bijgevolg resteffecten bestaan, die niet kunnen gemilderd worden. Bij het bepalen van het tracé werd inderdaad geen rekening gehouden met het digitaal hoogtemodel. Hier kan wel rekening mee gehouden worden bij het opmaken van het inrichtingsplan, waarin aangetoond dient te worden hoe is omgegaan met landschappelijke integratie.

De paragraaf over het flankerend beleid in de toelichtingsnota is n.a.v. deze opmerkingen geactualiseerd, de betreffende overeenkomst is in bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd.

Geluid

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de scopingnota en het plan-MER, waar geen verder onderzoek is gebeurd binnen de discipline geluid en enkel melding wordt gemaakt van het geluid dat ontstaat door het Corona-effect. Men verwijst naar de bestaande overlast op vlak van geluid onder de bestaande hoogspanningslijnen, met name geknetter, trillende en zoemende geluiden door lekstromen bij vochtige en andere weersomstandigheden. Men uit de vrees dat dit bij een verhoging van het voltage of van de transportcapaciteit zal toenemen.

In andere adviezen, bezwaren en opmerkingen is men ongerust over het geluid dat een nieuwe bovengrondse hoogspanningslijn met zich mee zal brengen, niet alleen door het corona-effect - wat volgens onderzoeken zou overeenstemmen met de hinder door een 4 dB(A) hoger gemiddeld geluidsniveau van wegverkeer - maar ook door het hoogfrequente geluid van windgefluit en het geluid ten gevolge van de hogere werkingstemperatuur van de voorziene HTLS-draden (stoom); men vreest ook voor geluidshinder door de installaties op de opstijgpunten en hoogspanningsstations (o.a. compensatiespoelen). Men stelt dat de impact door geluid niet correct is voorgesteld in het plan-MER; er wordt gevraagd de nodige stavingstukken en onderzoeken voor te leggen waaruit blijkt dat die impact door fluitgeluiden bovenop de Corona-effect-geluiden, een verwaarloosbare impact zou hebben voor omwonenden. Indien dit niet kan aangetoond worden, dient het verder onderzocht te worden in het MER. Er wordt verwezen naar onderzoek van het RIVM dat zegt dat geluidsoverlast kan leiden tot slaapproblemen, stress en concentratieproblemen. Anderen wijzen op aandoeningen waardoor men gevoeliger is voor geluidshinder.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen merkt de Vlaamse regering op dat het juist is dat een bovengrondse 380 kV-hoogspanningsverbinding in beperkte mate als geluidsbron kan optreden in de exploitatiefase. Het eventueel verdampen van water op de geleiders veroorzaakt geen geluid. Rond de lijnen kan een Corona-effect optreden, wat een licht gezoem veroorzaakt. Dit komt vooral voor bij een hoge luchtvochtigheid en kan in veel mindere mate voorkomen wanneer de luchtvochtigheid laag is. Het corona-effect is onder meer afhankelijk van het elektrisch veld, dus van het spanningsniveau, en niet afhankelijk van de stroomintensiteit. In de zone waar een bestaand 150 kV tracé wordt versterkt, valt een verhoging van het Corona-geluid naar aanleiding van een verhoging

van het elektrisch veld niet uit te sluiten. In §4.6.1 van bijlage 2 bij de scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, is de mogelijke geluidsimpact (Corona-effect) van bovengrondse verbindingen beschreven en beoordeeld. Uit eerdere studies is gebleken dat de berekende maximale waarden voor een 380 kV-verbinding bij verschillende onderzochte masttypes onder de vooropgestelde normen gelegen zijn. Ook de in praktijk gemeten Corona-effecten lagen steeds onder de norm. Aangezien de berekende verwachtte niveaus uit eerdere studies onder de norm (53 dB(A)) lagen, de niveaus op zichzelf vrij laag waren en dit de niveaus zijn die zich buitenshuis bij regen of zeer vochtig weer voordoen en de configuratie van de meest recente geleiders het corona-effect nog kunnen beperken ten aanzien van de vroegere geleiders, wordt het geluidseffect door Corona als een niet significant effect ingeschat. Bij bovengrondse hoogspanningslijnen kan het voorkomen dat er een fluitend geluid te horen is veroorzaakt door wind rondom de geleiders en masten. Dit komt echter slechts onder zeer specifieke omstandigheden voor en is dus een zeldzaam fenomeen. Het MER werd hiervoor aangevuld in §8 van stap 1 van het plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP. De enige generieke maatregel bij het bepalen van een nieuw tracé is het vermijden van woningen, wat vanuit magnetische velden een reeds toegepaste maatregel is. Om die redenen is deze effectgroep niet verder onderzocht in de plan-MER. Verder verwijst de Vlaamse Regering ook naar §4.3 van bijlage 5.3 en §4.10.1 van bijlage 2 bij de scopingnota, waarin gemotiveerd wordt dat er geen gezondheidsschade wordt verwacht ten gevolge van het geluid afkomstig van hoogspanningslijnen. Bovendien doen de belangrijkste effecten zich voor bij nat en vochtig weer, en wordt aangenomen dat omwonenden zich op deze momenten voornamelijk binnenshuis bevinden, zodat dit Corona-effect niet of verwaarloosbaar waarneembaar zal zijn; het geluid van de regen maskeert dan het geluid. Bijgevolg zal eventuele hinder zeer beperkt en tijdelijk zijn. Er is dan ook geen bijkomend onderzoek vereist in het plan-MER.

De gevoeligheid van mensen voor geluid is echter zeer uiteenlopend. Er kan dus niet uitgesloten worden dat er mensen zijn die (over)gevoelig zijn aan mogelijke geluidsemissies ten gevolge van hoogspanningslijnen, waardoor er psychosomatische effecten zouden kunnen optreden en/of waarbij dit tot slaapverstoring zou kunnen leiden. Dit werd aangevuld onder §9.3.7 van stap 1 van het plan-MER. Er zijn echter geen gegevens gekend over het aantal mensen dat hier last zou kunnen van ondervinden. Bovendien is dit een persoonsgebonden effect waarbij de enige generieke maatregel bij het bepalen van een nieuw tracé het vermijden van woningen is, wat vanuit magneetvelden een reeds toegepaste maatregel is. Concluderend is geluidshinder door hoogspanningslijnen mogelijk en blijven de effecten onder de normen. Er werd hiermee maximaal rekening gehouden door het vermijden van woningen, waar mogelijk.

Verder merkt de Vlaamse Regering op dat er geen geluidsproducerende installaties zullen aanwezig zijn ter hoogte van de opstijgpunten (zie §8.3 van stap 1 van het plan-MER). Om dit verder te verduidelijken werd onder §8.3 meer gedetailleerd beschreven welke installaties zullen aanwezig zijn ter hoogte van de opstijgpunten. Derhalve worden er ook geen geluidseffecten vanuit de opstijgpunten verwacht, eventuele geluidseffecten zullen enkel kunnen veroorzaakt worden door de toekomende bovengrondse hoogspanningslijnen, welke reeds als verwaarloosbaar (niet significant) werd beoordeeld.

De mogelijke geluidshinder ter hoogte van (de uitbreiding van) een hoogspanningsstation werd beschreven in het plan-MER, met name in §8.2 van stap 1 en §12 van stap 3 van het plan-MER. Hierbij wordt in een worst-case situatie maximaal een beperkt negatief effect verwacht voor omwonenden.

Naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd het plan-MER op verschillende punten aangevuld, de hierin opgenomen conclusies wijzigen echter niet.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd of het bijkomend geluid van de hoogspanningslijnen de geluidshinder van de E403 niet zal versterken. Men vraagt in hoeverre rekening werd gehouden met het huidig geluidsklimaat en wijst erop dat niet overal langsheen de E403 wordt al gebruik gemaakt van fluisterasfalt.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het plan-MER. In stap 3 §19 werden de mogelijke cumulatieve effecten van een nieuwe bovengrondse hoogspanningslijn met een autosnelweg en/of windturbines bijkomend beschreven. Naar aanleiding van de bezwaarschriften werd het onderzoek daar aangevuld. De conclusie is dat er inzake geluidshinder geen significante cumulatieve effecten te verwachten zijn tussen bovengrondse hoogspanningsverbindingen en autosnelwegen en/of windturbines.

Naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd het plan-MER op verschillende punten aangevuld, de hierin opgenomen conclusies wijzigen echter niet.

Mens-Ruimtelijke aspecten

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de modelvliegclub Blériot, waar gezien het gekozen bovengrondse tracé onvoldoende bruikbare oppervlakte resteert binnen het vergunde terrein om in andere richtingen te kunnen aan- en afvliegen. De bezwaarindieners wijzen erop dat er geen nieuwe hindernis mag worden geplaatst op een afstand tussen de omhulling van de hindernis en de rand van de vliegzone die kleiner is dan 200 meter.

Men verwijst naar de uitspraak in het plan-MER "Binnen corridor 11 wordt voorgesteld geen bovengronds lijntracé uit te werken op minder dan 200m van de terreinen van de modelvliegclub "Club Blériot" grenzend aan deze corridor" en stelt dat, aangezien het tracé nog niet exact gekend is, niet kan ingeschat worden wat de impact is van deze uitspraak. Men wijst eveneens op de bepaling 'Er mag geen nieuwe hindernis worden geplaatst op een afstand tussen de omhulling van de hindernis en de rand van de vliegzone die kleiner is dan 200 meter'. Er wordt aangegeven dat niet duidelijk is of aan deze voorwaarde is voldaan met voorliggend GRUP. De impact op de vliegclub Blériot wordt verkeerd weergegeven. Er wordt gesteld dat de mogelijke impact niet uit te sluiten valt en als -1 tot -2 te beoordelen valt. Het is echter duidelijk op vandaag dat de vliegclub hier niet langer kan exploiteren.

De Vlaamse Regering stelt vast dat de activiteiten van de vliegclub gehinderd zullen worden door de hoogspanningslijn. In het Plan-MER, Bijlage V van het GRUP, worden geen milderende maatregelen noodzakelijk geacht, maar wordt wel een aanbeveling geformuleerd. Concreet wordt aanbevolen om bij het realiseren van de bovengrondse lijn, samen met de gemeente en de vliegclub, na te gaan hoe de oefenterreinen van de modelvliegclub Blériot kunnen aangepast worden zodat er voldoende bruikbare oppervlakte is (§8.11.2 van de niet technische samenvatting van het plan-MER). Tevens kan verwezen worden naar de Toelichtingsnota van het GRUP, Bijlage III, waar wordt aangegeven dat, aangezien modelluchtvaart een veiligheidsafstand van 200 meter moet behouden tot hoogspanningslijnen, het mogelijk is dat er ten aanzien van de modelvliegclub hinder zal zijn, gezien een deel van hun oefenterreinen op minder dan 200 meter van de nieuwe hoogspanningslijn zal komen te liggen. De omvang van het effect is afhankelijk van het feit of er nog voldoende bruikbare oppervlakte van hun terrein overblijft en of ze eventueel in andere richtingen kunnen (aan- en af) vliegen. Dit kan echter pas bepaald worden eens het tracé en de mastinplanting op projectniveau in het kader van de

omgevingsvergunningsaanvraag en het op te maken project-MER gekend is. Deze aanbeveling situeert zich met andere woorden op projectniveau en kan/moet niet op planniveau worden verankerd. Wel geeft de Vlaamse Regering de opdracht aan Sport Vlaanderen om samen met de vliegclub, het Directoraat-Generaal van de Luchtvaart, Elia en de lokale besturen een oplossing op maat uit te werken.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werden zowel de plan-MER en de toelichtingsnota aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat er in België al zolang gezegd wordt dat er te weinig groen is en dat het niet meer aanvaard wordt om groen te laten wijken voor bebouwing. Hoe kan het verlies aan groen in het voorliggend plan dan verantwoord worden?

De Vlaamse Regering erkent het belang aan voldoende groene ruimte in Vlaanderen maar geeft aan met voorliggend GRUP de impact op groene ruimte zo beperkt mogelijk is gehouden. Er werd op verschillende manier aandacht besteed aan groene ruimte in voorliggend dossier. Ten eerste is voor de hoogspanningsstations maximaal gezocht naar een locatie met een harde bestemming (bv. industriegebied) of aansluitend bij een bestaand hoogspanningsstation, juist om de impact op groene gebieden en natuurgebieden zo beperkt mogelijk te houden. Ten tweede is de hoogspanningsverbinding zelf op het grafisch plan als een overdruk aangeduid waardoor de onderliggende bestemming niet wijzigt. Een groene bestemming wordt met andere woorden niet omgezet naar een harde bestemming. Onder en in de buurt van de hoogspanningslijn kan groene ruimte behouden blijven (mits voldaan wordt aan de veiligheidsvoorwaarden). Ten derde werd de impact op 'groene ruimte' (landschap, natuur, bos, agrarisch gebied, ...) beoordeeld in de verschillende stappen en verschillende disciplines van het plan-MER (bijlage V van het GRUP). Deze beoordeling heeft een rol gespeeld bij de bepaling van het tracé en er werden bij het uiteindelijke tracé milderende maatregelen geformuleerd die werden doorvertaald in de stedenbouwkundige voorschriften. Ten vierde erkent de Vlaamse Regering dat met voorliggend GRUP ook extra aandacht moet gaan naar de landschappelijke integratie. Daartoe werden er stedenbouwkundige voorschriften in het RUP opgenomen en is een overeenkomst gesloten tussen Elia en de Vlaamse regering waarin o.a. de standaardmaatregelen die door Elia worden toegepast inzake landschappelijke integratie zijn verankerd en verder worden geconcretiseerd. De Toelichtingsnota werd op dit punt verder aangevuld en geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat er een ongelijke behandeling van ondernemers en werknemers is t.o.v. bewoners, zonder dat dit verschil op een objectief criterium berust noch dat het redelijk verantwoord is. Men geeft aan dat het aspect werknemers inhoudelijk niet behandeld wordt in het MER en dat kantoren en bedrijven nauwelijks aan bod komen, i.t.t. de woonfunctie. Men stelt vast dat industriële bestemmingen in de eerste plaats aan bod komen voor de nieuwe infrastructuur en dat verschillende alternatieven worden afgekeurd omwille van impact op natuur en woonkernen maar nooit omwille van bedrijven. Men is van mening dat het negeren van de werknemers en bedrijven een cruciale rol heeft gespeeld in de finale keuze voor het tracé. Zo liggen de werktracés Z4_OnderZuid en Z5alt_Onder1 heel dicht bij elkaar qua impact, waarbij de impact op werknemers en bedrijven niet of onvoldoende werd onderzocht hoewel een drukbezette bedrijvenzone wordt doorkruist. Men is van mening dat het niet evenwichtig is dat wel trajectverschuivingen gebeuren

omwille van de impact op bossen en erfgoed, waar nauwelijks mensen komen, maar niet voor bedrijvensites. Men betreurt dat geen milderende maatregelen worden voorgesteld om de impact op bedrijventerreinen te milderen. Men stelt dat de gehanteerde methodologie discriminerend is.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, met name het plan-MER. Doorheen de verschillende stappen van het milieueffectenonderzoek werd wel degelijk rekening gehouden met de mogelijke impact op bestaande (en toekomstige) bedrijvigheid. Er wordt hiervoor telkens verwezen naar de bespreking van de effectgroep "ruimtegebruik en gebruikskwaliteit" (zie §7.3.1 in stap 1, §6.5.4 en §6.5.5 van stap 2a, §3.4.1 van stap 2c en §10 van stap 3). De impact op industriële bestemmingen en/of bedrijven werd echter nergens als aanzienlijk beschouwd, waardoor bepaalde alternatieven om die reden uitgesloten zouden worden.

Verder kan ook verwezen worden naar het feit dat er vanuit de milieubeoordeling in stap 1, 2a en 2c van het plan-MER wel een aantal tracéwijzigingen werden voorgesteld om de impact op bedrijvigheid te beperken. In §2 van stap 2d werden de milieueffecten van deze tracéwijzigingen onderzocht en werd aangegeven of de tracéwijziging al dan niet zou doorgevoerd worden. Onder andere voor de lijntracés O22b, 22Ba, 35Aa en 51Aa werd een dergelijke tracéwijziging onderzocht. Het is bijgevolg verkeerd te stellen dat tracéverschuivingen niet werden onderzocht voor bedrijvensites.

Bijkomend verwijst de Vlaamse Regering ook nog naar het feit dat er doorheen de verschillende stappen van het milieueffectenonderzoek wel degelijk oplossingen werden aangereikt om de impact op (bestaande en toekomstige) bedrijvigheid te vermijden en/of te beperken, zoals o.a. §7.6.2 van stap 1, §6.5.6 van stap 2a en §3.4.2 van stap 2c. In stap 3 konden geen milderende maatregelen meer gevonden worden om de impact op bedrijvigheid verder te beperken (of te vermijden).

Wat betreft de impact op gezondheid, wordt verwezen naar het voorzorgsprincipe, dat aanbeveelt om zo weinig mogelijk situaties te creëren waar er langdurige blootstelling is aan magneetvelden van meer dan 0.4 µT, zoals ook vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden. Werken onder hoogspanningslijnen wordt volgens de definities in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium niet beschouwd als langdurige blootstelling. Die wordt door de Vlaamse regering immers gedefinieerd als: 'een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0.4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag'. Werknemers vallen niet onder deze definitie omdat ze niet elke dag van het jaar op het werk aanwezig zijn, dit in tegenstelling tot wat in het bezwaar wordt geopperd.

In navolging van deze opmerkingen werd §5.5.2 van de toelichtingsnota geactualiseerd en verder geduid, het Afsprakenkader en de Convenant werden als bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd.

Gezondheid

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat lokale alternatieven waarbij woningen kunnen ontzien worden, niet werden onderzocht, terwijl de Vlaamse Regering in haar bindend afsprakenkader uitdrukkelijk zou aangeven dat zoveel mogelijk woningen zullen vermeden worden in de 0,4 µT zone. Men verwijst onder meer naar het ontbreken van een werktracé waarbij op grondgebied van de gemeente Zedelgem wordt getracht zoveel mogelijk woningen te vermijden. Men pleit voor het verlengen van het

ondergrondse deel in Zedelgem door het schrappen van het gedeelte in Izegem, waardoor het aantal opstijgpunten en de impact ervan ook kan verminderen.

In antwoord hierop wijst de Vlaamse Regering erop dat het voorzorgbeleid is vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden. Dit Afsprakenkader werd bijkomend in de toelichtingsnota geduid in §5.5.2.2 en als bijlage bij deze toelichtingsnota gevoegd. Dat Afsprakenkader neemt als basis om zoveel als mogelijk langdurige blootstelling aan meer dan 0,4 µT jaargemiddeld te voorkomen. In voorliggend GRUP is daarom concreet onderzocht binnen welke zone meer dan 0,4 µT jaargemiddeld voorkomt; het aantal woningen dat binnen deze contour is gesitueerd, heeft mee aan de basis gelegen van de uiteindelijke tracékeuze. In het Afsprakenkader wordt ook verwezen naar de ruimtelijke principes uit het richtinggevend gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). Die bepalen dat in eerste instantie dient gekeken te worden naar hergebruik van bestaande luchtlijnen. Indien dit niet mogelijk is, dient een bundeling met bestaande lijninfrastructuur van eenzelfde schaalniveau nagestreefd te worden. Waar geen infrastructuren aanwezig zijn waarmee gebundeld kan worden, zijn nieuwe crosscountry-tracés toegestaan. Hierbij wordt zoveel als redelijkerwijs mogelijk gekozen voor het traject met de minste bewoonde gebouwen, onbebouwde woonpercelen en gevoelige bestemmingen.

Verder verwijst de Vlaamse Regering ook naar Bijlage V, het plan-MER. Het milieueffectenonderzoek werd trapsgewijs uitgevoerd, waarbij de mogelijke significante impact op mens-gezondheid grondig bekeken is, rekening houdend met de wetenschappelijke kennis die voorhanden is. Het milieueffectenonderzoek werd stapsgewijs uitgevoerd en alle redelijke alternatieven werden op een gelijkwaardige wijze op hun milieueffecten onderzocht. Voorafgaand werd in de scopingnota (Bijlage VIII bij het GRUP) nagegaan wat de redelijke alternatieven zijn (zowel bovengronds als ondergronds). In een eerste stap werd een kwetsbaarheidsanalyse uitgevoerd van bredere zoekzones en corridors (zie stap 1 van het plan-MER). In een volgende fase werd het planvoornemen verder verfijnd en werden per weerhouden hoofdalternatief na stap 1 van het plan-MER meerdere alternatieven uitgewerkt en beoordeeld (zowel bovengronds als ondergronds waar mogelijk vanuit de kwetsbaarheidsanalyse). De verschillende mogelijke tracés werden samengesteld tot werktracés (zie stap 2b) welke dan elk afzonderlijk beoordeeld werden (zie stap 2c). In stap 2d werd nagegaan of de conclusies in stap 2c zouden wijzigen indien een alternatief lijntracé zou zijn opgenomen in de samengestelde werktracés. Uit stap 2d bleek dat de gemaakte conclusies in stap 2c niet significant zouden wijzigen, waardoor op basis van de conclusies uit stap 2c een alternatief kon gekozen worden voor verdere verfijning. Tussen de 4 werktracés met globaal de minste milieu-impact is gekozen voor het werktracé waarbij er globaal het minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour zou komen te liggen. In stap 3 werd dit alternatief verder verfijnd. Deze verfijningen hadden o.a. als resultaat dat globaal minder woningen binnen de 0,4 µT contour komen te liggen (naast het beperken van andere milieueffecten). Doorheen alle documenten van het plan-MER werd per alternatief een modellering van het magnetisch veld uitgevoerd door middel van een realistische worst case, met een bijkomende extra marge van 10 meter, zoals omschreven in §3.10.5.2 van bijlage 2 bij de Scopingnota. De Vlaamse Regering is bijgevolg van oordeel dat alternatieven wel degelijk grondig zijn onderzocht en de gemaakte keuzes voldoende onderbouwd zijn vanuit het gevoerde onderzoek.

In navolging van deze opmerkingen werd §5.5.2 van de toelichtingsnota geactualiseerd en verder geduid, het Afsprakenkader werd als bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op fouten in het MER wat de cijfers van het aantal woningen binnen de 0,4µT-zone betreft.

In antwoord op deze opmerking bevestigt de Vlaamse Regering dat er een onduidelijkheid is in de tekst van stap 2a van het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, met name dat er in tabel 6-14 correct staat dat er voor lijntracé 35Aa ca. 25 nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour zullen gelegen zijn, terwijl in de verduidelijkende tekst onder deze tabel staat dat er ca. 25 woningen gelegen zijn binnen de 0,4 µT contour, waarvan 3 bestaande. Er werd eigenlijk bedoeld dat er ca. 25 nieuwe woningen zullen gelegen zijn binnen de 0,4 µT contour. In totaal zullen er dus ca. 28 woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn van lijntracé 35Aa. Dit werd aangepast in §6.8.4.1 van stap 2a van het plan-MER. Deze onduidelijkheid leidt echter niet tot andere conclusies.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven aanleiding tot een aanvulling van het plan-MER, de hierin opgenomen conclusies wijzigen echter niet.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat de psychologische gevolgen van een zichtbare hoogspanningsverbinding niet mag onderschat worden, en dat dit onvoldoende is meegenomen in het MER.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, met name het plan-MER. Onder andere in §9.3.7 van stap 1 van en in § 13.7 van stap 3 van het plan-MER worden de mogelijke psychosomatische effecten van het voorliggend plan beschreven. Gezien het ontbreken van wetenschappelijke literatuur over het aantal personen dat op vandaag ongerust is over de mogelijke effecten van hoogspanningsverbindingen en hoogspanningsinfrastructuur in het algemeen, kunnen hier geen éénduidige kwantitatieve uitspraken over gemaakt worden. Niettemin wordt ervan uitgegaan dat de potentiële effecten groter zullen zijn bij mensen die nabij een hoogspanningsinstallatie wonen dan mensen verderaf. In die zin werd ervan uitgegaan dat voor de woningen die in de 0,4 µT contour zullen komen te liggen, de mogelijke psychosomatische effecten ook het grootst kunnen zijn, zonder evenwel hier een eindbeoordeling te kunnen aan geven. Hierbij werd telkens het totale aantal woningen als het aantal woningen die 'nieuw' binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn, vermeld. Het verschil geeft het aantal woningen die in referentiesituatie dan al nabij een hoogspanningsinstallatie gelegen is. Als milderende maatregel wordt verwezen naar een goede risicocommunicatie. Gezien ook door een cumulatie met andere hinderfactoren (windturbines, snelwegen, ...) de psychosomatische effecten kunnen toenemen, werd het plan-MER in §19 en §25 van stap 3 hierop aangevuld.

Naar aanleiding van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd het plan-MER aangevuld, de hierin opgenomen conclusies wijzigen echter niet.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het ontbreken van specifiek onderzoek naar de effecten op gezondheid in het plan-MER van voorliggend GRUP, noch worden in het plan-MER flankerende maatregelen voorgesteld om de gezondheidseffecten gekoppeld aan het elektromagnetisch veld, met inbegrip van de psychosomatische effecten, te milderen. Dit geldt zowel voor de nieuwe hoogspanningslijnen als voor de bestaande lijnen die versterkt worden, waar het verschil tussen de bestaande en de nieuwe toestand te weinig belicht wordt.

De Vlaamse regering baseert zich voor de beoordeling van de gezondheidseffecten van magnetische velden van hoogspanningsverbindingen op wetenschappelijk onderbouwde

rapporten en wordt daarin ondersteund door gezondheidsexperts. Hiervoor verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage IX bij het GRUP, Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid n.a.v. openbaar onderzoek. Deze bijlage is een samenvattend rapport van een consultatieronde met experten (Klankbordgroep Gezondheid), en werd opgesteld met het oog om duidelijkheid te scheppen over beschikbare studies en (mogelijke) effecten van hoogspanning op gezondheid. Naar aanleiding van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werd een nieuwe vraag aan de klankbordgroep gezondheid gesteld. Hun conclusies werden als Bijlage IX bij het GRUP gevoegd. Hiermee werd vervolgens rekening gehouden in bijlage V van het GRUP, met name het plan-MER. Een MER baseert zich op de beste beschikbare wetenschappelijk onderbouwde kennis ter zake, en voert geen eigen wetenschappelijk onderzoek uit. Er werden wel berekeningen uitgevoerd om de 0,4 µT-contour te kunnen bepalen, en hierin het aantal nieuwe woningen en kwetsbare functies zoals scholen en kinderdagverblijven. In het plan-MER werd in §9.3.7 stap 1 en 13.7 stap 3 de psychosomatische effecten beschreven. Daaruit blijkt dat er geen wetenschappelijke literatuur beschikbaar is om een effectbeoordeling te ondersteunen. Niettemin wordt ervan uitgegaan dat de potentiële effecten groter zullen zijn bij mensen die nabij een hoogspanningsinstallatie wonen dan mensen verderaf. In die zin werd ervan uitgegaan dat voor de woningen die in de 0,4 µT contour zullen komen te liggen, de mogelijke psychosomatische effecten ook het grootst kunnen zijn, zonder evenwel hier een eindbeoordeling te kunnen aan geven. Hierbij werd telkens het totale aantal woningen als het aantal woningen die 'nieuw' binnen de 0,4 µT-contour gelegen zijn, vermeld. Het verschil geeft het aantal woningen die in referentiesituatie dan al nabij een hoogspanningsinstallatie gelegen is. Als milderende maatregel wordt verwezen naar een goede risicocommunicatie. Gezien ook door een cumulatie met andere hinderfactoren (windturbines, snelwegen, ...) de psychosomatische effecten kunnen toenemen, werd het plan-MER in §19 en §25 van stap 3 hierop aangevuld. Er worden geen aanzienlijke cumulatieve effecten verwacht ten aanzien van psychosomatische effecten door geluidshinder, visuele hinder of (slag)schaduw.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven aanleiding tot een aanvulling van het plan-MER, de hierin opgenomen conclusies wijzigen echter niet.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat het GRUP intern tegenstrijdig is. Bepaalde overwegingen in de toelichtingsnota en in de plan-MER spreken elkaar tegen, zaaien verwarring en creëren rechtsonzekerheid. Zo wordt verwezen naar het plan/plan-MER (p.31 en p125) waar de ene keer wordt gesteld dat woningen die zich reeds binnen de 0,4 µT contour bevinden van een bestaande HS-lijn niet als "nieuw" worden beschouwd, terwijl elders net het tegenovergestelde wordt gesteld: '... Wel is het zo dat de woningen welke momenteel binnen de 0,4µT contour gelegen zijn van het bestaande tracé ten aanzien van de juridische referentiesituatie als nieuw te beschouwen zijn.' Dit maakt het onduidelijk of de woning van de bezwaarindieners als nieuwe woning beschouwd wordt of niet en dit is van belang voor de compensatie.

De Vlaamse regering stelt vast dat er geen sprake is van enige tegenstrijdigheid. In het plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, wordt verduidelijkt dat onder ‘nieuwe woningen’ moet worden begrepen het verschil tussen het aantal woningen dat in de referentiesituatie binnen de 0,4 µT contour ligt en het aantal ingeschatte woningen dat in de geplande toestand binnen de 0,4 µT contour zal gelegen zijn. Ook woningen die ingevolge het aanbrengen van bijkomende elektrische geleiders binnen de 0,4 µT contour komen te liggen, worden als nieuwe woningen beschouwd en zijn meegenomen in deze oefening. De kwalificatie als nieuwe woning geschiedt enkel in het kader van de ligging

binnen de 0,4 µT-contour en de toepassing van het voorzorgsbeginsel. Het compensatiebeleid is daarentegen gericht op het vergoeden van de waardevermindering van de betrokken woningen. Bij de bespreking van het compensatiebeleid wordt enkel melding gemaakt van een uitbreiding van het beleid voor nieuwe 380 kV-lijnen. De Vlaamse regering wijst er in dit verband op dat het compensatiebeleid enkel de vergoeding voor het nadeel ten gevolge van de aanleg en het in stand houden van elektrische leidingen betreft, maar niet voor de uitbating en de daarmee gepaard gaande straling. De betreffende passages uit de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, werden met betrekking tot compensatie aangevuld en geactualiseerd en de overeenkomst hieromtrent werd als bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen is van mening dat het aantal woningen binnen de 0,4µT-contour een te grote en doorslaggevende rol heeft gespeeld in het bepalen van het tracé, met name ten nadele van de ruimtelijke principes. Men is van mening dat voor de uiteindelijke keuze een veel groter gewicht wordt toegekend aan het voorzorgsprincipe dan op andere plaatsen in het dossier waar het gezondheidsargument geminimaliseerd wordt. Als voorbeeld geeft men de zone ter hoogte van Izegem/Ardooie, waar verschillende corridors met een bestaande hoogspanningslijn worden uitgesloten omwille van het feit dat er daardoor meer woningen in de 0,4µT-contour komen te liggen, waardoor men afwijkt van het ruimtelijk principe om zo veel mogelijk bestaande hoogspanningslijn te gebruiken.

In antwoord hierop merkt de Vlaamse regering op dat gezondheid inderdaad een belangrijke rol heeft gespeeld in de beoordeling van de tracé-alternatieven, meer bepaald het voorzorgsbeginsel zoals vertaald in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden. Dat Afsprakenkader neemt als basis om zoveel als mogelijk langdurige blootstelling aan meer dan 0,4 µT jaargemiddeld te voorkomen. In voorliggend GRUP is daarom concreet onderzocht binnen welke zone meer dan 0,4 µT jaargemiddeld voorkomt; het aantal woningen dat binnen deze contour is gesitueerd, heeft inderdaad mee aan de basis gelegen van de uiteindelijke tracékeuze. In het Afsprakenkader wordt evenwel ook verwezen naar de ruimtelijke principes uit het RSV. Dit afsprakenkader komt eveneens aan bod in de toelichtingsnota §5.5.2.2 die op dat punt verder aangevuld en geactualiseerd werd.

In de adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar corridors die uitgesloten zouden zijn omwille van het feit dat er daardoor meer woningen in de 0,4 µT contour komen te liggen en er daardoor afgeweken wordt van het ruimtelijk principe om bestaande tracés te herbenutten. Er wordt verondersteld dat bezwaarindiener verwijst naar de zuidelijke variant Z1 (met name corridors 12, 13 en 14). In die variant worden inderdaad bestaande tracés herbenut, echter hierdoor komen meer dan 300 nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour te liggen.

Bovendien kan ook verwezen worden naar bijlage 2 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waarin op basis van de bouwstenen in detail is nagegaan voor welke effectgroepen en/of disciplines een onderzoek in het plan-MER noodzakelijk is. Het Team Omgevingseffecten heeft deze scoping naar de relevante milieueffecten op zijn kwaliteit beoordeeld, en waar nodig bijgestuurd. Het onderzoek in het Plan-MER, gevoegd als bijlage V van het GRUP, geeft een objectieve en wetenschappelijk onderbouwde analyse weer van de mogelijk negatieve gevolgen niet alleen op vlak van gezondheid, maar ook op vlak van veiligheid en milieu van de verschillende tracé-alternatieven.

In navolging van deze opmerkingen werd §5.5.2 van de toelichtingsnota geactualiseerd en verder geduid, het Afsprakenkader en de Convenant werden als bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat er in het MER en in de compensatieregeling te eenzijdig wordt gefocust op de visuele impact en dat dit het gelijkheidsbeginsel schendt. In welke mate is hiervoor een wetenschappelijke grondslag? Er wordt aangegeven dat de gezondheidsrisico's veel relevanter zijn. Daarnaast wordt aangekaart dat verzwaring blijkbaar een non-event is terwijl enorme toenemende stralingsblootstelling wel degelijk fundamenteel is. Dit is bewuste misleiding omdat het aantal getroffen gezinnen zo lager blijkt te zijn.

De Vlaamse regering merkt op dat in het plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, verschillende effectgroepen, waaronder landschap, mens-ruimte en mens-gezondheid, volwaardig onderzocht en beoordeeld werden en dat niet éénzijdig gefocust werd op de visuele en landschappelijke impact, maar dat ook de mogelijke gezondheidseffecten volwaardig onderzocht en beoordeeld werden. Daarbij werden ook de mogelijke gezondheidseffecten van het te herbenutten tracé en van het versterken van de verbinding Izegem-Avelgem volwaardig onderzocht. De mogelijke gezondheidseffecten van het versterken van deze lijn werden geenszins afgedaan als een "non-event". Belangrijk daarbij is dat de woningen gelegen binnen de 0,4 µT-contour van de te versterken bestaande 380 kV-lijn, die louter vergund is, maar niet planologisch verankerd was, ten aanzien van de juridische referentiesituatie als nieuw beschouwd zijn. Er werd bijgevolg bij de beoordeling van de gezondheidseffecten wel degelijk rekening gehouden met de nieuwe planologische situatie, van misleiding is dan ook geen sprake. Evenmin werden de gezondheidsrisico's verbonden aan het versterken van de bestaande hoogspanningslijn genegeerd. Deze gezondheidsrisico's werden op dezelfde manier benaderd als deze verbonden aan een nieuwe hoogspanningslijn. Dit maakt dat de inwoners wonend in de nabijheid van de te versterken lijn en deze wonend in de nabijheid van een nieuw aan te leggen lijn op gelijke wijze behandeld werden.

Wat het compensatiebeleid betreft, merkt de Vlaamse Regering op dat dit beleid gericht is op het vergoeden van de waardevermindering van de betrokken woningen. Het compensatiebeleid werd in de toelichtingsnota verder aangevuld en geactualiseerd. De overeenkomst hierover werd als bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de beoordeling in het plan-MER van het landschapsbeeld ter hoogte van lijntracé 16; het feit dat er op de rand van het tracé zich een bestaande hoogspanningslijn bevindt, wordt gebruikt als reden om het huidig landschap als minder waardevol te beoordelen terwijl deze bestaande hoogspanningslijn maar rakelings passeert aan lijntracé 16 en bijna nergens zichtbaar is vanuit lijntracé 16, bovendien wordt niet vermeld dat deze hoogspanningslijn zal verdwijnen. Op andere plaatsen verwijst men wel naar de toekomstige feitelijke referentiesituatie als dit voordelig is voor de verdediging van de gemaakte keuzes, zoals bijvoorbeeld wanneer het gaat om vergunde maar nog niet gerealiseerde windturbines

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, het Plan-MER. In het milieueffectenonderzoek worden de effecten van de nieuwe hoogspanningslijn in eerste instantie beoordeeld ten aanzien van de huidige referentiesituatie. In deze referentiesituatie wordt de omgeving van corridor 16 (waarbinnen lijntracé 16Aa, 16Ca en 16Da gelegen zijn) als een omgeving met een lage belevingswaarde beschouwd omwille

van de voorkomende industriële bebouwing (en/of het voorkomen van kantorencomplexen) en de huidige 150 kV lijn op de zuidelijke grens. Het is bijgevolg niet enkel de bestaande hoogspanningslijn die zorgt voor de minder waardevolle beoordeling.

In §9.3.5 van de scopingnota (Bijlage VIII bij het GRUP) wordt aangegeven ten aanzien van welke referentiesituaties de milieubeoordeling zal gebeuren. Hierbij wordt aangegeven dat er bij de feitelijke referentiesituatie wordt uitgegaan van de huidige situatie inclusief duidelijk gekende ontwikkelingen die zich in de komende (5-tal) jaren zullen voordoen, waaronder de reeds vergunde maar nog niet gerealiseerde windturbines. Gezien het om windturbines gaat waarvoor de vergunning verleend is, is de kans immers reëel dat die op korte termijn zullen gebouwd worden. De hoogspanningslijn in de omgeving van lijntracé 16 waarnaar de bezwaarindiener verwijst, wordt aangeduid als een lijn waarvan het mogelijks ondergronds brengen ervan verder zal onderzocht worden, cfr. de overeenkomst tussen Elia en de Vlaamse Regering m.b.t. het maximaal ondergronds brengen of afbreken van bestaande hoogspanningsleidingen bij de realisatie van Ventilus (aanvulling en actualisatie van §5.4.2 van de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP). Zonder voorliggend GRUP bestaat er geen initiatief om deze lijn ondergronds te brengen. Daarom is het correct bij de beschrijving van de referentiesituatie rekening te houden met de aanwezigheid van deze lijn. De afbraak van deze lijn maakt geen onderdeel uit van het RUP en is evenmin een noodzakelijke vereiste voor de realisatie van het project Ventilus. De betreffende paragraaf in de toelichtingsnota is aangevuld en geactualiseerd, de overeenkomst is in bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de radarmast te Lichtervelde en het feit dat dit een herkenningsput van de streek is die in het niets zal verdwijnen naast de vele hoogspanningsmasten. Daarnaast wordt ook gesteld dat die radarmast voor bezwaarindiener wordt gecamoufleerd door een grote populier die zal moeten verdwijnen omdat hij in de veiligheidszone van de hoogspanningslijn zal liggen.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, het Plan-MER. In §10.3 van stap 3 van het plan-MER wordt het mogelijke effect op deze zendmast beschreven. Er wordt aangegeven dat de nieuwe hoogspanningslijn op minstens 125m van deze zendmast gelegen is en dat de nieuwe hoogspanningslijn niet als gevolg zal hebben dat deze zendmast niet meer zichtbaar zou zijn, ook niet van op afstand. De zendmast zal bijgevolg nog steeds als herkenningspunt in de streek kunnen dienst doen. Wat betreft het al dan niet kunnen behouden van de populier, wordt erop gewezen dat vooral net onder de geleiders de maximale hoogte van de voorkomende vegetatie strikt toegepast wordt en naarmate men op het uiteinde van de veiligheidszone zit, de maximale hoogte hoger kan zijn. Zoals ook omschreven in §5.5.3 van de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, kan op dit moment nog geen zicht gegeven worden op de mastlocaties en -hoogte en bijgevolg op de exacte situering van de lijn en de hoogte van de geleiders. De precieze uitvoeringsdetails van het project zijn immers nog niet gekend. Dat zal pas duidelijk worden op projectniveau. Er kan op planniveau nog geen uitspraak gebeuren over het al dan niet behoud van de populier en de impact ervan op de zichtbaarheid van de radartoren. Wel kan verwezen worden naar de Stedenbouwkundige Voorschriften, waar in art. 7.2 een aantal inrichtingsprincipes zijn opgenomen m.b.t. o.a. de maximale landschappelijke integratie en in art. 7.3 over het rooien van bomen en vervanging ervan. Tevens is een overeenkomst gesloten tussen Elia en de Vlaamse regering waarin o.a. de standaardmaatregelen die door Elia worden toegepast inzake landschappelijke integratie zijn verankerd en verder worden geconcretiseerd. De toelichtingsnota werd op dat punt verder aangevuld en geactualiseerd.

Overige hinderaspecten

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt een mogelijke lichtvervuiling en slaapproblemen aangehaald, bijv. ten gevolge de lichtbebakening op bepaalde masten of door werken die 's nachts met veel verlichting worden uitgevoerd. Andere bezwaarindieners vrezen voor schaduwwerking van de masten nabij de woning/tuin, of t.a.v. lichtstraten in het kader van een werkomgeving.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar §4.1.3 en §4.7.1 van de scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waarin inderdaad wordt aangegeven dat het niet uitgesloten is dat een aantal masten een bebakening zullen krijgen, waaronder ook lichtbebakening. Hiermee werd rekening gehouden bij het beschrijven van de mogelijke visuele verstoring, zie §7.3.2.2 van stap 1 van het plan-MER (gevoegd als Bijlage V bij het GRUP). In §9.3.7 en §16 van stap 1 werd aangevuld dat een eventuele slaapverstoring ten gevolge van deze lichtbebakening niet uit te sluiten valt, maar dat het onmogelijk te bepalen is hoeveel mensen hier last zouden kunnen van hebben.

Inzake eventuele lichthinder tijdens de werken werd in §4.7.1. van de scopingnota geoordeeld dat deze verstoring tijdelijk, lokaal en inherent verbonden is aan de aanlegfase, permanente effecten worden hier bijgevolg niet verwacht. De mogelijke effecten inzake schaduwwerking ten aanzien van woningen werden naar aanleiding van deze bezwaarschriften aangevuld in §7.3.2.2 van stap 1 van het plan-MER. Er is geen relevante schaduwwerking door masten te verwachten, ook niet op lichtstraten in een werkomgeving.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven aanleiding tot een aanvulling van het plan-MER, de hierin opgenomen conclusies wijzigen echter niet.

Cumulatieve effecten

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de cumulatieve effecten ten gevolge van het bundelingsprincipe voor de hoogspanningsverbinding met de E403. Er wordt verwezen naar de bestaande windturbines, die reeds voor hinder zorgen d.m.v. slagschaduw en geluidshinder. De hinder van een hoogspanningslijn zou daarbovenop komen. De cumulatieve effecten van enerzijds bestaande hinderbronnen als windturbines, gsm-masten, spoorlijnen en autosnelweg (E403) en anderzijds een hoogspanningslijn zouden niet onderzocht zijn in het MER. Er wordt ook gevraagd wat de effecten kunnen zijn op de (mentale) gezondheid.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, het plan-MER. De mogelijke effecten werden telkens beoordeeld ten aanzien van de referentiesituatie, waar o.a. de bestaande windturbines, GSM-masten, spoorlijnen en de voorkomende autosnelwegen (en andere grote wegen) deel van uitmaken. Wat de visuele impact betreft, wordt opgemerkt dat indien de omgeving reeds visueel verstoord is, de bijkomende effecten van een hoogspanningslijn minder negatief beoordeeld worden in vergelijking met een omgeving die momenteel nog niet verstoord is (zie §4.7.4 van bijlage 2 bij de scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP). De mogelijke cumulatieve effecten met bestaande windturbines en/of autosnelwegen werden reeds besproken in §19 van stap 3 van het plan-MER. Deze bespreking werd naar aanleiding van deze bezwaarschriften en adviezen verder aangevuld, waarbij meer specifiek de cumulatieve geluidshinder tussen windturbines, spoorlijnen en/of autosnelwegen enerzijds en de hoogspanningsverbinding anderzijds meer diepgaand werd besproken. De conclusie is dat er geen relevante cumulatieve effecten verwacht

worden. Er wordt wel opgemerkt dat er niet kan niet uitgesloten worden dat sommige mensen zich toch zorgen maken over de geproduceerde cumulatieve geluidsniveaus of dit toch als storend ervaren en hierdoor ook (al dan niet lichamelijke) stress symptomen ondervinden. Het aantal personen bij wie dit zich zou kunnen voordoen, kan echter op voorhand niet ingeschat worden. Deze leemte in de kennis leidt echter niet tot een andere conclusie in het milieueffectenonderzoek.

Bijkomend wijst de Vlaamse Regering op het gegeven dat een hoogspanningslijn geen slagschaduw veroorzaakt. Niettemin werden de mogelijke schaduweffecten van hoogspanningsmasten ten aanzien van woningen naar aanleiding van deze bezwaarschriften bijkomend besproken onder §7.3.2.2 van stap 1 van het plan-MER.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven aanleiding tot een aanvulling van het plan-MER, de hierin opgenomen conclusies wijzigen echter niet.

Hoofdstuk 3, Deel 16, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Plan-MER

Algemeen

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de volgens het DABM vereiste onafhankelijkheid van de MER-coördinator en MER-deskundigen, meer bepaald ten aanzien van het voorgenomen plan of de alternatieven, noch mogen zijn betrokken worden bij de latere uitvoering van het plan. Men wijst erop dat het aangesteld studiebureau betrokken is bij verschillende milieuonderzoeken voor grote windturbineprojecten in en nabij het plangebied, die interfereren met alternatieven in het kader van voorliggend GRUP. Anderen halen aan dat het betreffende studiebureau een langdurige zakelijke relatie heeft met Elia en afhankelijk is van hen voor opdrachten en projecten. Men vraagt een transparant onderzoek terzake.

In antwoord hierop wijst de Vlaamse regering er op dat de windturbineprojecten geen projecten vormen in uitvoering van het GRUP 'Ventilus'. Bestaande en goedgekeurde windturbines maken deel uit van de feitelijke resp. juridische referentiesituatie en zijn een relevant element in het kader van de effectbeoordeling. Het gegeven dat het studiebureau waar de MER-deskundigen werkzaam zijn destijds bij de realisatie van de (inmiddels gerealiseerde) windturbines betrokken zouden zijn geweest, impliceert op geen enkele wijze een schending van artikel 4.2.9 van het DABM.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de niet-technische samenvatting van het plan-MER niet helder is, niet verstaanbaar en te ingewikkeld. Meer in het algemeen wordt gesteld dat het integrale plan-MER te omvangrijk en te technisch is om binnen de termijn van het openbaar onderzoek te begrijpen.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar het Richtlijnensysteem Algemeen Methodologische en Procedurele Aspecten bij het opmaken van een milieueffectenrapport. Inzake de niet-technische samenvatting wordt daar gesteld dat deze een algemene beschrijving van het plan (of project) moet omvatten, de alternatieven en per discipline een overzicht van de verschillende processtappen (scoping, bestaande situatie en referentiesituatie, analyse van de geplande situatie, milderende maatregelen,...).

In het plan-MER horende bij het GRUP, Bijlage V, zijn heel veel alternatieven, in een omvangrijk studiegebied, op een stapsgewijze manier onderzocht t.a.v. diverse disciplines en effectgroepen. Hierdoor is het plan-MER onvermijdelijk een omvangrijk rapport geworden. Niettemin is getracht om het volledige onderzoek op een coherente wijze in het MER weer te geven, en vervolgens enerzijds op een nog meer transparante wijze en anderzijds bondige wijze te vertalen in een niet technische samenvatting, dit evenwel met het oog op het niet verliezen van de belangrijke nuances in de conclusies. Het onderwerp van het plan, zijnde hoogspanningsinfrastructuur, is een vrij technische materie welke het zeer moeilijk maakte om de essentie van het onderzoek in het MER op een voor iedereen even vlotte wijze aan te reiken. Daarnaast is getracht om per stap van het gevoerde onderzoek weer te geven welke alternatieven er onderzocht werden, welke de belangrijkste milieueffecten per alternatief zijn en wat de conclusies waren (in relatie tot de volgende stap van het onderzoek). De Vlaamse Regering erkent dat het (wegens de complexiteit van de materie en de omvang van het studiegebied) niet voor iedereen even evident was om inzicht te krijgen in het volledige onderzoek. Het is net daarom dat door het planteam getracht is om in de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, een beknopt en helder overzicht te geven van het alternatievenonderzoek en de voornaamste conclusies van o.m. het plan-MER.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Aanlegfase

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd om betrokken te worden bij de vervanging van de masten ter hoogte van het bestaande tracé te Waggelwater om de impact op natuur te beperken.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze vraag, die zich situeert op uitvoeringsniveau.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In haar bezwaarschrift ondersteunt Natuurpunt de keuze om de bestaande 150 kV-lijn Slijkens-Brugge ondergronds te brengen; de vereniging vraagt om bij de werken rekening te houden met een aantal elementen, zoals het beperken van de werken in de tijd, het werken buiten het trekvogelseizoen (kleine rietgans), het beperken van de sleufbreedte tot het minimum (via een grondverdringende/ploegtechniek of een maximale breedte van 1,5m). Men vraagt om in de mate van het mogelijke de werken te combineren met de aanleg van een gescheiden fietspad langsheen de N9.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze elementen uit het standpunt van Natuurpunt, die betrekking hebben op de uitvoering van het project. Er kan in dat verband verwezen worden naar de standaardmaatregelen van Elia, waar de nodige voorzorgsmaatregelen in zijn opgenomen. Voor zoveel als nodig wijst de Vlaamse regering er nog op dat in artikel 6.4 van de Stedenbouwkundige Voorschriften specifieke bepalingen zijn opgenomen over ecologie en landschap.

Dit bezwaarschrift geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd om in aansluiting met het hoogspanningsstation De Spie een sleufloze techniek te gebruiken aangezien dit een waterrijk gebied is.

In antwoord op deze vragen verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage II, de stedenbouwkundige voorschriften. In art. 6.4 wordt specifiek opgenomen dat het Moerasbos te Brugge dient gekruist te worden met een sleufloze techniek. Dit Moerasbos grenst aan het hoogspanningsstation De Spie. Door gebruik te maken van een sleufloze techniek kan de voorkomende vegetatie gevrijwaard worden. Een bijsturing van de stedenbouwkundige voorschriften wordt derhalve niet noodzakelijk geacht.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In haar advies dringt de stad Brugge aan op het toepassen van een sleufloze techniek ter hoogte van de Canadezenstraat, zowel onder de bomenrijen, de open ruimte/boomgaard tussen de bomenrijen als onder de openbare weg en tussen de woningen.

In antwoord op dit advies verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage II bij het GRUP, de Stedenbouwkundige Voorschriften. In art. 6.4 is reeds opgenomen dat de bomenrijen van het bouwkundig erfgoed ten noorden van de Canadezenstraat te Brugge verplicht moeten gekruist worden met een sleufloze techniek. Dit werd immers als "oplossing" voorgesteld vanuit stap 2 van het plan-MER (Bijlage V bij het GRUP) om o.a. effecten op dit bouwkundig erfgoed en de landschapsstructuur te vermijden. De tussenliggende zone werd niet als te kwetsbaar beschouwd in de milieubeoordeling, waardoor er voor die tussenliggende zone geen aanbeveling tot sleufloze techniek werd voorgesteld. Dit betekent dat in deze tussenliggende zone de aanlegtechniek vrij te kiezen is en er bij de verdere uitwerking van het project alsnog voor kan gekozen worden om hier een sleufloze techniek toe te passen (alsook ter hoogte van de openbare weg en tussen de woningen).

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op het ondergronds tracé ter hoogte van de Moubekevallei. Hierbij wordt gesteld dat 4 keer op zeer korte afstand een straat gekruist wordt (Hollevoordestraat, Wolfstraat), waardoor de impact op zowel de directe omwonenden als de volledige omgeving gedurende de aanlegwerken zeer groot zal zijn.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar §1 van bijlage 2 van de Scopingnota. Daarin wordt aangegeven dat in een plan-MER de effecten tijdens de aanlegfase enkel beoordeeld worden indien deze tijdelijke effecten een significante of permanente weerslag kunnen hebben op de omgeving. Het feit dat bepaalde straten een aantal keer op korte afstand gekruist worden kan leiden tot tijdelijke en lokale hinder voor omwonenden. Echter is deze hinder beperkt tot de aanlegfase en leidt dit geenszins tot permanent negatieve gevolgen. Verder verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage II bij het GRUP, de Stedenbouwkundige Voorschriften. Ter hoogte van de Hollevoordestraat en Wolfstraat wordt geen aanlegtechniek opgelegd, wat betekent dat de aanlegtechniek tijdens de vergunningsfase vrij te kiezen is. Indien geoordeeld zou worden dat de hinder tijdens de aanlegfase voor de omwonenden te groot zou zijn, kan de ondergrondse verbinding nog steeds aangelegd worden via een alternatieve uitvoeringstechniek (waarbij straten niet of minder lang ontoegankelijk zijn). Die afweging kan gemaakt worden tijdens de vergunningsfase op basis van een detailanalyse.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt door een landbouwer aangegeven dat men heel wat groen heeft moeten aanplanten rondom het landbouwbedrijf om te kunnen voldoen aan de vergunningsvoorwaarden. Als een deel van het groen moet verdwijnen omwille van ligging binnen de veiligheidszone, wordt de vraag gesteld hoe de bezwaarindiener dan nog kan voldoen aan zijn vergunningsvoorwaarden. Ook wordt gevraagd wie de kosten van het groen dat werd aangeplant zal terugbetalen.

De Vlaamse Regering geeft aan dat op basis van het bezwaar niet kan worden ingeschat of er effectief groenbeplanting binnen de veiligheidszone gelegen is die zou moeten verdwijnen omwille van het GRUP Ventilus. Ook de vergunningsvoorwaarden van het landbouwbedrijf zijn door de Vlaamse Regering niet gekend zodat het onmogelijk is op dit moment om te stellen dat de voorwaarden van de omgevingsvergunning geschonden zouden zijn omwille van de veiligheidszone. Als er inderdaad een deel van het huidige groen zou moeten verdwijnen omdat deze binnen de veiligheidszone gelegen is, zal in eerste instantie moeten gekeken worden of dit bestaande groen niet kan vervangen worden door groen dat wel toegelaten is binnen de veiligheidszone en dat voldoet aan de voorwaarden uit de omgevingsvergunning. Indien dit niet geval is, dan klopt het inderdaad dat de opgelegde voorwaarden niet zijn nageleefd. Een oplossing kan dan gevonden worden in de nieuwe procedure bijstelling ruimtelijke ordeningsvoorwaarden. Sinds 3 november 2020 kunnen niet alleen de milieuvoorwaarden, maar alle voorwaarden die in een vergunning opgenomen zijn, gewijzigd worden op gemotiveerd verzoek van de vergunninghouder of de exploitant (artikel 82/1 OVD). Dat kan (in tegenstelling tot het bijstellen van de milieuvoorwaarden) niet op ambtshalve initiatief en kan ook niet gebeuren in voorliggend GRUP. Wat de eventuele vergoeding van de kosten van dit groen betreft, verwijst de Vlaamse Regering naar Elia die schade in het kader van de werken zal vergoeden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de vraag gesteld wanneer masten een rood-witte markering moeten krijgen. Zijn dit enkel de masten die de snelweg kruisen, of ook de masten die langs de E403 worden geplaatst.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar §4.1.3 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waarin aangegeven wordt welke soort bebakening van toepassing zou kunnen zijn. Er wordt echter aangegeven dat deze regels normaliter aan de orde zijn, maar telkens afhankelijk zijn van het specifieke advies van de federale diensten.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Methodiek alternatieven

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat de alternatieven niet op gelijkwaardige wetenschappelijke wijze tegen elkaar werden afgewogen zodat

niet duidelijk is welke criteria - andere dan 'de financiële' - de doorslag hebben gegeven bij de uiteindelijke keuze voor het 'basisalternatief'.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar de plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, waar de mogelijke significante impact op mens en milieu grondig onderzocht is, en dit rekening houdend met de beste beschikbare wetenschappelijke kennis ter zake. Het milieueffectenonderzoek werd stapsgewijs uitgevoerd en bevat een gelijkwaardige vergelijking van alle redelijk geachte alternatieven. Voorafgaand werd in bijlage 2 van de scopingnota (Bijlage VIII bij het GRUP) nagegaan voor welke mogelijke te verwachten effecten verder onderzoek nodig is i.f.v. het GRUP. De mogelijke te verwachten effecten van huidig voorstel van de Vlaamse Regering werden als niet aanzienlijk beoordeeld. Verder werd ook een Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA, Bijlage VII bij het GRUP) en een Ruimtelijk Veiligheidsrapport opgemaakt (RVR, Bijlage VI bij het GRUP). Op basis van al die rapporten heeft de Vlaamse Regering een keuze voor een tracé gemaakt.

Verder wijst de Vlaamse regering erop dat bij de selectie van redelijke alternatieven het criterium 'kostprijs' niet als criterium is gehanteerd om redelijke alternatieven te selecteren. Wel werden de verschillende mogelijke alternatieven getoetst aan de plandoelstellingen. Een alternatief dat niet voldoet aan deze doelstellingen, is geen redelijk alternatief. Een uitvoeringsalternatief op gelijkstroom werd niet als "redelijk alternatief" weerhouden omdat dit alternatief niet aan de plandoelstellingen kon voldoen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat er onterecht is gefocust op het zogenaamde basisalternatief, wat in de feiten het voorkeursalternatief blijkt te zijn. Men wijst erop dat dit haaks staat op de regelgeving inzake milieueffectrapportage, welke vereist dat alle redelijke alternatieven moeten opgenomen worden in de startnota. Voorliggend GRUP steunt derhalve op een onvolledig MER.

In antwoord hierop merkt de Vlaamse regering op dat het juist is dat de startnota verwijst naar een 'basisalternatief'. Het basisalternatief zoals opgenomen in de startnota is het geheel van projectonderdelen dat bij de opmaak van de startnota, als meest plausibele oplossing beschouwd werd. Het is een courante praktijk dat een plan-MER een 'basisplan' of 'basisalternatief' beschrijft. Zo stelt de Handleiding Alternatieven van het Team Omgevingseffecten hieromtrent het volgende: "Het basisplan/basisproject is het plan of project dat voorgedragen wordt door de initiatiefnemer en waarvoor (eventueel) alternatieven worden ontwikkeld en beoordeeld. (…) Het basisplan of -project komt doorgaans tot stand tijdens een voortraject, voorafgaand aan de eigenlijke m.e.r.-procedure, door verschillende elementen samen in overweging te nemen". Het feit dat er een basisplan wordt geschetst in de startnota, doet geen afbreuk aan de verplichting om redelijke alternatieven voor dit basisplan te onderzoeken. Er werd in de startnota ook duidelijk vermeld dat pas na het milieueffectenonderzoek duidelijk zou zijn of het basisalternatief ook het voorkeursalternatief zou worden. In navolging van de vele reacties uit de publieke consultatie werd het spectrum van aantal redelijke locatiealternatieven uitgebreid (zie §6 van de scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP). Om verwarring te vermijden, werd afgestapt van de term 'basisalternatief' en de redelijke locatiealternatieven werden gebundeld in vijf 'hoofdalternatieven'. In bijlage V bij het GRUP, het plan-MER, werden vervolgens alle redelijke alternatieven gelijkwaardig onderzocht, en dit op basis van een stapsgewijze aanpak. Mede op basis van de resultaten

van het onderzoek in de plan-MER werd de keuze omtrent het planvoornemen gemaakt door de Vlaamse Regering. De mogelijke te verwachten effecten van huidig planvoornemen werden als niet aanzienlijk beoordeeld.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat reeds vroeg in het proces is beslist om bepaalde redelijke alternatieven niet op te nemen, zonder evenwaardig uitgewerkt onderzoek. Men vermoedt dat de hogere kostprijs en de keuze voor een bepaald technisch uitvoeringsalternatief aan de basis van deze beslissing liggen. Anderen verwijzen naar politieke uitspraken dat tijdsgebrek de oorzaak hiervan is en stellen dat dit evenmin kan verantwoorden dat belangrijke waarborgen voor mens en milieu worden achteruitgeschoven of dat bepaalde locatie- of uitvoeringsalternatieven niet zijn onderzocht. Men stelt dat redelijke alternatieven vooreerst een oplossend vermogen moeten hebben en vertrekken vanuit hun potentie om een oplossing te bieden voor de probleemstelling waaraan men met de uitvoering van het plan wenst tegemoet te komen. Men verwijst naar de Handleiding Alternatieven in de Milieueffectrapportage, waar de dienst MER verduidelijkt heeft dat er bij het onderzoek naar redelijke alternatieven in een concreet MER ook specifieke types van alternatieven kunnen worden meegenomen, naast de meer gebruikelijke locatie-, uitvoerings-, inrichtingsalternatieven, met als voorbeelden faserings- en termijnalternatieven. Ook het tijdelijk uitstellen van de realisatie van de hoogspanningslijn tot de geschikte technologie beschikbaar is, dient derhalve als alternatief onderzocht worden.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse regering naar de systematiek van het alternatievenonderzoek. Er moet enerzijds een overzicht worden gegeven van de mogelijke (beschikbare) alternatieven en anderzijds moet worden gemotiveerd welke alternatieven als redelijke alternatieven worden gezien, die mee moeten worden beoordeeld in het plan-MER. Bij het bepalen van de 'redelijkheid' van een alternatief moet in de eerste plaats rekening worden gehouden met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan (zie bv. RvS 2 juli 2019, nr. 245.039, vzw ARMA e.a.), i.c. de plandoelstellingen van voorliggend GRUP. Alternatieven niet die aan de plandoelstellingen voldoen, zijn geen redelijke alternatieven en moeten niet op hun milieueffecten worden onderzocht. De evaluatie en selectie van de redelijke alternatieven is tevens een onderdeel van de kwaliteitsbeoordeling van het Team Omgevingseffecten in de scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP.

In de Scopingnota wordt toegelicht welke alternatieven als redelijk kunnen worden beschouwd in het licht van de plandoelstellingen. In deze oefening is nergens het criterium 'kostprijs' als criterium gehanteerd om redelijke alternatieven te selecteren. Het is juist dat de verschillende alternatieven ook het voorwerp uitmaken van een Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA) (Bijlage VII bij het GRUP), doch deze beoordeling loopt parallel aan het gevoerde milieueffectenonderzoek en houdt dus op geen enkele wijze een voorafname in op dit onderzoek. De resultaten van de MKBA kunnen wel worden gehanteerd bij de motivering voor de keuze voor het voorkeursalternatief.

Naar aanleiding van verschillende inspraakreacties op de startnota, waarin vragen werden gesteld omtrent mogelijkheid om een andere technologie te gebruiken dan de referentieoplossing (een bovengrondse luchtlijn uitgebaat op wisselstroom (AC)), is een dubbelcheck van de technologiestudie uitgevoerd door verschillende experten. Hierin werd besloten dat enkel een luchtlijn met wisselstroom aan de plandoelstellingen kan voldoen. Dit wordt ook bevestigd in het Eindrapport van de Ventilus-Intendant. De keuze voor

gelijkstroom (HVDC) zou inhouden dat bepaalde plandoelstellingen niet kunnen worden gerealiseerd en is derhalve geen redelijk alternatief. Om die reden moe(s)t dit uitvoeringsalternatief ook niet verder worden onderzocht in het plan-MER.

Er wordt door de adviezen en bezwaren verwezen naar de Handleiding Alternatieven van het Team Omgevingseffecten; in deze handleiding wordt namelijk verduidelijkt hoe met alternatieven kan omgegaan worden in een MER. Naast de meer gebruikelijke soorten alternatieven (inrichting, locatie en uitvoering) wordt in de handleiding ook verwezen naar o.a. mogelijkheden als faseringsalternatief of termijnalternatief. Ook voor deze mogelijkheden dient echter nagegaan te worden of deze als redelijk te beschouwen zijn en aldus een alternatief vormen voor de invulling van de plandoelstellingen. Een faseringsalternatief veronderstelt dat de verschillende onderdelen van het plan in een andere volgorde of op een ander tijdstip/tijdsverloop worden uitgevoerd. In het kader van Ventilus zou dit betekenen dat de bouwstenen niet op eenzelfde moment of in een andere volgorde worden gerealiseerd. De bouwstenen in kader van Ventilus vormen echter een coherent geheel en vereisen net een gelijktijdige realisatie. Een hoogspanningslijn kan niet functioneren zonder hoogspanningsstation, en omgekeerd is een hoogspanningsstation zonder voorwerp als er geen hoogspanningsverbindingen hiermee verbonden zijn. Een termijnalternatief veronderstelt dat de duur waarbinnen bepaalde activiteiten worden uitgevoerd, kan verschillen. Ook dit is redelijkerwijs niet van toepassing op het plan Ventilus.

De verwijzing in de adviezen en bezwaren om de realisatie van de hoogspanningslijn tijdelijk uit te stellen tot een andere technologie beschikbaar is, veronderstelt een uitvoeringsalternatief o.b.v. een technologie die huidig niet beschikbaar is en waarvan ook bijgevolg niet gekend is hoe deze bijv. in bouwstenen, locaties of nodige planologische ruimte moet vertaald worden om te kunnen voldoen aan de plandoelstellingen. Een andere technologie vereist in dit geval mogelijks een andere inpassing in het globale hoogspanningsnetwerk; in concreto is er te weinig kennis hoe een project met een potentieel toekomstige technologie in een ruimtelijk uitvoeringsplan moet vertaald worden, en op zijn potentiële milieueffecten vervolgens moet onderzocht en beoordeeld worden. Bovendien maakt de vraag om een deel van het planinitiatief voor onbepaalde tijd 'on hold' te plaatsen abstractie van de doelstellingen met betrekking tot de energietransitie tegen 2030.

Er dient vastgesteld dat een bezwaarindiener verwijst naar §5.3 van de Toelichtingsnota (Bijlage III bij het GRUP), waarin het planvoorstel wordt toegelicht. Hieruit leidt bezwaarindiener af dat er reeds een keuze zou zijn gemaakt die andere redelijke alternatieven uitsluit van het milieueffectenonderzoek. Bezwaarindiener gaat eraan voorbij dat de Toelichtingsnota van het GRUP pas werd opgemaakt nadat (i) de Scopingnota is goedgekeurd, waarin de verschillende alternatieven (m.i.v. de selectie van redelijke alternatieven) werden toegelicht en (ii) de verschillende alternatieven vervolgens (op een trapsgewijze manier) zijn onderzocht in het Plan-MER. Het is op basis van het onderzoek in het Plan-MER, waarin de verschillende alternatieven op hun milieueffecten zijn onderzocht, dat een voorkeursalternatief is gekozen dat de basis vormt voor het ontwerp-RUP. Dat is het planvoorstel waar de toelichtingsnota naar verwijst.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt er geciteerd uit §7.7.2 van stap 1 uit het plan-MER, waarin een samenvattende conclusie werd gegeven van mogelijke effecten bij ondergrondse en bovengrondse hoogspanningsverbinding in de discipline

mens-ruimte. Het bezwaarschrift stelt dat opportuniteiten van ondergrondse leidingen zonder meer langs de kant worden geschoven omdat dit negatieve effecten zou kunnen hebben, terwijl ook uitdrukkelijk wordt bevestigd dat de bovengrondse leiding eveneens ernstige negatieve effecten kan hebben. Men stelt dat de negatieve effecten eenvoudigweg worden weggeschreven, en in werkelijkheid de ondergrondse piste op DC niet langer onderzocht wordt omwille van het kostenplaatje c.q. de technische haalbaarheid binnen het tijdskader. Men vult aan dat indien men kijkt naar de werkelijke kosten van het gelijkstroomvoorstel, nog steeds een situatie voorhanden is die minder schadelijke effecten heeft voor de omgeving dan wisselstroom. Nochtans geldt, in het kader van het voorzorgsbeginsel en het standstill-beginsel dat economische redenen niet van die aard zijn dat zij een afweging tegenover redenen van milieu en mens overtreffen.

In antwoord hierop merkt de Vlaamse Regering op dat in het effectenonderzoek vertrokken wordt van een bovengrondse aanleg als uitgangspunt, omdat een volledige ondergrondse aanleg geen redelijk alternatief betreft: een aanleg met AC-kabels stuit op technische beperkingen, waardoor het slechts mogelijk is om dit ondergronds te brengen voor een afstand van 8 tot 12 kilometer en een variant in DC is geen redelijk alternatief omdat het niet aan de plandoelstellingen voldoet. Dit geldt des te meer nu (i) er geen causaal verband is aangetoond tussen magnetische velden en leukemie of andere langetermijneffecten en (ii) de beoordeling van de milieueffecten moet gebeuren na de selectie van de redelijke alternatieven en niet omgekeerd. Zoals hoger omstandig aangegeven, is een volledig ondergrondse aanleg aldus niet weerhouden omwille van "negatieve effecten", maar wel omwille van het feit dat het op technische beperkingen stuit resp. niet aan de plandoelstellingen van het RUP kan voldoen. De beoordeling in stap 1 van het plan-MER houdt in die zin rekening met een bovengrondse dan wel gedeeltelijk ondergrondse aanleg in de besproken corridors en onderzoeksgebieden en geeft een eerste inzicht in de kwetsbaarheden die daarmee gedetecteerd worden. Deze beoordeling houdt nog geen voorafname in voor de keuze van een bovengrondse, dan wel gedeeltelijk ondergrondse, hoogspanningsverbinding in een bepaalde zone/gebied.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op een passage uit de scopingnota inzake het belang van rechte lijnen (met zo weinig mogelijk knikken), en dat dit principe overboord wordt gegooid t.h.v. lijntracé 15 en 16. Men stelt dat noch rechte lijnen, noch gelijkvormige masten hier van toepassing zullen zijn gezien de locatie met grote dichtheid aan woningen en bedrijven. Bezwaarindiener stelt dat t.h.v. lijntracé 15 en 16 de strakke bundeling met de E403 verlaten wordt, welke het effect van bundeling voor een groot stuk teniet doet. Verder geeft de bezwaarindiener aan dat er geen optimalisatie van het tracé op micro- en macroniveau is uitgevoerd om de visuele overlast te minimaliseren. Er is een grondige analyse, grondige afweging en vergelijking met alternatieven nodig.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse regering naar de Scopingnota, Bijlage VIII bij het GRUP, waarin wordt gesteld dat naast het belang van rechte lijnen en naast de ruimtelijke principes van het RSV er niet alleen rekening dient gehouden te worden met de afstanden die gehouden dienen te worden ten opzichte van de lijninfrastructuur op Vlaams niveau waarmee gebundeld kan worden, maar ook rekening gehouden moet worden met afstandsregels die van toepassing zijn op andere infrastructuren. Ter hoogte van het kanaal Roeselare-Leie (corridor 15 en 16) komen een aantal windturbines voor. Wat

windturbines betreft, geeft de Scopingnota aan dat er meer factoren spelen dan enkel de elektrische veiligheidsafstanden, zoals de turbulentiekegel achter een windturbine. De bestaande windturbines maken deel uit van de huidige feitelijke referentiesituatie. Het is dan ook redelijk te verantwoorden dat omwille van de aanwezigheid van bestaande windturbines plaatselijk wordt afgeweken van een strakke bundeling. Abstractie maken hiervan zou mogelijks leiden tot de onuitvoerbaarheid van het RUP, hetgeen niet zou stroken met de op de plannende overheid rustende zorgvuldigheidsplicht. Verder wijst de Vlaamse Regering op het feit dat het nieuwe tracé langs de E403 overal bundelt met de E403, alleen is de bundeling op de ene plaats strakker dan de andere. Of er door de gemaakte hoeken ook hoekmasten zullen noodzakelijk zijn, kan nu nog niet met zekerheid gesteld worden. Ook de hoogte van de masten zal pas vastgelegd worden in een latere fase. De Vlaamse Regering verwijst naar §4.4.6 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, waar omschreven is dat na de plenaire vergadering een optimalisatie werd doorgevoerd aan het tracé tussen het kanaal Roeselare-Leie en de N36, net om de visuele impact van de woonwijk ten oosten van de E403 te beperken. Zoals duidelijk omschreven in §4.1 en 4.4 van de Toelichtingsnota, is het Plan-MER (Bijlage V bij het GRUP) in verschillende stappen uitgevoerd. Doorheen de verschillende stappen werden alle alternatieven grondig bestudeerd en grondig ten opzichte van elkaar afgewogen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op het hoofdalternatief via de E40, waarbij vanaf de E40 in Jabbeke de E40 verder wordt gevolgd (corridor 22), met een variant via Eeklo-Aalter-Tielt-Pittem-Izegem en een tweede via Nevele, waarna de verbinding wordt gezocht parallel met Stevin tot Avelgem. Men verwijst naar het plan-MER, dat stelt dat in corridors 22 en 43 reeds in 4 zones een verplichte ondergrondse aanleg noodzakelijk zijn. Men is van mening dat dit alternatief te snel en te onzorgvuldig is afgewimpeld en onterecht niet weerhouden is voor verder onderzoek in stap 2. Men wijst erop dat niet is onderzocht of corridor 43 niet één grote deelzone kan vormen van maximaal 12 km, of zelfs 10 km vanaf het complex Oostkamp tot Blekkersbos. In combinatie met een deel in corridor 22, zou verder geen ondergrondse aanleg noodzakelijk zijn. Men is van mening dat dit een haalbaar alternatief lijkt. Wat betreft het argument van landschappelijke en visuele hinder door zigzagbewegingen over de E40, is men van mening dat dit argument in strijd is met de cascade van ruimtelijke principes en het bundelen met lijninfrastructuur, zeker wanneer de impact vergeleken wordt met de impact van het cross country gedeelte in Lendelede. Men concludeert dat het tracé misschien langer is, maar het minste impact heeft wat betreft het aanslaan van open ruimte en het verzwaren van woongebieden. Ook volgt dit tracé beter het bundelingsprincipe. Ook in verschillende bezwaarschriften wordt aangehaald dat het alternatief dat gebundeld met de E40 en dan via de Stevin-lijn ter hoogte van Nevele naar Avelgem loopt, onvoldoende onderzocht is. Ook vanuit de bezwaarschriften verdedigt men dit tracé als perfect verdedigbaar vanuit het bundelingsprincipe

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering onder andere naar het gegeven dat er bij het hoofdalternatief via de E40 slechts over een afstand van ca. 8,3 km een bestaande lijn versterkt wordt, terwijl het voorgestelde alternatief over een afstand van ca. 37,1 km een bestaande lijn versterkt. Het voorgestelde tracé beantwoordt in dat opzicht dus meer aan de ruimtelijke principes van het RSV in vergelijking met het hoofdalternatief via de E40.

In de adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt bijkomend voorgesteld dat de 3 kwetsbare zones binnen corridor 43 zouden kunnen gekruist worden door 1 lange ondergrondse verbinding te voorzien van ca. 12 km. Dit is inderdaad correct. Echter, bij het hoofdalternatief via de E40 dient ook corridor 22 gevolgd te worden. Voor deze corridor wordt opgelegd dat er minstens over een afstand van ca. 4,3 km een ondergrondse verbinding noodzakelijk is om de milieueffecten voldoende te beperken (zie Bijlage V bij het GRUP, stap 1 van het plan-MER, §15.7). Dit maakt dat er in het ingesproken alternatief een ondergrondse aanleg van meer dan 16 km noodzakelijk zou zijn, wat technisch niet haalbaar is. In verband met corridor 22 merkt de Vlaamse Regering op dat een zigzag beweging over de E40 niet enkel als gevolg heeft dat er telkens knikken in het tracé zitten (die inderdaad voor een negatieve impact op het landschapsbeeld en landschapsbeleving en visuele verstoring zorgen), maar ook op het feit dat aan weerszijden van een autostrade strengere veiligheidseisen zijn voor de masten, waardoor hier dan ook telkens "zwaardere" masten zouden noodzakelijk zijn, waardoor de impact op het landschapsbeeld, de landschapsbeleving en visuele hinder nog zou toenemen. Daarnaast is het zo dat de impact ten aanzien van kwetsbare en beschermde gebieden hiermee niet vermeden wordt. Naast de negatieve impact op het landschapsbeeld, de landschapsbeleving en de visuele verstoring zal er in deze zone ook nog steeds een negatieve impact zijn op het landschapsatlasrelict, beschermd stads- en dorpsgezicht, beschermd landschap, biotoopverlies en versnippering. Er werd bijgevolg correct besloten dat een bovengrondse aanleg binnen corridor 22 niet redelijk is. Er wordt voor deze analyse in §15.7 van stap 1 van het plan-MER verwezen naar de bespreking van corridor 22 in §15.4 van stap 1 van het plan-MER.

De opmerkingen uit deze adviezen wijzigen bijgevolg de conclusie met betrekking tot het hoofdalternatief via de E40 in stap 1 van het milieueffectenonderzoek niet.

Met betrekking tot het cross country gedeelte op grondgebied van Lendelede blijkt uit stap 1 van het plan-MER niet dat er te grote kwetsbaarheden zouden zijn, zodat een bovengrondse verbinding hier als niet redelijk zou moeten beschouwd worden. Dit blijkt verder ook uit de milieubeoordeling van de lijntracés 20Aa en 20Ba van stap 2 van het milieueffectenonderzoek.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In het advies van de gemeente Lendelede wordt gesteld dat het alternatief Z3 van de zuidelijke varianten op het tracé langsheen de E403 onvoldoende onderzocht is. Men verwijst naar het MER, waar kortweg wordt gesteld dat er negatieve effecten inzake visuele verstoring zijn, rekening houdend met het grote aantal nabijgelegen woningen. Dit wordt evenwel niet gespecifieerd (in vergelijking met Z4). De negatieve visuele effecten zijn hier blijkbaar voldoende om het alternatief te schrappen, terwijl deze toch ondergeschikt zouden moeten zijn aan het herbenutten of versterken van bestaande hoogspanningsinfrastructuur. Men vraagt of er een relatie is met de scopingnota, meer bepaald met de optie om mogelijk de bestaande 150 kV-lijn ter hoogte van de Bosmolens ondergronds brengen, hetgeen evenwel een onzekere kwestie is en dus ondergeschikt moet blijven aan het bundelings- en herbenuttings-/versterkingsprincipe. Het alternatief Z3 is dus onvoldoende onderzocht en de motivering waarom voor Z4 wordt gekozen is onduidelijk en onvoldoende.

In antwoord op deze opmerking verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het plan-MER. In stap 2a van het milieueffectenonderzoek zijn alle lijntracés horende bij de variant Z3 individueel onderzocht. Bij het samenstellen van de werktracés (zie stap 2b, §3.1.1)

wordt toegelicht dat de variant Z3 als een alternatief voor Z4 kan aanzien worden. Er werd bijgevolg inderdaad geen werktracé samengesteld voor Z3. In stap 2d van het milieueffectenonderzoek werd echter wel onderzocht wat de verschillen zijn tussen een tracé via Z3 en een tracé via Z4 (zie §4.1.7 van stap 2d). Daarin werd geconcludeerd dat de effecten bij het volgen van alternatief Z3 algemeen evenwaardig of minder negatief worden beoordeeld in vergelijking met werktracés via Z4. Specifiek inzake visuele verstoring wordt er in §4.1.7 vermeld dat het bestendigen van de bestaande negatieve situatie bij Z3 als beperkt negatief wordt beoordeeld. Bij alternatief Z4 zullen er in dezelfde zone minder woningen op een subdominante kijkafstand gelegen zijn, maar voor deze woningen betreft het wel een nieuwe verstoring, waardoor het effect inzake visuele verstoring ook als beperkt negatief wordt beoordeeld. Er zijn bij het alternatief Z3 ca. 201 nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen, terwijl er bij alternatief Z4 in dezelfde zone slechts ca. 19 nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn. Op basis van dit laatste criterium heeft de Vlaamse Regering beslist alternatief Z3 niet te weerhouden. De mogelijke milieueffecten van Z3 zijn voldoende in beeld gebracht in het plan-MER.

Er kan bevestigd worden dat er bij de beschrijving van de zuidelijke variant 3 in §6.5.2.4 van de Scopingnota (Bijlage VIII bij het GRUP) wordt aangegeven dat indien het bestaande 150 kV tracé over de Bosmolens zou herbenut worden voor het aanleggen van de 380 kV verbinding, het dan noodzakelijk is dat die 150 kV verbinding eerst ondergronds wordt gebracht. Dat is namelijk het algemeen principe van "herbenutten van een bestaand tracé".

Dit advies geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In het advies van de gemeente Lendelede wordt gesteld dat de reden waarom variant Z1 niet verder wordt meegenomen, niet proportioneel is met de effecten voor de gemeente Lendelede: visuele verstoring en het zeer groot aantal nieuwe woningen binnen de 0,4µT-contour, hoewel dit aantal lager is dan bij de herbenutting van het bestaande tracé. Bovendien lijden zij die onder de te versterken lijn wonen minstens evenveel onder de stralingsniveaus.

In antwoord op deze opmerking verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het plan-MER. Met name in §6.8.4.1 van stap 2a is een analyse gemaakt van het aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT-contour. Ook binnen §3.5.1 van stap 2c wordt weergegeven hoeveel nieuwe woningen er binnen de 0,4 µT-contour gelegen zijn binnen de verschillende zuidelijke varianten. De Vlaamse Regering wijst daarnaast op het feit dat er voor alternatief Z1 twee varianten onderzocht zijn, met name een eerste variant waarbij het huidige tracé op dezelfde plaats herbenut wordt en een tweede variant waarbij de huidige 150 kV behouden blijft en een nieuwe bovengrondse 380 kV verbinding wordt gerealiseerd ten oosten van de huidige 150 kV lijn. In §3.5.1 van stap 2c van het plan-MER wordt aangegeven dat dit voor beide gevallen betekent dat er tussen Roeselare en Izegem een groot aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour zullen gelegen zijn (respectievelijk ca. 301 en ca. 138 nieuwe woningen). Voor het alternatief Z4 zullen in dezelfde zone "slechts" ca. 56 nieuwe woningen gelegen zijn binnen de 0,4 µT contour (bij een volledig bovengrondse aanleg), zoals aangegeven in §3.5.1 van stap 2c van het plan-MER. Het klopt dat er ook woningen gelegen zijn binnen de te versterken lijn tussen Izegem en Avelgem, het aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT-contour ten aanzien van de referentiesituatie is echter zeer beperkt in deze zone, met name ca. 26 nieuwe woningen.

Er dient op gewezen dat de effectbeoordeling werd gemaakt onafhankelijk van gemeentegrenzen. De Vlaamse Regering is bijgevolg van oordeel dat er wel degelijk

duidelijke en objectieve redenen zijn waarom niet gekozen werd voor alternatief Z1 (beide varianten).

Dit advies geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de uitbreiding van het hoogspanningsstation Izegem. Men stelt dat voor de uitbreiding geen alternatieven zijn onderzocht. De reden hiertoe is eveneens niet terug te vinden in het plan-MER. Men vraagt waarom een opschuiving naar achteren (vanuit perspectief woning bezwaarindiener) niet mogelijk is. Men stelt dat het onjuist is dat er geen woningen in de onmiddellijke omgeving te vinden zijn. De woning van de bezwaarindiener staat al zeer dicht bij het bestaande hoogspanningsstation, en zal nog dichter bij de uitbreiding komen te liggen.

De Vlaamse Regering stelt dat voor de verwezenlijking van dit hoogspanningsstation, en zijn noodzakelijke verbinding met het bestaande hoogspanningsstation in Izegem, het bundelingsprincipe wordt toegepast, zowel voor hoogspanningsstation als elektriciteitsleidingen, om een efficiënt ruimte- en materiaalgebruik te bekomen. Er kan verwezen worden naar de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP. In §6.5.2.5 wordt hierin onderbouwd dat de voorziene uitbreiding van het station enkel in zuidelijke richting mogelijk is omdat er in de andere richtingen onvoldoende ruimte is. Er kan niet meer worden geschoven verder weg van de betreffende woning. In de zuidelijke richting wordt een dergelijke verschuiving geblokkeerd door de bestaande post en naar het westen wordt deze geblokkeerd door de aanwezigheid van een andere woning en de Kortrijkstraat/Ondankstraat. In de huidige planningsfase werd geconstateerd dat de voorziene ruimte nodig is om de noodzakelijk geachte uitbreiding te kunnen realiseren, waardoor het verschuiven van de uitbreiding niet mogelijk is. In §5.5.5 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, wordt ingegaan op de wijze waarop de standaardmaatregelen, waaronder die voor het ontwerp van hoogspanningsstations van hoogspanningsstations om de impact maximaal te beperken, zijn doorvertaald in de voorliggend GRUP. Tevens kan verwezen worden naar het Plan-MER, gevoegd als bijlage V bij het GRUP, waar in §9.3.4.2 van stap 1 wordt ingegaan op de afstand van rails/velden tot woningen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

Methodiek effectenonderzoek en leemten in de kennis

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen maakt men zich zorgen om het milieu en stelt men dat de impact op mens en milieu (bijv. grondwater, flora, fauna, geluid, ...) onvoldoende onderzocht is en hier nog te veel onduidelijkheden rond bestaan.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, het plan-MER waar de mogelijke significante impact op mens en milieu grondig onderzocht is. Het milieueffectenonderzoek werd stapsgewijs uitgevoerd en de alternatieven werden op een gelijkwaardige wijze onderzocht . Voorafgaand werd in bijlage 2 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij het GRUP, nagegaan voor welke mogelijke te verwachten effecten verder onderzoek nodig is i.f.v. het GRUP. De mogelijke te verwachten effecten van huidig voorstel van de Vlaamse Regering werden als niet aanzienlijk beoordeeld.

In een MER, en zeker in een plan-MER, zijn er altijd bepaalde leemten in de kennis. Het MER brengt de huidige kennis in beeld, en dit rekening houdend met de wetenschappelijke

kennis die huidig voorhanden is. De effectenbeoordeling houdt rekening met deze leemten in de kennis, waarbij dient benadrukt te worden dat de daaraan gekoppelde onzekerheden te beperkt zijn om een invloed te hebben op de (globale) effectbeoordeling (geen wijziging in effectscores), en ook niet op de onderlinge verhoudingen tussen de onderzochte alternatieven.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat reeds van bij de startnota duidelijk was dat het elektromagnetisch veld van de hoogspanningsverbinding zou toenemen vermits een nieuwe, bovengrondse lijn zou worden gecreëerd; men is van mening dat een dergelijke nieuwe lijn, zonder gedegen milieueffectenonderzoek als onredelijk moet worden bestempeld.

Men wijst erop dat duidelijk is dat voorliggend plan potentieel aanzienlijke effecten kent voor mens en milieu, en dat hiervoor geen preventieve maatregelen voorhanden zijn of geen wettig reglementair kader bestaat om de effecten te mitigeren. Er kan dus niet met zekerheid worden gesteld dat het beoogde plan geen aanzienlijke effecten zal hebben wat betreft de volksgezondheid, de veiligheid en het milieu.

Men stelt dat uit plan-MER blijkt dat verschillende aspecten onduidelijk zijn, zonder dat hier verder bij wordt stilgestaan en zonder onderzoek of een alternatief bestaat waarvan de impact wel gekend is.

Als conclusie wordt gesteld vast dat de informatie die in de plan-MER wordt meegedeeld niet volledig is, niet volledig juist is en niet gebaseerd is op juiste toetsingsnormen. Aldus zal een gedegen systematisch wetenschappelijk onderzoek omtrent de milieueffecten cfr. het DABM niet voorhanden zijn en zal het plan-MER bij het RUP intrinsiek gebrekkig zijn.

In antwoord hierop merkt de Vlaamse regering op dat bezwaarindiener abstractie maakt van de stukken van het plandossier. In bijlage 2 van Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, werd op basis van de bouwstenen in detail nagegaan voor welke effectgroepen en/of disciplines een onderzoek in het plan-MER noodzakelijk is. Het Team Omgevingseffecten heeft deze scoping naar de relevante milieueffecten op zijn kwaliteit beoordeeld, en waar nodig bijgestuurd.

Het onderzoek in het plan-MER, zie bijlage V van het GRUP, geeft een objectieve en wetenschappelijk onderbouwde analyse weer van de mogelijk negatieve gevolgen op vlak van gezondheid, veiligheid en milieu en worden – waar noodzakelijk – milderende maatregelen voorgesteld. Hierbij wordt vertrokken van de informatie die gelet op de stand van kennis en beoordelingsmethoden beschikbaar is.

De in het plan-MER voorgestelde maatregelen zijn doorvertaald in voorliggend GRUP. Het uiteindelijke tracé is bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen.

Verder dient opgemerkt dat bij gelijk welk wetenschappelijk onderzoeksrapport er altijd leemten in de kennis zullen bestaan. Dit wordt in art. 4.2.8 van het DABM, met betrekking tot het plan-MER, ook uitdrukkelijk omschreven als "een omschrijving van de wijze waarop de evaluatie is doorgevoerd, met inbegrip van de moeilijkheden ondervonden bij het inzamelen van de vereiste gegevens, zoals technische tekortkomingen of gebrek aan kennis". Het is de verplichting van de MER-deskundige om deze leemten zoveel mogelijk

te dichten, door een grondig onderzoek. Het wegwerken van mogelijke leemten is niet altijd nodig: het voornaamste criterium waar een MER moet aan voldoen is, naast wetenschappelijke correctheid, bruikbaarheid voor de besluitvorming. Als aangenomen kan worden dat de conclusies voldoende robuust zijn in het licht van onvolledige kennis of data, dan kan het MER goedgekeurd worden. Onzekerheid is immers een intrinsiek onderdeel van de wetenschappelijke benadering. De leemten in de kennis worden duidelijk opgelijst in het plan-MER. Het gaat bijvoorbeeld omtrent de aanvaringskans van volgens, de gegevens van de Biologische Waarderingskaart,... Er valt niet in te zien op welke wijze een ander alternatief ertoe zou kunnen leiden dat er geen leemten in de kennis meer zouden zijn. Bezwaarindiener brengt een dergelijk alternatief ook niet aan.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wijzen op een onvolledige beschrijving en beoordeling van de mogelijke aanzienlijke milieueffecten; het ontwerp plan-MER erkent zelf dat de beschrijving en beoordeling onvolledig is, o.m. op vlak van effecten van magnetische velden op de gezondheid van de mens en van landbouwdieren en op vlak van psychosomatische effecten. Men hanteert verouderde toetsingskaarten, heeft geen zicht op het aanvaringsrisico voor vogels. Sommige bezwaarindieners zijn het er niet mee eens dat er leemten in de kennis zijn en dat er diverse studies beschikbaar zijn; andere bezwaarindieners menen dat het gegeven dat deze leemtes te beperkt zouden zijn om een invloed te hebben op de globale beoordeling niet onderbouwd is gezien het gebrek aan afdoende beschrijving en beoordeling van de betrokken effecten. Men stelt op dat vlak dat het parafraseren van één studie van het INBO voor de effecten op dieren geen systematische en wetenschappelijk verantwoorde analyse is zoals vereist door het DABM. Men verwijst naar de Europese MER-richtlijn die tot doel heeft een hoog beschermingsniveau te verwezenlijken in kader van milieu en ruim dient geïnterpreteerd moet worden; het MER zou hier nu niet aan voldoen. Enkele bezwaarindieners zijn van mening dat het voorzorgsprincipe daarmee niet wordt gerespecteerd vermits maatregelen ter bescherming van het milieu niet mogen worden uitgesteld omwille van onvoldoende wetenschappelijke zekerheid.

In aanvulling op vorig antwoord, verwijst de Vlaamse Regering naar §9.3.2 van de scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. Hierin wordt aangegeven dat de inhoud van het plan-MER moet afgestemd worden op de inhoud en het detailleringsniveau van het voorgenomen plan. In bijlage 2 van de Scopingnota werd op basis van de geselecteerde bouwstenen in detail nagegaan voor welke effectgroepen en/of disciplines een onderzoek in het plan-MER noodzakelijk is. Het Team Omgevingseffecten heeft deze scoping naar de relevante milieueffecten op zijn kwaliteit beoordeeld, en waar nodig bijgestuurd. Het onderzoek in het plan-MER, zie bijlage V van het GRUP, geeft een objectieve en wetenschappelijk onderbouwde analyse van de mogelijk negatieve gevolgen van het plan weer. Hierbij wordt vertrokken van de informatie die gelet op de stand van kennis en beoordelingsmethoden beschikbaar is. Uit de bezwaren is niet af te leiden welke onjuiste of verouderde toetsingsnormen/kaarten zouden zijn gebruikt, de Vlaamse Regering verduidelijkt dat in het MER gebruik is gemaakt van de meest recente toetsingsnormen of kaartmateriaal. Waar mogelijk worden nodige maatregelen geformuleerd om negatieve gevolgen te beperken of te vermijden.

Het plan-MER stelt correct vast dat er lacunes zijn, dit betekent niet dat er geen kennis voorhanden is om een milieueffectenbeschrijving uit te voeren.

Tijdens elk milieueffectenonderzoek zullen echter altijd leemten in de kennis worden vastgesteld. Bij elke leemte in de kennis wordt afgewogen of deze kan opgelost worden met een bijkomend onderzoek, dan wel kan aanvaard worden. Het wegwerken van leemten in de kennis is niet nodig wanneer de wetenschappelijke correctheid en bruikbaarheid van het MER voor de besluitvorming kan voldoen. De uitgevoerde effectenbeoordeling houdt rekening met deze leemten in de kennis, waarbij dient benadrukt te worden dat de daaraan gekoppelde onzekerheden te beperkt zijn om een invloed te hebben op de (globale) effectbeoordeling (geen wijziging in effectscores), en ook niet op de onderlinge verhoudingen tussen de alternatieven. Deze afweging werd gemaakt door het Team Omgevingseffecten. O.a. in functie van mogelijke effecten op gezondheid van mens en mogelijke effecten op landbouw (infrastructuur, technologie, dieren en gewassen) werd nagegaan welke wetenschappelijk onderbouwde kennis beschikbaar was in wetenschappelijke literatuur of werd advies ingewonnen bij experten ter zake. Zo werden de gegevens uit de BWK, waar relevant, aangevuld op basis van recente orthofoto's en een globaal verkennend terreinbezoek rekening gehouden met een gewijzigde biologische waarde. Er kan geen discussie bestaan over het feit dat een oorzakelijk verband tussen magnetische velden en leukemie of andere langetermijneffecten niet is aangetoond, maar er is doorheen het planproces rekening gehouden met het voorzorgsbeginsel, waarbij voor de berekening van de EMF-velden is uitgegaan van een realistische worst-case benadering. In alle stappen van de milieubeoordeling werd hiermee rekening gehouden door het aantal (nieuwe) woningen binnen de 0,4 µT contour weer te geven. De mogelijke effecten van elektromagnetische velden op de mens staan beschreven onder §9.3.1 van stap 1 van het plan-MER. In de verschillende stappen werd telkens het aanvaringsrisico voor vogels beschreven en beoordeeld binnen de discipline biodiversiteit.

Wat betreft gezondheid is de focus op de 0,4 µT contour bij jaargemiddelde belasting is volgens experts een gerechtvaardigde benadering op basis van wetenschappelijk onderbouwd onderzoek. Wat betreft landbouw wordt verwezen naar stap 1, waar het effect van elektromagnetische velden op landbouw, veehouderij en dieren werd besproken onder §7.3.1.

Voor de leemten die ook bevestigd worden in de literatuur als een leemte, werd tijdens het planproces geoordeeld dat de conclusies in het MER voldoende robuust zijn in het licht van onvolledige kennis of data. Onzekerheid is immers een intrinsiek onderdeel van een wetenschappelijke benadering.

Het MER is een informatief, beslissingsondersteunend document waarmee de Vlaamse Regering rekening moet houden bij het nemen van een beslissing.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de mening geuit dat de kwetsbaarheidsanalyse onvolledig is en dat nadelen geminimaliseerd worden. Men stelt dat in geval van tracé naast de woning en zeker de locatie van het opstijgpunt er diverse alternatieven verder van de woonwijk mogelijk zijn.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar de methodiek zoals bepaald in bijlage 2 van scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. Het Team Omgevingseffecten heeft deze scoping naar de relevante milieueffecten op zijn kwaliteit beoordeeld, en waar nodig bijgestuurd. De kwetsbaarheidsanalyse in stap 1 is uitgevoerd conform deze methodiek. De

kwetsbaarheidsanalyse is een macroanalyse die toelaat om specifieke kwetsbaarheden in globaliteit te detecteren, en had tot doel na te gaan of in bepaalde corridors of onderzoeksgebieden specifieke kwetsbaarheden al in absolute mate kunnen leiden tot aanzienlijk negatieve effecten. Alle (positieve en) negatieve effecten werden op macroniveau in beeld gebracht. Wanneer bijkomend onderzoek nodig is om de aanzienlijkheid van een effect in te schatten, werd dit verder meegenomen naar de volgende stappen van het milieueffectenonderzoek, van een minimalisatie is hierdoor geen sprake. Daarnaast werden in stap 1 oplossingen voorgesteld om de gedetecteerde of vermoedde negatieve effecten te vermijden en/of te beperken, zodat hiermee kon rekening gehouden worden in de volgende stappen van het milieueffectenonderzoek. Hiermee werd in stap 2a in de mate van het mogelijke bij het uittekenen van lijntracés per corridor rekening gehouden. Gezien er soms vanuit verschillende disciplines tegenstrijdige oplossingen werden voorgesteld, kon niet altijd ten volle met deze voorgestelde oplossingen rekening gehouden worden. De Vlaamse Regering wijst op het feit dat het omwille van de zeer verspreide bebouwing in Vlaanderen niet mogelijk was om een tracé te ontwikkelen zonder in de nabijheid van woningen te komen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op stap 2b van het MER. Men stelt dat onduidelijk is waarom in stap 2b een aantal werktracés worden uitgesloten of zelfs niet eens worden samengesteld. Bij het bepalen van de werktracés werden een aantal varianten op het grondgebied van Zedelgem zeer rudimentair onderzocht. Een meer uitgebreid ondergronds tracé op het grondgebied van Zedelgem werd niet als werktracé opgenomen. De reden daarvoor lijkt slechts te zijn dat het huidige voorstel als voordeel heeft dat er dan elders anders nog ruimte over is om via een tweede ondergronds tracé in een andere zone de impact op een kwetsbare zone te beperken. Voor wat betreft een eventueel ondergronds tracé langsheen lijn 9Aa wordt louter gesteld dat er geen bestaande masten vervangen moeten worden, zodat een ondergronds tracé op deze locatie en binnen de variant met een ondergronds traject ter hoogte van de Moubekevallei, niet werd onderzocht. Of het loutere gegeven dat de bestaande masten niet moeten worden vervangen, opweegt tegen het nochtans cruciale aspect gezondheid, is dan ook de vraag. Men is van mening dat onduidelijk is hoe de werktracés zich verhouden ten aanzien van het weerhouden alternatief waarvan reeds werd vastgesteld dat de milieueffecten overwegend het kleinst zijn. De gemeente concludeert dat een aantal mogelijke werktracés, die potentieel minder nieuwe woningen zouden raken, niet werden onderworpen aan een globale milieueffectbeoordeling in stap 2c. Men verwijst daarnaast naar het onderzoek in stap 2d of bepaalde alternatieve lijntracés voor bv. lijntracé 10Ca kunnen leiden tot andere milieueffecten, echter dit is gebeurd zonder dat het onderliggende lijntracé O10a of het bovenliggende lijntracé 9Aa wordt herbekeken in functie van het alternatieve lijntracé. Een globale beoordeling van de effecten op 'Mens-Gezondheid' is in deze stap dan ook niet meer mogelijk. Nochtans blijkt uit het gevoerde onderzoek in deze stap van het ontwerp-MER dat er wel degelijk mogelijks bovengrondse en ondergrondse varianten zouden kunnen zijn die de impact op 'Mens-Gezondheid' aanzienlijk kunnen beperken.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering in eerste instantie naar de vigerende regelgeving, waarbij enkel de redelijke alternatieven moeten worden onderzocht. De redelijkheid van een alternatief wordt in de eerste plaats bepaald door de plandoelstellingen. Tevens is daarbij rekening gehouden met het beslist beleid, in het

bijzonder met het richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). Zowel de plandoelstellingen als het RSV stellen het principe voorop om nieuwe hoogspanningslijnen zoveel als mogelijk te bundelen met de bestaande infrastructuur (waaronder reeds bestaande hoogspanningslijnen). Dit ruimtelijk beleid wordt voornamelijk ingegeven door het principe van efficiënt ruimtegebruik, alsook het stand-still-principe voor de lengte van het bovengrondse hoogspanningsnet. Hierbij moeten bestaande lijnen worden versterkt, herbenut en gebundeld. Het bestaande tracé op grondgebied van Zedelgem, ten noorden van de Diksmuidse Heirweg (met name ter hoogte van lijntracé 9Aa) komt hierbij in aanmerking om te versterken. Een nieuw (bovengronds of ondergronds) tracé in deze zone is dan ook regelrecht in strijd met het beslist beleid. Een dergelijk alternatief kan niet als redelijk worden beschouwd.

Gezien het aantal lijntracés (zie stap 2a) en bijgevolg het aantal mogelijke combinaties om te komen tot een volwaardige tracé van de mogelijke aanlandingslocaties tot het eindpunt in Avelgem zeer groot is, heeft het planteam er voor gekozen om een aantal werktracés samen te stellen, en dit met het oog op een gestructureerde aanpak van het verder onderzoek. De methodiek hiervoor staat beschreven in §1 van stap 2b van het effectenonderzoek (gevoegd als Bijlage V bij het GRUP). Voor de 380 kV verbinding komt het er op neer dat er rekening gehouden werd met de referentietechnologie, de milieubeoordeling van de individuele lijntracés in stap 2a van het plan-MER, een aantal globale principes (vb. bovengrondse verbindingen zo recht mogelijk ontwikkelen) en de ruimtelijke principes uit het RSV. Voor wat betreft de zone Zedelgem werden er in §3.1.2 van stap 2b voor de variant via de Moubekevallei twee mogelijkheden onderzocht om een ondergronds tracé te integreren. Bij de tweede variant wordt duidelijk aangegeven dat de milieueffecten van het versterken van het noordelijk deel van lijntracé 10Ca minimaal zijn en dat er dus geen significante nadelen zijn ten opzichte van de eerste bestudeerde variant waarbij het ondergrondse deel start ter hoogte van de Diksmuidse Heirweg (m.u.v. het feit dat meer nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour zullen gelegen zijn). Dit blijkt ook uit de vergelijking van lijntracé O10b met het gekozen werktracé in stap 2d van het plan-MER (zie §4.1.1).

Op de vraag hoe de werktracés zich verhouden ten aanzien van het weerhouden alternatief, verwijst de Vlaamse Regering naar stap 2c van het plan-MER. Daar worden alle effecten van de werktracés eerst beschreven per discipline. In §3.12 worden deze dan samengevat in een eindconclusie waaruit inderdaad blijkt dat voor de zone De Spie tot in Avelgem er 4 werktracés zijn met globaal gezien de minste milieueffecten. Deze eindconclusies dienden, o.b.v. de vergelijkingen in stap 2d, niet meer bijgesteld te worden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de matrix gehekeld waar de resultaten van de onderzoeken op de diverse werktracés met kleurcodes wordt weergegeven; men is van mening dat de criteria op zo'n manier zijn gekozen dat de politieke keuze verantwoord wordt, eerder dan een feitelijke beoordeling op basis van de goede ruimtelijke ordening. Bezwaarindiener wijst op het ontbreken van criteria als 'schending van de open ruimte' of 'bundelingsprincipe', waarbij het cross country tracégedeelte in Lendelede rood zou scoren. Men wijst erop dat landbouwbedrijven een uitdrukkelijke plaats krijgen in de tabel, maar andere bedrijven niet.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar het gegeven dat de matrix waar de resultaten van het milieueffectenonderzoek gevisualiseerd worden door middel van kleurcodes wel degelijk gebaseerd is op de resultaten van het eerder gevoerde onderzoek

(zie stap 2c van het plan-MER, dat als bijlage V bij het GRUP werd gevoegd). De matrix vat de belangrijkste conclusies samen, voor de nodige uitleg dient deze samen gelezen te worden met de uitgeschreven effectbeoordelingen in stap 2c. De kleurcodes zijn enerzijds gebaseerd op de effectbeoordeling zelf (positief versus negatief) en zijn anderzijds opgebouwd op basis van de onderlinge vergelijking tussen de verschillende werktracés (vb. de rode kleur bij het werktracé Koksijde bij het criterium "aantal km nieuw bovengronds door gebied met hoge belevingswaarde" betekent niet dat het effect voor het werktracé Koksijde als aanzienlijk negatief (score -3) werd beoordeeld, maar dat het effect significant negatiever is ten opzichte van de andere werktracés (met een significant kleiner aantal km in een dergelijke zone)). Gezien dit tot verwarring heeft geleid, werd dit naar aanleiding van dit bezwaar verduidelijkt in §3.12.2 van stap 2c van het plan-MER. De beoordeling houdt echter met meer aspecten rekening dan enkel de goede ruimtelijke ordening. Het criterium "schending van de open ruimte" waarnaar de bezwaarindiener verwijst, zit grotendeels vervat in het criterium "aantal kilometer nieuw bovengronds tracé door een gebied met een hoge belevingswaarde" en deels ook in het criterium "aantal kilometer nieuwe bovengrondse lijn dat cross country moet aangelegd worden". Het criterium "bundelingsprincipe" zit vervat in het criterium "ruimtelijke structuur" en zelfs onrechtstreeks ook nog eens in het criterium "aantal kilometer nieuwe bovengrondse lijn dat cross country moet aangelegd worden" (want voor de meeste werktracés geldt dat hoe meer kilometer cross country moet aangelegd worden, hoe minder dat er kan gebundeld worden). Verder wijst de Vlaamse Regering op het gegeven dat dit beoordelingen zijn voor het volledige werktracé (in dit geval van hoogspanningsstation De Spie tot in hoogspanningsstation Avelgem) en niet voor een deel van het tracé. Het is bijgevolg niet zo dat indien een bepaalde zone van het werktracé negatief scoort, het werktracé in zijn algemeenheid daarom negatief scoort.

Verder wijst de Vlaamse Regering op het gegeven dat er in deze matrix wel degelijk rekening gehouden is met de impact op bedrijven, gezien dit vervat zit in het criterium "ruimtegebruik". Doorheen de verschillende stappen van het milieuonderzoek werd rekening gehouden met de mogelijke impact op bestaande (en toekomstige) bedrijvigheid. Er wordt hiervoor telkens verwezen naar de bespreking van de effectgroep "ruimtegebruik en gebruikskwaliteit" (zie §7.3.1 in stap 1, §6.5.4 en §6.5.5 van stap 2a, §3.4.1 van stap 2c en §10 van stap 3).

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het MER geen evenwichtige vergelijking bevat van alle opties, waaruit dan op een objectief onderbouwde wijze de beste keuze volgt. Bezwaarindiener geeft als voorbeeld hiervan dat bij negatieve effecten bij het finaal gekozen tracé vaak gewezen wordt op milderende of compenserende maatregelen waar mogelijk, terwijl dit niet gebeurt bij de niet-weerhouden alternatieven.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage V bij het GRUP, het Plan-MER. In elke stap van het milieueffectenonderzoek wordt per discipline en per alternatief aangegeven wat de oplossingen zijn om negatieve effecten bij de verdere uitwerking van het planvoornemen te vermijden en/of te beperken. Dit is tevens gebeurd voor de alternatieven die niet werden doorvertaald in het GRUP (zowel in stap1, stap 2a als stap 2c). In stap 3 werd het gekozen alternatief onder andere op basis hiervan geoptimaliseerd. Indien nodig werden nog bijkomende milderende maatregelen voorgesteld.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat het oorspronkelijk opstijgpunt Izegem-noord ten noorden van de bedrijvenzone was gelegen. Men stelt pas in stap 3 vast dat een ondergrondse aanleg niet mogelijk is ter hoogte van locatie S16A1. Door de verplaatsing van dit opstijgpunt naar het zuiden verandert de impact van het tracé Z4, met name gezien de aanwezigheid van een groot aantal werknemers. Men stelt dat het verplaatsen van het opstijgpunt niet beschouwd kan worden als een optimalisatie en dus niet kan gebeuren zonder een grondige afweging van de impact van het geoptimaliseerde Z4 ten opzichte van andere trajecten. Als het op een bepaalde plek onmogelijk is, omwille van technische redenen, ondergronds te gaan, dan heeft dit een grote impact op de beoordeling van de tracékeuze en dan zou men in principe de voorgaande stappen opnieuw moeten uitvoeren (bv. tellen hoeveel huizen er in de zone zitten en dit opnieuw vergelijken met de alternatieven). Dit is niet gebeurd. Men is niet akkoord met de stelling dat er door de wijziging van S16a1 naar S16a1opt quasi geen impact is. Men wijst er bovendien op dat het nieuwe opstijgpunt niet onderworpen is aan een grondige analyse vermits niet alle effectgroepen zijn onderzocht. Bezwaarindiener stelt dat door de late aanpassing van het tracé de analyse in het MER niet meer geldig is. Een bezwaarindiener wijst erop dat door deze wijziging er nog meer redenen zijn om een strakke bovengrondse bundeling met de E403 verder te volgen in plaats van een duur ondergronds tracé, nl. de bomenrijen worden niet meer gekruist als men gewoon verder de bundeling met de E403 volgt van lijntracé 16 naar 17 net langs de E403 (minder knikken en een vloeiender lijn), ook zijn geen hogere pylonen meer nodig om de bestaande 150kV lijn tussen Izegem en Roeselare te overbruggen.

In een bezwaarschrift wordt ingegaan op het argument dat de bovengrondse alternatieve lijntracés in corridor 16 kruisen met 2 bomenrijen. Door de wijziging na de plenaire vergadering, waarbij lijntracé 16 is opgeschoven richting de E403, is de analyse in het MER in stap 2d niet meer correct.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse regering naar het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP. Bij het bepalen en beoordelen van de tracés werd steeds rekening gehouden met de technische randvoorwaarden (o.m. benodigde onbebouwde ruimte). Zo werden op basis van de resultaten van stap 1 van het plan-MER effectieve lijntracés uitgewerkt. Hierbij werd, voor de ondergrondse verbindingen, reeds nagegaan, op basis van de gegevens die toen beschikbaar waren, waar dit technisch al dan niet mogelijk zou zijn. Doordat de milieueffectbeoordeling echter op een getrapte wijze is opgevat, verschilt de diepgang tussen stap 1, stap 2 en stap 3 . Met elke stap wordt immers een concreter plan in beeld gebracht. Het is in die context dat er pas in stap 3 is vastgesteld dat voor het werktracé E403_M_Z4_OnderZuid door een combinatie van factoren, zoals onvoldoende onbebouwde en vrije ruimte voor aanleg in 4 circuits, specifieke bodemcondities en niveauverschillen die sleufloze aanleg niet toelaten en de lange periode van ontoegankelijkheid van een bedrijventerrein en/of ziekenhuis, zoals omstandig omschreven in §4.4.6 van de Toelichtingsnota, onmogelijk blijkt om een technisch uitvoerbaar ondergrondse aanleg te garanderen in de zone tussen het oorspronkelijk opstijgpunt en het geoptimaliseerde opstijgpunt. Hierop wordt in voorliggend besluit dieper ingegaan bij de bespreking van de adviezen, bezwaren en opmerkingen over het tracé en de alternatieven. De gevolgen van deze optimalisatie werd onderzocht op de relevante effecten in stap 3 van het Plan-MER (beoordeling van de opstijgpunten onder elke relevante discipline, zoals §6.5, §7.4, ...). De beoordeling van het gekozen geoptimaliseerd

tracé in stap 3 wijzigt slechts in beperkte zin de beoordeling van het gekozen werktracé uit stap 2c; in die zin kan de optimalisatie van het opstijgpunt en een korter ondergronds tracé ter hoogte van Izegem wel degelijk als minimaal beschouwd worden en wordt een herevaluatie van stap 2c niet noodzakelijk geacht.

De Vlaamse regering gaat niet akkoord met de stelling dat de verplaatsing van het opstijgpunt de impact t.a.v. een groot aantal werknemers wijzigt. De Vlaamse Regering verwijst naar het feit dat de milieubeoordeling voor de discipline gezondheid is gebaseerd op het voorzorgsprincipe, dat aanbeveelt om zo weinig mogelijk situaties te creëren waar er langdurige blootstelling is aan magneetvelden van meer dan 0.4 µT, zoals ook vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden (zie §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP). Werken onder hoogspanningslijnen wordt volgens de definities in het Convenant, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium (https://omgeving.vlaanderen.be/sites/default/files/2023-10/convenant_ELF_web.pdf) niet beschouwd als langdurige blootstelling. Die wordt door de Vlaamse regering immers gedefinieerd als: 'een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0.4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag'. De impact t.a.v. gezondheid wijzigt bijgevolg niet significant door het verplaatsen van het opstijgpunt.

De Vlaamse Regering bevestigt dat het lijntracé 16Aa kruist met twee bomenrijen. Dit werd zo beschreven en beoordeeld in stap 2a van het plan-MER. Na de plenaire vergadering werd een optimalisatie doorgevoerd, waarbij ten noorden van de N36 een strakkere bundeling met de N36 kon aangehouden worden. Hierdoor werd de kruising met de twee bomenrijen vermeden. Gezien er in stap 2d geen alternatieven waren voor lijntracé 16Aa werd dit lijntracé niet behandeld in deze stap. De stelling dat de analyse in stap 2d niet correct zou zijn klopt bijgevolg niet.

Ten zuiden van de N36 wordt een ondergrondse verbinding voorzien. In het bezwaar wordt gepleit om in die zone een bovengrondse verbinding te voorzien met een strakke bundeling met de E403 om bomenrijen te ontzien. De Vlaamse Regering antwoordt dat een strakke bundeling met een bovengrondse verbinding niet mogelijk is in deze zone, rekening houdend met het voorzorgsbeginsel en het voorkomen van een kinderopvang langs de E403. Dit betekent dat een bovengronds tracé met dezelfde bomenrijen zou kruisen als het ondergronds tracé in die zone. In het voorstel van de Vlaamse Regering zijn geen hoge masten nodig voor een kruising met de 150 kV lijn tussen Roeselare en Izegem, gezien hier een ondergrondse verbinding wordt voorzien. Mocht hier een bovengrondse verbinding voorzien worden, dan zouden inderdaad plaatselijk wel hogere pylonen noodzakelijk zijn voor de kruising van het 150 kV tracé.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de onderbouwing van bepaalde conclusies omtrent te verwaarloosbare of minimale impact in het MER onvoldoende is. Men is van mening dat zonder verdere uitleg het geen objectieve of analytische beoordeling betreft. Een andere bezwaarindiener stelt het werken met scores in vraag. Het is niet duidelijk hoe een bepaalde score tot stand komt.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage 2 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waar per planonderdeel en per discipline voor de relevante effectgroepen een methodiek effectvoorspelling en -beoordeling is opgenomen.

In §9.3.8 van de Scopingnota wordt uitleg gegeven omtrent het werken met scores voor een effectbeoordeling. In de beschrijvingen van mogelijke effecten in stappen 1, 2a, 2c en 2d van het plan-MER (bijlage V van het GRUP) wordt ook telkens aangegeven waarom een effect beperkt negatief of verwaarloosbaar is. Dit behoeft geen uitgebreide tekst te zijn om als objectief en analytisch in aanmerking te komen. De methodiek werd consequent toegepast. In de bezwaarschriften wordt door de bezwaarindieners evenwel niet verduidelijkt welke conclusies niet duidelijk genoeg zouden zijn, het laat de Vlaamse Regering daarom niet toe om deze nader te bekijken en verder te verduidelijken als nodig zou zijn.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het MER niet steeds op dezelfde, neutrale wijze de verschillende tracés op hun impact vergelijkt. Bezwaarindiener geeft als voorbeeld hiervan dat de ene keer 'een oude hoeve binnen industriële bestemming' wordt gebruikt, maar wanneer het over de onmogelijkheid van afbraak gaat 'bestaande bedrijfsgebouwen en woningen'. Een ander voorbeeld is dat bij tracé Z4 de bestaande hoogspanningslijnen worden gebruikt om de keuze voor Z4 te verdedigen, met als argument dat de omgeving toch al visueel geïmpacteerd is, waar bij Z1alt de bestaande hoogspanningslijnen worden gebruikt om niet voor Z1 te kiezen omdat er anders te veel hoogspanningslijnen op een relatief kleine oppervlakte zullen staan ten opzichte van de huidige situatie. Men is van mening dat Z4 en Z1 wat betreft ruimtelijke principes en het argument woningen binnen de 0,4µT-contour niet op dezelfde lijn worden behandeld in het MER.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, het plan-MER. In het plan-MER worden de milieueffecten van elk alternatief onderzocht, het plan-MER is een beslissingsondersteunend instrument, en maakt derhalve geen keuzes. Wat betreft de zuidelijke variant Z4 (horende bij het hoofdalternatief via de E403), wordt in het plan-MER bij de beschrijving van de effecten ten aanzien van het landschapsbeeld en de mogelijke visuele impact voor omwonenden inderdaad gesteld dat er in bepaalde zones reeds een verstoring aanwezig is (vooral het zuidelijk deel van corridor 15 en corridor 16, zie §6.3.6.2 en §7.2.7 van stap 1 van het plan-MER). Wat betreft Z1 en Z1alt wordt gesteld dat de bestaande 150 kV lijn binnen corridor 13 en 14 voor verstoring zorgen (zie §6.3.6.2 en §7.2.7 van stap 1 van het plan-MER). Bij Z4 zal de aanleg van een nieuwe hoogspanningslijn voor een bijkomende verstoring zorgen. Ook bij Z1alt zal er een bijkomende verstoring zijn, gezien er na de aanleg van de 380 kV verbinding 2 hoogspanningslijnen op korte afstand van elkaar zullen aanwezig zijn.

Verder verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat de effecten op het landschapsbeeld en/of de visuele verstoring voor omwonenden niet doorslaggevend geweest is in de keuze voor een bepaald alternatief. De Vlaamse Regering heeft gekozen voor het tracé met globaal de minste milieueffecten en het minst aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT-contour. Met name in §6.8.4.1 van stap 2a wordt een analyse gemaakt van het aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour. Ook binnen §3.5.1 van stap 2c wordt weergegeven hoeveel nieuwe woningen er binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn binnen de verschillende zuidelijke varianten. De Vlaamse Regering wijst daarnaast op het feit dat er voor alternatief Z1 twee varianten onderzocht zijn, met name een eerste variant waarbij het huidige tracé op dezelfde plaats herbenut wordt en een tweede variant waarbij de huidige 150 kV behouden blijft en een nieuwe bovengrondse 380 kV verbinding wordt gerealiseerd ten oosten van de huidige 150 kV lijn. Zoals omschreven in §3.5.1 van stap

2c van het MER, betekent dit in beide gevallen dat er tussen Roeselare en Izegem een groot aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT-contour zullen gelegen zijn (nl. respectievelijk ca. 301 en ca. 138 nieuwe woningen). Voor het alternatief Z4 zullen in dezelfde zone "slechts" ca. 56 nieuwe woningen gelegen zijn binnen de 0,4 µT contour (bij een volledig bovengrondse aanleg). De Vlaamse Regering is bijgevolg van oordeel dat de beoordeling van de verschillende tracés wel degelijk objectief is uitgevoerd, en dat er duidelijke redenen zijn waarom niet gekozen werd voor alternatief Z1 (beide varianten).

In antwoord op het gebruik van terminologie in de plan-MER van een oude hoeve ter hoogte van het opstijgpunt S16a1 wordt deze vervolgens correct als woning benoemd in de Toelichtingsnota, net als het gegeven van de noodzaak van een afbraak. Ook de oude hoeve wordt op basis van de datalaag 2022 als woning beschouwd. Hiermee werd correct rekening gehouden bij de beoordeling in §3.4.1 van stap 2c van het plan-MER. De verwijzing in de Toelichtingsnota (Bijlage III bij het GRUP) rond 'afbraak van bedrijfsgebouwen en woningen' slaat op de gevolgen voor de volledige te doorkruisen bedrijvenzone inzake ruimte-inname ingeval een ondergrondse hoogspanningsverbinding zou voorzien moeten worden, welke meer dan de oude hoeve (woning) zal inhouden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de doorgevoerde aanpassingen ter hoogte van het bedrijventerrein in Izegem, tussen de fase plenaire vergadering en de fase voorlopige vaststelling. Men wijst erop dat een evenwichtige beoordeling ontbreekt, vermits enkel de voordelen naar voor worden geschoven maar de nadelen voor het bedrijf Skyline, die volgens bezwaarindiener zeer groot zijn, ontbreken.

In antwoord hierop erkent de Vlaamse Regering dat er tussen de fase van het voorontwerp GRUP en het ontwerp GRUP een planwijziging werd doorgevoerd in de zone tussen het kanaal Roeselare-Leie en de N36, hetgeen omschreven is in §4.4.6 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP. Het verschil in milieueffecten werd besproken onder §21.5.2 van stap 3 van het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP). Hierbij werd de gewijzigde impact op bedrijvigheid wel degelijk besproken. Bij deze evaluatie wordt nagegaan hoe het plan een effect kan hebben op de functie bedrijvigheid, niet het effect op elk individueel bedrijf. De conclusie met betrekking tot bedrijvigheid is dat er door de planaanpassing over een kortere afstand een bedrijvenzone wordt gekruist en dat die tevens meer op de rand wordt gekruist, waardoor de omvang van het effect ten aanzien van bedrijvigheid lager zal zijn door het doorvoeren van de planaanpassing. Als nadeel wordt vermeld dat door de planaanpassing 1 bedrijf overspannen wordt. Er kan dus bezwaarlijk gesproken worden over het ontbreken van een evenwichtige beoordeling.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat er voor wat betreft het tracé in Izegem geen afweging is gebeurd tussen ondergronds gaan ten noorden of ten zuiden van de N36, hoewel er volgens de ruimtelijke principes uit de scopingnota meer redenen zijn om ondergronds te gaan ten noorden van de N36 dan ten zuiden.

In antwoord hierop stelt de Vlaamse Regering dat een ondergrondse aanleg ten noorden van de N36 wel degelijk onderzocht werd. Er wordt hiervoor verwezen naar het noordelijk

deel van lijntracé O16a. Bij de verdere detaillering bij het begin van stap 3 van het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, werd echter duidelijk dat een ondergrondse aanleg in die zone technisch niet mogelijk is, waardoor een optimalisatie werd doorgevoerd (zie §3). Ook een ondergronds tracé ten zuiden van de N36 werd onderzocht, er wordt hiervoor verwezen naar het zuidelijke deel van lijntracé O16a en lijntracé O20a.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op het verschil tussen de feitelijke en juridische referentiesituatie voor de corridors 21, 24, 26, 29, 30, 31, 33 en 52. Men stelt dat dit een juridische analyse is, waar eigenlijk ook een afstemming op planologisch niveau nodig is voor een correcte analyse; deze ontbreekt in voorliggend MER.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar §9.3.5 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. In de Scopingnota wordt aangegeven dat de referentiesituatie voor het plan-MER de toestand betreft van het studiegebied waarnaar gerefereerd wordt in functie van de effectinschatting. Er wordt verduidelijkt dat in het plan-MER, indien er een verschil is tussen de juridische bestemming van het studiegebied en de feitelijke (vergunde of vergund geachte) invulling ervan op terrein, zal gewerkt worden met twee referentietoestanden: een feitelijke referentiesituatie gebaseerd op de feitelijke situatie op het terrein en een juridische referentiesituatie gebaseerd op de mogelijkheden van het terrein volgens de geldende planologische bestemming. Gezien het planniveau (herbestemming en/of overdruk) moet er in eerste instantie nadruk gelegd worden op de juridische referentie. Waar de feitelijke toestand verschilt van de juridische en een kwetsbaardere toestand inhoudt, werd deze eveneens gebruikt worden als een tweede referentiesituatie in het milieueffectenonderzoek. De term 'juridische referentiesituatie' omvat in deze de planologische toets. In bijlage 2 bij de Scopingnota wordt aangegeven in welke gevallen het relevant kan zijn zowel een toetsing te doen ten opzichte van de feitelijke als de juridische referentiesituatie. Voor de feitelijke referentiesituatie wordt uitgegaan van de huidige situatie inclusief duidelijk gekende ontwikkelingen die zich de komende (5-tal) jaren zullen voordoen, waaronder vb. de reeds vergunde maar nog niet gerealiseerde windturbines binnen het studiegebied of het ontwikkelen van momenteel nog niet ingevulde woonzones, zones voor bedrijvigheid, … De Vlaamse Regering besluit hieruit dat de planologische toets wel degelijk is doorgevoerd in het MER, en dit op een correcte wijze.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het evident is dat de ruimtelijke impact van de geplande hoogspanningslijnen op planniveau volledig dient te worden onderzocht, zodat ook op planniveau de nodige maatregelen kunnen worden genomen om – bijvoorbeeld – een afdoende visuele buffering mogelijk te maken. Er moet worden vastgesteld dat verschillende noodzakelijke onderdelen voor de uitvoering van het projectgedreven RUP bewust buiten de scope van het ruimtelijk uitvoeringsplan worden gehouden, zoals het type mast, de exacte locatie van de mast, de hoogte van de lijn,... , hetgeen wordt doorgeschoven naar een volgende fase. Deze elementen dienen redelijkerwijze op planniveau te worden bepaald. Het is immers nogal evident dat deze elementen mede bepalend zijn voor de impact die de hoogspanningslijnen op hun

omgeving zullen hebben. De beoordeling van de milieueffecten voor minstens de effectengroepen gezondheid, veiligheid, impact op vogels en landschap en geluid kan zonder deze gegevens niet voldoende zorgvuldig gebeuren, tenzij kan gemotiveerd worden dat met een worst-case scenario is gewerkt; anderen vermoeden dat meer details reeds gekend zijn en aan de basis liggen van het onderzoek, maar nog niet bekend gemaakt worden / verankerd worden in het GRUP. Men wijst erop dat dergelijke onderzoeken niet kunnen doorgeschoven worden naar het projectniveau aangezien op dat moment het tracé wel al definitief vastligt. Men verwijst naar het plan-MER zelf, waar wordt erkend dat het niet bekend zijn van de masttypes ervoor zorgt dat geen volledige en correcte beoordeling kan gebeuren.

In antwoord hierop wenst de Vlaamse regering erop te wijzen dat het GRUP als doel heeft een planologisch kader te bieden, waarbij op basis van de typevoorschriften o.a. een overdruk voor hoogspanningsleiding wordt aangebracht op de onderliggende bestemmingsplannen. Het GRUP legt het tracé van de Ventilus-verbinding vast op basis van een milieueffectbeoordeling waarin verschillende alternatieven werden onderzocht. Op planniveau is daartoe een plan-MER (Bijlage V bij het GRUP) opgemaakt. Het Algemeen Richtlijnensysteem van het Team Omgevingseffecten stelt dat de beoordeling qua detailniveau niet verder kan gaan dan wat mogelijk en verdedigbaar is gelet op de mate van detail waarin het initiatief zelf is uitgewerkt en de beslissing die het initiatief moet ondersteunen. Dit stemt overeen met §9.3.2 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. Hierin wordt aangegeven dat de inhoud van het plan-MER moet afgestemd worden op de inhoud en het detailleringsniveau van het voorgenomen plan. De afbakening van de diepgang van het onderzoek in de plan-MER ten opzichte van het verder/later onderzoek op projectniveau is hierbij een belangrijke opgave. Op het planniveau is het ontwerp van een project zelden volledig gekend en zijn de uitvoeringsdetails van een project nog minder goed gekend. De diepgang op planniveau moet toereikend genoeg zijn om op projectniveau niet te worden geconfronteerd met onvoorzien grote en op het projectniveau onvoldoende te milderen effecten. In bijlage 2 van scopingnota 3 werd op basis van de bouwstenen in detail nagegaan voor welke effectgroepen en/of disciplines een onderzoek in het plan-MER noodzakelijk is. Het Team Omgevingseffecten heeft deze scoping naar de relevante milieueffecten op zijn kwaliteit beoordeeld en ging akkoord met de conclusies in deze bijlage.

In het plan-MER is rekening is dus rekening gehouden met de standaard configuratie, zoals opgenomen in de Scopingnota. De hoogte van de masten, de locaties van de masten of de precieze hoogte van de geleiders is niet bepalend voor de tracékeuze, de richting van het lijnverloop en de locaties waar de verbinding ondergronds moet worden gebracht. De effecten die uit het latere milieueffectenonderzoek op projectniveau naar voor komen, zullen niet van dien aard zijn dat ze geleid zouden hebben tot een andere besluitvorming op planniveau indien ze in het milieuonderzoek op planniveau reeds gekend geweest zouden zijn. Voormelde aanpak strookt met de richtlijnen uit het Algemeen Richtlijnensysteem van het Team Omgevingseffecten waarin een getrapte besluitvorming wordt aanvaard, mits de effecten die uit het latere milieueffectenonderzoek op projectniveau naar voor komen, niet van dien aard mogen zijn dat ze geleid zouden hebben tot een andere besluitvorming op planniveau indien ze in het milieuonderzoek op planniveau reeds gekend geweest zouden zijn. Dat is te dezen het geval.

Specifiek voor wat de berekening van de grootte van het magnetisch veld bij (nieuwe) bovengrondse en ondergrondse hoogspanningsverbindingen betreft, wordt verwezen naar de Toelichtingsnota (Bijlage III bij het GRUP), waar in §5.5.2 is verduidelijkt dat hiervoor o.a. gebruik wordt gemaakt van de standaard configuratie zoals opgenomen in de Scopingnota. Deze zijn ingevoerd in het rekenmodel om de blootstelling aan magnetische

velden van hoogspanningsverbindingen te berekenen via een realistische worst case-benadering.

De Vlaamse Regering is van oordeel dat de milieueffecten op planniveau voldoende in beeld werden gebracht. De aanduiding van o.a. de mastlocaties, hoogtes van de masten en hoogtes van de geleiders op planniveau, alsook een concrete uitwerking van de visuele/landschappelijke buffering wordt bijgevolg niet nodig geacht.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van het GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen vragen zich af of de natuur meer waard is dan een mensenleven. Men vraagt waarom in het plan-MER de mens maar één aspect is naast de natuur. Men vraagt zich af waarom landschap en natuur in de Moubekevallei meer doorwegen voor een ondergronds tracé dan de visuele en gezondheidsimpact in Izegem en Lendelede. In een ander bezwaarschrift wordt gesteld dat het niet logisch is om wel ondergronds te gaan in het eerste deel van het tracé omwille van vogels, maar ter hoogte van het natuurgebied De Kwetshage een bestaande lijn te verzwaren, terwijl voor de realisatie van dit natuurgebied andere zaken moesten wijken. Vogels worden belangrijker geacht dan de gezondheid van mensen.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar art. 4.2.8. §1bis van het DABM. In een plan-MER worden de mogelijke aanzienlijke effecten van een plan beschreven en beoordeeld, in voorkomend geval, op de gezondheid en veiligheid van de mens, de ruimtelijke ordening, de biodiversiteit, de bodem, het water,... In bijlage V van het GRUP, het plan-MER wordt bijgevolg in diverse disciplines en hierin geselecteerde effectgroepen de mogelijke relevante impact onderzocht. De impact t.a.v. de mens is hierbij niet beperkt tot één aspect, er wordt rekening gehouden met geluidshinder, wateroverlast, gezondheid, visuele hinder, landschappelijke beleving, ... De Vlaamse regering wenst erop te wijzen dat de gevolgen op vlak van gezondheid een belangrijk aandachtspunt doorheen het planproces vormen. Zo is zowel bij het uitwerken van de verschillende alternatieve tracés als in het plan-MER rekening gehouden met het voorzorgsbeginsel, waarbij een jaargemiddelde van 0,4 µT is gehanteerd gebruiken als richtwaarde voor blootstelling.

De Vlaamse Regering heeft, o.a. op basis van de resultaten van het milieueffectenonderzoek een keuze gemaakt met algemeen de minste milieueffecten en het minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour.

De Vlaamse Regering wijst erop dat de vergelijking van bovengronds ter hoogte van natuurgebied De Kwetshage en ondergrondse richting het noorden omwille van vogels niet correct is. Het nieuw natuurgebied Kwetshage bevindt zich in de ruime omgeving van de zone waar een 150 kV tracé kan versterkt worden, met name in een zone waar de huidige pylonen kunnen behouden blijven en waar 380 kV geleiders kunnen bijgehangen worden. In §5.3.4 van stap 1 van het plan-MER staat dat er hierdoor slechts een beperkte toename van het aanvaringsrisico zal optreden, ten opzichte van de referentiesituatie. Rekening houdend met de standaardmaatregelen (waar vogelbebakening zal aangebracht worden daar waar nodig geacht op basis van bijkomend onderzoek) is het zelfs mogelijk dat het aanvaringsrisico zal dalen ten opzichte van de referentiesituatie, gezien de zichtbaarheid van de hoogspanningslijn zal toegenomen zijn. Hiertoe werd in de stedenbouwkundige voorschriften volgende bepalingen opgenomen (artikel 7.3): "Op de hoogspanningsleiding tussen het hoogspanningsstation De Spie en de E40 en op nieuwe hoogspanningsleidingen boven serres is het plaatsen van vogelbebakening verplicht op de luchtlijnen met het oog op het beperken van het aanvaringsrisico voor vogels. Indien andere risicozones voor

vogelaanvaringen gekruist worden, dient het aanvaringsrisico eveneens beperkt te worden."

Tussen de aanlanding in Zeebrugge en de locatie van het nieuwe hoogspanningsstation in De Spie (Brugge) wordt inderdaad een ondergrondse aanleg voorzien. De Vlaamse Regering wijst er op dat de reden waarom er hier een ondergrondse aanleg voorzien wordt, is omdat dit technisch mogelijk is. Het betreft immers een hoogspanningsverbinding op een lager spanningsniveau, waardoor een dergelijke verbinding over langere afstand ondergronds kan aangelegd worden. De Vlaamse Regering verwijst hiervoor naar de ruimtelijke principes zoals beschreven in §5 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. Gezien de afwezigheid van bestaande hoogspanningslijnen tussen de aanlanding en het hoogspanningsstation De Spie zijn de principes van bundeling en het niet-uitbreiden van het bovengrondse netwerk van toepassing.

De 150 kV verbinding tussen Oostende (Slijkens) en Brugge (Waggelwater) wordt met dit GRUP ondergronds gebracht. De reden hiervoor is dat deze lijn einde levensduur is en dus dringend aan vervanging toe is (zie §1.2.6 van de Scopingnota). Gezien het een verbinding op een lager spanningsniveau betreft, is het technisch mogelijk deze vervanging te realiseren met een ondergrondse verbinding. Daarom werd in dit GRUP een tracé uitgewerkt voor het aanleggen van deze ondergrondse 150 kV verbinding, waarna de bestaande 150 kV lijn zal kunnen afgebroken worden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van het GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt men dat het niet consequent is om ondergronds te gaan bij de natuur in de Moubekevallei, en niet t.h.v. het natuurgebied De Pilse.

De Vlaamse Regering wijst er op dat zij niet zomaar kan afwijken van het richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), waarin het principe van het waar mogelijk versterken en herbenutten van bestaande lijnen naar voor wordt geschoven. Op grondgebied van Zedelgem werd het bestaande 150 kV tracé bijgevolg over een zo groot mogelijke lengte versterkt, tot op het punt waar de bestaande bebouwing ervoor zorgt dat een ondergronds tracé verderop niet meer haalbaar is. Het natuurgebied De Pilse is gelegen onder het bestaande 150 kV tracé. Ter hoogte van de Moubekevallei is op vandaag geen hoogspanningslijn aanwezig. De referentiesituatie waartegen de potentiële effecten van het plan worden afgewogen is in die zin anders, waardoor ook de beoordeling anders kan zijn.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van het GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt niet akkoord gegaan met het beschouwen van een open landbouwgebied voor de zone tussen de snelwegparking langs de E403 en het bestaande hoogspanningsstation Izegem. Men stelt dat op geen enkele wijze wordt gemotiveerd waarom op deze locatie geen ondergrondse verbinding wordt voorzien, terwijl er net op deze locatie zeel veel woningen zullen geraakt worden door de nieuwe hoogspanningsverbinding.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het plan-MER, waar de mogelijke significante impact op mens, landschap natuur en milieu grondig onderzocht is, en dit rekening houdend met de beste beschikbare wetenschappelijke kennis ter zake. Het

milieueffectenonderzoek werd stapsgewijs uitgevoerd en bevat een gelijkwaardige vergelijking van alle redelijk geachte alternatieven. Voorafgaand werd in de scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, nagegaan wat de redelijke alternatieven zijn (zowel bovengronds als ondergronds). In een eerste stap werd een kwetsbaarheidsanalyse uitgevoerd van bredere zoekzones en corridors (zie stap 1 van het MER). In een volgende fase werd het planvoornemen verder verfijnd en werden per weerhouden hoofdalternatief na stap 1 van het MER meerdere alternatieven uitgewerkt en beoordeeld (zowel bovengronds als ondergronds waar mogelijk vanuit de kwetsbaarheidsanalyse). De verschillende mogelijke tracés werden samengesteld tot werktracés (zie stap 2b) welke dan elk afzonderlijk beoordeeld werden (zie stap 2c). In stap 2d werd nagegaan of de conclusies in stap 2c zouden wijzigen indien een alternatief lijntracé zou zijn opgenomen in de samengestelde werktracés. Uit stap 2d bleek dat de gemaakte conclusies in stap 2c niet significant zouden wijzigen, waardoor de Vlaamse Regering in staat was om op basis van de conclusies uit stap 2c een alternatief te kiezen. Tussen de 4 werktracés met globaal de minste milieuimpact heeft de Vlaamse Regering het werktracé gekozen waarbij er globaal het minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour zullen komen te liggen (zie besluit Vlaamse Regering). De Vlaamse Regering is van oordeel dat er dus wel degelijk gemotiveerd werd waarom er geen ondergrondse verbinding voorzien wordt tussen de E403 en het bestaande hoogspanningsstation van Izegem. Het alternatief waarbij in de zone tussen de E403 en het hoogspanningsstation te Izegem een ondergrondse verbinding wordt voorzien werd wel degelijk onderzocht (zie werktracé E403_M_Z4_OnderIzegem), maar niet gekozen door de Vlaamse Regering. Dat nieuwe masten zorgen voor een visuele verstoring van het bestaande landschap en een visuele verstoring voor omwonenden wordt erkend. Het is echter, in tegenstelling tot wat de bezwaarindiener beweerd, wel juist om te stellen dat de zone tussen de E403 en het bestaande hoogspanningsstation gekenmerkt wordt door een open landbouwgebied met verspreide bebouwing. Er komen dus wel woningen voor, echter er zijn geen volledige woonwijken gelegen op een dominante kijkafstand en het aantal woningen dat effectief overspannen wordt door de nieuwe lijn in deze zone is uiterst beperkt.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van het GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd waarom men kiest voor een versterking van het bestaande tracé tussen Brugge Waggelwater en Zedelgem, als een landschappelijke inpassing van hoogspanningslijnen en hoogspanningsstations steeds belangrijker wordt.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar de vigerende regelgeving, waarbij enkel de redelijke alternatieven moeten worden onderzocht. De redelijkheid van een alternatief wordt in de eerste plaats bepaald door de plandoelstelling. Tevens wordt hierbij rekening gehouden met de ruimtelijke beleidsopties uit het richtinggevend gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). Zowel de plandoelstellingen, als het richtinggevende gedeelte van het RSV stellen het principe voorop om nieuwe hoogspanningslijnen zoveel als mogelijk te bundelen met de bestaande infrastructuur (waaronder reeds bestaande hoogspanningslijnen). Dit ruimtelijk beleid wordt voornamelijk ingegeven door het principe van efficiënt ruimtegebruik, alsook het stand-still-principe voor de lengte van het bovengrondse hoogspanningsnet. Hierbij moeten bestaande lijnen worden versterkt, herbenut en gebundeld. Het bestaande tracé tussen Brugge Waggelwater en Zedelgem komt hierbij in aanmerking om te versterken. Een nieuw (bovengronds of ondergronds) tracé in deze zone strijdt dan ook regelrecht met het

beslist beleid. Een dergelijk alternatief kan niet als redelijk worden beschouwd. Wat betreft de landschappelijke inpassing kan verwezen worden naar de verordenende Stedenbouwkundige Voorschriften, gevoegd als Bijlage II bij het GRUP. In art. 7.2 wordt als inrichtingsprincipe een maximale landschappelijke integratie in de omgeving opgelegd, hetgeen in beeld moet worden gebracht in de inrichtingsstudie die cfr. art. 7.7 bij de omgevingsvergunningsaanvraag dient gevoegd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van het GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de mening geuit dat het onrechtvaardig is dat de hoogspanningsverbinding dicht bij het perceel van de bezwaarindiener in kwestie loopt, de bezwaarindiener is van mening dat andere percelen in de buurt daar beter toe geschikt zijn, bijv. door minder bewoond te zijn, of gelegen in een gebied met minder natuurwaarden.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar §9.3.3 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waar de stapsgewijze aanpak van het onderzoek om tot een finaal tracé/locatie te komen, wordt toegelicht. Het Plan-MER, gevoegd als bijlage V van het GRUP, is gestart met een kwetsbaarheidsanalyse op corridors en onderzoeksgebieden en vervolgens verfijnd naar lijntracés. Voor corridor 16 (en deels 15) werden enkel ten oosten van de E403 lijntracés uitgetekend, gezien het ten westen niet mogelijk is om een bovengrondse hoogspanningsverbinding tussen de windmolens door ter hoogte van het kanaal Roeselare-Leie te realiseren. In de zone tussen de spoorverbinding Izegem-Roeselare en de N36 werd in stap 2a slechts 1 lijntracé ingetekend gezien de dense bebouwing het niet toeliet meerdere lijntracés op grotere afstand van de E403 in te tekenen. Zoals ook omschreven in §4.4.6 van de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, is dit lijntracé n.a.v. de plenaire vergadering geoptimaliseerd door deze lokaal dichter bij de E403 te voorzien, om het bundelingsprincipe te maximaliseren. Deze optimalisatie had ook als gevolg dat er lokaal minder woningen binnen de 0,4 µT-contour gelegen zijn. Door de optimalisatie loopt het tracé derhalve doorheen een minder bewoond gebied. Indien het oorspronkelijke lijntracé zou geïntegreerd worden, of indien er een tracé nog meer ten oosten zou ontwikkeld zijn, zou net een meer bewoond gebied gekruist worden dan momenteel het geval is. De Vlaamse Regering merkt ook op dat de natuurwaarden in de omgeving van de E403 tussen de spoorlijn Izegem-Roeselare en de N36 zowel ten oosten als ten westen van de E403 zeer beperkt zijn en de impact in die zone op de natuurwaarden sowieso verwaarloosbaar is, ook bij een eventuele verschuiving van het voorgestelde tracé naar andere percelen in de buurt.

De Vlaamse Regering benadrukt dat het onderzoek alle mogelijke relevante effecten heeft bekeken, en hiermee rekening heeft gehouden bij haar beslissing.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het bundelingsprincipe voor windturbines en wordt de vrees geuit voor de mogelijkheid dat gekoppeld aan de nieuwe hoogspanningsverbinding in Lendelede in de toekomst windturbines zullen worden gesitueerd; men wijst erop dat de impact van deze potentiële ontwikkeling niet is onderzocht in het plan-MER.

De Vlaamse Regering begrijpt de bezorgdheid, maar geeft aan dat voor nieuwe windturbines steeds op maat zal moeten worden bekeken wat kan en wat niet. Een nieuwe hoogspanningsverbinding vormt geen aanleiding om zonder bijkomende beoordeling nieuwe windturbines in te planten. Voor nieuwe en toekomstige windturbineprojecten zal een vergunningsprocedure moet worden doorlopen waarbij bij de afweging de Omzendbrief OMV/2023/1 betreffende het afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines geldt.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van het GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de uitvoeringsfase en wordt gevraagd om de hinder van de werken te beperken. In een ander bezwaarschrift wordt gesteld dat de gevolgen van de aanleg op bodem en water te weinig is onderzocht; men verwijst naar olielekkages van vrachtwagens en gebruik van bouwchemicaliën die bodem, waterlopen en grondwater kan verontreinigen.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar §1 van bijlage 2 van de scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. Daarin wordt aangegeven dat in een plan-MER de effecten tijdens de aanlegfase enkel beoordeeld worden indien deze (tijdelijke) effecten een significante of permanente weerslag kunnen hebben op de omgeving. Indien geoordeeld zou worden dat de hinder tijdens de aanlegfase voor de omwonenden te groot zou zijn, kunnen bijkomende maatregelen opgenomen worden bij de verdere uitwerking (zo kan er vb. gekozen worden voor een alternatieve uitvoeringstechniek). Die afweging kan gemaakt worden tijdens de vergunningsfase op basis van een detailanalyse. Tijdens de aanlegwerkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de sectorale regelgeving die van toepassing is, zo ook inzake bodem- en waterverontreiniging.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Bodem

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden vragen gesteld bij het mogelijk risico op verspreiding van aanwezige bodemverontreiniging; men wijst op de implicaties van het vastleggen van een tracé zonder meer kennis over bestaande verontreinigingen, nl. dat op het moment van uitvoering de betreffende zone niet kan vermeden worden.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar §5.1 van bijlage 2 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. Daarin wordt aangegeven dat tijdens de aanlegfase een verspreiding van een (rest) verontreiniging mogelijk is, en wordt ook verwezen naar de geldende wetgeving die bij de aanlegfase strikt moet gevolgd worden om het risico tot een minimum te beperken. Het eventuele risico op verspreiding van (grondwater-) en bodemverontreinigingen zal onderzocht zal worden in de project-MER, gekoppeld aan de omgevingsvergunningsaanvraag. De eventuele aanwezigheid van verontreinigingen is geen strikte belemmering voor de uitvoering van het GRUP, aangezien enerzijds de regelgeving voldoende garanties biedt dat er op gepaste wijze met een eventuele verontreiniging wordt omgegaan in de uitvoeringsfase, en er anderzijds voldoende technische middelen voorhanden zijn om de eventuele risico's op verspreiding van een eventuele verontreiniging in te perken.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de gevolgen van de aanleg en onderhoud van ondergrondse leidingen of bovengrondse hoogspanningslijnen op de bodem, meer bepaald bodemverstoring en -verdichting.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering in eerste instantie naar bijlage 2 bij de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waar in §2.1.1, §3.1.1, §4.1.1 en §5.1.1 voor elk van de planonderdelen werd nagegaan of er relevante of permanente effecten kunnen worden verwacht, die verder onderzoek vereisen in het plan-MER (Bijlage V bij het GRUP). Voor bovengrondse verbindingen werd hieruit geconcludeerd dat gezien de totale oppervlakte die potentieel (nieuw) vergraven kan worden en binnen kwetsbaar gebied zou liggen, beperkt is waardoor er globaal geen aanzienlijke effecten inzake profielverstoring worden verwacht, op uitvoeringsniveau kan door gepaste keuze van mastinplanting het lokaal effect t.a.v. profielverstoring beperkt worden.

Voor de ondergrondse verbindingen, welke gepaard gaan met een vergraving over grotere afstand, werden de mogelijke effecten naar profielvernietiging en -verstoring wel verder onderzocht in het plan-MER, volgens de in §5.1.4 van bijlage 2 van de Scopingnota omschreven methodiek, en werd vervolgens toegepast bij het milieueffectenonderzoek in de verschillende stappen van het plan-MER onder de discipline bodem. Uit §6 van stap 3 van het plan-MER blijkt dat er vooral mogelijke effecten verwacht worden bij het aanleggen van ondergrondse verbindingen en dat deze, rekening houdende met de plangeïntegreerde maatregelen, beperkt negatief worden beoordeeld. Deze plangeïntegreerde maatregelen, zoals omschreven in §5.5 van de Toelichtingsnota (Bijlage III bij het GRUP), opgenomen in art. 6.3 van de Stedenbouwkundige Voorschriften (Bijlage II bij het GRUP).

Inzake verdichting werd in bijlages 2 en 8 bij de Scopingnota zowel voor bovengrondse als voor ondergrondse verbindingen geconcludeerd dat voldoende technieken/maatregelen beschikbaar zijn op uitvoeringsniveau om mogelijke effecten te beperken of zelfs te voorkomen. De invloed van een bovengrondse of ondergrondse verbinding op de bodem werd voldoende onderzocht.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Water

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat ter hoogte van de Fonteintjes alles in het werk moet gesteld worden om de zoetwaterlens niet te doorbreken. Hiervoor moet er voldoende diep geboord worden en moeten actuele gegevens over de diepte van de zoetwaterlens gebruikt worden.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar art. 6.4 van de Stedenbouwkundige Voorschriften, gevoegd als Bijlage II bij het GRUP. Hier wordt specifiek bepaald dat de Fonteintjes met een sleufloze techniek moeten gekruist worden en dat in de omgevingsvergunningsaanvraag moet worden aangetoond dat de boring op een optimale diepte gebeurt om een verstoring van het hydrologisch systeem te vermijden en dat een aangepaste techniek wordt gebruikt om te vermijden dat zoetwaterlenzen zouden verdwijnen indien ze toch zouden doorboord worden. Een bijsturing van de stedenbouwkundige voorschriften wordt niet noodzakelijk geacht.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de situering van het opstijgpunt Baliebrugge in overstromingsgevoelig gebied. Men vreest dat inname van deze zone zal leiden tot meer wateroverlast in de nabijgelegen woonwijken.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het Plan-MER, waar in §7.4 van stap 3 wordt beschreven dat de centrale zone wordt aangeduid op de pluviale overstromingsgevoeligheidskaart. Bij een volledige ophoging van de ruimte voor het opstijgpunt, wordt de ruimte inname van overstroombaar gebied inderdaad als beperkt negatief beoordeeld. Mogelijks is geen volledige ophoging van de zone nodig. In elk geval is er voldoende ruimte voor compensatie van waterbergend vermogen voorzien binnen de zone voor landschappelijke integratie van het opstijgpunt, waardoor geen significante afgeleide effecten te verwachten zijn op de omgeving waaronder de woonwijk.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de situering van de hoogspanningslijn doorheen een signaalgebied; men wijst erop dat in dergelijk gebied bijkomende verharding niet aangewezen is. In haar advies vraag de Vlaamse Waterweg om de passage in de toelichtingsnota m.b.t. de mastinplanting in signaalgebied te schrappen.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het plan-MER, waar in §7.3 van stap 3 wordt erkent dat het nieuwe bovengrondse tracé kruist met een signaalgebied, maar dat een mastinplanting binnen het signaalgebied wellicht onvermijdelijk zal zijn. Een mogelijke inname van waterbergend vermogen door de mastvoeten is echter te verwaarlozen, waardoor de effecten te verwaarlozen zijn. Bovendien wordt opgemerkt dat het realiseren van nutsinfrastructuur binnen een signaalgebied wel nog toegestaan wordt.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de situering van de uitbreiding van het hoogspanningsstation Izegem/Lendelede in overstromingsgevoelig gebied. Men wijst erop dat wateroverlast zou kunnen voorkomen bij bijkomende verharding en bebouwing, zeker gezien er bepaalde zones in de omliggende weiden reeds onder water zijn komen te staan, de grachten in de omgeving hun limiet aan bergingsvermogen reeds zouden hebben bereikt, en er tot einde van de straat waar een bezwaarindiener woont, geen riolering aanwezig is. Men is van mening dat te weinig details bekend zijn over de aanleg van water- en groenbuffers, men vreest voor overlast voor de woningen en stelt dat dit met de gewijzigde klimaatomstandigheden en grotere regelmaat van waterbommen problematisch zal worden.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het Plan-MER waar in stap 1 wordt voorgesteld geen waterbergend vermogen in te nemen. Indien dit onvermijdbaar zou zijn, wordt aanbevolen om voldoende ruimte te voorzien binnen het plangebied om de inname van het overstroombaar gebied te compenseren, zeker indien

het maaiveld plaatselijk zou opgehoogd worden ter hoogte van zones welke aangeduid worden als “overstroombaar gebied”. Een eventuele compensatie voor de inname van overstromingsgevoelig gebied dient zo veel mogelijk te gebeuren in aansluiting met de ingenomen oppervlakte.

In §7.4 van stap 3 wordt beschreven dat de zuidwestelijke hoek en een centrale zone aangeduid worden op de pluviale overstromingsgevoeligheidskaart. De uitbreiding van het hoogspanningsstation zal inderdaad gepaard gaan met een mogelijke inname van waterbergend vermogen, rekening houdende met nodige installaties en de vereiste technische aspecten. De uitbreiding dient namelijk gerealiseerd te worden in aansluiting met het bestaande station. Daarnaast zal ook moeten rekening gehouden worden met de aanwezigheid van grachten in/naast de voorziene uitbreidingszone.

Binnen de aangeduide oppervlakte voor het realiseren van het hoogspanningsstation zelf is geen zekerheid of er reeds voldoende ruimte is voor de compensatie aan inname van waterbergend vermogen te realiseren. Om die reden is het alternatief geoptimaliseerd, waarbij er ruimte wordt voorzien voor compensatie van inname van waterbergend vermogen (zowel in het zuiden als het oosten). Hierdoor worden de effecten als verwaarloosbaar tot beperkt negatief beoordeeld. De ruimte vereist voor de compensatie van inname van waterbergend vermogen is opgenomen op het verordenend Grafisch Plan, Bijlage I van voorliggend GRUP, en in de bijhorende Stedenbouwkundige Voorschriften art. 1 'gebied voor gemeenschaps- en openbare nutsvoorzieningen' en art. 4 'gemengd openruimtegebied' (Bijlage II bij het GRUP), waar tevens de afwatering van aanpalende landbouwpercelen wordt gegarandeerd doordat ingenomen grachten verplaatst dienen te worden. Bij de uitwerking van het project dient bovendien rekening gehouden te worden met de gewestelijke hemelwaterverordening en zal bij de omgevingsvergunningsaanvraag in detail moeten aangetoond worden dat de nodige compensatie aan waterbergend vermogen, alsook een correcte afwatering om wateroverlast te vermijden in de omgeving, in het project is voorzien. Het aandachtspunt uit het plan-MER is derhalve op een zorgvuldige en rechtszekere wijze doorvertaald in het GRUP.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de invloed van de aanleg van ondergrondse leidingen op de waterhuishouding.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering in eerste instantie naar bijlage 2 bij de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waar voor alle planonderdelen werd nagegaan of er relevante of permanente effecten kunnen worden verwacht, die verder onderzoek vereisen in het plan-MER (zie telkens discipline water). Specifiek bij het aanleggen van ondergrondse verbindingen kunnen eventuele permanente hydrologische veranderingen na de werken ingevolge het doorbreken van waterdichte lagen en/of het aansnijden van watervoerende lagen door zover die aanwezig zijn, op voorhand niet uitgesloten worden. Daarom werd nagegaan in welke gevallen een blijvend effect kan optreden op de grondwaterstijghoogte, en of er uitvoeringsmaatregelen bestaan om doorslag van hydraulische druk te voorkomen. Een bestaande en effectieve maatregel is het toepassen van een bentoniet-kleistop. Verder onderzoek in het plan-MER werd bijgevolg niet meer nodig geacht.

Wanneer bemaling nodig is bij de aanleg van de ondergrondse kabels, kan dit voor effecten zorgen op nabijgelegen grondwaterwinningen, verstoring zoet/zout evenwicht, inklinking van veenbodems en voorkomende vegetatie. De mogelijke gevolgen van bemaling werden

bijgevolg verder onderzocht in het plan-MER. Zoals omschreven in §7 van stap 3 van het MER, worden mogelijke effecten voor het voorliggend GRUP hoogstens als beperkt negatief beoordeeld. De invloed van een ondergrondse verbinding op de waterhuishouding werd voldoende onderzocht.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd naar de gevolgen van het plan op grondwater en flora.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, het Plan-MER. In §7 en §8 van stap 3 werden de effecten op (grond)water en biodiversiteit (waaronder flora) uitgebreid beschreven.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Biodiversiteit

ANB adviseert zowel de passende beoordeling als de verscherpte natuurtoets gunstig.

De Vlaamse Regering neemt akte van dit gunstig advies.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt bijzondere aandacht gevraagd voor de Europese bijzondere beschermingszones (habitat- en vogelrichtlijngebieden), poldergraslanden, bossen en natuurverwevingsgebieden.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar het Plan-MER, zoals gevoegd als Bijlage V bij het GRUP. Voor de impact ten aanzien van de voorkomende Habitat- en Vogelrichtlijngebieden wordt verwezen naar §11.3 van bijlage 1 bij het Plan-MER. Hierin wordt besloten dat er geen betekenisvol negatieve effecten te verwachten zijn. De mogelijke effecten ten aanzien van de poldergraslanden en bossen worden besproken in §8 van stap 3 van het plan-MER. Mogelijke effecten worden hoofdzakelijk als verwaarloosbaar beoordeeld. Voor sommige effectgroepen wordt (lokaal) een beperkt negatief effect verwacht, waarbij het niet noodzakelijk wordt geacht (dwingende) milderende maatregelen op te leggen. Het nieuwe tracé kruist slechts op 1 plaats met natuurverwevingsgebied, met name ten westen van hoogspanningsstation De Spie (gekend als het Moerasbosje). Bij het begin van stap 3 van het plan-MER (zie §3 van stap 3) werd het tracé beperkt geoptimaliseerd in die zin dat na optimalisatie slechts over een afstand van ca. 35m een overlap is met het noordwestelijk deel van het Moerasbosje (i.p.v. 100m), waardoor er slechts over een oppervlakte van ca. 0,26 ha een omvorming noodzakelijk zal zijn naar een boszoomvegetatie (ipv een oppervlakte van ca. 0,6 ha). Er worden ten aanzien van het Moerasbos geen aanzienlijke effecten verwacht door de nieuwe bovengrondse verbinding. Het natuurverwevingsgebied wordt ook gekruist door een ondergrondse verbinding. Ter hoogte van het natuurverwevingsgebied voorziet het RUP een kruising via een sleufloze techniek , waardoor de voorkomende vegetatie niet negatief beïnvloed zal worden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt erop gewezen dat nu reeds geen wilgen of populieren groeien in een strook van 30m breed onder de bestaande 150 kV-verbinding; men leidt hieruit af dat er duidelijke impact door het magnetisch veld is en wil zekerheid over de breedte van de strook bij verzwaring van de lijn.

De Vlaamse Regering neemt kennis hiervan en merkt op dat uit het wetenschappelijk onderzoek over de effecten van elektrische en magnetische velden op fauna en flora momenteel niet kan afgeleid worden of deze velden schadelijk zijn (of onschadelijk). De internationale literatuur over dit thema bevat bovendien heel wat onduidelijkheden en elkaar tegensprekende resultaten (bijlage 2 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, §5.3 paragraaf Verstoring).

Dit bezwaarschrift geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd, voor zover er bos- of natuurcompensatie nodig zal zijn, deze in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied uit te voeren, alleszins binnen de grenzen van West-Vlaanderen. Andere bezwaarindieners vragen om dergelijke compensaties op rechtszekere wijze in voorliggend GRUP te regelen en niet door te schuiven naar het projectniveau. Men is van mening dat, gelet op de bescherming van speciale habitats, een overheid niet op zorgvuldige wijze een plan kan goedkeuren van zodra er ook maar een risico bestaat op aanzienlijke effecten voor een beschermde habitat of vogelsoort.

In antwoord hierop wenst de Vlaamse regering erop te wijzen dat uit het plan-MER (Bijlage V bij het GRUP) blijkt dat er geen natuur- of boscompensaties vereist zijn. Het is wel zo dat, wat het hoogspanningsstation 'De Spie' betreft, uit de effectbespreking van stap 1 en 2 van het plan-MER is gebleken dat er zowel ten aanzien van de juridische als feitelijke referentiesituatie zonder compensatie voor waterbergend vermogen en natuurelementen (waardevolle ecotopen, corridors en/of stapstenen) negatieve effecten zouden zijn. Daarom werd in de zone ten westen van het geplande nieuwe hoogspanningsstation ruimte gereserveerd voor de nodige compensaties. De oppervlakte van deze deelzone bedraagt ongeveer 4,2 ha en werd verankerd in voorliggend GRUP.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het verlies van groene ruimte of natuur (biotoopverlies) door de aanleg van masten, opstijgpunten en hoogspanningsstations. Daarnaast worden in enkele bezwaarschriften vragen gesteld over de impact van de ondergrondse leidingen, zowel bij het werken met open sleuf als bij sleufloze technieken, onder meer op bodem, bomenrijen en het landschap.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het Plan-MER, waar de mogelijke effecten op natuur en de omgeving grondig werden onderzocht. Hierbij werden bijvoorbeeld de effecten inzake biotoopverlies bij een ondergrondse aanleg van hoogspanningsverbindingen (zie o.a. stap 2a §6.3) en ter hoogte van nieuwe hoogspanningsstations (zie o.a. stap 2a, §6.3) en opstijgpunten (zie stap 2c, §3.2) onderzocht. Ook het mogelijk biotoopverlies binnen de veiligheidszone van een bovengrondse lijn werd onderzocht (zie o.a. stap 2a §6.3). Er kan verwacht worden dat waar een aaneengesloten zone van meer dan 400 meter aan biologisch waardevolle vegetatie gekruist wordt, er een mastlocatie zal overlappen met waardevolle vegetatie; dit werd als dusdanig ook zo beschreven in de effectbeoordeling. In stap 3 werden de effecten

inzake biotoopverlies ten gevolge van het GRUP besproken onder §8. De impact werd als niet aanzienlijk beoordeeld. Het nieuwe tracé voor een bovengrondse en/of ondergrondse verbinding is dusdanig gekozen dat er slechts een minimale overlap is met oude waardevolle bosvegetatie. De biologische waarde (evenals het belang ervan in relatie tot migratie) van de gekruiste bomenrijen in open sleuf is eerder beperkt.

Om bepaalde bestaande waardevolle bomenrijen te kunnen ontzien bij de aanleg van een ondergrondse verbinding, werd net de milderende maatregel van sleufloze techniek verplichtend opgenomen in art 6.4 van de Stedenbouwkundige Voorschriften, Bijlage II bij het GRUP. Daarnaast verwijst de Vlaamse Regering naar het gegeven dat de benodigde diepte van de sleufloze techniek om de wortels van de bomen niet te beschadigen in detail zal nagegaan worden in de project-MER, i.f.v. de omgevingsvergunningsaanvraag.

De impact van een ondergrondse verbinding op de bodem en het landschap werd eerst algemeen besproken in §3.3 en §6.3 van stap 1 van het plan-MER. In §6.3.5 en §6.4.5 van stap 2a is dit voor ieder ondergronds lijntracé afzonderlijk gebeurd. De milieubeoordeling van het plan zoals opgenomen in het GRUP staat beschreven in stap 3 van het plan-MER, waarbij de effecten op bodem en landschap respectievelijk beschreven zijn in §8 en §9. De impact van het GRUP op de bodem en het landschap inzake ondergrondse verbindingen werd als niet aanzienlijk beoordeeld.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat de inspanningen van gemeenten met een gemeentelijk natuurontwikkelingsplan (GNOP) teniet zal worden gedaan door de inplanting van masten.

In antwoord hierop stelt de Vlaamse Regering dat de bezwaarindiener niet concreet aangeeft op welke elementen van het GNOP voorliggend plan een negatieve invloed zal hebben. Een gemeentelijk natuurontwikkelingsplan heeft meestal al doel om een beleid voor de natuur te ontwikkelen. Het is een visie op de ontwikkeling van de natuur in de betreffende gemeente. De bezwaarindiener maakt niet duidelijk over welke gemeente(n) het gaat waardoor de precieze impact niet kan worden nagegaan. Een GNOP zelf is een actieprogramma met acties op korte, middellang en lange termijn op het grondgebied van een gemeente. Een dergelijk programma vertrekt vanuit de bestaande natuurwaarden die verder uitgebouwd kunnen worden door middel van acties. Ook wordt hierbij gekeken naar bepaalde voorkomende planten- en diersoorten die een bepaald statuut hebben. In het plan-MER (bijlage V bij voorliggend GRUP) is diezelfde analyse gebeurd. In de discipline biodiversiteit en in de passende beoordeling werd voldoende aandacht besteed aan natuurwaarden en kwetsbare soorten. De beoordeling die daaruit volgde, heeft mee het tracé bepaald. Zo zijn in stap 1 van het plan-MER bepaalde corridors niet langer weerhouden omdat er te grote kwetsbaarheden werden vastgesteld. Er kan dus in alle redelijkheid geoordeeld worden dat er wel degelijk rekening werd gehouden met natuurwaarden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de locatie voor het hoogspanningsstation De Spie en wordt gesteld dat het een historisch vochtig poldergrasland betreft, dat niet mag verdwijnen gezien er zeldzame dier- en

plantensoorten voorkomen en het zeer belangrijk is voor de waardevolle avifauna. Ook de verstoring van het ecologisch belangrijk Lisseweegs Vaartje moet vermeden worden. Er zijn immers belangrijke rietvelden gesitueerd waar de Karekiet voorkomt. Ook ANB wijst er in haar advies op dat er mogelijk vegetaties in het gebied aanwezig zijn die verboden te wijzigen zijn, nl. enkele kleinere rietzones. Er zal bijgevolg in voorkomend geval bij de vergunningsaanvraag een afwijking van het verbod moeten bekomen worden. Natuurpunt verwijst in haar advies o.m. naar het plan-MER, waar eveneens verwezen wordt naar het mogelijk voorkomen van niet te wijzigen vegetaties, naar de biologische waarderingskaart en naar de EKBG. Men is van mening dat het, gezien de biologische waarde (historisch permanent grasland) en de landschappelijke waarde (authentiek laaggelegen poldergebied met rijkelijk microreliëf), niet motiveerbaar is om op deze percelen gebouwen of installaties op te richten, terreinaanleg te doen of het reliëf te wijzigen. Bezwaarindieners verwijzen ook naar het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de stad Brugge, waar het gebied werd aangeduid als weidevogelgebied. Men is van mening dat de effecten van de ontwikkeling van de locatie De Spie op de weidevogels niet voldoende is onderzocht en dat de actuele toestand van het milieu en het voorkomen van weidevogels in het gebied niet is opgenomen in het MER. Men betreurt dat de integratie van het habitat van de vogels in een eventueel bedrijventerrein slechts heel summier wordt aangeraakt.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, met name het plan-MER. O.a. in §5.2.2, §5.2.3 en §5.2.4 van stap 1 worden de voorkomende natuurwaarden ter hoogte van De Spie (eerder algemeen) beschreven. In §5.2.4 van stap 1 worden de weidevogelgebieden beschreven. Naar aanleiding van dit bezwaar werd aangevuld of de zoekzones voor het aanleggen (of uitbreiden) van een hoogspanningsstation overlappen met aangeduide weide- of akkervogelgebieden. De mogelijke effecten ten gevolge van het planvoornemen worden besproken in §5.3.1.1 van stap 1, in §6.3.3 van stap 2a en §8.4 van stap 3. Naar aanleiding van deze bezwaren werd het potentieel verlies aan leefgebied voor weidevogels nog toegevoegd aan het onderzoek.

In dezelfde hoofdstukken van het MER wordt er wel degelijk gewezen op het voorkomen van verboden te wijzigen vegetaties, met name de rietkragen. De voorkomende graslanden werden aan hun statuut als "historisch permanent grasland" onttrokken met de vaststelling van het GRUP " GRUP Afbakening Regionaal Stedelijk Gebied Brugge - herneming". In dit GRUP werd reeds een harde bestemming toegekend aan deze zone. De stedenbouwkundige voorschriften van dat GRUP leggen een aantal zaken op inzake het integreren van ecologisch waardevolle ecotopen, het behoud van bestaande corridors en stapstenen. Deze bepalingen werden overgenomen in art. 1.2 van de Stedenbouwkundige Voorschriften, Bijlage II bij voorliggend GRUP. Bijkomend werd er ten westen van het toekomstige hoogspanningsstation een groengebied art. 3 aangeduid waarin de inname van groenelementen kan gecompenseerd worden. Hiermee rekening houdende werd in het plan-MER geoordeeld dat er ten aanzien van de juridische referentiesituatie slechts verwaarloosbare effecten verwacht worden en dat er ten opzichte van de feitelijke referentiesituatie nog steeds een beperkt negatief effect zal zijn, gezien er inderdaad een kleinere oppervlakte voor groenelementen beschikbaar zal zijn voor waardevolle ecotopen in vergelijking met de oppervlakte die kan/zal verdwijnen.

Inzake het Lisseweegs vaartje verwijst de Vlaamse Regering naar art. 3.2 van de Stedenbouwkundige Voorschriften waarin o.a. is opgenomen dat de Lisseweegse Vaart moet gevrijwaard blijven en er ruimte moet behouden worden voor structuurontwikkeling. Hierdoor wordt ook het behouden van de rietvelden langs deze waterloop verzekerd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de vraag gesteld hoe de natuurwaarden van hele oude bomen in de weide kunnen behouden blijven. Deze bomen fungeren ook als schaduwboom voor de dieren.

In antwoord hierop bevestigt de Vlaamse Regering dat in geval hele oude bomen binnen de voorbehouden zone van een ondergrondse verbinding zouden gelegen zijn, deze definitief zullen moeten verdwijnen. Ook indien ze binnen de veiligheidszone van een nieuwe bovengrondse verbinding zouden gelegen zijn, is de kans bestaande dat ze zullen moeten verdwijnen (tenzij de veiligheidsafstand tot de geleiders voldoende gerespecteerd kan worden). Het is net daarom dat het nieuwe bovengrondse tracé niet kruist met oude bosvegetatie. Er kan echter niet met zekerheid gesteld worden dat er geen oude solitaire bomen in een weide zullen verdwijnen. In art. 6.4 en art. 7.3 van de Stedenbouwkundige Voorschriften, Bijlage II bij het GRUP, wordt opgelegd hoe moet worden gehandeld in het geval rooien van bomen onvermijdelijk is. De Vlaamse Regering erkent dat het langere tijd kan duren totdat dezelfde natuurwaarden bereikt zullen zijn. Dit zijn resteffecten horende bij het plan waarvoor geen milderende maatregelen kunnen gevonden worden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd naar de impact op duiven (en duivensport) en vogels in het algemeen. Er is bezorgdheid dat vogels omwille van geluidsoverlast zullen verdwijnen (bos langs E403) en men vreest voor een risico op nestverstoring door de aanwezigheid van hoogspanningsleidingen en een verstoring van het broedgedrag van vogels.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering voor de impact op duiven en/of de duivensport naar §7.3.1.2 van stap 1 van het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP. In de effectbeoordeling wordt erkent dat er een bijkomend aanvaringsrisico kan zijn, maar dat het toevoegen van één bijkomende hoogspanningslijn ten opzichte van de reeds bestaande hoogspanningslijnen niet als een relevant bijkomend risico beschouwd wordt. De nieuwe lijn langs de E403 is bovendien niet dwars op de standaard richting van de vluchtroutes gelegen, waardoor het risico hierdoor beperkt wordt.

De Vlaamse Regering erkent dat een bovengrondse 380 kV hoogspanningsverbinding in beperkte mate als geluidsbron kan optreden in de exploitatiefase. Er zullen geen geluidsproducerende installaties aanwezig zijn ter hoogte van de opstijgpunten (zie §8.3 van stap 1 van het plan-MER). Specifiek voor de mogelijke hinder voor niet-mensen verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage V bij voorliggend GRUP, het Plan-MER en naar de bijlagen 7-1, 7-2 en 7-3 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. De studies van het ILVO en ULg geven een overzicht van de bestaande wetenschappelijke kennis die reeds verzameld werd en van toepassing zou kunnen zijn voor het Ventilus-project. De mogelijke impact van een bovengrondse en ondergrondse verbinding op dierlijke productie staat vervolgens ook beschreven in §7.3.1.2 en §7.3.1.3 van stap 1 van het Plan-MER. In deze studies wordt nergens melding gemaakt van negatieve effecten ten gevolge van Corona-geluid (of andere geluidsemissies) afkomstig van hoogspanningslijnen op dieren. Dit dient bijgevolg als een leemte in de kennis beschouwd te worden. De effectenbeoordeling houdt rekening met deze leemten in de kennis, waarbij dient benadrukt te worden dat de daaraan gekoppelde onzekerheden te beperkt zijn om een invloed te hebben op de (globale) effectbeoordeling (geen wijziging in effectscores), en ook niet op de onderlinge verhoudingen tussen de alternatieven.

Verder wordt opgemerkt dat de visuele verstoring voor vogels in elke stap van de milieubeoordeling besproken werd onder de discipline Biodiversiteit (alsook in de Passende Beoordeling) en er met de conclusies van de beoordeling rekening is gehouden bij de uitwerking van lijntracés en de vergelijking tussen de alternatieven. De verstoring van het broedgedrag of het risico op nestverstoring tijdens de exploitatiefase werd bijgevolg wel degelijk beoordeeld.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar delen van het tracé en het opstijgpunt Baliebrugge die doorheen een open akkerlandschap lopen, wat een natuurlijke habitat is voor typische weidevogels en dus een zeer belangrijke factor is voor de aanwezigheid en verspreiding van overwinterende ganzen en verschillende soorten weidevogels tijdens het broedseizoen. Men wijst ook op aangeduide beheergebieden voor akkervogels (grauwe gors, geelgors, veldleeuwerik, patrijs, gele kwikstaart, ringmus en kievit), zoals Groenhove/Vrijgeweid. Aangezien deze vogels hoog opgaande infrastructuur mijden, is voorliggend GRUP in strijd het MB houdende de vaststelling van een soortenbeschermingsprogramma van akkervogels. De impact van het plan op deze vogels is alleszins niet onderzocht in voorliggend MER.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar het plan-MER, Bijlage V bij voorliggend GRUP. In stap 1 van het plan-MER worden de voorkomende akkervogelgebieden ter hoogte van de te onderzoeken alternatieven beschreven onder §5.2.2 en §5.2.4. De visuele verstoring binnen deze akkervogelgebieden, welke kan leiden tot een versnippering van het leefgebied, werd besproken onder §5.3.3.2 van stap 1 van het plan-MER. Het mogelijke aanvaringsrisico staat beschreven in §5.3.4 van dat document. De mogelijke (cumulatieve) impact op het landinrichtingsproject "Groenhove - Vrijgeweid" waarin acties voorzien zijn om het leefgebied van akkervogels te verbeteren werd besproken in §8.6 van stap 2a en §18.5 van stap 3 van het plan-MER.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de effecten voor de discipline Biodiversiteit niet verwaarloosbaar zijn. Er wordt verwezen naar het open landschap, getypeerd door akkerland, tussen Izegem en Lendelede, welke een natuurlijk habitat is voor weidevogels, waaronder de Kievit. Het open landschap is eveneens een belangrijke factor voor de aanwezigheid en verspreiding van overwinterende ganzen en weidevogels tijdens het broedseizoen. Er wordt verwezen naar het actieplan Kievit van de werkgroep weide- en akkervogels Natuurpunt.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP. In elke stap van het milieueffectenonderzoek werden de mogelijke effecten op avifauna onderzocht. In de conclusies van stap 3 (zie §8.7.1) wordt nergens gesteld dat de effecten op biodiversiteit algemeen te verwaarlozen zijn. In het bezwaar wordt verwezen naar de voorkomende weide- en akkervogels. De meest kwetsbare zones voor weide- en akkervogels zijn hierbij niet gelegen in de zone tussen Izegem en Lendelede. Dit blijkt ook uit het soortenbeschermingsprogramma voor weide- en akkervogels waar deze zone niet wordt aangeduid. In deze zone komen ook geen grote aantallen overwinterende ganzen voor. Er zijn echter wel alternatieven onderzocht waarvan

geoordeeld werd dat er bij de aanleg van een nieuwe bovengrondse verbinding kwetsbare zones voor weidevogels en/of overwinterende vogels gekruist zouden worden. Deze alternatieven zijn niet weerhouden. De Vlaamse Regering is van oordeel dat er bijgevolg voldoende rekening gehouden is met kwetsbare zones voor avifauna.

De kievit is inderdaad een typische vogel van open agrarische landschappen en graslanden. Het kan niet uitgesloten worden dat de Kievit voorkomt in de zone tussen Izegem en Lendelede. In §5.3.4 van stap 1 van het plan-MER wordt aangegeven dat er voor de Kievit wel een hoger aanvaringsrisico kan zijn in vergelijking met andere kleinere akkervogels. Er werden echter geen milderende maatregelen noodzakelijk geacht. Het actieplan Kievit heeft voornamelijk als doel om kievitnesten te beschermen, hiermee wordt bedoeld dat nesten van Kievitten soms actief vernietigd worden, bv. door grondbewerkingen. In de exploitatiefase is er echter geen risico dat nesten van Kievitten actief zouden beschadigd worden door de aanwezigheid van een hoogspanningslijn.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de bezorgdheid geuit welke impact het knetterend geluid van de hoogspanningslijnen kan veroorzaken op honden en andere dieren, in het bijzonder angst en stress. Vooral dieren met gedragsproblemen zouden gevoelig kunnen zijn.

De Vlaamse Regering erkent dat een bovengrondse 380 kV hoogspanningsverbinding in beperkte mate als geluidsbron kan optreden in de exploitatiefase. Er zullen geen geluidsproducerende installaties aanwezig zijn ter hoogte van de opstijgpunten (zie §8.3 van stap 1 van het plan-MER, Bijlage V bij het GRUP). Specifiek voor de mogelijke hinder voor dieren verwijst de Vlaamse Regering naar het Plan-MER en naar de bijlagen 7-1, 7-2 en 7-3 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. De studies van het ILVO en ULg geven een overzicht van de bestaande wetenschappelijke kennis die reeds verzameld werd en van toepassing zou kunnen zijn voor het Ventilus-project. De mogelijke impact van een bovengrondse en ondergrondse verbinding op dieren staat vervolgens ook beschreven in §7.3.1.2 en §7.3.1.3 van stap 1 van het Plan-MER. In deze studies wordt nergens melding gemaakt van negatieve effecten ten gevolge van Corona-geluid (of andere geluidsemissies) afkomstig van hoogspanningslijnen op dieren. Dit dient bijgevolg als een leemte in de kennis beschouwd te worden. De effectenbeoordeling houdt rekening met deze leemten in de kennis, waarbij dient benadrukt te worden dat de daaraan gekoppelde onzekerheden te beperkt zijn om een invloed te hebben op de (globale) effectbeoordeling (geen wijziging in effectscores), en ook niet op de onderlinge verhoudingen tussen de alternatieven.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat ecotopen worden verstoord, zonder milderende maatregelen zoals het aanleggen van een ecoduct.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar het Plan-MER, zoals gevoegd als Bijlage V bij het GRUP. In de diverse stappen van het milieueffectenonderzoek werd de mogelijk relevante impact op biodiversiteit onderzocht. Bij het ontwikkelen van tracés werd rekening gehouden met de grotere kwetsbaarheden die gedetecteerd worden tijdens de kwetsbaarheidsanalyse in stap 1. In de conclusies van de beoordeling van het GRUP in

stap 3 worden voor de discipline biodiversiteit in §8.7.1 hoogstens beperkt negatieve effecten verwacht. Rekening houdend met de standaardmaatregelen, zoals opgenomen in bijlage 2 van het Plan-MER en voor wat betreft de doorvertaling in het GRUP in §5.5.5 van de Toelichtingsnota, en doorgevoerde optimalisaties worden mogelijke effecten hoofdzakelijk verwaarloosbaar ingeschat, voor sommige effectgroepen wordt een beperkt negatief effect verwacht. Vanuit het MER worden bijgevolg geen dwingende milderende maatregelen opgelegd, aldus ook geen noodzaak tot het aanleggen van een ecoduct.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de vraag gesteld naar de opmaak van een 'monitoringsplan draadslachtoffers en plan van aanpak vogelmarkeringen', zoals ook uitgevoerd in Nederland.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op deze vraag naar het uitgebreide onderzoek met betrekking tot draadslachtoffers dat is uitgevoerd in het kader van voorliggend planningsproces. In eerste instantie werd in opdracht van Elia een nieuwe versie gemaakt van de nationale risicokaart voor hoogspanningslijnen: "Verlaging van het risico op aanvaringen van vogels met hoogspanningsleidingen in België door middel van kwetsbaarheidskartering: update 2020", zoals beschreven in §2.2.4 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII. Deze risicokaart werd gebruikt doorheen het milieueffectenonderzoek.

Uit het plan-MER blijkt dat er geen nieuwe bovengrondse tracés worden aangelegd in risicozones voor draadslachtoffers. In de zone ten (noord)westen van Brugge worden bestaande lijnen herbenut en versterkt binnen een zone met een verhoogd aanvaringsrisico (over een lengte van ca. 5,5 km). In de stedenbouwkundige voorschriften art. 7 Hoogspanningsleiding is in de bepalingen over ecologie (art. 7.3) het volgende opgenomen: "Op de hoogspanningsleiding tussen het hoogspanningsstation De Spie en de E40 en op nieuwe hoogspanningsleidingen boven serres is het plaatsen van vogelbebakening verplicht op de luchtlijnen met het oog op het beperken van het aanvaringsrisico voor vogels. Indien andere risicozones voor vogelaanvaringen gekruist worden, dient het aanvaringsrisico eveneens beperkt te worden.

In de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, is in §5.5.5 aangegeven hoe de standaardmaatregelen zijn doorvertaald in voorliggend GRUP, nl. een doorvertaling in art. 7.3 van de verordenende Stedenbouwkundige Voorschriften.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op negatieve gevolgen voor fauna en flora door de aanleg, onderhoud en exploitatie van de hoogspanningsverbinding. Men vreest voor stikstofdepositie in omliggende natuurgebieden en schadelijke gevolgen voor de biodiversiteit, een risico op verdroging en verzuring met gevolgen voor flora en een verstoring van de natuurlijke stikstofcyclus in deze gebieden.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering in eerste instantie naar bijlage 2 bij de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waar in §2.3.1, §3.3.1, §4.3.1 en §5.3.1 voor elk van de planonderdelen werd nagegaan of er relevante of permanente effecten kunnen worden verwacht, die verder onderzoek vereisen in de plan-MER. De

mogelijke impact op aanwezige of nabij gelegen beschermde gebieden werd onderzocht en beoordeeld in een passende beoordeling en een toets aan de VEN-gebieden (bijlage 2 van het plan-MER).

Biotoopverlies en/of verlies aan leefgebied voor fauna werd verder onderzocht in het Plan-MER voor de planonderdelen 'hoogspanningsstations/tussenstation/opstijgpunten', 'bovengrondse verbinding' en 'ondergrondse verbinding'. Effecten door aanvaring (draadslachtoffers) werd verder onderzocht voor de bovengrondse verbinding. De methodiek werd toegelicht in §3.3.4, §4.3.4 en §5.3.4 in bijlage 2 van de Scopingnota, en werd vervolgens toegepast bij het milieueffectenonderzoek in de verschillende stappen van het plan-MER onder de discipline biodiversiteit. Door mede rekening te houden met de meest waardevolle natuurgebieden bij het ontwikkelen van het tracé zoals opgenomen in voorliggend GRUP zijn er geen (aanzienlijk) negatieve effecten te verwachten door het GRUP. Eventuele tijdelijke effecten ten gevolge de aanlegfase kunnen zich nadien herstellen.

Verder wenst de Vlaamse Regering te benadrukken dat geen relevante of permanente stikstofdeposities worden verwacht, die zouden kunnen leiden tot een biotoopwijziging of een verminderde staat van instandhouding. De stikstofemissies tijdens de aanlegfase zullen heel beperkt zijn, zowel in tijd als in hoeveelheid. Tijdens de exploitatie van de hoogspanningsinfrastructuur zijn er geen stikstofemissies. Er wordt bijgevolg geen relevante impact verwacht op de stikstofcycli ter hoogte van het GRUP en omliggende natuurgebieden.

In bijlage 2 bij de Scopingnota werden ook de mogelijke effecten ten gevolge van verdroging besproken. Voor de planonderdelen aanlandingslocaties, hoogspanningsstations en bovengrondse hoogspanningsverbinding werd geoordeeld dat er geen relevante permanente effecten te verwachten zijn. Voor de ondergrondse verbindingen werd dit verder onderzocht in het plan-MER, onder andere in §5.3.1.3 van stap 1 en in §7.1.5 van de passende beoordeling (zie bijlage 1 bij het plan-MER). In §8 van stap 3 van het plan-MER werd geoordeeld dat er ten gevolge van voorliggend GRUP geen relevante effecten ten gevolge van verdroging zullen optreden.

De mogelijke effecten tijdens de fase van onderhoud en exploitatie zijn eveneens beschreven in het plan. Voor de bovengrondse verbindingen geldt dat er geen hoge vegetatie meer toegelaten wordt binnen de veiligheidszone. De zones waar hierdoor een omvorming noodzakelijk zal zijn worden in iedere stap van het plan-MER beschreven. Voor de ondergrondse verbindingen geldt dat er geen diepwortelende vegetatie meer toegelaten wordt binnen de voorbehouden zone. Voor het tracé binnen voorliggend GRUP worden de effecten ten gevolge van de veiligheidszone en voorbehouden zone als beperkt negatief beoordeeld.

De mogelijke effecten t.a.v. biodiversiteit werden voldoende onderzocht.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het plan-MER, waar de kwetsbaarheden met betrekking tot biotoopverlies werden aangeduid op basis van de BWK, versie 2. Men stelt dat dit instrument dringend moet aangepast worden zodat concreet kan worden aangeduid welke kwetsbare gebieden eventueel verloren zouden gaan.

In antwoord op dit bezwaar verwijst de Vlaamse Regering naar de geformuleerde leemten in de kennis in stap 1 (met name §16) van het Plan-MER, zoals gevoegd als Bijlage V van het GRUP. In de leemten wordt inderdaad vermeld dat de kwetsbaarheden aangeduid worden op basis van de BWK, versie 2 die op sommige plaatsen gebaseerd is op inventarisaties van meer dan 15 jaar oud. In de beoordeling werd echter rekening gehouden met een update op basis van recente orthofoto's en een globaal verkennend terreinbezoek. Verder is het zo dat in een plan-MER er altijd bepaalde leemten in de kennis zijn. Zoals eerder gesteld houdt de effectenbeoordeling rekening met deze leemten in de kennis, waarbij dient benadrukt te worden dat de daaraan gekoppelde onzekerheden te beperkt zijn om een invloed te hebben op de (globale) effectbeoordeling (geen wijziging in effectscores), en ook niet op de onderlinge verhoudingen tussen de alternatieven.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Landschap en visuele hinder

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat de versterking van de bestaande 150 kV-verbinding een verdubbeling van het aantal luchtlijnen betekent en dus wel degelijk ook een visuele impact heeft die van dezelfde grootteorde is als de nieuwe lijnen. Dat de visuele hinder al "bestaand" zou zijn, mag geen argument zijn voor de tracékeuze of beoordeling, vermits met voorliggend GRUP de lijnen ook voor de toekomst worden bestendigd. In een ander bezwaarschrift wordt opgemerkt dat bij het herbenutten van de bestaande 150 kV lijn, door het nieuw bouwen op zelfde plaats, de visuele hinder identiek zal zijn dan bij een nieuwe lijn.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar de landschapsstudie van Cluster, gevoegd als bijlage bij de Scopingnota, Bijlage VIII bij het GRUP. In deze studie wordt onder §2.5.2 aangegeven dat een waarnemer eerder verstoord wordt door de masten (en dan vooral door de kop van de masten) in plaats dan door de lijnen zelf. Op grondgebied van Zedelgem zal gedeeltelijk een bestaand tracé versterkt worden. Dit betekent dat de masten (welke voor de meeste verstoring zorgen) momenteel al aanwezig zijn in het landschap. Het bijhangen van geleiders op deze masten zal dus in geen geval even veel visuele verstoring veroorzaken in vergelijking met een zone waar momenteel nog geen hoogspanningsmasten aanwezig zijn en waar dus over grotere afstand nieuwe masten moeten gebouwd worden. De Vlaamse Regering is bijgevolg van oordeel dat de gemaakte beoordelingen in het milieuonderzoek inzake visuele hinder wel degelijk correct zijn.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de visuele hinder door de geplande opstijgpunten. Men wijst o.m. op de ligging van het opstijgpunt Baliebrugge, langs een drukke verkeersader, waardoor veel mensen visuele hinder zullen ondervinden.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het plan-MER, meer bepaald stap 3 §10.4 waarin de visuele hinder voor het opstijgpunt Baliebrugge wordt beschreven. Rekening houdende met een landschappelijke integratie op de randen van het opstijgpunt en het feit dat geen woningen binnen een afstand van 100m gelegen zijn, worden de effecten voor omwonenden verwaarloosbaar tot beperkt negatief beoordeeld. De aanleg van een groenbuffer op de randen van het opstijgpunt werd verplichtend opgelegd via art. 2 van de Stedenbouwkundige Voorschriften (zie Bijlage II bij het GRUP).

In art. 1.9 wordt de opmaak van een inrichtingsstudie verplichtend opgelegd, waarbij in het bijzonder dient ingegaan te worden op de maximale landschappelijke integratie in de omgeving.

Er wordt ook een opmerking gemaakt dat er veel mensen een visuele hinder zullen ondervinden, gezien het opstijgpunt gelegen is langs een drukke verkeersader. In §7.3.2.2 van stap 1 van het plan-MER wordt evenwel aangegeven dat de effecten ten aanzien van bewoning relevanter worden geacht ten aanzien van bezoekers/recreanten, gezien recreanten slechts een beperkte verblijfstijd hebben in vergelijking met bewoners. Hetzelfde kan gesteld worden voor passanten op de drukke verkeersader.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het MER-richtlijnenboek Landschap, bouwkundig erfgoed en Landschap dat stelt dat bij de beoordeling van het landschap rekening moet gehouden worden met de gaafheid van het landschap. Dit stemt volgens de bezwaarindiener overeen met de principes van het RSV, waar bundeling met bestaande lijninfrastructuren voorop staat. De beoordeling van de alternatieven Z4_OnderZuid en Z4_OnderIzegem, beiden met eenzelfde score (-1) is manifest niet correct. Het ene alternatief bundelt immers met de E403 en vermijdt de aantasting van een gaaf open landbouwlandschap. Bezwaarindiener verzoekt differentiatie aan te brengen in deze beoordeling. Gezien het een fundamentele fout betreft met impact op de eindsynthese, verzoekt bezwaarindiener een nieuw openbaar onderzoek teneinde een correct procesverloop te garanderen.

De Vlaamse Regering wijst erop dat in de adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt geduid op het verschil tussen werktracé E403_M_Z4_OnderZuid en werktracé E403_M_Z4_OnderIzegem, waar het eerste werktracé het landbouwgebied tussen de E403 en het bestaande hoogspanningsstation te Izegem kruist met een nieuwe bovengrondse verbinding, terwijl dit bij het tweede werktracé niet het geval is (daar wordt deze zone gekruist door een ondergrondse verbinding). In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar §6.3.6.2 van stap 1 en §6.4.4 van stap 2a van het Plan-MER, gevoegd als bijlage V bij het GRUP. In deze paragrafen wordt omschreven dat het landschap in deze zone niet kan beschouwd worden als een gaaf open landschap, omwille van de twee windturbines in het westen van deze zone en de bestaande hoogspanningslijnen, zowel te noorden als ten zuiden van het nieuwe tracé, die vooral in de oostelijke zone (nabij het bestaande hoogspanningsstation) op korte afstand van het nieuwe tracé gelegen zijn. Om die reden worden de effecten van een nieuw bovengrondse tracé voor de effectgroep "visuele kwaliteit en landschapsstructuur" binnen de discipline Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie in deze zone inderdaad (slechts) als beperkt negatief (-1) beoordeeld.

De zone langs de E403 waar het werktracé E403_M_Z4_OnderZuid een ondergrondse verbinding voorziet en het werktracé E403_M_Z4_OnderIzegem een bovengrondse verbinding, wordt in het plan-MER omschreven als een landschap waar de waarde van het landschapsbeeld in de huidige situatie eveneens beperkt is, omwille van het voorkomen van 2 windturbines in het zuiden en het voorkomen van een 70 kV verbinding. Echter, lokaal wordt het landschapsbeeld in de huidige situatie ook waardevoller ingeschat in deze zone, met name ter hoogte van het provinciaal Domein Wallemote. Bijgevolg wordt een nieuwe bovengrondse verbinding in deze zone ook als beperkt negatief (-1) beoordeeld. De Vlaamse Regering is bijgevolg van oordeel dat er geen fouten in de beoordeling zijn gebeurd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de tegenstrijdige benadering in het MER, waarbij de visuele impact voor de woonhuizen ter hoogte van de bedrijvenzone te Izegem wordt geminimaliseerd met als redenering dat het een dichtbebouwde regio is en dat er dus veel andere gebouwen het zicht op de hoogspanningslijn beperken. Anderzijds gebruikt men iets verder (ter hoogte van cross-country stuk voorbij opstijgpunt S16a2) het feit dat er weinig woningen staan ook als argument dat er weinig visuele hinder is. Dus zowel bij veel bebouwing als weinig bebouwing argumenteert men dat er weinig visuele impact is.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar §4.7.4 van bijlage 2 bij de Scopingnota, Bijlage VIII bij het GRUP, en naar §7.3.2.2 van stap 1 van het Plan-MER, Bijlage V bij het GRUP. Daarin is aangegeven dat effecten inzake visuele verstoring afhankelijk zijn van enerzijds de ernst en de omvang van het effect zelf en anderzijds de kwetsbaarheid van de receptor of omgeving. De impact in een omgeving waar weinig woningen staan zal inderdaad klein zijn, tenzij de belevingswaarde van die omgeving groot is. Dit is niet het geval voor het cross country deel voorbij S16a2, gezien het aantal woningen dat een nieuwe visuele verstoring zal kennen beperkt is. Voor de bedrijvenzone ten noorden van de N36 werd er inderdaad geoordeeld dat er relatief veel woningen op een (sub)dominante afstand gelegen zijn, maar wordt de bemerking gemaakt dat deze niet allen een zicht zullen hebben op de nieuwe bovengrondse hoogspanningsverbinding. Dat dit ook in rekening gebracht moet worden, wordt uitgelegd in §6.5.2 van stap 2a van het plan-MER. De Vlaamse Regering is bijgevolg van mening dat de milieubeoordeling correct werd uitgevoerd en er geen aanpassingen noodzakelijk zijn.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de feitelijke situatie voor Skyline park verkeerd is beoordeeld in het plan-MER; de score voor visuele beleving is foutief -1. Bezwaarindiener is van mening dat het een zichtlocatie betreft met opmerkelijke architectuur en met groene, met zorg aangelegde pockets. Men stelt dat de windturbines in de omgeving niet zorgen voor een visueel sterk verstoorde omgeving. Men wijst erop dat als men er in het plan-MER vanuit gaat dat dit een visueel sterk verstoorde omgeving is, men dan ook zou kunnen besluiten dat het niet aangewezen is om deze omgeving nog verder te verstoren en zo de draagkracht te overschrijden. Bezwaarindiener wijst bovendien op de afbreuk die de lijn zal doen aan het hoogwaardige architecturale karakter en de beleving van de site.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar §4.7.4 van bijlage 2 bij de Scopingnota, Bijlage III bij het GRUP, en naar §7.3.2.2 van stap 1 van het Plan-MER, Bijlage V bij het GRUP. Daarin wordt aangegeven dat effecten inzake visuele verstoring afhankelijk zijn van enerzijds de ernst en de omvang van het effect zelf en anderzijds de kwetsbaarheid van de receptor of omgeving. Een industriële omgeving en/of een kantorencomplex wordt aanzien als een verstoorde omgeving waar de actuele belevingswaarde beperkt is, waardoor die omgeving weinig kwetsbaar is. Een niet verstoorde omgeving is een omgeving zonder bebouwing of met bebouwing op schaal van het landschap (vb. agrarisch landschap met verspreide boerderijen, bosrijke omgeving, heidegebieden,...). De omgeving van Skyline Park, met een autoweg, hoge

kantoorgebouwen en windturbines, is duidelijk wél een verstoorde omgeving (los van de architecturale kwaliteit van de kantoorgebouwen). In het plan-MER werden de effecten van het verstoren van een nog niet-verstoorde omgeving negatiever beoordeeld dan het (bijkomend) verstoren van een reeds verstoorde omgeving. Deze methodiek is conform het geldende richtlijnenboek Mens-ruimtelijke aspecten (zie §2.2 van dat document). Voorts wordt het aspect beleving, conform het richtlijnenboek mens-ruimtelijke aspecten, beoordeeld vanuit het standpunt van bewoners, recreanten en passanten, maar niet van werknemers van kantoren of andere bedrijven. De Vlaamse Regering is bijgevolg van mening dat de milieubeoordeling correct werd uitgevoerd en er geen aanpassingen noodzakelijk zijn.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de masthoogtes voor de zone ter hoogte van het tracédeel langsheen de E403 in Izegem. Men wijst erop dat bij het bepalen van de subdominante afstand geen rekening wordt gehouden met het feit dat ter hoogte van lijntracé 16 minstens 2-4 hogere masten moeten geplaatst worden, waardoor de visuele verstoring exponentieel toeneemt, eerder dan lineair. Men vraagt voor welke masthoogte de gebruikte subdominante afstand 750m bedraagt, en hoe men deze afstand kan bepalen als de masthoogte nog niet bepaald is. Indien niet wordt uitgegaan van een worst case scenario, stelt er zich volgens de bezwaarindiener een fundamenteel probleem. De hoogte van de mast heeft namelijk een grote invloed op het aantal huizen op dominante en subdominante afstand en dit aantal huizen wordt meegenomen bij de beoordeling en speelt een rol bij de tracékeuze. Bij lager dan gemiddelde masten is er een overschatting van het aantal woningen en bij hoger dan gemiddelde masten is er een onderschatting van het aantal woningen op dominante en subdominante afstand. Men wijst er bovendien op dat om het bruggenhoofd van de N36 te kruisen een hogere mast nodig zal zijn en vraagt waarom dit specifieke aspect nog niet is meegenomen in de beoordeling.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar §4.1.3 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij het GRUP, waar de gemiddelde hoogte van een 380 kV mast wordt bepaald op 50 - 60m. Met deze gemiddelde hoogte werd rekening gehouden bij het bepalen van de visuele hinder (zie bijlage V bij het GRUP, het plan-MER). Het is inderdaad correct dat de exacte hoogte van de mast op planniveau nog niet gekend is. Er dient ook verwezen naar de Stedenbouwkundige Voorschriften, Bijlage II bij het GRUP, waar in art. 7.2 inrichtingsprincipes zijn opgenomen m.b.t. de bovengrondse hoogspanningslijn. Er dient aangetoond dat de afstand tussen de elektriciteitsdraden van de hoogspanningsleiding en de grond afgestemd is op de aanwezige activiteiten. In bepaalde zones kan het bijgevolg nodig zijn hogere masten te bouwen om de minimale veiligheidsafstand tussen de geleiders en de bestaande (onderliggende) gebouwen te verzekeren. Waar dat dit noodzakelijk zal zijn, is nog niet gekend. In §16 van stap 1, in §10 van stap 2a en in §24 van stap 3 van het Plan-MER wordt evenwel aangegeven dat het inschatten van het aantal visueel gehinderden in de omgeving van een toekomstige bovengrondse hoogspanningslijn nooit objectief kan gebeuren, gezien dit een zeer persoonlijk en individueel gegeven is. Verder wordt in §16 van stap 1 gesteld dat het in een plan m.e.r. fase een algemeen feit is dat het aantal gegevens dat reeds gekend is over het later te vergunnen project waarvoor het plan dient uitgevoerd te worden, nog beperkt is, waarbij er verwezen wordt naar de exacte hoogte van de masten en de locatie van de masten. In §24 van stap 3 wordt aangegeven dat de effectenbeoordeling rekening houdt met deze leemten in de

kennis, waarbij dient benadrukt te worden dat de daaraan gekoppelde onzekerheden te beperkt zijn om een invloed te hebben op de (globale) effectbeoordeling (geen wijziging in effectscores), en ook niet op de onderlinge verhoudingen tussen de alternatieven.

Verder verwijst de Vlaamse Regering naar §6.5.2 van stap 2a van het plan-MER. Daar werd de opmerking gemaakt dat niet alle berekende woningen op een (sub)dominante kijkafstand een rechtstreeks zicht zullen hebben op de 380 kV lijn. Sommige woningen zullen niet "georiënteerd" zijn naar de luchtlijn. Verder zijn er mogelijks ook "obstakels" (bomenrijen, bebossing, andere (hogere) gebouwen,…) aanwezig tussen de woningen en de luchtlijn, waardoor er geen rechtstreeks zicht is, en dus ook geen verstoring is, voor een aantal berekende woningen. Het vermelde aantal verstoorde woningen in stap 2a zal bijgevolg sowieso een (grote) overschatting betreffen, vooral daar waar volledige dorpskernen binnen de genoemde verstoringsafstand vallen. Gezien het vooral de masten zelf zijn die als storend worden ervaren, zal het aantal verstoorde woningen, naast het feit of er al dan niet reeds obstakels aanwezig zijn, ook afhankelijk zijn van de uiteindelijke mastlocaties. De bezwaarindiener vermeldt correct dat ook de masthoogte hier een rol in zal spelen, al zal dat eerder van ondergeschikt belang zijn. De woningen die een bijkomend zicht op een mast zouden hebben bij het aanleggen van een hogere mast dan gemiddeld, zullen sowieso ver van de mast gelegen zijn, waardoor de verstoring sowieso laag zal zijn.

Inzake de kruising van het bruggenhoofd van de N36 wordt verwezen naar §5.2 van stap 2a waarin reeds vermeld wordt dat er ter hoogte van de kruising van de N36 hogere masten zullen moeten aangelegd worden. Hiermee werd dan ook reeds rekening gehouden bij de milieubeoordeling. De conclusie is dat er in de omgeving van de N36 reeds bestaande verstoring is door het op- en afrittencomplex en door de bestaande hoogspanningslijn. De bijkomende verstoring ten gevolge van een nieuwe hoogspanningslijn werd er beperkt beoordeeld.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt in vraag gesteld dat ter hoogte van corridor 17 in Izegem de visuele verstoring wordt beperkt voor een relatief beperkt aantal woningen op subdominante afstand, waarbij geen rekening wordt gehouden met de om en bij 2000 werknemers (en 4000 van AZ Delta) die last zullen hebben van de hoogspanningslijn.

In antwoord hierop bevestigt de Vlaamse Regering dat er voor de effectgroep ruimtebeleving en visuele hinder de focus werd gelegd op de visuele hinder ten aanzien van woningen. Er wordt hiervoor verwezen naar het Richtlijnenboek Mens-Ruimtelijke aspecten waarin staat dat er voor het beoordelen van deze effectgroep waar relevant een onderscheid moet gemaakt worden tussen bewoners, bezoekers/recreanten en passanten. In §7.3.2.2 van stap 1 van het Plan-MER, Bijlage V van het GRUP, wordt zowel de impact ten aanzien van bewoners als bezoekers/recreanten besproken. De effecten ten aanzien van bewoning worden echter relevanter geacht dan effecten ten aanzien van bezoekers / recreanten, gezien recreanten slechts een beperkte verblijfstijd hebben in vergelijking met bewoners. Volgens het richtlijnenboek dient de visuele hinder voor werknemers niet besproken te worden. Echter kan dezelfde redenering gemaakt worden voor werknemers als voor recreanten, met name dat de verblijfstijd in vergelijking met bewoners veel korter is.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de disproportionele visuele hinder van het opstijgpunt Izegem-noord, gezien de woning en landbouwgronden van bezwaarindiener zouden worden ingesloten door de E403, het opstijgpunt en het Ventilus-tracé. Een andere bezwaarindiener wijst op de zware visuele impact van het opstijgpunt Izegem-zuid.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage II bij het GRUP, de Stedenbouwkundige Voorschriften. In art. 1.5 wordt een landschappelijke integratie van de opstijgpunten als inrichtingsprincipe verplicht. De betreffende woning grenst momenteel al aan de E403 en is eveneens nabij de N36 gelegen. Het opstijgpunt Izegem-noord wordt voorzien ten zuiden van de N36, waardoor de woning (en aangrenzende landbouwpercelen) inderdaad nabij het opstijgpunt zullen komen te liggen. De ondergrondse verbinding loopt ten oosten van de betreffende woning. Echter, boven deze verbinding kan het normale bodemgebruik verder gezet worden, waardoor er aan de oostelijke (en zuidelijke) zijde geen visuele hinder verwacht wordt (en is er dus ook geen insluiting gerelateerd aan visuele hinder). De mogelijke insluiting waarvan sprake is enerzijds reeds bestaand (E403) en anderzijds beperkt tot de noordelijke zijde.

Wat betreft het opstijgpunt Izegem Zuid verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, het plan-MER. In §10.4 van stap 3 van het plan-MER wordt de visuele verstoring, rekening houdende met een verplichte landschappelijke integratie, het feit dat bestaande windturbines reeds voor visuele verstoring zorgen en het feit dat de meest nabije woningen zich op meer dan 100m van het opstijgpunt bevinden als verwaarloosbaar tot beperkt negatief beoordeeld.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van het GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de inspectieputten of mofputten voor de ondergrondse hoogspanningskabels schade zullen veroorzaken aan het landschap. In een reactie wordt voor de Moubekevallei verwezen naar het KB 28/12/72, artikel 15.4.6.1 waarbij aangegeven zou worden dat de schoonheidswaarde van het landschap bepaald wordt door de openheid ervan, met op de achtergrond een bomenrij langs de Moubeek. Het plaatsen van inspectieputten in dit zeer kwetsbare en zeer zeldzame landschap zou de eigenheid en schoonheid volledig verstoren. Het plaatsen van een groene omheining zou dit evenmin oplossen gezien net het open karakter van het gebied de schoonheid bepaalt.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage 4.1 bij de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waar onder §1.2.3.1.1 een foto is opgenomen van een inspectieput na de aanlegfase voor een 380 kV verbinding met 4 circuits. Op deze foto zijn de deksels op maaiveld te zien, de omheining bestaat uit (geruit) doorzichtig draadgaas. Er wordt dus niet automatisch voorzien in een groene omheining. Verder verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het plan-MER, waar in §6.3.6.3 van stap 1 de verstoring van het landschapsbeeld ten gevolge van inspectieputten als verwaarloosbaar wordt beoordeeld. Rekening houdend met het type voorkomend landschap, kan een inspectieput eenvoudig geïntegreerd worden in het landschap, waardoor de visuele effecten verwaarloosbaar zijn. In een bezwaarschrift wordt verwezen naar art. 15.4.6.1 van het KB van 28/12/72. Dit artikel bepaalt dat binnen de landschappelijk waardevolle gebieden alle handelingen en werken worden uitgevoerd, voor zover zij de schoonheidswaarde van het landschap niet in gevaar brengen. Wegens de

beperkte zichtbaarheid van de putdeksels en de mogelijkheid om de landschappelijke integratie ervan af te stemmen met de omgeving, is de Vlaamse Regering van oordeel dat de schoonheidswaarde niet zal aangetast worden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van het GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat het cross country gedeelte van het tracé in Lendelede gesitueerd is in een openruimtegebied met een hoge belevingswaarde, de provinciale openruimtecorridor tussen de regio Roeselare-Izegem en de regio Kortrijk. In tegenstelling tot wat in het plan-MER hierover beschreven wordt, zal de visuele verstoring groot zijn in plaats van verwaarloosbaar. Men is van mening dat het GRUP een onomkeerbare versnippering zal veroorzaken aan het open landschap. Men wijst erop dat dit de enige zone in de gemeente is die (nog) niet getroffen is door hoogspanningslijnen. Men stelt dat bij de beoordeling van de visuele impact moet rekening gehouden worden met de bestaande landschappelijke inkleding: de impact van een lijn langsheen de E403 is beperkter dan cross country in Lendelede, aangezien de mensen met zicht op de snelweg al vaak landschappelijke inkleding hebben voorzien. Bovendien gaan de masten ver boven de aanwezige bomen uitkomen, waardoor het van veel grotere afstand zichtbaar zal zijn. De visie uit de studie omtrent landschapsintegratie van de hoogspanningsverbinding, waar gepleit wordt voor zoveel mogelijk rechte lijnen, het bundelen met lijninfrastructuur en door de dalen gaan in plaats van over de hoger gelegen percelen, wordt volledig tegengesproken door de tracékeuze in Lendelede.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, het plan-MER, en meer bepaald naar §6.3.6.2 van stap 1 en §6.4.4 van stap 2a. In deze paragrafen wordt omschreven dat het landschap in de cross country zone tussen de E403 en het hoogspanningsstation te Izegem niet kan beschouwd worden als een gaaf open landschap, omwille van de twee windturbines in het westen van deze zone en de bestaande hoogspanningslijnen, zowel te noorden als ten zuiden van het nieuwe tracé, die vooral in de oostelijke zone (nabij het bestaande hoogspanningsstation) op korte afstand van het nieuwe tracé gelegen zijn. Om die reden worden de effecten van een nieuw bovengrondse tracé voor de effectgroep "visuele kwaliteit en landschapsstructuur" binnen de discipline Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie in deze zone (slechts) als beperkt negatief (-1) beoordeeld. Om dezelfde reden alsook omwille van de verspreide bebouwing die als storend wordt ervaren, wordt de belevingswaarde in deze zone in de huidige situatie overwegend als laag beoordeeld (zie §7.2.7 en §7.3.2.2 van stap 1 en §6.5.4 van stap 2a) waardoor de effecten inzake ruimtebeleving en visuele hinder als beperkt negatief werden beoordeeld.

De Vlaamse Regering erkent dat het aanleggen van een hoogspanningsverbinding voor een versnippering van het landschap zal zorgen. Net daarom dat er in het gevoerde onderzoek een onderscheid werd gemaakt tussen tracés die een versterking of herbenutting inhouden, tracés die bundelen met bestaande lijninfrastructuren en tracés die cross country verlopen, met name bij het bepalen van de effecten op het landschapsbeeld en landschapsstructuur en de effectgroep ruimtelijke structuur en relaties. Hierbij wordt abstractie gemaakt van gemeentegrenzen.

De Vlaamse Regering verwijst verder naar Bijlage II bij het GRUP, de verordenende Stedenbouwkundige Voorschriften, waar in art. 7.2 de nodige inrichtingsprincipes, met o.m. een maximale landschappelijke integratie wordt opgelegd, hetgeen cfr. art. 7.7 in een inrichtingsstudie verder geduid moet worden. Rekening houdend met deze bepaling in

de stedenbouwkundige voorschriften, werd bij de beoordeling geen rekening gehouden met eventuele "bestaande landschappelijke inkleding". Gezien de mastlocaties immers niet worden vastgelegd in voorliggend GRUP, kan in deze fase niet geoordeeld worden of bestaande KLE's al dan niet zouden kunnen zorgen voor een visuele afscherming van de masten.

Het klopt dat de masten hoger zullen zijn dan de bomen. Uit de reeds uitgevoerde algemene landschapsstudie (bijlage 6 bij de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP) blijkt dat het daarom efficiënter is om nabij woningen maatregelen te nemen i.p.v. op korte afstand van de masten zelf. Tenslotte wenst de Vlaamse Regering te benadrukken dat voorliggend GRUP het resultaat is van een beoordeling op een heel scala aan aspecten, waaronder landschap, maar ook mens, natuur en milieu, rekening houdend met zowel de ruimtelijke principes uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen als het voorzorgsprincipe.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd wat het verschil in visuele impact is tussen een 150kV en 380kV-lijn. In het MER wordt geen verschil in beoordeling gegeven, terwijl Ventilus een zware lijn is en een 150 kV lichter is met minder kabelbundels.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP. Er is geen significant verschil in visuele impact tussen een 150 kV of een 380 kV lijn, indien de masttypes gelijkaardig gekozen worden. In het MER wordt rekening gehouden met twee types masten, zijnde een compacte vakwerkmast en een wintrackmast. De gemiddelde masthoogte van een 150 kV en een 380 kV is vergelijkbaar (zie §4.1.3 scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP).

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift vraagt men hoe de versterking van de lijn tussen Izegem en Avelgem merkbaar zal zijn in het landschap; in welke mate zullen de funderingen en het ijzerwerk van de masten moeten aangepast worden.

In antwoord op dit bezwaar verwijst de Vlaamse Regering naar § 5.5.2.6 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP, waar aangegeven wordt dat het verschil tussen de bestaande geleiders (AMS) en de nieuwe hoogperformantiegeleiders (HTLS) visueel klein is. De bestaande masten blijven behouden, echter de funderingen zullen moeten verstevigd worden door middel van de lokale plaatsing van extra (micro-)boorpalen rondom de bestaande funderingen. Verder is het niet uitgesloten dat er ook verstevigingen aan de masten zelf moeten aangebracht worden in de vorm van te vervangen of bijkomende vakwerkstaven. Dit dient echter voor elke mast afzonderlijk nog verder bestudeerd te worden. Ten opzichte van de bestaande toestand zullen de wijzigingen in het landschap echter te verwaarlozen zijn. De eventuele aanpassingen in het vakwerk leiden niet tot een wijziging in het visueel beeld van de bestaande mastenrij, conform §6.5.2.6 in de scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP.

Geluid

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de infomarkten, waar gezegd werd dat de geluidshinder van lijnen tot 45,5 dB(A) komt, waar de norm voor woonwijken en recreatiegebieden, zoals die in de nabijheid van het opstijgpunt Baliebrugge, op 53 dB(A) ligt. Bezwaarindiener vermoedt daardoor dat de norm bijna bereikt is en zal overschreden worden door cumulatie van geluid.

In antwoord hierop wijst de Vlaamse Regering erop dat de norm van 53 dB(A) specifiek geldt voor hoogspanningsverbindingen. In de voetnoot 18 van bijlage 2 bij de Scopingnota (in §4.6.1), gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, staat het volgende "Volgens de Belgische norm NBN EN50341-3 mag het hoorbare geluid van een bovengrondse hoogspanningsverbinding van meer dan 45 kV op een afstand van 20m tot de dichtstbijzijnde geleider niet hoger zijn dan 53 dB(A) bij slecht weer en 40 dB(A) bij mooi weer in residentiële bebouwde wijken." In datzelfde hoofdstuk wordt gemotiveerd waarom de geluidsemissies afkomstig van de hoogspanningsverbinding deze norm niet zullen overschrijden. Dit zal ook het geval zijn in de omgeving van het opstijgpunt te Baliebrugge.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van het GRUP.

Mens-ruimtelijke aspecten

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen is men bezorgd over de recreatieve mogelijkheden (o.a. wandelen) in en nabij het natuurgebied Rhodesgoed. In een andere reactie stelt men dat het uitzicht op het natuurgebied Vloethemveld gehinderd zal worden door het industriële karakter van een hoogspanningslijn.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat het natuurgebied Vloethemveld gelegen is in een zone waar de bestaande 150 kV lijn zal versterkt worden. In deze zone blijven de huidige pylonen behouden en worden er bijkomende 380 kV geleiders bij gehangen, waardoor de visuele wijzigingen ten aanzien van Vloethemveld beperkt zullen zijn. Er is geen rechtstreekse aantasting van de natuurwaarden van het Vloethemveld. Er kan dus gesteld worden dat de wijzigingen voor de recreanten van het natuurgebied Vloethemveld beperkt zullen zijn. Bij een bovengrondse hoogspanningslijn zorgen de masten immers voor de grootste visuele verstoring. Ter hoogte van Vloethemveld blijven de bestaande masten behouden. Het uitzicht op Vloethemveld zal bijgevolg nauwelijks wijzigen.

Wat betreft de mogelijke wijzigingen voor het natuurgebied Rhodesgoed verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, met name het plan-MER. In stap 1 van het milieueffectenonderzoek wordt erkend dat dit een kwetsbare zone is en wordt vanuit bepaalde disciplines aanbevolen om een overlap van de veiligheidszone met de beboste vegetatie van het Rhodesgoed te vermijden. Gezien er vanuit andere effectgroepen aanbevolen werd het tracé zo ver mogelijk van bestaande woningen aan te leggen, werden in een volgende stap toch meerdere lijntracés in overlap met het Rhodesgoed verder onderzocht. Inzake het gekozen tracé blijkt uit § 8.3 van stap 3 van het plan-MER dat het tracé zo veel als mogelijk op de rand van het natuurgebied verloopt, waardoor er slechts heel beperkt een overlap is van de veiligheidszone met de beboste vegetatie van het natuurgebied (ca. 0,05 ha). De algemene natuurwaarden van het gebied zullen bijgevolg bewaard blijven. Hierdoor kan geoordeeld worden dat het effect op het natuurgebied zeer beperkt is. Er zullen ook nog altijd even veel recreatieve mogelijkheden zijn binnen het natuurgebied Rhodesgoed. Gezien het om een beboste omgeving gaat, zal de hoogspanningslijn vanuit het natuurgebied slechts vanop een beperkt aantal plaatsen

zichtbaar zijn, waardoor de mogelijke effecten ten aanzien van recreanten te verwaarlozen zijn.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In haar advies vraagt de stad Brugge of het Moerasbos onder een ruimtelijk kwetsbare bestemming valt cfr. art. 7.3. Indien dat niet het geval is, stelt de stad dat een loutere nieuwe aanplanting zoals voorzien in de voorwaarden onvoldoende is voor de natuurwaarden in het Moerasbos; men dringt aan op de situatie op projectniveau met de stad te bekijken.

In antwoord op dit advies stelt de Vlaamse Regering dat het Moerasbos momenteel als bestemming 'parkgebied' heeft, waarmee het cfr. art. 1.1.2 VCRO een ruimtelijk kwetsbare bestemming betreft, en dus gevat wordt door de betreffende bepaling van art. 7.3 van de Stedenbouwkundige Voorschriften.

Dit advies geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat het verlies aan groene oppervlakte en kleine landschapselementen door de inspectieputten in het ontwerp-MER niet in rekening wordt gebracht. Het ontwerp-MER stelt immers dat er door de aanleg van de verbindingen geen oppervlakte groen verloren gaat, maar enkel typologische omvormingen mogelijk zijn. Volgens bezwaarindiener betreft het nochtans een oppervlakte van 225 m²/km.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, met name het Plan-MER. Het bezwaar verwijst naar een passage in §7.3.1 van stap 1 van het plan-MER, waar de effecten op de gebruiksfunctie groen/natuur worden beoordeeld. Volgens het MER-richtlijnenboek Mens-ruimtelijke aspecten is het bij het beoordelen van deze effecten van belang na te gaan of er een oppervlakte "groen" kan verloren gaan en of het planvoornemen iets wijzigt aan de toegankelijkheid van de bestaande groenzones. Zoals aangegeven in §7.3.1 zal er zowel bij de bovengrondse als de ondergrondse verbindingen geen oppervlakte "groen" verloren gaan zodat er een relevante impact is op de gebruiksfunctie groen/natuur. Het is inderdaad zo dat er bij de ondergrondse verbindingen ca. om de kilometer inspectieputten noodzakelijk zijn waarbij een oppervlakte van ca. 225 m² niet meer beschikbaar zal zijn. In geen geval is het zo dat de oppervlakte inname van deze inspectieputten als gevolg heeft dat er significante effecten zullen zijn op de gebruiksfunctie groen/natuur.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de conclusie in het plan-MER dat de aanleg van de bovengrondse hoogspanningslijn een impact kan hebben op de landbouw; men stelt dat het onbegrijpelijk is dat desondanks deze conclusie het tracé in voorliggend GRUP niet is bijgesteld.

In antwoord hierop bevestigt de Vlaamse Regering dat er een impact kan zijn op de landbouw bij de keuze van een bovengrondse hoogspanningslijn. Echter ook bij de keuze van een ondergrondse hoogspanningsverbinding kan er een impact op landbouw verwacht worden, hoewel deze kleiner wordt ingeschat dan bij een bovengrondse aanleg. Het is

evenwel niet mogelijk om een tracé uit te tekenen dat niet door of boven landbouwgebied verloopt. In het Plan-MER, zoals gevoegd als bijlage V bij het GRUP, zijn diverse tracéalternatieven onderzocht, grotendeels zowel bovengronds als ondergronds, en dit voor diverse disciplines en effectgroepen. Tussen de 4 werktracés met globaal de minste milieuimpact (zie stap 2c van het plan-MER) heeft de Vlaamse Regering het werktracé gekozen waarbij er globaal het minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4 µT-contour zou komen te liggen (zie besluit van de Vlaamse Regering). In stap 3 werd het gekozen alternatief verder verfijnd. Deze verfijningen hadden o.a. als resultaat dat globaal minder woningen binnen de 0,4 µT-contour komen te liggen (naast het beperken van andere milieueffecten). De Vlaamse Regering is bijgevolg van oordeel dat alternatieven wel degelijk grondig zijn onderzocht en de gemaakte keuzes onderbouwd zijn vanuit het gevoerde onderzoek.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het feit dat lijntracé 16 het hoogste aantal woningen telt op 350m en 700m afstand in vergelijking met lijntracés 10Cc, 11Fb, 16Aa, 16Ca, 17Ca. Het is het meest dichtbebouwde stuk van het nieuwe tracé, zelfs zonder rekening te houden met werknemers in de bedrijven. Het begrip van 'dichtbebouwd' wordt in het bezwaarschrift verder verduidelijkt door een 'aantal huizen per kilometer' te berekenen, op basis van enerzijds het aantal woningen binnen de 350 m en 700 m en anderzijds de afstand van het lijntracé. Dit zou voor lijntracé 16Aa neerkomen op 63 woningen/km op 350 m en 397 woningen/km op 700 m t.a.v. lijntracé 11Fb met 2 woningen/km op 350 m en 6 woningen/km op 700 m. Bovendien komen er bij lijntracé 16 en 20 meer woningen in de 0,4µT-zone te liggen dan bij de oorspronkelijke cijfers van lijntracé 17. Bezwaarindiener is van mening dat deze beoordeling onvoldoende in beeld komt in het plan-MER.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, met name het plan-MER. In stap 2a werden in §6.5.4 inderdaad voor alle bovengrondse lijntracés het aantal woningen op een (sub)dominante kijkafstand van de mogelijke lijntracés weergegeven. Er werd hierbij ook opgemerkt dat niet alle berekende woningen een rechtstreeks zicht zullen hebben op de 380 kV lijn. Sommige woningen zullen niet "georiënteerd" zijn naar de luchtlijn. Verder zijn er mogelijks ook "obstakels" (bomenrijen, bebossing, andere (hogere) gebouwen, …) aanwezig tussen de woningen en de luchtlijn, waardoor er geen rechtstreeks zicht is, en dus ook geen verstoring is, voor een aantal berekende woningen. Algemeen kan wel gesteld worden dat de 380 kV verbinding ten opzichte van verspreide woningen in het buitengebied beter zichtbaar zal zijn in vergelijking met woningen binnen een dicht bebouwde woonwijk of stads- of dorpskern. Dus vooral daar waar volledige dorpskernen binnen de genoemde verstoringsafstand vallen, zal het aantal verstoorde woningen een (grote) overschatting betreffen. Voor lijntracé 16Aa werden binnen een afstand van 350m en 700m respectievelijk ca. 115 en 715 woningen berekend. Er wordt aangegeven dat de meeste van de woningen op een subdominante afstand zich in de wijk "De Mol" bevinden. Ook het westelijk deel van Rumbeke bevindt zich op een subdominante kijkafstand. Hierbij zullen enkel de woningen op de oostelijke en zuidelijke rand een rechtstreeks zicht hebben op de toekomstige lijn. Het betreft ca. 30 woningen. Ook een groter aantal woningen ten noorden van de N36 (wijk Abele en de lintbebouwing langs de N357) bevinden zich binnen een subdominante kijkafstand. Door de grote bouwdichtheid en het voorkomen van industrie en grotere (baan)winkels, is een rechtstreeks zicht op de nieuwe lijn echter beperkt. In het bezwaar

wordt aangehaald dat er in de vergelijking ook rekening moet gehouden worden met de afstand van de lijntracés. In het bezwaar wordt voor lijntracé 16Aa en 11Fb het vermelde aantal woningen op (sub)dominante afstand herrekend naar het aantal woningen per km. Er wordt in het bezwaar foutief verondersteld dat lijntracé 11Fb ca. 13 km lang is. De lengte van lijntracé 11Fb bedraagt echter slechts 0,5 km. Hierdoor werd in het bezwaar een foutieve vergelijking gemaakt tussen lijntracé 16Aa en 11Fb, waardoor ook verkeerdelijk tot de conclusie gekomen wordt dat lijntracé 16 het meest bebouwde stuk van het nieuwe tracé zou zijn.

In de veronderstelling dat de bezwaarindiener met "oorspronkelijke cijfers" de cijfers bedoelt uit stap 2a, dus vooraleer er een optimalisatie werd doorgevoerd, antwoordt de Vlaamse Regering dat er voor de lijntracés 17Aa, 17Da, 17Ea en 17Fa ca. 4 tot 7 nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour berekend werden. Het lijntracé 20 zoals opgenomen in het voorstel van de Vlaamse Regering omvat ca. 5 nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour. Het lijntracé 16 (vanaf ten zuiden van de Sasbrug tot aan het opstijgpunt Izegem noord) zoals opgenomen in het voorstel van de Vlaamse Regering omvat ca. 3 nieuwe woningen binnen de 0,4 µT contour. Het is bijgevolg onjuist om te stellen dat er bij lijntracé 16 en 20 meer woningen binnen de 0,4 µT contour gelegen zijn dan bij de oorspronkelijke cijfers van lijntracé 17. De Vlaamse Regering is van oordeel dat de beoordeling van het aantal woningen op (sub)dominante kijkafstand en het aantal (nieuwe) woningen binnen de 0,4 µT contour wel voldoende en correct in beeld gebracht werd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat er in het MER aan wordt voorbijgegaan dat het ruimtebeslag ten zuiden van de N36 bij het ondergronds alternatief heel groot is, in tegenstelling tot het bovengronds alternatief waar het ruimtebeslag veel kleiner is. Daarnaast wordt erop gewezen dat met name in het landschappelijk minder waardevolle gebied ten zuiden van de N36 de omvang van de profielverstoring kleiner is bij een bovengronds dan bij een ondergronds tracé, bovengronds is er bovendien minder kans op het verstoren archeologische relicten.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat een ondergrondse hoogspanningsverbinding gepaard gaat met een voorbehouden zone waar cfr. vigerende regelgeving geen bebouwing en geen diepwortelende vegetatie meer toegelaten wordt. Het uitvoeren van normale landbouwactiviteiten blijft wel mogelijk. De ondergrondse verbinding ten zuiden van de N36 is gesitueerd ter hoogte van een agrarische bestemming, waar een agrarisch bodemgebruik is. In bijlage V bij het GRUP, het plan-MER, worden de effecten van zowel een bovengrondse als een ondergrondse verbinding ten aanzien van een agrarisch ruimtegebruik beschreven, onder andere algemeen in §7.3.1.2 en §7.3.1.3 van stap 1 van het milieuonderzoek en meer specifiek in §6.5.4 en §6.5.5 van stap 2a van het milieuonderzoek (respectievelijk lijntracés 16Aa, 16Da, 16Ca, 17Aa, 17Da, 17Fa en 17Ea enerzijds en O16a en O20a anderzijds). De algemene conclusie is dat de effecten ten aanzien van de landbouwpercelen in de exploitatiefase bij nieuwe hoogspanningsverbindingen kleiner zijn bij een ondergrondse aanleg in vergelijking met een bovengrondse aanleg, gezien het ruimtegebruik kan verder gezet worden zonder restricties. Gezien de inspectieputten verder van elkaar liggen dan de masten, zal er ook minder effectieve ruimte-inname zijn. Bij een ondergrondse aanleg bestaat er echter wel een groter risico dat effecten tijdens de aanlegfase ook nog tijdelijk blijven doorwerken in de exploitatiefase. Ook zullen de inspectieputten niet altijd op de perceelrand kunnen aangelegd worden, terwijl er bij de mastlocaties meer marge is om deze wel op de

perceelrand te voorzien. Het verschil in effecten bij een bovengrondse of een ondergrondse verbinding ten aanzien van het ruimtebeslag werd dus wel degelijk onderzocht. Voor de volledigheid merkt de Vlaamse Regering op dat het ondergrondse deel zoals voorzien ten zuiden van de N36 ook gepaard gaat met de aanleg van twee opstijgpunten, waarvoor ook de nodige ruimte inname zal moeten gebeuren.

Verder dient bevestigd dat het risico op vergraven van archeologische relicten groter is bij een ondergrondse aanleg in vergelijking met een bovengrondse aanleg. Ondanks de reeds voorziene preventieve milderende maatregelen, zoals opgenomen in de Stedenbouwkundige Voorschriften art. 6.3 (Bijlage II bij het GRUP), zal inderdaad enige profielverstoring optreden. Er dient echter wel opgemerkt te worden dat de doorkruiste bodems in deze zone niet aanzien worden als sterk profielverstoringsgevoelig.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Gezondheid

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt meer duidelijkheid gevraagd over het tracégedeelte tussen de hoogspanningsstations De Spie en Brugge Waggelwater, waar een bestaande 150 kV tracé wordt herbenut. Men vraagt meer duidelijkheid over de visuele effecten en gezondheidseffecten. Men wijst erop dat een ondergrondse aanleg minder effecten zou geven.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V, het Plan-MER waar de mogelijke significante impact op mens, landschap natuur en milieu grondig onderzocht is, en dit rekening houdend met de best beschikbare wetenschappelijke kennis ter zake. Onder andere in stap 2a werden de milieueffecten van deze herbenutting (lijntracé 1Aa) evenals de eventuele plaatselijke optimalisatie (lijntracé 1Ab) in detail onderzocht, inclusief de visuele verstoring (zie §6.5.4 van stap 2a) en de impact op mens-gezondheid (zie §6.8.4 van stap 2a). Gezien het een herbenutting van een bestaand tracé betreft, zullen ten aanzien van de referentiesituatie verwaarloosbare effecten optreden inzake visuele verstoring. Het huidig tracé kruist geen gebied met een hoge belevingswaarde en ook het aantal woningen op (sub)dominante afstand is relatief beperkt. O.b.v. van de berekende magnetische veldcontour van 0,4 µT werd voor de herbenutting (1Aa) één extra woning gedetecteerd. De overige 8 woningen bevinden zich in de referentiesituatie ook reeds binnen de 0,4 µT veldcontour. Bij het volgen van de lokale optimalisatie zullen plaatselijk de 2 woningen die momenteel binnen de 0,4 µT contour van de huidige 150 kV lijn vallen, niet meer binnen de 0,4 µT contour van een hoogspanningsverbinding gelegen zijn. Dit betekent dat bij het volgen van een combinatie van 1Aa en 1Ab er in totaal 1 woning minder binnen de 0,4 µT contour zal gelegen zijn in vergelijking met de beschouwde referentiesituatie. Een ondergrondse aanleg werd eveneens onderzocht (zie lijntracé O1 in stap 2a) maar niet weerhouden door de Vlaamse Regering.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat op p. 438 van 'Bijlage Va – Ontwerp van plan-Milieueffectrapportage – tekst' de verkaveling Oude Heirweg Lichtervelde / Ardooie niet is beschreven. Het betreft volgens bezwaarindiener een manifeste onjuistheid en een kennelijke omissie.

In antwoord hierop verduidelijkt de Vlaamse Regering dat op de bedoelde pagina 438 van het plan-MER (§9.3.5 stap 1), gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, het ontbreken van een beschrijving van de verkaveling niet onjuist is. In deze paragraaf wordt voor de verschillende corridors, varianten en (hoofd)alternatieven aangegeven waar het grootste aantal potentieel gehinderden kan verwacht worden, en wordt bijgevolg aangegeven of deze zouden kunnen vermeden worden binnen een berekenende 0,4 µT contour. Voor corridor 11, langs de E403 werd enkel de omgeving van Gapaard en N37 vermeld wegens lintbebouwing die wellicht niet zal kunnen vermeden worden. Deze inschatting is gebaseerd op een beschrijving in §7.2.2. stap 1, welke een algemene beschrijving geeft van de functie wonen. Deze beschrijving houdt geen detail in van alle woningen in de corridor, maar geeft een algemeen beeld van het woonpatroon in deze corridor.

Bij de berekeningen van aantal woningen binnen de 0,4 µT is wel degelijk rekening gehouden met alle aanwezige woningen en alle onbebouwde bouwpercelen voor woningbouw (volgens de beschikbare datalagen voor bouwpercelen 2019 en woningen 2022). Het is niet duidelijk voor de Vlaamse Regering welke verkaveling bedoeld wordt in het bezwaar; echter gezien er rekening werd gehouden met data uit 2019/2022 zal deze verkaveling vervat zitten in de berekeningen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat het logisch is dat de Vlaamse Regering gekozen heeft voor het tracé met het minst aantal woningen in de 0,4 µT contour. Maar door corridor 11 als één ruime zone te behandelen, werden verkeerde voorstellingen gemaakt van de milieueffecten.

De Vlaamse Regering is van oordeel dat de milieueffecten wel correct in beeld zijn gebracht, zoals blijkt uit het Plan-MER, gevoegd als bijlage V bij het GRUP. Het milieueffectenonderzoek werd in verschillende stappen uitgevoerd, waarbij stap 1 opgevat is als een kwetsbaarheidsanalyse. Daarin werd corridor 11 (met name de zone waar tussen het op- en afrittencomplex Torhout en de bestaande lijn tussen Roeselare en Pittem) inderdaad als 1 zone beschouwd, met name een zone waar kan gebundeld worden met de E403. Daar waar relevant werd binnen deze corridor een onderscheid gemaakt in de milieueffecten. Zo is het noordelijk deel van deze corridor (in de omgeving van Groenhove) verschillend van het agrarisch gebied in de rest van de corridor. Dit staat ook zo beschreven, o.a. in §6.3.6.2 van stap 1 van het plan-MER. Daarom werd bij de vergelijking van lijntracés in stap 2d hier ook een onderscheid gemaakt tussen het noordelijk deel van de lijntracés binnen corridor 11 en het centrale en zuidelijke deel van deze lijntracés.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat uit het plan-MER onvoldoende duidelijk blijkt wat de mogelijke milieu- en gezondheidseffecten zijn van de versterking van de bestaande 380 kV-lijn tussen Izegem en Avelgem. Men stelt dat nergens een verschil (voor en na) wordt geduid in stralingshoeveelheid.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, het plan-MER waar de mogelijke significante impact op mens en milieu grondig onderzocht is, ook voor de delen van het GRUP waar een versterking van een bestaande hoogspanningsverbinding wordt voorzien. De versterking van de hoogspanningslijn tussen

Izegem en Avelgem betreft corridor 21 en lijntracé 21A. In de verschillende stappen van het MER werd, waar relevant, ingegaan op bepaalde kwetsbaarheden (stap 1) of de te verwachten effecten en beoordeling ervan (stap 2a, stap 2c en stap 3). Voor de beschrijving en beoordeling van mogelijke gezondheidsimpact werd rekening gehouden met aantal woningen, onbebouwde bouwpercelen voor woningbouw en gevoelige functies (scholen en kinderopvang) binnen de berekende 0,4 µT veldcontour (o.b.v. een jaargemiddelde belasting). Er werd geen verschil gegeven in stralingshoeveelheid gezien deze informatie niet noodzakelijk is voor de beschrijving en beoordeling van mogelijke gezondheidsimpact. In de kaartenbundel bij de Toelichtingsnota, als Bijlage IIIb gevoegd bij voorliggend GRUP, is wel een visualisatie terug te vinden van de magnetische velden zoals werden berekend zowel voor de toestand zonder Ventilus als voor de toestand met Ventilus.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen dat in de juridische referentietoestand voor wat betreft het aantal getroffen woningen geen rekening is gehouden met toekomstige ontwikkelingen. Bezwaarindiener had vergevorderde plannen voor de realisatie van een nieuwbouwwoning, die wel binnen de 0,4 µT-contour zou vallen, in tegenstelling tot het huidige pand. Bezwaarindiener is van mening dat men beter het aantal getroffen percelen (met bestaande bebouwing en onbebouwd woonpercelen) zou hebben geteld. Het MER moet hierop aangepast worden, zodat de meest correcte referentiesituatie gebruikt wordt die maximaal rekening houdt met alle toekomstige ontwikkelingen.

In antwoord hierop erkent de Vlaamse Regering dat er rekening werd gehouden met bewoonde gebouwen (toestand 2022). Bijkomend is tevens rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen door onbebouwde percelen voor woningbouw (toestand 2019) mee te beschouwen, gezien hier in de toekomst nog bijkomende woningen kunnen gerealiseerd worden en de uitvoering van het planvoornemen hier potentieel een impact zou kunnen op hebben. In het geval op een bebouwd perceel waarbij het huidig pand buiten de 0,4 µT contour valt, een nieuwe woning zou voorzien worden, dient door de bouwheer de afweging gemaakt te worden om terug een inplanting te voorzien buiten de 0,4 µT contour dan wel binnen de 0,4 µT contour. De 0,4 µT contour is gebaseerd op het voorzorgsprincipe met betrekking tot het statistisch verband op het meer voorkomen van kinderleukemie. Omwille van het ontbreken van een oorzakelijk verband met gezondheidseffecten, is er geen grond voor een verbod op het bouwen van woningen in de zone waar meer dan 0.4 µT voorkomt.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Andere hinderaspecten

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat er bij ongevallen op de E403 geen interventie meer mogelijk zal zijn met een helikopter; men wijst erop dat hier geen rekening mee wordt gehouden in het MER. Men stelt dat nergens gemotiveerd wordt waarom men geen rekening houdt met de impact van draadslachtoffers op het verkeer van de E403. Men verwijst naar de MKBA waaruit besloten kan worden dat het niet onwaarschijnlijk is dat er jaarlijks verschillende vogels op de autosnelweg zullen terechtkomen en stelt dat dit voor verkeershinder en

ongevallen kan zorgen met potentieel dodelijke verkeersslachtoffers. Het effect is zonder onderbouwing onvoldoende bestudeerd.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar de circulaire CIR/GDF-03 van het Directoraat-Generaal van de Luchtvaart (hierna: DGLV). Deze circulaire beschrijft hoe masten bebakend moeten worden voor de luchtvaart in de buurt van snelwegen, zodat de (helikopter)vluchten langs snelwegen nog steeds veilig uitgevoerd kunnen worden. Zoals reeds aangegeven, wordt de hoogte van de masten niet vastgelegd op planniveau. Het is pas op projectniveau - waarbij de mastinplanting en masthoogtes zullen worden vastgelegd, dewelke noodzakelijke parameters zijn om zijn analyse uit te voeren - dat het DGLV als officiële adviesinstantie een advies zal verlenen op de omgevingsvergunningsaanvraag en het ontwerp van project-MER. Hierbij zal het DGLV de richtlijnen van de circulaire opleggen aan ELIA opdat de geplande infrastructuur geen bijkomende hinder vormt voor de uitvoering van vluchten.

Inzake de opmerking over de mogelijke impact van draadslachtoffers op de E403, merkt de Vlaamse Regering op dat er in het voorstel van de Vlaamse Regering nergens een nieuwe bovengrondse lijn voorzien wordt die kruist met de E403. De nieuwe bovengrondse hoogspanningslijn bevindt zich gemiddeld gezien minstens op ca. 45m van het rechterrijvak van de E403. Het nieuwe tracé langs de E403 is niet gelegen binnen een zone met een verhoogd aanvaringsrisico. Dit betekent echter niet dat er geen vogels tegen de geleiders kunnen aanvliegen. In een dergelijk geval zullen vogels nagenoeg recht naar beneden vallen. Rekening houdende met de afstand van gemiddeld gezien minstens 45m tot het meest nabije rijvak, is de kans dat vogels hierbij op één van de rijvakken van de E403 zullen terechtkomen zeer klein. Er zijn de Vlaamse Regering en Elia geen gevaarlijke situaties gekend die veroorzaakt werden door draadslachtoffers ten gevolge van alle bestaande hoogspanningslijnen die snelwegen kruisen of er parallel aan lopen elders in Vlaanderen. De kans dat er bijgevolg ongevallen (met potentieel dodelijke (menselijke) verkeersslachtoffers tot gevolg) zouden veroorzaakt worden en/of er verkeershinder zou zijn ten gevolge van vogels die tegen de hoogspanningslijn vliegen is bijgevolg verwaarloosbaar klein.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de situering van twee windturbines ter hoogte van het opstijgpunt Izegem-zuid. Door de optimalisatie van het tracé en de verschuiving van het opstijgpunt naar het westen, komt het zeer dicht bij de windturbine-projectzone Izegem-Bosmolens (120 en 200m), waardoor er problemen zullen ontstaan bij een repowering van de windturbines. De negatieve effecten als veiligheidsrisico's en verlies van energetisch rendement zijn niet besproken in het ontwerp van plan-MER of RVR, noch is een concrete risicoanalyse terug te vinden omtrent de impact van het opstijgpunt nabij de windturbines. Dit is een lacune in het MER. Bezwaarindiener wijst erop dat het zorgvuldigheidsbeginsel de overheid verplicht zorgvuldig te werk te gaan bij de voorbereiding van een GRUP en ervoor te zorgen dat de juridische en feitelijke aspecten van het voorgenomen plangebied deugdelijk worden geïnventariseerd en gecontroleerd, zodat met kennis van zaken kan beslist worden.

In antwoord hierop wijst de Vlaamse regering er op dat in het plan-MER, Bijlage V bij het GRUP, rekening is gehouden met bestaande en goedgekeurde (vergunde) windturbines. Er is geen rekening gehouden met de eventuele repowering van bestaande of goedgekeurde windturbines, gezien dit een nieuw en toekomstig project betreft waarvoor

nog een vergunningsprocedure moet worden doorlopen. Dit geldt des te meer nu in de Omzendbrief OMV/2023/1 betreffende het afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines wordt aangegeven dat repowering in de praktijk meestal niet de ontwikkeling van windturbines op exact dezelfde locatie impliceert. Repowering gaat volgens deze omzendbrief nagenoeg nooit over de vervanging van windturbines één op één, maar moet bijna altijd worden beschouwd als repowering van windturbineparken.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat de bundeling met de E403 ervoor zorgt dat de E403 over een verloop van 14km niet meer verbreed kan worden. Men betreurt dat er geen mobiliteitsstudie is gebeurd over de impact van deze beslissing.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar de bundelingsprincipes en de sectorale wetgeving, zoals beschreven in §5.3.2 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP. De bedoeling van de regelgeving en principes is dat de bouwvrije zones van 30 meter zoveel als mogelijk gevrijwaard blijven voor toekomstige uitbreidingen van de autosnelweg. Vanaf de 10e meter vanaf het autosnelwegdomein is hierop de mogelijkheid voorzien dat de wegbeheerder een afwijking kan geven. In de eerste 10m zijn de beperkingen en vereisten voor een afwijking nog strikter. De benodigde ruimte voor een extra rijstrook bedraagt minder dan 4m. Er werd bij de strakke bundeling in het GRUP rekening gehouden met de eventuele latere verbreding van de E403. Een mobiliteitsstudie is dan ook niet nodig in deze.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Klimaat

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd of de impact van broeikasgas op het milieu wel voldoende onderzocht is in voorliggend GRUP. Men wijst erop dat enkel vermeld wordt dat men een investerings- en onderhoudsbeleid hiervoor heeft uitgewerkt; men vraagt de nodige garanties terzake of een gebruik van andere middelen.

De Vlaamse Regering verwijst naar de scopingnota §9.5.2 en naar bijlage 8 bij de scopingnota (Bijlage VIII bij het GRUP). Gezien het aanwezige SF6-gas bij GIS-installaties enkel in zeer uitzonderlijke situaties kan vrijkomen, wordt dit niet als een relevant effect beschouwd. Elia werkte een specifiek investerings- en onderhoudsbeleid uit om het risico op SF6-lekken maximaal te beperken. De constructeurs moeten een zeer streng maximaal lekpercentage garanderen voor de hele levensduur van de installaties. Het onderhoudsbeleid streeft naar een minimum van manipulaties op de met SF6-gas gevulde compartimenten.

Voor een gedetailleerde toelichting over de gebruikte gassen wordt verwezen naar §7.3 van de strategische milieubeoordeling van het federaal ontwikkelingsplan Elia 2024-2034. De constructeurs garanderen lekverliezen van 0.1-0.25%. Lekken bij interventies op met SF6-gas gevulde compartimenten worden tot een minimum beperkt d.m.v. strikte procedures, certificatie en gespecialiseerde apparatuur. Het reële lekpercentage bedraagt slechts 0,1% voor het hele park van Elia. Elia versterkte zijn investerings- en onderhoudsbeleid om lekverliezen van de bestaande installaties verder te beperken. De

nieuwe installaties die Elia aankoopt hebben een zeer laag lekpercentage, gegarandeerd door de constructeurs. Er wordt door Elia ook een verscherpte monitoring van de SF6 gevulde compartimenten uitgewerkt, zodat er in geval van lekken (ook heel minieme <0.25% op een individuele installatie) snel kan ingegrepen worden.

Bijkomend is het niet uitgesloten dat i.f.v. de technologische ontwikkeling met alternatieve gassen de toename aan geïnstalleerd volume SF6 nog verder kan beperkt worden. De strategie van Elia impliceert dat voor nieuwe installaties SF6 oplossing stap voor stap (in functie van de marktevolutie) worden geweerd om op termijn enkel nog installaties met alternatieve gassen te installeren. Er zijn momenteel nog geen alternatieve gassen beschikbaar voor 380kV. Om de overstap naar alternatieve gassen te faciliteren worden SF6 vrije pilootinstallatie opgestart. De eerste zogenaamde "blue GIS" werd in 2023 opgeleverd in de post van Anthisnes 70kV.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

(gewest)grensoverschrijdende effecten

Het Waals gewest neemt akte van de conclusies inzake de mogelijke gewestgrensoverschrijdende effecten, en heeft geen verdere aanvullingen.

De Vlaamse Regering neemt akte van dit advies.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd naar de impact van Ventilus op de (Noord)zee.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering in eerste instantie naar §17 van stap 1 van het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, waar de relatie van het GRUP met het Marien Ruimtelijk Plan (MRP) wordt geduid en de mogelijke gewestgrensoverschrijdende effecten. Hieruit kon besloten worden dat de impact van de keuze van aanlandingslocatie op de basisprincipes van het MRP voor de aanleg van nieuwe kabels beperkt is. De keuze kan wel resulteren in een offshore tracé dat in meer of mindere mate conflicteert in ruimtegebruik met andere activiteiten en functie in de Belgische Noordzee. Voor de aanlandingslocatie Zeebrugge wordt de langste route naar de kust ingeschat; het verschil in milieu-impact met de overige aanlandingslocaties wordt echter gering ingeschat. Daarnaast worden geen relevante effecten verwacht op beschermde avifauna of habitats.

In tweede instantie verwijst de Vlaamse Regering naar de afgeleverde vergunning voor de Modular Offshore Grid in België, dat o.a. voorziet in bijkomende offshore onderstations en exportkabels. Hiervoor werd tevens een milieueffectenrapport opgemaakt dat de mogelijke effecten van deze kabels op zee beschrijft. Ook de effecten in de kustnabije zone werden onderzocht, waar de offshore exportkabels aanlanden om connectie te maken met de landkabels en waar beide projecten dus onlosmakelijk aan elkaar verbonden zijn. Er worden geen aanzienlijke effecten verwacht. De effecten op zee werden dus wel degelijk onderzocht. De vergunning voor de onderstations en de kabels op zee werd door de Minister van de Noordzee, rekening houdende met de resultaten van het milieueffectenrapport, verleend in september 2023.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het Ventilusproject een aanzienlijk grensoverschrijdend effect heeft op het grondgebied van de Waalse gemeenten doordat met het GRUP Ventilus een keuze in de toe te passen technologie wordt gemaakt dewelke de mogelijkheid van gelijkstroom in het project Boucle du Hainaut zal hypothekeren.

In antwoord hierop wijst de Vlaamse regering er op dat er geen sprake is van relevante gewestgrensoverschrijdende milieueffecten. Zo kan worden verwezen naar het Plan-MER, Bijlage V bij het GRUP, waarin wordt gesteld dat er geen lijntracés voor een gedeeltelijke ondergrondse aanleg van de 380 kV-verbinding zijn die nabij een gewestgrens gelegen zijn. Er zijn wel een aantal bovengrondse lijntracés die zich nabij een gewestgrens bevinden, met name 37Aa, dat op ca. 975m van de grens met Nederland gelegen is en lijntracés 21Aa en 40Aa waarvan het eindpunt zich op ca. 1,5 km van de grens met Wallonië bevindt. De enige grensoverschrijdende effecten die mogelijk zijn, betreffen mogelijke visuele verstoring van over de gewestgrens en een eventueel aanvaringsrisico van avifauna die richting de gewestgrens vliegen, doch uit de beoordeling blijkt dat ten aanzien van de vernoemde bovengrondse lijntracés de grensoverschrijdende effecten te verwaarlozen zijn. Het geoptimaliseerde gekozen alternatief omvat enkel lijntracé 21Aa, zodat ook voor het planvoornemen in stap 3 besloten kan worden dat de grensoverschrijdende effecten te verwaarlozen zijn (§11 van de niet technische samenvatting van het plan-MER).

Verder wijst de Vlaamse regering erop dat het GRUP 'Lus van Henegouwen' en het GRUP 'Ventilus' twee afzonderlijke planprocessen zijn die een planologisch kader wensen te bieden aan twee afzonderlijke projecten. Er is geen sprake van één totaalproject. Het is correct dat beide projecten bijdragen tot een vermaasd 380 kV-net, maar beide projecten kunnen los van elkaar functioneren. Het is immers de bedoeling om met de realisatie van deze projecten het Belgisch net te laten evolueren van één lus op 380 kV naar drie lussen. De technologie die gekozen worden in het kader van het Ventilus-project is dan ook niet bepalend voor het project 'Lus van Henegouwen'. Het GRUP 'Ventilus' houdt dan ook op geen enkele wijze een voorafname in op het milieueffectenonderzoek of de selectie van tracé- of uitvoeringsalternatieven voor het RUP 'Lus van Henegouwen'.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de lopende procedure voor het hoogspanningsproject Boucle du Hainaut. Men verwijst naar het ministerieel besluit van 19 mei 2023 waar aan het studiebureau dat het MER voor deze procedure zal opmaken, gevraagd wordt rekening te houden met een aantal elementen zoals opgesomd in het MB.

In antwoord hierop merkt de Vlaamse Regering op dat het Plan-MER voor het GRUP Ventilus, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, werd opgemaakt o.b.v. de scoping naar relevante milieueffecten die werd uitgevoerd in de start- en scopingnota. In bijlage 2 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII, werd op basis van de bouwstenen in detail nagegaan voor welke effectgroepen en/of disciplines een onderzoek in het plan-MER noodzakelijk is. Deze scoping houdt rekening met de richtlijnen uit het Algemeen Richtlijnensysteem en de Richtlijnensystemen (boeken) van de relevante disciplines. Het Team Omgevingseffecten heeft deze scoping naar de relevante milieueffecten op zijn kwaliteit beoordeeld en ging akkoord met de conclusies in deze bijlage. De Vlaamse

Regering is van oordeel dat de milieueffecten op planniveau voldoende in beeld werden gebracht.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Hoofdstuk 3, Deel 17, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Landbouw

Algemeen

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt duidelijkheid gevraagd over de locatie van de masten, de gevolgen (beperkingen) naar landbouwactiviteiten en de gevolgen naar landbouwwaarde van de betrokken percelen. Een bezwaarindiener stelt dat de exacte locatie van de masten cruciaal is om de impact op de bedrijfsvoering van de landbouw in te schatten. In een reactie wordt aangegeven dat de aanwezigheid van een vergund spaarbekken het onmogelijk maakt om op die percelen een mast te realiseren. In andere reacties wordt gevraagd om, indien een mast wordt voorzien op hun percelen, deze niet vlak naast de woning en stallen te realiseren.

In antwoord op dit bezwaar wenst de Vlaamse regering erop te wijzen dat het GRUP als doel heeft een planologisch kader te bieden, waarbij op basis van het Typevoorschriftenbesluit o.a. een overdruk voor hoogspanningsleiding wordt aangebracht op de onderliggende bestemmingsplannen. Het GRUP legt het tracé van deze verbinding vast op basis van een milieueffectbeoordeling waarin verschillende alternatieven werden onderzocht (o.a. waar een ondergrondse aanleg het meest aangewezen is). Op planniveau is daartoe een plan-MER opgemaakt. Het Algemeen Richtlijnensysteem van het team Omgevingseffecten stelt dat de beoordeling qua detailniveau niet verder kan gaan dan wat mogelijk en verdedigbaar is gelet op de mate van detail waarin het initiatief zelf is uitgewerkt en de beslissing die het initiatief moet ondersteunen. Te dezen zijn de precieze uitvoeringsdetails van het voorgenomen project, waarvoor het GRUP een planologische basis wenst te bieden, nog niet gekend. In die omstandigheden kan het milieueffectenonderzoek zich dan ook toespitsen op de relevante effecten en alternatieven op planniveau, zijnde de tracékeuze, de richting van het lijnverloop en de locaties waar de verbinding ondergronds moet worden gebracht. De hoogte van de masten, de inplanting en de mogelijke landschappelijke inkleding (als preventieve of milderende maatregel) zijn zaken die op projectniveau moeten worden onderzocht. Voormelde aanpak strookt met de richtlijnen uit het Algemeen Richtlijnensysteem van het team Omgevingseffecten waarin een getrapte besluitvorming wordt aanvaard, mits de effecten die uit het latere milieueffectenonderzoek op projectniveau naar voor komen, niet van dien aard mogen zijn dat ze geleid zouden hebben tot een andere besluitvorming op planniveau indien ze in het milieuonderzoek op planniveau reeds gekend geweest zouden zijn. Dat is te dezen het geval. De aanduiding van o.a. de mastlocaties, de hoogtes van de masten en de hoogtes van de geleiders op planniveau wordt bijgevolg niet noodzakelijk geacht. De toevoeging van deze gegevens zou niet leiden tot een andere besluitvorming op planniveau.

De Vlaamse Regering begrijpt de bezorgdheid die wordt geuit maar wijst erop dat voorliggend plan nog geen omgevingsvergunning inhoudt. Het RUP legt alle bestemmingen en ruimtelijk vertaalbare maatregelen vast op perceelsniveau, en dit in functie van het realiseren van de doelstellingen van het plan. Het is niet noodzakelijk alle details in stedenbouwkundige voorschriften vast te leggen (RvS 6 oktober 2020, nr. 248.475, Meulebroeck e.a.). Een flexibele invulling van het RUP als planinstrument, zonder detaillistische invulling van alle mogelijke uitvoeringsmodaliteiten van een project, vormt

geen inbreuk op de te bieden rechtszekerheid. Stedenbouwkundige voorschriften mogen flexibel worden opgevat en mogen een bepaalde discretionaire bevoegdheid verlenen aan de vergunningverlenende overheden bij de beoordeling van een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning. Elementen die aspecten betreffen die zich dus situeren op projectniveau (omgevingsvergunning) of uitvoeringsniveau, worden niet in de stedenbouwkundige voorschriften opgenomen, tenzij uit het milieueffectenonderzoek blijkt dat deze noodzakelijk zijn om een bepaalde (aanzienlijke) negatieve impact te milderen of voorkomen. Dit principe wordt in de Toelichtingsnota in §5.3.3 toegelicht. Indien er op planniveau reeds voor geopteerd zou worden om mastlocaties vast te leggen, zou dit betekenen dat met zeer ruime marges zou moeten gewerkt worden om de concrete uittekening op projectniveau, in overleg met bvb. de landbouwer die het maaiveld bewerkt of bepaalde aanwezige landbouwinfrastrucuur, niet te hinderen. Op projectniveau zal in detail worden nagegaan waar de mastinplanting het beste komt rekening houdend met de plaatselijke omstandigheden.

Zoals aangegeven zijn in de Stedenbouwkundige Voorschriften, gevoegd als Bijlage II bij voorliggend GRUP, verschillende principes en randvoorwaarden vastgelegd, die een ruimtelijk en op milieuvlak aanvaardbaar project garanderen. Het betreft onder meer het inrichtingsprincipe rond zuinig ruimtegebruik en een doordachte inplanting van de masten met het oog op het efficiënt benutten van de ruimte en het maximaal beperken van de hinder, opgenomen in art. 7.2. Bovendien moet bij de omgevingsvergunningsaanvraag voor de hoogspanningsleiding cfr. art. 7.7 een inrichtingsstudie worden gevoegd, die minimaal moet ingaan op de inrichtingsprincipes, met onder meer de maximale landschappelijke integratie van de hoogspanningslijn in de omgeving, de inplanting van de masten en de afstemming van de hoogte op de aanwezige activiteiten.

De Vlaamse Regering verwijst daarnaast naar het Plan-MER, Bijlage V bij voorliggend GRUP, en naar de bijlagen 7-1, 7-2 en 7-3 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij het GRUP, waarin o.a. de gevolgen (beperkingen) naar landbouwactiviteiten besproken worden, alsook de impact van de masten. De studies van het ILVO en ULg geven een overzicht van de bestaande wetenschappelijke kennis die reeds verzameld werd en van toepassing zou kunnen zijn voor het Ventilus-project. De meest duidelijke gevolgen zijn enerzijds deze door afname teeltoppervlak (aanwezigheid mastvoet) en anderzijds impact op bewerkingen van betrokken akker (creatie van extra kopakkers en hieruit volgend structuurbederf rondom de mast). Hiermee werd rekening gehouden in het MER bij het beoordelen van de mogelijke impact op het algemeen agrarisch functioneren. Dit houdt evenwel geen beoordeling per landbouwbedrijf in, gezien de locatie van de masten nog niet gekend zijn. De algemene beoordeling laat voldoende toe om informatie aan te reiken i.k.v. het nemen van een beslissing over het voorgenomen plan door de Vlaamse Regering.

Tot slot kan verwezen worden naar het afgesloten Landbouwprotocol, zoals bijkomend omschreven in §5.4.3 van de Toelichtingsnota. In deze overeenkomst is een vergoeding voorzien voor zowel de eigenaar als de gebruiker van het perceel waar een nieuwe mast wordt gerealiseerd.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het landbouwprotocol.

In een bezwaarschrift wordt het voornemen toegelicht om zelf op het landbouwbedrijf een bepaalde hoeveelheid groene energie op te wekken, welke middels een kleine windmolen rendabel zou zijn. Door het GRUP zou dit moeilijk tot onmogelijk worden gezien een indirect bouwverbod in de onmiddellijke omgeving van de landbouwbedrijfsgebouwen er toe kan leiden dat de meest ideale locatie niet meer kan

gebruikt worden of het helemaal niet meer kan geplaatst worden. Men stelt dat hierdoor ontwikkelingskansen ontnomen worden en hiervoor ook een vergoeding nodig is.

De Vlaamse Regering wijst in antwoord op dit bezwaarschrift naar de overeenkomst die met Elia afgesloten werd met betrekking tot compensaties. Op deze compensatieregeling wordt in paragraaf 5.4.3 in de toelichtingsnota ingegaan. In navolging van de bezwaren, adviezen en opmerkingen hierover is deze paragraaf verder aangevuld en geactualiseerd en werd de overeenkomst met betrekking tot compensatie aan de toelichtingsnota toegevoegd als bijlage 2. De mogelijkheid om vergoed te worden voor negatieve gevolgen op de commerciële activiteiten van landbouwbedrijven staat generiek beschreven in de compensatieregeling voor bedrijven met inbegrip van landbouwbedrijven, die onderdeel uitmaakt van de compensatieregeling die de Vlaamse Regering met Elia afgesloten heeft. Indien uit een onafhankelijke expertise zou blijken dat de rendementen van een windmolen beduidend lager zullen zijn dan wanneer deze windmolen op de locatie van de hoogspanningslijn zou staan kan hiervoor een tegemoetkoming bekomen worden, op voorwaarde dat de windmolen effectief gerealiseerd wordt en dat de windmolen realiseerbaar zou zijn op de locatie van de hoogspanningslijn.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het vergoedingen- en compensatiebeleid en landbouwprotocol. De betreffende overeenkomst werd als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In een bezwaar wordt gevraagd om een bovengrondse aanleg te voorzien t.h.v. Lissewege voor de aanleg van de (ondergrondse) kabels tussen de aanlanding en het hoogspanningsstation De Spie, en dit omwille van opbrengstenderving van teelten.

De Vlaamse Regering verwijst hiervoor naar de ruimtelijke principes zoals beschreven in hoofdstuk 5 van de scopingsnota. Gezien de afwezigheid van bestaande hoogspanningslijnen tussen de aanlanding en het hoogspanningsstation De Spie zijn de principes van bundeling en het niet-uitbreiden van het bovengrondse netwerk van toepassing. Tussen de aanlanding in Zeebrugge en de locatie van het nieuwe hoogspanningsstation in De Spie (Brugge) wordt dan ook een ondergrondse aanleg voorzien. De Vlaamse Regering wijst er op dat de reden waarom er hier een ondergrondse aanleg voorzien wordt, is omdat dit technisch mogelijk is. Het betreft immers een hoogspanningsverbinding op een lager spanningsniveau, waardoor een dergelijke verbinding over langere afstand ondergronds kan aangelegd worden. De effecten van het ondergrondse tracé werden uitvoerig in het MER behandeld en als verwaarloosbaar tot beperkt negatief beoordeeld. Er wordt hiervoor verwezen naar het plan-MER (zie bijlage V bij het GRUP). In §22 van stap 3 (globale conclusie) wordt aangegeven dat deze beoordeling geldt ten opzichte van zowel de feitelijke als juridische referentiesituatie. Ter hoogte van de meest structurerende bomenrijen wordt een sleufloze techniek voorzien, waardoor de bomenrijen kunnen behouden blijven. De discipline specifieke beoordeling is telkens terug te vinden onder "Planonderdeel MOG II kabels en 380 kV AC verbinding tussen De Spie en Stevin". Bij de uitwerking van het tracé werd er ook op gelet dat de meest kwetsbare zones vermeden werden (vb. geen doorkruising van zeer waardevol grasland in open sleuf en geen doorkruising van zones met ondiep verzilt grondwater over lange afstand in open sleuf).

Verder verwijst de Vlaamse Regering naar §5.4.3 van de Toelichtingsnota (Bijlage III), waar meer informatie is opgenomen over de protocolovereenkomst die Elia heeft afgesloten met de landbouwsector. Het landbouwprotocol maakt geen deel uit van het

GRUP, maar wordt ter informatie aanvullend in de toelichtingsnota uiteengezet. Het landbouwprotocol heeft als voorwerp het vastleggen van de principes die Elia zal hanteren bij onder andere het bepalen en het uitbetalen van vergoedingen aan de eigenaars en gebruikers van landbouwgronden die doorkruist worden door aan te leggen infrastructuur, wegens nadelen verbonden aan de permanente aanwezigheid van deze infrastructuur op deze landbouwgronden alsook het bepalen en het uitbetalen van schade (ten gevolge van werfactiviteit) toegebracht aan de goederen van de Eigenaar dan wel de Gebruiker van een getroffen landbouwgrond bij de uitvoering van werken tot aanleg en onderhoud van infrastructuur.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het landbouwprotocol.

Landbouwbedrijfsvoering

In een aantal bezwaren wordt de toekomst van het landbouwbedrijf in vraag gesteld. Zo wordt in een bezwaarschrift de vraag gesteld of het wel nog aangewezen is om te investeren in verdere stikstof-investeringen nu de Ventilus-lijn er komt.

De Vlaamse Regering wijst in antwoord op deze bezwaarschriften naar enerzijds de overeenkomst die met Elia afgesloten werd met betrekking tot compensaties en anderzijds naar het landbouwprotocol dat afgesloten werd tussen de landbouworganisaties en Elia. Het landbouwprotocol heeft als voorwerp het vastleggen van principes, die Elia zal hanteren bij onder andere het bepalen en het uitbetalen van vergoedingen aan de eigenaars en gebruikers van landbouwgronden die doorkruist worden door aan te leggen infrastructuur, wegens nadelen verbonden aan de permanente aanwezigheid van deze infrastructuur op deze landbouwgronden. In deze protocolovereenkomst worden vergoedingen bepaald voor schade aan landbouwgronden ten gevolge van de aanleg van elektrische leidingen en hinder en schade omwille van de aanwezigheid van dergelijke leidingen. Ook niet-leden kunnen beroep doen op deze vergoedingen, voor zover voldaan wordt aan de gestelde voorwaarden.

De Vlaamse regering verwijst naar het aangenomen compensatiebeleid dat onder bepaalde voorwaarden voorziet in de aankoop van landbouwbedrijfsgebouwen waarvan de economische leefbaarheid te laag is. De mogelijkheid om vergoed te worden voor negatieve gevolgen op de commerciële activiteiten van landbouwbedrijven staat generiek beschreven in de compensatieregeling voor bedrijven met inbegrip van landbouwbedrijven, die onderdeel uitmaakt van de compensatieregeling die de Vlaamse Regering met Elia afgesloten heeft. De modaliteiten om in aanmerking te komen voor een aankoopaanbod vanuit Elia zijn in deze compensatieregeling opgenomen. Het is niet aan de Vlaamse Regering om aan te bepalen over een verdere investering in een bepaald landbouwbedrijf aangewezen is. Dat betreft een economisch vraagstuk dat door de landbouwer zelf moet worden beantwoord. De compensatieregeling komt aan bod in de toelichtingsnota onder paragraaf 5.4.3 die naar aanleiding van de bezwaren, adviezen en opmerkingen werd aangevuld en geactualiseerd. De overeenkomst werd als bijlage 2 bij de toelichtingsnota gevoegd.

Een bezwaarschrift geeft aan dat de impact van de lijn op de bedrijfsvoering wellicht te groot zal zijn voor het bedrijf; het gaat om een wormenkwekerij en er wordt gevraagd naar de impact van de lijn op de regenwormen.

In antwoord op deze opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage V bij voorliggend GRUP, het plan-MER en naar de bijlagen 7-1, 7-2 en 7-3 van de Scopingnota,

gevoegd als bijlage VIII. De studies van het ILVO en ULg geven een overzicht van de bestaande wetenschappelijke kennis die reeds verzameld werd en van toepassing zou kunnen zijn voor het Ventilus-project. De mogelijke impact van een bovengrondse en ondergrondse verbinding op dierlijke productie staat vervolgens ook beschreven in §7.3.1.2 en §7.3.1.3 van stap 1 van het plan-MER. Uit de studies blijkt dat er geen duidelijke conclusies inzake negatieve invloed op de dierlijke productie kon vastgesteld worden. Naar aanleiding van deze bezwaren werd het plan-MER, ook aangevuld met de conclusies van de meest recente studie over de mogelijke invloed van EMF op fauna en flora (zie §5.3.5 van stap 1 van het plan-MER). De globale conclusie is dat er voor de meeste bestudeerde eigenschappen geen consensus te vinden is of antropogene straling met een frequentie van 50 Hz (of 60 Hz) al dan niet gevolgen heeft voor de gezondheid van fauna en flora. In dit rapport werden echter geen onderzoeken opgenomen specifiek met betrekking tot invertebraten (wormen). De mogelijke effecten van EMF dienen bijgevolg als een leemte in de kennis beschouwd te worden. Zoals reeds aangehaald, zullen steeds leemten in de kennis bestaan. Het is de verplichting van de MER-deskundige om deze leemten zoveel mogelijk te dichten. De effectenbeoordeling houdt rekening met deze leemten in de kennis, waarbij dient benadrukt te worden dat de daaraan gekoppelde onzekerheden te beperkt zijn om een invloed te hebben op de (globale) effectbeoordeling (geen wijziging in effectscores), en ook niet op de onderlinge verhoudingen tussen de alternatieven.

De Vlaamse Regering wijst in antwoord op deze bezwaarschriften naar enerzijds de overeenkomst die met Elia afgesloten werd met betrekking tot compensaties en anderzijds naar het landbouwprotocol dat afgesloten werd tussen de landbouworganisaties en Elia. Het landbouwprotocol heeft als voorwerp het vastleggen van principes, die Elia zal hanteren bij onder andere het bepalen en het uitbetalen van vergoedingen aan de eigenaars en gebruikers van landbouwgronden die doorkruist worden door aan te leggen infrastructuur, wegens nadelen verbonden aan de permanente aanwezigheid van deze infrastructuur op deze landbouwgronden. In deze protocolovereenkomst worden vergoedingen bepaald voor schade aan landbouwgronden ten gevolge van de aanleg van elektrische leidingen en hinder en schade omwille van de aanwezigheid van dergelijke leidingen. Ook niet-leden kunnen beroep doen op deze vergoedingen, voor zover voldaan wordt aan de gestelde voorwaarden.

De Vlaamse regering verwijst naar het aangenomen compensatiebeleid dat onder bepaalde voorwaarden voorziet in tot verkoop van landbouwbedrijfsgebouwen waarvan de economische leefbaarheid te laag is. De mogelijkheid om vergoed te worden voor negatieve gevolgen op de commerciële activiteiten van landbouwbedrijven staat generiek beschreven in de compensatieregeling voor bedrijven met inbegrip van landbouwbedrijven, die onderdeel uitmaakt van de compensatieregeling die de Vlaamse Regering met Elia afgesloten heeft. De modaliteiten om in aanmerking te komen voor een aankoopaanbod vanuit Elia zijn in deze compensatieregeling opgenomen. Wat betreft de compensatieregeling en het landbouwprotocol is de betreffende paragraaf (5.4.3) van de toelichtingsnota verder aangevuld en geactualiseerd. De overeenkomst werd als bijlage 2 bij de toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat de Ventilus-lijn voor de landbouw neerkomt op een de facto onteigening.

De Vlaamse Regering wenst te benadrukken dat voorliggend GRUP geen onteigeningsplan bevat, zoals ook beschreven in §2.5 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. Elia beschikt als netbeheerder reeds over een onteigeningsrecht op

grond van artikel 11bis van de wet van 29 april betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt voor de infrastructuur met een spanningsniveau boven 70 kV, zoals Ventilus. De uitoefening van dit recht is afhankelijk gesteld van het beschikken (door de netbeheerder) over een koninklijk besluit van openbaar nut. In de praktijk maakt Elia zo weinig mogelijk gebruik van deze mogelijkheid door te streven naar een minnelijke verwerving of door regelingen via compensaties voor de eventuele nadelen die voortkomen door de werken.

De Vlaamse regering wijst er verder op dat de aanduiding 'hoogspanningsleiding' (artikel 7) de bestemmingscategorie van de grondkleur onverlet laat. De in grondkleur aangegeven bestemming is van toepassing voor zover de aanleg, de exploitatie of de wijzigingen van de bestaande hoogspanningsleiding niet in het gedrang wordt gebracht. De Vlaamse regering wijst daarenboven nog op het voorziene inrichtingsprincipe (artikel 7.2) dat de afstemming van de afstand tussen de elektriciteitsdraden en de grond op de aanwezige activiteiten oplegt. Dit inrichtingsprincipe is trouwens een vertaling van een standaardmaatregel die door Elia wordt toegepast. Zoals aangegeven in de toelichtingsnota, houdt dit onder meer in dat het ontwerp van de lijn en de masten in functie van de landbouwactiviteiten hoger wordt ontworpen en gerealiseerd dan wettelijk minimaal vereist en dat boven en naast bestaande bedrijfsgebouwen voor het bepalen van de hoogte van de geleiders rekening wordt gehouden met de aanwezige gebouwen en mogelijk toekomstige uitbreidingen van deze activiteiten. Overeenkomstig artikel 2.2.6, § 1, eerste lid van de VCRO kunnen stedenbouwkundige voorschriften eigendomsbeperkingen, met inbegrip van een bouwverbod, bevatten. De beperkingen of hinder die wordt aangehaald, kunnen niet als een onteigening, maar hoogstens als een inmenging in het recht op eigendom worden beschouwd. Een dergelijke inmenging houdt evenwel niet automatisch een schending in van de aangevoerde rechtsregels. Zo bepaalt het tweede lid van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het EVRM dat het recht op ongestoord genot "op geen enkele wijze" het recht aantast dat een Staat heeft om die wetten toe te passen welke hij noodzakelijk oordeelt om toezicht uit te oefenen op het gebruik van eigendom in overeenstemming met "het algemeen belang" (RvS 29 mei 2018, nr. 241.653, bvba Immo Roodhooft). Eigendomsbeperkingen die van overheidswege, zoals door de vaststelling van een ruimtelijk uitvoeringsplan, worden opgelegd, zijn toegestaan indien ze beantwoorden aan een rechtmatig evenwicht tussen het algemeen belang van de gemeenschap en de bescherming van de grondrechten van het individu (RvS 20 november 2015, nr. 232.999, Verbeeck). De bezwaarindiener toont niet aan dat met de aanduiding 'hoogspanningsleiding' een dermate grote beperking van het eigendomsrecht wordt opgelegd dat deze de last te boven gaat die in het algemeen belang aan een particulier kan worden opgelegd (GwH, nr. 132/2015, 1 oktober 2015).

De Vlaamse Regering verwijst verder naar het landbouwprotocol dat afgesloten werd tussen enerzijds de landbouworganisaties Boerenbond VZW en Algemeen Boerensyndicaat VZW en anderzijds Elia. Het landbouwprotocol heeft als voorwerp het vastleggen van principes, die Elia zal hanteren bij onder andere het bepalen en het uitbetalen van vergoedingen aan de eigenaars en gebruikers van landbouwgronden die doorkruist worden door aan te leggen infrastructuur, wegens nadelen verbonden aan de permanente aanwezigheid van deze infrastructuur op deze landbouwgronden alsook het bepalen en het uitbetalen van schade (ten gevolge van werfactiviteit) toegebracht aan de goederen van de eigenaar dan wel de gebruiker van een getroffen landbouwgrond bij de uitvoering van werken tot aanleg en onderhoud van infrastructuur. Ook niet-leden kunnen beroep doen op deze vergoedingen, voor zover voldaan wordt aan de gestelde voorwaarden. Een billijke vergoeding voor de landbouwers die gronden verliezen wordt geregeld via deze

vergoedingsregeling. Wat betreft het landbouwprotocol is de betreffende paragraaf (5.4.3) van de toelichtingsnota verder aangevuld en geactualiseerd.

In haar advies wijst het Departement Landbouw en Visserij erop dat bepalingen uit de Pachtwet of uit een andere overeenkomst gesloten met de gebruiker van een perceel, gerespecteerd moeten worden. Landbouwers die gronden verliezen in het kader van het RUP, moeten daarvoor billijk vergoed worden

De Vlaamse Regering wijst in antwoord op dit advies naar het landbouwprotocol dat afgesloten werd tussen enerzijds de landbouworganisaties Boerenbond VZW en Algemeen Boerensyndicaat VZW en anderzijds Elia. Het landbouwprotocol heeft als voorwerp het vastleggen van principes, die Elia zal hanteren bij onder andere het bepalen en het uitbetalen van vergoedingen aan de eigenaars en gebruikers van landbouwgronden die doorkruist worden door aan te leggen infrastructuur, wegens nadelen verbonden aan de permanente aanwezigheid van deze infrastructuur op deze landbouwgronden. In deze protocolovereenkomst worden vergoedingen bepaald voor schade aan landbouwgronden ten gevolge van de aanleg van elektrische leidingen en hinder en schade omwille van de aanwezigheid van dergelijke leidingen. Ook niet-leden kunnen beroep doen op deze vergoedingen, voor zover voldaan wordt aan de gestelde voorwaarden. Een billijke vergoeding voor de landbouwers die gronden verliezen wordt geregeld via deze vergoedingsregeling. Wat betreft het landbouwprotocol is de betreffende paragraaf (5.4.3) van de toelichtingsnota verder aangevuld en geactualiseerd.

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat door onteigening van landbouwgrond mogelijks niet meer kan voldaan worden aan de vereisten rond bemesting.

De Vlaamse Regering verwijst naar §5.4.3 van de Toelichtingsnota (Bijlage III), waar meer informatie is opgenomen over de protocolovereenkomst die Elia heeft afgesloten met de landbouwsector. Het landbouwprotocol maakt geen deel uit van het GRUP, maar wordt bijkomend in de toelichtingsnota uiteengezet.Het landbouwprotocol heeft als voorwerp het vastleggen van principes, die Elia zal hanteren bij onder andere het bepalen en het uitbetalen van vergoedingen aan de eigenaars en gebruikers van landbouwgronden die doorkruist worden door aan te leggen infrastructuur, wegens nadelen verbonden aan de permanente aanwezigheid van deze infrastructuur op deze landbouwgronden. Zowel tijdens de werf (zie bijlage 8 van het landbouwprotocol) als voor de aanwezigheid van bovengrondse infrastructuur, waardoor op deze specifieke locaties (masten, inspectieputten, opstijgpunten), geen bemesting meer mogelijk is, wordt een vergoeding voorzien. Deze maakt deel uit van de gebruikersvergoeding in het laatste geval (voor aanwezigheid bovengrondse infrastructuur). Voor de tijdelijke innames (werfzones) dient een bewijs van overproductie aangeleverd te worden om aanspraak te kunnen maken op deze vergoeding.

De Vlaamse Regering wenst te benadrukken dat voorliggend GRUP geen onteigeningsplan bevat, zoals ook beschreven in §2.5 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. Elia beschikt als netbeheerder reeds over een onteigeningsrecht op grond van artikel 11bis van de wet van 29 april betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt voor de infrastructuur met een spanningsniveau boven 70 kV, zoals Ventilus. De uitoefening van dit recht is afhankelijk gesteld van het beschikken (door de netbeheerder) over een koninklijk besluit van openbaar nut. In de praktijk maakt Elia zo weinig mogelijk gebruik van deze mogelijkheid door te streven naar een minnelijke

verwerving of door regelingen via compensaties voor de eventuele nadelen die voortkomen door de werken.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het landbouwprotocol.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt duidelijkheid gevraagd over de locatie van de inspectieputten of worden locaties gesuggereerd, wordt gevraagd om geen inspectieputten te voorzien op de percelen van de bezwaarindiener, wordt gevraagd om deze te situeren aan de perceelsranden en wordt het gevolg voor het eigendomsrecht gevraagd. Daarbij wordt ook duidelijkheid gevraagd omtrent de impact op de landbouwactiviteiten (tijd- en efficiëntieverlies tijdens bewerken en afgeleide effecten op de productiviteit van de gewassen) door de aanwezigheid van de inspectieputten.

In antwoord op dit bezwaar wenst de Vlaamse regering erop te wijzen dat het GRUP als doel heeft een planologisch kader te bieden, waarbij op basis van het Typevoorschriftenbesluit o.a. een overdruk voor hoogspanningsleiding wordt aangebracht op de onderliggende bestemmingsplannen. Het GRUP legt het tracé van deze verbinding vast op basis van een milieueffectbeoordeling waarin verschillende alternatieven werden onderzocht (o.a. waar een ondergrondse aanleg het meest aangewezen is). Op planniveau is daartoe een plan-MER (Bijlage V bij het GRUP) opgemaakt. Het Algemeen Richtlijnensysteem van het Team Omgevingseffecten stelt dat de beoordeling qua detailniveau niet verder kan gaan dan wat mogelijk en verdedigbaar is gelet op de mate van detail waarin het initiatief zelf is uitgewerkt en de beslissing die het initiatief moet ondersteunen. Te dezen zijn de precieze uitvoeringsdetails van het voorgenomen project, waarvoor het GRUP een planologische basis wenst te bieden, nog niet gekend. In die omstandigheden kan het milieueffectenonderzoek zich dan ook toespitsen op de relevante, effecten en alternatieven op planniveau, zijnde de tracékeuze, de richting van het lijnverloop en de locaties waar de verbinding ondergronds moet worden gebracht. De hoogte van de masten, de inplanting en de mogelijke landschappelijke inkleding (als preventieve of milderende maatregel) zijn zaken die op projectniveau moeten worden onderzocht. Voormelde aanpak strookt met de richtlijnen uit het Algemeen Richtlijnensysteem van het Team Omgevingseffecten waarin een getrapte besluitvorming wordt aanvaard, mits de effecten die uit het latere milieueffectenonderzoek op projectniveau naar voor komen, niet van dien aard mogen zijn dat ze geleid zouden hebben tot een andere besluitvorming op planniveau indien ze in het milieuonderzoek op planniveau reeds gekend geweest zouden zijn. Dat is te dezen het geval. De aanduiding van o.a. de mastlocaties, de hoogtes van de masten en de hoogtes van de geleiders op planniveau wordt bijgevolg niet noodzakelijk geacht. De toevoeging van deze gegevens zou niet leiden tot een andere besluitvorming op planniveau.

De Vlaamse Regering begrijpt de bezorgdheid die wordt geuit in de bezwaren maar wijst erop dat voorliggend plan nog geen omgevingsvergunning inhoudt. Het plan legt alle bestemmingen en ruimtelijk vertaalbare maatregelen vast op perceelsniveau, en dit in functie van het realiseren van de doelstellingen van het plan. Het is niet noodzakelijk alle details in stedenbouwkundige voorschriften vast te leggen (RvS 6 oktober 2020, nr. 248.475, Meulebroeck e.a.). Een flexibele invulling van het RUP als planinstrument, zonder detaillistische invulling van alle mogelijke uitvoeringsmodaliteiten van een project, vormt geen inbreuk op de te bieden rechtszekerheid. Stedenbouwkundige voorschriften mogen flexibel worden opgevat en mogen een bepaalde discretionaire bevoegdheid verlenen aan de vergunningverlenende overheden bij de beoordeling van een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning. Elementen die aspecten betreffen die zich dus situeren

op projectniveau (omgevingsvergunning) of uitvoeringsniveau, worden niet in de stedenbouwkundige voorschriften opgenomen, tenzij uit het milieueffectenonderzoek blijkt dat deze noodzakelijk zijn om een bepaalde (aanzienlijke) negatieve impact te milderen of voorkomen. Dit principe wordt in Bijlage III van voorliggend GRUP, de Toelichtingsnota in §5.3.3 toegelicht. Indien er op planniveau reeds voor geopteerd zou worden om de ligging van de controleputten vast te leggen, zou dit betekenen dat met zeer ruime marges zou moeten gewerkt worden vermits dit afhankelijk is van technische projectdetails zoals locaties en lengte van boringen alsook de maximale productie- en transportlengtes van kabels en in overleg moet gebeuren met bvb. de landbouwer die het maaiveld bewerkt.

De Vlaamse Regering verwijst daarnaast naar het Plan-MER, Bijlage V bij voorliggend GRUP, en naar de bijlagen 7-1, 7-2 en 7-3 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij het GRUP. De studies van het ILVO en ULg geven een overzicht van de bestaande wetenschappelijke kennis die reeds verzameld werd en van toepassing zou kunnen zijn voor het Ventilus-project. De meest duidelijke gevolgen zijn enerzijds deze door afname teeltoppervlak (aanwezigheid inspectieput) en anderzijds impact op bewerkingen van betrokken akker (creatie van extra kopakkers en hieruit volgend structuurbederf rondom de inspectieput). Hiermee werd rekening gehouden in het MER bij het beoordelen van de mogelijke impact op het agrarisch functioneren (zie §7.3.1.3 van stap 1). Dit houdt evenwel geen beoordeling per landbouwbedrijf in, gezien de locatie van de inspectieputten nog niet gekend zijn. Gezien het feit dat de ondergrondse 380 kV verbinding maximaal 8 tot 12 km kan bedragen en inspectieputten meestal ca. om de kilometer aangelegd worden, zal het aantal inspectieputten binnen huidig GRUP beperkt zijn.

Tenslotte verwijst de Vlaamse Regering naar §5.4.3 van de Toelichtingsnota (Bijlage III), waar meer informatie is opgenomen over de protocolovereenkomst die Elia heeft afgesloten met de landbouwsector. Het landbouwprotocol maakt geen deel uit van het GRUP, maar wordt ter informatie aanvullend in de toelichtingsnota uiteengezet. Hieruit blijkt dat er vergoedingen voorzien zijn voor eigenaars en gebruikers bij de aanleg van controleputten. Deze worden in dit geval aanzien als bovengrondse infrastructuur in het landbouwprotocol, wat betekent dat met de eigenaars een verkoopovereenkomst gesloten wordt voor de zones van de inspectieput, tenzij zij een ander type van recht verkiezen af te sluiten.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het landbouwprotocol.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de vrees geuit voor de doorlooptijd van de werf voor de aanleg van de ondergrondse verbinding en de impact hiervan op de landbouwactiviteiten. De vrees is dat de toegang tot de woning en landbouwbedrijf langs weerszijden onmogelijk wordt gemaakt, waardoor het bedrijf de facto enkele jaren grotendeels inactief zou zijn. Een ander bezwaarindiener stelt dat de aanleg onder de Oostendse Steenweg een onbereikbaarheid van de bedrijfssite zal betekenen, en vraagt om toch ten alle tijde bereikbaar te blijven om te zaaien, planten, bewerken, sproeien of oogsten.

In antwoord op deze opmerking stelt de Vlaamse Regering dat in de fase van het planningsproces nog niet kan ingegaan worden op de uitvoeringsmodaliteiten en fasering die in het kader van de omgevingsvergunningsaanvraag zal worden beoordeeld. De effecten van de aanlegfase worden in een latere fase in detail onderzocht (cf. In het op te maken project-MER) met desgevallend de nodige milderende maatregelen. Het is op dat moment dat de concrete projectgegevens, zoals de organisatie van de werf,

toegangswegen voor de werf, werfduur, ... gekend zullen zijn en de tijdelijke effecten daarvan bepaald en gemitigeerd kunnen worden.

Verder kan verwezen worden naar de Scopingnota, zoals gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP. In bijlage 8 van deze scopingnota wordt omschreven dat de toegankelijkheid van landbouwpercelen rondom de werfzone gegarandeerd wordt, of in het geval dit niet mogelijk zou zijn, wordt dit vergoed conform het protocolakkoord. In §5.4.3 van de Toelichtingsnota (Bijlage III), is meer informatie opgenomen over de protocolovereenkomst die Elia heeft afgesloten met de landbouwsector. Het landbouwprotocol maakt geen deel uit van het GRUP, maar wordt ter informatie in de toelichtingsnota uiteengezet.

Verder garandeert Elia dat de toegang tot de woning van omwonenden altijd mogelijk blijft, zoals beschreven werd in de bijlage bij de scopingnota waarin het algemene Elia-beleid besproken werd. De toegang tot de landbouwwoning en het landbouwbedrijf valt hier vanzelfsprekend onder. In het landbouwprotocol wordt verder voorzien dat bij de uitvoering van de werken tijdig in overleg zal gegaan worden met de betrokken landbouwers.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het landbouwprotocol.

In een bezwaarschrift wordt gewezen op de zware impact van de hoogspanningslijn op een manege en paardenfokkerij. Men stelt dat de verhuur van stallen en weilanden in het gedrang komt tijdens de werken.

In antwoord op dit bezwaar wijst de Vlaamse regering er op dat artikel 1.1.4 van de VCRO volgt dat de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar moeten worden afgewogen. Te dezen gaat het om een tijdelijk effect dat zich enkel voordoet tijdens de aanlegfase. Tijdens de exploitatiefase zullen de activiteiten van verzoekende partij niet of nauwelijks worden gehinderd. Bovendien kan in de fase van het planningsproces nog niet ingegaan worden op de uitvoeringsmodaliteiten en fasering die in het kader van de omgevingsvergunningsaanvraag zal worden beoordeeld. De effecten van de aanlegfase worden, cfr vigerende regelgeving of richtlijnen, in een latere fase in detail onderzocht met desgevallend de nodige maatregelen. In die omstandigheden is de Vlaamse Regering van oordeel dat het tracé ter hoogte van het terrein van bezwaarindieners niet dient te worden aangepast. Een dergelijke wijziging zou niet stroken met de inrichtingsprincipes en verlegt de discussie bovendien alleen maar: in dat geval zullen andere gronden die in agrarisch gebruik zijn immers dezelfde gevolgen ondervinden.

Bovendien kan verwezen worden naar de compensatiemechanismen die voorzien zijn, zoals omschreven in §5.4 van de Toelichtingsnota (Bijlage III bij het GRUP). Het betreft enerzijds de protocolovereenkomst die Elia heeft afgesloten met de landbouwsector. Het landbouwprotocol maakt geen deel uit van het GRUP, maar wordt ter informatie in de toelichtingsnota uiteengezet. Het landbouwprotocol heeft als voorwerp het vastleggen van de principes die Elia zal hanteren bij onder andere het bepalen en het uitbetalen van vergoedingen aan de eigenaars en gebruikers van landbouwgronden die doorkruist worden door aan te leggen infrastructuur, wegens nadelen verbonden aan de permanente aanwezigheid van deze infrastructuur op deze landbouwgronden. Het Protocol voorziet niet in een gedetailleerde oplijsting van alle mogelijke situaties gezien dit niet het doel van het Protocol is. Het Protocol verzekert wel dat Elia de principes die vastliggen in dit protocol zal toepassen voor elke landbouwer waarbij er landbouwgrond zou worden geimpacteerd.

Daarnaast is een nieuwe compensatieregeling afgesloten tussen de Vlaamse Regering en Elia. De mogelijkheid om vergoed te worden voor negatieve gevolgen op de commerciële activiteiten van (landbouw)bedrijven, staat generiek beschreven in het luik betreffende de compensatieregeling voor bedrijven, met inbegrip van landbouwbedrijven, die onderdeel uitmaakt van de compensatieregeling die de Vlaamse Regering met Elia afgesloten heeft.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het vergoedingen- en compensatiebeleid en landbouwprotocol. De betreffende overeenkomst werd als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

Landbouwprotocol

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat het landbouwprotocol onvolledig is, gezien het de negatieve invloed van het magnetisch veld op een glastuinbouwbedrijf niet omvat.

De Vlaamse Regering wijst er op dat het landbouwprotocol een overeenkomst is tussen de landbouworganisaties en Elia. Het landbouwprotocol maakt geen deel uit van het GRUP. Het landbouwprotocol heeft als voorwerp het vastleggen van principes, die Elia zal hanteren bij onder andere het bepalen en het uitbetalen van vergoedingen aan de eigenaars en gebruikers van landbouwgronden die doorkruist worden door aan te leggen infrastructuur, wegens nadelen verbonden aan de permanente aanwezigheid van deze infrastructuur op deze landbouwgronden.

Het landbouwprotocol voorziet niet in een gedetailleerde oplijsting van alle mogelijke situaties gezien dit niet het doel van het landbouwprotocol is. Het landbouwprotocol verzekert de landbouworganisaties ervan dat Elia de principes die vastliggen in dit protocol zal toepassen voor elke landbouwer waarbij er landbouwgrond zou worden geïmpacteerd. In de toelichtingsnota is daarom bijkomend ingegaan in paragraaf 5.4 op het landbouwprotocol.

De mogelijkheid om vergoed te worden voor negatieve gevolgen op de commerciële activiteiten van (landbouw)bedrijven staat generiek beschreven in de compensatieregeling voor bedrijven met inbegrip van landbouwbedrijven, die onderdeel uitmaakt van het uitgewerkte compensatiebeleid.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het landbouwprotocol.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen is men bezorgd over de impact op landbouwbedrijfsvoering bij een bovengrondse aanleg van de hoogspanningsverbinding. Dit zowel op korte termijn omwille van de werken (bijv. tijdelijke inname landbouwgrond, verwijderen van afsluitingen, scheurvorming aan gebouwen door trillingen, verdroging gewassen door daling grondwaterstand, bodemverdichting door zware machines, bodemverontreiniging door metalen en olieresten, ...) als op lange termijn omwille van verminderde teeltmogelijkheden (bij. verminderde infiltratie door bodemverdichting tijdens werken, bodemverontreiniging door onderhoud masten, beperkingen of verbod op beregeningstoestellen, ...) en verlies van teeltoppervlakte (creatie extra kopakkers, tijd- en efficiëntieverlies bij bewerken akker door fysieke aanwezigheid mast, creatie van restgronden tussen mast en perceelsgrens, schaduwwerking van mast en leidingen, drupschade aan gewassen en kans op verrotting naast mast door overvloedig

regenwaterafvoer, extra beheer zoals maaien en onkruidbestrijding t.h.v. de mastvoeten en glasschade door dode vogels, ...).

In antwoord op deze opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij voorliggend GRUP, het plan-MER en bijlagen 7-1, 7-2 en 7-3 van de Scopingnota, bijlage VIII bij het GRUP. De studies van het ILVO en ULg geven een overzicht van de bestaande wetenschappelijke kennis die reeds verzameld werd en van toepassing zou kunnen zijn voor het Ventilus-project. Hieruit kon afgeleid worden dat een aantal bezorgdheden terecht zijn zoals o.a. verbod in het gebruik van waterkannonnen en beperkingen bij andere beregeningsinstallaties, mogelijke beperkingen in toepassingen van precisielandbouw, impact op bodemstructuur door aanlegwerken, oppervlakteinname door en fysieke aanwezigheid van masten en mogelijke glasschade bij serres (door vogels). Daarentegen werd voor andere bezorgdheden geen (duidelijke) bevestiging gevonden vanuit de wetenschappelijke literatuur of de diepte-interviews met landbouwers, en dit omwille van het ontbreken of beperkte kennis of omwille van niet van toepassing zijn voor het Ventilus-project. De mogelijke impact van een bovengrondse verbinding op agrarische constructies, gebruikte technologie, plantaardige productie en bodem(kwaliteit) en dierlijke productie staat vervolgens ook beschreven in §7.3.1.2 van stap 1 van het plan-MER. Deze beoordeling werd naar aanleiding van deze bezwaarschriften aangevuld met de mogelijke effecten ten gevolge van schaduwwerking van de masten op gewasopbrengsten. De conclusie is dat de mogelijke effecten ten gevolge van schaduwwerking als te verwaarlozen beoordeeld worden. I.f.v. het beperken van impact tijdens de aanleg, werden standaardmaatregelen om profielverstoring en bodemverdichting te beperken, zoals ook omschreven in de Toelichtingsnota §5.5.5, vastgelegd via art. 6.3 van de verordenende Stedenbouwkundige Voorschriften van het GRUP (Bijlage II).

Daarnaast verwijst de Vlaamse Regering naar §5.4.3 van de Toelichtingsnota (Bijlage III), waar meer informatie is opgenomen over de protocolovereenkomst die Elia heeft afgesloten met de landbouwsector. Het landbouwprotocol maakt geen deel uit van het GRUP. Elia vergoedt schade voor zowel de aanlegfase als voor de aanwezigheid van de installaties. De algemene principes werden vastgelegd in dit landbouwprotocol. Het landbouwprotocol heeft als voorwerp het vastleggen van principes, die Elia zal hanteren bij onder andere het bepalen en het uitbetalen van vergoedingen aan de eigenaars en gebruikers van landbouwgronden die doorkruist worden door aan te leggen infrastructuur, wegens nadelen verbonden aan de permanente aanwezigheid van deze infrastructuur op deze landbouwgronden. Deze algemene principes worden toegepast op de specifieke omstandigheden. In de toelichtingsnota is daarom bijkomend ingegaan in paragraaf 5.4 op het landbouwprotocol.

De mogelijkheid om vergoed te worden voor negatieve gevolgen op de commerciële activiteiten van (landbouw)bedrijven staat generiek beschreven in de compensatieregeling voor bedrijven met inbegrip van landbouwbedrijven, die onderdeel uitmaakt van de compensatieregeling die de Vlaamse Regering met Elia afgesloten heeft. Meer informatie hierover is opgenomen en geactualiseerd in §5.4.3 van de Toelichtingsnota. Deze compensatieregeling werd eveneens als bijlage 2 bij de toelichtingsnota gevoegd.

De Vlaamse Regering is van oordeel dat gevolgen voor de landbouwsector vergoed dienen te worden conform compensatieregelingen en het landbouwprotocol en dat de resterende gevolgen niet opwegen tegen de voordelen die het RUP met zich meebrengt op vlak van energiebevoorrading/energietransitie.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het vergoedingen- en

compensatiebeleid en landbouwprotocol. De betreffende overeenkomst werd als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen is men bezorgd over de impact op landbouwvoering bij een ondergrondse aanleg van de hoogspanningsverbinding. Dit zowel op korte termijn omwille van de werken (bijv. doorsnijden drainages, tijdelijke inname landbouwgrond door brede sleuf en werkzone) als op lange termijn omwille van verminderde opbrengsten en kwaliteit van de gewassen door o.a. structuurschade, temperatuurstijging en beperkingen door de aanwezigheid van mofputten. Men stelt dat alle vormen van schade zo veel als mogelijk moeten voorkomen worden, en als niet mogelijk blijkt, dit dan vergoed wordt cfr het landbouwprotocol. In een andere reactie stelt men dat er geen rekening gehouden wordt met een normale bedrijfsvoering van een landbouwbedrijf ter hoogte van de voorziene ondergrondse aanleg. In een andere reactie wordt gesteld dat een geplande aanleg van een eigen waterput niet meer mogelijk zal zijn door het geplande tracé.

In antwoord op deze opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage V bij voorliggend GRUP, het plan-MER en bijlagen 7-1, 7-2 en 7-3 van de Scopingnota, Bijlage VIII. De studies van het ILVO en ULg geven een overzicht van de bestaande wetenschappelijke kennis die reeds verzameld werd en van toepassing zou kunnen zijn voor het Ventilus-project. Hieruit kon afgeleid worden dat een aantal bezorgdheden terecht kunnen zijn. De mogelijke permanente effecten door ingrepen in de aanlegfase of tijdens de exploitatie van de ondergrondse hoogspanningsverbinding op de landbouwmogelijkheden staan beschreven in §7.3.1.3 van stap 1 van het plan-MER (incl. het feit dat mofputten voor hinder kunnen zorgen bij het bewerken van percelen). In de studie van het ILVO werd ook via diepte-interviews bij landbouwers gepeild naar ervaringen en negatieve effecten, o.a. bij de aanleg van een ondergrondse verbinding. I.f.v. het beperken van impact tijdens de aanleg, werden standaardmaatregelen om profielverstoring en bodemverdichting te beperken, zoals ook omschreven in de Toelichtingsnota §5.5.5, vastgelegd via art. 6.3 van de verordenende Stedenbouwkundige Voorschriften van het GRUP (Bijlage II). In dit artikel wordt ook opgelegd dat de kabels dienen aangelegd te worden in een warmtespreidend materiaal, waardoor er geen relevante temperatuurstijging zal zijn die een negatief effect heeft op de gewassen.

Daarnaast verwijst de Vlaamse Regering naar §5.4.3 van de Toelichtingsnota (Bijlage III), waar meer informatie is opgenomen over de protocolovereenkomst die Elia heeft afgesloten met de landbouwsector. Het landbouwprotocol maakt geen deel uit van het GRUP, maar wordt ter informatie bijkomend in de toelichtingsnota uiteengezet. In deze overeenkomst staat o.a. dat structuurbederf aan de grond en ondergrond tot een minimum zal beperkt worden. Daarnaast worden ook schadevergoedingen voor eventuele structuurschade voorzien. Herstel van drainage is voorzien, met een garantie van 10 jaar. In overeenstemming met deze bepalingen zal Elia bij de concrete uitwerking op projectniveau en bij de uitvoering van de werken in overleg gaan met de betrokken landbouwers. De Vlaamse Regering is van mening dat de maatregelen uit het landbouwprotocol voldoende zijn.

Het boren van een waterput zal lokaal boven de hoogspanningskabels om veiligheidsredenen niet mogelijk zijn en dient elders op het perceel te gebeuren.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het landbouwprotocol.

In een bezwaarschrift wordt er gevraagd om volgende elementen toe te voegen in de inrichtingsprincipes: *Maximaal vermijden van huiskavels en het creëren van onbruikbare restruimtes voor de landbouw. *Prioritair wordt nieuwe infrastructuur aangelegd op openbaar domein, secundair worden perceelsranden (of hoeken), waterlopen en wegen zoveel mogelijk opgezocht.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar de Stedenbouwkundige Voorschriften, gevoegd als Bijlage II bij voorliggend GRUP. Voor de aanleg van de Leidingstraat zijn in art. 6.2 een aantal inrichtingsprincipes opgenomen, waaronder het principe van zuinig ruimtegebruik en een doordachte situering van de ondergrondse kabels met het oog op het efficiënt benutten van de ruimte op maaiveldniveau en het maximaal beperken van de hinder. Ook voor de (bovengrondse) hoogspanningsleiding zijn in art.7.2 soortgelijke bepalingen opgenomen voor de mastinplanting. Bijkomend verwijst de Vlaamse Regering naar §5.4.3 van de Toelichtingsnota (Bijlage III), waar meer informatie is opgenomen over de protocolovereenkomst die Elia heeft afgesloten met de landbouwsector. Het landbouwprotocol maakt geen deel uit van het GRUP, maar wordt ter informatie in de toelichtingsnota bijkomend uiteengezet. In deze overeenkomst staat o.a. dat de inname van landbouwzone vergoed zal worden. Elia zal bij de concrete uitwerking op projectniveau en bij de uitvoering van de werken in overleg gaan met de betrokken landbouwers. De Vlaamse Regering is van mening dat de maatregelen uit het landbouwprotocol voldoende zijn.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het landbouwprotocol.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het landbouwprotocol. Men stelt dat eventuele schade cfr het protocol moet vergoed worden. Andere reacties stellen dat als er schade is of extra kosten zijn, deze correct en marktconform moeten vergoed worden. Hierbij wordt o.a. verwezen naar extra kosten voor aarding, vergoeding als beregening niet mogelijk is of andere installatie moet aangekocht worden, hogere verzekeringspremie door hoger risico op breuk, verstoring of calamiteit. De Boerenbond vraagt om verder te gaan dan het generiek flankerend beleid van Elia en het landbouwprotocol zijnde een flankerend beleid op maat door middel van een individueel begeleidingstraject voor de 13 landbouwbedrijven die betrokken zijn. Eén reactie geeft aan dat de vergoeding voor landbouw ontoereikend zal zijn, en zelfs niet volstaat om de infrastructuur aan te passen om aan landbouw te doen in de buurt van bijv. de masten. Een andere reactie stelt dat een overnemer vinden voor het landbouwbedrijf onmogelijk zal worden, en dat de vergoedingen daarom substantieel moeten opgetrokken worden alsook kans geven op opkoop.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar §5.4.3 van de Toelichtingsnota (Bijlage III), waar meer informatie is opgenomen over de protocolovereenkomst die Elia heeft afgesloten met de landbouwsector. Het landbouwprotocol maakt geen deel uit van het GRUP, maar wordt bijkomend in de toelichtingsnota uiteengezet.Het landbouwprotocol heeft als voorwerp het vastleggen van de principes die Elia bij de uitvoering van het project zal hanteren bij onder andere het bepalen en het uitbetalen van vergoedingen aan de eigenaars en gebruikers van landbouwgronden die doorkruist worden door aan te leggen infrastructuur, wegens nadelen verbonden aan de permanente aanwezigheid van deze infrastructuur op deze landbouwgronden alsook het bepalen en het uitbetalen van schade (ten gevolge van werfactiviteit) toegebracht aan de goederen van de Eigenaar dan wel de Gebruiker van

een getroffen landbouwgrond bij de uitvoering van werken tot aanleg en onderhoud van infrastructuur. Het Protocol voorziet niet in een gedetailleerde oplijsting van alle mogelijke voorkomende situaties gezien dit niet het doel van het Protocol is. Het Protocol verzekert wel dat Elia de principes die vastliggen in dit protocol zal toepassen voor elke landbouwer waarbij er landbouwgrond zou worden geimpacteerd.

Zoals omschreven in §5.4.3 van de Toelichtingsnota is een nieuwe compensatieregeling afgesloten tussen de Vlaamse Regering en Elia. De mogelijkheid om vergoed te worden voor negatieve gevolgen op de commerciële activiteiten van (landbouw)bedrijven alsook de mogelijkheid om een aankoopaanbod van Elia te ontvangen indien het bedrijf niet meer economisch leefbaar is, staat generiek beschreven in het luik betreffende de compensatieregeling voor bedrijven, met inbegrip van landbouwbedrijven, die onderdeel uitmaakt van de compensatieregeling die de Vlaamse Regering met Elia afgesloten heeft. Op deze compensatieregeling wordt in paragraaf 5.4.3 in de toelichtingsnota ingegaan. In navolging van de bezwaren, adviezen en opmerkingen hierover is deze paragraaf verder aangevuld en geactualiseerd en werd de overeenkomst mbt compensatie aan de toelichtingsnota toegevoegd als bijlage 2.

Elke landbouwer die recht heeft op een vergoeding zal individueel worden gecontacteerd door Elia, conform het landbouwprotocol. Een individueel begeleidingstraject wordt niet nodig geacht als flankerende maatregel voor het GRUP.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het vergoedingen- en compensatiebeleid en landbouwprotocol. De betreffende overeenkomst werd als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

Landschap

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt men dat de visuele impact onmogelijk d.m.v. een landschappelijke inkleding kan ongedaan worden gemaakt. Men maakt zich zorgen dat als men hier te ver in gaat, de landbouw opnieuw getroffen zal zijn in zijn bedrijfsvoering. In een reactie geeft een landbouwer aan dat de huidige landschappelijke inkleding bij de bestaande hoogspanningslijn voldoende is. Het departement Landbouw en Visserij vraagt enig pragmatisme door principes inzake landschappelijke inkleding niet te ver door te trekken, dit mag er niet toe leiden dat open agrarische gebieden zomaar met bosgroepen/bosaanplantingen worden ingericht. Vanuit de Boerenbond en bepaalde bezwaarindieners wordt gevraagd om de zones m.b.t. de landschappelijke inkleding wel al aan te duiden in het GRUP, gekoppeld aan uitgebreide inrichtingsprincipes, zodat een correcte inschatting kan gemaakt worden van de impact op het landbouwbedrijf. Een effectieve inrichtingsnota kan dan opgenomen worden in de omgevingsvergunningsaanvraag. Men vraagt deze oefening niet eenzijdig door de schuiven naar de individuele gemeentebesturen.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar de Stedenbouwkundige Voorschriften en de Toelichtingsnota, zoals opgenomen als Bijlage II en III bij voorliggend GRUP, en naar het Plan-MER, Bijlage V.

Wat de visuele impact betreft, merkt de Vlaamse Regering op dat doorheen het planproces is ingezet op een landschappelijke integratie door tracés te zoeken met zo weinig mogelijk bochten. Rechte lijnen zijn visueel minder storend en bovendien beperkt dit het gebruik van visueel zwaardere en grotere hoekmasten. Zoals aangegeven in §5.4.1 van de Toelichtingsnota heeft het aanplanten van bomen en kleinschalige beplanting naast de mast of onmiddellijk parallel langsheen de lijn weinig zin aangezien de beplanting nooit

groot genoeg zal worden om de zichtlijn op de kop van de mast vanaf ooghoogte te breken. In het plan-MER zijn de te verwachten effecten op de intrinsieke waarde van het landschap onderzocht. In de discipline 'Landschap, Bouwkundig Erfgoed en Archeologie' is slechts één milderende maatregel opgenomen, met name het niet kruisen van 'Hoeve De Goudblomme'. Er worden geen andere milderende maatregelen noodzakelijk geacht. Het uiteindelijke tracé is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. De Vlaamse regering erkent echter dat de realisatie van een bovengrondse hoogspanningslijn gepaard gaat met een zekere visuele hinder. Om die reden zijn in de stedenbouwkundige voorschriften een aantal bepalingen opgenomen inzake de landschappelijke integratie van de hoogspanningsverbinding. Tevens is een overeenkomst gesloten tussen Elia en de Vlaamse regering waarin o.a. de standaardmaatregelen die door Elia worden toegepast inzake landschappelijke integratie zijn verankerd en verder worden geconcretiseerd. Paragraaf 5.4.1 met betrekking tot de landschappelijke inpassing in de toelichtingsnota werd op dat punt verder aangevuld en geactualiseerd en de overeenkomst is als bijlage 3 bij de toelichtingsnota gevoegd.

De landschappelijke integratie is geen opdracht voor de individuele gemeentebesturen, maar voor Elia als vergunningsaanvrager, waarbij deze laatste wel de betrokken gemeenten zal betrekken. De organisatie en de uitvoering van de maatregelen voor landschapsintegratie worden, indien mogelijk, toevertrouwd aan een Regionaal Landschap in eventuele samenwerking met andere organisaties waarvan het maatschappelijk doel gericht is op de bescherming en het behoud van het landschap. Voor de uitvoering van de uitgewerkte landschappelijke inpassing is het akkoord van derden nodig, met name van de gebruikers van de terreinen. De realisatie van landschappelijke integratiemaatregelen op terreinen van landbouwers zullen dus enkel gerealiseerd kunnen worden mits akkoord van de betrokken landbouwer.

In het plan-MER werd in §7.3.1.2 van stap 1 een bijkomende algemene kwalitatieve beoordeling toegevoegd omtrent de eventueel bijkomende impact op het agrarisch gebied door de inpassing van landschappelijke inkleding van het Ventilus-project. De conclusie is dat de landschappelijke integratie inderdaad gepaard zal gaan met een zekere ruimte-inname (wellicht hoofdzakelijk van agrarisch gebied) en dat aan de noordzijde van opgaande elementen een verminderde opbrengst door beschaduwing niet uit te sluiten is. Of er ook negatieve effecten zullen zijn in het kader van waterbeschikbaarheid bestaat geen éénduidig antwoord. De Vlaamse Regering is van oordeel dat deze eventuele beperkte gevolgen niet opwegen tegen de voordelen van de landschappelijke integratie en de voordelen die het RUP met zich meebrengt op vlak van energiebevoorrading/energietransitie. Er kunnen ook positieve effecten zijn, gezien KLE's een geschikt leefgebied kunnen vormen voor bestuivers en andere nuttige insecten. Een detailuitwerking en -beoordeling kan pas gemaakt worden tijdens de latere vergunningsaanvraag.

Op die manier wordt de landschappelijke integratie voldoende gegarandeerd via een dubbele ingang, de stedenbouwkundige voorschriften en een overeenkomst, en dit zonder grote impact op landbouwactiviteiten. De realisatie van maatregelen inzake landschappelijke inkleding zal steeds met akkoord van de betrokken eigenaar(s) moeten gebeuren.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot de overeenkomst met

betrekking tot landschapsintegratie. De betreffende overeenkomst werd als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd. Ook werd het Plan-MER aangevuld in stap 1.

Landbouwpercelen

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd om gestuurde boringen niet enkel te voorzien voor bomen, bossen en belangrijke transportassen, maar ook voor waardevolle landbouwpercelen. Men vraagt om t.h.v. landbouwpercelen open sleuftechnieken te beperken tot het minimum.

In antwoord op deze opmerking verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V van het GRUP, het Plan-MER. In §6.3.6.3 van stap 1 wordt toegelicht dat het kruisen van structuurbepalende bomenrijen door een ondergrondse verbinding in open sleuf als beperkt negatief tot negatief wordt beoordeeld, gezien er een permanent effect is. In §7.3.1.3 van stap 1 wordt toegelicht dat ter hoogte van landbouwpercelen effecten bij een ondergrondse aanleg in open sleuf enkele jaren kunnen doorwerken.

Om de impact te beperken zijn in de Stedenbouwkundige Voorschriften, gevoegd als Bijlage II bij het GRUP, in art. 6.3 de nodige maatregelen opgenomen om de impact van de aanleg op de bodem zo minimaal mogelijk te houden, met o.m. het scheiden van de bodemlagen, apart stockeren en in de juiste volgorde terugplaatsen bij opvullen met respect voor de teelaarde in geval van landbouwgrond.

Daarnaast verwijst de Vlaamse Regering naar §5.4.3 van de Toelichtingsnota (Bijlage III), waar meer informatie is opgenomen over de protocolovereenkomst die Elia heeft afgesloten met de landbouwsector. Het landbouwprotocol maakt geen deel uit van het GRUP, maar wordt ter informatie in de toelichtingsnota aangevuld. Zoals aangegeven in de Toelichtingsnota, zijn in het protocol voldoende maatregelen voorzien om structuurschade op landbouwpercelen te beperken en zijn, waar nodig, ook schadevergoedingen voor eventuele structuurschade voorzien.

Daarom acht de Vlaamse Regering het niet nodig om overal waar landbouwpercelen gekruist worden een sleufloze techniek op te leggen in het GRUP.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het landbouwprotocol.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd om de ondergrondse leiding aan de perseelsrand te leggen ipv midden door het landbouwperceel, meer bepaald ter hoogte van de Klaregrachtstraat. Aan de rand van het betreffende landbouwperceel staat een niet meer gebruikte watertoren die gebruikt zou kunnen worden als locatie voor een controleput. In andere bezwaren wordt gevraagd om de inspectieputten niet op de landbouwkavels te leggen van de betreffende landbouwers.

Om op deze vraag te antwoorden verwijst de Vlaamse Regering naar het voorzorgsprincipe om geen nieuwe tracés aan te leggen daar waar bestaande kinderopvangen binnen de 0,4 µT contour zouden komen te liggen. Ter hoogte van de Klaregrachtstraat nr. 36 is een kinderopvang gelegen. Indien het ondergrondse tracé dichter bij de weg zou aansluiten, zou deze kinderopvang binnen de 0,4 µT contour komen te liggen. Naar aanleiding van dit bezwaar werd in §5.3.2 van stap 2a van het plan-MER (zie bijlag V bij het GRUP) aangevuld dat de Oude Ieperseweg, ten zuiden van de Klaregrachtstraat, in ophoging gelegen is in aansluiting met de E403 en dat hiermee rekening is gehouden bij het uitwerken van het ondergrondse lijntracé. Een kruising van deze weg in ophoging is immers enkel mogelijk indien hier sleufloze technieken kunnen gebruikt worden. Gezien de bodemcondities dit

niet toelaten, wordt de weg gekruist daar waar hij niet in ophoging gelegen is, waardoor het landbouwperceel ten noorden van deze weg middendoor wordt gekruist.

Verder verwijst de Vlaamse Regering naar §5.4.3 van de Toelichtingsnota (Bijlage III), waar meer informatie is opgenomen over de protocolovereenkomst die Elia heeft afgesloten met de landbouwsector. Het landbouwprotocol maakt geen deel uit van het GRUP, maar wordt ter informatie bijkomend in de toelichtingsnota uiteengezet.Het landbouwprotocol heeft als voorwerp het vastleggen van de principes die Elia zal hanteren bij onder andere het bepalen en het uitbetalen van vergoedingen aan de eigenaars en gebruikers van landbouwgronden die doorkruist worden door aan te leggen infrastructuur, wegens nadelen verbonden aan de permanente aanwezigheid van deze infrastructuur op deze landbouwgronden alsook het bepalen en het uitbetalen van schade (ten gevolge van werfactiviteit) toegebracht aan de goederen van de Eigenaar dan wel de Gebruiker van een getroffen landbouwgrond bij de uitvoering van werken tot aanleg en onderhoud van infrastructuur.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het landbouwprotocol.

In een bezwaar wordt gesteld dat de ondergrondse verbinding t.h.v. Ruddervoorde de bedrijfsvoering en eventuele uitbreidingsmogelijkheden van het landbouwbedrijf (biokippen en melkvee) zal beperken of hypothekeren. De bezwaarsteller is niet akkoord dat de infrastructuur zo dicht bij de landbouwzetel zou worden aangelegd. Het voorgenomen plan zou de huiskavel doorsnijden, welke grote gevolgen heeft tijdens de aanleg als nadien i.k.v. voldoen aan specifieke (bio-)regelgeving. Ook het advies van de Boerenbond haalt het doorsnijden van huiskavels aan. In een andere reactie van een bewoonster uit Torhout wordt ook gesteld dat de ondergrondse verbinding beperkingen zal meebrengen voor de uitbreidingsmogelijkheden van het ouderlijk landbouwbedrijf in Torhout.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat na de aanlegwerkzaamheden het normale landbouwgebruik kan verdergezet worden. Het tracé werd zorgvuldig gekozen om maximaal gebouwen te vermijden. Bebouwing ter hoogte van de voorbehouden zone zal echter niet toegelaten worden. Waar de kabels in de nabijheid van een landbouwzetel liggen, kan het zijn dat deze hierdoor aan één of twee zijden van de landbouwzetel een beperking ondervindt qua uitbreidingsmogelijkheden. In bepaalde situaties kan dit betekenen dat het bedrijf door andere (reeds bestaande) beperkingen geen uitbreidingsmogelijkheid meer heeft. Specifiek voor de situatie in Ruddervoorde ligt het ondergrondse tracé op meer dan 60m van de bestaande kippenstal. In lijn met de bestaande oriëntatie blijft nog steeds bijna een verdubbeling van de bestaande situatie mogelijk, richting de hoogspanningsverbinding. Ook noordwaarts, westwaarts en oostwaarts blijft een bruikbare uitbreiding mogelijk. Specifiek voor de situatie in Torhout ligt het ondergronds tracé op meer dan 70m van de bestaande stallen waarbij dit geen uitbreidingsbeperking kan vormen.

In geval er een realistische uitbreidingsbeperking zou zijn verwijst de Vlaamse Regering naar de Toelichtingsnota, Bijlage III bij voorliggend GRUP. Zoals omschreven in §5.4.3 van deze Toelichtingsnota is een nieuwe compensatieregeling afgesloten tussen de Vlaamse Regering en Elia. De mogelijkheid om vergoed te worden voor negatieve gevolgen tijdens de aanlegfase, of op de commerciële activiteiten van (landbouw)bedrijven alsook de mogelijkheid om een aankoopaanbod van Elia te ontvangen indien het bedrijf niet meer economisch leefbaar is, staat generiek beschreven in het luik betreffende de compensatieregeling voor bedrijven, met inbegrip van landbouwbedrijven, die onderdeel

uitmaakt van de compensatieregeling die de Vlaamse Regering met Elia afgesloten heeft. Op de aspecten van de compensatieregeling en het landbouwprotocol is in de toelichtingsnota dieper ingegaan en de bestaande paragraaf hierover werd geactualiseerd. De overeenkomst is als bijlage 2 bij de toelichtingsnota.

Fauna en flora

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen maakt men zich zorgen over de impact op de gezondheid, welzijn, gedrag, vruchtbaarheid en opbrengst van landbouwdieren zoals melkvee, kippen, geiten, schapen, varkens, paarden, … Ook de uitbaters en leden van een hondenschool maken zich zorgen over de impact op de honden. Men maakt zich zorgen over de mogelijke invloed door elektromagnetische velden. In sommige bezwaren wordt verwezen naar een rechtzaak in Frankrijk rond de productie van koemelk; men stelt dat in Frankrijk het verband reeds voldoende bewezen is voor de bevoegde rechtbanken tussen melkkoeien die ziek worden en de elektromagnetische straling in hun omgeving van bovengrondse hoogspanningslijnen op wisselstroom waardoor hun melk niet meer geschikt is voor menselijke consumptie, of waarbij dit zorgt ook voor rendement- en productieverlies. Er wordt in een aantal bezwaren ook gesteld dat landbouwers op basis van dit bewezen verband vergoedingen voor straling zouden krijgen. Men verwijst tevens naar (niet mee ingediende) bewijzen dat invloed van magnetische velden zichtbaar is bij grazend vee of dat merries hun veulen afstoten en verwezen naar een impact op opgroei in kwekerijen. In een aantal bezwaarschriften maakt men zich ook zorgen om de impact op gezondheid van huisdieren. Daarnaast wordt in een aantal reacties verwezen naar de impact op dieren als gevolg van elektrische schokken door contact met installaties en constructies, of het gebruik van halsters bij paarden. Er worden vragen gesteld rond compensatie (bijv. extra kosten) of voorzorgsmaatregelen.

In antwoord op deze opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage V bij voorliggend GRUP, het Plan-MER en naar de bijlagen 7-1, 7-2 en 7-3 van de Scopingnota, gevoegd als bijlage VIII. De studies van het ILVO en ULg geven een overzicht van de bestaande wetenschappelijke kennis die reeds verzameld werd en van toepassing zou kunnen zijn voor het Ventilus-project. De mogelijke impact van een bovengrondse en ondergrondse verbinding op dierlijke productie staat vervolgens ook beschreven in §7.3.1.2 en §7.3.1.3 van stap 1 van het Plan-MER waarin geconcludeerd werd dat er indicaties zijn dat runderen hun gedrag aanpassen; er werd op vandaag nog niet vastgesteld dat deze aanpassing in gedrag ook negatief is. Er is geen kennis over een effect op welzijn van de dieren. Het feit dat de bezwaarindieners verwijzen naar de uitspraak van een rechter in Frankrijk is geen wetenschappelijk bewijs van een effect op het welzijn van dieren.

Inzake de invloed van magnetische velden op de productie en gezondheid van runderen en pluimvee zijn meer onderzoeken beschikbaar maar kan hier eveneens nog geen duidelijke conclusie inzake negatieve invloed naar productie afgeleid worden.

Naar aanleiding van deze bezwaren werd Bijlage V, het plan-MER, aangevuld met de conclusies van de meest recente studie over de mogelijke invloed van EMF op fauna en flora (zie §5.3.5 van stap 1 van het plan-MER). De globale conclusie is dat er voor de meeste bestudeerde eigenschappen geen consensus te vinden is of antropogene straling met een frequentie van 50 Hz (of 60 Hz) al dan niet gevolgen heeft voor de gezondheid van fauna en flora. In dit rapport wordt deze conclusie ook gemaakt met betrekking tot de bestudeerde onderzoeken over EMF in relatie tot melkkoeien, kippen(embryo's) en schapen. De mogelijke impact van magnetische velden op vee (runderen, pluimvee, kleine

herkauwers en varkens) wordt bijgevolg beschouwd als een leemte in de kennis. Dit geldt ook voor een mogelijke impact op huisdieren (o.a. honden) en is als dusdanig ook zo aangegeven in het Plan-MER.

In een MER, en zeker in een plan-MER, zijn er altijd bepaalde leemten in de kennis. Het MER brengt de huidige kennis in beeld, en dit rekening houdend met de wetenschappelijke kennis die huidig voorhanden is. Het is de verplichting van de MER-deskundige om deze leemten zoveel mogelijk te dichten. Dat is te dezen gebeurd. De effectenbeoordeling houdt rekening met deze leemten in de kennis, waarbij dient benadrukt te worden dat de daaraan gekoppelde onzekerheden te beperkt zijn om een invloed te hebben op de (globale) effectbeoordeling (geen wijziging in effectscores), en ook niet op de onderlinge verhoudingen tussen de alternatieven.

Voor de zeer diverse effecten waarvoor in de bezwaarschriften gevreesd wordt, is er geen wetenschappelijk onderbouwde conclusie dat deze kunnen voorkomen.

Specifiek voor wat betreft zwerfstromen kan de invloed van elektrische velden door zwerfstromen in elektrische installaties voorkomen worden door gebruik te maken van elektrische installaties conform aan het AREI en het voorzien van een correcte aarding.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd het Plan-MER aangevuld met de conclusies van de meest recente studie over de mogelijke invloed van EMF op fauna en flora.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de bezorgdheid geuit rond de gevolgen van de hoogspanningsverbinding (ondergronds of bovengronds) op de kwaliteit van akkerteelten en fruitteelten t.a.v. de gezondheid voor mens en dier. Daarnaast wordt er ook een bezorgdheid geuit over de kwaliteit van eigen groenten- en fruitkweek in tuinen. Sommige bezwaarindieners stellen dat planten een stressreactie vertonen bij blootstelling aan elektromagnetisch veld, waardoor de hoeveelheid vrije radicalen toeneemt en stressgenen worden geactiveerd waardoor enzymactiviteit toeneemt, met groeiremming tot gevolg. Er wordt daarnaast een daling in omzet verwacht door bezorgdheid van klanten. Er wordt in een bezwaar gevraagd wat er moet gebeuren als de WHO beslist dat gewassen of vee gekweekt onder hoogspanning een risico voor de voedselveiligheid zijn.

In antwoord op deze opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage V bij voorliggend GRUP, het Plan-MER en bijlagen 7-1, 7-2 en 7-3 van de Scopingnota (Bijlage VIII). De studies van het ILVO en ULg geven een een overzicht van de bestaande wetenschappelijke kennis die reeds verzameld werd en van toepassing zou kunnen zijn voor het Ventilus-project. De meest duidelijke gevolgen op teeltoppervlakte, gewasproductiviteit en bodem zijn deze door afname teeltoppervlakte (aanwezigheid mast of inspectieput) en impact op bewerkingen van akkers (creatie van extra kopakkers en hieruit volgend structuurbederf rondom de mast of inspectieput). Voor beregening moet rekening gehouden worden met de hoogte van de bovengrondse leidingen ifv veiligheidsrisico's. Bij de aanleg van ondergrondse verbindingen is het van belang aandacht te besteden aan het bodemvochtgehalte en preventieve maatregelen om o.a. bodemcompactatie te vermijden. Het doorsnijden of beschadigen van drainagesystemen moet na de aanleg zo snel mogelijk hersteld worden. De nodige maatregelen hieromtrent zijn, zoals ook aangegeven in §5.5. Milieuverklaring van de Toelichtingsnota (Bijlage III bij voorliggend GRUP), doorvertaald in de verordenende Stedenbouwkundige Voorschriften, meer bepaald art. 6.3 (Bijlage II bij voorliggend GRUP).

Vanuit de wetenschappelijke literatuur werd geen significante impact gevonden tengevolge opwarming (ondergrondse verbinding) of elektromagnetische velden (bovengronds of ondergrondse verbinding) op de plantaardige productie, kwaliteit en het bodemleven. Er zijn evenmin gegevens gekend over stressreacties bij planten waardoor de hoeveelheid vrije radicalen en de enzymactiviteit zou toenemen met groeiremming als gevolg. Hieruit kan afgeleid worden dat er ook geen afgeleide impact te verwachten is op de gezondheid van mensen en dieren bij het consumeren van betrokken gewassen. De conclusies uit de studies kunnen ook van toepassing gesteld worden op het kweken (en eten) van groenten en fruit in (moes)tuinen. De mogelijke impact van een bovengrondse of ondergrondse verbinding op plantaardige productie en bodem(kwaliteit) staat vervolgens ook beschreven in §7.3.1.2 en §7.3.1.3 van stap 1 van het Plan-MER.

Daarnaast verwijst de Vlaamse Regering naar §5.4.3 van de Toelichtingsnota (Bijlage III), waar meer informatie is opgenomen over de protocolovereenkomst die Elia heeft afgesloten met de landbouwsector. Het landbouwprotocol maakt geen deel uit van het GRUP, maar wordt ter informatie aanvullend in de toelichtingsnota uiteengezet. Hierin wordt beschreven onder welke voorwaarden bedrijven een vergoeding kunnen krijgen. Hierbij wordt onder meer rekening gehouden met de mogelijke impact van de nieuwe 380 kV bovengrondse hoogspanningslijn op de inkomsten van het bedrijf. Er is evenwel geen enkele wetenschappelijk onderbouwde reden waarom er enige impact op de voedselkwaliteit of -veiligheid zou kunnen zijn. Tot slot geeft de Vlaamse Regering aan dat er geen wetenschappelijke aanwijzingen zijn dat gewassen of vee gekweekt onder hoogspanning een risico voor de voedselveiligheid zouden zijn noch dat het WHO dit zou beslissen.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het landbouwprotocol. De betreffende overeenkomst werd als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

Technische installaties

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd of technische installaties in landbouwbedrijven, zoals voederinstallaties, melkrobot, klimaatgestuurde regelkasten, autonome landbouwvoertuigen, WKK, zonnepanelen, computergestuurde dekwassers, assimilatiebelichting, ... of technisch materiaal zoals GPS, GSM, drones, GNSS, sensoren, stappentellers, ... een invloed kunnen ondervinden van de elektromagnetische velden van de hoogspanningsverbinding. Meerdere reacties zijn bezorgd over een mogelijke verstoring van GPS signalen waardoor de mogelijkheid van toepassing precisielandbouw nu of in toekomst zou verhinderd worden. In een reactie wordt aangegeven dat het magnetisch veld zorgt voor een statische elektriciteit bij metalen constructies, zoals opslagrekken en drinkbakken en bij metalen gereedschap. Een landbouwer geeft aan nu al een effect te ondervinden op het liftsysteem en dat de plaatsing van een grasrobot nu al onmogelijk is. In een aantal reacties wordt gesteld dat de straling een negatieve invloed (o.a. verhoogde/versnelde slijtage) zal hebben op de levensduur van installaties, constructies en bepaalde materialen (aluminium, glas, folie), bijv. door corrosie en metaalmoeheid van staalconstructies. Een landbouwer wijst op het belang van precisielandbouw in het kader van de stikstofreglementering.

In antwoord op deze opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het voorliggend GRUP, het Plan-MER en bijlagen 7-1, 7-2 en 7-3 van scopingnota 3 (bijlage VIII). De studies van het ILVO en ULg geven een overzicht van de bestaande wetenschappelijke kennis die reeds verzameld werd en van toepassing zou kunnen zijn voor het Ventilus-project. Elektrische apparatuur (ook in de industrie) die voldoet aan de

EC-richtlijnen ondervindt normaal gezien van elektromagnetische velden. Uitsluitend bij bepaalde sensoren die met magnetische velden werken (EMI-sensoren) kan in bepaalde situaties een verstoring optreden. Een aantal bezorgdheden kunnen derhalve terecht zijn zoals het tijdelijk wegvallen van GPS-signalen in tractoren of het elektrisch verstoren van bepaalde type drones op korte afstand van de hoogspanningsleidingen door reflecties van de GNSS-signalen, wat dus inderdaad de mogelijkheden voor toepassing van precisielandbouw kan beperken of lokaal verhinderen. Daarentegen werd voor andere bezorgdheden, zoals het optreden van een versnelde AC-corrosie, metaalmoeheid en invloed op sensorcommunicatie geen bevestiging gevonden vanuit de wetenschappelijke literatuur of de diepte-interviews met landbouwers, en dit omwille van het ontbreken of beperkte kennis of omwille van niet van toepassing zijn. De mogelijke impact van een bovengrondse en ondergrondse verbinding op agrarische constructies staat vervolgens ook beschreven in §7.3.1.2 en §7.3.1.3 van stap 1 van het Plan-MER.

Daarnaast verwijst de Vlaamse Regering naar §5.4.3 van de Toelichtingsnota (Bijlage III), waar meer bijkomende informatie is opgenomen over de protocolovereenkomst die Elia heeft afgesloten met de landbouwsector. Het landbouwprotocol maakt geen deel uit van het GRUP, maar wordt ter informatie aanvullend in de toelichtingsnota uiteengezet. In deze overeenkomst staan o.a. garanties m.b.t. precisielandbouw. In overeenstemming met deze bepalingen zal Elia bij de concrete uitwerking op projectniveau en bij de uitvoering van de werken in overleg gaan met de betrokken landbouwers. De Vlaamse Regering is van mening dat de maatregelen uit het landbouwprotocol voldoende zijn.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het landbouwprotocol. De betreffende overeenkomst werd als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

<u>Hoofdstuk 3, Deel 18, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Landbouw</u>

In een bezwaarschrift wordt gesteld dat de opmaak van een landbouweffectenrapport nodig is gezien de ruime impact op het landbouwgebied. Een andere reactie stelt dat een landbouwimpactstudie ontbreekt en vraag om dit toe te voegen.

In antwoord op dit bezwaar wenst de Vlaamse regering erop te wijzen dat er een landbouwimpactstudie (LIS) werd opgemaakt voor de opstijgpunten en de inplanting van hoogspanningsstations die een verlies aan landbouwgebied met zich meebrengen. Een LIS is te onderscheiden van een landbouweffectenrapport (LER) en betreft een specifiek in het kader van een MER uitgevoerde computeranalyse op basis van beschikbare landbouw- en gebiedsgegevens waarmee een inschatting kan gemaakt worden van de impact van ruimte-innemende initiatieven op landbouwbedrijven, -percelen en –bestemmingen, maar zonder individuele bedrijfsgegevens (geanonimiseerd). Een LER betreft daarentegen een uitgebreidere landbouwstudie, voortbouwend op een LIS, waarbij ook de betrokken landbouwers worden geënquêteerd zodat de bedrijfseconomische situatie volledig in beeld gebracht wordt. Noch een LER, noch een LIS kan door de MER-deskundige zelf worden opgesteld. Dit gebeurt door de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). In het MER-richtlijnenboek ‘Mens – Ruimtelijke aspecten’ wordt aangegeven dat er geen harde criteria bestaan om te bepalen of een LER noodzakelijk is of niet en het niet de MER-deskundige is die hierover beslist. In een plan-MER volstaat volgens voormeld richtlijnenboek een LIS om de effecten op landbouw van een plan/project voldoende adequaat te beoordelen. Een LER is doorgaans niet gekoppeld aan een MER-procedure maar wordt opgesteld in het

kader van de uitwerking van het betreffend project zelf, en wordt logischerwijs enkel opgesteld voor projecten waarin de functie landbouw centraal staat of die een zeer sterke impact hebben op de agrarische structuur. Er valt dan ook niet in te zien waarom voor voorliggend planinitiatief een LER had moeten worden opgemaakt.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat er te veel onzekerheden en kennislacunes zijn omtrent de mogelijke impact op de landbouw, zowel naar type impact, grootte van de impact en mogelijkheden om de eventuele impact te verminderen of vermijden. Men stelt dat er eerst meer onderzoek moet gevoerd worden hiernaar vooraleer een beslissing over het voorgenomen plan (en het latere project) kan genomen worden.

De Vlaamse Regering wijst er op dat in Europa alleen meer dan 500.000 km hoogspanningslijnen aanwezig zijn (bron: ENTSO-E fact sheet 2022). Gezien het landgebruik in Europa zal de overgrote meerderheid hiervan ook boven landbouwareaal hangen. Er is de Vlaamse Regering geen enkel land gekend waar geen landbouw mogelijk is onder hoogspanningslijnen. De Vlaamse Regering besluit uit de praktijk dan ook dat er geen reden is om aan te nemen dat de potentiële effecten van elektriciteitstransport op de landbouw dermate groot zouden kunnen zijn dat bijkomend onderzoek nodig is i.f.v. het GRUP.

In antwoord op deze opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering ook naar Bijlage V bij voorliggend GRUP, het Plan-MER en naar de bijlagen 7-1, 7-2 en 7-3 van de Scopingnota, gevoegd als bijlage VIII. De studies van het ILVO en ULg geven een overzicht van de bestaande wetenschappelijke kennis die reeds verzameld werd en van toepassing zou kunnen zijn voor het Ventilus-project. In een MER, en zeker in een plan-MER, zijn er altijd bepaalde leemten in de kennis. Het MER brengt de huidige kennis in beeld, en dit rekening houdend met de wetenschappelijke kennis die huidig voorhanden is. De effectenbeoordeling houdt rekening met deze leemten in de kennis, waarbij dient benadrukt te worden dat de daaraan gekoppelde onzekerheden te beperkt zijn om een invloed te hebben op de (globale) effectbeoordeling (geen wijziging in effectscores), en ook niet op de onderlinge verhoudingen tussen de alternatieven.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen is men ongerust over de mogelijke impact op insecten en meer specifiek bijen en andere bestuivers. Men geeft aan dat het magnetisch veld oriëntatieproblemen kan bezorgen aan bestuivers met sterfte tot gevolg. Men maakt zich zorgen dat er bij een verminderde bijen populatie problemen zouden ontstaan met de bevruchting en zo minder of geen opbrengst zou zijn van verschillende landbouwgewassen. Er wordt in een bezwaarschrift verwezen naar het achtergronddocument niet-ioniserende straling van MIRA 2011.

In antwoord op deze opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het voorliggend GRUP, het Plan-MER. In §7.3.1.2 van stap 1 van het plan-MER wordt verwezen naar de studie van het ILVO (bijlage 7_1 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij voorliggend GRUP) waarin, op basis van een uitgebreid wetenschappelijk literatuuronderzoek, geconcludeerd werd dat de kennis over de impact van elektromagnetische velden op ongewervelde dieren eerder beperkt en niet eenduidig is.

Negatieve gevolgen door hoge magnetische velden ten aanzien van bijen zijn mogelijk, maar met de bestaande wetenschappelijke literatuur is het niet mogelijk om sluitende conclusies te trekken voor de veldsterktes die realistisch zijn voor het Ventilus-project. Het effect dat in het achtergronddocument van MIRA 2011 werd vermeld, betreft het afwijkend gedrag van bijen bij een bijenkorf gemaakt van elektrisch geleidende materiaal. Dit negatief effect kan eenvoudig voorkomen worden door de nodige aarding te voorzien. Dit werd ook algemeen aangegeven in de studie van het ILVO inzake zwerfstromen (§4.1, bijlage 7_7 scopingnota 3). Naar aanleiding van deze bezwaren werd bijlage V, het plan-MER, ook aangevuld met de conclusies van de meest recente studie over de mogelijke invloed van EMF op fauna en flora (zie §5.3.5 van stap 1 van het plan-MER). De globale conclusie is dat er voor de meeste bestudeerde eigenschappen geen consensus te vinden is of antropogene straling met een frequentie van 50 Hz (of 60 Hz) al dan niet gevolgen heeft voor de gezondheid van fauna en flora. In dit rapport wordt deze conclusie ook gemaakt met betrekking tot de bestudeerde onderzoeken over EMF in relatie tot bijen. De mogelijke impact van elektromagnetische velden op bijen wordt bijgevolg beschouwd als een leemte in de kennis. De Vlaamse Regering is bijgevolg van oordeel dat op basis van de bestaande wetenschappelijke onderzoeken er op vandaag geen redenen zijn om aan te nemen dat voorliggend plan een significante impact zal hebben op insecten, bijen of bestuiving in het algemeen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen geeft men aan schade te ondervinden door botulisme tengevolge van dode vogels, die terechtkomen op akkers tussen gewassen, in hemelwaterbekkens, kuilvoeren voor vee.

In antwoord op deze opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage V bij voorliggend GRUP, het Plan-MER en bijlagen 7-1, 7-2 en 7-3 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij het GRUP. De studies van het ILVO en ULg geven een overzicht van de bestaande wetenschappelijke kennis die reeds verzameld werd en van toepassing zou kunnen zijn voor het Ventilus-project. Hieruit kon afgeleid worden dat het gegeven van meer draadslachtoffers (aanvaring vogels) niet automatisch leidt tot het meer voorkomen van botulisme en daarmee de verontreiniging van teelten of voedervoorraden. Veel kadavers worden snel opgegeten en niet iedere vogel is een bron van botulisme. Er is weinig wetenschappelijke literatuur gevonden over de link tussen draadslachtoffers en voedselveiligheid. Het risico wordt volgens de studie van het ILVO laag beschouwd, er wordt wel aandacht gevraagd voor uitbraken van botulisme onder watervogels in buurt van natuurgebieden met veel stilstaand water. Het risico voor voedselveiligheid wordt bijkomend verlaagd doordat het meest voorkomend type botulisme in Vlaanderen, geen gerapporteerde link heeft met menselijke ziekte.

Bij de tracébepaling van nieuwe hoogspanningslijnen wordt op basis van het (mogelijke) tracé nagegaan waar zich voor vogels belangrijke aanvaringsrisico's zullen voordoen, op basis van de risicostudies. Er werd op planniveau nagegaan waar vogelbebakeningen minimaal noodzakelijk zijn voor natuurbescherming. In bepaalde zones wordt het aanbrengen van vogelbebakening opgelegd via art. 7.3 van de stedenbouwkundige voorschriften (zie bijlage II bij het GRUP).

Dit kan op projectniveau nog aangevuld worden met bijkomende bebakeningen. Hiervoor wordt uitgegaan van de bestaande studies en wordt een veldstudie uitgevoerd om de meest recente evoluties (toenames of afnames van vogelbewegingen) mee te nemen in de risico-inschattingen om de inschattingen uit de eerdere studies te actualiseren. Als

onderdeel van de veldstudie wordt door de uitvoerder (bv Natuurpunt) voorgesteld waar bebakeningen nodig zijn en waar niet. De bebakening wordt conform de veldstudies in het project opgenomen en geplaatst op het moment dat de geleiders en waakdraden worden getrokken.

De Vlaamse Regering is van oordeel dat deze eventuele beperkte gevolgen als verwaarloosbaar worden beschouwd en niet opwegen tegen de voordelen die het RUP met zich meebrengt op vlak van energiebevoorrading/energietransitie (in het kader van het algemeen belang).

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt de vrees geuit voor geluidshinder t.a.v. de dieren, wat zou kunnen leiden tot stress en minder eten/drinken. Een bezwaarindiener wijst op het corona-effect bij paarden en veulens en de stress die dit veroorzaakt.

In antwoord op deze opmerkingen bevestigt de Vlaamse regering dat een bovengrondse 380 kV-hoogspanningsverbinding in beperkte mate als geluidsbron kan optreden in de exploitatiefase. Rond de lijnen kan een corona-effect optreden, wat een licht gezoem veroorzaakt. In §4.6.1 van bijlage 2 bij de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, is de mogelijke geluidsimpact (Corona-effect) van bovengrondse verbindingen beschreven en beoordeeld voor de mens. Aangezien de berekende verwachte niveaus uit eerdere studies onder de norm (53 dB(A)) lagen, de niveaus op zichzelf vrij laag waren en dit de niveaus zijn die zich buitenshuis bij regen/nat weer voordoen en de configuratie van de meest recente geleiders het corona-effect nog kunnen beperken ten aanzien van de vroegere geleiders, wordt het geluidseffect door corona voor de mens als een niet significant effect ingeschat.

Verder merkt de Vlaamse Regering op dat er geen geluidsproducerende installaties zullen aanwezig zijn ter hoogte van de opstijgpunten (zie §8.3 van stap 1 van het plan-MER). De mogelijke geluidshinder ter hoogte van (de uitbreiding van) een hoogspanningsstation werd beschreven in het plan-MER, Bijlage V bij het GRUP, met name in §8.2 van stap 1 en §12 van stap 3 van het plan-MER. Hierbij wordt in een worst-case situatie maximaal een beperkt negatief effect verwacht voor omwonenden.

Specifiek voor de mogelijke hinder voor niet-mensen verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage V bij voorliggend GRUP, het Plan-MER en naar de bijlagen 7-1, 7-2 en 7-3 van de Scopingnota, gevoegd als bijlage VIII. De studies van het ILVO en ULg geven een overzicht van de bestaande wetenschappelijke kennis die reeds verzameld werd en van toepassing zou kunnen zijn voor het Ventilus-project. De mogelijke impact van een bovengrondse en ondergrondse verbinding op dierlijke productie staat vervolgens ook beschreven in §7.3.1.2 en §7.3.1.3 van stap 1 van het Plan-MER. In deze studies wordt nergens melding gemaakt van negatieve effecten ten gevolgen van Corona-geluid (of andere geluidsemissies) afkomstig van hoogspanningslijnen op dieren. Dit dient bijgevolg als een leemte in de kennis beschouwd te worden. De effectenbeoordeling houdt rekening met deze leemten in de kennis, waarbij dient benadrukt te worden dat de daaraan gekoppelde onzekerheden te beperkt zijn om een invloed te hebben op de (globale) effectbeoordeling (geen wijziging in effectscores), en ook niet op de onderlinge verhoudingen tussen de alternatieven.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaar wordt verwezen naar het Voedselbos in de Mezegemstraat in Kachtem, waar naast voedselproductie ook activiteiten als yoga en meditatie plaatsvinden, en de impact van de lijn hierop.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat uit de wetenschappelijke literatuur blijkt dat er geen indicaties zijn voor een verminderde productie in de buurt van hoogspanningslijnen, zie bijlagen 7-1, 7-2 en 7-3 van de Scopingnota (Bijlage VIII), waardoor ook geen verminderde voedselproductie in het voedselbos verwacht wordt. De Vlaamse Regering wijst er op dat het voedselbos waarvan sprake is op minstens 150m van de hoogspanningslijn gelegen is. Dit betekent dat het voedselbos niet binnen de veiligheidszone gelegen is, waardoor er geen hoogtebeperkingen gelden en het voedselbos kan uitgroeien tot een volwaardig (voedsel)bos.

Er is geen reden om aan te nemen dat yoga of meditatie op 150m van een hoogspanningslijn gehinderd zouden worden.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend GRUP.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat er teeltverlies zal zijn door lichtverlies door masten en kabels (1% lichtverlies = 1% productieverlies)

De mogelijke impact van een bovengrondse verbinding op de plantaardige productie en bodem(kwaliteit) staat beschreven in §7.3.1.2 van stap 1 van het plan-MER. Deze beoordeling werd naar aanleiding van deze bezwaarschriften aangevuld met de mogelijke effecten ten gevolge van schaduwwerking van de masten en geleiders op gewasopbrengsten. De conclusie is dat de mogelijke effecten ten gevolge van schaduwwerking als te verwaarlozen beoordeeld worden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de aanwezigheid van een Fluxysleiding en vraagt men of er cumulatieve schade (aantasting van de landbouwkundige waarde van betrokken percelen) te verwachten is door bijkomende ondergrondse hoogspanningsverbinding.

In antwoord op deze bezwaarschriften wijst de Vlaamse Overheid op het feit dat de bedoelde Fluxysleiding uit de bezwaarschriften aangelegd werd in de jaren 1970. Ondertussen zijn de aanlegtechnieken sterk gewzijzigd, waardoor de impact van de aanlegfase, in vergelijking met de technieken van destijds, beperkt kan worden. Zo is er momenteel meer aandacht voor de bestaande waterhuishouding (incl. drainages) en bodemlagen dan vroeger. De impact op de landbouwkundige waarde van de percelen blijft hierdoor beperkt. In de Stedenbouwkundige Voorschriften, gevoegd als Bijlage II bij voorliggend GRUP, zijn in art. 6.3 bepalingen opgenomen om negatieve effecten tijdens de aanlegfase te beperken. In het Plan-MER, Bijlage V bij het GRUP, is een aanvulling hieromtrent gemaakt in §7.3.1.3 van stap 1. Er zijn dan ook geen cumulatieve effecten te verwachten zijn met reeds aangelegde Fluxysleidingen in de jaren 1970.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift worden zorgen geuit over de mogelijkheid van een blikseminslag op een hoogspanningsmast of op de aardingskabel boven de hoogspanningslijnen. Bezwaarindiener stelt dat bij dergelijke gebeurtenis het mogelijk is dat de dieren die op de grond staan in de omgeving van de mast dodelijk geëlektrocuteerd worden.

In antwoord op deze bezwaren wijst de Vlaamse Regering erop dat alle hoogspanningsinfrastructuur moet voldoen aan de richtlijnen zoals beschreven in het AREI. Het AREI beschrijft onder andere ook de richtlijnen voor de installatie van beschermingsgeleiders en aardingen op hoogspanningslijnen, dewelke de bescherming van de lijn en omgeving verzekeren tegen rechtstreekse blikseminslag. Een mast is uitgerust met veiligheidsmaatregelen (conform AREI) zoals bliksemdraad, aarding in de funderingen, die ervoor moeten zorgen dat de bliksem bij inslag veilig afgeleid wordt naar de ondergrond. Er zijn de Vlaamse Regering en Elia geen gevallen gekend van dieren die geëlektrocuteerd werden door een blikseminslag op een mast.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van het GRUP.

Hoofdstuk 3, Deel 19, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Stedenbouwkundige Voorschriften

Algemeen

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat verschillende noodzakelijke onderdelen voor de uitvoering van het project, waaronder landschappelijke inpassing, de plaatsen voor de masten, soorten masten , de hoogte van de luchtlijnen, compensaties, handhaving, wetgeving stralingsnormen enzovoort, bewust niet worden behandeld in de voorschriften van het GRUP. Nochtans geldt het principe, wat op planniveau een probleem stelt, dient op het planniveau te worden opgelost en kan er niet doorgeschoven worden naar het vergunningsniveau.

In antwoord op dit bezwaar wenst de Vlaamse regering erop te wijzen dat het GRUP als doel heeft een planologisch kader te bieden voor het project 'Ventilus', waarbij op basis van het Typevoorschriftenbesluit o.a. een overdruk voor hoogspanningsleiding wordt aangebracht op de onderliggende bestemmingsplannen. Het GRUP legt het tracé van deze verbinding vast op basis van een milieueffectbeoordeling waarin verschillende alternatieven werden onderzocht (o.a. waar een ondergrondse aanleg het meest aangewezen is). Op planniveau is daartoe een plan-MER opgemaakt. Het Algemeen Richtlijnensysteem van het Team Omgevingseffecten stelt dat de beoordeling qua detailniveau niet verder kan gaan dan wat mogelijk en verdedigbaar is gelet op de mate van detail waarin het initiatief zelf is uitgewerkt en de beslissing die het initiatief moet ondersteunen. Te dezen zijn de precieze uitvoeringsdetails van het voorgenomen project, waarvoor het GRUP een planologische basis wenst te bieden, nog niet gekend. In die omstandigheden kan het milieueffectenonderzoek zich dan ook toespitsen op de relevante, effecten en alternatieven op planniveau, zijnde de tracékeuze, de richting van het lijnverloop en de locaties waar de verbinding ondergronds moet worden gebracht. De hoogte van de masten, de inplanting en de mogelijke landschappelijke inkleding (als preventieve of milderende maatregel) zijn zaken die op projectniveau moeten worden onderzocht. Voormelde aanpak strookt met de richtlijnen uit het Algemeen Richtlijnensysteem van het Team Omgevingseffecten waarin een getrapte besluitvorming wordt aanvaard, mits de effecten die uit het latere milieueffectenonderzoek op projectniveau naar voor komen, niet van dien aard mogen zijn dat ze geleid zouden hebben

tot een andere besluitvorming op planniveau indien ze in het milieuonderzoek op planniveau reeds gekend geweest zouden zijn. Dat is te dezen het geval. De aanduiding van o.a. de mastlocaties, de hoogtes van de masten en de hoogtes van de geleiders op planniveau wordt bijgevolg niet noodzakelijk geacht. De toevoeging van deze gegevens zou niet leiden tot een andere besluitvorming op planniveau. Er is dan ook geen sprake van een 'erkend probleem', zoals bezwaarindieners ten onrechte doen uitschijnen. Ruimtelijke uitvoeringsplannen zijn toekomstgericht . Een tot op zekere hoogte flexibele invulling van het uitvoeringsplan als planinstrument, zonder detaillistische invulling van alle mogelijke uitvoeringsmodaliteiten van een project, vormt niet noodzakelijk een inbreuk op de te bieden rechtszekerheid. Het rechtszekerheidsbeginsel verhindert immers niet dat stedenbouwkundige voorschriften flexibel kunnen worden opgevat, noch dat deze binnen de grenzen gesteld door de plannende overheid, een bepaalde discretionaire bevoegdheid kunnen verlenen aan de vergunningverlenende overheden bij de beoordeling van een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag (zie bv. RvS 6 oktober 2020, nr. 248.475, Meulebroeck,).

Het rechtszekerheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel willen niet zeggen dat de overheid die een RUP uitvaardigt alle aspecten van de betrokken regeling precies en gedetailleerd moet vaststellen. De plannende overheid mag in bepaalde omstandigheden en voor bepaalde aspecten stedenbouwkundige voorschriften in veeleer algemene en vage bepalingen beschrijven, waarbij een ruimere beoordelingsruimte wordt gelaten aan de vergunningverlenende overheid dan normaal gesproken het geval zou zijn.(zie bv. RvS 22 januari 2013, nr. 222.168, Van Riet e.a.)

In de toelichtingsnota is in 5.4.1 opgenomen dat het inplanten van bomen en kleinschalige beplanting naast de mast of onmiddellijk parallel langsheen de lijn weinig zin heeft aangezien de beplanting nooit groot genoeg zal worden om de zichtlijn van de kop van mast vanaf de ooghoogte te breken. Gelet op het belang van afstand en het belang van een zeer gedifferentieerde en gebiedsspecifieke benadering worden wel inrichtingsprincipes verordenend vastgelegd en dient bij de omgevingsvergunningsaanvraag in de inrichtingsstudie aangetoond te worden hoe de visuele en landschappelijke inpassing van de hoogspanningsverbinding zal gebeuren.

Tot slot bevestigt de Vlaamse regering dat intussen een bindend afsprakenkader op het vlak van de chronische blootstelling aan magnetische stralingsvelden bestaat. Deze paragraaf hierover in de toelichtingsnota werd aangevuld en geactualiseerd. Het bindend afsprakenkader werd toegevoegd als bijlage bij de toelichtingsnota. De gehanteerde methodologie in de milieueffectenbeoordeling stemt overeen met dit afsprakenkader. In het kader van een GRUP dienen geen normen inzake blootstelling bepaald te worden en dient evenmin voorzien te worden in een kader voor de handhaving ervan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het GRUP geenszins inhoudelijke duidelijkheid, noch rechtszekerheid voor de betrokken burgers. Er wordt verwezen naar arresten van de raad van state (om. De Groof e.a., nr. 170.723 van 3 mei 2007 en Van de Veire e.a., nr. 223.532 van 21 mei 2013) waar de Raad van State reeds meermaals bevestigd dat planningsinitiatieven alle elementen moeten bevatten die het mogelijk maken om de concrete inplanting met de daarbij horende hinder te kunnen bepalen zodat er milderende maatregelen kunnen worden opgelegd die op rechtszekere wijze tegemoetkomen aan eventuele impact die omwonenden zouden ervaren. In het Ventilus-project is er reeds bekend dat de eigenaars/gebruikers van de percelen waar masten zullen worden geplaatst hinder zullen ondervinden (o.a. inname van het perceel). Echter doordat het plan vaag blijft op dat vlak en de concrete inplanting van de masten

nog niet wordt voorzien in het ontwerp-GRUP kan de daarbij horende hinder nog niet op adequate wijze ingeschat. Nochtans zijn er milderende maatregelen nodig om deze hinder te beperken. Men geeft aan dat de plannende overheid schuift de verantwoordelijkheid in principe door naar de vergunningsaanvrager waardoor de eigenaars afhankelijk worden gesteld van de goodwill en medewerking van de vergunningsaanvrager zelf.

In antwoord op dit bezwaar wenst de Vlaamse regering erop te wijzen dat het GRUP als doel heeft een planologisch kader te bieden, waarbij op basis van het Typevoorschriftenbesluit o.a. een overdruk voor hoogspanningsleiding wordt aangebracht op de onderliggende bestemmingsplannen. Het GRUP legt het tracé van deze verbinding vast op basis van een milieueffectbeoordeling waarin verschillende alternatieven werden onderzocht (o.a. waar een ondergrondse aanleg het meest aangewezen is). Op planniveau is daartoe een plan-MER opgemaakt. Het Algemeen Richtlijnensysteem van het Team Omgevingseffecten stelt dat de beoordeling qua detailniveau niet verder kan gaan dan wat mogelijk en verdedigbaar is gelet op de mate van detail waarin het initiatief zelf is uitgewerkt en de beslissing die het initiatief moet ondersteunen. Te dezen zijn de precieze uitvoeringsdetails van het voorgenomen project, waarvoor het GRUP een planologische basis wenst te bieden, nog niet gekend. In die omstandigheden kan het milieueffectenonderzoek zich dan ook toespitsen op de relevante, effecten en alternatieven op planniveau, zijnde de tracékeuze, de richting van het lijnverloop en de locaties waar de verbinding ondergronds moet worden gebracht. De hoogte van de masten, de inplanting en de mogelijke landschappelijke inkleding (als preventieve of milderende maatregel) zijn zaken die op projectniveau moeten worden onderzocht. Voormelde aanpak strookt met de richtlijnen uit het Algemeen Richtlijnensysteem van het Team Omgevingseffecten waarin een getrapte besluitvorming wordt aanvaard, mits de effecten die uit het latere milieueffectenonderzoek op projectniveau naar voor komen, niet van dien aard mogen zijn dat ze geleid zouden hebben tot een andere besluitvorming op planniveau indien ze in het milieuonderzoek op planniveau reeds gekend geweest zouden zijn. Dat is te dezen het geval. De aanduiding van o.a. de mastlocaties, de hoogtes van de masten en de hoogtes van de geleiders op planniveau wordt bijgevolg niet noodzakelijk geacht. De toevoeging van deze gegevens zou niet leiden tot een andere besluitvorming op planniveau.

Wat de visuele impact betreft, merkt de Vlaamse Regering op dat in het plan-MER rekening is gehouden met de standaard configuratie, zoals opgenomen in de scopingnota. Doorheen het planproces is ingezet op een landschappelijke integratie door tracés te zoeken met zo weinig mogelijk bochten. Rechte lijnen zijn visueel minder storend en bovendien beperkt dit het gebruik van visueel zwaardere en grotere hoekmasten. In het plan-MER zijn vervolgens de te verwachten effecten op de intrinsieke waarde van het landschap onderzocht. In de discipline 'Landschap, Bouwkundig Erfgoed en Archeologie' is slechts één milderende maatregel opgenomen, met name het niet kruisen van 'Hoeve De Goudblomme'. Er worden geen andere milderende maatregelen noodzakelijk geacht. Het uiteindelijke tracé is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. De Vlaamse regering erkent echter dat dat de realisatie van een bovengrondse hoogspanningslijn gepaard gaat met een zekere visuele hinder. Om die reden zijn in de stedenbouwkundige voorschriften een aantal bepalingen opgenomen inzake de landschappelijke integratie van de hoogspanningsverbinding. Tevens is een overeenkomst gesloten tussen Elia en de Vlaamse regering waarin o.a. de standaardmaatregelen die door Elia worden toegepast inzake

landschappelijke integratie zijn verankerd en verder worden geconcretiseerd. Deze overeenkomst werd louter ter informatie als bijlage bij het GRUP gevoegd.

De masttypes, de hoogte van de masten en de inplantingsplaats van de masten zullen op projectniveau uitgewerkt worden. De rechten van het betrokken publiek zullen dan ook gewaarborgd worden in het kader van de omgevingsvergunningsaanvraag. De Vlaamse regering noteert alvast dat de adviesverlenende overheid zelf vanuit louter planologisch-procedureel oogpunt begrip heeft voor het standpunt dat de technische uitwerking geen onderdeel uitmaakt van een RUP. De adviesverlenende overheid kan niet bijgetreden worden dat dit anders zou zijn in dit geval omwille van het grootschalig karakter van het project en de noemenswaardige impact op het landschap en de bevolking.

Op basis van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de overeenkomst met betrekking tot landschap toegevoegd als bijlage bij de Toelichtingsnota en werd de betreffende paragraaf uit de Toelichtingsnota geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, dat het recht op eerbiediging van het privéleven en de woning bevat. Hierin wordt bepaald dat de overheid bepaalde stappen moet nemen om te voorkomen dat mensen blootgesteld worden aan een onevenredig zware milieu-impact. Doordat er in voorliggend GRUP geen enkel voorschrift met verordenende kracht wordt opgenomen met betrekking tot bijvoorbeeld (maar niet uitsluitend) maximale blootstelling, monitoring van gezondheidsrisico's, en/of bijvoorbeeld een verplichte meting of analyse van gezondheidseffecten, en het voorzien van monitoring, controle en/of mitigerende maatregelen van schadelijke effecten in geval van de realisatie van een hoogspanningsleiding, vormt het voorliggende GRUP een manifeste miskenning van de verplichting om een billijk evenwicht te voorzien tussen de nagestreefde doelstelling van algemeen belang enerzijds en de met dit plan gerealiseerde afbreuk aan de bescherming van het leefmilieu (en het gezonde woonklimaat van de omwonenden) anderzijds. Dit heeft tot gevolg van het voorzorgsprincipe wordt miskent en het zorgvuldigheidsbeginsel wordt geschonden.

De Vlaamse regering merkt op dat er is sprake is van een aantasting van artikel 8 EVRM wanneer milieuvervuiling een zodanige impact heeft dat ze aanleiding kan geven tot een vermindering van de levenskwaliteit of het welzijn van de betrokken personen (EHRM 9 juni 2005, Fadeyeva t. Rusland, nr. 55723/00, § 88). Het EHRM hanteert daarbij een drempel die inhoudt dat de negatieve milieu-impact voldoende ernstig moet zijn en waarbij rekening wordt gehouden met de algemene kwaliteit van het leefmilieu (EHRM 9 juni 2005, Fadeyeva t. Rusland, nr. 55723/00, § 69).

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag van de consultatie van de Klankbordgroep Gezondheid, gevoegd als Bijlage IX van voorliggend GRUP. Tot op heden heeft geen enkel onderzoek een oorzakelijk verband kunnen aantonen tussen de blootstelling aan elektromagnetische velden, binnen de blootstellingslimieten, afkomstig van hoogspanningslijnen en eender welke aandoening bij volwassenen of kinderen. Er is veel onderzoek gedaan naar de gezondheidseffecten van magnetische velden bij langdurige blootstelling, ook in verschillende meta-analyses.

Het voorgaande neemt niet weg dat de gevolgen op vlak van gezondheid een belangrijk aandachtspunt doorheen het planproces vormen. Zo is zowel bij het uitwerken van de verschillende alternatieve tracés als in het plan-MER rekening gehouden met het voorzorgsprincipe, waarbij een jaargemiddelde van 0,4 µT is gehanteerd gebruiken als richtwaarde voor blootstelling. Het uiteindelijke tracé, met in begrip van de vraag waar een

ondergrondse aanleg moet worden voorzien, is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens rekening gehouden met het voorzorgsbeginsel, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. Tot slot benadrukt de Vlaamse Regering dat, in navolging van de aanbevelingen van de Intendant, er intussen een regelgevend kader is vastgesteld voor de acute blootstelling aan magnetische velden van hoogspanningsverbindingen door de norm van 100 µT in Vlarem, aangevuld met een Afsprakenkader voor chronische blootstelling, gebaseerd op 0.4 µT. De toelichtingsnota werd in paragraaf 5.5.2.1 verder aangevuld en geactualiseerd. Het afsprakenkader werd als bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd.

Gelet op het ontbreken van een causaal verband en de toepassing van het voorzorgsbeginsel doorheen het planproces, moet worden besloten dat er geenszins sprake kan zijn van de miskenning van de plicht van de overheid om te streven naar een evenwicht tussen de individuele belangen en het algemeen belang. Er is geen sprake van enige schending van artikel 8 van het EVRM.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het voorzorgsprincipe en werd de betreffende Afsprakenkader en bijhorende Convenant als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd om in de stedenbouwkundige voorschriften gebruiksbeperkingen inzake ruimtegebruik op te nemen omwille van de mogelijke effecten op kinderen bij langdurige aanwezigheid in de 0,4µT-zone. In andere adviezen en bezwaren wordt gevraagd om in de stedenbouwkundig voorschriften de 0,4µT-zone als een bindende grens verordenend vast te leggen of op het grafisch plan in te tekenen zodat er voldoende garanties zijn op een minimale straling.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aan dat in de Stedenbouwkundige Voorschriften (Bijlage II bij het GRUP) geen gebruiksbeperkingen werden opgenomen. In reactie op mogelijke effecten op kinderen bij langdurige aanwezigheid in de 0,4µT-zone als verantwoording voor de opname van een zone voor gebruiksbeperkingen wijst de Vlaamse Regering op het flankerend beleid dat op basis van het voorzorgsbeginsel en aanbevelingen van experten over het omgaan met de magnetische velden van hoogspanningslijnen werd opgesteld en dat werd aangevuld en geactualiseerd onder §5.5.2 van de Toelichtingsnota (Bijlage III bij het GRUP). Het gaat hierbij om het vastleggen van een norm voor acute blootstelling, een afsprakenkader voor chronisch blootstelling, monitoring en simulaties van blootstelling aan magnetische velden en het opvolgen van gezondheidsonderzoek magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. Hierin werd geen gebruiksbeperking opgenomen in de buurt van hoogspanningslijnen. Vanuit het voorzorgsbeginsel heeft de Vlaamse Regering echter wel gekozen voor het tracé met globaal een goede milieubeoordeling en op planniveau het minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4µT-contour. De betreffende documenten (overeenkomst, afsprakenkader) werden als bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat er in de stedenbouwkundige voorschriften geen waarborgen zijn opgenomen die er toe leiden dat er zo weinig mogelijk woonpercelen worden blootgesteld aan meer dan 0,4µT, noch

wordt er verzekerd of verboden dat er zich in de toekomst binnen die contour geen nieuwe functies kunnen ontwikkelen. Ook wordt gevraagd in bezwaarschriften om de woningen onder de lijn te herbestemmen.

De Vlaamse Regering bevestigt dat in de Stedenbouwkundige Voorschriften (Bijlage II bij het GRUP) geen bepalingen zijn opgenomen die een bouwverbod of een verbod op bepaalde (nieuwe) functies inhouden. De Vlaamse Regering wijst op het flankerend beleid dat op basis van het voorzorgsbeginsel en aanbevelingen van experten over het omgaan met de magnetische velden van hoogspanningslijnen werd opgesteld en dat werd omschreven onder §5.5.2 van de Toelichtingsnota (Bijlage III bij het GRUP). Deze paragraaf werd verder aangevuld en geactualiseerd. Het gaat hierbij om het vastleggen van een norm voor acute blootstelling, een afsprakenkader voor chronisch blootstelling, monitoring en simulaties van blootstelling aan magnetische velden en het opvolgen van gezondheidsonderzoek magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. Hierin werd geen gebruiksbeperking opgenomen in de buurt van hoogspanningslijnen noch werd voorgesteld om woonfuncties onder hoogspanningslijnen te herbestemmen. Vanuit het voorzorgsbeginsel heeft de Vlaamse Regering echter wel gekozen voor het tracé met globaal een goede milieubeoordeling en op planniveau het minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4µT-contour. Het afsprakenkader en overeenkomst werden als een bijlage aan de Toelichtingsnota toegevoegd.

In haar advies stelt de gemeente Zedelgem dat het beleid van Elia m.b.t. de standaardmaatregelen (bijlage 8) niet correct is doorvertaald als plangeïntegreerde maatregelen in de stedenbouwkundige voorschriften, zeker niet wat betreft de blootstelling aan elektromagnetische velden. Men wijst op het risico dat Elia haar beleid zal aanpassen, waardoor het plan-MER, dat deze maatregelen als uitgangspunt heeft genomen, zonder voorwerp wordt. Men verwijst onder meer naar de richtlijn om zoveel als mogelijk woningen en kwetsbare functies te vermijden, die onvoldoende doorwerking kent in voorliggend plan.

In antwoord op dit advies geeft de Vlaamse Regering aan dat de Toelichtingsnota onder §5.5.5 (Bijlage III bij het GRUP) dieper ingaat op de manier waarop de plangeïntegreerde maatregelen werden vertaald in voorliggend GRUP. Ook in verschillende stappen van het plan-MER (Bijlage V bij het GRUP) wordt hierop ingegaan. De Vlaamse Regering wijst op het flankerend beleid dat op basis van het voorzorgsbeginsel en aanbevelingen van experten over het omgaan met de magnetische velden van hoogspanningslijnen werd opgesteld en dat werd omschreven onder §5.5.2 van de Toelichtingsnota. Het gaat hierbij om het vastleggen van een norm voor acute blootstelling, een afsprakenkader voor chronische blootstelling, monitoring en simulaties van blootstelling aan magnetische velden en het opvolgen van gezondheidsonderzoek over magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. Hierin werd geen gebruiksbeperking opgenomen in de buurt van hoogspanningslijnen. Het afsprakenkader en overeenkomst werden als een bijlage aan de toelichtingsnota toegevoegd.

Vanuit het voorzorgsprincipe heeft de Vlaamse Regering echter wel gekozen voor het tracé met globaal een goede milieubeoordeling en op planniveau het minste aantal nieuwe woningen binnen de 0,4µT-contour.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het voorzorgsprincipe en werd de betreffende Afsprakenkader en bijhorende Convenant als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

Grafisch plan

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op een fout op het grafisch plan waar artikel 7 / artikel 6 vermeld wordt bij de aanduiding van de bovengrondse hoogspanningsleiding in Lendelede. Dit is niet alleen fout, maar is misleidend voor de burger die enkel art. 6 leest en denkt dat het een ondergrondse verbinding betreft. Bewoners zouden ervan uit kunnen gaan dat de masten en luchtleidingen hier vervangen worden door een ondergrondse leiding.

In antwoord hierop stelt de Vlaamse Regering dat dit inderdaad over een materiële vergissing gaat op het grafisch plan deel 8/10. Het verkeerde artikelnummer staat bij de aanduiding van een hoogspanningsverbinding op dit grafisch plan. De grafische aanduiding is dus correct, het artikelnummer niet. Op het grafisch plan deel 6/6 waarbij ingezoomd wordt op het hoogspanningsstation staat het artikelnummer van de aanduiding wel correct. Op de andere grafische plannen staat wel steeds het juiste artikelnummer bij de juiste aanduiding. Bovendien moet bij de Stedenbouwkundige Voorschriften (Bijlage II bij het GRUP) het artikelnummer steeds met de juiste symbolische aanduiding samen als 1 geheel worden beschouwd. Daardoor laten de stedenbouwkundige voorschriften geen marge voor interpretatie. Artikel 6 betreft de ondergrondse verbinding aangeduid met een leidingstraat, artikel 7 de bovengrondse hoogspanningsverbinding aangeduid met hoogspanningsleiding. Bovendien blijkt uit de Toelichtingsnota (Bijlage III bij het GRUP) en bijhorende bijlagen duidelijk welke delen van het tracé ondergronds en welke delen bovengronds moeten worden voorzien zodat hierover geen twijfel kan bestaan. Het betreft met andere woorden een louter materiële vergissing.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven aanleiding tot een aanpassing van het betreffende artikelnummer op het Grafisch plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat er ter hoogte van het station Waggelwater 3 luchtlijnen lopen. De stad wijst op inconsistenties tussen het plan-MER en de toelichtingsnota enerzijds en het verordenend grafisch plan.

De Vlaamse Regering erkent dat het een materiële vergissing betreft op het verordenend Grafisch plan Bijlage Ic, die in deze fase is recht gezet. Op het voorlopig vastgesteld ontwerp-grafisch plan met betrekking tot de op te heffen lijnen werd een verkeerde luchtlijn opgeheven. Deze opheffing wordt in voorliggend GRUP ongedaan gemaakt. De toelichtingsnota en het plan-MER (§22 van stap 3) worden op dat punt ook bijgesteld zodat deze materiële vergissing is rechtgezet.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven aanleiding tot een beperkte aanpassing van het grafisch plan, de toelichtingsnota en het plan-MER.

Artikel 3

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat een combinatie van landschappelijke buffering, eventuele compensatie van bestaande natuurwaarden en ruimte voor noodzakelijk beheer ruimtelijk moeilijk inpasbaar lijkt te zijn in de oppervlakte van de zone in artikel 3.

De Vlaamse Regering stelt in antwoord hierop dat de stedenbouwkundige voorschriften met betrekking tot artikel 3 werden verfijnd en verduidelijkt. Artikel 3 moet samen worden gelezen met artikel 1, meer bepaald met de bepalingen uit artikel 1.2 waarin wordt aangegeven dat met het oog op de landschappelijke integratie ten aanzien van de

parkbegraafplaats ook het groengebied in artikel 3 kan worden ingezet en dat het groengebied in artikel 3 ook kan ingezet worden voor de verplaatsing, integratie en/of compensatie van kleine landschapselementen, ecologisch waardevolle ecotopen, bestaande corridors en stapstenen conform de bepalingen in artikel 1.2.4. Deze bepalingen geven steeds aan waarvoor artikel 3 kan gebruikt worden. Het is geenszins de bedoeling om de verplaatsing, integratie en/of compensatie van kleine landschapselementen, ecologisch waardevolle ecotopen, bestaande corridors en stapstenen enkel te voorzien in artikel 3 en dat deze elementen niet in artikel 1 mogen worden gerealiseerd. Integendeel, artikel 3 doet dienst als extra buffering naar de parkbegraafplaats en als ruimte om de kleine landschapselementen, ecologisch waardevolle ecotopen, bestaande corridors en stapstenen te compenseren en te verplaatsen als deze niet binnen de contouren van artikel 1 kunnen worden behouden, geïntegreerd of verplaatst. Daarnaast kan de resterende ruimte van artikel 3 ook gebruikt worden voor gelijkaardige activiteiten het gemengd bedrijventerrein De Spie zoals bestemd in het GRUP 'Afbakening regionaalstedelijk gebied Brugge – herneming' (BVR 27 oktober 2017), deelgebied De Spie. Omdat deze redenering klaarblijkelijk onvoldoende duidelijk was vertaald in de stedenbouwkundige voorschriften, zijn de stedenbouwkundige voorschriften van artikel 1.2.4 en artikel 3 op dat vlak bijgesteld.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven dus aanleiding tot een beperkte aanpassing van de stedenbouwkundige voorschriften.

Artikel 6 Leidingstraat

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd om strenger vast te leggen dat de leidingstraat voor geen andere dan hoogspanning zal worden gebruikt.

De Vlaamse Regering geeft aan dat in antwoord hierop het stedenbouwkundig voorschrift in artikel 6.1 (Bijlage II bij het GRUP) werd aangevuld zodat duidelijker wordt dat het in voorliggend geval gaat om een leidingstraat in functie van ondergrondse transportleidingen voor elektriciteit.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven dus aanleiding tot een beperkte aanpassing van de stedenbouwkundige voorschriften.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de kansen voor een kwalitatieve heraanleg bij het ondergronds brengen van de 150 kV-verbindingen; men vraagt om de nodige koppelkansen op te nemen in de verordenende voorschriften.

In antwoord op de vraag met betrekking tot de heraanleg bij het ondergronds brengen van de 150-kV-verbinding werd het stedenbouwkundig voorschrift van artikel 6.2 (Bijlage II bij het GRUP) aangevuld met de bepaling "de heraanleg van het openbaar domein dient op een kwalitatieve manier te gebeuren". Dit zal moeten worden beoordeeld in het kader van de omgevingsvergunning. Voorschriften die verband houden met de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening, alsook doelstellingen zoals het streven naar 'ruimtelijke kwaliteit' en de 'vrijwaring van de goede plaatselijke ordening' laten een ruimere beoordelingsmarge voor de vergunningverlenende overheid, doch dit volgens de rechtspraak niet op een kennelijk onredelijke wijze (RvS 20 december 2010, nr. 209.860, Claerbout).

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven dus aanleiding tot een beperkte aanpassing van de stedenbouwkundige voorschriften.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat vanuit het MER een sleufloze techniek verplicht wordt opgelegd ter hoogte van de Oudemaarspolders maar dat dit niet als een verplichting werd opgenomen in de stedenbouwkundige voorschriften in artikel 6.4.

In antwoord op deze bemerking geeft de Vlaamse Regering aan dat de Oudemaarspolder werd aangevuld in artikel 6.4 van de stedenbouwkundige voorschriften (Bijlage II bij het GRUP) met betrekking tot de verplichte sleufloze techniek.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven dus aanleiding tot een beperkte aanpassing van de stedenbouwkundige voorschriften.

De Spie

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd om de stedenbouwkundige voorschriften voor het gebied De Spie te verfijnen waarbij de nadruk wordt gelegd op een minimalisatie van het ruimtegebruik, een beperking van de verkeersontsluiting (enkel in functie van onderhoud van het station) en waarbij de rest van het gebied na landschappelijke inkleding bestemd is voor compensatie voor natuur en waterberging.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord op deze bezorgdheden aan dat in de inrichtingsprincipes van artikel 1.2.1 met betrekking tot De Spie aspecten van zorgvuldig ruimtegebruik en het groen inrichten van de niet gebruikte delen van de site reeds waren opgenomen. Beide elementen werden als reactie op deze opmerking voor de duidelijkheid daarom aan elkaar gekoppeld in de Stedenbouwkundige Voorschriften (Bijlage II bij het GRUP). Op de bemerking met betrekking tot het beperken van de wegenis enkel in functie van het onderhoud van het station wordt niet ingegaan omdat binnen dit gebied ook de ontsluitingsweg voor het naastgelegen bedrijventerrein moet worden gerealiseerd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven dus aanleiding tot een beperkte aanpassing van de stedenbouwkundige voorschriften.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat de aanleg van de Fietssnelweg F31 doorheen De Spie moet worden opgenomen als een verplichting in artikel 1.2.1 van de stedenbouwkundige voorschriften. Er wordt eveneens gevraagd om fietssnelweg F32 Brugge- Roeselare als een belangrijk aandachtspunt mee te nemen in het GRUP. Daarnaast vraagt men om in de stedenbouwkundige voorschriften op te nemen dat de kruising van het Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk op de N9 met het complex Blauwe Kruis en de twee kruisingen met de N9 ongelijkvloers moet worden ingericht.

In antwoord hierop stelt de Vlaamse Regering dat met betrekking tot de fietssnelweg F31 doorheen De Spie de stedenbouwkundige voorschriften het reeds mogelijk maken dat deze doorheen het gebied kan worden aangelegd. De aanleg van de fietssnelweg binnen deze bestemmingen is met andere woorden toegelaten. Om tegemoet te komen aan de geformuleerde bezorgdheden uit de adviezen wordt de fietssnelweg met een symbolische overdruk op het grafisch plan aangeduid in artikel 8 en wordt een verwijzing naar artikel 8 toegevoegd bij de bepalingen over de inrichtingsstudie in artikel 1.9 (Stedenbouwkundige Voorschriften, Bijlage II bij het GRUP). De suggesties die gedaan worden met betrekking tot de overige fietssnelwegen worden niet vertaald in de stedenbouwkundige voorschriften. De interferentie van deze fietssnelwegen met de aanleg van de bovengrondse of ondergrondse verbinding zal concreet geval per geval (kruising

per kruising) moeten bekeken worden. Op basis van deze adviezen worden de stedenbouwkundige voorschriften met betrekking tot het gebied De Spie beperkt aangevuld. De overige opmerkingen met betrekking tot fietssnelwegen geven geen aanleiding tot aanpassingen van het voorliggend plan.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven dus aanleiding tot een beperkte aanpassing van de stedenbouwkundige voorschriften en het grafisch plan met betrekking tot het gebied De Spie.

Waterbuffering

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het onduidelijk is hoe een bebouwde oppervlakte van 4,5 tot 6 ha voor het hoogspanningsstation De Spie kan gecompenseerd worden in een groenzone van 4,2 ha, als die ook een rol moet spelen ifv buffering voor het volledige bedrijventerrein van de Spie (42 ha). Men is van mening dat bijkomende verharding in een overstromingsgevoelig gebied niet aanvaardbaar is. Men wijst erop dat ook het realiseren van corridors om de natuurwaarden te compenseren niet realistisch is, gezien de gebouwen en installaties van het hoogspanningsstation reeds een grote oppervlakte op het perceel zullen innemen, het perceel grotendeels verhoogd en verhard wordt en omheind zal zijn. Bovendien gaat de inname van dit gebied in tegen de Vlaamse Blue Deal.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar bijlage V bij het GRUP, met name het plan-MER. Er wordt specifiek verwezen naar §7.4 en §8.4 van stap 3 van het plan-MER, waarin wordt aangegeven dat het volledige westelijke deel van de zone waar het hoogspanningsstation zal gerealiseerd worden (een oppervlakte van ongeveer 7,5 hectare), aangeduid is als overstroombaar gebied op de pluviale kaart. Ook de zone ten westen van deze zone wordt aangeduid als overstromingsgevoelig. Er wordt ook een overstroming vanuit de zee voorspeld. Aangezien de volledige oppervlakte waar het hoogspanningsstation zal gerealiseerd worden, zal opgehoogd worden om te vermijden dat de installaties zouden overstromen, is er sprake van een inname van overstroombaar gebied. Tevens wordt aangegeven dat indien er te weinig ruimte beschikbaar zou zijn voor behoud van waterbergend vermogen en ecologisch waardevolle elementen binnen de zone voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut, er binnen het aangeduide groengebied (ten westen van het geplande hoogspanningsstation) voldoende ruimte beschikbaar is voor de nodige compensatie aan waterbergend vermogen (indien rekening gehouden wordt met het feit dat enkel een compensatie nodig is voor het volume dat overstromingsgevoelig is bij een bui met T100 bij het huidige klimaat) en het verplaatsen/compenseren van waardevolle ecotopen, corridors en/of stapstenen. Omwille van de effectbespreking van stap 1 en 2 van het plan-MER, waaruit bleek dat zonder compensatie voor waterbergend vermogen en natuurelementen negatieve effecten zouden optreden, werd in de zone ten westen van het geplande nieuwe hoogspanningsstation ruimte gereserveerd voor de nodige compensaties. Rekening houdende met het feit dat de nodige watergebonden compensaties dus kunnen gerealiseerd worden, worden de effecten als verwaarloosbaar tot beperkt negatief (0/-1) beoordeeld. Deze beoordeling geldt zowel ten aanzien van de juridische als feitelijke referentietoestand.

Verder verwijst de Vlaamse Regering naar de Stedenbouwkundige Voorschriften, zoals opgenomen in Bijlage II bij het GRUP. In het ontwerp-GRUP waren reeds bepalingen opgenomen met betrekking tot waterbeheer . art. 1 en art. 3. Naar aanleiding van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werden deze voorschriften aangepast zodat de verplichting van de watergebonden compensaties duidelijker wordt vastgelegd. Dit

principe werd eveneens aangepast voor de watergebonden compensaties voor het hoogspanningsstation te Izegem (artikel 4).

Huidig GRUP doet geen uitspraak over de eventuele compensaties die nodig zouden kunnen zijn voor de zuidelijk gelegen zone (die bestemd is als gemengd regionaal bedrijventerrein); indien niet de volledige zone van het groengebied vereist is voor de compensaties in het kader van voorliggend GRUP, kan de resterende ruimte ingezet worden ten behoeve van het gemengd regionaal bedrijventerrein, voor zover in lijn met de Stedenbouwkundige Voorschriften.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven dus aanleiding tot een beperkte aanpassing van de stedenbouwkundige voorschriften.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat onvoldoende planmatig verankerde zekerheid is op compensatie van een verminderde waterbergingscapaciteit. Onder meer rond het hoogspanningsstation van Izegem wordt een zone bestemd als gemengd openruimtegebied om daar vervolgens via afgravingen ruimte te realiseren om de verminderde waterbergingscapaciteit binnen de zone voor gemeenschapsvoorzieningen op te vangen. Men wijst erop dat dit geen evidentie is, aangezien er bij inname van waterbergend vermogend door werken binnen een bepaalde bestemmingszone steeds moet worden gecompenseerd in het bestemmingsgebied zelf.

De Vlaamse regering bemerkt dat geen enkele regel voorschrijft dat waterbergend vermogen binnen de bestemmingszone waar werken worden uitgevoerd die moeten gecompenseerd worden, binnen die zone zelf moeten gecompenseerd worden. Door onmiddellijk aansluitend bij de bestemming ‘gebied voor gemeenschaps- en openbare nutsvoorzieningen’ een ‘gemengd openruimtegebied’ te voorzien dat zal dienen voor waterberging, wordt afdoende tegemoetgekomen aan de vereiste van waterbergend vermogen. Op die manier wordt de bestemming van beide, aansluitende gebieden duidelijk onderscheiden. De stedenbouwkundige voorschriften van artikel 1.3 en 4 (Bijlage II bij het GRUP) werden aangevuld zodat de verplichting van de watergebonden compensaties duidelijker wordt vastgelegd.

In het advies van het departement Landbouw en Visserij wordt gesteld dat alle milderende maatregelen die bij de uitvoering van het plan worden voorzien, binnen de bestemmingszones dienen te worden opgenomen zonder de omliggende agrarische structuren te schade. Hiervoor kan geen agrarische gebied worden aangesproken.

De Vlaamse Regering geeft aan dat het departement Landbouw en Visserij met haar opmerking vooral haar bezorgdheid wil weergeven met betrekking tot het aansnijden van landbouwgebied in functie van het realiseren van milderende maatregelen. Het is juist in functie van efficiënt en zuinig ruimtegebruik dat ervoor gekozen is om, waar mogelijk, de buffers effectief op de bijhorende bestemming in te tekenen. Wat het hoogspanningsstation van Izegem betreft, heeft de opmerking van het departement Landbouw en Visserij betrekking op artikel 4 gemengd open ruimtegebied. In dit gebied is eveneens waterbeheer toegelaten in functie van de compensatie van de inname van overstromingsgevoelig gebied door de uitbreiding van het hoogspanningsstation in Izegem. Binnen deze bestemming is echter ook nog steeds landbouw een toegelaten functie. Waterbeheersing en landbouw zijn nevengeschikte functies. In de stedenbouwkundige voorschriften van artikel 1, meer bepaald artikel 1.6, zijn bepalingen met betrekking tot waterbuffering opgenomen. Het is geenszins de bedoeling om de

waterbuffering enkel te voorzien in artikel 4. In dit gemengd open ruimtegebied zijn echter nog bijkomende mogelijkheden tot waterbuffering ingeschreven. Het is geen tegenstrijdigheid, noch strijdig met principes uit de ruimtelijke ordening om bijkomende mogelijkheden voor waterbuffering te voorzien in eender welke bestemming. De stedenbouwkundige voorschriften van artikel 1.3 en 4 (Bijlage II bij het GRUP) werden aangevuld zodat de verplichting van de watergebonden compensaties duidelijker wordt vastgelegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de noodzakelijke waterbuffering van artikel 1 moet gebeuren binnen artikel 1 en niet in artikel 3.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord op dit aspect aan dat in de stedenbouwkundige voorschriften (Bijlage II bij het GRUP) van artikel 1, meer bepaald artikel 1.6, reeds bepalingen met betrekking tot waterbuffering zijn opgenomen. Het is geenszins de bedoeling om de waterbuffering enkel te voorzien in artikel 3. In dit groengebied zijn echter nog bijkomende mogelijkheden tot waterbuffering ingeschreven. Het is geen tegenstrijdigheid, noch strijdig met principes uit de ruimtelijke ordening om bijkomende mogelijkheden voor waterbuffering te voorzien in eender welke bestemming.

In het ontwerp-GRUP waren reeds bepalingen opgenomen met betrekking tot waterbeheer, namelijk art. 1 en art. 3. Naar aanleiding van de adviezen, bezwaren en opmerkingen werden deze voorschriften aangepast zodat de verplichting van de watergebonden compensaties duidelijker wordt vastgelegd.

Landschap

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het belang van landschappelijke integratie en de behoefte aan voldoende budget hiervoor in het fonds. Men vraagt om de juiste expertise te voorzien om goede keuzes te maken, vermits bomen planten niet overal opportuun is. Men vraagt om de gemeente richtlijnen hierover te bezorgen en wijst op de mogelijke rol van het INBO en lokale natuurverenigingen. Men vraagt om de nodige garanties hiervoor te verankeren via de stedenbouwkundige voorschriften of via procesafspraken.

De Vlaamse Regering bevestigt het belang van landschappelijke integratie en het voorzien van voldoende fondsen hiervoor. Het is net daarom dat naar aanleiding van voorliggend GRUP werd beslist om als onderdeel van flankerend beleid over te gaan tot een overeenkomst met Elia zowel met betrekking tot de landschappelijke integratie als met betrekking tot een verruimde compensatieregeling. De eerste overeenkomst moet garanderen dat de landschapsintegratie op maat gebeurt én samen met de betrokken partijen (onder meer de gemeenten), ondersteund door landschapsexperten wordt onderhandeld. De tweede overeenkomst moet ook toelaten om hiervoor voldoende budget vrij te maken. Elia engageert zich om de nodige fondsen te voorzien voor de studie en de praktische realisatie van de landschappelijke inpassing. Bij het uitwerken van de aanpak tot beperking van de visuele impact op het landschap zal Elia de betrokken gemeenten betrekken. Een constructieve medewerking vanuit de lokale overheden is hierbij een sterke meerwaarde, doch is geen verplichting naar de lokale overheid. De organisatie en de uitvoering van de maatregelen voor landschapsintegratie worden, indien mogelijk, toevertrouwd aan een Regionaal Landschap in eventuele samenwerking met andere organisaties waarvan het maatschappelijk doel gericht is op de bescherming en het behoud van het landschap. Voor de uitvoering van de uitgewerkte landschappelijke inpassing is het akkoord van derden nodig. Een constructieve medewerking vanuit de lokale overheden

is hierbij eveneens een sterke meerwaarde, doch is ook hier geen verplichting naar de lokale overheid. Beide overeenkomsten zijn definitief voor de goedkeuring van voorliggend GRUP. De stedenbouwkundige voorschriften hoeven dan ook op dit punt geen bijstelling. De toelichtingsnota van voorliggend GRUP werd op dat punt geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden vragen gesteld over de landschappelijke integratie. Hoe zal deze worden uitgevoerd, en op welke manier? De planmatige garanties ontbreken in het plan, er wordt enkel een inrichtingsstudie opgelegd waarin moet ingegaan worden op een maximale landschappelijke integratie in de omgeving. Hiermee zou een kwalitatieve landschappelijke inkleding niet verzekerd worden. Men vraagt om een uitgewerkte inrichtingsstudie toe te voegen aan het dossier. Er wordt gewezen op het feit dat de landschappelijke inkleding wordt doorgeschoven naar het projectniveau.

De Vlaamse Regering stelt in antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen dat de landschappelijke integratie van de bovengrondse hoogspanningslijnen als een belangrijk aandachtspunt wordt beschouwd doorheen het planproces.

Doorheen het planproces is ingezet op een landschappelijke integratie door tracés te zoeken met zo weinig mogelijk bochten. Rechte lijnen zijn visueel minder storend en bovendien beperkt dit het gebruik van visueel zwaardere en grotere hoekmasten.

In het plan-MER (toegevoegd als Bijlage V bij het GRUP) zijn de te verwachten effecten op de intrinsieke waarde van het landschap onderzocht. In de discipline 'Landschap, Bouwkundig Erfgoed en Archeologie' is één milderende maatregel opgenomen, met name het niet kruisen van 'Hoeve De Goudblomme'. Er worden geen andere milderende maatregelen noodzakelijk geacht.

Het uiteindelijke tracé is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereert op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen.

In de toelichtingsnota van het GRUP in hoofdstuk 5.4.1 wordt nog verduidelijkt dat het inplanten van bomen en kleinschalige beplanting naast de mast of onmiddellijk parallel langsheen de lijn weinig zin heeft aangezien de beplanting nooit groot genoeg zal worden om de zichtlijn op de kop van de mast vanaf ooghoogte te breken. Gelet op het belang van afstand en het belang van een zeer gedifferentieerde en gebiedsspecifieke benadering, wordt met voorliggend GRUP geen buffer langsheen de hoogspanningsmasten verordenend aangeduid.

De Vlaamse regering erkent echter dat de realisatie van een bovengrondse hoogspanningslijn gepaard gaat met een zekere visuele hinder. Om die reden zijn een aantal inrichtingsprincipes op verordenende wijze vastgelegd en dient bij de omgevingsvergunningsaanvraag in de inrichtingsstudie aangetoond te worden hoe de visuele en landschappelijke inpassing van de hoogspanningsverbinding zal gebeuren. De Vlaamse regering wijst er op dat de opgelegde inrichtingsstudie die gevoegd moet worden bij omgevingsvergunningsaanvragen (artikel 1.9 en artikel 7.7) geenszins opgevat moet worden als een instrument om de voorziene bestemmingen en aanduidingen rechtszeker te maken, maar louter als een informatief instrument, waarin onder meer nader wordt ingegaan op de voorziene inrichtingsprincipes, ten behoeve van de vergunningverlenende overheid bij de beoordeling van een omgevingsvergunningsaanvraag. Er is dan ook geen reden om meer garanties aangaande de landschappelijke inkleding te voorzien in de

stedenbouwkundige voorschriften. Op planniveau kan geen uitspraak gedaan worden over de haalbaarheid van een maximale landschappelijke integratie ten opzichte van een specifieke eigendom.

Voor de goede orde wordt nog benadrukt dat de concrete inrichting zelf niet noodzakelijk deel dient uit te maken van een RUP. Dit hangt steeds af van het planningsniveau en de doelstellingen van het plan (Parl. St. Vl. Parl. 1998-99, nr. 1332-1, 23). De door het plan vereiste inrichtingsstudie biedt voldoende controlemaatregelen en procedure waarborgen dat de hoogspanningsverbindingen visueel en landschappelijk inpasbaar zullen zijn.

Aanvullend aan de verplichte opmaak van een inrichtingsstudie is een overeenkomst goedgekeurd tussen de Vlaamse Regering en Elia, waarin Elia zich engageert om te onderzoeken op welke manier de visuele impact van het Ventilus-project op het landschap maximaal beperkt kan worden én om de aanpak van de beperking van de visuele impact op het landschap samen met de betrokken gemeenten uit te werken. Op die manier wordt de landschappelijke integratie voldoende gegarandeerd via een dubbele ingang: de stedenbouwkundige voorschriften en een overeenkomst. De toelichtingsnota werd met betrekking tot de overeenkomst met betrekking tot landschap verder aangevuld en geactualiseerd. De overeenkomst is als een bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat onvoldoende planmatig verankerde zekerheid is op landschappelijke inkleding van de opstijgstations, pylonen, masten, etc. Het ontwerp RUP voorziet in de stedenbouwkundige voorschriften louter in de verplichting om een inrichtingsstudie aan het omgevingsvergunningsaanvraagdossier toe te voegen waarin specifiek wordt ingegaan op "de maximale landschappelijke integratie in de omgeving". Dit blijft echter een informatief document. Het ontwerp RUP zoals het vandaag voorligt garandeert nergens een kwalitatieve landschappelijke inkleding. Of dit het geval zal zijn, blijft afhankelijk van de willekeur van het desbetreffend vergunningverlenend bestuursorgaan. Dit gaat in tegen het essentiële principe dat indien in een planproces iets als een probleem wordt ervaren dit in het plan zelf een oplossing moet krijgen. Elia krijgt nog carte blanche.

In antwoord op dit bezwaar wenst de Vlaamse regering erop te wijzen dat het GRUP als doel heeft een planologisch kader te bieden, waarbij op basis van het Typevoorschriftenbesluit o.a. een overdruk voor hoogspanningsleiding wordt aangebracht op de onderliggende bestemmingsplannen. Het GRUP legt het tracé van deze verbinding vast op basis van een milieueffectbeoordeling waarin verschillende alternatieven werden onderzocht (o.a. waar een ondergrondse aanleg het meest aangewezen is). Te dezen zijn de precieze uitvoeringsdetails van het voorgenomen project, waarvoor het GRUP een planologische basis wenst te bieden, nog niet gekend. In die omstandigheden kan het milieueffectenonderzoek zich dan ook toespitsen op de relevante, effecten en alternatieven op planniveau, zijnde de tracékeuze, de richting van het lijnverloop en de locaties waar de verbinding ondergronds moet worden gebracht. De hoogte van de masten, de inplanting en de mogelijke landschappelijke inkleding (als preventieve of milderende maatregel) zijn zaken die op projectniveau moeten worden onderzocht. Wel is doorheen het planproces ingezet op een landschappelijke integratie door tracés te zoeken met zo weinig mogelijk bochten. Rechte lijnen zijn visueel minder storend en bovendien beperkt dit het gebruik van visueel zwaardere en grotere hoekmasten. In het plan-MER zijn vervolgens de te verwachten effecten op de intrinsieke waarde van het landschap zijn onderzocht. In de discipline 'Landschap, Bouwkundig Erfgoed en Archeologie' is slechts één milderende maatregel opgenomen, met name het niet kruisen van 'Hoeve De Goudblomme'. Er worden geen andere milderende maatregelen noodzakelijk geacht. Het uiteindelijke tracé

is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. De Vlaamse regering erkent echter dat dat de realisatie van een bovengrondse hoogspanningslijn gepaard gaat met een zekere visuele hinder. Om die reden zijn in de stedenbouwkundige voorschriften een aantal bepalingen opgenomen inzake de landschappelijke integratie van de hoogspanningsverbinding. Tevens is een overeenkomst gesloten tussen Elia en de Vlaamse regering waarin o.a. de standaardmaatregelen die door Elia worden toegepast inzake landschappelijke integratie zijn verankerd en verder worden geconcretiseerd. Deze overeenkomst werd als bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd en de toelichtingsnota werd op dit punt verder aangevuld en geactualiseerd.

Ook wordt in de stedenbouwkundige voorschriften de verplichting opgelegd om een inrichtingsstudie aan het omgevingsvergunningsaanvraagdossier toe te voegen in het kader van de goede ruimtelijke ordening en de stedenbouwkundige voorschriften voor het gebied. De inrichtingsstudie geeft ook aan hoe het voorgenomen project zich verhoudt tot wat al gerealiseerd is in het gebied en/of tot de mogelijke ontwikkeling van de rest van het gebied. Specifiek gaat de inrichtingsstudie in op de inrichtingsprincipes met in het bijzonder de maximale landschappelijke integratie in de omgeving, op de wijze waarop voldaan wordt aan de bepalingen over water waar relevant ook op de inrichting van de buffer, het groengebied en het gemengd openruimtegebied. De inrichtingsstudie maakt deel uit van het dossier betreffende de vergunningsaanvraag en wordt meegestuurd aan de adviesverlenende instanties. Een dergelijk voorschrift is geenszins onwettig. De gewestelijke plannende overheid dient de concrete ordening van de geplande leiding immers niet noodzakelijk gedetailleerd in stedenbouwkundige voorschriften vast te leggen (RvS 6 oktober 2020, nr. 248.475, Meulebroeck e.a.). Een flexibele invulling van het RUP als planinstrument, zonder detaillistische invulling van alle mogelijke uitvoeringsmodaliteiten van een project, vormt niet noodzakelijk een inbreuk op de te bieden rechtszekerheid. Het rechtszekerheidsbeginsel verhindert niet dat stedenbouwkundige voorschriften flexibel kunnen worden opgevat, noch dat deze binnen de grenzen gesteld door het bevoegdheidsniveau waarop zij dienen te worden vastgesteld, een bepaalde discretionaire bevoegdheid kunnen verlenen aan de vergunningverlenende overheden bij de beoordeling van een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning. De inrichtingsstudie is geconcipieerd als een instrument tot in- en voorlichting van de vergunningverlenende overheid met het oog op het beoordelen van de vergunningsaanvraag in het licht van de goede ruimtelijke ordening en de stedenbouwkundige voorschriften van het gebied. Dergelijk informatief document is dus een modaliteit in de zin van artikel 2.2.3 §1, derde lid VCRO. (RvS 21 juni 2012, nr. 219.903, De Beleyr) Er bestaat ook geen verplichting dat de stedenbouwkundige voorschriften tot in het kleinste detail worden uitgewerkt. Niettemin zijn in de stedenbouwkundige voorschriften (in het bijzonder artikelen 1.2, 1.3, 1.4, 1.4 en 7.2) specifieke inrichtingsprincipes opgenomen die niet beperkt zijn tot het principe van de maximale landschappelijke integratie ten opzichte van de omgeving. Deze principes laat de vergunningverlenende overheid weliswaar de nodige discretionaire invulling bij de toepassing ervan zonder evenwel de grenzen van het kennelijk redelijke te buiten te gaan. De opgelegde inrichtingsstudie die gevoegd moet worden bij omgevingsvergunningsaanvragen (artikel 1.9 en artikel 7.7), is geenszins opgevat als een instrument om de voorziene bestemmingen en aanduidingen rechtszeker te maken, maar louter als een informatief instrument, waarin onder meer nader wordt ingegaan op de voorziene inrichtingsprincipes, ten behoeve van de vergunningverlenende overheid bij de beoordeling van een omgevingsvergunningsaanvraag. Er is dan ook geen reden om meer

garanties aangaande de landschappelijke inkleding te voorzien in de stedenbouwkundige voorschriften.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot de overeenkomst met betrekking tot landschapsintegratie en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden vragen gesteld bij de manier waarop de landschappelijke integratie vertaald werd in de stedenbouwkundige voorschriften. Er worden grotere garanties en een duidelijke verankering van de landschapsintegratie gevraagd in de stedenbouwkundige voorschriften. Er wordt gesteld dat de huidige vertaling in de stedenbouwkundige voorschriften erdoor zorgen dat het GRUP onuitvoerbaar en onwettig is en dat er aan de omgevingsvergunningen voorwaarden zouden gekoppeld zijn die niet uitvoerbaar zijn door de aanvrager. Er wordt eveneens verwezen naar de overeenkomst met Elia met betrekking tot de landschappelijke integratie en het feit dat deze volgens de bezwaarindieners moet worden goedgekeurd voor de definitieve vaststelling.

De Vlaamse Regering stelt in antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen dat de landschappelijke integratie van de bovengrondse hoogspanningslijnen als een belangrijk aandachtspunt wordt beschouwd doorheen het planproces.

Doorheen het planproces is ingezet op een landschappelijke integratie door tracés te zoeken met zo weinig mogelijk bochten. Rechte lijnen zijn visueel minder storend en bovendien beperkt dit het gebruik van visueel zwaardere en grotere hoekmasten. In het plan-MER (toegevoegd als Bijlage V bij het GRUP) zijn de te verwachten effecten op de intrinsieke waarde van het landschap onderzocht. In de discipline 'Landschap, Bouwkundig Erfgoed en Archeologie' is één milderende maatregel opgenomen, met name het niet kruisen van 'Hoeve De Goudblomme'. Er worden geen andere milderende maatregelen noodzakelijk geacht. Het uiteindelijke tracé is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereert op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen.

In de toelichtingsnota van het GRUP in hoofdstuk 5.4.1 wordt omschreven dat het inplanten van bomen en kleinschalige beplanting naast de mast of onmiddellijk parallel langsheen de lijn weinig zin heeft aangezien de beplanting nooit groot genoeg zal worden om de zichtlijn op de kop van de mast vanaf ooghoogte te breken. Gelet op het belang van afstand en het belang van een zeer gedifferentieerde en gebiedsspecifieke benadering, wordt met voorliggend GRUP geen buffer langsheen de hoogspanningsmasten verordenend aangeduid.

De Vlaamse regering erkent echter dat de realisatie van een bovengrondse hoogspanningslijn gepaard gaat met een zekere visuele hinder. Om die reden zijn in de stedenbouwkundige voorschriften een aantal bepalingen opgenomen inzake de landschappelijke integratie van de hoogspanningsverbinding. Tevens is een overeenkomst gesloten tussen Elia en de Vlaamse regering waarin o.a. de standaardmaatregelen die door Elia worden toegepast inzake landschappelijke integratie zijn verankerd en verder worden geconcretiseerd. Middels de overeenkomsten die met Elia zijn gesloten, engageert deze laatste zich om bij de concrete uitwerking van het project na te gaan op welke wijze de

visuele impact van het Ventilus-project op het landschap maximaal beperkt kan worden én om deze oefening samen met de betrokken gemeenten uit te werken.

In het voorgenomen RUP zijn aantal inrichtingsprincipes op verordenende wijze vastgelegd en dient bij de omgevingsvergunningsaanvraag in de inrichtingsstudie aangetoond te worden hoe de visuele en landschappelijke inpassing van de hoogspanningsverbinding zal gebeuren. De Vlaamse regering wijst er op dat de opgelegde inrichtingsstudie die gevoegd moet worden bij omgevingsvergunningsaanvragen (artikel 1.9 en artikel 7.7) geenszins opgevat moet worden als een instrument om de voorziene bestemmingen en aanduidingen rechtszekerder te maken, maar louter als een informatief instrument, waarin onder meer nader wordt ingegaan op de voorziene inrichtingsprincipes, ten behoeve van de vergunningverlenende overheid bij de beoordeling van een omgevingsvergunningsaanvraag. Er is dan ook geen reden om meer garanties aangaande de landschappelijke inkleding te voorzien in de stedenbouwkundige voorschriften. Op planniveau kan geen uitspraak gedaan worden over de haalbaarheid van een maximale landschappelijke integratie ten opzichte van een specifieke eigendom. Dit is een oefening die zal gebeuren bij de concrete uitwerking van het project n.a.v. een omgevingsvergunningsaanvraag. Hierbij zal tevens rekening moeten worden gehouden met de conclusies uit de milieueffectbeoordeling uit het nog op te maken project-MER.

Voor de goede orde wordt nog benadrukt dat de concrete inrichting zelf niet noodzakelijk deel dient uit te maken van een RUP. Dit hangt steeds af van het planningsniveau en de doelstellingen van het plan (Parl. St. Vl. Parl. 1998-99, nr. 1332-1, 23). De door het plan vereiste inrichtingsstudie biedt voldoende controlemaatregelen en procedure waarborgen dat de hoogspanningsverbindingen visueel en landschappelijk inpasbaar zullen zijn.

Hoe dan ook valt niet in te zien hoe de uitvoerbaarheid van een voorwaarde, verbonden aan een omgevingsvergunning, tot de onwettigheid van het plan kan leiden. Niet alleen kan een omgevingsvergunning steeds worden bijgesteld, maar bovendien moet de concrete uitwerking van de visuele integratie op projectniveau worden uitgewerkt, waarbij de haalbaarheid van een maximale landschappelijke integratie afzonderlijk per specifieke eigendom moet worden bekeken. Op planniveau kan hier nog geen uitspraak over worden gedaan.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot de overeenkomst met betrekking tot landschapsintegratie en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt men dat de visuele impact onmogelijk d.m.v. een landschappelijke inkleding kan ongedaan worden gemaakt. Men maakt zich zorgen dat als men hier te ver in gaat, de landbouw opnieuw getroffen zal zijn in zijn bedrijfsvoering. In een reactie geeft een landbouwer aan dat de huidige landschappelijke inkleding bij de bestaande hoogspanningslijn voldoende is. Het departement Landbouw en Visserij vraagt enig pragmatisme door principes inzake landschappelijke inkleding niet te ver door te trekken, dit mag er niet toe leiden dat open agrarische gebieden zomaar met bosgroepen/bosaanplantingen worden ingericht. Vanuit de Boerenbond wordt gevraagd om de zones m.b.t. de landschappelijke inkleding wel al aan te duiden in het GRUP, gekoppeld aan uitgebreide inrichtingsprincipes. Een effectieve inrichtingsnota kan dan opgenomen worden in de omgevingsvergunningsaanvraag. Men vraagt deze oefening niet eenzijdig door de schuiven naar de individuele gemeentebesturen.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar de Stedenbouwkundige Voorschriften en de Toelichtingsnota, zoals opgenomen als Bijlage II en III bij voorliggend GRUP, en naar het Plan-MER, Bijlage V.

In antwoord op dit bezwaar wenst de Vlaamse regering erop te wijzen dat het GRUP als doel heeft een planologisch kader te bieden, waarbij op basis van het Typevoorschriftenbesluit o.a. een overdruk voor hoogspanningsleiding wordt aangebracht op de onderliggende bestemmingsplannen. Het GRUP legt het tracé van deze verbinding vast op basis van een milieueffectbeoordeling waarin verschillende alternatieven werden onderzocht (o.a. waar een ondergrondse aanleg het meest aangewezen is). Te dezen zijn de precieze uitvoeringsdetails van het voorgenomen project, waarvoor het GRUP een planologische basis wenst te bieden, nog niet gekend. In die omstandigheden kan het milieueffectenonderzoek zich dan ook toespitsen op de relevante, effecten en alternatieven op planniveau, zijnde de tracékeuze, de richting van het lijnverloop en de locaties waar de verbinding ondergronds moet worden gebracht. De hoogte van de masten, de inplanting en de mogelijke landschappelijke inkleding (als preventieve of milderende maatregel) zijn zaken die op projectniveau moeten worden onderzocht. Wel is doorheen het planproces ingezet op een landschappelijke integratie door tracés te zoeken met zo weinig mogelijk bochten. Rechte lijnen zijn visueel minder storend en bovendien beperkt dit het gebruik van visueel zwaardere en grotere hoekmasten. In het plan-MER zijn vervolgens de te verwachten effecten op de intrinsieke waarde van het landschap zijn onderzocht. In de discipline 'Landschap, Bouwkundig Erfgoed en Archeologie' is slechts één milderende maatregel opgenomen, met name het niet kruisen van 'Hoeve De Goudblomme'. Er worden geen andere milderende maatregelen noodzakelijk geacht. Het uiteindelijke tracé is dan ook bepaald op basis van de resultaten van het effectenonderzoek, waarbij is gekozen voor het tracé dat het minste effecten genereerd op vlak van bodem, water, biodiversiteit en landschap. Daarbij is tevens het voorzorgsbeginsel gehanteerd, waarbij zo weinig mogelijk nieuwe woningen worden overspannen. De Vlaamse regering erkent echter dat dat de realisatie van een bovengrondse hoogspanningslijn gepaard gaat met een zekere visuele hinder. Om die reden zijn in de stedenbouwkundige voorschriften een aantal bepalingen opgenomen inzake de landschappelijke integratie van de hoogspanningsverbinding. Tevens is een overeenkomst gesloten tussen Elia en de Vlaamse regering waarin o.a. de standaardmaatregelen die door Elia worden toegepast inzake landschappelijke integratie zijn verankerd en verder worden geconcretiseerd. Middels de overeenkomsten die met Elia zijn gesloten, engageert deze laatste zich om bij de concrete uitwerking van het project na te gaan op welke wijze de visuele impact van het Ventilus-project op het landschap maximaal beperkt kan worden én om deze oefening samen met de betrokken gemeenten uit te werken. De onderdelen van voorliggend GRUP die door deze overeenkomst gevat worden, zijn de nieuwe bovengrondse hoogspanningsleidingen en de uitbreiding van het hoogspanningsstation Izegem.

Een medewerking vanuit de lokale overheden is geen verplichting van de lokale overheid. De organisatie en de uitvoering van de maatregelen voor landschapsintegratie worden, indien mogelijk, toevertrouwd aan een Regionaal Landschap in eventuele samenwerking met andere organisaties waarvan het maatschappelijk doel gericht is op de bescherming en het behoud van het landschap. Voor de uitvoering van de uitgewerkte landschappelijke inpassing is het akkoord van derden nodig, met name van de gebruikers van de terreinen. De realisatie van landschappelijke integratiemaatregelen op terreinen van landbouwers zullen dus enkel gerealiseerd kunnen worden mits akkoord van de betrokken landbouwer.

In het Plan-MER werd in §7.3.1.2 van stap 1 een bijkomende algemene kwalitatieve beoordeling toegevoegd omtrent de eventueel bijkomende impact op het agrarisch gebied door de inpassing van landschappelijke inkleding van het Ventilus-project. De conclusie is

dat de landschappelijke integratie inderdaad gepaard zal gaan met een zekere ruimte-inname (wellicht hoofdzakelijk van agrarisch gebied) en dat aan de noordzijde van opgaande elementen een verminderde opbrengst door beschaduwing niet uit te sluiten is. Of er ook negatieve effecten zullen zijn in kader van waterbeschikbaarheid bestaat geen éénduidig antwoord. Er kunnen ook positieve effecten zijn, gezien KLE's een geschikt leefgebied kunnen vormen voor bestuivers. Een detailuitwerking en -beoordeling kan pas gemaakt worden tijdens de latere vergunningsaanvraag.

Op die manier wordt de landschappelijke integratie voldoende gegarandeerd via een dubbele ingang: de stedenbouwkundige voorschriften en een overeenkomst.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot de overeenkomst met betrekking tot landschapsintegratie en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd. Ook werd het Plan-MER aangevuld in §7.3.1.2 van stap 1.

Er wordt in sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen gevraagd om inrichtingsprincipes toe te voegen met betrekking tot de landschappelijke inkleding zodat er zo weinig mogelijk landbouwers getroffen worden. Er wordt gevraagd om volgende principes toe te voegen in de stedenbouwkundige voorschriften: 1) nieuwe infrastructuur wordt maximaal aangelegd op openbaar domein;2) huiskavels worden maximaal vermeden; 3) het creëren van onbruikbare restruimtes moeten worden vermeden; 4) perceelsranden (of hoeken), waterlopen en wegen worden zoveel als mogelijk maximaal opgezocht. Andere bezwaarindieners pleiten er juist voor om voldoende vrijheid met betrekking tot de mastinplantingen in de stedenbouwkundige voorschriften toe laten om in de projectfase te kunnen inspelen op concrete situaties. Men stelt tevens dat het niet aanvaardbaar is dat de lokale besturen verplicht worden tot de aanleg van groenzones in het agrarisch gebied.

De Vlaamse Regering bevestigt het belang van landschappelijke integratie en erkent de bezorgdheid vanuit de landbouwsector hierover. Het is net daarom dat naar aanleiding van voorliggend GRUP werd beslist om als onderdeel van flankerend beleid over te gaan tot een overeenkomst met Elia met betrekking tot de landschappelijke integratie. De toelichtingsnota werd daarom op dat punt verder aangevuld en geactualiseerd. De overeenkomst is als bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd.

Deze overeenkomst moet garanderen dat de landschapsintegratie op maat gebeurt én samen met de betrokken partijen (onder meer de gemeenten), ondersteund door landschapsexperten wordt onderhandeld. Elia engageert zich tevens om de nodige fondsen te voorzien voor de studie en de praktische realisatie van de landschappelijke inpassing. Bij het uitwerken van de aanpak tot beperking van de visuele impact op het landschap zal Elia de betrokken gemeenten betrekken. Een constructieve medewerking vanuit de lokale overheden is hierbij een sterke meerwaarde, doch is geen verplichting naar de lokale overheid. De organisatie en de uitvoering van de maatregelen voor landschapsintegratie worden, indien mogelijk, toevertrouwd aan een Regionaal Landschap in eventuele samenwerking met andere organisaties waarvan het maatschappelijk doel gericht is op de bescherming en het behoud van het landschap. Voor de uitvoering van de uitgewerkte landschappelijke inpassing is het akkoord van derden nodig. Een constructieve medewerking vanuit de lokale overheden is hierbij eveneens een sterke meerwaarde, doch is ook hier geen verplichting naar de lokale overheid.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot de overeenkomst met betrekking tot landschapsintegratie en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

Het College van Burgemeester en Schepen van Oostkamp stelt in haar bezwaar dat ze geen toelating zal geven om agrarisch gebied te bebossen (conform de bepalingen van het veldwetboek) zolang er geen duidelijke afspraken zijn rond landschappelijke integratie en er een consensus is gevonden met de betrokkenen.

De Vlaamse Regering neemt akte van het bezwaarschrift van het College van Burgemeester en Schepenen en gaat ervan uit dat het college van burgemeester en schepenen de wettelijke bepalingen uit het veldwetboek zal respecteren. De Vlaamse Regering merkt op dat – hoewel in het plan-MER slechts één milderende maatregel inzake de discipline landschap wordt voorgesteld – zij erkent dat dat de realisatie van een bovengrondse hoogspanningslijn gepaard gaat met een zekere visuele hinder. Om die reden zijn in de stedenbouwkundige voorschriften een aantal bepalingen opgenomen inzake de landschappelijke integratie van de hoogspanningsverbinding. Tevens is een overeenkomst gesloten tussen Elia en de Vlaamse regering waarin o.a. de standaardmaatregelen die door Elia worden toegepast inzake landschappelijke integratie zijn verankerd en verder worden geconcretiseerd. De toelichtingsnota werd daarom op dat punt verder aangevuld en geactualiseerd. De overeenkomst is als bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd. Middels de overeenkomsten die met Elia zijn gesloten, engageert deze laatste zich om bij de concrete uitwerking van het project na te gaan op welke wijze de visuele impact van het Ventilus-project op het landschap maximaal beperkt kan worden én om deze oefening samen met de betrokken gemeenten uit te werken. Bovendien zal voor de uitvoering van de uitgewerkte landschappelijke inpassing het akkoord van derden vereist zijn, met name van de gebruikers van de terreinen. De realisatie van landschappelijke integratiemaatregelen op terreinen van landbouwers zullen dus enkel gerealiseerd kunnen worden mits akkoord van de betrokken landbouwer.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot de overeenkomst met betrekking tot landschapsintegratie en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden suggesties gedaan om de stedenbouwkundige voorschriften beter af te stemmen op natuur- en landschapsherstel (Oudemaarspolders), ecologische waarden van het gebied (algemeen en Lisseweegse Vaart). Meer bepaald worden concrete aanvullingen gevraagd in artikel 3.2, 6.4 en 7.3.

De Vlaamse Regering begrijpt de bezorgdheden en geeft aan dat in artikel 3.2 de term ‘inclusief natuurontwerp’ als een aandachtspunt werd toegevoegd en dat in artikel 7.3 bepalingen met betrekking tot herplanting werden opgenomen. Ook zijn de gevraagde aanvullingen met betrekking tot de Oudemaarspolders opgenomen in artikel 6.4 omdat in het MER reeds werd voorzien in de verplichte aanleg in sleufloze techniek voor historisch permanent grasland. Echter is in artikel 6.4 opgenomen dat "na de realisatie van de werken [...] ingezet [wordt] op het herstel van de huidige vegetaties in hun oorspronkelijke of verbeterde staat. Indien herstel niet mogelijk is, wordt de zone zo ingericht dat het een ecologische meerwaarde vormt voor het betreffende gebied." Deze voorwaarden maken

het derhalve niet nodig dat dit stedenbouwkundig voorschrift nog bijkomend wordt aangevuld.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werden de Stedenbouwkundige Voorschriften beperkt aangepast.

Hoofdstuk 3, Deel 20, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Stedenbouwkundige Voorschriften.

Algemeen

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat de stedenbouwkundige voorschriften van het GRUP moedwillig vaag en weinig concreet gehouden zijn.

De Vlaamse regering stelt vast dat de gehanteerde stedenbouwkundige voorschriften voldoende duidelijk en concreet zijn. Bij de invulling van de stedenbouwkundige voorschriften van de verschillende gebiedsaanduidingen werd uitgegaan van de standaardtypebepalingen uit de bijlage bij het besluit van 11 april 2008 van de Vlaamse regering tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen. Deze werden op maat van het voorliggend GRUP gemaakt, daarbij rekening houdend met de specifieke karakteristieken van dit plan, met de milderende maatregelen volgend uit de milieubeoordeling en met de standaardmaatregelen die bij de realisatie van hoogspanningsstations en de aanleg van boven- en ondergrondse verbindingen worden voorzien. Zaken die op vandaag nog niet gekend zijn en pas voldoende concreet zullen worden bij de vormgeving en uitwerking van het concrete project naar aanleiding van een vergunningsaanvraag (bv. verwijderen van bepaalde vegetatie, precieze inplanting van de masten, ...) werden niet opgenomen in het RUP. Ook zaken die geen verband houden met de ruimtelijke ordening, zoals stralingsnormen en de handhaving ervan, werden niet opgenomen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat artikel 6 van het verdrag van Aarhus wordt geschonden omdat de opzet van het GRUP beperkt blijft tot de aanduiding van een tracé voor een hoogspanningsleiding via overdruk zonder de betreffende hoogspanningsleiding in de stedenbouwkundige voorschriften reeds aan een aantal minimale voorwaarden te onderwerpen.

De Vlaamse regering bemerkt dat verwezen wordt naar de verplichtingen uit artikel 6.2 en 6.3 van het Verdrag van Aarhus. Deze verplichtingen gelden evenwel voor de besluitvorming over specifieke activiteiten, waarmee voor wat het Vlaams gewest betreft in het bijzonder de omgevingsvergunningsprocedure bedoeld wordt, maar niet voor de besluitvorming over plannen en programma's. Artikel 7 van het Verdrag van Aarhus heeft betrekking op de inspraak over plannen, programma's en beleid betrekking hebbende op het milieu. Artikel 7 verklaart echter enkel artikel 6.3, 6.4 en 6.8 van het Verdrag toepasselijk op de inspraak over plannen. In elk geval moet worden besloten dat alle procedurele waarborgen, zoals opgenomen in de VCRO en diens uitvoeringsbesluiten (o.a. inspraakronde en openbaar onderzoek) steeds werden gerespecteerd. Ook merkt de Vlaamse regering op dat de bezwaarindieners verwijzen naar de procedurele aspecten van

artikel 8 EVRM zonder evenwel te verduidelijken waaruit deze procedurele aspecten zouden bestaan. De regelgeving inzake de ruimtelijke ordening een regeling is in de zin van artikel 8.2 van het EVRM, die nodig is in het belang van de openbare veiligheid, het economisch welzijn van het land, de bescherming van de gezondheid en van de rechten en vrijheden van anderen (RvS 16 mei 201, 4nr. 227.424, Spaepen). Het voorgenomen RUP kadert binnen het algemeen belang en wenst, ter uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (hierna: "RSV"), een duurzame oplossing te bieden voor de realisatie van een aantal noodzakelijke ontwikkelingen van het hoogspanningsnet in de provincie West-Vlaanderen in functie van de (noodzakelijke) energietransitie. De procedurele waarborgen, zoals opgenomen in de VCRO en diens uitvoeringsbesluiten werden daarbij volledig gerespecteerd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt men vast dat geen voorschriften zijn opgenomen die het vogelbestand in situ zouden beschermen noch de uitvoering van de Europese Verordening van 1992 en daaraan gekoppelde MB van 04/06/1999 garanderen; het integreren van stapstenen en corridors lijkt eerder een groene mantel dan een effectieve maatregel.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt de Vlaamse Regering dat het gebied waarnaar verwezen wordt bestemd is als gemengd bedrijventerrein in het gewestelijk RUP 'afbakening regionaalstedelijk gebied Brugge - herneming'. In het kader daarvan werden een plan-MER en een passende beoordeling opgemaakt. In deze passende beoordeling werden met betrekking tot weidevogels (of andere elementen) geen aandachtspunten geformuleerd. Er werden vanuit het plan-MER wel milderende maatregelen geformuleerd. Het gaat meer bepaald om maatregelen om de ecotoopinname te beperken - deze vertrekken dus niet vanuit het aspect van een 'groene mantel' (en dus vanuit het landschap) zoals de bezwaarindiener veronderstelt. Deze maatregelen werden vertaald in de stedenbouwkundige voorschriften van het regionaal bedrijventerrein De Spie. In voorliggend plan werden deze stedenbouwkundige voorschriften als voorwaarden meegenomen voor de herbestemming van regionaal bedrijventerrein naar gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut en dus meegenomen als projectgeïntegreerde maatregelen en op die manier beoordeeld in het plan-MER en de passende beoordeling. In het plan-MER van voorliggend GRUP werd doorheen de verschillende stappen in de discipline fauna en flora aandacht besteed aan onder meer weidevogels. Ook werd een passende beoordeling opgemaakt. Op basis van dit milieuonderzoek en de passende beoordeling werd geoordeeld dat geen bijkomende milderende maatregelen noodzakelijk waren. Er kan derhalve geoordeeld worden dat geen bijkomende bepalingen in de stedenbouwkundige voorschriften moeten opgenomen worden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In haar advies vraagt Infrabel om een 10 meter brede bouwvrije strook op te nemen in de stedenbouwkundige voorschriften.

In antwoord hierop stelt de Vlaamse Regering dat in de stedenbouwkundige voorschriften voor de aanduiding van de ondergrondse en bovengrondse delen van de lijn wordt gewerkt

met een overdruk. Hierdoor verandert de onderliggende bestemming niet. Het generiek opnemen van deze bepalingen met betrekking tot het vrijwaren van een 10 meter brede bouwvrije strook heeft dan ook geen meerwaarde. De betrokken adviesinstantie zal dit aspect (van sectorale wetgeving) moeten beoordelen bij de concrete vergunningsaanvraag.

Dit advies geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat het voorliggend dossier, de stedenbouwkundige voorschriften en het grafisch plan te algemeen en te vaag zijn. Er wordt in deze bezwaren gewezen op de noodzaak om volgende elementen te verankeren in de stedenbouwkundige voorschriften: masttype en -locatie, hoogte van de lijn en diepte van de kabels, MOF-putten - allen met gebruiksbeperkingen tot gevolg - , werfzones, landschappelijke inkleding, EMF-contour, belasting, handhaving en compensaties. Bijkomend wordt hierover in de bezwaren gesteld dat door het ontbreken van deze elementen de hinder onvoldoende kan worden ingeschat en niet de juiste milderende maatregelen konden worden genomen. Men vindt het niet correct dat burgers doorverwezen worden naar het projectniveau, aangezien daar enkel de sectorregelgeving omtrent veiligheidsafstanden geldt.

De Vlaamse Regering begrijpt de bezorgdheid die wordt geuit in de bezwaren en adviezen maar wijst erop dat voorliggend plan nog geen omgevingsvergunning inhoudt. In de omgevingsvergunning zal door de netbeheerder moeten worden aangetoond op welke manier er is voldaan aan de voorwaarden die via de stedenbouwkundige voorschriften worden opgelegd. Het plan legt alle bestemmingen en ruimtelijk vertaalbare maatregelen vast op perceelsniveau, en dit in functie van het realiseren van de doelstellingen van het plan. Hiervoor is uitgegaan van de typevoorschriften, waar gebiedsspecifieke elementen aan zijn toegevoegd. Het is immers niet noodzakelijk alle details in stedenbouwkundige voorschriften vast te leggen. (RvS 6 oktober 2020, nr. 248.475, Meulebroeck e.a.). Een flexibele invulling van het RUP als planinstrument, zonder detaillistische invulling van alle mogelijke uitvoeringsmodaliteiten van een project, vormt niet noodzakelijk een inbreuk op de te bieden rechtszekerheid. Stedenbouwkundige voorschriften mogen flexibel worden opgevat en mogen een bepaalde discretionaire bevoegdheid verlenen aan de vergunningverlenende overheden bij de beoordeling van een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning.

Elementen die aspecten betreffen die zich dus situeren op projectniveau (omgevingsvergunning) of uitvoeringsniveau, worden niet in de stedenbouwkundige voorschriften opgenomen, tenzij uit het milieueffectenonderzoek blijkt dat deze noodzakelijk zijn om een bepaalde (aanzienlijke) negatieve impact te milderen of voorkomen. Dit principe wordt in de toelichtingsnota (onder meer onder 2.5) toegelicht. De selectie van de elementen die opgenomen zijn in de stedenbouwkundige voorschriften is bewust beperkt gehouden om er in de toekomst voldoende flexibel mee te kunnen omgaan. Het is immers altijd mogelijk dat bij een verdere uitwerking andere technische oplossingen op projectniveau nodig zijn die passen binnen het kader van de stedenbouwkundige voorschriften. Enkel die elementen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van het doel worden verordenend vastgelegd. Indien er op planniveau reeds voor geopteerd zou worden om breedtes, of mastenlocaties, -type en -hoogte vast te leggen, zou dit betekenen dat met zeer ruime marges zou moeten gewerkt worden om de concrete uittekening op projectniveau, in overleg met bijvoorbeeld de landbouwer die het maaiveld bewerkt, de wegbeheerder van de kruisende wegen, … niet te hinderen. Op projectniveau moet immers in detail worden nagegaan waar de mastinplanting het beste komt rekening

houdend met de plaatselijke omstandigheden. Dit geldt tevens voor MOF-putten, werfzones, landschappelijke inkleding, EMF-contour, ... Wel worden in de stedenbouwkundige voorschriften verschillende principes en randvoorwaarden vastgelegd, die een ruimtelijk en op milieuvlak aanvaardbaar project garanderen. Bovendien moet bij de omgevingsvergunningsaanvraag voor de hoogspanningsleiding een inrichtingsstudie worden gevoegd, die minimaal moet ingaan op de inrichtingsprincipes, met onder meer de maximale landschappelijke integratie van de hoogspanningslijn in de omgeving, de inplanting van de masten en de afstemming van de hoogte op de aanwezige activiteiten.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het plan projectgedreven is en uitsluitend gericht op het mogelijk maken van dat project (constructies). Het is dan ook evident dat de mate van detaillering ook al iets preciezer mag zijn dan in een geval van een plangedreven RUP. Het gaat namelijk niet om een ruimtelijk uitvoeringsplan waarbij meerdere bestemmingen of constructies mogelijk gemaakt worden, waarbij dan later nog kan bekeken worden welke concrete vorm deze of gene constructie zal krijgen, afhankelijk van de latere concrete invulling middels vergunningsaanvragen. Er wordt gesteld dat bepaalde onderdelen bewust uit de scope van het RUP werden gehouden: de locaties van de masten, de hoogte ervan, de hoogte van de leidingen,... De hoogte is relevant voor de straling. Het is onvoldoende voor burgers om door te verwijzen naar projectniveau, waar enkel de sectorregelgeving betreffende veiligheidsafstand geldt. Idem voor de capaciteit. Deze onderdelen zijn nochtans bepalend voor de impact op de omgeving.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt de Vlaamse Regering dat er geenszins sprake is van bewust onderdelen uit de scope van het RUP te laten. De Vlaamse Regering wil er eveneens op wijzen dat het GRUP als doel heeft een planologisch kader te bieden, waarbij op basis van het Typevoorschriftenbesluit o.a. een overdruk voor hoogspanningsleiding wordt aangebracht op de onderliggende bestemmingsplannen. Dit staat los van het feit of dit een projectgedreven of plangedreven RUP is. Het GRUP legt het tracé van deze verbinding vast op basis van een milieueffectbeoordeling waarin verschillende alternatieven werden onderzocht. Op planniveau is daartoe een plan-MER opgemaakt. Het Algemeen Richtlijnensysteem van het team Omgevingseffecten stelt dat de beoordeling qua detailniveau niet verder kan gaan dan wat mogelijk en verdedigbaar is gelet op de mate van detail waarin het initiatief zelf is uitgewerkt en de beslissing die het initiatief moet ondersteunen. Te dezen zijn de precieze uitvoeringsdetails van het voorgenomen project, waarvoor het GRUP een planologische basis wenst te bieden, nog niet gekend. In die omstandigheden kan het milieueffectenonderzoek zich dan ook enkel toespitsen op de relevante effecten en alternatieven op planniveau, zijnde de tracékeuze, de richting van het lijnverloop en de locaties waar de verbinding ondergronds moet worden gebracht. De hoogte van de masten, de inplanting en de mogelijke landschappelijke inkleding (als preventieve of milderende maatregel) zijn zaken die op projectniveau moeten worden onderzocht. Voormelde aanpak strookt met de richtlijnen uit het Algemeen Richtlijnensysteem van het team Omgevingseffecten waarin een getrapte besluitvorming wordt aanvaard, mits de effecten die uit het latere milieueffectenonderzoek op projectniveau naar voor komen, niet van dien aard mogen zijn dat ze geleid zouden hebben tot een andere besluitvorming op planniveau indien ze in het milieuonderzoek op planniveau reeds gekend geweest zouden zijn. Dat is te dezen het geval.

Daarnaast kan nog meegegeven worden dat de plan-m.e.r.-regelgeving geen onderscheid bevat tussen 'projectgedreven' en andere plannen. Van belang is dat steeds in concreto moet worden nagegaan wat het wenselijke niveau van detail en diepgang is. De afbakening van de diepgang van het onderzoek in een plan-MER, wetende dat er nog verder/later onderzoek op projectniveau zal gebeuren, is een belangrijke opgave. Het bestaat erin om alle relevante, maar ook énkel de relevante, effecten en alternatieven af te bakenen in functie van het onderzoek. Zoals reeds gesteld, is op planniveau het ontwerp van een project zelden volledig gekend en zijn de uitvoeringsdetails van een project nog minder goed gekend. Dat is voor het voorgenomen GRUP, los van het feit dat het een kader biedt voor een concreet project, niet anders. Van belang is dat de effecten die uit het latere milieueffectenonderzoek op projectniveau naar voor komen, niet van dien aard mogen zijn dat ze geleid zouden hebben tot een andere besluitvorming op planniveau mochten ze dan reeds gekend zijn geweest. Dat is te dezen niet het geval.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt vastgesteld dat er nog steeds heel wat onduidelijkheid heerst met betrekking tot de exacte inplanting van de masten, en dus ook met betrekking tot het exacte tracé van de hoogspanningslijn. Zowel de "leidingstraat" (art. 6, voor ondergrondse leidingen) als de "hoogspanningslijn" zelf (art. 7 voor bovengrondse leidingen) betreffen een symbolische aanduiding in overdruk. Dit betekent dat de exacte ligging (nog) niet werd bepaald. Evenmin wordt er een maximale breedte bepaald waarbinnen kan worden geschoven. In de toelichtingsnota luidt het dat "de grenzen" – en dus de breedtes van de zones waarbinnen de leidingen gerealiseerd kunnen worden- niet worden vastgelegd. Er is dus maximale vrijheid bij invulling van het RUP op projectniveau. Dit kan niet worden aanvaard. Stedenbouwkundige voorschriften moeten echter voorspelbaar en voldoende nauwkeurig zijn. Minstens moet de aanduiding indicatief en niet symbolisch zijn, waarbij maximale verschuivingen ten opzichte van de aslijn verordenend worden vastgelegd. Door niet vast te leggen hoeveel er maximaal mag worden afgeweken van de aanduiding op het grafisch plan worden het rechtzekerheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel geschonden.

De Vlaamse regering benadrukt dat met de grafische weergave van de aanduidingen leidingstraat (artikel 6 van de stedenbouwkundige voorschriften) en hoogspanningslijn (artikel 7 van de stedenbouwkundige voorschriften) het tracé van de hoogspanningsverbinding wordt vastgelegd. Dit stemt overeen met de gangbare praktijk die ook in de bijlage bij het besluit van 11 april 2008 van de Vlaamse regering tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen inzake lijninfrastructuur wordt vooropgesteld. Artikel 3 van het besluit van 11 april 2008 bepaalt dat bij het besluit een niet-normatieve bijlage is gevoegd met "typebepalingen" die kunnen worden gebruikt bij de redactie van stedenbouwkundige voorschriften van een gewestelijk RUP. Zowel bij de categorie 8.9 'Leidingstraat' als bij de categorie 8.12 'Hoogspanningsleiding' wordt vermeld dat het gaat om een 'overdruk – symbolisch'. Met de term 'overdruk' wordt daarbij aangegeven dat het niet gaat over een eigen bestemmingscategorie, maar dat de bestemmingscategorie van de grondkleur gevolgd wordt en dat bijgevolg niettegenstaande de in grondkleur aangegeven bestemming de aanleg, de exploitatie en wijziging van de leiding en aanhorigheden toegelaten is. Met de term 'symbolisch' wordt aangegeven dat het tracé van de leiding symbolisch wordt aangeduid, wat betekent voor wat een leidingstraat betreft dat de grenzen van de leidingstraat niet vastliggen. Dit betekent dat zowel bij een

leidingstraat als bij een hoogspanningsleiding het tracé (en dus ook de ligging) wel degelijk gekend is. Er is om die reden geen noodzaak om de breedtes vast te leggen of te bepalen welk type masten gebruikt zal worden of op welke locatie deze masten zullen ingeplant wordt. Zoals aangegeven in de toelichtingsnota, zou het tegendeel immers betekenen dat met zeer ruime marges zou gewerkt moeten worden om de concrete uitwerking op projectniveau niet te hinderen.

De symbolische aanduiding in overdruk geeft geenszins aanleiding tot een maximale vrijheid op projectniveau bij de invulling van het GRUP. Het tracé ligt vast. Ook bevatten de stedenbouwkundige voorschriften gedetailleerde voorschriften waaraan op project- en uitvoeringsniveau dient voldaan te worden. Aldus kunnen de rechtszoekenden in redelijke mate de volgen van het GRUP voorzien. In de rechtspraak van de Raad van State (RvS 3 juni 2020, nr. 247.700, nv De Vaart Invest) wordt zelfs een louter indicatieve aanduiding op het grafisch plan als voldoende rechtszeker beschouwd, wanneer uit de stedenbouwkundige voorschriften en het daarbij horend plan voldoende duidelijk blijkt waar deze toepassing vinden en waar deze gerealiseerd dient te worden. De Raad van State (RvS 22 december 2017, nr. 240.318, nv Koutercamping) aanvaardt zelfs een indicatieve aanduiding met de mogelijkheid van verschuifbaar als voldoende rechtszeker.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt in vraag gesteld waarom de stations en opstijgpunten worden aangeduid als zone voor openbaar nut en gemeenschapsvoorzieningen terwijl volgens de adviezen en bezwaren de Ventilus-lijn een commerciële handelsroute voor elektriciteit zal zijn en het algemeen belang niet zal dienen.

De Vlaamse Regering merkt op dat het GRUP het algemeen belang nastreeft, met name het verzekeren van de bevoorradingszekerheid en het halen van de federale en Europese doelstellingen inzake hernieuwbare energie. Dit GRUP past ontegensprekelijk binnen de wettelijke opdrachten die overeenkomstig artikel 8 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt aan Elia als netbeheerder zijn opgedragen. Ten overvloede wijst de Vlaamse regering op de formulering van het stedenbouwkundig voorschrift in artikel 1, tweede paragraaf overeenkomstig waarvan: "*Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor het aanbieden van gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen [...] toegelaten [zijn]. De betrokken handelingen kunnen worden toegelaten ongeacht het publiek- of privaatrechtelijk statuut van de initiatiefnemer of het al dan niet aanwezig zijn van winstoogmerk.*"

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In haar advies vraagt de stad Roeselare om op de grafische plannen de gemeentegrenzen in te tekenen, zodat voor burgers beter in te schatten is wat de impact is van het tracé.

In antwoord op dit advies stelt de Vlaamse Regering dat voor de grafische plannen wordt vertrokken van de kadasterplannen. Hierop staan inderdaad geen gemeentegrenzen. Dit is ook decretaal geen vereiste. Op de toelichtende kaarten 0 - situering plangebieden zijn de gemeentegrenzen wel opgenomen zodat het mogelijk is om zich beter te oriënteren.

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Artikel 6

De gemeenteraad van Zedelgem vraagt in haar advies verduidelijking bij de stedenbouwkundige voorschriften met betrekking tot de bepaling dat de diepte van de kabels moet worden afgestemd op het bodemgebruik op maaiveld. Op welke manier wordt rekening gehouden met het toekomstige ruimtegebruik?

In antwoord op het advies van de gemeente Zedelgem verwijst de Vlaamse Regering naar de toelichtingsnota waar in 5.5.5 het volgende is opgenomen: "Bij ondergrondse kabelverbindingen wordt de kabel dieper gelegd dan wettelijk vereist om rekening te houden met de landbouwactiviteiten. Zo wordt gegarandeerd dat het ploegen van akkers zonder enig probleem kan gebeuren. Als extra beschermingsmaatregel worden boven de kabels nog waarschuwingslinten/-netten en veiligheidsplaten aangebracht en dienen als waarschuwing en fysieke bescherming bij eventuele niet-reglementaire graafwerken." Als gevolg hiervan werd in de stedenbouwkundige voorschriften de betreffende passage met betrekking tot de diepte van de kabels opgenomen. Het gaat dus om een afstemming van de diepte van de kabels met het actuele ruimtegebruik, dit om de landbouwactiviteiten niet te hypothekeren. Welke toekomstig ruimtegebruik de gemeente Zedelgem voor ogen had, blijkt niet uit het advies.

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Het advies van de gemeenteraad van Zedelgem stelt dat uit het GRUP onvoldoende blijkt dat het ondergrondse tracé in Zedelgem zal worden gerealiseerd.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord op het advies van de gemeente Zedelgem aan dat er geen onduidelijkheid is over het ondergrondse tracé in Zedelgem. In voorliggend GRUP wordt verordenend vastgelegd welke delen van het tracé ondergronds (al dan niet via een sleufloze techniek) moeten gerealiseerd worden en welke delen bovengronds zullen moeten worden aangelegd. De stedenbouwkundige voorschriften laten op dat vlak geen marge zodat hierover geen onduidelijkheid bestaat. De netbeheerder zal zich hier bij de omgevingsvergunning en de latere realisatie van de Ventilus-verbinding aan moeten houden.

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

De gemeenteraad van Torhout geeft in haar advies aan dat ze een maximale sleufloze techniek eisen over een traject van +/- 1,8km op grondgebied Torhout omwille van historische bossen, natuurelementen, economische afweging door het afsluiten van de openbare wegenissen e.d.m. Bijkomend geeft Torhout eveneens aan dat er diverse wegen in het traject liggen waardoor het verplicht wordt om deze maximaal te onderboren. Ook in een aantal bezwaren wordt gevraagd om leidingen sleufloos aan te leggen. Hier gaat het dan steeds omdat woningen of andere gebouwen in de werk- en werfzone zouden komen te liggen.

In antwoord op het advies van Torhout met betrekking tot de vraag om het hele traject op het grondgebied van Torhout te voorzien van een sleufloze techniek, antwoordt de Vlaamse Regering dat in het voorliggend GRUP enkel sleufloze technieken via de stedenbouwkundige voorschriften verordenend worden opgelegd als ze volgen als een verplichting uit de milieubeoordeling. Hetzelfde antwoord kan worden gegeven op de vragen uit bezwaarschriften op ander plaatsen in het ondergrondse tracé een sleufloze

techniek te voorzien. Daarnaast kan het noodzakelijk zijn dat om technische redenen een sleufloze techniek zal worden gebruikt. Dit zijn geen verplichtingen uit de milieubeoordeling maar zullen op projectniveau bepaald worden. Dit is toegelaten via de stedenbouwkundige voorschriften; het gebruik van sleufloze technieken is toegelaten, op bepaalde plaatsen wordt het enkel als een verplichting opgelegd.

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Artikel 7

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat in de stedenbouwkundige voorschriften in artikel 7 moet worden opgenomen dat bij het vervangen van masten door nieuwe masten steeds moet gekozen worden voor een masttype dat landschappelijk het minst storend is.

De Vlaamse Regering stelt dat de keuze voor een bepaald masttype en het effect dat hieraan gekoppeld is, afhangt van verschillende factoren: technologische aspecten spelen een rol maar ook de impact op landschap en de grootte van de magneetveldcontour die gegenereerd wordt zijn minstens even belangrijk. Een mast met een kleinere landschappelijke impact heeft niet per definitie een kleinere magneetveldcontour. Onder meer daarom werd het type mast niet vastgelegd. De Vlaamse Regering wijst er eveneens op dat voorliggend plan nog geen omgevingsvergunning voor de realisatie van een concreet project inhoudt. In de omgevingsvergunning zal door de netbeheerder moeten worden aangetoond op welke manier er is voldaan aan de voorwaarden die via de stedenbouwkundige voorschriften worden opgelegd. Het plan legt alle bestemmingen en ruimtelijk vertaalbare maatregelen vast op perceelsniveau, en dit in functie van het realiseren van de doelstellingen van het plan. Hiervoor is uitgegaan van de typevoorschriften, waar gebiedsspecifieke elementen aan zijn toegevoegd. Het is immers niet noodzakelijk alle details in stedenbouwkundige voorschriften vast te leggen. (RvS 6 oktober 2020, nr. 248.475, Meulebroeck e.a.). Een flexibele invulling van het RUP als planinstrument, zonder detaillistische invulling van alle mogelijke uitvoeringsmodaliteiten van een project, vormt geen inbreuk op de te bieden rechtszekerheid. Stedenbouwkundige voorschriften mogen flexibel worden opgevat en mogen een bepaalde discretionaire bevoegdheid verlenen aan de vergunningverlenende overheden bij de beoordeling van een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning (zie onder meer RvS 13 januari 2015, nr. 229.804, Demonie). Elementen die aspecten betreffen die zich dus situeren op projectniveau (omgevingsvergunning) of uitvoeringsniveau, worden niet in de stedenbouwkundige voorschriften opgenomen, tenzij uit het milieueffectenonderzoek blijkt dat deze noodzakelijk zijn om een bepaalde (aanzienlijke) negatieve impact te milderen of voorkomen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

De gemeenteraad van Zedelgem vraagt in haar advies om de bepaling 'de afstand tussen de elektriciteitsdraden van de hoogspanningsleiding en de grond dient afgestemd te worden op de aanwezige activiteiten' te verduidelijken. Ze geeft aan dat deze bepaling niet tot doel heeft om beperkingen op te leggen ingevolge de straling maar bedoeld is om veiligheidsafstanden te respecteren om directe risico's te beperken.

De Vlaamse Regering geeft in reactie op het advies van de gemeente Zedelgem aan dat de bepalingen met betrekking tot de afstand tussen de elektriciteitsdragers van de hoogspanningsleiding en de grond inderdaad opgenomen zijn vanuit veiligheids- en

technische overwegingen. Dit wordt eveneens in de toelichtingsnota onder 5.7 toegelicht. Deze bepaling moet ervoor zorgen dat bij de realisatie van de lijn voldoende rekening kan worden gehouden met de onder de lijn aanwezige activiteiten. Bij de bouw van nieuwe hoogspanningslijnen wordt de afstand tussen de elektriciteitsdraden en de grond afgestemd op de aanwezige activiteiten. De hoogspanningslijnen en –masten worden in functie van de landbouwactiviteiten hoger ontworpen en gerealiseerd dan wettelijk minimaal vereist, rekening houdend met de landschappelijke impact ervan. Boven landbouwgrond wordt bij het bepalen van de hoogte van luchtlijnen rekening gehouden met de hoogte van moderne landbouwmachines, in overleg met de betrokken landbouwers. Boven en naast bestaande bedrijfsgebouwen wordt voor de bepaling van de hoogte van de geleiders rekening gehouden met de aanwezige gebouwen (stallen, serres, …) en mogelijke toekomstig uitbreidingen van deze activiteiten. Dit geldt tevens voor niet-landbouw-bedrijfsgebouwen.

Dit advies geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

De gemeenteraad van Zedelgem vraagt in haar advies om te verduidelijken hoe men de bepaling 'de aanvragen voor omgevingsvergunningen voor een transportleiding en aanhorigheden worden beoordeeld rekening houdend met de in grondkleur aangegeven bestemming' moet toepassen. Betekent dit dat als de grondkleur de leidingen of aanhorigheden in het gedrang brengt, men de grondkleur mag negeren?

In antwoord op de vraag van de gemeente Zedelgem met betrekking tot de interpretatie van de overdruk in artikel 6.1 stelt dat Vlaamse Regering dat een overdruk altijd moet worden samen gelezen en beoordeeld met de bestemming van de grondkleur waar deze overdruk bij hoort. Een overdruk kan bijkomende beperkingen opleggen aan de onderliggende grondkleur, maar zal deze niet onmogelijk maken. Ze sluiten elkaar met andere woorden niet uit. Zo sluit de overdruk van een hoogspanningsleiding de realisatie van het agrarisch gebied niet uit. Dit geldt evenzeer voor andere bestemmingen in grondkleur.

Dit advies geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

Overdruk

In het advies van de gemeente Lichtervelde wordt gevraagd om het traject in te tekenen als een zone voor openbaar nut en gemeenschapsvoorzieningen als een overdruk op de agrarische bestemming.

In antwoord op het advies van de gemeente Lichtervelde stelt de Vlaamse Regering dat voor gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen gewerkt wordt met door de Vlaams Regering vastgelegde typevoorschriften. Hierbij is de keuze gemaakt om voor elektriciteitsverbindingen te werken met onder meer een overdruk leidingstraat of hoogspanningsverbinding en niet te werken met een zone voor openbaar nut en gemeenschapsvoorzieningen als overdruk. De bestemming 'gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut' wordt in deze typevoorschriften gebruikt als een effectieve bestemming waarbij de betreffende gronden ook effectief een andere bestemming krijgen. Met voorliggend GRUP wordt deze werkwijze gevolgd.

Dit advies geeft geen aanleiding tot een aanpassing aan voorliggend plan.

In het advies van de gemeente Lichtervelde wordt gevraagd in welke mate de inname van agrarisch gebied kan zonder de effectieve bestemming te wijzigen maar te werken met een overdruk.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord op het advies van de gemeente Lichtervelde aan dat met voorliggend GRUP als het gaat om de aanduiding leidingstraat en hoogspanningsleiding de onderliggende bestemming niet wordt gewijzigd. Het stedenbouwkundig voorschrift over de overdruk bevat tevens het verband met de grondkleur. De voorschriften van de ruimtelijke uitvoeringsplannen vervangen, voor het grondgebied waarop ze betrekking hebben, de voorschriften van de plannen van aanleg, tenzij het ruimtelijk uitvoeringsplan het uitdrukkelijk anders bepaalt. In het stedenbouwkundig voorschrift voor een overdruk wordt opgenomen dat de in grondkleur aangegeven bestemming van de bestaande verordenende plannen van aanleg, de ruimtelijke uitvoeringsplannen of het onderhavig ruimtelijk uitvoeringsplan van toepassing zijn. In voorliggend geval brengt het GRUP dus enkel een overdruk aan boven een bestaande gewestplanbestemming of RUP-bestemming. De onderliggende bestemming wordt dus niet gewijzigd. Dit blijkt ook duidelijk uit de toewijs van het stedenbouwkundig voorschrift aan een bepaalde bestemmingscategorie: bij artikel 6 'leidingstraat' en artikel 7 'hoogspanningsleiding' is opgenomen dat de overdruk geen eigen bestemmingscategorie volgt maar de bestemmingscategorie van de grondkleur volgt.

De Vlaamse Regering neemt akte van het standpunt van de gemeente Lichtervelde dat zij deze werkwijze niet ondersteunt, maar geeft aan dat dit advies geen aanleiding geeft tot een aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden vragen gesteld bij het gebruik van een leidingstraat en de hieraan gekoppelde symbolische aanduiding. Er wordt gevraagd om een bindende corridor vast te leggen waarbinnen de nieuwe bovengrondse of ondergrondse hoogspanningsleidingen zullen worden gerealiseerd. Er wordt eveneens voorgesteld om te werken met een leidingstrook en zo geen blanco cheque te geven aan de uitvoerder van het plan. Men wijst erop dat uit het dossier blijkt dat beslist is te werken met 4 circuits voor de ondergrondse delen en dat derhalve de sleufbreedte gekend is.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen aan dat voor gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen gewerkt wordt met door de Vlaams Regering vastgelegde typevoorschriften. Hierbij is in voorliggende GRUP de keuze gemaakt om voor elektriciteitsverbindingen te werken met onder meer een overdruk leidingstraat en hoogspanningsverbinding in een symbolische aanduiding conform deze typevoorschriften. Hierbij werd geen breedte voor deze symbolische aanduiding vastgelegd, in tegenstelling tot bij een leidingstrook. Volgens de stedenbouwkundige voorschriften die gekoppeld zijn aan de leidingstraat, worden met deze aanduiding alle handelingen toegelaten voor de aanleg, de exploitatie en wijzigingen van ondergrondse transportleidingen en hun aanhorigheden. Dit betekent concreet zowel de sleuven voor de kabels zelf, als de werfzones die nodig zijn voor de stockage van grond, toegang tot de site,… De breedte van de zones is variabel en hangt af van het aantal kabels, het type kabelverbinding, de tussenafstanden tussen de kabels en de diepteligging van de kabels. Dit alles is afhankelijk van de benodigde transportcapaciteit, het type kabels, het spanningsniveau en de bodemgesteldheid. Er moet bovendien ook rekening gehouden worden met de eigenschappen van de infrastructuur waarmee gekruist moet worden. Wanneer de kabels vertrekken of toekomen in een opstijgpunt zullen ze plaatselijk ook moeten uitwaaieren om vervolgens samen te komen richting de eerste bovengrondse

mast. Deze aspecten kunnen pas op het ogenblik van de omgevingsvergunning concreet worden bepaald. Hetzelfde geldt voor de bovengrondse verbindingen, die eveneens worden aangeduid met een symbolische aanduiding in overdruk 'hoogspanningsleiding'. Concreet betekent deze aanduiding dat het type masten dat gebruikt wordt, noch de mastinplantingen worden vastgelegd op planniveau, om dezelfde redenen als hierboven geschetst voor de ondergrondse verbinding. Indien er op planniveau reeds voor geopteerd zou worden om breedtes vast te leggen (met een leidingstrook), zou dit betekenen dat met zeer ruime marges zou moeten gewerkt worden om de concrete uittekening op projectniveau, in overleg met bijvoorbeeld de landbouwer die het maaiveld bewerkt, de wegbeheerder van de kruisende wegen, … niet te hinderen. Daarom wordt er in voorliggend GRUP – net zoals in veel andere GRUPs – voor geopteerd om met de symbolische aanduiding 'leidingstraat' te werken. Wel worden in de stedenbouwkundige voorschriften verschillende principes en randvoorwaarden vastgelegd, die een ruimtelijk en op milieuvlak aanvaardbaar project garanderen zodat bezwaarlijk kan worden geargumenteerd dat de netbeheerder een blanco cheque krijgt.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

De Spie

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt m.b.t. De Spie verwezen naar een verzoekschrift dat ingediend was bij de Raad van State betreffende de herbestemming van het gebied naar industriegebied in het GRUP voor de afbakening van het Regionaalstedelijk gebied Brugge. Men wijst erop dat het verzoekschrift, door een verschil in belang, niet inhoudelijk is behandeld. Men is derhalve van mening dat de bestemming Industriegebied onvoldoende verantwoord is en dat een beter, milieuvriendelijk beleid wenselijk is waarbij gesteund wordt op ecologische principes.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen merkt de Vlaamse regering op dat er meerdere locaties in aanmerking zijn genomen voor het bouwen van hoogspanningsstations. Bij het selecteren van deze locaties is rekening gehouden met twee criteria, zijnde (i) of de locatie aansluit op of nabij een bestaand hoogspanningsstation en (ii) het feit dat nieuwe stations bij voorkeur worden gerealiseerd ter hoogte van zones met een bestemming als bedrijventerrein of gelijkwaardig (scopingnota versie 3, p. 55). Deze criteria zijn ingegeven vanuit de intentie om de verdere versnippering van het buitengebied tegen te gaan. Om die reden is gezocht naar geschikte locaties ter hoogte van gebieden met activiteiten met gelijkaardige ruimtelijke kenmerken of met zones die hiervoor reeds bestemd zijn. Wat de eventuele onwettigheid van het GRUP Afbakening regionaalstedelijk gebied Brugge betreft, merkt de Vlaamse regering op dat zij als orgaan van actief bestuur, geen toepassing mag maken van artikel 159 van de Grondwet. Deze laatste bepaling richt zich immers niet tot organen van actief bestuur, maar enkel tot de met eigenlijke rechtspraak belaste organen. Bovendien wordt elke administratieve rechtshandeling, zolang deze niet door de Raad voor Vergunningenbetwistingen of Raad van State wordt vernietigd of onwettig wordt verklaard, geacht wettig te zijn. Dit voorrecht – het zogenaamde "privilège du préalable" – geldt ook voor bestuurshandelingen die genomen worden in het kader van het omgevingsrecht. Bovendien gaat bezwaarindiener eraan voorbij dat de locatie De Spie aansluit op een bestaand hoogspanningsstation, zodat niet enkel de onderliggende bestemming een rol heeft gespeeld bij het selecteren van deze locatie, maar ook de ligging ten opzichte van dit hoogspanningsstation.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

De stad Brugge vraagt in haar advies om in artikel 1.9 duidelijker op te nemen dat de inrichtingsstudie ook de inrichting van het groengebied aan de westzijde van De Spie moet omvatten.

De Vlaamse Regering stelt in antwoord op het advies van de stad Brugge met betrekking tot artikel 1.9 dat reeds in de stedenbouwkundige voorschriften van dit artikel voorzien was dat de inrichtingsstudie ook uitspraken moet doen over het groengebied in artikel 3.

Dit advies geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

De stad Brugge vraagt in haar advies om in de stedenbouwkundige voorschriften op te nemen dat restwarmte van het hoogspanningsstation De Spie verplicht thermisch uitgekoppeld wordt zodat verschillende MW aan warmte niet verloren gaan maar kunnen worden ingekoppeld als warmtebron voor toekomstige Brugse warmtenetten.

De Vlaamse Regering geeft in reactie op het advies van de stad Brugge met betrekking tot het inkoppelen van de restwarmte aan dat de stad Brugge in haar advies verwijst naar een toekomstig warmtenet. Hieruit blijkt niet duidelijk op welke manier dit wordt opgevat en over welke tijdshorizon er wordt gesproken. De Vlaamse Regering geeft aan dat werken nodig om de beschikbare restwarmte in warmtenetten in te schakelen onder de bepalingen van het stedenbouwkundig voorschrift vallen. Dit werd naar aanleiding van de plenaire vergadering reeds verduidelijkt in de toelichtende kolom van de stedenbouwkundige voorschriften.

Dit advies geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat in artikel 1.2.1 de nadruk wordt gelegd op de aandacht voor de hoogwaardige architecturale vormgeving en een kwalitatieve landschappelijke inrichting van het gebied. Men vreest hierdoor dat er een landmark zal ontstaan op een plek die nood heeft aan ecologisch voorschriften, bepalingen omtrent natuur inclusief bouwen en het versterken van het waterlandschap in de niet te ontwikkelen delen.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord hier aan dat ten onrechte wordt aangenomen dat hoogwaardige architecturale vormgeving hetzelfde is als een landmark. Er moet vanuit ruimtelijke kwaliteit ook ingezet worden op het realiseren van kwalitatieve infrastructuur, naast aandacht voor een kwalitatieve open ruimte. Dit is geen tegenstrijdigheid, integendeel, hoogwaardige architecturale vormgeving zal nog steeds op maat van de omgeving (en dus van de omliggende open ruimte) moeten gebeuren. Met betrekking tot de opmerkingen over ecologie, water en natuur wijst de Vlaamse Regering erop dat het stedenbouwkundige voorschrift in zijn geheel bekeken moet worden. Zo zijn in artikel 1.2.4 bepalingen opgenomen met betrekking tot ecologie en natuurlijke elementen en in artikel 1.2.2 met betrekking tot waterbeheer.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In het bezwaarschrift van Natuurpunt wordt gevraagd om nadere inrichtingsbepalingen op te nemen voor het hoogspanningsstation De Spie, nl. het compact bouwen en een

hoogtebeperking tot 20m. Andere bezwaarindieners vragen om de ontsluiting van de resterende oppervlakte van De Spie op te nemen en te verzekeren.

In antwoord op deze bezwaarschriften verwijst de Vlaamse Regering naar de Scopingnota, waar in paragraaf §4.1.2 de te verwachten hoogte van de hoogspanningstations wordt beschreven, nl. hoogtes tot 34 meter. Deze hoogte is technisch nodig om de installaties te beschermen tegen mogelijke blikseminslagen. Daarnaast wordt er in deze paragraaf ook beschreven dat het type van de schakelapparatuur dat voorzien moet worden gasgeïsoleerd is, of afgekort "GIS". De gebruikte schakelapparatuur wordt verder beschreven in de Scopingnota, bijlage 4_1 Hoogspanningsnet België - §1.2.4.1. GIS of gasgeïsoleerde schakelapparatuur. De keuze voor een GIS-schakelapparatuur maakt de technische installatie per definitie compact. In de verordenende Stedenbouwkundige Voorschriften is in art. 1.2.1 voor het gebied De Spie bovendien als inrichtingsprincipe 'zorgvuldig ruimtegebruik en het optimale gebruik van het gebied' opgenomen, hetgeen cfr. art. 1.9 verduidelijkt dient te worden in een inrichtingsstudie, die bij de omgevingsvergunningsaanvraag moet worden gevoegd. Voorschriften die verband houden met de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening, alsook doelstellingen zoals het streven naar 'ruimtelijke kwaliteit' en de 'vrijwaring van de goede plaatselijke ordening' laten een ruimere beoordelingsmarge voor de vergunningverlenende overheid, doch doen dit volgens de Raad van State niet op een kennelijk onredelijke wijze (RvS 20 december 2010, nr. 209.860, Claerbout).

Dit bezwaarschrift geeft geen aanleiding tot een aanpassing van voorliggend plan.

Bovengronds-ondergronds

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd om de stedenbouwkundige voorschriften flexibel en futureproof op te stellen zodat op moment van realisatie gekozen kan worden voor de best beschikbare technologie. Hierbij wordt eveneens de vraag gesteld om de stedenbouwkundige voorschriften zo op te stellen dat als het in de toekomst mogelijk is om delen van de bovengrondse verbinding ondergronds te brengen, de voorschriften dit toelaten.

De Vlaamse Regering stelt in antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen dat er werd gekozen voor het verordenend vastleggen van de bovengrondse en ondergrondse delen van het tracé zowel op het grafisch plan als via de stedenbouwkundige voorschriften en bevestigt deze keuze. De Vlaamse regering merkt op dat de stedenbouwkundige voorschriften zich niet uitspreken over de gehanteerde technologie. Het bijkomend aanduiden van delen van het tracé in functie van een ondergrondse hoogspanningsleiding is niet onderzocht in het plan-MER en doet afbreuk aan de conclusies van het plan-MER. De keuze voor de bovengrondse en ondergrondse delen van het tracé is gebaseerd op een beoordeling van verschillende elementen (plan-MER, RVR, MKBA,…). Mogelijk maken dat bepaalde bovengrondse delen van het tracé toch ondergronds zouden worden aangelegd, kan de globale beoordeling van het tracé (en dus de keuze voor het tracé dat in het voorliggend GRUP werd vertaald) veranderen. Bovendien brengt de keuze voor ondergronds of bovengronds andere technische vereisten met zich mee. Dat maakt dat niet zomaar de aanduiding van de bovengronds lijn vervangen kan worden door een ondergrondse kabel. Deze kabel zal een eigen tracé kennen. Zo moet er voldoende onbebouwde ruimte zijn (ca. 70m), moet de bodem geschikt zijn,… Bij een bovengrondse lijn kunnen wel gebouwen overspannen worden, terwijl onder bebouwing geen kabels kunnen worden aangelegd. Dus de grafische aanduiding van de bovengrondse luchtlijn kan niet één op één gebruikt worden voor een ondergrondse kabel, het tracé (en dus de aanduiding op het grafisch plan) zal een ander verloop kennen. Naast andere technische

vereisten, zal de milieubeoordeling (en de impact) van een bovengrondse lijn een andere uitkomst kennen dan deze voor een ondergrondse lijn. In voorliggend GRUP is voor de bovengrondse verbinding rekening gehouden met de milderende maatregelen bij een bovengrondse verbinding. Een ondergrondse verbinding brengt andere milderende maatregelen met zich mee die voor deze stukken niet uitgewerkt zijn in het MER en dus ook niet opgenomen zijn in de stedenbouwkundige voorschriften. Deze vorm van flexibiliteit inschrijven in het stedenbouwkundige voorschriften zou leiden tot een te grote rechtsonzekerheid voor de direct betrokkenen. Een stedenbouwkundig voorschrift, waarbij naast de aanduiding hoogspanningsleiding op termijn ook de aanduiding leidingstraat zou voorzien worden, is daarenboven niet rechtszeker. Stedenbouwkundige voorschriften kunnen immers niet worden gekoppeld aan een toekomstige onzekere gebeurtenis. Dat strookt niet met het rechtszekerheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur. Aangezien men op vandaag niet kan voorspellen of de technologie effectief in die richting zal evolueren, kunnen de stedenbouwkundige voorschriften de koppeling hiermee niet maken.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het feit dat een ondergrondse kabel de facto een bouwverbod inhoudt en dat dit bouwverbod niet is opgenomen in de stedenbouwkundige voorschriften. Er wordt gepleit om dit bouwverbod in de stedenbouwkundige voorschriften op te nemen. Hierbij aansluitend wordt ook opgemerkt dat als er vanuit de veiligheidsvoorschriften van de netbeheerder geen gebouwen mogen worden opgericht onder luchtlijnen en/of beperkingen inzake bouwhoogte worden opgelegd, dit beter ook opgenomen wordt in de stedenbouwkundige voorschriften.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt de Vlaamse Regering dat in voorliggend GRUP gewerkt wordt met de aanduiding van een leidingstraat en hoogspanningsleiding. Beide aanduidingen worden symbolisch aangegeven op het plan. Voor wat de bestemming leidingstraat betreft, kunnen de exacte grenzen op planniveau nog niet worden vastgelegd. Volgens de stedenbouwkundige voorschriften die gekoppeld zijn aan deze bestemming, worden met deze aanduiding alle handelingen toegelaten voor de aanleg, de exploitatie en wijzigingen van ondergrondse transportleidingen en hun aanhorigheden. Dit betekent concreet zowel de sleuven voor de kabels zelf, als de werfzones die nodig zijn voor de stockage van grond, toegang tot de site,… De breedte van de zones is variabel en hangt af van het aantal kabels, het type kabelverbinding, de tussenafstanden tussen de kabels en de diepteligging van de kabels. Dit alles is afhankelijk van de benodigde transportcapaciteit, het type kabels, het spanningsniveau en de bodemgesteldheid. Er moet bovendien ook rekening gehouden worden met de eigenschappen van de infrastructuur waarmee gekruist moet worden. Wanneer de kabels vertrekken of toekomen in een opstijgpunt zullen ze plaatselijk ook moeten uitwaaieren om vervolgens samen te komen richting de eerste bovengrondse mast. Deze aspecten kunnen pas op het ogenblik van de omgevingsvergunning concreet worden bepaald. Dit betekent dus ook dat de effectieve zone waarop een bouwverbod zal gelden, op dit moment nog niet gekend is. De Vlaamse regering wijst er echter wel op dat het voorschrift in artikel 6.1 voorziet dat "de in grondkleur aangegeven bestemming [...] van toepassing [is] voor zover de aanleg, de exploitatie en wijzigingen van de leidingen en hun aanhorigheden niet in het gedrang worden gebracht". Hoewel dit stricto sensu geen bouwverbod inhoudt, moeten eventuele vergunningsaanvragen wel verenigbaar zijn met

de overdruk. Hetzelfde geldt voor de bovengrondse verbindingen, die eveneens worden aangeduid met een symbolische aanduiding in overdruk 'hoogspanningsleiding'. Concreet betekent deze aanduiding dat het type masten dat gebruikt wordt, noch de mastinplantingen worden vastgelegd op planniveau, om dezelfde redenen als hierboven geschetst voor de ondergrondse verbinding. Op projectniveau moet in detail worden nagegaan waar de mastinplanting het beste komt rekening houdend met de plaatselijke omstandigheden. Dit betekent dat de zone voor gebruiksbeperkingen zal afhangen van onder meer het type mast, de mastinplanting, de hoogte van de mast,… Dit zijn aspecten die op planniveau niet gekend (moeten) zijn, waardoor het vastleggen van een zone van gebruiksbeperkingen via de stedenbouwkundige voorschriften niet mogelijk is. Bovendien wordt zowel de zone van het bouwverbod als de zone voor gebruiksbeperkingen geregeld via sectorale wetgeving waardoor er geen noodzaak bestaat om deze op te nemen in de stedenbouwkundige voorschriften. Het voorschrift voorziet in artikel 7.1 echter wel dat "de in grondkleur aangegeven bestemming [...] van toepassing [is] voor zover de aanleg, de exploitatie en wijzigingen van de leidingen en hun aanhorigheden niet in het gedrang worden gebracht". Hoewel dit stricto sensu geen bouwverbod inhoudt, moeten eventuele vergunningsaanvragen wel verenigbaar zijn met de overdruk.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Landschap - natuur

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat er geen landschappelijke integratie wordt voorzien voor het verzwaren van de bestaande hoogspanningsleidingen.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt de Vlaamse Regering dat in de stedenbouwkundige voorschriften in artikel 7 'Hoogspanningsleiding' geen onderscheid wordt gemaakt tussen de versterking (of verzwaring), herbenutting en bundeling van de bovengrondse hoogspanningsleiding. Dit stedenbouwkundig voorschrift geldt voor alle bovengrondse delen van het Ventilus-tracé. De bepalingen met betrekking tot landschappelijke integratie gelden dus voor het hele bovengrondse tracé ongeacht de ruimtelijke principes op basis waarvan het tracé werd samengesteld. In artikel 7.2 wordt gesteld dat een maximale landschappelijke integratie in omgeving één van de inrichtingsprincipes is. Ook in artikel 7.7 worden met betrekking tot landschappelijke integratie bepalingen opgenomen die uiteraard ook gelden voor de versterking.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het doorkruisen van het parkgebied in strijd is met voorschrift 16.5.1 van het GRUP afbakening regionaalstedelijk gebied Brugge omdat dit enkel leidingen toelaat ter hoogte van de kruising met de N31. De geplande ondergrondse-en bovengrondse leiding naar het nieuwe hoogspanningsstation op De Spie bevinden zich veel noordelijker en buiten deze zone.

In antwoord hierop stelt de Vlaamse Regering dat met voorliggend plan bijkomende bepalingen worden opgelegd aan de onderliggende bestemmingen. Er wordt eveneens vastgesteld dat de bezwaarindiener verwijst naar stedenbouwkundige voorschriften (meer bepaald artikel 16.5.1) van deelplan 16 uit het GRUP Afbakening regionaalstedelijk gebied Brugge terwijl dit deelplan door de Raad van State werd vernietigd op 20 september 2013

(Arrest 224.750 dd. 20/09/13 waarbij de Raad van State het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2011 houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan "Afbakening regionaalstedelijk gebied Brugge", vernietigde, in zoverre het de deelgebieden 16 en 24 betreft.). Dit stedenbouwkundig voorschrift werd in het GRUP "afbakening regionaalstedelijk gebied Brugge - herneming" (BVR 27/10/2017) niet hernomen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat het van politieke moed zou spreken om bestaande visuele hinder aan te pakken in plaats van te bestendigen.

In antwoord hierop stelt de Vlaamse Regering dat deze bemerking kan worden beschouwd als loutere beleidskritiek maar wil hierbij toch opmerken dat in voorliggend dossier in het plan-MER uitvoerig werd ingegaan op de verschillende aspecten van visuele hinder en dat er verschillende overeenkomsten met Elia werden afgesloten die betrekking hebben op deelaspecten van visuele hinder (waardevermindering en landschapsintegratie) zodat in alle redelijkheid kan worden gesteld dat met voorliggend dossier weldegelijk is ingezet op het maximaal vermijden van visuele hinder. In andere paragrafen van voorliggend dossier werd uitvoerig op de verschillende deelaspecten van visuele hinder ingegaan.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Hoofdstuk 3, Deel 21, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Maatschappelijke Kosten Baten-Analyse (MKBA).

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat er in de MKBA enkel rekening wordt gehouden met de impact op landbouwgrond en grasland. Er wordt geen rekening gehouden met de inname van industriegrond en met de hoogtebeperking onder de bovengrondse lijn ter hoogte van bedrijven. Er wordt evenmin rekening gehouden met de waardevermindering van bedrijven en woningen, de onzekerheid op lange termijn voor bedrijven en de impact op werkgelegenheid. Ook wordt aangegeven dat rekening moet worden gehouden met gronden die potentieel in aanmerking kunnen komen voor bedrijvigheid. Hierbij wordt in de adviezen, bezwaren en opmerkingen concreet verwezen naar de impact van voorliggend GRUP op het RUP 'bedrijvenzones economische subregio Roeselare'.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt de Vlaamse Regering dat de opportuniteitskost van de inname van grond tijdens de eerste iteratie onderzocht werd. Hierbij werd een grondprijs per type grond (landbouwgrond, bedrijvigheid, bouwgrond) gehanteerd. De resultaten van de eerste iteratie toonden aan dat deze impact insignificant (≈1%) is ten opzichte van de totale maatschappelijke kost (zie II.3.4 in het eindrapport). Vanwege de insignificante bijdrage van de impact tot de resultaten, werd deze impact niet verder onderzocht in de tweede iteratie. Wat betreft bedrijfsterreinen kan worden gesteld dat het waardeverlies van een terrein niet groter kan zijn dan zijn oorspronkelijke verkoopwaarde. Er is geen aanwijzing dat de aanwezigheid van een hoogspanningslijn zou leiden tot waardevermindering van een bedrijf dat zich onder of in de buurt van de lijn

bevindt. De waarde van een bedrijf wordt vooral bepaald d door de producten of diensten die het levert. Deze worden niet beïnvloed door de aanwezigheid van een hoogspanningslijn. Er werd ook geen meerkost geïdentificeerd voor bepaalde bedrijven. De vraag of potentiële bedrijventerreinen mee hadden moeten genomen worden in het onderzoek is niet relevant in het kader van de MKBA. Er is, zoals hierboven aangegeven, uitgegaan van de effectieve grondprijs per type grond en deze bleek insignificant ten opzichte van de maatschappelijke kost. Dit wil zeggen dat er methodologisch in de MKBA vertrokken is van de werktracés uit stap 2b van het plan-MER en dat dan gekeken is naar de effectieve bestemmingen en niet naar de potentiële geschiktheid van gronden voor bedrijvigheid. Het zoeken naar potentiële bedrijventerreinen behoort niet tot de doelstellingen van voorliggend plan. Met toekomstige, ongekende, ruimtelijke ontwikkelingen kan geen rekening worden gehouden. Gekende reeds opgestarte planinitiatieven zijn opgenomen als ontwikkelingsscenario in het plan-MER en op die manier in rekening gebracht. Het RUP 'bedrijvenzones economische subregio Roeselare' werd in de loop van voorliggend planproces opgestart en is op basis van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen toegevoegd in het plan-MER als ontwikkelingsscenario in §18.9 van stap 3.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven aanleiding tot een toevoeging in het plan-MER voor wat betreft de ontwikkelingsscenario's.

Hoofdstuk 3, Deel 22, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Maatschappelijke Kosten Baten-Analyse (MKBA).

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar het feit dat het MKBA onvoldoende in balans werd uitgewerkt.

De Vlaamse Regering geeft aan dat de bezwaarindiener in zijn algemeenheid stelt dat de MKBA onvoldoende in balans werd uitgewerkt. Hiervoor werden geen concrete elementen aangehaald. Er kan echter gesteld worden dat de MKBA gebaseerd is op methodieken die algemeen zijn bij het uitvoeren van een MKBA en dat de waarden die gehanteerd worden voor de inschattingen afkomstig zijn van wetenschappelijk onderzoek en interviews met experten in de thematiek. Op de methodiek van de MKBA wordt onder punt 10.3 van de scopingnota ingegaan; hierin wordt omschreven op welke methodologische guidelines van de OESO en de Europese Commissie de MKBA is gebaseerd en wordt op verschillende aspecten ingegaan. De MKBA is op een gebalanceerde wijze uitgevoerd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de gebruikte methodiek van de MKBA weinig professioneel is en een sterke onderschatting van de maatschappelijke kosten inhoudt. Er werd onvoldoende rekening gehouden met de landschappelijke en maatschappelijke impact waardoor het feit dat hoogspanningslijnen tot een verminderde kwaliteit van de leefomgeving leiden in de MKBA quasi volledig aan de kant wordt geschoven terwijl net daar de grootste impact te vinden is.

De Vlaamse Regering geeft aan dat de impact van de hoogspanningslijn op twee manieren geïntegreerd wordt in de MKBA; ten eerste is er de impact op de lokale bevolking die wordt gemodelleerd door middel van de waardevermindering van de huizen in de nabijheid van

de hoogspanningslijn, en ten tweede is er de impact op het toerisme. De inschattingen van de impact van beiden zijn gebaseerd op methodieken die algemeen zijn bij het uitvoeren van een MKBA, en de waarden die gehanteerd worden voor de inschatting zijn afkomstig van wetenschappelijk onderzoek en interviews met experten in de thematiek.

Tijdens de uitvoering van de MKBA werd een studie uitgevoerd door de KUL rond de waardevermindering van huizen in de buurt van hoogspanningslijnen (zie VII.3.1 in het eindrapport). In deze studie werd door middel van een statistische analyse met effectieve verkoopgegevens van 87 000 woningen, die in Vlaanderen in de buurt van een hoogspanningslijn verkocht werden in de periode 2012-2017, nagegaan of er daadwerkelijk een waardevermindering optreedt ten gevolge van de nabijheid van een hoogspanningslijn. Deze studie concludeert het volgende: uit de effectieve verkoopgegevens in Vlaanderen blijkt (uitgezonderd in een landelijke omgeving met de aanwezigheid van een grote hoogspanningsmast vlak bij het perceel) geen statistisch significant negatieve relatie tussen de aanwezigheid van een hoogspanningslijn/-mast en de afstand tot een woning. Wel lijkt er in landelijke gemeenten een negatief verband te bestaan tot op 125m afstand, maar dit is niet statistisch significant.

Op basis van deze studie kan deze impact in principe weggelaten worden uit de MKBA. Om zeker te zijn dat er geen onderschatting gebeurt, werd deze impact toch geanalyseerd aan de hand van interviews met beëdigde schatters van onroerend vastgoed/immo-makelaars. Met hun input werd een procentuele waardevermindering vastgelegd, per afstandsrange tot de hoogspanningslijn en per type hoogspanningslijn (nieuwe lijn of upgrade bestaande lijn). Met het aantal huizen per afstandsrange en de gemiddelde kostprijs van een huis in West-Vlaanderen wordt een totale waardevermindering van de huizen langs de hoogspanningslijn berekend.

De tweede landschappelijke impact die in de MKBA vervat zit, is de impact op toerisme. Deze impact wordt gekwantificeerd d.m.v. een willingness-to-pay (WTP) studie rond deze thematiek. Zo'n WTP-studie is een zeer voorkomende manier om sociale impacten te kunnen kwantificeren in een MKBA (zie bv. hoofdstuk 4 in het handboek van de OESO 'cost-benefit analysis and the environment, 2018' over contingent value techniques waar de theorie over 'willingness-to-pay' (WTP) and willingness-to-avoid (WTA) wordt uitgelegd). De monetaire waarde uit deze (Italiaanse) studie werd omgevormd naar de Vlaamse context door middel van 'equity weighting' (er wordt rekening gehouden met de welvaart van een land; 1 euro in Italië is meer waard dan 1 euro in België) en er werd rekening gehouden met het jaar waarin de studie werd uitgevoerd (2010) en het jaar waarin de MKBA werd uitgevoerd (2021) door een inflatiefactor toe te voegen. Deze studie werd uitgevoerd in Italië in een natuurgebied waar veel toeristen komen; het hanteren van de monetaire waarde uit deze studie voor een hoogspanningslijn die voornamelijk door minder toeristisch West-Vlaams landbouwgebied loopt, kan als een bovengrenswaarde gezien worden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangehaald dat het gelijkstroomalternatief niet onderzocht werd in de MKBA. Op die manier kan onvoldoende zicht gekregen worden op het totale financiële plaatje. Ook wordt gewezen op het feit dat het gelijkstroomalternatief lagere kosten met zich mee zou brengen voor bovengrondse masten, hoogspanningsstations, convertiestations, opstijgpunten, opkoopregeling en compensaties.

De Vlaamse Regering stelt in antwoord hierop dat een MKBA parallel aan de andere effectonderzoeken (plan-MER en RVR) is opgemaakt. Deze effectenonderzoeken hebben hetzelfde vertrekpunt, namelijk de referentietechnologie zoals deze door de Vlaamse Regering op 18 november 2022 werd bevestigd. Hierin stelde Vlaamse Regering het volgende: "Met de HVDC technologie van vandaag is het niet mogelijk om Ventilus volledig ondergronds (HVDC) te brengen zodat die kan fungeren als een robuuste en betrouwbare backbone in het Belgische transmissie netwerk. Ventilus in AC-technologie (maximaal ook deels ondergronds wat technisch mogelijk is tot 8-à 12 km) is, gezien het vooruitzicht met betrekking tot de beschikbare technologie zoals vooropgesteld in het rapport van professor Westermann, de enige technisch haalbare oplossing op korte en middellange termijn. Hiermee bevestigt prof. Dr. Ing. Westermann de conclusies uit het rapport van de intendant en zijn expertenteam." Op basis van deze conclusies maakte het GRUP Ventilus een doorstart met wisselstroom als referentietechnologie. Op de studies die hieraan voorafgegaan zijn en de technologische aspecten hiervan, wordt op andere plaatsen in voorliggend besluit van de Vlaamse Regering uitvoerig ingegaan.

Daarnaast kan gesteld worden dat in een planningsproces niet alle denkbare alternatieven moeten worden onderzocht. Er wordt daarvoor verwezen naar het alternatievenonderzoek dat gebeurde in kader van de milieubeoordeling. De alternatieven die weerhouden werden en onderzocht werden in de milieubeoordeling werden, zoals hierboven reeds vermeld, tevens onderzocht in de MKBA.

Het DABM maakt een onderscheid tussen beschikbare alternatieven en (te onderzoeken) redelijke alternatieven. Enkel deze laatste moeten het voorwerp uitmaken van het plan-MER. Bij het bepalen van de 'redelijkheid' van een alternatief moet in de eerste plaats rekening worden gehouden met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan (zie bv. RvS 2 juli 2019, nr. 245.039, vzw ARMA e.a.). Het komt aan de initiatiefnemer toe om de doelstelling van het plan of project te bepalen.

Tevens wijst de Vlaamse regering er op dat bij de selectie van redelijke alternatieven het criterium 'kostprijs' niet als criterium is gehanteerd om redelijke alternatieven te selecteren. Wel werden de verschillende mogelijke alternatieven getoetst aan de plandoelstellingen. Een alternatief dat niet voldoet aan deze doelstellingen, is geen redelijk alternatief. Een uitvoeringsalternatief op gelijkstroom werd niet als "redelijk alternatief" weerhouden omdat dit alternatief niet aan de plandoelstellingen kon voldoen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat er gevreesd wordt voor een hoge maatschappelijke kost omwille van gezondheidsgerelateerde aandoeningen.

De Vlaamse regering verwijst naar het Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid, opgenomen als Bijlage IX bij voorliggend GRUP. Er is geen oorzakelijk verband gevonden tussen blootstelling aan magnetische velden en het optreden van ziektes. De afgelopen 50 jaar zijn de effecten van magnetische velden van hoogspanningslijnen wereldwijd onderzocht. Een groot aantal mogelijke gezondheidseffecten is beoordeeld en enkel voor leukemie bij kinderen is er consensus onder wetenschappers dat er een statistisch verband gevonden werd met de magnetische velden (zie II.5.1.2 in het eindrapport). Toch werd, vanwege het voorzorgsprincipe, een sensitiviteitsanalyse uitgevoerd waarbij het louter statistisch verband toch werd meegenomen in de modellering. De resultaten tonen aan dat deze impact insignificant is ten opzichte van de overige maatschappelijke kosten.

Verder zijn er geen gezondheidsproblemen gelinkt aan de nabijheid van een hoogspanningslijn, buiten de psychosomatische effecten; hierbij lijkt de perceptie van de aanwezigheid van gevaarlijke elektromagnetische velden belangrijk te zijn. De meeste onderzoekers nemen aan dat het om een nocebo-effect (negatief verwachtingseffect) gaat. Deze negatieve perceptie van de hoogspanningslijnen en de verwachte, maar niet gestaafde, gevolgen ervan op de gezondheid is een factor die leidt tot waardevermindering van de huizen in de nabijheid van de lijnen. Deze impact (van psychosomatische effecten) zit dus al reeds vervat in de berekende waardevermindering van de huizen in de nabijheid van de hoogspanningslijn (zie II.5.1.1 in het eindrapport).

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat er in de MKBA bij woningen enkel rekening wordt gehouden met de vastgoedwaarde van een huis. Aspecten zoals gevoelswaarde en bijkomende kosten die gebonden zijn aan verhuizen zijn niet meegenomen.

In antwoord hierop stelt de Vlaamse Regering dat de waarde van een huis voor de eigenaar inderdaad hoger kan liggen dan zijn vastgoedwaarde omdat er ook een emotionele/affectieve waarde is (het "thuis" gevoel). Deze emotionele waarde werd niet meegerekend in de analyse. Er is hiervoor geen methodiek voorgesteld in de literatuur of in de praktijk. Impliciet wordt er hier aangenomen dat het in rekening brengen van het thuis-gevoel en van de bijkomende kosten geen significante invloed zou hebben op de analyse, gezien het verlies van de vastgoedwaarde verwaarloosbaar is in het totale plaatje.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de installatie van de lijn in de MKBA als een maatschappelijke kost wordt beschouwd terwijl de winsten privaat zijn. Er wordt hierbij geen rekening gehouden met de opportuniteitskost van het te besteden geld.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord hierop aan dat de economische opportuniteitskosten gerelateerd aan het uitvoeren van Ventilus wel zijn meegenomen. In een MKBA zijn dit de volgende productiefactoren: 1) werk (tijd van de mensen), 2) grondstoffen en 3) kapitaal (zie hoofdstuk II.3 in het eindrapport voor de theorie rond de economische impact in een MKBA). De kosten ter constructie, onderhoud en afbraak van de hoogspanningslijnen vertegenwoordigen hier dus de opportuniteitskosten (dit is het geld dat wordt uitgegeven aan de hoogspanningslijn, en dus niet aan een ander project kan worden uitgegeven). De kosten per levensfase van de hoogspanningslijn zijn terug te vinden in hoofdstuk III.2 in het eindrapport.

Een van de doelstellingen van Ventilus is de verbinding van het offshore windmolenpark in de Noordzee met het West-Vlaamse binnenland. Dit project is een stap vooruit voor de Vlaamse groene transitie richting klimaatneutraliteit. Ook de andere doelstellingen dienen het algemeen belang. Er kan verwacht worden dat het project het vertrouwen van investeerders in Vlaanderen vergroot of ten minste niet negatief beïnvloedt, en dus geen negatief gevolg heeft op de netto rentevoet voor de financiering in het Vlaams gewest.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de depreciatie van het vastgoed in West-Vlaanderen in rekening moet worden gebracht in de MKBA zodat er een betere verdeling van lasten en winsten is. Er wordt in sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen aangehaald dat hierdoor de conclusies in de MKBA verkeerd zijn.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord hierop aan dat het doel van de MKBA het vergelijken is van de verschillende tracés die onderzocht worden en nagaan welk tracé de laagste maatschappelijke kost heeft, zonder rekening te houden met de baten van het Ventilus project aangezien deze dezelfde zijn in elk tracé (zie 'niet technische samenvatting' in het eindrapport). Er wordt geen vergelijking gemaakt met het nulscenario (geen hoogspanningslijn) aangezien dit niet de doelstelling is van de studie. Er wordt vanuit gegaan dat de hoogspanningslijn sowieso wordt aangelegd, de MKBA is een hulpmiddel bij de politieke keuze van het tracé dat uiteindelijk wordt gekozen.

De baten die optreden door het Ventilus project zijn trouwens niet privaat; de verbinding van de offshore windcapaciteit met het binnenland is een belangrijke stap naar klimaatneutraliteit voor België. Het vermijden van fossiele brandstoffen is een baat die door iedereen ter wereld wordt gedeeld, aangezien klimaatverandering een globaal probleem is. Een andere baat van het Ventilus project is de versteviging van het West-Vlaamse elektriciteitsnet dat absoluut nodig is voor de uitbreiding van de West-Vlaamse industrie (denk aan glastuinbouw, deze nijverheid heeft een hoge elektriciteitsvraag) en voor de verdere elektrificatie van de energievraag van burgers (elektrische wagens, warmtepomp). Op middellange termijn is de toegang tot hernieuwbare energie (via Ventilus) immers de enige toegang tot energie.

Tijdens de uitvoering van de MKBA werd een studie uitgevoerd door de KUL rond de waardevermindering van huizen in de buurt van hoogspanningslijnen (zie VII.3.1 in het eindrapport). In deze studie werd door middel van een statistische analyse met effectieve verkoopgegevens van 87 000 woningen, die in Vlaanderen in de buurt van een hoogspanningslijn verkocht werden in de periode 2012-2017, nagegaan of er daadwerkelijk een waardevermindering optreedt ten gevolge van de nabijheid van een hoogspanningslijn. Er wordt bijkomend op gewezen dat op basis van deze studie de impact op de waarde van huizen weggelaten zou kunnen worden uit de MBKA, maar dat niettemin de totale waardevermindering van de huizen langs de hoogspanningslijn berekend werd

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de methodiek van de MKBA, meer bepaald het vergelijken van DALY's met de investeringskosten, in vraag gesteld. Er wordt in sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen gesteld dat door deze werkwijze een mensenleven relatief gesproken minder belangrijk is naarmate het project duurder wordt. Hierdoor werd het belang van een mensenleven in de MKBA niet verder diepgaand onderzocht. DALY's moeten volgens de bezwaarindieners afgewogen worden tegen het maatschappelijk belang en het nut van het project.

De Vlaamse Regering stelt in antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen dat een MKBA rekening houdt met de economische, sociale en milieu-impact van een project. Op deze manier wordt er net voor gezorgd dat mogelijks negatieve impact op sociaal of milieuvlak mee in rekening worden gebracht, in plaats van enkel op economische impact te letten. Om deze impact met elkaar te kunnen vergelijken moeten ze uitgedrukt worden

met dezelfde eenheid: menselijk welzijn. Via monetarisatie wordt de impact op de drie pijlers van het welzijn (economie, sociaal, milieu) uitgedrukt in "€"; deze eenheid vertegenwoordigt het welzijn van de gemiddelde burger (zie niet technische samenvatting in het eindrapport).

Het rapport analyseert de baten van het project niet (de beslissing om een lijn te bouwen was eerder al genomen). Het rapport analyseert de voor- en nadelen van verschillende tracés om de keuze van een tracé te vergemakkelijken. Daarom worden de DALY's niet met het nut van het project vergeleken maar met de andere impact van de tracés.

Er is intrinsiek geen ethisch probleem om DALY's met investeringen te vergelijken. Veel verschillende investeringen kunnen DALY's voorkomen: betere uitrusting in hospitalen, preventie door betere verkeersinrichtingen, het plaatsen van defibrillatoren, meer zuivering van rioolwater… Er is een beperkt hoeveelheid geld beschikbaar en de meest efficiënte investeringen zouden de voorkeur moeten krijgen.

Er is geen causaal verband aangetoond tussen kinderleukemie en de elektromagnetische velden van de hoogspanningslijn. Toch werd, vanwege het voorzorgsprincipe, een sensitiviteitsanalyse uitgevoerd waarbij het louter statistisch verband toch werd meegenomen in de modellering. De resultaten tonen aan dat deze impact insignificant is ten opzichte van de overige maatschappelijke kosten.

Indien men ervan uitgaat dat er een causaal verband bestaat (wat niet aangetoond werd) zou het ondergronds brengen van de hoogspanningslijn leiden tot een lagere impact op de gezondheid. Maar een ondergrondse lijn is significant duurder en heeft een significant hogere milieu-impact. Deze bijkomende kost zou op een andere veel meer efficiënte manier gespendeerd kunnen worden die de gezondheid van de Vlaamse burgers ten goede komt (zie voorbeelden boven).

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de vraag gesteld waarom er toch gekozen werd om bepaalde delen van het tracé ondergronds te voorzien terwijl uit de MKBA blijkt dat de bijkomende kost om ondergronds te gaan veel hoger is dan het voordeel. Er wordt gevraagd of er andere elementen zijn meegenomen in de berekening die geleid hebben tot deze beslissing. Volgens de adviezen, bezwaren en opmerkingen spelen de te grote voordelen met betrekking tot het vrijwaren van het landschap van bovengrondse luchtlijnen en de verkeerd ingeschatte nadelen van de magnetische zone bij de beslissing een rol. Bijkomend wordt ook gewezen op de minder strakke bundeling met de E403 en het zigzagpatroon dat hierdoor ontstaat. Er wordt ook door de bezwaarindieners gesteld dat de kostprijs wel degelijk een rol speelt in de MER-analyse want men het opstijgpunt S16a1 verschoven heeft naar het zuiden waarbij de aangehaalde argumenten financieel zijn.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geeft de Vlaamse Regering aan dat de MKBA één van de onderzoeken is geweest die geleid hebben tot de beslissing voor het tracé met inbegrip van de ondergrondse delen. Een maatschappelijke kosten-batenanalyse is samen met het plan-MER en het RVR een ondersteunend afwegingsinstrument en wordt net zoals het MER opgesteld vooraleer een (overheids-)besluit wordt genomen. Bij een MKBA worden zowel de kosten als de baten van de verschillende alternatieven berekend vanuit het standpunt van de maatschappij en worden de alternatieven tegenover elkaar afgewogen. Hiertoe worden de kosten en de baten zo volledig mogelijk beschreven, gekwantificeerd en vervolgens gemonetariseerd. Naast de

inzichten uit de MKBA werd ook rekening gehouden met de resultaten uit de milieubeoordeling en het ruimtelijk veiligheidsrapport. In de milieubeoordeling zijn ook aspecten van bundeling, plaats van de opstijgpunten, landschappelijke impact en de elektromagnetische straling aan bod gekomen. Noch in het plan-MER, noch in het RVR werd rekening gehouden met aspecten van kostprijs. Het totaalpakket aan inzichten heeft geleid tot de keuze van de Vlaamse Regering tot een tracé dat loopt van een aanlandingslocatie in Zeebrugge, via De Spie en het werktracé "E403-M-Z4-OnderZuid" tot Avelgem. Het is voor de Vlaamse Regering onduidelijk waaruit zou volgen dat de keuze voor opstijgpunt S16a1 een keuze zou zijn vanuit financiële overwegingen. Deze keuze is gemaakt op basis van de verschillende onderzoeken en de technologische mogelijkheden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Hoofdstuk 3, Deel 23, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Veiligheid

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het GRUP het recht op welzijn op het werk schaadt. Er werd geen enkele ernstige risicobeoordeling uitgevoerd voor het waarborgen van een veilige werkomgeving voor werknemers die in de nabijheid van de geplande zware hoogspanningslijn zullen werken.

De Vlaamse regering merkt op dat van een miskenning en schending van een recht op welzijn op het werk van werknemers geen sprake kan zijn, nog afgezien van de vraag of dergelijk recht wel voorligt. De reglementering van het welzijn op het werk is toepasselijk op de werkgevers en de werknemers. Als plannende overheid is de Vlaamse regering er bijgevolg niet aan onderworpen. In het kader van de opmaak van een RUP dient dan ook niet voldaan te worden aan de verplichtingen uit deze reglementering, waaronder de uitvoering van een risicoanalyse.

De Vlaamse regering stelt trouwens vast dat Titel 7 van Boek V van de Codex over het welzijn op het werk geen betrekking heeft op elektromagnetische velden afkomstig van externe bronnen, zoals hoogspanningsleidingen en ook geen betrekking heeft op de veronderstelde effecten op lange termijn. Voor wat de acute blootstelling betreft kan teruggevallen worden op de norm vastgesteld bij besluit van 7 juli 2023 van de Vlaamse regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne en het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft de magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. Van chronische blootstelling kan op de arbeidsplaats geen sprake zijn.

De Vlaamse regering wijst er verder op dat het voorzorgsbeginsel in acht werd genomen en dat de toepassing ervan er toe geleid heeft als beleid aan te nemen om het overspannen van woningen, scholen en kinderdagverblijven bij nieuwe hoogspanningslijnen tot een minimum te beperken. De keuze om arbeidsplaatsen niet op te nemen volgt uit de aanname dat kinderen hier niet langdurig aanwezig zijn en het gegeven dat geen wetenschappelijk onderbouwd onderzoek gezondheidseffecten bij volwassenen aantoont. Dit alles moet toelaten om bezorgdheden voor de gezondheid, angstschade of impact op het psychosociaal welzijn weg te nemen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de aanwezige hogedruk gasleiding en wordt gevraagd naar de risico's van het kruisen hiervan met de hoogspanningskabels. Ook wordt gewezen op het feit dat een onveilige situatie zou kunnen ontstaan doordat het traject in de buurt komt van gascentrales in Torhout.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering in eerste instantie naar de algemene richtlijnen die Fluxys zelf uitvaardigt over manipulaties of installaties van infrastructuur naast hun leidingen: “Algemene voorschriften en veiligheidsmaatregelen na te leven bij werken uitgevoerd in de nabijheid van de infrastructuur van Fluxys Belgium NV”. Bijkomend wordt er ook verwezen naar de "Algemene Fetrapi voorwaarden voor het voorbereiden en verrichten van werken nabij pijpleidingen". Bovenstaande veiligheidsvoorschriften zijn in acht genomen bij het uittekenen van het tracé op planniveau en zullen steeds in acht genomen worden voor de bundeling van het ondergronds kabeltraject met de Fluxys leiding bij het uittekenen van het tracé op niveau van de omgevingsvergunning, zowel voor de plaatsing parallel met de hogedrukleiding als voor de kruising van de hogedrukleiding.

Alsook wordt er rekening gehouden met de exploitatiefase. Er wordt namelijk een parallellisme studie uitgevoerd door een erkend studiebureau in samenwerking met de betrokken leidingbeheerders om de impact van de hoogspanningsverbinding te definiëren op de leidingen van derden. Eventuele maatregelen dienen op projectniveau geregeld te worden. Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de veiligheidsrisico's van bestaande lijnen. Men wijst er meer bepaald op dat er zich in de winter soms ijsblokken of ijskegels kunnen vastzetten op kabels, die dan neerkomen in de tuinen bij de woningen of raampartijen, daken, goten of zonnepanelen kunnen beschadigen. Men vreest dat door de extra kabels door de verzwaring, er een groter risico op schade is dichter bij de woning. Deze situatie zal zich ook voordoen bij de nieuwe lijnen. Ook zou de ijsvorming impact kunnen hebben op de structurele integriteit van de lijn.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen merkt de Vlaamse regering op dat in het plan-MER een hoofdstuk veiligheid is opgenomen, waarin het effect van het totale planvoornemen werd beoordeeld. Wat ijsval betreft, wordt in bijlage 7.1 bij de Scopingnota (in paragraaf 6.5),evoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, aangegeven dat dergelijke schade enkel kan voorkomen bij de uiterst zeldzame situatie dat ijs zich ophoopt op de hoogspanningslijnen. Dit kan enkel gebeuren bij sneeuw of ijzel als de temperatuur van net boven naar net onder het vriespunt gaat. Deze situatie is zeldzaam in het Belgische klimaat en zeker als er stroom door de kabels vloeit, waarbij warmte wordt afgestaan aan de omgeving. Voor het specifieke geval van een versterking van bestaande lijnen, met name de lijn tussen Avelgem en Izegem, worden geen extra geleiders ten opzichte van het huidige aantal geleiders geplaatst, aangezien het een vervanging van de geleiders door geleiders met een equivalente sectie en hogere transportcapaciteit betreft, waardoor er geen herklassering van het blootstellingsriciso nodig is. Qua impact op de structurele integriteit van de lijn verwijst de Vlaamse regering naar de Antwoordnota inspraakreacties in bijlage 3 bij de Scopingnota, waarin de toepassing van de Europese norm NBN EN 50341-1 voor mastontwerp bevestigd wordt. Deze norm bevat onder andere de toe te passen rekenregels voor de belastingsgevallen met wind en ijs waaraan de hoogspanningsinfrastructuur moet voldoen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gepleit voor een volledig ondergrondse aanleg van het Ventilus-project, omwille van de beperking van het risico op aanslagen of andere veiligheidsissues. Men verwijst naar een Europese oproep om kritische infrastructuur beter te beveiligen, waarbij de windmolenparken op de Noordzee expliciet vermeld werden. Men vreest dat een lange bovengrondse hoogspanningslijn eenvoudiger te saboteren is dan de offshore energie-eilanden. Anderen vrezen dat de situering bij opslagtanks voor brandstoffen, windturbines en de E403 een aantrekkelijke locatie is voor aanslagen. Er is terzake geen onderzoek gebeurd in voorliggend GRUP, noch worden maatregelen voorgesteld.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen wil de Vlaamse Regering aangeven dat de veiligheid van kritische infrastructuur steeds een aandachtspunt is en daar de nodige beleidacties voor zijn genomen, in lijn met de Europese regelgeving waarnaar verwezen wordt in deze adviezen, bezwaren en opmerkingen. Hierbij wil de Vlaamse Regering opmerken dat, naast het feit dat het onmogelijk is om het volledige elektriciteitsnetwerk ondergronds aan te leggen, zowel bovengrondse als ondergrondse verbindingen onderhevig zijn aan een risico op aanslagen of veiligheidsissues. In dat opzicht kunnen beiden voor- en nadelen hebben waardoor ze wat veiligheid betreft niet onderscheidend zijn.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op verschillende soorten incidenten die gekoppeld kunnen zijn aan een hoogspanningsverbinding en de bijhorende infrastructuur. Het gaat dan om: - het brandgevaar dat gekoppeld is aan de hoogspanningsverbinding (vonken, breuk masten, spontane kabelbreuk of ander incident), zeker in combinatie met de periodes van lange droogte of zwaardere stormen die frequenter voorkomen door de klimaatsverandering; - op brandgevaar ter hoogte van de opstijgpunten en hoogspanningsstations, met de kans op vrijkomen van gevaarlijke stoffen. Indien deze omringd zijn door droge weilanden, is er overslaggevaar naar naburige woonwijken. Daarnaast wordt gewezen op risico op vallend puin afkomstig van de hoge constructies, elektrocutie,- risico's voor elektrische wagens. Men vraagt hoe dit wordt voorkomen of wie verantwoordelijkheid opneemt bij dergelijke ongevallen en of dit een impact heeft op de verzekeringspremie. Men vraagt of een ondergrondse aanleg niet veiliger is en een meer betrouwbare stroomvoorziening geeft.

In antwoord op deze opmerking verwijst de Vlaamse Regering in de eerste plaats naar het Ruimtelijk VeiligheidsRapport (RVR) dat specifiek het risico van geleiderbreuk in zogenaamde Seveso-inrichtingen bestudeert. Bij de aandachtsgebieden [BVR RVR, 2007] worden hoogspanningslijnen genoemd als externe gevarenbron. Dit houdt verband met mogelijke domino-effecten van een bovengrondse hoogspanningslijn op (installaties van) een Seveso-inrichting en waardoor in het algemeen het risico op zwaar ongeval kan worden vergroot en de gevolgen van een ongeval ernstiger kunnen worden. Na analyse van het werktracé concludeert het rapport dat er vanuit het aspect van externe mensrisico’s zoals te beoordelen in een ruimtelijk veiligheidsrapport, geen bezwaar is tegen het voormelde tracé.

De Vlaamse regering geeft ook aan dat hoogspanningslijnen ook uitgerust zijn met veiligheidsinrichtingen conform de voorschriften van het AREI, zoals overslagringen en vonkenbruggen, opdat bij kortsluitingen of overspanningen een eventuele overslag op een gecontroleerde manier afgeleid wordt naar de aarding van de hoogspanningsinfrastructuur. In bijlage 3 (antwoordnota) van de scopingnota wordt op verschillende aspecten die aangehaald worden in de bezwaren ingegaan:

- het geval van spontane geleiderbreuk op 380kV geleiders door extreme weersomstandigheden is nog nooit geobserveerd sinds het ontstaan van het 380kV-netwerk. In het geval van een geleiderbreuk worden de geleiders bovendien automatisch in 100 milliseconde zonder spanning gebracht waardoor het gevaar (elektrocutie, risico's voor elektrische wagens,...) tot een minimum wordt herleid ;

- de procedure voor het geval van het blussen van een brand met inbegrip van elektrische infrastructuur wordt hierin besproken, waarbij toegelicht wordt dat de brandweer getraind is om rekening te houden met elektrische installaties en bijgevolg in het geval er een brand is vlakbij een hoogspanningsverbinding, contact opneemt met het regionale controlecentrum van Elia, die voor de snelle vrijschakeling van de installaties zorgt waardoor de brandweer op een veilige manier kan blussen;

- Het risico op vrijkomen van gevaarlijke stoffen wordt tot een minimum beperkt door de toepassing van beveiligingssystemen, de materiaalkeuze bij het ontwerp en protocols afgesproken met de brandweer;

- de toepassing van betrouwbaarheidsniveau 3 van de Europese norm NBN EN 50341-1 wordt bevestigd, opdat masten berekend worden om te weerstaan aan een wind met een statistische terugkeerperiode van 500 jaar.

In bijlage 2 (Bijlage 2 Methodologie per MER-discipline) van deze zelfde scopingnota wordt in paragraaf 4.11 met betrekking tot klimaat het volgende gesteld: "De nieuwe masten kunnen gerealiseerd worden, rekening houdende met de hoogste betrouwbaarheidsklasse (niveau 3) inzake windsnelheden, wat betekent dat ze bestand zijn tegen windsnelheden van 216 km/uur op 50 m hoogte. Ter vergelijking wordt meegegeven dat de betrouwbaarheidsklasse niveau 2 overeenkomt met windsnelheden van 200 km/uur op 50 m hoogte, wat op de grens gelegen is tussen Beaufort 10 en 11. Nuttig om te weten is dat Beaufort 12 nog nooit heeft plaats gevonden in België. Er kan dus gesteld worden dat er bij het ontwerp van de masten kan rekening gehouden worden met potentieel toenemende windsnelheden." Hierdoor wordt de kans op 'vallend puin afkomstig van hoge contructies' minimaal. Wat betreft het aspect brandgevaar ter hoogte van opstijgpunten en hoogspanningsstations moet eveneens verwezen worden naar de elementen die hierboven beschreven werden in verband met kans op mastbreuk en kabelbreuk. Dezelfde voorwaarden en veiligheidsmechanismen treden hier eveneens in werking. Wat betreft de vraag van de bezwaarindieners met betrekking tot de verantwoordelijkheid en verzekeringspremies antwoordt de Vlaamse Regering dat ze niet bevoegd is om hierover uitspraken te doen. Een verzekeringspremie hangt immers van verschillende factoren is en wordt meestal op maat bepaald. Er wordt ook gewezen op de algemene wettelijke bepalingen met betrekking tot aansprakelijkheid die altijd gelden. Dit GRUP verandert daar niets aan.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat er wel een RVR werd opgemaakt maar dat er in het GRUP geen rekening werd gehouden met de veiligheidrisico's ten opzichte van bestaande en vergunde maar nog niet gerealiseerde windturbines. Het gaat dan onder meer over windturbines aan het kanaal, op het industriegebied De Pilders en het risico op een incident met de strategische olieopslag aan het kanaal bij een kabel of een mastbreuk of een mastbreuk van de hoogspanningslijn die een mastbreuk van een windturbines veroorzaakt die in de olieopslag terecht komt.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar de scopingnota 3 (zie Bijlage VIII bij het GRUP), met name naar §5.3.7 waar de veiligheidsafstanden ten aanzien van windturbines worden besproken. Bij het uitwerken van lijntracés werd hier rekening mee gehouden. Ook bij de effectbespreking in het plan-MER (zie bijlage V bij het GRUP) werd rekening gehouden met zowel de huidige als de reeds vergunde (maar nog niet gerealiseerde) windturbines, zie ook §9.3.5 van de scopingnota en oa. §6.3.6.2, §7.2.5 en §7.3.1.2 van stap 1 van het MER. In §11 van stap 1 van het MER worden de mogelijke veiligheidsrisico's besproken. Omdat de rotordiameter van de windturbines niet altijd gekend was of het niet altijd duidelijk was welke windturbines als vergund en mogelijks nog op korte termijn te realiseren, dienden beschouwd te worden, werden in §2 van stap 2d nog een aantal aanpassingen doorgevoerd. De Vlaamse Regering is van mening dat er tijdens het onderzoek voldoende rekening is gehouden met de veiligheidsafstanden tot bestaande en vergunde maar nog niet gerealiseerde windturbines.

In de adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ook verwezen naar een mogelijk incident met de strategische olieopslag aan het kanaal Roeselare-Leie. De Vlaamse Regering wijst op het feit dat deze zich op meer dan 600m van het nieuwe bovengrondse tracé bevindt. Indien er een incident zou zijn met de bovengrondse verbinding, zal een omgevallen mast nooit terechtkomen ter hoogte van deze olieopslag. Gezien de masten op minstens 1,5x de rotordiameter van de windturbine dienen geplaatst te worden, zal een omgevallen mast ook nooit op een naastgelegen windturbine terechtkomen. De situatie waarin een mastbreuk van de hoogspanningslijn een mastbreuk van de windturbine zou veroorzaken die op haar beurt op de olieopslag zou terechtkomen, zal zich dus niet voordoen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de veiligheidsrisico's in de zones waar opstijgpunten en hoogspanningslijnen in de buurt van gasleidingen of Fluxysstations gelegen zijn of deze kruisen. Het combineren van hoogspanningslijnen en gasleidingen kan leiden tot elektromagnetische interferentie, corrosie, explosiegevaar of lekkage. Bovendien kan het bemoeilijken of verhinderen van het onderhoud, de inspectie of de reparatie van de infrastructuur. Men vraagt een risicoanalyse terzake.

In antwoord hierop wil de Vlaamse Regering vooreerst aangeven dat de aangehaalde elementen niet specifiek voor het Ventilus van toepassing kunnen zijn. Deze elementen zijn voor elk bestaand en toekomstig project aandachtspunten bij uitvoering en exploitatie. Specifiek voor het GRUP verwijst de Vlaamse Regering naar de afstandsregels die onder §4.4.2 ruimtelijke principes van toelichtingsnota (Bijlage III) zijn opgenomen: "*Naast de afstanden die gehouden dienen te worden ten opzichte van de lijninfrastructuur op Vlaams niveau waarmee gebundeld kan worden, dient ook rekening gehouden te worden met afstandsregels die van toepassing zijn op andere infrastructuren... Ten opzichte van*

installaties voor opslag/transport van gassen en brandstoffen worden bijkomende veiligheidseisen gesteld; de beheersing van het risico dient geval per geval beoordeeld te worden op basis van een risicoanalyse...".

Er wordt ook verwezen naar de algemene richtlijnen die Fluxys zelf uitvaardigt over manipulaties of installaties van infrastructuur naast hun leidingen: "*Algemene voorschriften en veiligheidsmaatregelen na te leven bij werken uitgevoerd in de nabijheid van de infrastructuur van Fluxys Belgium NV*". Bijkomend wordt er ook verwezen naar de "*Algemene Fetrapi voorwaarden voor het voorbereiden en verrichten van werken nabij pijpleidingen*". Bovenstaande veiligheidsvoorschriften zijn in acht genomen bij het uittekenen van het tracé op planniveau en zullen steeds in acht worden genomen voor de bundeling van het ondergronds kabeltraject met de Fluxys leiding bij het uittekenen van het tracé op niveau van de omgevingsvergunning, zowel voor de plaatsing parallel met de hogedrukleiding als voor de kruising van de hogedrukleiding. Alsook wordt er rekening gehouden met de exploitatiefase. Er wordt namelijk een parallellisme studie uitgevoerd door een erkend studiebureau in samenwerking met de betrokken leidingbeheerders om de impact van de hoogspanningsverbinding te definiëren op de leidingen van derden. Eventuele maatregelen dienen op projectniveau geregeld te worden. Hieruit blijkt dat in het kader van dit GRUP alle elementen zijn meegenomen en bijgevolg geven evenmin; deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de leeftijd van de bestaande masten die verzwaard zullen worden, met de nodige risico's vandien. Men wijst erop dat een gedegen onderzoek ontbreekt naar de stabiliteit, eventuele slijtage, metaalmoeheid en de impact hiervan op de veiligheid van het project. Men vraagt of ook de funderingen worden verstevigd. Men wijst ook op de risico's bij het vervangen van de bestaande kabels.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar het Ruimtelijk VeiligheidsRapport (RVR) dat specifiek het risico van mastbreuk in zogenaamde Seveso-inrichtingen bestudeert. Bij de aandachtsgebieden [BVR RVR, 2007] worden hoogspanningslijnen genoemd als externe gevarenbron. Dit houdt verband met mogelijke domino-effecten van een bovengrondse hoogspanningslijn op (installaties van) een Seveso-inrichting en waardoor in het algemeen het risico op zwaar ongeval kan worden vergroot en de gevolgen van een ongeval ernstiger kunnen worden. Na analyse van het werktracé concludeert het rapport dat er vanuit het aspect van externe mensrisico's zoals te beoordelen in een ruimtelijk veiligheidsrapport, geen bezwaar is tegen het voormelde werktracé.

Daarnaast verwijst de Vlaamse Regering naar §5.1 van de scopingnota en de ruimtelijke principes uit de toelichtingsnota (Bijlage III), waarin wordt aangegeven dat het RSV voorrang geeft aan het gebruiken van bestaande draagstructuren of tracés, waarbij er nagegaan moet worden of de bestaande lijnen en bijgevolg de bestaande draagstructuren versterkt kunnen worden om het planvoornemen uit te voeren. De paragraaf beschrijft specifiek welke aanpassingen vereist zijn aan de bestaande draagstucturen van het werktracé om aan het planvoornemen te kunnen voldoen.

Op de delen waar de bestaande masten behouden blijven, zullen de funderingen verstevigd moeten worden door middel van de lokale plaatsing van extra (micro-)boorpalen rondom de bestaande funderingen. Het is niet uitgesloten dat er ook verstevigingen aan de masten zelf moeten aangebracht worden in de vorm van te vervangen of bijkomende vakwerkstaven om de stabiliteit van de masten te garanderen en eventuele slijtage te mitigeren. Deze aanpassingen in het vakwerk leiden niet tot een wijziging in het visueel

beeld van de bestaande mastenrij, conform §6.5.2.6 in de scopingnota versie 3. De specifieke vervangingsnoden dienen echter voor elke mast afzonderlijk nog verder bestudeerd te worden op projectniveau.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat de verzwaring van de bestaande 150 kV-verbinding met 380 kV zou kunnen leiden tot vonken, die brandgevaar geven in de onder de leiding gesitueerde bosjes.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen wijst de Vlaamse regering naar hoofdstuk 5, paragraaf 5,3, van bijlage Va – plan-MER, stap 1, waarin beschreven wordt dat om veiligheidsrisico's te vermijden er geen te hoge bomen mogen groeien in de nabijheid van hoogspanningslijnen. Afhankelijk van het omliggende landgebruik zal de overspannen opgaande vegetatie vervangen worden door laagblijvende bomen, struiken, grasland,…. indien ze de hoogtebeperking zou overschrijden. Het is ook mogelijk dat de vegetatie behouden wordt, maar dat die op geregelde tijdstippen geknot of gesnoeid wordt tot onder de opgelegde hoogte. Dit wordt ook zo meegenomen in het plan-MER. Hoogspanningslijnen zijn ook uitgerust met veiligheidsinrichtingen conform de voorschriften van het AREI, zoals overslagringen en vonkenbruggen, opdat bij kortsluitingen of overspanningen een eventuele overslag op een gecontroleerde manier afgeleid wordt naar de aarding van de hoogspanningsinfrastructuur.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de gevolgen van explosies of ongelukken in de buurt van de hoogspanningslijn. Men vraagt naar de gevolgen bij brand in gebouwen onder de lijn en de beperkingen inzake bluswerken door de aanwezigheid van de hoogspanningslijn.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar het Ruimtelijk VeiligheidsRapport (RVR) dat de mogelijke impact van een hoogspanningslijn op zogenaamde Seveso-inrichtingen bestudeert. Bij de aandachtsgebieden [BVR RVR, 2007] worden hoogspanningslijnen genoemd als externe gevarenbron. Dit houdt verband met mogelijke domino-effecten van een bovengrondse hoogspanningslijn op (installaties van) een Seveso-inrichting en waardoor in het algemeen het risico op zwaar ongeval kan worden vergroot en de gevolgen van een ongeval ernstiger kunnen worden. Na analyse van het werktracé concludeert het rapport dat er vanuit het aspect van externe mensrisico's zoals te beoordelen in een ruimtelijk veiligheidsrapport, geen bezwaar is tegen het voormelde tracé. Voor de kans op andere ongevallen (bv kabelbreuk ed) wordt verwezen naar paragrafen hoger in voorliggend besluit waarin op specifieke incidenten wordt ingegaan.

Specifiek voor het brandgevaar wordt in bijlage 3 (antwoordnota) van de scopingnota de procedure voor het geval van het blussen van een brand met inbegrip van elektrische infrastructuur besproken, waarbij toegelicht wordt dat de brandweer getraind is om rekening te houden met elektrische installaties en bijgevolg in het geval er een brand is vlakbij een hoogspanningsverbinding, contact opneemt met het regionale controlecentrum van Elia, die voor de snelle vrijschakeling van de installaties zorgt. Op die manier kan de brandweer zonder bijkomende beperkingen de brand blussen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op het risico van overslagspanning. Onder meer een metaalrecyclagebedrijf vraagt welke handelingen gevaarlijk zijn op vlak van vonkoverslag en of stapels metaalafval bepaalde magnetische velden vasthouden. Men wijst ook op het gevaar om met een kraan te werken onder de hoogspanningslijn.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering naar hoofdstuk 11 van stap 1 van het plan-MER (zie bijlage V bij het GRUP), waarbij verwezen wordt naar de toepassing van de veiligheidsafstanden die het AREI oplegt. Het AREI bepaalt de minimum afstanden tussen de onder spanning staande onderdelen van een hoogspanningsinfrastructuur en obstakels onder de lijn om het risico op overslag uit te sluiten. Dit is sectorwetgeving die niet het in het GRUP moet worden vastgelegd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de uitstoot van ammoniak onder de hoogspanningslijn voor extra gevaar zorgt.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar de Toelichtingsnota, bijlage III van het GRUP, waarin de bouwblokken van een hoogspanningslijn beschreven worden. De stroom in een luchtlijn wordt getransporteerd door geleiders die in voorliggend ontwerp ofwel van het type AMS ofwel van het type HTLS zijn. Het hoofdbestanddeel van beide types is het metaal aluminium. Gasvormig ammoniak creëert geen bijkomende corrosie op aluminium.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd wat de impact van een zonnestorm op de hoogspanningslijn is.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar de Toelichtingsnota, bijlage III van het GRUP, waarin de bouwblokken van een hoogspanningslijn beschreven worden. De stroom in een luchtlijn wordt getransporteerd door geleiders die in voorliggend ontwerp ofwel van het type AMS ofwel van het type HTLS zijn. Het hoofdbestanddeel van beide types is het metaal aluminium. Een zonnestorm manifesteert zich als een piek van elektromagnetische straling in verschillende klassen van frequenties. Aangezien aluminium een amagnetisch metaal is, zou er in voorkomend geval geen interactie geobserveerd kunnen worden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd naar de impact en gevolgen van botsingen met vliegende toestellen als luchtballonen, ULM's, helikopters,

drones en dergelijke. Er wordt gewezen op de beperkingen die de lijn legt op de ballonvaart en het vliegen met drones.

In antwoord hierop verwijst de Vlaamse Regering enerzijds naar de omzendbrief GDF-03 van de FOD Mobiliteit en vervoer, die de richtlijnen vastlegt voor de bebakening van hoogspanningslijnen voor algemene luchtvaart, en anderzijds naar de omzendbrief GDF-01 en de omzendbrief GDF-07 van de FOD Mobiliteit en vervoer, die respectievelijk de richtlijnen voor modelluchtvaart en voor ballonvaart vastlegt. De omzendbrieven leggen de veiligheidsafstanden vast die beide soorten van luchtvaarttuigen ten opzichte van alle hindernissen moeten behouden, inclusief hoogspanningsinfrastructuren. Deze veiligheidsafstanden zijn sluitend en garanderen de veiligheid van enerzijds het vliegend tuig en anderzijds de hindernissen.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de bovengrondse hoogspanningslijn de kans op bliksmeninslagen vergroot.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen wijst de Vlaamse Regering erop dat alle hoogspanningsinfrastructuur moet voldoen aan de voorschriften van het AREI. Het AREI bevat onder andere ook voorschriften voor de installatie van beschermingsgeleiders en aardingen op hoogspanningslijnen, dewelke de bescherming van de lijn en omgeving verzekeren tegen rechtstreekse blikseminslag.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Hoofdstuk 3, Deel 24, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Compensatie

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat geen rekening is gehouden met de vraag van de Vlaamse Regering naar uitbreiding van de compensaties en flankerende maatregelen voor woningen en bedrijven.

De Vlaamse regering bevestigt dat het gevraagde flankerend beleid, onder meer bestaande uit het uitwerken van een flankerend vergoedingenbeleid voor bedrijven, inclusief landbouwbedrijven, in een overeenkomst tussen Elia en de Vlaamse regering is aangenomen. Het gevraagde flankerend beleid gaat verder dan het voordien door Elia ontwikkeld beleid, waarnaar verwezen werd in de toelichtingsnota van het ontwerp-GRUP en daarin aangemerkt werd als het 'Huidig beleid'. In de toelichtingsnota van het ontwerp-GRUP werd terecht gesteld dat deze nieuwe compensatieregeling nog niet van kracht was op datum van de voorlopige vaststelling.

Door de aanname van dit uitgebreid flankerend beleid wordt tegemoet gekomen aan de door de Vlaamse regering in haar beslissing van 18 november 2022 tot doorstart van het GRUP Ventilus gestelde randvoorwaarde voor de definitieve vaststelling van het GRUP en voor de realisatie van het Ventilus-project. Gezien het uitwerken van dergelijk compensatiebeleid behoort tot de bevoegdheid van de federale overheid heeft de Vlaamse regering een verzoek tot uitbreiding van het bestaande compensatiebeleid op het Overlegcomité geagendeerd. Ten tijde van het besluit houdende voorlopige vaststelling van het GRUP waren de besprekingen tussen Elia en de CREG over het uitgebreide

compensatiebeleid nog lopende. In het besluit werd dan ook terecht opgemerkt dat de toezeggingen tijdens de gevoerde besprekingen en de implementatie van het flankerend beleid zo spoedig mogelijk geformaliseerd moet worden. Het door de Vlaamse regering op 29 september 2023 vastgesteld compensatiebeleid 'Uitbreiding pakket flankerende (compensatie)maatregelen bij Ventilus', werd door de CREG op 5 oktober 2023 goedgekeurd. Van dit compensatiebeleid kon kennis genomen worden via de website van Elia. In voorliggend GRUP is in §5.4.3 van en in bijlage bij de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, verdere duiding opgenomen.

De Vlaamse regering wijst er op dat de rechten in hoofde van Elia met betrekking tot de aanleg en het behoud van elektrische leidingen op, onder of boven private eigendommen geregeld wordt door de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening en beschouwd worden als een wettelijke erfdienstbaarheid van openbaar nut. Daar waar eigendomsbeperkingen volgend uit wettelijke erfdienstbaarheden in principe kosteloos zijn, voorziet de voormelde wet onder bepaalde voorwaarden in een vergoeding voor het nadeel volgend uit de uitoefening van voormelde rechten. Het aangenomen uitgebreide compensatiebeleid past in deze regeling. De Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III, werd op dit punt geactualiseerd.

Waarde

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt voor wat betreft de nieuwe bovengrondse hoogspanningslijnen de vrees geuit voor een zware waardevermindering van de bestaande woning, al dan niet in combinatie met de bijhorende gronden. Men vreest voor een onverkoopbaarheid van woningen en bouwgronden en wijst erop dat nu reeds veel woningen te koop worden gesteld. Daarbij wordt er aangegeven dat kopers minder interesse zullen hebben in huizen waar de hoogspanningslijn of masten zichtbaar zijn. In verschillende bezwaarschriften wordt er aangegeven dat dit voor (onrechtvaardige) financiële schade of onzekerheid van de eigenaars zorgt. Daarnaast geeft men in verschillende bezwaarschriften aan dat de waarde voorgaande investeringen en/of verbouwingen verloren zal gaan.

De Vlaamse Regering stelt vast dat er in heel wat adviezen, opmerkingen en bezwaren vragen worden gesteld over de mogelijkheden tot vergoeding en compensatie van hun woning of (landbouw)bedrijf. De Vlaamse Regering wijst erop dat in de VCRO behalve de bepalingen in artikel 2.2.45, §1, 9° en 10° geen vergoedings- of compensatie-elementen zijn gekoppeld aan een GRUP. De Vlaamse regering wijst er op dat met de definitieve vaststelling slechts een rechtsbasis voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor de uitvoering van het Ventilus-project tot stand wordt gebracht. Eventuele waardevermindering zal pas aan de orde zijn bij de uitvoering van het Ventilus-project.

De Vlaamse Regering begrijpt dat een compensatie- en vergoedingenbeleid als flankerend beleid belangrijk is en heeft daarom een overeenkomst met de netbeheerder afgesloten met betrekking tot een uitbreiding van het bestaande compensatiebeleid. Dit bij wijze van flankerend beleid uitgewerkte, uitgebreide compensatiebeleid is aangevuld en omschreven in §5.4.3 van de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, en integraal is gevoegd in bijlage bij de Toelichtingsnota.

De principes van het vorige vergoedingsbeleid van Elia werden op vraag van de federale minister van energie geëvalueerd door een expertencomité. Deze principes omvatten onder meer de procentuele vergoedingen, afstanden als wijze van afstandsbepaling alsook de invloed van eventueel aanwezige infrastructuur op de waarde van de woning. Op basis van de evaluatie door het expertencomité is het vergoedingsbeleid van Elia zowel in afstanden als in vergoedingspercentages verhoogd en de wijze van afstandsbepaling

behouden. Dit uitgebreide compensatiebeleid werd vastgelegd in een overeenkomst tussen de Vlaamse Regering en Elia. Het uitgebreidere compensatievoorstel is een evenwichtig voorstel waarbij de balans tussen maatschappelijk en individueel belang gevonden werd. De Vlaamse Regering verwijst in antwoord op deze adviezen, opmerkingen en bezwaren dan ook naar deze overeenkomst. In deze overeenkomst zijn vergoedingsprincipes opgenomen voor het mogelijke waardeverlies van woningen, onbebouwde bouwgronden, (landbouw)bedrijven alsook een beschrijving van de situaties voor dewelke Elia een vrijwillig aankoopaanbod zal geven. Onder de voorwaarden van dit aangenomen compensatiebeleid kan een vergoeding wegens nadeel ten gevolge van de realisatie van het Ventilus-project bekomen worden. De Vlaamse Regering wil er ook nog op wijzen dat met voorliggend GRUP de onderliggende bestemmingen niet gewijzigd worden voor de lijninfrastructuren.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het flankerend beleid (compensatie en landbouwprotocol) en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat men in het GRUP zeer onduidelijk blijft over bouw- en exploitatiebeperkingen wanneer men onder een hoogspanningslijn ageert. Dit zal waardevermindering veroorzaken.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen verwijst de Vlaamse Regering naar de Toelichtingsnota, zoals gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. In de toelichtende kolom bij art. 7.1 van de stedenbouwkundige voorschriften, wordt toegelicht dat vanuit sectorale regelgeving voor bovengrondse hoogspanningsleidingen veiligheidsafstanden gelden tussen de onder spanning staande delen en constructies onder de lijn en voor werken zoals onder meer bepaald in de artikels 164, 192 en 266 van het Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties (AREI), evenals de procedure om advies in te winnen bij Elia. Wat betreft de mogelijke waardevermindering verwijst de Vlaamse Regering verwijst naar de overeenkomst m.b.t. compensatiebeleid die met Elia afgesloten werd, hetgeen in §5.4.3 van de Toelichtingsnota omstandig bijkomend wordt toegelicht. Hierin wordt beschreven onder welke voorwaarden bedrijven een vergoeding kunnen krijgen. De overeenkomst bepaalt dat de compensatie geldt als vergoeding voor het nadeel voor de commerciële activiteiten van een (landbouw)bedrijf voortvloeiend uit de aanleg, het behoud en de exploitatie van de nieuwe 380 kV bovengrondse hoogspanningslijn en omvat in ieder geval de vergoeding voor elk nadeel dat beoogd wordt in artikel 17 van de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening en dat opgenomen is in het verslag van een externe deskundige.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het flankerend beleid (compensatie en landbouwprotocol) en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

Versterking en verzwaring

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de vrees geuit dat de verzwaring van de hoogspanningslijn een waardevermindering van de woning zou betekenen. Men vraagt ook voor de te versterken lijnen een compensatie of uitkoopregeling tegen een waarde die toelaat een soortgelijke woning en perceel op een andere locatie te kunnen verwerven, waarbij rekening wordt gehouden met de uitgevoerde energetische ingrepen

en andere verbouwingen. In een bezwaar wijst men er op dat de huidige mast reeds een visuele impact op de eigendom.

Er wordt gevraagd welke compensatieregeling voorzien is voor het tracégedeelte Izegem-Avelgem, waar een verzwaring van de bestaande 380 kV-verbinding is voorzien. Men maakt bezwaar tegen het enkel koppelen van de compensatie aan de visuele impact; men eist ook hier een compensatie en/of aankoopregeling. Men wijst op of vraagt een nader onderzoek naar de waardedaling van de woningen, ook in de zone van de verzwaring door de bezorgdheden over geluid en over de gevolgen van elektromagnetische straling. Andere bezwaarindieners verwijzen naar berichtgeving dat het compensatiebeleid ook aan de psychosomatische impact gekoppeld is, die gezien de verzwaring en de daarbij horende versterking van het elektromagnetisch veld, ook voor de bewoners rond deze tracédelen geldt. Men stelt dat het niet voorzien van een degelijke regeling een schending van het gelijkheidsbeginsel is en in strijd met het voorzorgsprincipe aangezien ook deze inwoners worden blootgesteld aan het elektromagnetisch veld.

Enkele bezwaarindieners zijn van mening dat de hieromtrent verstrekte informatie onduidelijk is, vermits in de toelichtingsnota sprake is van 'nieuwe' woningen, waaruit men afleidt wel degelijk in aanmerking te komen voor compensatie. Anderen wijzen erop dat ze hier reeds jarenlang aan zijn blootgesteld en dus recht zouden moeten hebben op een hogere vergoeding, gezien ze in het verleden nooit een compensatie hebben ontvangen. In een bezwaarschrift wordt verwezen naar de toelichtingsnota, waar is omschreven dat de bestaande kabels worden vervangen door nieuwe kabels, waaruit men afleidt dat het een nieuwe lijn betreft en men dus in aanmerking komt voor compensatie.

De Vlaamse regering wijst er op dat met de definitieve vaststelling slechts een rechtsbasis voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor de uitvoering van het Ventilus-project tot stand wordt gebracht. Eventuele waardevermindering zal pas aan de orde zijn bij de uitvoering van het Ventilus-project.

Het uitgewerkt compensatiebeleid is aangenomen ter ondersteuning van het GRUP, maar maakt er geen deel van uit. Enige ongelijkheid volgend uit het compensatiebeleid kan de wettigheid van het GRUP niet aantasten. Het compensatiebeleid diende evenmin ter inzage gelegd te worden tijdens het openbaar onderzoek over het ontwerp van GRUP. De vaststelling van het GRUP brengt evenmin een verplichting tot het voorzien van een vergoeding mee. Het uitgewerkte compensatiebeleid is zeer duidelijk en ter beschikking samen met de definitieve vaststelling van het GRUP. Dit bij wijze van flankerend beleid uitgewerkte, uitgebreide compensatiebeleid is aangevuld en omschreven in §5.4.3 van de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, en integraal is gevoegd in bijlage bij de Toelichtingsnota.

De Vlaamse regering herhaalt dat het aangenomen compensatiebeleid kadert binnen de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening. Deze wet voorziet enkel een mogelijke vergoeding voor het nadeel ten gevolge van de aanleg en het in stand houden van elektrische leidingen.

De principes van het vorige vergoedingsbeleid van Elia werden op vraag van de federale minister van energie geëvalueerd door een expertencomité. Deze principes omvatten onder meer de procentuele vergoedingen, afstanden als wijze van afstandsbepaling alsook de invloed van eventueel aanwezige infrastructuur. Op basis van de evaluatie door het expertencomité is het vergoedingsbeleid van Elia zowel in afstanden als in vergoedingspercentages verhoogd en de wijze van afstandsbepaling behouden. Dit uitgebreide compensatiebeleid werd vastgelegd in een overeenkomst tussen de Vlaamse

Regering en Elia. De overeenkomst bevat de principes volgens welk de vergoedingen bepaald zullen worden. Deze principes zijn transparant en niet-discriminerend. Gelijke situaties worden vergoed volgens dezelfde principes. Verschillende situaties krijgen een verschillende vergoeding. Uit de vragen die tijdens de infosessies gesteld werden is duidelijk geworden dat de termen "verzwaring" en "upgrade" onduidelijk waren. In de overeenkomst m.b.t. het compensatiebeleid die de Vlaamse Regering met Elia afgesloten heeft werd dit daarom verduidelijkt.

Voor een upgrade van een bestaande luchtlijn wordt voor woningen en bouwgronden in het uitgewerkte compensatiebeleid onder bepaalde voorwaarden wel voorzien in een vergoeding. Vanuit het oogpunt van het te vergoeden nadeel overeenkomstig artikel 17 van de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening kan de situatie van een verzwaring van een bestaande lijn niet vergeleken worden met deze van een nieuw aan te leggen lijn. De Vlaamse regering is van oordeel dat gezien het behoud van de bestaande 380 kV-lijn en de loutere vervanging van de bestaande AMS-geleiders door nieuwe hoogperformante HTLS-geleiders bij de realisatie van het Ventilus-project het visuele verschil klein zal zijn en van een waardevermindering van de eigendommen van bezwaarindieners geen sprake zal zijn. Een versterking is bijgevolg niet opgenomen in het uitgebreide compensatiebeleid.

De overeenkomst met betrekking tot compensaties bevat tevens de modaliteiten waaronder Elia een aankoopmogelijkheid aanbiedt. Het aanbod tot aankoop van Elia is volledig vrijblijvend en houdt op geen enkele wijze een (quasi-)onteigening in. Vergoedingen hoger dan de vastgoedwaarde, die wel gegeven worden in het geval van een verplichte onteigening, worden niet voorzien gezien er geen verkoop- noch verhuisverplichting noodzakelijk is. Deze aankoopmogelijkheid is van toepassing in een zone rond nieuwe hoogspanningslijnen, waarbij in de overeenkomst ook verduidelijkt is dat situaties waar reeds een bestaande hoogspanningslijn aanwezig is en deze aangepast wordt door een upgrade of versterking in deze niet als een nieuwe hoogspanningslijn te verstaan zijn.

Er is in de loop van het proces vastgesteld dat er heel wat vragen en angst bestond over hoogspanningslijnen. Daarom werd veel bijkomend onderzoek gevoerd, zoals omschreven in de Procesnota en in de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP. Enkel op die manier kon juiste en objectieve informatie met betrekking tot verschillende aspecten van het dossier verspreid worden naar de betrokkenen. Dat deze informatie niet alle bezorgdheden weggenomen heeft betreurt de Vlaamse Regering.

Wat betreft de terminologie 'nieuwe woning' dient vastgesteld dat van een tegenstrijdigheid in de Toelichtingsnota geen sprake is. De kwalificatie als "nieuwe woning" geschiedt enkel in het kader van de ligging binnen de 0,4 µT-contour en niet bij de bespreking van het flankerend compensatiebeleid, dat als dusdanig geen deel van het GRUP uitmaakt en ook niet in het GRUP rechtszeker dient vastgelegd te worden. De in het bezwaar vermelde "nieuwe woningen" is het aantal woningen dat, voor ieder in het Plan-MER bestudeerd alternatief afzonderlijk, méér in een 0,4µT-veldcontour zal liggen dan er binnen deze zone liggen in de referentiesituatie. Woningen die in de referentiesituatie dus reeds binnen deze veldcontour liggen en er binnen blijven zijn vervat in het aantal woningen in de referentiesituatie en vallen dus niet onder de waarde "nieuwe woningen". Dit wordt op meerdere plaatsen in het Plan-MER (Bijlage V bij het GRUP) verduidelijkt, alsook in §3.10.5 van bijlage 2 bij de Scopingnota, Bijlage VIII bij het GRUP.

Bij de bespreking van het compensatiebeleid wordt enkel melding gemaakt van een uitbreiding van het beleid voor nieuwe 380 kV-lijnen. De wijze waarop de berekening van de 0,4 µT-contour gebeurd is en de daarbij gehanteerde referentiesituaties, zoals vermeld

in de toelichtingsnota, heeft geen relevantie voor voormeld compensatiebeleid. Elders in voorliggend Besluit wordt ingegaan op de relatie tussen compensatie en vermeende gezondheidseffecten.

De Vlaamse Regering antwoordt op het verzoek naar een vergoeding voor de reeds aanwezige hoogspanningslijnen dat de overeenkomst die met Elia afgesloten werd met betrekking tot compensaties betrekking heeft op de toekomstige infrastructuurwerken. Deze compensatie geldt als vergoeding voor het nadeel voortvloeiend uit de aanleg, het behoud en de exploitatie van de betrokken 380 kV bovengrondse hoogspanningslijn en omvat in ieder geval de vergoeding voor elk nadeel dat beoogd wordt in artikel 17 van de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening, zodat de volledige potentiële minwaarde volgend uit de aanleg, het behoud en de exploitatie van de betrokken 380 kV bovengrondse hoogspanningslijn wordt gedekt

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt meer duidelijkheid gevraagd over de vergoedingen bij de versterking van de hoogspanningslijn tussen Brugge en de Moubekevallei; indien geen compensatie wordt voorzien, spreekt men over een ongelijke behandeling en schending van het gelijkheidsbeginsel. Sommige bezwaarindieners verwijzen naar de persoonlijke situatie, bijvoorbeeld bestaande mastinplantingen en de al dan niet ligging binnen de 0,4 µT contour, en vragen of een aankoop van de woning of compensatie mogelijk is.

Er wordt geargumenteerd dat voor het tracégedeelte waar de bestaande 150 kV verbinding ondergronds wordt geplaatst en het tracé wordt herbenut voor de nieuwe 380 kV verbinding in Brugge, de bestaande lijn volledig wordt afgebroken en nieuwe masten worden geplaatst. Men wijst erop dat het wel degelijk om een nieuwe lijn gaat en dat de compensatieregeling voor nieuwe lijnen van toepassing is.

De Vlaamse regering neemt nota van het voorbehoud bij het aangenomen compensatiebeleid. De Vlaamse regering herhaalt dat het aangenomen compensatiebeleid kadert binnen de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening. Een overeenkomst werd met Elia afgesloten met betrekking tot compensaties, zoals omschreven in §5.4.3 van de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, en integraal gevoegd in bijlage bij deze Toelichtingsnota. De overeenkomst bevat de principes op basis waarvan de vergoedingen bepaald zullen worden. Deze principes zijn transparant en niet-discriminerend. Gelijke situaties worden vergoed volgens dezelfde principes. Verschillende situaties krijgen een verschillende vergoeding. Uit de vragen die tijdens de infosessies gesteld werden is duidelijk geworden dat de termen "verzwaring" en "upgrade" onduidelijk waren. In de overeenkomst m.b.t. het compensatiebeleid die de Vlaamse Regering met Elia afgesloten heeft werd dit daarom verduidelijkt. De hoogspanningslijn tussen Brugge en de Moubekevallei betreft een bestaande hoogspanningslijn waarbij al twee 150kV draadstellen aanwezig zijn en geleiders voor 380kV op de aanwezige ongebruikte mastarmen geplaatst zullen worden. Deze valt onder de definitie van "upgrade" waarvoor in het uitgebreide compensatiebeleid een vergoeding is voorzien. Waar reeds een 150kV-lijn aanwezig is en deze vervangen wordt door een 380kV-lijn is er sprake van een "upgrade". Aangezien de wijziging in situatie voor en na uitvoering van de werken beduidend lager is dan in een situatie waar in de huidige situatie helemaal geen 150kV-

lijn aanwezig is en een nieuwe lijn wordt gebouwd is er een verschil in toegekende compensatie.

Wat betreft woningen die in de buurt van of onder hoogspanningsinfrastructuur te liggen komen, werd in het compensatiebeleid dat overeengekomen werd met Elia opgenomen voor welke situaties een aankoopmogelijkheid door Elia aangeboden zal worden. Dit is niet het geval bij vervangingen van of aanpassingen aan bestaande hoogspanningslijnen.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de infomarkten, waar op een paneel vermeld werd dat een vergoedingsregeling wordt voorzien bij de verzwaring van de hoogspanningslijnen. Een vertegenwoordiger van Elia gaf evenwel aan dat dit 'ongelukkig' vermeld werd op het paneel.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord hierop aan dat de compensatieregeling formeel geen onderdeel uitmaakt van voorliggend GRUP en dus niet mee ter inzage lag als een verplicht onderdeel tijdens het openbaar onderzoek. Het is uiteraard zo dat onder andere hierover veel vragen werden verwacht van betrokkenen. Daarom werd aan Elia gevraagd om op de informatiemarkten hierover vragen te beantwoorden. Uit de vragen die daar gesteld werden is duidelijk geworden dat de termen "verzwaring" en "upgrade" onduidelijk waren. In de overeenkomst m.b.t. het compensatiebeleid die de Vlaamse Regering met Elia afgesloten heeft, werd dit daarom verduidelijkt, zoals ook geduid in §5.4.3 van de Toelichtingsnota. Aangezien echter dit compensatiebeleid geen formeel of wettelijk verplicht onderdeel is van het GRUP werd geen procedurefout gemaakt.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

Ondergronds

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de hinder door de aanleg van de ondergrondse hoogspanningsleiding; men vraagt welke compensatie hiervoor voorzien is. Men wijst erop dat onduidelijk is of onteigening wordt beoogd voor de benodigde gronden.

De Vlaamse Regering wijst er op dat het landbouwprotocol een overeenkomst is tussen de landbouworganisaties en Elia. Het landbouwprotocol maakt geen deel uit van het GRUP, maar is angevuld en toegelicht in §5.4.3 van de Toelichtingsnota. Het landbouwprotocol heeft als voorwerp het vastleggen van principes, die Elia zal hanteren bij onder andere het bepalen en het uitbetalen van vergoedingen aan de eigenaars en gebruikers van landbouwgronden die doorkruist worden door de aan te leggen infrastructuur, wegens nadelen verbonden aan de permanente aanwezigheid van deze infrastructuur op deze landbouwgronden. Voor de gebruikers is in het landbouwprotocol tevens een vergoeding voor de nadelen tijdens de werf opgenomen.

In antwoord op de onduidelijkheid met betrekking tot de hinder tijdens de aanleg wordt verwezen naar het milieuonderzoek. De effecten van de aanlegfase worden niet steeds behandeld in een plan-MER, gezien ze vaak tijdelijk en niet significant van aard zijn en/of

de projectdetails over de (wijze van) aanleg nog niet gekend zijn (leemten in de kennis). Tijdelijke effecten tijdens de aanlegfase werden wel onderzocht indien en voor zover ze relevant zijn, met name als de tijdelijke effecten een significante of permanente weerslag kunnen hebben op de omgeving. Ook permanente effecten die het gevolg zijn van ingrepen tijdens de aanlegfase werden in het plan-MER onderzocht. Er wordt door de Vlaamse Regering geen vergoeding voorzien voor hinder tijdens de aanleg.

De Vlaamse Regering stelt in antwoord op de onduidelijkheid met betrekking tot onteigening dat in voorliggend GRUP geen onteigeningsplan werd voorzien. Dit is ook zo aangegeven in de Toelichtingsnota (Bijlage III bij het GRUP). Elia beschikt als netbeheerder reeds over een onteigeningsrecht op grond van artikel 11bis van de wet van 29 april betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt voor de infrastructuur met een spanningsniveau boven 70 kV, zoals Ventilus. De uitoefening van dit recht is afhankelijk gesteld van het beschikken (door de netbeheerder) over een koninklijk besluit van openbaar nut. In de praktijk maakt Elia zo weinig mogelijk gebruik van deze mogelijkheid door te streven naar een minnelijke verwerving of door regelingen via compensaties voor de eventuele nadelen die voortkomen door de werken.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het landbouwprotocol.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen vreest men voor een waardevermindering van eigendommen indien men naast een ondergrondse leiding gelegen is.

De Vlaamse Regering wijst er in antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen op dat het compensatiebeleid kadert binnen de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening en gebaseerd is op de mogelijke waardevermindering van de eigendommen naar aanleiding van Ventilus. De mogelijke waardevermindering van de woning omvat impliciet alle mogelijke nadelen van de aanwezigheid van de infrastructuur. De aanwezigheid van ondergrondse elektriciteitskabels veroorzaken geen permanent merkbare invloed buiten de percelen waar ze aanwezig zijn, uitgezonderd eventuele indirecte visuele effecten door de afwezigheid van bomen en bebouwing. Een ondergrondse verbinding is wezenlijk anders dan een bovengrondse luchtlijn en dit niet alleen op technisch vlak, maar tevens op vlak van onder andere zichtbaarheid en geluid. Voor de percelen waar ondergrondse kabels in aangelegd worden sluit Elia indien mogelijk een overeenkomst tot vestiging van een erfdienstbaarheid op het benodigde deel van het terrein. Hiervoor voorziet Elia de nodige vergoedingen voor de eigenaar van het terrein, die bepaald wordt aan de hand van de grondwaarde. de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is op dit punt verder geactualiseerd en verduidelijkt.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

Gezondheid

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat het compensatiebeleid uitgaat van een visuele impact, maar dat geen koppeling is gemaakt met het elektromagnetisch veld dat ontstaat door de hoogspanningslijnen. Men stelt dat dit in strijd is met de duidelijke adviezen rond gezondheid en met het voorzorgsprincipe. Het beleid rond vergoedingen moet dus naast het visuele aspect ook bepaald worden

door de hoeveelheid elektromagnetische straling waaraan een woning zal blootgesteld worden. Hierbij kan geen verschil gemaakt worden tussen een bovengrondse of ondergrondse verbinding; op dit moment is het compensatiebeleid op dit punt duidelijk discriminerend. Men wijst erop dat het elektromagnetisch veld boven een ondergrondse kabel veel hoger is dan onder een bovengrondse kabel en vraagt om ook het aankoopbeleid uit te breiden. Sommige bezwaarindieners vragen om, indien het voorzorgsprincipe niet gegarandeerd wordt, de woning over te kopen. In enkele bezwaarschriften wordt aangegeven dat het compensatiebeleid om deze redenen niet voldoet aan het gelijkheidsbeginsel.

Men wijst er ook op het beleid de keuze laat tussen blijven wonen of verhuizen, wat niet noodzakelijk leidt tot minder blootstelling. Ook het gegeven van een compensatie is een stimulans voor sommige eigenaars om te blijven wonen. Andere argumenten betreffen de beperkte verkoopprijs, die het niet mogelijk maakt een evenwaardige woning te verwerven, en het opnieuw op de markt brengen van de door Elia verworven woningen. Men stelt dat het correct toepassen van het voorzorgsprincipe inhoudt dat woningen binnen de 0,4 µT-contour onteigend worden.

Enkele bezwaarindieners vragen om duidelijker op te nemen dat de compensaties enkel betrekking hebben op de visuele impact, zodat Elia ook later nog verantwoordelijk kan gesteld worden voor gezondheidsproblemen.

De Vlaamse Regering wijst er in antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen op dat het compensatiebeleid kadert binnen artikel 17 van de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening en gebaseerd is op de mogelijke waardevermindering van de eigendommen naar aanleiding van Ventilus. Artikel 17 voorziet enkel een vergoedingsplicht voor elk nadeel dat voortspruit uit de toepassing van de artikelen 14 en 15 van die wet. Hieruit volgt dat enkel het nadeel ten gevolge van de aanleg en het behoud van de betrokken 380 kV bovengrondse hoogspanningslijn in aanmerking wordt genomen. De mogelijke waardevermindering van de woning omvat impliciet alle mogelijke nadelen van de aanwezigheid van de infrastructuur. Aspecten zoals gezondheid en veiligheid werden ook in het milieuonderzoek onderzocht en indien nodig werden maatregelen geformuleerd die in het GRUP werden vertaald. Voorliggend compensatiebeleid is gekoppeld aan de totale mogelijke waardevermindering van de woningen en niet aan een 0,4µT-magneetveldcontour noch aan het elektrisch veld. Het feit dat er een compensatiebeleid is om een waardevermindering te vergoeden, zegt niets over de impact op gezondheid.

De aanwezigheid van ondergrondse elektriciteitskabels veroorzaken geen permanent merkbare invloed buiten de percelen waar ze aanwezig zijn, uitgezonderd eventuele indirecte visuele effecten door de afwezigheid van bomen en bebouwing. Een ondergrondse verbinding is wezenlijk anders dan een bovengrondse luchtlijn en dit niet alleen op technisch vlak, maar tevens op vlak van onder andere zichtbaarheid en geluid. Voor de percelen waar ondergrondse kabels in aangelegd worden voorziet Elia de nodige vergoedingen voor de eigenaar van het terrein.

Er volgt uit de adviezen rond gezondheid of het voorzorgsprincipes, zoals in Vlaanderen toegepast §5.5.2 van de Toelichtingsnota, geen verbod om onder of in de buurt van elektrische infrastructuur te wonen, noch is er een reden om een dergelijk verbod in te stellen. Een algemene verkoopmogelijkheid of onteigening zijn dus niet noodzakelijk. Het uitgewerkte compensatiebeleid bevat de modaliteiten waarbij Elia een aankoopaanbod geeft. Het aanbod tot aankoop van Elia is volledig vrijblijvend. De verkoopmogelijkheid die door Elia aangeboden wordt garandeert dat de eigenaar de woning/bouwgrond eenvoudig kán verkopen indien gewenst. Elia fungeert louter als marktmaker en zal dan ook de aangekochte woning opnieuw in de markt zetten. Vergoedingen hoger dan de

vastgoedwaarde, die wel gegeven worden in het geval van een verplichte onteigening, worden niet voorzien gezien er geen verkoop- noch verhuisverplichting noodzakelijk is. Noch de vergoeding noch de verkoopmogelijkheid hebben als doel de blootstelling van de bevolking aan magnetische velden te verlagen. Beide hebben dit ook niet als gevolg.

De Vlaamse Regering verwijst naar het voorzorgprincipe, dat de mogelijkheid biedt een afweging te maken tussen de mogelijke deels onbekende risico's van een project en de maatschappelijke voordelen, en om via proportionele maatregelen de blootstelling zoveel mogelijk te verminderen. De Vlaamse regering heeft hieraan invulling gegeven door het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden (cfr. de verdere duiding in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP), waarvan de maatregelen worden toegepast. Onteigeningen maken geen deel uit van het voorzorgsbeleid.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het voorzorgsbeleid en werd het betreffende Afsprakenkader en de convenant als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de compensatieregeling wel degelijk gekoppeld wordt aan gezondheidsrisico's. Er worden door de bezwaarindiener argumenten aangehaald zoals het feit dat er een opkoopvergoeding bestaat en het feit dat de compensatie afneemt naargelang je verder van het midden van de hoogspanningslijn woont. Dit laatste argument wordt onderbouwd door de bezwaarindiener door te stellen dat de landschappelijke impact niet even groot is als de compensatiepercentages die voorgesteld worden. De compensatiepercentages zijn volgens de bezwaarindieners dus gekoppeld aan gezondheidsrisico's en tonen aan dat er wel degelijk een gezondheidsrisico bestaat. De bezwaarindieners gaan hierbij nog een stap verder en stelt dat hierdoor de compensatieregeling in strijd is met het gelijkheidsbeginsel.

De Vlaamse Regering wijst er in antwoord hierop op dat het compensatiebeleid gebaseerd is op de mogelijke waardevermindering van de eigendommen naar aanleiding van Ventilus. De mogelijke waardevermindering geldt als vergoeding voor het algehele nadeel voortvloeiend uit de aanleg, het behoud en de exploitatie van de betrokken 380 kV bovengrondse hoogspanningslijn. Deze nadelen, waaronder voornamelijk de visuele impact maar ook in beperkte mate geluidshinder, nemen af met de afstand.

De principes van het vorige vergoedingsbeleid van Elia werden op vraag van de federale minister van energie geëvalueerd door een expertencomité. Deze principes omvatten onder meer de procentuele vergoedingen en afstanden alsook de invloed van eventueel aanwezige infrastructuur. Op basis van de evaluatie door het expertencomité is het vergoedingsbeleid van Elia zowel in afstanden als in vergoedingspercentages verhoogd. Dit uitgebreide compensatiebeleid werd vastgelegd in een overeenkomst tussen de Vlaamse Regering en Elia, zoals aangevuld en omschreven in §5.4.3 van de Toelichtingsnota en deze overeenkomst is integraal gevoegd in bijlage bij deze Toelichtingsnota.

De stelling dat een opkoop door Elia aangeboden wordt een teken is van gezondheidseffecten is niet correct. Het aanbod tot aankoop van Elia is volledig vrijblijvend. De verkoopmogelijkheid die door Elia aangeboden wordt garandeert dat de eigenaar de woning/bouwgrond eenvoudig kán verkopen indien gewenst. Elia fungeert louter als marktmaker en zal dan ook de aangekochte woning opnieuw in de markt zetten.

Het feit dat er een compensatiebeleid is, zegt niets over de in het bezwaarschrift beweerde impact op gezondheid. Op de impact rond gezondheid wordt op andere paragrafen in voorliggend besluit ingegaan.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt, indien men kiest voor een compensatie en niet voor de verkoop van de woning, een bijkomende vergoeding gevraagd voor het wonen in een zone met kans op gezondheidsproblemen. Daarnaast zijn sommige bezwaarindieners van mening dat ook een vergoeding moet worden uitgekeerd voor geluidshinder, onveilig wonen, ...

De Vlaamse Regering neemt akte van de vraag naar bijkomende compensatie omwille van hinder die niet gekoppeld is aan de visuele impact en verwijst in reactie op deze vragen naar de overeenkomst die met de netbeheerder werd afgesloten rond het compensatie- en vergoedingenbeleid, zoals aangevuld en omschreven in §5.4.3 van de Toelichtingsnota en de overeenkomst is gevoegd in bijlage bij deze Toelichtingsnota. De bijkomende aangehaalde elementen werden in het voorliggende dossier onderzocht en vallen binnen de compensatieregeling. De mogelijke waardevermindering van de woning omvat impliciet alle mogelijke nadelen van de aanwezigheid van de infrastructuur. Aspecten zoals gezondheid, geluidshinder en veiligheid werden in het milieuonderzoek onderzocht en indien nodig werden maatregelen geformuleerd die in het GRUP werden vertaald. Elders in dit Besluit met betrekking tot compensatie en bij de behandeling van de opmerkingen rond EMF en gezondheid wordt eveneens uitgegaan op de aspecten rond gezondheidsproblemen.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het compensatiebeleid sociaal discriminerend is want voor zwakkeren in de maatschappij is een financiële compensatie aantrekkelijker dan voor meer begoede burgers. Bovendien zijn zij vaak minder goed geïnformeerd over de mogelijke (gezondheids)impact.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord hierop aan dat de compensatieregeling die met Elia overeengekomen werd transparant en niet-discriminerend is. Voor iedereen gelden dezelfde principes. Iedereen die in aanmerking komt voor een vergoeding zal proactief individueel gecontacteerd worden en het vergoedingsbeleid toegelicht krijgen.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

Beperkingen

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de voorziene compensatieregeling zoals gecommuniceerd door Elia en de Vlaamse Regering, onvoldoende is. Men wijst erop dat bijkomende kosten gemaakt moeten worden door de eigenaars, zoals schrijf- en verhuiskosten, opmaak van eventuele keuringsattesten,... tot verbouwingskosten van het nieuwe pand. Anderen zijn van mening dat de waardedaling van de eigendom groter is dan de voorziene vergoeding en wijzen op de emotionele schade. Men is tevens van mening dat niet alleen de woning als ijkpunt mag genomen worden, maar ook de tuin.

Anderen stellen dat de contour waarbinnen een vergoeding wordt voorzien, te smal is; men is van mening dat de effectieve contour van de getroffen woningen breder zal zijn dan de berekende 0,4 µT contour, en stelt dat ook iets voorzien moet worden voor woningen op een veilige afstand. In sommige bezwaarschriften wordt gesteld dat er een gezondheidsimpact tot op een kilometer afstand kan verwacht worden, en vraagt men de nodige compensaties.

In sommige bezwaren wordt gesteld dat de compensatieregeling geen vast percentage kan zijn, maar het verschil tussen de schatting van de woning met en zonder hoogspanningslijn. Men stelt dat een grondig onderzoek ontbreekt rond de daling van de gebruikswaarde van gronden binnen een zone van 100m rond de hoogspanningslijnen.

De Vlaamse Regering wijst in antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen op het uitgebreidere compensatiebeleid waarover ze met Elia een overeenkomst afsloot voor de waardevermindering van eigendommen. In de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is in §5.4.3 bijkomende duiding hierover opgenomen; het compensatiebeleid zelf is gevoegd als bijlage bij deze Toelichtingsnota. De principes van het vorige vergoedingsbeleid van Elia werden op vraag van de federale minister van energie geëvalueerd door een expertencomité. Deze principes omvatten onder meer de procentuele vergoedingen, afstanden als wijze van afstandsbepaling alsook de invloed van eventueel aanwezige infrastructuur op de waarde van de woning. Op basis van de evaluatie door het expertencomité is het vergoedingsbeleid van Elia zowel in afstanden als in vergoedingspercentages verhoogd en de wijze van afstandsbepaling behouden.

Het uitgebreidere compensatievoorstel is een evenwichtig voorstel waarbij de balans tussen maatschappelijk en individueel belang gevonden werd. In deze overeenkomst zijn vergoedingsprincipes opgenomen voor het mogelijke waardeverlies van woningen, onbebouwde bouwgronden, (landbouw)bedrijven alsook een beschrijving van de situaties voor dewelke Elia een vrijwillig aankoopaanbod zal geven. De waardebepaling gebeurt op basis van de actuele situatie, waarbij wordt rekening gehouden met al de gebouwen die gerelateerd zijn aan de woonfunctie, zoals een tuinhuis, poolhouse, e.d. Met de toekomstige aanwezigheid van de 380 kV bovengrondse hoogspanningslijn wordt geen rekening gehouden. Een onafhankelijke en erkende deskundige schatter bepaalt de waarde van het onroerend goed, rekening houdend met deze marktelementen.

De overeenkomst met betrekking tot compensaties bevat tevens de modaliteiten waaronder Elia een aankoopmogelijkheid aanbiedt. Het aanbod tot aankoop van Elia is volledig vrijblijvend en houdt op geen enkele wijze een (quasi-)onteigening in. Vergoedingen hoger dan de vastgoedwaarde, zoals een vergoeding voor emotionele waarde, die wel gegeven worden in het geval van een verplichte onteigening, worden niet voorzien gezien er geen verkoop- noch verhuisverplichting noodzakelijk is.

Der dient benadrukt dat het compensatiebeleid gebaseerd is op de mogelijke waardevermindering van de eigendommen naar aanleiding van Ventilus. Dit compensatiebeleid is gekoppeld aan de totale mogelijke waardevermindering van de

woningen en niet aan een 0,4µT-magneetveldcontour. Vanwege het in wetenschappelijk onderzoek gevonden statistische verband past de Vlaamse overheid het voorzorgsprincipe toe volgens de aanbevelingen van de Europese Commissie en de WHO om de blootstelling aan jaargemiddeld meer dan 0,4 µT te vermijden. Vanuit het wetenschappelijk onderzoek zijn er dus geen redenen naar voor gekomen om het voorzorgsbeleid zo toe te passen dat dit gekoppeld wordt aan het compensatie (en aankoop-)beleid. Voorzorg wordt toegepast zoals vastgelegd in het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden, zoals omstandig omschreven in §5.5.2.2 van de Toelichtingsnota. Onderdeel daarvan is het berekenen van de zone waar meer dan 0,4 µT voorkomt. Zoals elders in dit Besluit geduid, zijn de resultaten van deze berekeningen opgenomen in voorliggend GRUP. Het betreffen afstanden van ca. 65m bij nieuwe trajecten, en dus reiken dus in geen geval tot een kilometer van de lijn.

Wat betreft landbouwgronden is bijkomend het landbouwprotocol van toepassing dat door de landbouworganisaties afgesloten werd met Elia, hetgeen verder geduid wordt in §5.4.3 van de Toelichtingsnota. De Vlaamse Regering verwijst bijkomend naar bijlage V bij voorliggend GRUP, het Plan-MER en bijlagen 7-1, 7-2 en 7-3 van de Scopingnota, Bijlage VIII bij het GRUP, waarin o.a. de gevolgen (beperkingen) naar landbouwactiviteiten besproken worden.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het Flankerend beleid en het voorzorgsprincipe en werden de betreffende overeenkomsten en het Afsprakenkader als bijlagen bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt door eigenaars van woningen die in de nabijheid van de nieuwe hoogspanningslijn gesitueerd zijn, gewezen op de onverhuurbaarheid van de betreffende woningen. Men vraagt of een vergoeding voorzien is voor het verlies aan huurkomsten van eigenaars van panden in de nabijheid van de hoogspanningslijn. In andere bezwaren wordt gevraagd of compensatie voorzien is voor huurders van woningen in de nabijheid van de hoogspanningslijnen. Er wordt gevraagd om, indien niet het geval is, te motiveren waarom huurders geen recht hebben op een compensatie.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord op dit standpunt aan dat met voorliggend GRUP de onderliggende woonbestemmingen niet gewijzigd worden. Voorliggend GRUP verandert wettelijk niets aan de mogelijkheid om een woning in de buurt of onder een hoogspanningslijn te huren of te verhuren.

Er wordt tevens gewezen op de met Elia afgesloten overeenkomst met betrekking tot compensaties, waarover in §5.4.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, bijkomende duiding is opgenomen; het compensatiebeleid zelf is gevoegd als bijlage bij deze Toelichtingsnota. De mogelijke waardevermindering geldt als vergoeding voor het algehele nadeel voortvloeiend uit de aanleg, het behoud en de exploitatie van de betrokken 380 kV bovengrondse hoogspanningslijn. De mogelijke waardevermindering van de woning omvat alle mogelijke nadelen van de aanwezigheid van de infrastructuur. Het mogelijke waardeverlies voor woningen en bouwgronden wordt volledig aan de eigenaars uitgekeerd, gezien zij het nadeel van de waardevermindering hebben. Dit geldt zowel voor woningen die door de eigenaar zelf bewoond worden als voor woningen die door de eigenaar verhuurd worden. Er is geen verkoop- noch verhuisverplichting. Er is ook geen verplichting om de huur te beëindigen. Met voorliggend GRUP wordt bovendien de onderliggende bestemming niet gewijzigd, zodat juridisch-planologisch niet aan de woonfunctie wordt gewijzigd.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd om als onderdeel van het compensatiebeleid ook het aanbieden van alternatieve woonmogelijkheden op te nemen.

De Vlaamse Regering wijst in antwoord hierop op het uitgebreidere compensatiebeleid waarover ze met Elia een overeenkomst afsloot voor de waardevermindering van eigendommen. In de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is in §5.4.3 bijkomende duiding hierover opgenomen; het compensatiebeleid zelf is gevoegd als bijlage bij deze Toelichtingsnota. Het aanbod tot aankoop van Elia is volledig vrijblijvend en houdt op geen enkele wijze een (quasi-)onteigening in. Er is geen verkoop- noch verhuisverplichting noodzakelijk en het voorzien van alternatieve woongelegenheden is dan ook niet als noodzakelijk geacht beschouwd en niet opgenomen in dit uitgebreidere compensatiebeleid.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd naar de compensatie voor bijenkasten.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering naar Bijlage V bij het voorliggend GRUP, het Plan-MER. In §7.3.1.2 van stap 1 van het plan-MER wordt verwezen naar de studie van het ILVO (bijlage 7_1 van scopingnota 3) waarin, op basis van een uitgebreid wetenschappelijk literatuuronderzoek, geconcludeerd werd dat de kennis over de impact van elektromagnetische velden op ongewervelde dieren eerder beperkt en niet eenduidig is. Het effect dat in het achtergronddocument van MIRA 2011 werd vermeld, betreft het afwijkend gedrag van bijen bij een bijenkorf gemaakt van elektrisch geleidende materiaal. Dit negatief effect kan eenvoudig voorkomen worden door de nodige aarding te voorzien. Dit werd ook algemeen aangegeven in de studie van het ILVO inzake zwerfstromen (§4.1, bijlage 7_7 scopingnota 3).

Voor de compensatie van eventueel te aarden bijenkasten wordt verduidelijkt dat dit valt onder de vergoeding voor elk nadeel dat beoogd wordt in artikel 17 van de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening. Dit is verder geduid in de Toelichtingsnota.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat verhuizen geen opties is aangezien de woning nog niet werd afbetaald.

De Vlaamse Regering antwoordt hierop dat een overeenkomst met Elia afgesloten werd met betrekking tot compensaties. In de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is in §5.4.3 verdere duiding hierover opgenomen; het compensatiebeleid zelf is gevoegd als bijlage bij deze Toelichtingsnota. De mogelijke waardevermindering van de woning omvat alle mogelijke nadelen van de aanwezigheid

van de infrastructuur. Het mogelijke waardeverlies voor woningen en bouwgronden wordt volledig aan de eigenaars uitgekeerd. Er is geen verkoop- noch verhuisverplichting.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

Onteigening

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd over te gaan tot de onteigening van de eigendommen.

De Vlaamse Regering heeft in voorliggend GRUP geen onteigeningsplan voorzien zoals beschreven in de toelichtingsnota. Elia beschikt als netbeheerder reeds over een onteigeningsrecht op grond van artikel 11bis van de wet van 29 april betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt voor de infrastructuur met een spanningsniveau boven 70 kV, zoals Ventilus. De uitoefening van dit recht is afhankelijk gesteld van het beschikken (door de netbeheerder) over een koninklijk besluit van openbaar nut. In de praktijk maakt Elia zo weinig mogelijk gebruik van deze mogelijkheid door te streven naar een minnelijke verwerving of door regelingen via compensaties voor de eventuele nadelen die voortkomen door de werken.

Wat betreft woningen en bedrijven die in de buurt van of onder hoogspanningsinfrastructuur te liggen komen werd een compensatiebeleid overeengekomen met Elia, waarbij voor bepaalde situaties ook een verkoopmogelijkheden aangeboden wordt. Het aanbod tot aankoop van Elia is volledig vrijblijvend en houdt op geen enkele wijze een (quasi-)onteigening in, maar komt wel tegemoet aan een veel voorkomende vraag om de eigendommen te kunnen verkopen. De Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is op dit punt verduidelijkt.

Bedrijven

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat een (concrete) regeling rond compensatie voor bedrijven ontbreekt. Er is bezorgdheid over schade aan de bedrijven door niet alleen de waardevermindering van het vastgoed en de problematiek van storingen van elektronica, maar ook het risico op een omzetverlies doordat de aantrekkelijkheid voor klanten vermindert en het probleem van het behouden of vinden van werknemers. Men vreest voor hogere verzekeringskosten, het moeilijker verkrijgen van kredieten. Men wijst op het grote financiële en economische nadeel voor bedrijven onder de lijn t.a.v. bedrijven die niet in de omgeving gelegen zijn. Een bedrijf stelt gedwongen te worden om uitbreidingen en lopende investeringen stop te zetten en te zoeken naar een nieuwe locatie. In enkele bezwaarschriften wordt gewezen op een globale achteruitgang van de (lokale) economie en welvaart. Men wijst op de reeds bestaande commerciële impact van het Ventilus-project.

Men vraagt een duidelijke, objectieve en voldoende schadeloosstelling hiervoor, of een overname van de bedrijfspanden tegen de huidige marktwaarde. Er wordt meer duidelijkheid gevraagd over de wijze waarop de economische schade zal bepaald worden voor de bedrijven. Men wijst erop dat de schade er pas zal zijn op het moment dat de lijn gerealiseerd is.

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen wijst de Vlaamse regering er in eerste instantie op dat het compensatiebeleid niet in het GRUP dient geregeld te worden

en dat het derhalve niet het voorwerp van openbaar onderzoek diende uit te maken. Het uitgewerkt compensatiebeleid is aangenomen ter ondersteuning van het GRUP, maar maakt er geen deel van uit. Enige ongelijkheid volgend uit het compensatiebeleid kan de wettigheid van het GRUP niet aantasten. Het compensatiebeleid diende evenmin ter inzage gelegd te worden tijdens het openbaar onderzoek over het ontwerp van GRUP. De vaststelling van het GRUP brengt evenmin een verplichting tot het voorzien van een vergoeding mee.

De Vlaamse Regering begrijpt wel dat een compensatie- en vergoedingenbeleid als flankerend beleid belangrijk is en heeft daarom een overeenkomst met de netbeheerder afgesloten met betrekking tot een uitbreiding van het bestaande compensatiebeleid. Door deze overeenkomst over het uitgebreid compensatiebeleid wordt tegemoetgekomen aan de door de Vlaamse regering in haar beslissing van 18 november 2022 tot doorstart van het GRUP Ventilus gestelde randvoorwaarde voor de definitieve vaststelling van het GRUP en voor de realisatie van het Ventilus-project. Gezien het uitwerken van dergelijk compensatiebeleid behoort tot de bevoegdheid van de federale overheid had de Vlaamse regering een verzoek tot uitbreiding van het bestaande compensatiebeleid op het Overlegcomité geagendeerd. Ten tijde van het besluit houdende voorlopige vaststelling van het GRUP waren de besprekingen tussen Elia en de CREG over het uitgebreide compensatiebeleid nog lopende. In het besluit werd dan ook terecht opgemerkt dat de toezeggingen tijdens de gevoerde besprekingen en de implementatie van het flankerend beleid zo spoedig mogelijk geformaliseerd moet worden. Het door de Vlaamse regering op 29 september 2023 vastgesteld compensatiebeleid 'Uitbreiding pakket flankerende (compensatie)maatregelen bij Ventilus', werd door de CREG op 5 oktober 2023 goedgekeurd. Van dit compensatiebeleid kan kennis genomen worden via de website van Elia. De Vlaamse regering wijst erop dat de rechten in hoofde van Elia met betrekking tot de aanleg en het behoud van elektrische leidingen op, onder of boven private eigendommen geregeld wordt door de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening en beschouwd worden als een wettelijke erfdienstbaarheid van openbaar nut. Daar waar eigendomsbeperkingen volgend uit wettelijke erfdienstbaarheden in principe kosteloos zijn, voorziet de voormelde wet onder bepaalde voorwaarden in een vergoeding voor het nadeel volgend uit de uitoefening van voormelde rechten. Het aangenomen uitgebreide compensatiebeleid past in deze regeling.

Het uitgewerkte compensatiebeleid is zeer duidelijk en ter beschikking samen met de definitieve vaststelling van het GRUP. Dit bij wijze van flankerend beleid uitgewerkte, uitgebreide compensatiebeleid is omschreven in §5.4.3 van de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, en integraal is gevoegd in bijlage bij de Toelichtingsnota.

In de overeenkomst wordt beschreven onder welke voorwaarden bedrijven een vergoeding kunnen krijgen. Dit is zowel voor landbouwbedrijven als niet-landbouwbedrijven van toepassing. Het uitgebreidere compensatievoorstel is een evenwichtig voorstel waarbij de balans tussen maatschappelijk en individueel belang gevonden werd. Het bedrag van de vergoeding is afhankelijk van de concrete situatie van het betrokken (landbouw)bedrijf. De vergoeding wordt bepaald aan de hand van een expertise door een Deskundige die hiervan een verslag opmaakt. De overeenkomst bepaalt dat de compensatie geldt als vergoeding voor het nadeel voor de commerciële activiteiten van een (landbouw)bedrijf voortvloeiend uit de aanleg, het behoud en de exploitatie van de nieuwe 380 kV bovengrondse hoogspanningslijn en omvat in ieder geval de vergoeding voor elk nadeel dat beoogd wordt in artikel 17 van de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening en dat opgenomen is in het verslag van een externe deskundige. De Vlaamse regering kan zich niet uitspreken of een bepaald bedrijf al dan niet in aanmerking komt voor de toepassing van het uitgewerkt compensatiebeleid voor bedrijven

en of een bepaald bedrijf nog voor ontwikkeling in aanmerking komt na de realisatie van het Ventilus-project.

In deze overeenkomst is eveneens een verkoopmogelijkheid voorzien voor zover (i) een (landbouw)bedrijfsgebouw zich bevindt op maximaal 100 meter tot de as van de nieuwe 380 kV bovengrondse hoogspanningslijn en (ii) de commerciële impact op de bedrijfsactiviteiten of de beperkingen voor de uitbreiding of uitbating van een bedrijfssite, zoals bepaald in het expertiseverslag van de externe deskundig, ten gevolge van de overspanning dermate groot is dat de voortzetting van de bedrijfsactiviteiten in het bedrijfsgebouw niet mogelijk is.

Ook heeft Elia met Boerenbond VZW en Algemeen Boerensyndicaat VZW een protocolovereenkomst gesloten, waarin vergoedingen bepaald worden voor schade aan landbouwgronden ten gevolge van de aanleg van elektrische leidingen en hinder en schade omwille van de aanwezigheid van dergelijke leidingen (cfr. §5.4.3 van de Toelichtingsnota). Alle betrokken partijen hebben dus hun verantwoordelijkheid genomen om een compensatieregeling vast te leggen.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en het landbouwprotocol en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd naar een compensatie voor werknemers die bij bedrijven werken die gelegen zullen zijn binnen de 0,4 µT contour, aangezien ook zij hier minstens 8u per dag aanwezig zijn op momenten dat de lijn wellicht hoger belast is en dus een zwaarder elektromagnetisch veld heeft.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord hierop aan dat voor eigenaars van woningen een compensatieregeling werd afgesloten met Elia. Deze compensatieregeling is gekoppeld aan de algemene waardevermindering en niet aan blootstelling aan magneetvelden hoger dan 0.4 µT jaargemiddeld, zoals elders in dit Besluit verder wordt besproken.

Met betrekking tot blootstelling aan magnetische velden werd een Convenant afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de netbeheerder van hoogspanningsnetwerken in Vlaanderen, Elia Transmission Belgium, zoals toegevoegd aan de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, in §5.5.2.2 en in bijlage gevoegd bij deze Toelichtingsnota, omwille van het statistische verband met kinderleukemie en als uitvoering van het voorzorgprincipe. Werknemers vallen evenwel niet onder de definitie van langdurige blootstelling die opgenomen is in het Convenant: 'een dagelijkse blootstelling van natuurlijke personen aan een jaargemiddeld magnetisch veld boven de 0,4 µT gedurende een gemiddelde duur van minstens 8 uur per dag', omdat ze niet elke dag van het jaar op het werk aanwezig zijn.

Er zijn derhalve geen compensaties voorzien voor werknemers bij bedrijven die in de 0,4 µT contour gelegen zijn. Evenmin zijn er compensaties voor andere gebouwen of activiteiten louter omwille van de magneetveldcontour.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het voorzorgsbeleid en werd het betreffende Afsprakenkader en de convenant als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt bezwaar aangetekend tegen de compensatieregeling voor bedrijven, meer bepaald de beperking van deze regeling tot commerciële activiteiten en/of de beperking tot een afstand van 100m tot de lijn. Men vraagt een uitbreiding tot een zone van 300m.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord hierop naar de overeenkomst m.b.t. compensatiebeleid die met Elia afgesloten werd en die omstandig geduid is in §5.4.3 en in bijlage bij de Toelichtingsnota, Bijlage III bij voorliggend GRUP. Hierin wordt beschreven onder welke voorwaarden bedrijven een vergoeding kunnen krijgen. Dit is zowel voor landbouwbedrijven als niet-landbouwbedrijven van toepassing. De Vlaamse Regering begrijpt dat een compensatie- en vergoedingenbeleid als flankerend beleid belangrijk is en heeft daarom een overeenkomst met de netbeheerder afgesloten met betrekking tot een uitbreiding van het bestaande compensatiebeleid. Het uitgebreidere compensatievoorstel is een evenwichtig voorstel waarbij de balans tussen maatschappelijk en individueel belang gevonden werd. De principes van het vorige vergoedingsbeleid van Elia werden op vraag van de federale minister van energie geëvalueerd door een expertencomité. Deze principes omvatten onder meer de procentuele vergoedingen, afstanden als wijze van afstandsbepaling alsook de invloed van eventueel aanwezige infrastructuur op de waarde van de woning. Op basis van de evaluatie door het expertencomité is het vergoedingsbeleid van Elia zowel in afstanden als in vergoedingspercentages verhoogd en de wijze van afstandsbepaling behouden. De bepalingen van de overeenkomst zijn in lijn met de conclusie van deze evaluatie. Verder wijst de Vlaamse regering erop dat zij zich niet kan uitspreken of een bepaald bedrijf al dan niet in aanmerking komt voor de toepassing van het uitgewerkt compensatiebeleid voor bedrijven en of een bepaald bedrijf nog voor ontwikkeling in aanmerking komt na de realisatie van het Ventilus-project.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en het landbouwprotocol en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de vraag gesteld of de compensatieregeling voor bedrijven ook van toepassing zal zijn op bedrijven waarvan de activiteiten nog opgestart moeten worden of die concrete investeringen in uitbreidingsplannen hebben gedaan maar nog niet gerealiseerd. Een andere bezwaarindiener wijst erop dat de ontwikkelbare gronden van bezwaarindieners die een vaststaande (industriële) bestemming hebben, eigenlijk waardeloos worden en gedurende meerdere jaren op de vastgoedmarkt geblokkeerd worden. Dit veroorzaakt aanzienlijke financiële schade en blokkeert de toekomstmogelijkheden. Er is tevens een schending van het gelijkheidsbeginsel omdat bestaande bedrijven wel zullen vergoed worden voor schade aan commerciële activiteiten.

De Vlaamse regering benadrukt dat het stedenbouwkundig voorschrift van artikel 7 enkel een overdruk betreft en geen eigen bestemmingscategorie en dat de bestemmingscategorie van de grondkleur gevolgd wordt. Bij omgevingsvergunningsaanvragen voor een hoogspanningsleiding wordt dan ook rekening gehouden met de in de grondkleur aangegeven bestemming en deze in grondkleur aangegeven bestemming is toepasselijk voor zover de aanleg en de exploitatie van de bestaande hoogspanningsleiding niet in het gedrang wordt gebracht. De gronden van bezwaarindiener worden dan ook niet de facto waardeloos.

Afhankelijk van de concrete omstandigheden kan de bezwaarindiener zich mogelijk beroepen op de rechten uit de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening en in voorkomend geval op een compensatie op grond van het aangenomen compensatiebeleid dat geen deel uitmaakt van het GRUP. De Vlaamse regering kan zich niet uitspreken over de concrete impact van de aanleg van de hoogspanningsleiding op de bedrijfsvoering en de mogelijk daaraan gekoppelde rechten en compensaties. Dit zal immers afhangen van de concrete omstandigheden. In §5.4.3 van en in bijlage bij de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, is meer duiding opgenomen omtrent het compensatiebeleid.

Elia zal bij de concrete uitwerking op projectniveau in overleg met de betrokken eigenaars moeten nagaan welke beperkingen er zijn voor de ontwikkelingen op het perceel en zo nodig de hoogte van de hoogspanningslijn aanpassen aan een normaal industrieel gebruik of een vergoeding voorzien conform de overeenkomst m.b.t. compensaties voor bedrijven. De vergoeding wordt bepaald aan de hand van een expertise door een Deskundige die hiervan een verslag opmaakt. Bij het bepalen van het bedrag van de vergoeding wordt rekening gehouden met de mogelijke impact van de nieuwe 380 kV bovengrondse hoogspanningslijn op de inkomsten van het bedrijf, de hinder voor het bedrijf en, in geval van overspanning, de eventuele beperkingen voor de uitbreiding of uitbating van het bedrijf.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

Landbouw

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden vragen gesteld over de compensatie en/of aankoop van woningen gekoppeld aan landbouwgronden; men wijst erop dat indien enkel de woning vergoed wordt, men onbruikbare landbouwpercelen overhoudt.

Anderen halen aan dat landbouwbedrijven niet opgekocht kunnen worden en zijn van mening dat dit discriminatie is ten opzichte van 'gewone' woningen. In sommige bezwaarschriften stelt men niet akkoord te zijn met het feit dat voor landbouwbedrijven enkel vergoedingen worden uitgekeerd, maar dat geen verwervingen gebeuren.

De Vlaamse Regering wijst in antwoord hierop naar enerzijds de overeenkomst die met Elia afgesloten werd met betrekking tot compensaties en anderzijds naar het landbouwprotocol dat afgesloten werd tussen de landbouworganisaties en Elia, zoals uitvoerig aangevuld en omschreven in §5.4.3 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP.

De overeenkomst m.b.t. compensatiebeleid die met Elia afgesloten werd, is integraal gevoegd in bijlage bij de Toelichtingsnota (Bijlage III bij het GRUP). Deze vergoeding geldt voor het nadeel voor de commerciële activiteiten van een landbouwbedrijf voortvloeiend uit de aanleg, het behoud en de exploitatie van de nieuwe 380 kV bovengrondse hoogspanningslijn, is afhankelijk van de concrete situatie van het betrokken landbouwbedrijf en wordt bepaald aan de hand van een expertise door een deskundige die hiervan een verslag opmaakt. Er is beschreven onder welke voorwaarden bedrijven een vergoeding kunnen krijgen. Onder bepaalde voorwaarden is hierin voorzien in de verkoop van landbouwbedrijfsgebouwen, nl. wanneer deze zich bevinden op maximaal 100 meter tot de as van de nieuwe bovengrondse hoogspanningslijn en wanneer de commerciële impact de bedrijfsactiviteiten of beperkingen voor de uitbreiding of uitbating van een site

bij overspanning, zoals bepaald in een expertiseverslag, dermate groot is dat de voortzetting van de bedrijfsactiviteiten niet mogelijk is. Onder hetzelfde compensatiebeleid geldt voor die bedrijven die in aanmerking komen voor verkoop van de landbouwbedrijfsgebouwen, ook een verkoopmogelijkheid voor de betrokken landbouwwoningen, wanneer de bedrijfsactiviteiten niet meer verdergezet kunnen worden. Er geldt bijgevolg, zoals voor de residentiële woningen, een verkoopmogelijkheid. Anders dan bij residentiële bewoning is het verantwoord de verkoopmogelijkheid afhankelijk te maken van het al dan niet kunnen voortzetten van de bedrijfsactiviteiten. De (landbouw)bedrijfswoningen maken onderdeel uit van het (landbouw)bedrijf en zijn daarmee onlosmakelijk verbonden. Bedrijfswoningen verschillen fundamenteel van residentiële woningen gezien ze enkel door de uitbater van het bedrijf bewoond kunnen worden. De enige wettelijk toegestane koper is de huidige eigenaar, waardoor een aankoopaanbod geen nut heeft. Gezien de hoge vraag naar landbouwgronden, waardoor de gronden in West-Vlaanderen cfr. de landbouwbarometer de duurste van Vlaanderen zijn, en de beperkte hinder voor het landbouwgebruik is er geen reden om de gronden mee op te nemen in het aankoopaanbod.

Het omschreven compensatiebeleid is zowel voor landbouwbedrijven als niet-landbouwbedrijven van toepassing. De principes in het compensatiebeleid zijn transparant en niet-discriminerend. Gelijke situaties worden vergoed volgens dezelfde principes.

De Vlaamse Regering wijst er ook op in de stedenbouwkundige voorschriften voor de aanduiding van de ondergrondse en bovengrondse delen van de lijn wordt gewerkt met een overdruk. Hierdoor verandert de onderliggende bestemming niet. Landbouwactiviteiten zullen dus na de fase van de aanleg nog steeds mogelijk blijven.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en het landbouwprotocol en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de vrees geuit voor het verlies van waarde van landbouwbedrijven en landbouwgronden, in zijn algemeenheid en door de mastinplantingen. Er wordt in bepaalde gevallen verwezen naar specifieke situaties van o.m. een volbloedfokkerij, een hondenschool, een melkveebedrijf, een serrebedrijf,…

Er is een ongerustheid dat de compensatieregeling en uitkoopregeling niet voldoende zal zijn voor de waardevermindering of onverkoopbaarheid van het landbouwbedrijf. Er wordt op gewezen dat de compensaties rekening dienen te houden met inname/erfdienstbaarheden, al dan niet blijvende impact na aanleg (structuurschade), compensatie in functie van bedrijfsschade en gewassen tijdens als na de werken in werkzone en werfzone. Men vraagt een marktconforme compensatie voor alle negatieve gevolgen m.b.t. opbrengsten, kwaliteit, efficiëntie, werkbaarheid, tijdverlies, verminderde opbrengst door stress en verlaagde vruchtbaarheid bij dieren, verminderde thuisverkoop door vrees voor de gevolgen van het elektromagnetisch veld op de producten, … van zowel de boven- als de ondergrondse hoogspanningslijnen. Tevens wordt gewezen op de emotionele schade gezien het veelal om familiebedrijven gaat.

In een bezwaarschrift wordt eveneens aangegeven dat als het landbouwbedrijf onverkoopbaar is als landbouwbedrijf men de bijhorende stallen zal moeten afbreken en dit een kost met zicht mee brengt. In een bezwaarschrift wordt gesteld dat de waardevermindering inbreuk doet op het eigendomsrecht.

De Vlaamse regering wijst er op dat Elia met Boerenbond VZW en Algemeen Boerensyndicaat VZW een protocolovereenkomst heeft gesloten, hetgeen omschreven wordt in §5.4.3 van de Toelichtingsnota. In deze protocolovereenkomst worden de principes vastgelegd die zullen gehanteerd worden bij o.a. het bepalen en het uitbetalen van vergoedingen aan eigenaars en gebruikers van landbouwgronden ten gevolge van de aanleg van elektrische leidingen en hinder en schade omwille van de aanwezigheid van dergelijke leidingen. Ook niet-leden kunnen beroep doen op deze vergoedingen, voor zover voldaan wordt aan de gestelde voorwaarden. Dit protocol regelt onder meer de vermelde nadelen door de inname/erfdienstbaarheden, aanleg en fysieke aanwezigheid van de infrastructuur. Zo wordt onder meer een expliciete vergoeding voorzien bij de plaatsing van een mast.

Het Protocol voorziet niet in een gedetailleerde oplijsting van alle mogelijke situaties gezien dit niet het doel van het Protocol is. De mogelijkheid om vergoed te worden voor negatieve gevolgen op de commerciële activiteiten van (landbouw)bedrijven staat generiek beschreven in de compensatieregeling voor bedrijven met inbegrip van landbouwbedrijven, die onderdeel uitmaakt van de compensatieregeling die de Vlaamse Regering met Elia afgesloten heeft.

In antwoord op de vrees dat een landbouwbedrijf niet meer verkocht kan worden verwijst de Vlaamse Regering naar de compensatieregeling voor bedrijven met inbegrip van landbouwbedrijven, die onderdeel uitmaakt van de compensatieregeling die de Vlaamse Regering met Elia afgesloten heeft en die integraal gevoegd is in bijlage bij de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP. De modaliteiten om in aanmerking te komen voor een aankoopaanbod vanuit Elia zijn ook in deze compensatieregeling opgenomen. Het aankoopaanbod is beperkt tot de terreinen met bedrijfsgebouwen waarvan de economische leefbaarheid te laag is.

De Vlaamse regering herhaalt dat het aangenomen compensatiebeleid kadert binnen de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening. Deze wet voorziet enkel een mogelijke vergoeding voor het nadeel ten gevolge van de aanleg en het in stand houden van elektrische leidingen.

Deze Vlaamse Regering verwijst tot slot naar bijlage V bij het voorliggend GRUP, het Plan-MER en de bijlagen 7-1, 7-2 en 7-3 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII . De studies van het ILVO en ULg geven een overzicht van de bestaande wetenschappelijke kennis die reeds verzameld werd en van toepassing zou kunnen zijn voor het Ventilus-project. Naar aanleiding van diverse bezwaren werd Bijlage V, het Plan-MER, ook aangevuld met de conclusies van de meest recente studie over de mogelijke invloed van EMF op fauna en flora (zie §5.3.5 van stap 1 van het plan-MER). De globale conclusie is dat er voor de meeste bestudeerde eigenschappen geen consensus te vinden is of antropogene straling met een frequentie van 50 Hz (of 60 Hz) al dan niet gevolgen heeft voor de gezondheid van fauna en flora. Daarnaast kan de invloed van elektrische velden door zwerfstromen voorkomen worden door gebruik te maken van elektrische installaties conform aan het AREI en het voorzien van een correcte aarding. Er is dus geen aannemelijke reden er een nadelig effect op het bedrijf zou zijn na de eventuele hinder tijdens de aanleg.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en het landbouwprotocol en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de impact van het opstijgpunt Izegem-noord, in combinatie met het tracé van de leidingstraat, op een landbouwbedrijf. Men is van mening dat een opkoop vereist is.

De Vlaamse Regering verwijst wat betreft de specifieke vraag tot opkoop van het volledige bedrijf naar de overeenkomst die met Elia afgesloten werd over compensaties, zoals ook omschreven in 5.4.3 van de Toelichtingsnota, Bijlage III bij het GRUP, en integraal gevoegd in bijlage bij deze Toelichtingsnota. Hierin wordt beschreven onder welke voorwaarden bedrijven een vergoeding kunnen krijgen. Dit is zowel voor landbouwbedrijven als niet-landbouwbedrijven van toepassing. De Vlaamse Regering begrijpt dat een compensatie- en vergoedingenbeleid als flankerend beleid belangrijk is en heeft daarom een overeenkomst met de netbeheerder afgesloten met betrekking tot een uitbreiding van het bestaande compensatiebeleid. Het uitgebreidere compensatievoorstel is een evenwichtig voorstel waarbij de balans tussen maatschappelijk en individueel belang gevonden werd. De Vlaamse regering kan zich niet uitspreken of een bepaald bedrijf al dan niet in aanmerking komt voor de toepassing van het uitgewerkt compensatiebeleid voor bedrijven en of een bepaald bedrijf nog voor ontwikkeling in aanmerking komt na de realisatie van het Ventilus-project.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

Het Departement Landbouw en Visserij vraagt in haar advies om na de definitieve bepaling van het tracé binnen het plan, vóór de fase van een omgevingsvergunning, een intensief begeleidingstraject voor de getroffen bedrijven op te starten. Er dienen in overleg met de betrokken landbouwers, rekening houdend met de lokale ruimtelijke situatie en de toekomstplannen van het bedrijf, gepaste maatregelen te worden voorzien op maat van het bedrijf.

De Vlaamse Regering stelt in antwoord op de bezorgdheden van het departement Landbouw en Visserij dat Elia bij de concrete uitwerking op projectniveau en bij de uitvoering van de werken in overleg gaat met de betrokken landbouwers zoals het landbouwprotocol voorschrijft. In de Toelichtingsnota is in §5.4.3 verder informatie terzake opgenomen.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en het landbouwprotocol en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen geeft men aan dat men een bij de woning aanpalende paardenweide niet meer zal kunnen gebruiken als er een hoogspanningslijn boven komt. Dit zou een waardevermindering voor woning en weides veroorzaken.

Deze Vlaamse Regering neemt akte van de stelling dat een paardenweide niet meer bruikbaar zou zijn en verwijst naar Bijlage V bij het voorliggend GRUP, het Plan-MER en naar de bijlagen 7-1, 7-2 en 7-3 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII. De studies van het ILVO en ULg geven een overzicht van de bestaande wetenschappelijke kennis die reeds verzameld werd en van toepassing zou kunnen zijn voor het Ventilus-project. Naar

aanleiding van diverse bezwaren werd Bijlage V, het Plan-MER, ook aangevuld met de conclusies van de meest recente studie over de mogelijke invloed van EMF op fauna en flora (zie §5.3.5 van stap 1 van het plan-MER). De globale conclusie is dat er voor de meeste bestudeerde eigenschappen geen consensus te vinden is of antropogene straling met een frequentie van 50 Hz (of 60 Hz) al dan niet gevolgen heeft voor de gezondheid van fauna en flora. Daarnaast kan de invloed van elektrische velden door zwerfstromen voorkomen worden door gebruik te maken van elektrische installaties conform aan het AREI en het voorzien van een correcte aarding. Er is dus geen reden waarom geoordeeld kan worden dat de weide niet meer bruikbaar zou zijn.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd Bijlage V, het Plan-MER, verder aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de voorziene hoogspanningsleiding aanleiding geeft tot ernstige hinder- en nadelen in de bedrijfsvoering van de bezwaarindieners (serreteelt) en dit zonder dat er hiervoor voorzien werd in een billijke en passende schadeloosstelling. Er is sprake van strijdigheid van het voorlopig vastgesteld plan met het recht op eigendom (art 16 Grondwet, art 1 eerste aanvullend protocol EVRM en het GBOL-principe). Bovendien verleent het eigendomsrecht, zoals vervat in art. 3 50 N.BW, aan de eigenaar het recht om het voorwerp ervan te gebruiken, hiervan het genot te hebben en erover te beschikken. De eigenaar heeft de volheid van bevoegdheden, behoudens de beperkingen die door wetten, verordeningen of door de rechten van derden worden opgelegd.

Wat de aangehaalde hinder en nadelen voor de bedrijfsvoering betreft, verwijst de Vlaamse regering naar bijlage 7.1 van de Scopingnota, gevoegd als Bijlage VIII bij het GRUP, waarin de mogelijke negatieve effecten op o.a. de bedrijfsvoering van serreteelt beschreven worden. Het effect van AC-corrosie wordt beschreven, waarbij er over het effect van AC-corrosie op bovengrondse metalen constructies volgens het gevoerde onderzoek geen uitspraak gedaan on worden over het eventueel versneld corroderen van de constructies. Hierdoor zou het effect niet uitgesloten kunnen worden. Daartegenover staat dat kathodische bescherming een oplossing voor dit probleem kan bieden, waardoor de bedrijfsuitvoering niet belemmerd wordt. Een tweede beschreven effect is het risico op vallende ijspegels en draadslachtoffers. In bijlage 7.1 bij de Scopingnota leest men dat het risico op ijsval wordt als zeer zeldzaam beschouwd in het Belgische klimaat en zeker als er stroom door de kabels vloeit. Desgevallend wordt er in de bijlage voorgesteld dat er gebruik gemaakt wordt van correcte vergoedingen bij schade, correcte aarding van metalen constructies, gebruik van veiligheidsglas voor serres onder een hoogspanningslijn, het plaatsen van vogelkrullen op die lijn en het gebruik van hogere masten voor de lijn. De bedrijfsuitvoering wordt hierdoor niet verhinderd.

Verder wijst de Vlaamse Regering er op dat aangehaalde beperkingen of hinder die wordt aangehaald, niet als een onteigening, maar hoogstens als een inmenging in het recht op eigendom kunnen worden beschouwd. Een dergelijke inmenging houdt evenwel niet automatisch een schending in van de aangevoerde rechtsregels. Zo bepaalt het tweede lid van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het EVRM dat het recht op ongestoord genot "op geen enkele wijze" het recht aantast dat een Staat heeft om die wetten toe te passen welke hij noodzakelijk oordeelt om toezicht uit te oefenen op het gebruik van eigendom in overeenstemming met "het algemeen belang" (RvS 29 mei 2018, nr. 241.653, bvba Immo Roodhooft). Eigendomsbeperkingen die van overheidswege, zoals door de vaststelling van een ruimtelijk uitvoeringsplan, worden opgelegd, zijn toegestaan indien ze beantwoorden aan een rechtmatig evenwicht tussen het algemeen belang van

de gemeenschap en de bescherming van de grondrechten van het individu (RvS 20 november 2015, nr. 232.999, Verbeeck). De Vlaamse regering wijst erop dat de aanduiding 'hoogspanningsleiding' (artikel 7) de bestemmingscategorie van de grondkleur onverlet laat. De in grondkleur aangegeven bestemming is van toepassing voor zover de aanleg, de exploitatie of de wijzigingen van de bestaande hoogspanningsleiding niet in het gedrang wordt gebracht. De Vlaamse regering wijst daarenboven nog op het voorziene inrichtingsprincipe in art. 7.2 van de Stedenbouwkundige Voorschriften, dat de afstemming van de afstand tussen de elektriciteitsdraden en de grond op de aanwezige activiteiten oplegt. Dit inrichtingsprincipe is trouwens een vertaling van een standaardmaatregel die door Elia wordt toegepast, cfr. §5.5.5 van de Toelichtingsnota. Dit houdt o.m. in dat het ontwerp van de lijn en de masten in functie van de landbouwactiviteiten hoger wordt ontworpen en gerealiseerd dan wettelijk minimaal vereist en dat boven en naast bestaande bedrijfsgebouwen voor het bepalen van de hoogte van de geleiders rekening wordt gehouden met de aanwezige gebouwen en mogelijk toekomstige uitbreidingen van deze activiteiten. Dienaangaande dient er op gewezen te worden dat overeenkomstig art. 2.2.6, § 1, eerste lid VCRO stedenbouwkundige voorschriften eigendomsbeperkingen, met inbegrip van een bouwverbod, kunnen bevatten. Enige eigendomsbeperking in het algemeen belang en volgend uit de stedenbouwkundige voorschriften is dan ook mogelijk. De bezwaarindiener toont niet aan dat met de aanduiding 'hoogspanningsleiding' een dermate grote beperking van het eigendomsrecht wordt opgelegd dat deze de last te boven gaat die in het algemeen belang aan een particulier kan worden opgelegd (GwH, nr. 132/2015, 1 oktober 2015).

De Vlaamse regering benadrukt dat bij wijze van flankerend beleid een compensatiebeleid werd uitgewerkt en dat Elia met Boerenbond VZW en Algemeen Boerensyndicaat VZW een protocolovereenkomst heeft gesloten, zoals omstandig toegelicht in §5.4.3 van de Toelichtingsnota. In deze protocolovereenkomst worden vergoedingen bepaald voor schade aan landbouwgronden ten gevolge van de aanleg van elektrische leidingen en hinder en schade omwille van de aanwezigheid van dergelijke leidingen. Ook niet-leden kunnen beroep doen op deze vergoedingen, voor zover voldaan wordt aan de gestelde voorwaarden. In geval van realisatie van het Ventilus-project zal de bezwaarindiener mogelijk beroep kunnen doen op enige vergoeding volgend uit het aangenomen compensatiebeleid en/of conform de protocolovereenkomst. Deze protocolovereenkomst en het compensatiebeleid werden in de toelichtingsnota aangevuld en geactualiseerd. De betreffende overeenkomst werd als bijlage bij de toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat er niet voorzien wordt in een flankerend beleid voor een serrebedrijf. Door de totale afwezigheid van dergelijke instrumenten of kader voor vergoedingen of andere vormen van compensatie of mitigatie schendt het GRUP art 2.2.5, 9° tem 14°, VCRO en artikel 1 van het eerste procotol Europees Verdrag van de rechten van de Mens en art 16 Grondwet. De overheid is nooit vrijgesteld van vergoedingsplicht.

De Vlaamse regering merkt op dat bij wijze van flankerend beleid een compensatiebeleid, waarin onder meer vergoedingen voor landbouwers werden voorzien, werd uitgewerkt. Het door de Vlaamse regering op 29 september 2023 aangenomen compensatiebeleid 'Uitbreiding pakket flankerende (compensatie)maatregelen bij Ventilus', werd door de CREG op 5 oktober 2023 goedgekeurd. Ook heeft Elia met Boerenbond VZW en Algemeen Boerensyndicaat VZW een protocolovereenkomst gesloten, waarin vergoedingen bepaald worden voor schade aan landbouwgronden ten gevolge van de aanleg van elektrische leidingen en hinder en schade omwille van de aanwezigheid van dergelijke leidingen. Dit

protocol vormt een uitgangspunt. Zaken die buiten het bestek vallen, zullen casus per casus bekeken worden. De Toelichtingsnota werd op deze punten verder aangevuld en waar nodig werden bijlagen aan de toelichtingsnota toegevoegd.

De Vlaamse regering wijst er op dat de instrumenten waarvan sprake in artikel 2.2.5., 9° tot en met 14° VCRO geen toepassing vinden. Van planschade in de zin van artikel 2.6.1. VCRO is geen sprake gezien de aanduiding 'hoogspanningsleiding' geen bouw- of verkavelingsverbod inhoudt. Evenmin is een bestemmingswijzigingscompensatie in de zin van artikel 6.2.1. van het Grond- en Pandendecreet aan de orde, nu er geen omzetting van de gebiedsaanduiding 'landbouw' naar een zone die onder de categorie van gebiedsaanduiding 'reservaat en natuur', 'bos' of 'overig groen' valt, plaatsvindt. Ook doet zich geen bestemmingswijziging of overdruk in de zin van het decreet van 27 maart 2009 houdende vaststelling van een kader voor gebruikerscompensatie bij bestemmingswijzigingen voor. Evenmin kan er sprake zijn van een herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil die aanleiding kan geven tot een grondruilplan in de zin van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting of van een inrichtingsnota in de zin van hetzelfde decreet. Een stedenbouwkundige verordening of een overeenkomst beoogd in artikel 2.2.5., § 1, 14° en artikel 2.2.5., § 2 VCRO is louter facultatief en biedt geen kader om een vergoedingsregeling uit te werken.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en het landbouwprotocol en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

Fonds

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt betreurd geen recht te hebben op een budget voor landschapsintegratie en vanuit het gemeenschapsfonds doordat de bovengrondse hoogspanningslijn niet op haar grondgebied ligt. Gezien de nabijheid kunnen er evenwel compenserende landschappelijke maatregelen op het grondgebied worden voorgesteld. Dit leidt tot onzekerheid.

De Vlaamse Regering wijst in antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen naar de overeenkomsten met betrekking tot enerzijds compensaties en anderzijds landschappelijke inpassing die afgesloten werden met Elia, zoals aangevuld in §5.4.1 en §5.4.3 en toegevoegd als bijlage bij de Toelichtingsnota. Voor zowel het landschapsintegratiefonds als het gemeenschapsfonds stelt Elia budgetten ter beschikking van een onafhankelijk organisatie dewelke hiermee relevante ingrepen kan laten realiseren. Voor de omgeving van Ledegem zijn de meest aangewezen organisaties het stadslandschap West-Vlaamse Hart en het stadslandschap Leie en Schelde in eventuele samenwerking met andere organisaties waarvan het maatschappelijk doel gericht is op de bescherming en het behoud van het landschap. Voor het gemeenschapsfonds is dit Be Planet. Beide fondsen zijn gericht op het compenseren van effecten in de omgeving van de nieuwe infrastructuur. Gemeentegrenzen zijn hierbij niet altijd relevant, zoals het advies aangeeft. Het klopt dat de budgetten bepaald worden in functie van de ingrepen op gemeente, zodoende een spreiding van de budgetten over het projectgebied te bekomen in verhouding tot de ingrepen. Voor de Regionale en Stadslandschappen wordt deze verdeling gebruikt om hun deel van het globaal budget te bepalen. Deze verdeling betekent echter niet dat enkel binnen deze gemeentegrenzen realisaties kunnen gebeuren. Projectvoorstellen voor het gemeentefonds die voorgesteld worden door de gemeente Ledegem of door organisaties actief op haar grondgebied komen evenzeer in aanmerking voor sponsoring via Be Planet. Landschapsmaatregelen die voorgesteld worden door de

gemeente Ledegem, haar bewoners of organisaties actief op haar grondgebied komen evenzeer in aanmerking voor subsidiëring door de stadslandschappen. Voor de uitvoering van de landschappelijke inpassing is het akkoord van derden nodig.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en landschapsintegratie en werden de betreffende overeenkomsten als bijlagen bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld niet akkoord te zijn met de verantwoordelijkheid die bij de gemeente wordt gelegd rond landschappelijke integratie, terwijl de gemeente niet betrokken zal zijn bij de monitoring van de elektromagnetische velden.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord hierop aan dat twee aspecten van het flankerend beleid onterecht aan elkaar worden gekoppeld. Enerzijds wil de Vlaamse Regering in antwoord hierop verwijzen naar de overeenkomst met betrekking tot landschappelijke inpassing die afgesloten werd met Elia, zoals cfr. §5.4.1 toegevoegd als bijlage bij de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP. De verantwoordelijk voor de verplichte groenbuffering op korte afstand berust vanzelfsprekend geheel bij de bouwheer wanneer een project wordt uitgevoerd, en niet bij de gemeente. Wat de landschappelijke integratie op grote afstand betreft voorziet de overeenkomst dat Elia zich in eerste instantie engageert tot het uitwerken van een studie inzake de mogelijke landschappelijke inpassing. Elia engageert zich tevens om de nodige fondsen te voorzien voor de studie en de praktische realisatie van de landschappelijke inpassing. Bij het uitwerken van de aanpak tot beperking van de visuele impact op het landschap zal Elia de betrokken gemeenten betrekken. Een constructieve medewerking vanuit de lokale overheden is hierbij een sterke meerwaarde, doch is geen verplichting naar de lokale overheid. De organisatie en de uitvoering van de maatregelen voor landschapsintegratie worden, indien mogelijk, toevertrouwd aan een Regionaal Landschap in eventuele samenwerking met andere organisaties waarvan het maatschappelijk doel gericht is op de bescherming en het behoud van het landschap. Voor de uitvoering van de uitgewerkte landschappelijke inpassing is het akkoord van derden nodig. Een constructieve medewerking vanuit de lokale overheden is hierbij eveneens een sterke meerwaarde, doch is ook hier geen verplichting naar de lokale overheid.

De Vlaamse Regering stelt anderzijds in antwoord op het aspect met betrekking tot de monitoring dat de sensoren steeds in overleg met het lokale bestuur zullen worden geplaatst. De resultaten van de metingen zullen ook publiek beschikbaar zijn waardoor ook de gemeente op de hoogte zal zijn van de resultaten van de metingen.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot overeenkomst met betrekking tot landschappelijke inpassing en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

Opstijgpunten

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd welke compensatieregeling voorzien is in de nabijheid van opstijgpunten, die wat betreft de bezwaarindieners een grotere impact op het landschap hebben en dus een ruimere compensatie in een groter gebied. Men vraagt om ook de aankoopregeling uit te breiden op dit punt.

De Vlaamse regering antwoordt dat het aangenomen compensatiebeleid kadert binnen de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening. Deze wet voorziet een mogelijke vergoeding voor het nadeel ten gevolge van de aanleg en het in stand houden van elektrische leidingen.

De Vlaamse Regering begrijpt de vraag naar vergoeding rond opstijgpunten en verwijst naar de overeenkomst m.b.t. compensatiebeleid die met Elia afgesloten werd bij wijze van flankerend beleid, zoals aangevuld en beschreven in §5.4.3 Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP en integraal gevoegd in bijlage bij deze Toelichtingsnota. Hierin wordt beschreven onder welke voorwaarden eigenaars van woningen en bouwgronden gelegen binnen een bepaalde afstand van de opstijgpunten van de 380kV bovengrondse hoogspanningslijn en 380kV hoogspanningsstations een vergoeding kunnen krijgen. Deze regeling omvat de modaliteiten voor zowel een vergoedingsmogelijkheid als een aankoopaanbod van Elia. Deze zijn gelijkaardig maar niet gelijk aan de modaliteiten voor een hoogspanningslijn gezien beide infrastructuurtypes verschillen. De installaties op de opstijgpunten zijn vanzelfsprekend veel lager dan de hoogspanningsmasten waardoor de landschappelijke effecten enerzijds veel beperkter zijn en anderzijds op korte afstand visueel gebufferd kunnen worden, zoals omschreven in o.a. §22 van stap 3 van het Plan-MER: *Gezien er voor het 380 kV tracé tussen De Spie+ en Avelgem 2 ondergrondse delen zijn opgenomen, dienen 4 opstijgpunten gerealiseerd te worden. De mogelijke effecten van deze opstijgpunten zijn hoofdzakelijk te verwaarlozen of worden beperkt negatief beoordeeld, zowel t.a.v. de feitelijke als juridische referentiesituatie. Deze opstijgpunten zijn namelijk niet gelegen binnen een landschappelijk waardevolle omgeving. Op de rand van deze opstijgpunten wordt landschappelijke integratie voorzien (met uitzondering van opstijgpunt Izegem noord), echter dit zal enkel zorgen voor een visuele afscherming van de velden/rails, de afdaling van de geleiders zal ondanks de landschappelijke integratie zichtbaar blijven.*

Om deze reden werd waar nodig een groenbuffer opgenomen via Art 2 van de stedenbouwkundige voorschriften.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

Elia

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het compensatiebeleid rechtszeker moet worden vastgelegd in het GRUP zelf, of dat minstens de contouren van het compensatiebeleid rechtszeker uit het RUP moeten blijken. Indien immers zou blijken dat afdoende (financiële) compensaties toch niet mogelijk zijn, zou vervolgens logischerwijs de vraag moeten gesteld worden of er dan andere vormen van mildering (bv. ruimtelijk) moeten genomen worden. De impact op de discipline mens van iemand die in de 0,4 µT-contour komt te liggen en daardoor wél of niet kan verhuizen, is bijvoorbeeld geheel verschillend.

Men is van mening dat de Vlaamse Regering haar verantwoordelijkheid uit handen geeft door de verantwoordelijkheid aangaande compensaties aan Elia over te laten. Dit leidt tot een onverantwoorde rechtsonzekerheid in hoofde van particulieren en bedrijven.

Het compensatiebeleid kadert binnen de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening. Het is niet de bevoegdheid van de Vlaamse Regering. De Vlaamse regering heeft zich niet uit te spreken over wie in aanmerking komt voor een vergoeding

onder het aangenomen compensatiebeleid, en evenmin over de wettigheid van het aangenomen compensatiebeleid. Net zoals in de buurlanden, is het in België de transmissienetbeheerder (Elia) die marktconforme compensaties vergoedt aan betrokkenen bij infrastructuurprojecten. De kosten van deze compensaties worden via transmissienettarieven verrekend, onder het toezicht van de energieregulator (de CREG). De regulator bewaakt dat compensaties redelijk blijven en steeds aan de meest aangepaste economische voorwaarden voldoen bij de realisatie van project door Elia.

Er werd daarom in navolging van de besluitvorming van 18 november 2022 een verruimd compensatiebeleid voorgeleid aan de Federale Overheid, conform de vigerende wetgeving. Het resultaat van de gesprekken tussen de Vlaamse Regering, de Federale Regering, Elia en de CREG over dit voorstel hebben geleid tot een verruimd compensatiebeleid. De Vlaamse regering merkt op dat het compensatiebeleid intussen in een overeenkomst met Elia werd gegoten en dat geen onzekerheid meer kan bestaan in hoofde van de bezwaarindieners. Er kan met andere woorden niet gesteld worden dat de Vlaamse Regering haar verantwoordelijkheid hier uit handen heeft gegeven.

De Vlaamse Regering wijst erop dat in de VCRO behalve de bepalingen in artikel 2.2.45, §1, 9° en 10° geen vergoedings- of compensatie-elementen zijn gekoppeld aan een GRUP. Het uitgewerkte compensatiebeleid maakt dan ook geen deel uit van het GRUP. Van een schending van de rechten van de bezwaarindieners kan om die reden dan ook geen sprake zijn.

De Vlaamse Regering begrijpt echter dat een compensatie- en vergoedingenbeleid als flankerend beleid belangrijk is en heeft daarom een overeenkomst met de netbeheerder afgesloten met betrekking tot een uitbreiding van het bestaande compensatiebeleid. Dit compensatiebeleid wordt gekoppeld aan de totale mogelijke waardevermindering van de woningen en niet aan een 0,4µT-contour. Het GRUP zelf vormt op een voldoende rechtszekere manier de rechtsbasis voor de latere omgevingsvergunningen voor de Ventilus-lijn. Op basis van het concrete tracé kan dan verder ingezet worden op het aan het GRUP flankerende compensatiebeleid dat intussen definitief is aangenomen. In dit verruimde compensatiebeleid zijn duidelijke en concrete engagementen opgenomen. Voor zover deze bezwaren ook betrekking hebben op de compensaties met betrekking tot landbouw, wijst de Vlaamse Regering er ook op dat in het compensatiebeleid ook vergoedingen voor landbouwers werden voorzien. Het door de Vlaamse regering op 29 september 2023 vastgesteld compensatiebeleid 'Uitbreiding pakket flankerende (compensatie)maatregelen bij Ventilus', werd door de CREG op 5 oktober 2023 goedgekeurd. Ook heeft Elia met Boerenbond VZW en Algemeen Boerensyndicaat VZW een protocolovereenkomst gesloten, waarin vergoedingen bepaald worden voor schade aan landbouwgronden ten gevolge van de aanleg van elektrische leidingen en hinder en schade omwille van de aanwezigheid van dergelijke leidingen. De Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is op dit punt verduidelijkt.

Overige

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop gewezen dat de geplande hoogspanningslijn de vliegcirkel van een vliegclub doorkruist en wordt de nodige compensatie gevraagd.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord hierop naar de overeenkomst m.b.t. compensatiebeleid die met Elia afgesloten werd bij wijze van flankerend beleid, zoals geduid in §5.4.3 van en in bijlage bij de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. Hierin wordt beschreven onder welke voorwaarden bedrijven een vergoeding kunnen krijgen.

De Vlaamse Regering stelt vast dat de activiteiten van de vliegclub gehinderd zullen worden door de hoogspanningslijn. In de Toelichtingsnota is aangegeven dat, aangezien modelluchtvaart een veiligheidsafstand van 200 meter moet behouden tot hoogspanningslijnen, het mogelijk is dat er ten aanzien van de modelvliegclub hinder zal zijn, gezien een deel van hun oefenterreinen op minder dan 200 meter van de nieuwe hoogspanningslijn zal komen te liggen. In het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP, worden geen milderende maatregelen noodzakelijk geacht, maar wordt wel een aanbeveling geformuleerd. Concreet wordt aanbevolen om bij het realiseren van de bovengrondse lijn, samen met de gemeente en de vliegclub, na te gaan hoe de oefenterreinen van de modelvliegclub Blériot kunnen aangepast worden, zodanig dat er voldoende bruikbare oppervlakte is. De omvang van het effect is evenwel afhankelijk van het feit of er nog voldoende bruikbare oppervlakte van hun terrein overblijft en of ze eventueel in andere richtingen kunnen (aan- en af) vliegen. Dit kan echter pas bepaald worden eens het tracé en de mastinplanting op projectniveau in het kader van de omgevingsvergunningsaanvraag en het op te maken project-MER gekend is. De aanbeveling situeert zich met andere woorden op projectniveau en wordt niet in voorliggend plan doorvertaald, cfr. §5.5.3 Toelichtingsnota. Wel geeft de Vlaamse regering de opdracht aan Sport Vlaanderen om samen met de vliegclub, Directoraat-Generaal van de Luchtvaart, Elia en de lokale besturen een oplossing op maat uit te werken.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werden zowel de plan-MER en de toelichtingsnota aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de uitvoerige informatie vanuit de Vlaamse overheid over voorliggend GRUP hebben gezorgd voor een negatieve connotatie tussen woningen en de hoogspanningslijnen in de nabijheid ervan, met een waardevermindering en onverkoopbaarheid van de woningen als gevolg.

De Vlaamse Regering geeft aan dat er heel bewust is ingezet op een brede communicatie over voorliggend GRUP omdat dit GRUP een ruim geografisch gebied bestrijkt en betrekking heeft op het maatschappelijk debat rond energietransitie. Er is in de loop van het proces vastgesteld dat er heel wat vragen zijn die moesten beantwoord worden, onderzoek dat moest gevoerd worden en flankerend beleid dat moest uitgewerkt worden. Enkel op die manier kon juiste en objectieve informatie met betrekking tot verschillende aspecten van het dossier verspreid worden naar de betrokkenen. Dat hierdoor een negatieve connotatie is ontstaan, begrijpt de Vlaamse Regering maar dit mag geen ruime communicatie in de weg staan. Wat het aspect van waardevermindering en onverkoopbaarheid betreft, verwijst de Vlaamse Regering naar het compensatiebeleid dat als flankerend beleid naar aanleiding van voorliggend GRUP werd uitgewerkt; de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is op dit punt geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat het voedselbos onder een nieuwe hoogspanningslijn waar men veel investeringen in gedaan heeft zijn waarde zal verliezen.

De Vlaamse Regering verwijst naar het landbouwprotocol dat door de landbouworganisaties afgesloten werd met Elia. De Vlaamse Regering verwijst bijkomend naar bijlage V bij voorliggend GRUP, het Plan-MER en bijlagen 7-1, 7-2 en 7-3 van scopingnota 3 waarin o.a. de gevolgen (beperkingen) naar landbouwactiviteiten besproken

worden. De toelichtingsnota werd met betrekking tot het landbouwprotocol verder aangevuld.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt meer duidelijkheid gevraagd over de voorziene compensaties, of wordt gevraagd naar effectieve bedragen en ramingen. Hierbij geeft men in enkele bezwaarschriften de afstand tussen de hoogspanningslijn en de eigendom aan. Verder wordt er naar de timing van de compensatie gevraagd. Men geeft aan dat Elia nog geen voorstel heeft gedaan omtrent een compensatie of uitkoopregeling. In andere bezwaarschriften wordt aangegeven dat de compensatie en uitkoopregeling onzeker is of dit onzekerheid geeft omtrent de toekomst.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord hierop naar het door Elia uitgewerkte compensatiebeleid en de overeenkomst die hierover met Elia werd afgesloten. In dit compensatiebeleid zijn percentages en afstanden opgenomen die geval per geval concreet zullen worden gemaakt voor de betrokken eigenaars. Deze beoordeling kan pas gebeuren op basis van de plannen van het later vergunde projectdetail van de Ventilus-verbinding en niet in het kader van voorliggend GRUP. De precieze afstanden zullen bepaald worden door een landmeter; de waardebepaling van de woning zal gebeuren door een individuele schatting door een erkend schatter zoals beschreven in het compensatiebeleid.

De overeenkomst met betrekking tot compensaties bevat tevens de modaliteiten waaronder Elia een aankoopmogelijkheid aanbiedt. De precieze vergoedingen worden individueel bepaald op basis van de plannen van het later vergunde projectdetail, individuele schatting van de woning etc zoals beschreven in het compensatiebeleid.

Dit uitgewerkt compensatiebeleid is aangenomen ter ondersteuning van het GRUP, maar maakt er geen deel van uit. Dit beleid diende dan ook niet ter inzage gelegd te worden tijdens het openbaar onderzoek over het ontwerp van GRUP. De vaststelling van het GRUP brengt evenmin een verplichting tot het voorzien van een vergoeding mee. Het uitgewerkte compensatiebeleid is zeer duidelijk en ter beschikking samen met de definitieve vaststelling van het GRUP. De Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is op dit punt geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het gelijkheidsbeginsel en beginsel voor de gelijkheid van burgers voor openbare lasten wordt geschonden omdat er geen compensatie wordt voorzien voor wie onder de bestaande hoogspanningslijn woont. Het beginsel voor de gelijkheid van burgers voor openbare lasten verplicht de overheid om een burger specifiek te vergoeden als die burger een last moet dragen die groter is dan een particulier in het gemeenschappelijk belang. Het kan niet redelijk worden verantwoord dat de bezwaarindieners helemaal niet zouden worden gecompenseerd voor de nadelige gevolgen die zij persoonlijk moeten ondergaan. Hetzelfde geldt voor burgers wiens eigendom wél reeds juridisch bezwaard is met een overdruk voor een hoogspanningslijn en waar reeds aanwezige hoogspanningslijn wordt verzwaard. Er is onder bestaande lijnen immers evenveel straling als onder nieuwe hoogspanningslijnen.

De Vlaamse regering wijst er op dat het aangenomen compensatiebeleid kadert binnen de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening. Artikel 17 van deze wet voorziet enkel een vergoedingsplicht voor elk nadeel dat voortspruit uit de toepassing van de artikelen 14 en 15 van die wet. Hieruit volgt dat enkel het nadeel ten gevolge van de

aanleg en het in stand houden van elektrische leidingen in aanmerking wordt genomen. Van hinder voor de gezondheid kan geen sprake zijn ten gevolge van de aanleg of de instandhouding. De aangenomen compensatieregeling maakt dan ook geen onderscheid al naargelang de straling afkomstig is van een bestaande lijn dan wel van in het kader van het Ventilus-project nieuw aangelegde lijn.

De Vlaamse regering wijst er voorts op dat het uitgewerkte compensatiebeleid flankerend beleid uitmaakt en als dusdanig geen deel van het GRUP uitmaakt. De Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, is op dit punt bijkomend aangevuld en geactualiseerd.

Enige ongelijkheid volgend uit het compensatiebeleid kan de wettigheid van het GRUP niet aantasten. Dienaangaande dient er op gewezen te worden dat overeenkomstig artikel 2.2.6, § 1, eerste lid VCRO stedenbouwkundige voorschriften eigendomsbeperkingen, met inbegrip van een bouwverbod, kunnen bevatten. Enige eigendomsbeperking in het algemeen belang en volgend uit de stedenbouwkundige voorschriften is dan ook mogelijk. De bezwaarindiener toont niet aan dat met de aanduiding 'hoogspanningsleiding' een dermate grote beperking van het eigendomsrecht wordt opgelegd dat deze de last te boven gaat die in het algemeen belang aan een particulier kan worden opgelegd (GwH, nr. 132/2015, 1 oktober 2015).

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op de schaduw van de masten en dergelijke die zal vallen op zonnepanelen waardoor er een verminderde opbrengst zal zijn; men vraagt of een vergoeding voorzien is.

Hierbij verwijst de Vlaamse Regering wijst in antwoord op deze bezwaren op het uitgebreidere compensatiebeleid waarover ze met Elia een overeenkomst afsloot voor de waardevermindering van eigendommen. De principes van het vorige vergoedingsbeleid van Elia werden op vraag van de federale minister van energie geëvalueerd door een expertencomité. Deze principes omvatten onder meer de procentuele vergoedingen, afstanden als wijze van afstandsbepaling alsook de invloed van eventueel aanwezige infrastructuur op de waarde van de woning. Op basis van de evaluatie door het expertencomité is het vergoedingsbeleid van Elia zowel in afstanden als in vergoedingspercentages verhoogd en de wijze van afstandsbepaling behouden. Dit uitgebreide compensatiebeleid werd vastgelegd in een overeenkomst tussen de Vlaamse Regering en Elia. Deze overeenkomst werd ter informatie toegevoegd aan de toelichtingsnota. De in de bezwaarschriften beschreven effecten kunnen zich voornamelijk kunnen voordoen in de dichte nabijheid van de hoogspanningslijn en zijn dus gedekt binnen dit uitgebreide compensatiebeleid.

In navolging van deze adviezen, bezwaren en opmerkingen werd de Toelichtingsnota (Bijlage III) aangevuld en geactualiseerd met betrekking tot het compensatie- en vergoedingenbeleid en werd de betreffende overeenkomst als een bijlage bij de Toelichtingsnota gevoegd.

Hoofdstuk 3, Deel 25, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Compensatie

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het feit dat de nieuwe compensatieregeling slechts in voege is gegaan tijdens het openbaar onderzoek, een procedurefout is vermits ongelijke informatie verschaft werd op de verschillende infomarkten.

De Vlaamse regering wijst erop dat het compensatiebeleid niet in het GRUP dient geregeld te worden. Van een schending van de rechten van de bezwaarindieners kan om die reden dan ook geen sprake zijn. In het kader van de vaststelling van het GRUP diende het compensatiebeleid niet het voorwerp van openbaar onderzoek uit te maken.

Het is uiteraard zo dat onder andere hierover veel vragen werden verwacht van betrokkenen. Daarom werd aan Elia gevraagd om op de informatiemarkten hierover vragen te beantwoorden. Het is inderdaad correct dat over het verruimde compensatiebeleid de Vlaamse Regering met de betrokkenen tot een akkoord is gekomen toen het openbaar onderzoek reeds gestart was. Daarom werden betrokkenen op voorafgaande informatiemarkten aan dit akkoord op de hoogte gebracht van deze nieuwe informatie door het planteam zodat zij ook over alle informatie konden beschikken. Aangezien echter dit compensatiebeleid geen formeel of wettelijk verplicht onderdeel is van het GRUP werd geen procedurefout gemaakt.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de koppeling tussen het compensatiebeleid en de landschappelijke impact. Men wijst erop dat evenwel geen rekening wordt gehouden met de masthoogtes.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord hierop aan dat de criteria, afstanden en percentages in de compensatieregeling voor woningen het resultaat zijn van een evaluatie van onafhankelijke experten, gebaseerd op onder meer onderzoek door de KULeuven dat specifiek hiervoor uitgevoerd werd. Dit onderzoek houdt rekening met verschillende parameters, o.a. de type en omvang van infrastructuur. Het gabarit van de lijn – waaronder de masthoogtes – wordt wel in rekening genomen bij het toepassen van hogere vergoedingspercentages voor een infrastructuur op 380 kilovolts dan op lagere spanningsniveaus.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd om een verkoopoptie en compensatieregeling in het GRUP en/of beheersovereenkomst met Elia op te nemen als blijkt dat de berekende 0,4µT contour overschreden wordt bij een gemiddelde belasting van 30% en hoger van de hoogspanningslijn.

De Vlaamse Regering wijst erop dat het compensatiebeleid gebaseerd is op de mogelijke waardevermindering van de eigendommen naar aanleiding van Ventilus. Dit compensatiebeleid is gekoppeld aan de totale mogelijke waardevermindering van de woningen (zoals hoger reeds besproken) en niet aan een 0,4µT-magneetveldcontour. Een hoger noch een lager magnetisch veld heeft geen invloed op de vergoeding, en bijgevolg is het exacte percentage van de jaargemiddelde belasting niet relevant. De Vlaamse

Regering verwijst m.b.t. de gebruikte waarde van 30% naar de antwoorden en onderbouwing in het betreffende deel van voorliggend Besluit.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt verwezen naar de buurlanden waar een 200m zone wordt onteigend terwijl in Vlaanderen er slechts sprake is van vrijwillige opkoping tot 100m en een kleine compensatie verder weg.

De Vlaamse Regering antwoordt hierop dat haar geen enkel buurland gekend is waar een onteigening tot op 200m is.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd om de mogelijkheid tot onteigening tot een afstand van 500m aan weerszijden van de lijn op te nemen en de verworven woningen niet opnieuw te verkopen maar definitief als onbruikbaar te aanzien.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord hierop aan dat er in voorliggend plan geen onteigeningsplan werd voorzien noch werd een zone met gebruiksbeperkingen opgenomen. Met voorliggend plan wordt evenmin de onderliggende bestemming (m.u.v. stations en opstijgpunten) gewijzigd waardoor de woonfunctie ongewijzigd blijft. Het is evenmin onduidelijk waarop de 500m uit het advies van de gemeente Jabbeke werd gebaseerd. Er is geen verbod om onder of in de buurt van elektrische infrastructuur te wonen, noch is er een reden om een dergelijk verbod in te stellen. De verkoopmogelijkheid die door Elia aangeboden wordt, garandeert dat de eigenaar de woning/bouwgrond eenvoudig kán verkopen indien gewenst. Elia fungeert louter als marktmaker en zal dan ook de aangekochte woning opnieuw in de markt zetten. Er is immers geen verbod om onder of in de buurt van elektrische infrastructuur te wonen, noch is er een reden om een dergelijk verbod in te stellen. Derhalve gaat de Vlaamse Regering niet in op het voorstel.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt bezwaar aangetekend tegen het beleid om de woningen die in het kader van het compensatiebeleid door Elia zijn verworven, later te verkopen tegen een verlaagde waarde.

De Vlaamse Regering geeft in antwoord hierop aan dat uit de adviezen rond gezondheid geen verbod volgt om onder of in de buurt van elektrische infrastructuur te wonen, noch is er een reden om een dergelijk verbod in te stellen. Ook worden er steeds nieuwe woningen gebouwd onder of in de nabijheid van elektrische infrastructuur, of verhuizen mensen spontaan naar bestaande dergelijke woningen. Het uitgewerkte compensatiebeleid bevat de modaliteiten waarbij Elia een aankoopaanbod geeft. Het aanbod tot aankoop van Elia is volledig vrijblijvend. De verkoopmogelijkheid die door Elia aangeboden wordt garandeert dat de eigenaar de woning/bouwgrond eenvoudig kán verkopen indien gewenst. Elia fungeert louter als marktmaker en zal dan ook de aangekochte woning opnieuw in de markt zetten conform de praktijk van een goede huisvader. Het is correct dat er een verlaagde verkoopprijs zal zijn, gezien de compensatie

voor de waardevermindering hierin zal doorgerekend worden (in grootteorde). Een potentiële nieuwe koper handelt dan ook volledig vrijblijvend en zal op de hoogte zijn van de nieuwe of aangepasten hoogspanningslijn.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op schade aan het huis en auto's veroorzaakt door het onderhoud van de bestaande kabels (verzilvering) en geeft aan dat dit mee in de compensatieafspraken moet worden opgenomen.

De Vlaamse Regering antwoordt hierop dat schade door werken geen onderdeel uitmaakt van de overeenkomst tot vergoeding voor woningen. Schade door werken (zowel bij aanleg als bij onderhoud) wordt afzonderlijk vergoed door Elia.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt erop ingegaan dat men bij de aankoop van de woning navraag heeft gedaan naar geplande ingrepen en niet is geïnformeerd over de mogelijke aanleg van een hoogspanningslijn.

De Vlaamse Regering geeft aan dat op moment van aankoop van de woning er inderdaad nog geen sprake was van voorliggend GRUP. Het planningsproces van dit GRUP werd opgestart met de goedkeuring van de startnota door de Vlaamse Regering op 29 maart 2019. De maatschappij verandert en de ruimte verandert mee. Dit betekent dat bestemmingen kunnen wijzigen om in te spelen op veranderende maatschappelijke behoeften. De decreetgever heeft hiervoor de nodige procedures voorzien en deze worden met voorliggend GRUP gevolgd.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt de vraag gesteld of het kadastraal inkomen ook zal dalen indien er recht is op compensatie omwille van een waardevermindering van de eigendom.

De Vlaamse Regering antwoordt hierop dat de bepaling van het kadastraal inkomen een federale bevoegdheid is. Zodra een kadastraal inkomen (KI) definitief is geworden, kan dat nog maar in een beperkt aantal gevallen gewijzigd worden. Bijvoorbeeld als het onroerend goed fysische wijzigingen ondergaan heeft (verbouwd, grondig gerenoveerd, afgebroken ...) of als het onroerend goed van bestemming gewijzigd is (bv. van handelspand naar woning). Bij voorgaande hoogspanningsprojecten heeft de realisatie van de luchtlijn geen aanleiding gegeven tot een aanpassing van het KI.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen vreest men dat er bovenop de hoogspanningslijn nog enkele windmolens zullen bijkomen en dit voor bijkomend

waardeverlies zal zorgen. Men vreest ervoor dat dit alles de woning onverkoopbaar maakt.

De Vlaamse Regering antwoordt dat een nieuwe hoogspanningsverbinding geen aanleiding vormt om zonder bijkomende beoordeling nieuwe windturbines in te planten. Voor nieuwe en toekomstige windturbineprojecten zal een vergunningsprocedure moet worden doorlopen waarbij bij de afweging de Omzendbrief OMV/2023/1 betreffende het afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines geldt.

Wat betreft de waardevermindering of onverkoopbaarheid door de combinatie met toekomstige windmolens, dient vastgesteld dat de afgesloten overeenkomst voor de waardevermindering van eigendommen uitgaat van de bevoegdheden van Elia en de waardevermindering die door de hoogspanningsverbinding zou kunnen veroorzaakt worden. Daarbij kan geen rekening gehouden worden met mogelijks toekomstige windturbines die misschien ooit in de buurt van de lijn zouden gerealiseerd worden. Noch kan daarbij ingegaan worden op het element dat de woning door de mogelijks bijkomende windturbines onverkoopbaar zou worden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het onbegrijpelijk is dat Elia de winsten in voorliggend proces opstrijkt, terwijl de kosten voor compensatie verrekend worden in de elektriciteitsfactuur.

De Vlaamse Regering wijst in antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen op het feit dat Elia een wettelijk monopolie als beheerder van het Belgische transmissienet voor elektriciteit bezit en belast is met een opdracht van openbaar nut. Bij ministerieel besluit van 13 januari 2020 werd Elia Transmission Belgium N.V. aangewezen als netbeheerder voor een periode van twintig jaar vanaf 31 december 2019. Het transmissienet is noodzakelijk voor de maatschappij en de kosten hiervan worden dan ook gedragen door de maatschappij. De Vlaamse Regering wijst erop dat de doelstelling van Elia om winst te maken niet relevant is in het kader van de beoordeling van dit GRUP. Bijkomend wil de Vlaamse Regering verduidelijken dat Elia een gereguleerde onderneming is waarbij de winstmarges vastgelegd worden door de federale Regulator CREG via een tariefmethodologie. Deze tarifaire methodologie bepaalt de vergoedingen voor Elia en hierbij beoogt de door de CREG ingevoerde regeling een zo billijk mogelijke vergoeding van het kapitaal te waarborgen.

De Vlaamse Regering wil verder ook verwijzen naar de volgende paragrafen van het "Publieke consultatierapport van het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034":

(54) Elia is een naamloze vennootschap naar privaatrecht. Om de nodige investeringen in het net te doen, gebruikt Elia enerzijds kapitaal dat door zijn aandeelhouders ter beschikking wordt gesteld en anderzijds, leningen van bank- en financiële instellingen. De terbeschikkingstelling van deze middelen moet worden vergoed door een rendement op het kapitaal en door de rente op leningen. De door de CREG ingevoerde regeling beoogt een zo billijk mogelijke vergoeding van het kapitaal te waarborgen, d.w.z. het vergoedingsniveau zo nauwkeurig mogelijk vast te stellen in verhouding tot het risico dat in de gegeven economische context aan investeringen in dit soort activiteiten verbonden is. Het feit dat een privéonderneming een wettelijk monopolie uitoefent, ontslaat haar niet van de verplichting om te zorgen voor een passende vergoeding van de middelen die door de aandeelhouders of de bank- en financiële instellingen, ter beschikking worden gesteld.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat de compensaties voor de gemeenten beter gebruikt zouden worden voor bijkomend onderzoek naar het ondergronds brengen van leidingen.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze mening. De Vlaamse Regering wijst er op dat bijkomend onderzoek naar het ondergronds brengen geen invloed zal hebben op de effecten van het Ventilus-project. De Vlaamse Regering vindt een correct compensatie- en vergoedingenbeleid als flankerend beleid belangrijk.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd naar een overleg met belangenorganisaties van ondernemers om tot een aanvaardbare consensus te komen om getroffen ondernemingen te ondersteunen met betrekking op uitbating, personeel en toekomstzekerheid

In antwoord op deze adviezen, bezwaren en opmerkingen stelt de Vlaamse Regering dat dergelijke aspecten van overleg met betrekking tot vergoedingen en de effectieve realisatie niet tot het GRUP behoren. De Vlaamse Regering erkent echter wel het belang van overleg in functie van het verkrijgen van een groter consensus met de eventueel getroffen bedrijven en wijst erop dat Elia dergelijk overleg reeds heeft opgezet met de landbouwsector. De Vlaamse Regering geeft aan dat Elia heeft aangegeven dat een dergelijk overleg met de bedrijven zo snel mogelijk wordt opgestart of reeds opgestart werd naar aanleiding van de opmerkingen uit het openbaar onderzoek.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

<u>Hoofdstuk 3, Deel 26, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Overige</u>

In haar advies vraagt Fluxys om bij verwijzingen naar voorschriften en maatregelen in het kader van de uitbating van haar installaties te verwijzen naar Interconnector Limited.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze vraag en heeft de nodige aanpassingen doorgevoerd waar nodig in voorliggende documenten.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt aangegeven dat de bovengrondse hoogspanningslijn een grote impact heeft op de ballonvaart, hobbyfotografen, radio-amateurs, natuurtherapie, werken met stemvorken en tibetaanse klankschalen, jachtactiviteiten, dierenarts, hondenschool en dronepiloten die hun activiteiten (professioneel of recreatief) in de buurt van het geplande tracé uitoefenen.

De Vlaamse Regering erkent de bezorgheden van de verschillende bezwaarindieners, maar stelt dat uit artikel 1.1.4 van de VCRO volgt dat bij de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke

activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen en daarbij rekening moet worden gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. De plannende overheid beschikt daarbij over een ruime discretionaire bevoegdheid (RvS 13 januari 2015, nr. 229.799, Vangheluwe). Een gelijktijdige afweging betekent niet dat deze maatschappelijke belangen noodzakelijk steeds gelijkwaardig moeten zijn, aangezien bij de afweging één bepaalde behoefte zwaarder kan doorwegen in een bepaalde situatie (RvS 14 maart 2017, nr. 237.639, bvba Vanderschrick-Kwekerij-Verpakking). De Vlaamse regering tracht met het voorliggend RUP een duurzame oplossing te bieden voor de realisatie van een aantal noodzakelijke ontwikkelingen van het hoogspanningsnet in West-Vlaanderen in functie van de energietransitie. Om een juiste belangenafweging te kunnen maken tussen alle relevante maatschappelijke behoeften, is heel wat onderzoek gebeurd in het kader van huidig planproces. Zo kan worden verwezen naar het plan-MER, RVR, MKBA, ruimtelijk onderzoek en het raadplegen van verschillende experten op vlak van gezondheid. Bovendien wijst de Vlaamse Regering op het flankerend beleid dat werd uitgewerkt parallel aan voorliggend GRUP. In de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP, meer in het bijzonder in §5.4 is omstandig ingegaan op de overeenkomsten die zijn afgesloten tussen de Vlaamse Regering en Elia ter ondersteuning van de doelstellingen of de uitvoering van voorliggend plan. Het gaat dan om een afsprakenkader met betrekking tot 0,4µT, het verruimde compensatiebeleid, het nieuwe landbouwprotocol, de overeenkomst met betrekking tot de landschappelijke integratie en de overeenkomst met betrekking tot het versneld ondergronds brengen en afbreken van lijnen op een lager spanningsniveau na de realisatie van Ventilus. Deze overeenkomsten werden toegevoegd aan de toelichtingsnota en de betreffende paragrafen werden aangevuld en geactualiseerd.

In een bezwaar wordt gesteld dat men vreest voor het behoud van de vergunning van de kinderopvang en voor zware financiële schade indien de kinderopvang moet stopgezet worden door Ventilus.

De Vlaamse regering verwijst in antwoord op dit advies naar het Afsprakenkader voor het beperken van de blootstelling aan magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. In dat Afsprakenkader is een aanbeveling opgenomen om geen kinderopvangvoorzieningen en scholen in de 0,4 µT magneetveldzone van een hoogspanningsverbinding in te richten als dat redelijkerwijs kan worden vermeden. Daarnaast wordt ook aanbevolen om te vermijden dat kinderopvangvoorzieningen overspannen worden door nieuwe hoogspanningslijnen. Het is echter niet verboden om kinderopvangvoorzieningen uit te baten als die gelegen zijn onder een hoogspanningslijn, het is louter een richtinggevend advies gelet op het ontbreken van een causaal verband. Omdat er geen oorzakelijk verband is vastgesteld tussen de magnetische velden en het optreden van leukemie, is er geen grond voor een verbod op het uitbaten van een kinderopvangvoorziening in de omgeving van een hoogspanningsverbinding. Dit afsprakenkader werd als bijlage 1 bij de toelichtingsnota gevoegd en de betreffende passage uit de toelichtingsnota werd op dat punt geactualiseerd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat een van de experten van de Intendant in het kader van het traject van de intendant beweerde niet op de hoogte te zijn van het energie-eiland (prinses Elizabeth). Achteraf blijkt hij de onderzoeker te zijn van alle interconnectoren en de internationale verbindingen op de Noordzee.

De Vlaamse Regering geeft aan dat de bezwaarindieners kennelijk het rapport van de Intendant onvoldoende hebben doorgenomen. De expert waarnaar in bezwaarschriften wordt verwezen, behandelt deze aspecten onder paragraaf 5.1.9 van het rapport van de Intendant. In de toelichtingsnota werd met betrekking tot het conclusies van de Intendant een passage opgenomen onder 2.3 technologiekeuze, naar aanleiding van deze bezwaren. Het rapport van de Intendant werd als een bijlage bij de procesnota gevoegd.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gewezen op fouten of tegenstrijdigheden in het dossier, o.m. over het aantal circuits voor de ondergrondse delen.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze opmerkingen, maar zonder verdere verduidelijking is onduidelijk wat bezwaarindiener juist bedoelt. M.b.t. de ondergrondse tracédelen is in de loop van het onderzoek zowel informatie gegeven over de uitvoering met 4 circuits als de uitvoering met 6 circuits. Gezien de totale lengte van de ondergrondse delen meer dan 8km bedraagt, zal de realisatie middels 4 circuits dienen te gebeuren, hetgeen verduidelijkt is in §5.3.1 van de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP.

De toelichtingsnota werd naar aanleiding hiervan dus verder aangevuld.

Hoofdstuk 3, Deel 27, Behandeling van adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassingen aan het plan – thema Overige

In een bezwaarschrift wordt aangegeven dat het bundelen van ondergrondse infrastructuur ook juridische, financiële en organisatorische problemen kan veroorzaken. Het vergt een goede afstemming en samenwerking tussen de verschillende eigenaars, beheerders en exploitanten van de infrastructuur. Het kan ook leiden tot conflicten over eigendomsrechten, de vergunningsprocedure, de aansprakelijkheid of de kostenverdeling.

De Vlaamse Regering deelt deze bezorgdheden met betrekking tot de praktische uitvoering van het GRUP Ventilus, maar stelt dat in het kader van het GRUP op deze praktische bezwaren geen concreet antwoord kan worden geformuleerd. Dit behoort niet tot de scope van het GRUP maar behoort wel tot de bevoegdheden van de uitvoerder op het terrein (Elia). De Vlaamse Regering gaat ervan uit dat Elia deze bezorgdheden ter harte zal nemen.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt meer duidelijkheid gevraagd over de uitvoering van de ondergrondse tracégedeeltes, gaande van de sleufbreedtes, de lengte van het traject, het beperken van de hinder, …

In antwoord op deze vragen verwijst de Vlaamse Regering naar de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij voorliggend GRUP. In §4.4.1 is ingegaan op de bouwstenen van het Ventilusproject, met o.m. de ondergrondse aanleg van delen van het tracé. Daarnaast is in §5.3.1 verder ingegaan op de verschillende tracédelen, waaronder de ondergrondse delen.

Daarnaast dient erop gewezen dat dat voorliggend plan nog geen omgevingsvergunning inhoudt. In de omgevingsvergunningsaanvraag voor de realisatie het project 'Ventilus' zal door de netbeheerder moeten worden aangetoond op welke manier er is voldaan aan de voorwaarden die via de stedenbouwkundige voorschriften worden opgelegd. Het plan legt alle bestemmingen en ruimtelijk vertaalbare maatregelen vast op perceelsniveau, en dit in functie van het realiseren van de doelstellingen van het plan. Hiervoor is uitgegaan van de typevoorschriften, waar gebiedsspecifieke elementen aan zijn toegevoegd. Het is immers niet noodzakelijk alle details in stedenbouwkundige voorschriften vast te leggen. (RvS 6 oktober 2020, nr. 248.475, Meulebroeck e.a.). Elementen die betrekking hebben op het projectniveau (omgevingsvergunning) of uitvoeringsniveau, worden niet in de stedenbouwkundige voorschriften opgenomen, tenzij uit het milieueffectenonderzoek blijkt dat deze noodzakelijk zijn om een bepaalde (aanzienlijke) negatieve impact te milderen of voorkomen. Dit principe wordt in de toelichtingsnota (onder meer onder 2.5) toegelicht. De selectie van de elementen die opgenomen zijn in de stedenbouwkundige voorschriften is bewust beperkt gehouden om er in de toekomst voldoende flexibel mee te kunnen omgaan. Het is immers altijd mogelijk dat bij een verdere uitwerking andere technische oplossingen op projectniveau nodig zijn die passen binnen het kader van de stedenbouwkundige voorschriften. Enkel die elementen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van het doel worden verordenend vastgelegd. Indien er op planniveau reeds voor geopteerd zou worden om breedtes, of mastenlocaties, -type en -hoogte vast te leggen, zou dit betekenen dat met zeer ruime marges zou moeten gewerkt worden om de concrete uittekening op projectniveau, in overleg met bvb. de landbouwer die het maaiveld bewerkt, de wegbeheerder van de kruisende wegen, … niet te hinderen. Op projectniveau moet immers in detail worden nagegaan waar de mastinplanting het beste komt rekening houdend met de plaatselijke omstandigheden. Dit geldt tevens voor MOF-putten, werfzones, landschappelijke inkleding, EMF-contour, ... Wel worden in de stedenbouwkundige voorschriften verschillende principes en randvoorwaarden vastgelegd, die een ruimtelijk en op milieuvlak aanvaardbaar project garanderen. Bovendien moet bij de omgevingsvergunningsaanvraag voor de hoogspanningsleiding een inrichtingsstudie worden gevoegd, die minimaal moet ingaan op de inrichtingsprincipes, met onder meer de maximale landschappelijke integratie van de hoogspanningslijn in de omgeving, de inplanting van de masten en de afstemming van de hoogte op de aanwezige activiteiten.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift stelt men vast dat bij het ondergronds brengen van de bestaande 150 kV-verbindingen de sokkels van de pylonen opnieuw vrijkomen. Men vraagt om preventief maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat deze sokkels niet gebruikt worden voor windturbines.

In antwoord op deze bezwaren wijst de Vlaamse Regering op dat bij afbraak van een bestaande lijn Elia deze sokkels afbreekt tot onder het maaiveld. Daarnaast wijst de Vlaamse Regering erop dat voor de realisatie van een windturbine een apart vergunningstraject zal moeten worden doorlopen.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gevraagd of het nog mogelijk zal zijn om een kleine windmolen te plaatsen van ongeveer 28 meter hoog.

In antwoord op dit bezwaar wijst de Vlaamse regering er op dat de inplanting van de masten nog niet vastligt. Ook blijkt evenmin uit het bezwaarschrift over welke concrete situatie de bezwaarindiener het heeft. In elk geval zal gekeken worden naar de vigerende wetgeving. Dit zal dan ook geval per geval, in functie van de standaard veiligheidsmaatregelen neergelegd in het Algemeen Reglement op de elektrische installaties (AREI), moeten worden nagegaan.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gevraagd hoe de werken zullen verlopen en wat de tijdelijke en blijvende schade zal zijn. Men wijst op de hinder die werken met zich mee zullen brengen. Men heeft het over het verstoren van de rust en verkeersoverlast, over een beperkte bereikbaarheid van functies zoals scholen, woningen, bedrijven. Er wordt ook gewezen op extra kosten die de werken met zich meebrengen, bv. schoonmaakkosten, verlies van tijd,... In een bezwaarschrift wordt ook de vrees voor hinder door de vervanging van de luchtlijnen geuit; men verwijst naar in het verleden uitgevoerde werken, die tot schade aan auto's, tuinen en woningen heeft geleid. Een andere bezwaarindiener vreest dat het gebruik van helikopters voor de aanleg en het onderhoud van de lijnen een inbreuk op de privacy tot gevolg kan hebben.

In antwoord op dit bezwaar verwijst de Vlaamse Regering naar §1 van bijlage 2 van scopingnota 3. Daarin wordt aangegeven dat in een plan-MER de effecten tijdens de aanlegfase enkel beoordeeld worden indien deze tijdelijke effecten een significante of permanente weerslag kunnen hebben op de omgeving. Indien geoordeeld zou worden dat de hinder tijdens de aanlegfase voor de omwonenden te groot zou zijn, kunnen bijkomende maatregelen opgenomen worden bij de verdere uitwerking (zo kan er vb. gekozen worden voor een alternatieve uitvoeringstechniek). Die afweging kan gemaakt worden tijdens de vergunningsfase op basis van een detailanalyse.

Cfr beschreven in bijlage 8 van de scopingnota wordt de toegankelijkheid van landbouwpercelen rondom de werfzone gegarandeerd, of in het geval dit niet mogelijk zou zijn vergoed conform het protocolakkoord. Elia garandeert dat de toegang tot de woning van de omwonenden altijd mogelijk blijft. De toegang tot de landbouwwoning en het landbouwbedrijf valt hier vanzelfsprekend onder. Zoals het landbouwprotocol voorschrijft, zal Elia bij de concrete uitwerking op projectniveau en bij de uitvoering van de werken in overleg gaan met de betrokken landbouwers. Elia zal bij schade de eventuele kosten vergoeden.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt ingegaan op de lokale verkeerscirculatie in de nabijheid van de opstijgpunten en hoogspanningsstations. Men wijst bvb. op de Bauwelarestraat in Lendelede, die momenteel een doodlopende straat is met weinig verkeer, en vraagt of en hoe deze zal ingeschakeld worden in de ontsluiting van het hoogspanningsstation. Men vraagt tevens een beeld van de verkeersbewegingen van en naar het station.

In antwoord op deze vragen verwijst de Vlaamse Regering naar de Toelichtingsnota, gevoegd als Bijlage III bij het GRUP. In §5.3.1 wordt het tracé van het Ventilusproject, met inbegrip van de opstijgpunten en de hoogspanningsstations, toegelicht. Specifiek voor de ontsluiting van het hoogspanningsstation is het niet voorzien om naast de twee

bestaande toegangen via de Rijksweg en de toegang via de onderstraat een bijkomende toegang via de Bauwelarestraat te voorzien.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Sommige bezwaarindieners spreken een verbod uit op het werken boven hun woning.

In antwoord op dit bezwaar wijst de Vlaamse regering er vooreerst op dat de ordening van de ruimte op wettige wijze eigendomsbeperkingen kan inhouden. De eigendomsbeperkingen die van overheidswege worden opgelegd, zijn toegestaan indien ze beantwoorden aan een rechtmatig evenwicht tussen het algemeen belang van de gemeenschap en de bescherming van de grondrechten van het individu (RvS 21 oktober 2016, nr. 236.209, De Meyer). Verder kan er op worden gewezen dat artikel 3.63 van het Nieuw Burgerlijk Wetboek bepaalt dat het eigendomsrecht zich enkel uitstrekt tot een hoogte boven de grond die voor de eigenaar nuttig kan zijn voor de uitoefening van zijn bevoegdheden. Een grondeigenaar kan zich niet verzetten tegen een gebruik van een derde op een hoogte waarop de actuele eigenaar, met inachtneming van de bestemming en toestand van de grond, redelijkerwijze geen gebruikersbevoegdheid zou kunnen uitoefenen. Hieruit volgt dat de eigendom van het luchtruim niet denkbaar is en dat de lucht een gemeen goed is. Het vliegen door de luchtkolom kan de grondeigenaar niet deren en is om die reden geoorloofd (zie S. Snaet en W. Neven, 'Eigendom', in X., Bestendig handboek privaatrechtelijk bouwrecht, Wolters Kluwer Belgium, Mechelen, II,4-6, 178), Dit belet niet dat bij het inzetten van helicopters (onder andere bij het trekken van geleiders of de inspectie van lijnen) de terzake geldende luchtvaartreglementering dient gerespecteerd te worden.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gevraagd naar de impact van het ondergronds aanleggen van de leidingen. Zo wordt gevraagd naar de impact op waterputten en wordt gevraagd welke beperkingen er zullen gelden in de ondergrond/bovengrond.

In antwoord op dit bezwaarschrift verwijst de Vlaamse Regering o.a. naar de scopingnota 3, meer bepaald in §4.1.4 waar de beperkingen in de voorbehouden zone beschreven staan. Met deze beperkingen werd rekening gehouden in de milieubeoordeling (zoals ook aangegeven in het Plan-MER, gevoegd als Bijlage V bij het GRUP). Ook met de mogelijke permanente effecten tijdens de aanlegfase (zowel binnen de voorbehouden zone als de werkstrook) werd rekening gehouden.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gevraagd wanneer de werken zouden starten. Een andere bezwaarindiener stelt dat hij heeft vernomen dat Elia al bestellingen zou hebben geplaatst voor de aanleg van het project.

In antwoord op dit bezwaar geeft de Vlaamse Regering aan dat voorliggend plan nog geen omgevingsvergunning inhoudt. Het plan legt alle bestemmingen en ruimtelijk vertaalbare maatregelen vast op perceelsniveau, en dit in functie van het realiseren van de doelstellingen van het plan. In de omgevingsvergunningsaanvraag zal door de netbeheerder volledige duidelijkheid moeten worden gegeven over de inrichting met een gedetailleerd plan. Pas nadat op basis van voorliggend GRUP een omgevingsvergunning

zou zijn toegekend kan zekerheid gegeven worden over de start van de werken. Los van het feit dat de Vlaamse regering geen inzicht heeft in de manier waarop Elia haar taken als transmissienetbeheerder uitoefent en of Elia al dan niet bestellingen heeft geplaatst is dit gegeven niet relevant in het kader van dit GRUP.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In haar advies vraagt de stad Torhout een duidelijk aanspreekpunt bij Elia als contactpersoon in het kader van minder hinder-begeleiding, zowel bij de opmaak van de plannen als tijdens de werken.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze vraag, die evenwel geen betrekking heeft op de vaststelling van voorliggend plan maar op de realisatiefase.

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen worden vragen gesteld omtrent het onderhoud van de zones voor landschappelijke inpassing enerzijds en de ruimte onder en rondom de masten anderzijds.

De Vlaamse Regering verwijst naar Elia wat deze vragen betreft en de manier van werken die toegepast wordt bij de bestaande hoogspanningslijnen in Vlaanderen. Er zullen in het kader van de realisatie van het voorliggend GRUP concrete afspraken gemaakt worden door Elia met de betrokken eigenaars.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In een bezwaarschrift wordt gewezen op een bestaande data-connectie tussen twee sites op de Ambachtenstraat in Izegem; men vraagt of deze intact zal blijven tijdens en na de werken.

In antwoord op dit bezwaar wijst de Vlaamse Regering erop dat elke partij bij de uitvoering van werken moet rekening houden met de reeds bestaande infrastructuur.

Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

In sommige adviezen, bezwaren en opmerkingen wordt gesteld dat het planningsproces moet herstart worden, in overleg met de lokale gemeenschappen en met respect voor de gezondheid van de mens en het milieu. Men is van mening dat het tijdsargument onvoldoende doorweegt.

De Vlaamse Regering wijst er op dat het tijdskader van het Ventilus project volgt uit de doelstellingen van het FOP met betrekking tot de energietransitie tegen 2030. Ventilus is immers o.a. noodzakelijk voor het aan land aansluiten van hernieuwbare energie van nieuwe offshore windparken op het 380 kV-net. De timing die hiervoor naar voor wordt geschoven, is bekend gemaakt in het kader van de tender om de bouw en exploitatie van de bijkomende offshore installaties toe te wijzen door de federale regering. Dit gegeven wordt in de scopingnota ook vermeld bij de 'aanleiding' van het RUP. De aanleiding om een RUP op te maken moet worden onderscheiden van de doelstellingen die men met het specifieke RUP wil bereiken, maar houdt er logischerwijs wel verband mee. De plandoelstellingen moeten dan ook tegen deze achtergrond worden gelezen. De vraag van

bezwaarindieners om het planinitiatief te vertragen of voor onbepaalde tijd ‘on hold’ te plaatsen maakt abstractie van de doelstellingen met betrekking tot de energietransitie tegen 2030.

Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend plan.

Hoofdstuk 4 Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- Het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, artikel 13, §§ 1 en 3, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002, artikel 17, § 3, eerste lid, vervangen bij het decreet van 19 mei 2006, artikel 18, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002, artikel 25, § 1, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij de decreet van 7 december 2007, artikel 27, § 3, eerste lid, ingevoegd bij decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 25 mei 2007, artikel 28, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002 en artikel 36ter, § 1, §2, eerste lid en §4 ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 19 mei 2006.
    - Het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 1997 houdende de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij het decreet van 17 december 1997 wat de bindende bepalingen betreft en op de besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 17 december 2010 houdende de definitieve vaststelling van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij de decreten van 19 maart 2004 respectievelijk 25 februari 2011, wat de bindende bepalingen betreft.
- Het koninklijk besluit van 26 januari 1977 houdende de vaststelling van het gewestplan Oostende-Middenkust en latere wijzigingen.
- Het koninklijk besluit van 7 april 1977 houdende de vaststelling van het gewestplan Brugge - Oostkust en latere wijzigingen.
- Het koninklijk besluit van 11 april 1977 houdende de vaststelling van het gewestplan Kortrijk en latere wijzigingen.
- Het koninklijk besluit van 5 februari 1979 houdende de vaststelling van het gewestplan Diksmuide-Torhout en latere wijzigingen.
- Het koninklijk besluit van 17 december 1979 houdende de vaststelling van het gewestplan Roeselare - Tielt en latere wijzigingen.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 20 januari 2006 houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan ‘Afbakening van het regionaalstedelijk gebied Kortrijk’.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 7 november 2008 houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan ‘Leievallei en open ruimte omgeving Kortrijk’.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 21 november 2008 houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan ’Afbakening van het regionaalstedelijk gebied Roeselare’.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2009 houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan ’Afbakening van het regionaalstedelijk gebied Oostende.

- Het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juni 2009 houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Afbakening van het zeehavengebied Zeebrugge'.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2011 houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Afbakening van het regionaalstedelijk gebied Brugge'.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2012 houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Optimalisatie van het hoogspanningsnetwerk in Vlaanderen'
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 27 oktober 2017 houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Afbakening regionaalstedelijk gebied Brugge - herneming'
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juli 2020 houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Kustpolders tussen Oudenburg, Jabbeke en Stalhille'
- Het ministerieel besluit van 5 juni 2015 houdende de goedkeuring van het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan 'Solitaire vakantiewoningen – Brugge – Oostende'.
- Het besluit van de provincieraad van West-Vlaanderen van 25 juni 2015 houdende de definitieve vaststelling van het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan 'RUP Solitaire vakantiewoningen – Interfluvium'.
- Het besluit van de provincieraad van West-Vlaanderen van 22 juni 2017 houdende de definitieve vaststelling van het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan 'RUP Solitaire vakantiewoningen – Midden West-Vlaanderen'.
- De beslissing van de gemeenteraad van 27 juni 2017 van de stad Brugge houdende de definitieve vaststelling van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Sint-Pietersmolenwijk'.
- Het besluit van de deputatie van de provincie West-Vlaanderen van 17 juni 2010 houdende de goedkeuring van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Zonevreemde constructies binnen deelruimte N371' van de gemeente Zuienkerke.
- De beslissing van de gemeenteraad van 29 september 2016 van de gemeente Zuienkerke houdende de definitieve vaststelling van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Zonevreemde constructies gelegen binnen de deelruimte N9 (Oostendse steenweg)'.
- De beslissing van de gemeenteraad van 25 april 2017 van de gemeente Deerlijk houdende de definitieve vaststelling van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Zonevreemde bedrijven in het buitengebied – spoor 1'.
- De beslissing van de gemeenteraad van 30 november 2017 van de gemeente Deerlijk houdende de definitieve vaststelling van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Brandweerkazerne'.
- Het besluit van de deputatie van West-Vlaanderen van 27 april 2009 houdende de goedkeuring van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Landelijk gebied rond Bavikhove en Hulste' van de gemeente Harelbeke.
- Het besluit van de deputatie van West-Vlaanderen van 19 maart 2009 houdende de goedkeuring van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Open-ruimtecorridor Harelbeke-Waregem' van de gemeente Harelbeke.
- De beslissing van de gemeenteraad van 12 september 2016 van de stad Harelbeke houdende de definitieve vaststelling van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Activiteitenkorrels N50'.
- De beslissing van de gemeenteraad van 15 april 2019 van de stad Harelbeke houdende de definitieve vaststelling van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Bavikhove Dorp West'.

- De beslissing van de gemeenteraad van 22 februari 2021 van de stad Harelbeke houdende de definitieve vaststelling van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vanassche'.
- Het besluit van de deputatie van West-Vlaanderen van 25 oktober 2007 houdende de goedkeuring van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Zonevreemde woningen' van de gemeente Lendelede.
- De beslissing van de gemeenteraad van 25 januari 2016 van de gemeente Zwevegem houdende de definitieve vaststelling van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Casino Otegem'.
- Het besluit van de deputatie van West-Vlaanderen van 12 december 2002 houdende de goedkeuring van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Groot Abele I' van de stad Izegem.
- Het besluit van de deputatie van West-Vlaanderen van 26 februari 2012 houdende de goedkeuring van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Mandelvallei Kachtem' van de stad Izegem.
- Het besluit van de Vlaamse Executieve van 29 april 1991 houdende de goedkeuring van het algemeen plan van aanleg van de stad Roeselare.
- Het ministerieel besluit van 5 april 1988 houdende de goedkeuring van het bijzonder plan van aanleg 'Molenstraat Zuid' te Brugge.
- Het ministerieel besluit van 24 oktober 2001 houdende de goedkeuring van het bijzonder plan van aanleg 'Molenstraat Noord' te Brugge.
- Het ministerieel besluit van 27 april 2005 houdende de goedkeuring van het bijzonder plan van aanleg 'Blauwe Toren' te Brugge.
- Het ministerieel besluit van 20 oktober 1998 houdende de goedkeuring van het bijzonder plan van aanleg 'Speie' te Brugge.
- Het ministerieel besluit van 13 oktober 1999 houdende de goedkeuring van het bijzonder plan van aanleg 'Kleine Moerstraat' te Brugge.
- Het ministerieel besluit van 24 mei 2002 houdende de goedkeuring van het bijzonder plan van aanleg 'Zeelaan Zuid-West' te Brugge.
- Het ministerieel besluit van 30 januari 1997 houdende de goedkeuring van het bijzonder plan van aanleg 'Ruddersvoorde' te Brugge.
- Het ministerieel besluit van 26 maart 1998 houdende de goedkeuring van het bijzonder plan van aanleg 'Groot Eekhout' te Brugge.
- Het ministerieel besluit van 9 juni 1987 houdende de goedkeuring van het bijzonder plan van aanleg 'Nijverheidsgebied Herdersbrug' te Brugge.
- Het ministerieel besluit van 18 januari 2002 houdende de goedkeuring van het sectoraal bijzonder plan van aanleg 'zonevreemde bedrijven' te Deerlijk.
- Het ministerieel besluit van 27 maart 2002 houdende de goedkeuring van het sectoraal bijzonder plan van aanleg 'zonevreemde bedrijven fase 2' te Deerlijk.
- Het ministerieel besluit van 5 februari 2009 houdende de goedkeuring van het bijzonder plan van aanleg 'Vichtesteenweg' te Deerlijk.
- Het ministerieel besluit van 7 mei 2001 houdende de goedkeuring van het sectoraal bijzonder plan van aanleg 'zonevreemde bedrijven fase 1' te Harelbeke.
- Het ministerieel besluit van 22 juni 2005 houdende de goedkeuring van het sectoraal bijzonder plan van aanleg 'zonevreemde bedrijven fase 4' te Harelbeke.
- Het ministerieel besluit van 18 januari 2002 houdende de goedkeuring van het bijzonder plan van aanleg 'Spoelewiele' te Lendelede.
- Het ministerieel besluit van 28 mei 2003 houdende de goedkeuring van het sectoraal bijzonder plan van aanleg 'zonevreemde bedrijven' te Deerlijk.

- Het ministerieel besluit van 18 februari 2005 houdende de goedkeuring van het sectoraal bijzonder plan van aanleg 'zonevreemde bedrijven fase 2' te Waregem.
- Het ministerieel besluit van 18 februari 2003 houdende de goedkeuring van het bijzonder plan van aanleg 'Spijkerlaan' te Waregem.
- Het ministerieel besluit van 29 november 2000 houdende de goedkeuring van het bijzonder plan van aanleg 'Kerkweg – wijziging B' te Zwevegem.
- Het ministerieel besluit van 7 januari 1992 houdende de goedkeuring van het bijzonder plan van aanleg 'Ambachtelijke zone Noord-Ede' te Bredene.
- Het ministerieel besluit van 21 mei 2003 houdende de goedkeuring van het bijzonder plan van aanleg 'Plassendale I' te Oostende.

Initiatiefnemer

Dit besluit wordt voorgesteld door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme.

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

Artikel 1. Het bij dit besluit gevoegde gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Ventilus' wordt definitief vastgesteld.

De normatieve delen van dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zijn bij dit besluit gevoegd als:

1. bijlage I, het grafisch plan;
2. bijlage II, de stedenbouwkundige voorschriften bij het grafisch plan.

De niet-normatieve delen van dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zijn bij dit besluit gevoegd als:

1. bijlage IIIa, de toelichtingsnota met de tekstuele toelichting;
2. bijlage IIIb, de toelichtingsnota kaarten;
3. bijlage IV, het register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenheffing, een kapitaalschadecompensatie of een gebruikerscompensatie;
4. bijlage V, het plan-MER;
5. bijlage VI, het Ruimtelijk Veiligheidsrapport;
6. bijlage VII, de maatschappelijke kosten-baten analyse;
7. bijlage VIII, scopingnota 3;
8. bijlage IX, Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid.

Artikel 2. De Vlaamse minister, bevoegd voor omgeving, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

VENTILUS

ONDERWEG MET DUURZAME ENERGIE

gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

Ventilus

in de gemeenten Brugge, Blankenberge, Zuienkerke, De Haan, Bredene, Oostende, Oudenburg, Jabbeke, Zedelgem, Torhout, Oostkamp, Lichtervelde, Wingene, Ardooie, Izegem, Lendelede, Harelbeke, Waregem, Deerlijk, Zwevegem, Anzegem en Avelgem

Bijlage I. Verordenende grafische plannen

Vlaamse overheid

DEPARTEMENT OMGEVING

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Ventilus' bestaat uit volgende bijlagen:

- **bijlage I, het grafisch plan;**
- bijlage II, de stedenbouwkundige voorschriften bij het grafisch plan.
- bijlage IIIa, de toelichtingsnota met de tekstuele toelichting;
- bijlage IIIb, de toelichtingsnota kaarten;
- bijlage IV, het register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenheffing, een kapitaalschadecompensatie of een gebruikerscompensatie;
- bijlage V, het plan-MER, bestaande uit volgende delen:
    - deel 1: kwaliteitsbeoordeling, leeswijzer, NTS en stap 1
    - deel 2: stap 1 - kaartenbundel
    - deel 3: stap 2a
    - deel 4: stap 2b, stap 2c en stap 2d
    - deel 5: stap 2 - kaartenbundel
    - deel 6: stap 3, bijlages 1 t.e.m 4
    - deel 7: stap 3 - kaartenbundel
- bijlage VI, het ruimtelijk veiligheidsrapport;
- bijlage VII, de maatschappelijke kosten-baten analyse;
- bijlage VIII, scopingnota 3, bestaande uit volgende delen:
    - deel 1: tekst
    - deel 2: kaarten
    - deel 3: bijlagen 2 - 9
- bijlage IX, Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid.

De ontwerpers

Griet DE MULDER

Christine DANIELS

Art. 6
Art. 8
Art. 3
Art. 1
Art. 7
Art. 9

Achtergrond : GRB, Bron : Digitaal Vlaanderen, januari 2023

GEWESTELIJK RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN
Ventilus
Bijlage Ia Verordenend Grafisch Plan (deel 1/10)

Plancode - 2.12_00513_00001
Definitieve Vaststelling

Vlaamse overheid
DEPARTEMENT OMGEVING

schaal : 1:7.500
N
0 50 100 200 M

Art. 6

Art. 7

Achtergrond : GRB, Bron : Digitaal Vlaanderen, januari 2023

GEWESTELIJK RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN

Ventilus

Bijlage Ia Verordenend Grafisch Plan (deel 2/10)

Plancode : 2.12_00513_00001

Definitieve Vaststelling

Vlaamse overheid

DEPARTEMENT OMGEVING

schaal : 1:7.500

0 50 100 200 M

Art. 6

Achtergrond: Rasterversie van de topografische kaart uitgegeven 2008 op schaal 1/10000 door het NGI
© Fragment uit de topografische kaart met toelating A1913 van het NGI

ONTWERP VAN GEWESTELIJK RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN
Ventilus - deel 3/10

Plannode - 2.12_00013_00001
Referentie - Ventilus

Vlaamse overheid

DEPARTEMENT OMGEVING

schaal - 1:7.500

0 50 100 200 M

GEWESTELIJK RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN
Ventilus
Bijlage Ia Verordenend Grafisch Plan (deel 4/10)

Plancode - 2.12_00513_00001
Definitieve Vaststelling

Vlaamse overheid
DEPARTEMENT OMGEVING

schaal : 1:7.500

0 50 100 200 M

N

Achtergrond : GRB, Bron : Digitaal Vlaanderen, januari 2023

Art. 7

Art. 7

Art. 2

Art. 1
Art. 2
Art. 5
Art. 6
Art. 7
Beek
Muizevelbeek
Achtergrond : GRB, Bron : Digitaal Vlaanderen, januari 2023
GEWESTELIJK RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN
Ventilus
Bijlage Ia Verordenend Grafisch Plan (deel 5/10)
Plancode - 2.12_00513_00001
Definitieve Vaststelling
Vlaamse overheid
DEPARTEMENT OMGEVING
schaal : 1:7.500
0 50 100 200 M
N

Achtergrond : GRB, Bron : Digitaal Vlaanderen, januari 2023

GEWESTELIJK RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN
Ventilus
Bijlage Ia Verordenend Grafisch Plan (deel 6/10)

Plancode : 2.12_00513_00001
Definitieve Vaststelling

Vlaamse overheid
DEPARTEMENT OMGEVING

schaal : 1:7.500

0 50 100 200 M

N

Art. 7

Art. 1

Art. 2

Art. 6

Achtergrond : GRB, Bron : Digitaal Vlaanderen, januari 2023

GEWESTELIJK RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN
Ventilus
Bijlage Ia Verordenend Grafisch Plan (deel 7/10)

Plancode : 2.12_00513_00001
Definitieve Vaststelling

Vlaamse overheid
DEPARTEMENT OMGEVING

schaal : 1:7.500

0 50 100 200 M

N

Art. 1
Art. 2
Art. 5
Art. 6
Art. 7
GO Art. 4
GO Art. 4
Art. 1
Art. 2
Art. 7

Achtergrond : GRB, Bron : Digitaal Vlaanderen, januari 2023

GEWESTELIJK RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN
Ventilus
Bijlage Ia Verordenend Grafisch Plan (deel 8/10)

Plankode - Z:12_00513_00001
Definitieve vaststelling

Vlaamse overheid
DEPARTEMENT OMGEVING

schaal : 1:7.500

0 50 100 200 M

Art. 7

Art. 17

Achtergrond : GRB, Bron : Digitaal Vlaanderen, januari 2023

GEWESTELIJK RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN
Vemlius
Bijlage 1a Verordenend Grafisch Plan (deel 9/10)

Plancode - 2.12_00513_00001
Definitieve Vaststelling

Vlaamse overheid

DEPARTEMENT OMGEVING

schaal : 1:7.500

0 50 100 200 M

Achtergrond : GRB, Bron : Digitaal Vlaanderen, januari 2023

GEWESTELIJK RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN
Ventilus
Bijlage Ia Verordenend Grafisch Plan (deel 10/10)

Plancode - Z:\2_00513_00001
Definitieve Vaststelling

Vlaamse overheid

DEPARTEMENT OMGEVING

schaal : 1:7.500

0 50 100 200 M

N

Art. 6
Art. 1
Art. 3
Art. 8
Art. 7
Spoorweg van Brugge naar Blankenberge
Kleine Ader
Beek
Zeelaan
Lisseweegse Vaart
Vaart van Brugge naar Zeebrugge
Spoorweg van Knokke-Heist en van Zeebrugge naar Brugge
Lisseweegse Steenweg
Boudewijnkanaal
Spoorweg
Stationsweg
Kwaïn Water
Pekmeestraat
Bovenpoldstraat
Kruisstraat
Kruisdreef
Slaatsteenweg
Lisseweegse Vaart
Lentestraat
Gotevlietstraat
Pathoekeweg
Ter Bolsterlaan
Oude Zeeweg
Vogelvuurtraat
Leemborgstraat
Lettenburgstraat
Blankenbergse Steenweg
Expresweg van Brugge naar Zeebrugge
Expresweg van Blankenberge naar Brugge
Blankenbergse Steenweg
Beek
Achtergrond : GRB, Bron : Digitaal Vlaanderen, januari 2023

GEWESTELIJK RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN
Ventilus
Bijlage Ib Verordenend Grafisch Plan - detail (deel 1/6)

Plancode - 2.12_00513_00001
Definitieve Vaststelling

Vlaamse overheid
DEPARTEMENT OMGEVING

schaal : 1:2.500
N
0 50 100 M

Berkenhagestraat
Westhille
Joseph Berquinstraat
Dr. Adriaensstraat
Zwaluwneststraat
Zwaluwneststraat
Zwaluwneststraat
Zwaluwneststraat
Dr.Adriaensstraat
Art. 7
Art. 2
Art. 5
Art. 1
Art. 6
Berkenhagestraat
Berkenhagestraat
Moubekestraat
Hollevoordestraat
Hollevoordestraat
Beek
Brugsestraat
Brugsestraat
Lijsterstraat
Struibbenstag
Molendamstraat
Remi Claeysstraat
Remi Claeysstraat
Weytebroekstraat
Kruishillestraat
Kruishillestraat

Achtergrond : GRB, Bron : Digitaal Vlaanderen, januari 2023

GEWESTELIJK RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN
Ventilus
Bijlage Ib Verordenend Grafisch Plan - detail (deel 2/6)

Plancode - 2.12_00513_00001
Definitieve Vaststelling

Vlaamse overheid
DEPARTEMENT OMGEVING

schaal : 1:2.500

N

0 50 100 M

Art. 6

Art. 2

Art. 1

Art. 5

Art. 7

E 403 Brugge - Kortrijk

Torendreef

Cijnsdreef

Velddambeek

Oude Torhoutseweg

Beek

Torhoutsestraat

Speienstraat

Overwelfde beek

Sasputstraat

Regenbeek

Muizeveldbeek

Ruddervoordestraat

Hogelaanstraat

Nieuw Geleed

Reigatstraat

Museveldbeek

Vrijgeweldstraat

Vandewallestraat

AUTOSNELWEG A17

Achtergrond : GRB, Bron : Digitaal Vlaanderen, januari 2023

GEWESTELIJK RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN
Ventilus
Bijlage Ib Verordenend Grafisch Plan - detail (deel 3/6)

Plancode - 2.12_00513_00001
Definitieve Vaststelling

Vlaamse overheid
DEPARTEMENT OMGEVING

schaal : 1:2.500

N

0 50 100 M

Nieuwe Abelestraat

Autosnelweg E403

Autosnelweg A17

Rijksweg

Ambachtenstraat

Oekensestraat

Schardouwstraat

Marelputstraat

Art. 1

Art. 2

Art. 6

Weststraat

Wilgenstraat

Berkenstraat

Olmenstraat

Molstraat

Kwadestraat

Klaregrachtstraat

Kokelarestraat

Achtergrond : GRB, Bron : Digitaal Vlaanderen, januari 2023

GEWESTELIJK RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN
Ventilus
Bijlage Ib Verordenend Grafisch Plan - detail (deel 4/6)

Plancode - 2.12_00513_00001
Definitieve Vaststelling

Vlaamse overheid

DEPARTEMENT OMGEVING

schaal : 1:2.500

N

0 50 100 M

Art. 1
Art. 2
Art. 5
Art. 6
Art. 7
Art. 9
Art. 2
Ieperseweg
Klare-Grachtstraat
Klare-Grachtstraat
Autosnelweg A17
Brugoprit
Molstraat
Hollebeekstraat
Bosmolenstraat
Autosnelweg A17
Klaregrachtstraat
Straat
Wolvenhofstraat
Geitestraat
Woestijnstraat
Woestijnstraat
Meensesteenweg
Meensesteenweg
Izegemsestraat
Vlinderbeek
Kleine Izegemsestraat
Autosnelweg A17

Achtergrond : GRB, Bron : Digitaal Vlaanderen, januari 2023

GEWESTELIJK RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN
Ventilus
Bijlage Ib Verordenend Grafisch Plan - detail (deel 5/6)

Plancode - 2.12_00513_00001
Definitieve Vaststelling

Vlaamse overheid
DEPARTEMENT OMGEVING

schaal : 1:2.500

N

0 50 100 M

Ciepenstraat
Ondankstraat
Rijksweg
Masteneikstraat
Zoetemondstraat
Winkelhoekstraat
Kattebroomstraat
Bauwelarestraat
Kortrijksestraat
Waterloop nr 2
Sterrekensstraat
T Zaagske

Art. 1
Art. 2
Art. 7
GO
Art. 4

Achtergrond : GRB, Bron : Digitaal Vlaanderen, januari 2023

GEWESTELIJK RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN
Ventilus
Bijlage Ib Verordenend Grafisch Plan - detail (deel 6/6)

Plancode - 2.12_00513_00001
Definitieve Vaststelling

Vlaamse overheid
DEPARTEMENT OMGEVING

schaal : 1:2.500

N

0 50 100 M

Art. 9

Noord Ede (1e Cat. Nr. 3-2-0-1.)

Art. 9

Art. 9

Achtergrond : GRB, Bron : Digitaal Vlaanderen, januari 2023

GEWESTELIJK RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN
Ventilus
Bijlage Ic Verordenend Grafisch Plan -
Op te heffen hoogspanningsleidingen (deel 1/2)

Plancode - Z:\2_00513_00001
Definitieve Vaststelling

Vlaamse overheid

DEPARTEMENT OMGEVING

schaal : 1:7.500

0 50 100 200 M

N

Art. 9

Achtergrond : GRB, Bron : Digitaal Vlaanderen, januari 2023

GEWESTELIJK RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN
Ventilus
Bijlage Ic Verordenend Grafisch Plan -
Op te heffen hoogspanningsleidingen (deel 2/2)

Plancode - Z-12_00513_00001
Definitieve Vaststelling

Vlaamse overheid
DEPARTEMENT OMGEVING

schaal : 1:7.500

0 50 100 200 M

VENTILUS

ONDERWEG MET DUURZAME ENERGIE

gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

Ventilus

in de gemeenten Brugge, Blankenberge, Zuienkerke, De Haan, Bredene, Oostende, Oudenburg, Jabbeke, Zedelgem, Torhout, Oostkamp, Lichtervelde, Wingene, Ardooie, Izegem, Lendelede, Harelbeke, Waregem, Deerlijk, Zwevegem, Anzegem en Avelgem

Bijlage II. Stedenbouwkundige voorschriften

Vlaamse overheid

DEPARTEMENT OMGEVING

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Ventilus' bestaat uit volgende bijlagen:

- bijlage I, het grafisch plan;
- **bijlage II, de stedenbouwkundige voorschriften bij het grafisch plan.**
- bijlage IIIa, de toelichtingsnota met de tekstuele toelichting;
- bijlage IIIb, de toelichtingsnota kaarten;
- bijlage IV, het register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenheffing, een kapitaalschadecompensatie of een gebruikerscompensatie;
- bijlage V, het plan-MER, bestaande uit volgende delen:
    - deel 1: kwaliteitsbeoordeling, leeswijzer, NTS en stap 1
    - deel 2: stap 1 - kaartenbundel
    - deel 3: stap 2a
    - deel 4: stap 2b, stap 2c en stap 2d
    - deel 5: stap 2 - kaartenbundel
    - deel 6: stap 3, bijlages 1 t.e.m 4
    - deel 7: stap 3 - kaartenbundel
- bijlage VI, het ruimtelijk veiligheidsrapport;
- bijlage VII, de maatschappelijke kosten-baten analyse;
- bijlage VIII, scopingnota 3, bestaande uit volgende delen:
    - deel 1: tekst
    - deel 2: kaarten
    - deel 3: bijlagen 2 - 9
- bijlage IX, Verslag consultatie Klankbordgroep Gezondheid.

De ontwerpers

Griet DE MULDER

Christine DANIELS

Verordenend stedenbouwkundig voorschrift

Dit gebied hoort bij de bestemmingscategorie 'gemeenschaps- en nutsvoorziening'.

Art. 1 Gebied voor gemeenschaps- en openbare nutsvoorzieningen

1.1 Bepalingen over de bestemming

Het gebied is bestemd als gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen, in het bijzonder voor hoogspanningsstations, convertiestations en aanhorigheden voor het elektriciteits- en gasnetwerk.

Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor het aanbieden van gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen zijn toegelaten. De betrokken handelingen kunnen worden toegelaten ongeacht het publiek- of privaatrechtelijk statuut van de initiatiefnemer of het al dan niet aanwezig zijn van winstoogmerk.

In het gebied is de aanleg van openbare weg- en fietsinfrastructuur toegelaten voor zover de bestemming in functie van de realisatie van het hoogspanningsstation, convertiestation of opstijgpunt niet in het gedrang wordt gebracht.

1.2 Specifieke bepalingen voor deelzone 1, hoogspanningsstation De Spie (Brugge)

1.2.1 Bepalingen over de inrichting

Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de realisatie van de bestemming zijn toegelaten voor zover voldaan wordt aan volgende inrichtingsprincipes:

- Zorgvuldig ruimtegebruik en het optimale gebruik van het gebied, rekening houdend met de verplichtingen inzake veiligheid; de niet bebouwde of ontwikkelde ruimte wordt zoveel als mogelijk groen ingevuld;
- Een maximale landschappelijke integratie ten aanzien van de parkbegraafplaats; met het oog op de landschappelijke integratie kan ook het groengebied art. 3 ingezet worden;
- Een kwaliteitsvolle aanleg van het gebied met aandacht voor hoogwaardige architecturale vormgeving en een kwalitatieve landschappelijk inrichting van het terrein, met in het bijzonder de parkeerzones en ontsluitingswegenis;
- De aanleg van de interne ontsluitingsweg van het aanpalende bedrijventerrein De Spie doorheen het gebied.

1.2.2 Bepalingen over waterbeheer

In functie van het beperken van een verdroging van de grondwatertafel moeten bij alle handelingen in het gebied rekening worden gehouden met:

- het vermijden van grondwateronttrekking in de bovenste watervoerende laag;
- het vermijden drainerend effect van een open afwateringssysteem;

maximaal inzetten op het gebruik van doorlatende materialen.

1.2.3 Bepalingen over bodem

De aanvrager dient bij de aanvraag tot omgevingsvergunning de nodige garanties te leveren om bodemzetting en bodemververdichting ten gevolge van langdurige belasting en bemaling te voorkomen op percelen waar geen ophoging voorzien wordt, alsook om de invloedssfeer van de bemaling te beperken. Bodemverstoring dient beperkt te worden, rekening houdend met plaatselijke bodemkenmerken en voorkomen van kwetsbare bodems.

1.2.4 Bepalingen over ecologie

Het integreren van ecologisch waardevolle ecotopen en het behoud van de bestaande corridors en stapstenen in het bedrijventerrein is verplicht. Het voorzien van corridors tussen de bebouwing en het nemen van ontsnipperende maatregelen ter hoogte van de wegenis is eveneens verplicht.

Kleine landschapselementen moeten behouden blijven. Indien het behoud van kleine landschapselementen, ecologisch waardevolle ecotopen, bestaande corridors en stapstenen omwille van principes van zorgvuldig ruimtegebruik niet mogelijk is, moet de aanvrager bij de aanvraag tot omgevingsvergunning aantonen dat deze in eerste orde worden verplaatst en geïntegreerd binnen artikel 1 en/of in tweede orde verplaatst en gecompenseerd binnen het groengebied art. 3 ter behoud van de aanwezige habitats.

1.3 Specifieke bepalingen voor deelzone 2, convertiestation Herdersbrug (Brugge)

Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de realisatie van de bestemming zijn toegelaten voor zover voldaan wordt aan volgende inrichtingsprincipes:

- Zorgvuldig ruimtegebruik en het optimale gebruik van het gebied, rekening houdend met de verplichtingen inzake veiligheid;
- Een kwaliteitsvolle aanleg van het gebied met aandacht voor hoogwaardige architecturale vormgeving en een kwalitatieve landschappelijk inrichting van het terrein, met in het bijzonder de parkeerzones en ontsluitingswegenis;

Het zoveel als mogelijk groen invullen van de niet bebouwde of ontwikkelde ruimte.

1.4 Specifieke bepalingen voor deelzone 3, hoogspanningsstation Izegem (Izegem en Lendelede)

Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de realisatie van de bestemming zijn toegelaten voor zover voldaan wordt aan volgende inrichtingsprincipes:

- Zorgvuldig ruimtegebruik en het optimale gebruik van het gebied, rekening houdend met de verplichtingen inzake veiligheid;
- Een maximale landschappelijke integratie ten aanzien van de omgeving;
- Een kwaliteitsvolle aanleg van het gebied met aandacht voor hoogwaardige architecturale vormgeving en een kwalitatieve landschappelijk inrichting van het terrein, met in het bijzonder de parkeerzones en ontsluitingswegenis;
- Het zoveel als mogelijk groen invullen van de niet bebouwde of ontwikkelde ruimte, mede gelet op de compensatie van inname van waterbergend vermogen.

Bij de inrichting van de deelzone dient de afwatering van de aanpalende landbouwpercelen behouden te blijven; ingenomen grachten dienen verplaatst te worden.

1.5 Specifieke bepalingen voor deelzones 4, opstijgpunten Zedelgem, Baliebrugge, Izegem-noord en Izegem-zuid

Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de realisatie van de bestemming zijn toegelaten voor zover voldaan wordt aan volgende inrichtingsprincipes:

- Zorgvuldig ruimtegebruik en het optimale gebruik van het gebied, rekening houdend met de verplichtingen inzake veiligheid;
- Een maximale landschappelijke integratie ten aanzien van de omgeving binnen de beschikbare ruimte;
- Een kwaliteitsvolle aanleg van het gebied met aandacht voor hoogwaardige architecturale vormgeving en een kwalitatieve landschappelijk inrichting van het terrein, met in het bijzonder de parkeerzones en ontsluitingswegenis;

Het zoveel als mogelijk groen invullen van de niet-bebouwde of -ontwikkelde ruimte, mede gelet op de compensatie van inname van waterbergend vermogen.

1.6 Bepalingen over waterbeheer

In het gebied zijn eveneens toegelaten, voor zover de hoofdbestemming niet in het gedrang komt, voor zover in overeenstemming met of aangewezen in de watertoets, alle handelingen in functie van het bereiken van de randvoorwaarden die nodig zijn voor het behoud van de watersystemen en het voorkomen van wateroverlast buiten de natuurlijke overstromingsgebieden voor zover de technieken van de natuurtechnische milieubouw gehanteerd worden.

Bij de aanleg van het terrein moet het waterbergende vermogen van het gebied zo veel mogelijk worden behouden en het overstromingsrisico worden beperkt.

In functie van de waterhuishouding worden een minimale verzegelingsgraad in combinatie met voldoende infiltratie- en buffervoorzieningen uitgewerkt, teneinde het gemiddelde jaarlijkse infiltratieverlies maximaal te compenseren. Enkel strikt noodzakelijke verhardingen zijn toegelaten. Het beperken van de ondoorlaatbare oppervlakte gebeurt eveneens door maximaal gebruik te maken van halfverhardingen en door het aanleggen van wegenissen met versterkte grindkoffers.

Een goede kwaliteit van het infiltrerend hemelwater moet eveneens verzekerd worden.

De vereiste infiltratie- en buffervoorzieningen voor deelzone 1 moeten worden gerealiseerd binnen de totaliteit van de oppervlakte van de betreffende deelzone artikel 1 en van het aanpalende Groengebied (art. 3). De compensatie voor inname van overstromingsgevoelig gebied ter hoogte van deelzone 3 (hoogspanningsstation Izegem) moet worden gerealiseerd binnen de totaliteit van de oppervlakte van de betreffende deelzone artikel 1 en van het aanpalende Gemengd Openruimtegebied (art. 4).

Het afvalwater, afkomstig van activiteiten in het gebied moeten worden aangesloten op het rioleringsstelsel. Indien er niet kan worden aangesloten wordt voorzien in de installatie van een IBA (individuele behandeling afvalwater) op het eigen terrein.

Waterlopen die door de bouw van het hoogspanningsstation of opstijgpunt niet in hun tracé kunnen worden behouden, moeten worden verplaatst zodat ze hun watervoerende functie kunnen behouden. De waterlopen behouden ruimte voor structuurontwikkeling. Inbuizing van de beek, bebouwing en/of nieuwe verharding langs de beekoever is niet toegelaten.

In het geval van een aanwezige grondwaterverontreiniging dienen de nodige maatregelen genomen om verspreiding en verstoring ervan te vermijden.

1.7 Bepalingen over verlichting

Verlichting wordt maximaal beperkt om lichthinder te beperken. Er wordt enkel verlicht indien nodig, bij nachtelijke werken of wanneer er een technische fout wordt waargenomen waardoor de uitbating van het net in gevaar komt.

1.8 Bepalingen over de bodem

Bij vergunningsaanvragen voor de realisatie van de niet- bebouwde of -verharde delen dient aangetoond dat de de nodige maatregelen worden genomen om onnodige verdichting van de bodem te vermijden.

1.9 Bepalingen over de inrichtingsstudie

Bij vergunningsaanvragen voor de realisatie van de bestemming wordt een inrichtingsstudie gevoegd. De inrichtingsstudie is een informatief document voor de vergunningverlenende overheid met het oog op het beoordelen van de vergunningsaanvraag in het kader van de goede ruimtelijke ordening en de stedenbouwkundige voorschriften voor het gebied.

De inrichtingsstudie geeft ook aan hoe het voorgenomen project zich verhoudt tot wat al gerealiseerd is in het gebied en/of tot de mogelijke ontwikkeling van de rest van het gebied. Specifiek gaat de inrichtingsstudie in op de inrichtingsprincipes (art. 1.2.1, 1.3, 1.4 en 1.5) met in het bijzonder de maximale landschappelijke integratie in de omgeving, de wijze waarop voldaan wordt aan de bepalingen over water art. 1.6, en waar relevant ook op de inrichting van de buffer art. 2, het groengebied art. 3, de fietsverbinding in artikel 8 en het gemengd openruimtegebied art.4.

De inrichtingsstudie maakt deel uit van het dossier betreffende de aanvraag van stedenbouwkundige vergunning en wordt als zodanig meegestuurd aan de adviesverlenende instanties overeenkomstig de toepasselijke procedure voor de behandeling van de aanvragen. Elke nieuwe vergunningsaanvraag kan een bestaande inrichtingsstudie of een aangepaste of nieuwe inrichtingsstudie bevatten.

(Symbolische aanduiding in overdruk)

Deze overdruk heeft geen eigen bestemmingscategorie, maar volgt de bestemmingscategorie van de grondkleur.

Art. 2 Buffer

Tussen de constructies en installaties in het gebied voor gemeenschaps- en openbare nutsvoorzieningen en de aangrenzende zones wordt in een buffer voorzien in functie van het behoud van de omgevingskwaliteit. De buffer moet voldoen aan de voorwaarden van visuele afscherming en gedifferentieerde landschappelijke inpassing.

De breedte van de buffer bedraagt voor de opstijgpunten minimaal 5m en voor het hoogspanningsstation Izegem minimaal 10m. De buffer wordt breed en dicht beplant met streekeigen struiken en hoogstammige bomen met het oog op het visueel bufferen van de activiteiten ten opzichte van de aanliggende functies. De buffer mag plaatselijk worden onderbroken op die plaatsen waar omwille van de veiligheidsbepalingen beperkingen rond vegetatie gelden, met een maximaal behoud van visuele afscherming .

Alleen handelingen met het oog op de aanleg en het onderhoud van de buffer zijn toegelaten, met inbegrip van

- de aanleg en het onderhoud van toegangswegen;
- de aanleg van onder- en bovengrondse hoogspanningsverbindingen.

Uiterlijk in het plantseizoen dat volgt op de realisatie van de bestemming in het betreffende gebied, moet de zone voor buffer aangelegd en beplant zijn.

Dit gebied behoort tot de bestemmingscategorie 'overig groen'

Artikel 3. Groengebied

3.1 Bepalingen over de bestemming

Binnen dit gebied zijn natuurbehoud, landschapszorg en de waterbuffering toegelaten voor het aanpalende gebied, deelzone 1 van het gebied voor gemeenschaps- en openbare nutsvoorzieningen art. 1. Indien er daarnaast nog ruimte beschikbaar is, kan deze ook ingezet worden voor natuurbehoud, landschapszorg en de waterbuffering voor het gemengd bedrijventerrein De Spie zoals bestemd in het GRUP 'Afbakening regionaalstedelijk gebied Brugge – herneming' (BVR 27 oktober 2017), deelgebied De Spie, art. 1.

Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor deze functies zijn toegelaten, met uitzondering van het oprichten van gebouwen.

3.2 Bepalingen over waterbeheer

Handelingen die nodig of nuttig zijn voor het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuren tegen overstromingen zijn toegelaten voor zover daarbij gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuurtechnische milieubouw, met aandacht voor natuurinclusief ontwerp.

De Lisseweegse Vaart moet gevrijwaard blijven en ruimte behouden voor structuurontwikkeling. Inbuizing en/of overwelving van de waterloop, bebouwing en/of verharding langs de beekoevers is niet toegelaten, behalve deze noodzakelijk voor de ontsluiting van het terrein. Indien de waterloop zou verlegd worden, moet er rekening gehouden worden met

- het behoud en herstel van het waterbergend vermogen,
- het behoud en herstel van de structuurkenmerken.

Langsheen de Lisseweegse Vaart wordt, daar waar geen bebouwing en verharding aanwezig is, een groenstrook van 5 meter vanaf de kruin van de waterloop voorzien. Onderbrekingen van deze groenstrook zijn lokaal mogelijk in functie van de ontsluiting van het gebied.

De vereiste infiltratie- en buffervoorzieningen voor deelzone 1 moeten worden gerealiseerd binnen de totaliteit van de oppervlakte van de betreffende deelzone van artikel 1 en van het aanpalende Groengebied (art. 3).

GO

Dit gebied behoort tot de bestemmingscategorie 'overig groen'.

Artikel 4. Gemengd openruimtegebied

4.1 Bepalingen m.b.t. de bestemming

Binnen dit gebied zijn waterbeheer, natuurbehoud, bosbouw, landbouw, landschapszorg en recreatie nevengeschikte functies. Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor deze functies zijn toegelaten, met uitzondering van het oprichten van gebouwen, die enkel toegelaten zijn indien in overeenstemming met de overige bepalingen van dit artikel.

Voor zover de ruimtelijk-ecologische draagkracht en de waterbeheersfunctie van het gebied niet wordt overschreden zijn, in uitzondering op het onbebouwde karakter van het gebied, de volgende handelingen toegelaten: het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur die gericht is op het gebruik van het gebied voor landbouw of hobbylandbouw.

4.2 Bepalingen m.b.t. waterbeheer

Handelingen die nodig of nuttig zijn voor:

- het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien,
- het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingsfunctie,
- het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden en het voorkomen van droogte,
- het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuren tegen overstromingen

zijn toegelaten voor zover daarbij gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw.

De in artikel 4.1 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de geplande waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.

De compensatie voor inname van overstromingsgevoelig gebied ter hoogte van deelzone 3 (hoogspanningsstation Izegem) moet worden gerealiseerd binnen de totaliteit van de oppervlakte van de betreffende deelzone van artikel 1 en van het aanpalende Gemengd Openruimtegebied (art. 4).

(symbolische aanduiding in overdruk)

Deze overdruk heeft geen eigen bestemmingscategorie maar volgt de bestemmingscategorie van de grondkleur

Artikel 5 Ontsluiting

De ontsluiting in functie van gemotoriseerd verkeer verloopt als volgt:

- voor het opstijgpunt in Zedelgem via de Hollevoordestraat;
- voor het opstijgpunt in Baliebrugge/Ruddervoorde via de Torhoutsestraat;

Voor het opstijgpunt in Izegem-zuid via de Klaregrachtstraat.

(symbolische aanduiding in overdruk)

Deze overdruk heeft geen eigen bestemmingscategorie, maar volgt de bestemmingscategorie van de grondkleur.

Art. 6 Leidingstraat

6.1 Bepalingen over de bestemming

In het gebied, aangeduid met deze overdruk, zijn alle handelingen toegelaten voor de aanleg, de exploitatie en wijzigingen van ondergrondse transportleidingen voor elektriciteit en hun aanhorigheden. Nieuwe leidingen worden gerealiseerd in functie van het optimaal ruimtegebruik van de leidingstraat. De aanvragen voor omgevingsvergunningen voor een transportleiding en aanhorigheden worden beoordeeld rekening houdend met de in grondkleur aangegeven bestemming.

De in grondkleur aangegeven bestemming is van toepassing voor zover de aanleg, de exploitatie en wijzigingen van de leidingen en hun aanhorigheden niet in het gedrang worden gebracht.

- **6.2 Bepalingen over de inrichting**

Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de realisatie van de bestemming zijn toegelaten voor zover voldaan wordt aan volgende inrichtingsprincipes:

- zuinig ruimtegebruik en een doordachte situering van de ondergrondse kabels met het oog op het efficiënt benutten van de ruimte op maaiveldniveau en het maximaal beperken van de hinder;

de diepte van de kabels wordt afgestemd op het bodemgebruik op maaiveld.

Voor de leidingstraat Slijkens (Oostende) – Brugge Waggelwater en Brugge Blauwe Toren – Brugge Waggelwater geldt dat waar de leidingstraat wordt aangelegd door middel van een open sleuf, breedte en ligging ervan beperkt worden tot de breedte van het openbaar domein, met

uitzondering van de zones waar de aansluiting gebeurt tussen de sleufloze techniek en de open sleuf.

De heraanleg van het openbaar domein dient op een kwalitatieve manier te gebeuren.

6.3 Bepalingen over bodem

Bij vergunningsaanvragen voor de realisatie van de bestemming dient aangetoond dat de aanleg zo gebeurt dat de impact op de bodem minimaal is, met aandacht voor

- Het herstel van het reliëf van de werfzones naar de oorspronkelijke staat;
- Het scheiden van de bodemlagen, apart stockeren en in de juiste volgorde terugplaatsen bij opvullen met respect voor de teelaarde in geval van landbouwgrond;
- De plaatsing van de kabels in een warmtespreidend materiaal.

De nodige maatregelen dienen genomen om verdichting van de bodem te vermijden.

6.4 Bepalingen over ecologie en landschap

Na realisatie van de werken wordt ingezet op het herstel van de huidige vegetaties in hun oorspronkelijke of verbeterde staat. Indien herstel niet mogelijk is, wordt de zone zo ingericht dat het een ecologische meerwaarde vormt voor het betreffende gebied.

Minimaal ter hoogte van volgende bouwkundig en landschappelijk waardevolle of ecologisch kwetsbare gebieden en bomenrijen dient de aanleg van de leidingstraat middels een sleufloze techniek te gebeuren:

- De Fonteintjes, waarbij in de omgevingsvergunningsaanvraag moet worden aangetoond dat de boring op een optimale diepte gebeurt om een verstoring van het hydrologisch systeem te vermijden en dat een aangepaste techniek wordt gebruikt om te vermijden dat zoetwaterlenzen zouden verdwijnen indien ze toch zouden doorboord worden;
- het historisch permanent grasland ter hoogte van de Oudemaarspolder,
- de bomenrijen van het bouwkundige erfgoed ten noorden van de Canadezenstraat te Brugge;
- de 4 bomenrijen ten zuiden van de Statiesteenweg te Brugge/Zuienkerke;
- de doorkruiste bomenrij ten noorden van de N32;
- ten zuiden van de kruising van het kanaal tot aan N31 (leidingstraat Slijkens (Oostende) – Brugge Waggelwater),
- Hoeve De Goudblomme
- Moerasbos, Brugge.

Indien bomen gerooid dienen te worden, worden deze – indien mogelijk gelet op de veiligheidsvoorwaarden – op dezelfde locatie vervangen of in de onmiddellijke omgeving ervan. Indien het structuurbepalende bomen betreft die gelegen zijn binnen de werkstrook maar buiten de zone waarin de kabels komen, wordt de werkstrook indien mogelijk plaatselijk versmald.

Bij de aanvraag tot omgevingsvergunning dient aangetoond dat de werfzones niet gelokaliseerd zijn ter hoogte van kleine, ecologisch kwetsbare zones (poelen).

6.5 Bepalingen over waterbeheer

Het is toegelaten om de waterlopen die gekruist worden door een open sleuf, tijdelijk te dichten en om te leggen. Na de werken dienen de waterlopen terug in hun oorspronkelijke staat en locatie hersteld.

Om permanente effecten op het watersysteem te vermijden moeten deze kruisingen van waterlopen uitgevoerd worden met aangepaste technieken met het oog op het hydrologisch scheiden van het warmteverspreidend materiaal en oppervlaktewaters en het vermijden van een drainerend effect op het grondwater.

Door de aanleg van de leidingstraat doorsneden drainages dienen hersteld of vervangen.

In het geval van een aanwezige grondwaterverontreiniging dienen de nodige maatregelen genomen om verspreiding en verstoring ervan te vermijden.

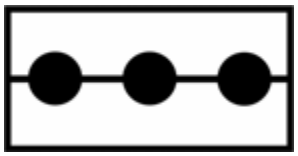

(symbolische aanduiding in overdruk)

Deze overdruk heeft geen eigen bestemmingscategorie, maar volgt de bestemmingscategorie van de grondkleur.

Art. 7 Hoogspanningsleiding

7.1 Bepalingen over de bestemming

In het gebied, aangeduid met deze overdruk, zijn alle handelingen toegelaten voor de aanleg, de exploitatie en de wijzigingen van een hoogspanningsleiding en haar aanhorigheden. De aanvragen voor omgevingsvergunningen voor een hoogspanningsleiding en aanhorigheden worden beoordeeld rekening houdend met de in grondkleur aangegeven bestemming.

De in grondkleur aangegeven bestemming is van toepassing voor zover de aanleg, de exploitatie en wijzigingen van de bestaande hoogspanningsleiding niet in het gedrang worden gebracht.

7.2 Bepalingen over de inrichting

Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de realisatie van de bestemming zijn toegelaten voor zover voldaan wordt aan volgende inrichtingsprincipes:

- een maximale landschappelijke integratie in de omgeving;
- zuinig ruimtegebruik en een doordachte inplanting van de masten met het oog op het efficiënt benutten van de ruimte en het maximaal beperken van de hinder;
- de afstand tussen de elektriciteitsdraden van de hoogspanningsleiding en de grond dient afgestemd op de aanwezige activiteiten.

7.3 Bepalingen over ecologie

Op de hoogspanningsleiding tussen het hoogspanningsstation De Spie en de E40 en op nieuwe hoogspanningsleidingen boven serres is het plaatsen van vogelbebakening verplicht op de luchtlijnen met het oog op het beperken van het aanvaringsrisico voor vogels. Indien andere risicozones voor vogelaanvaringen gekruist worden, dient het aanvaringsrisico eveneens beperkt te worden.

Indien bomen gerooid dienen te worden, worden deze – indien mogelijk gelet op de veiligheidsvoorwaarden – op dezelfde locatie vervangen of in de onmiddellijke omgeving ervan. Indien het (delen van) een bomenrij betreft, wordt deze lijnbeplanting daarenboven, hersteld met

nieuwe aanplanting die aan de veiligheidsvoorwaarden voldoet. Bij herplant wordt, indien mogelijk gelet op de veiligheidsvoorwaarden, gezocht naar een oplossing die aansluit bij landschappelijke verbindingen en ecologische vereisten.

Waar de onderliggende bestemming onder de overdruk 'Hoogspanningsleiding' een ruimtelijk kwetsbare bestemming is, wordt de zone onder de hoogspanningsleiding ingericht met stabiele vegetaties die een ecologische meerwaarde vormen voor het betreffende gebied. Dit geldt in het bijzonder ter hoogte van de VEN-gebieden "Het Vloethemveld, Sint-Andriesveld, Tillegem" en "De West-Vlaamse Scheldevallei": indien hier vegetatie moet omgevormd worden, dient deze omgevormd worden naar een waardevol habitat in aansluiting met de bestaande vegetatie als versterking van de aanwezige habitats

Uiterlijk in het plantseizoen dat volgt op de realisatie van de hoogspanningsleiding moet de beplanting uitgevoerd worden.

Bij de aanvraag tot omgevingsvergunning dient aangetoond dat de mastlocaties en werfzones niet gelokaliseerd zijn ter hoogte van kleine, ecologisch kwetsbare zones (poelen).

7.4 Bepalingen over bodem

Bij vergunningsaanvragen voor de realisatie van de bestemming dient aangetoond dat de aanleg zo gebeurt dat de impact op de bodem minimaal is, met aandacht voor het herstel van het reliëf van de werfzones naar de oorspronkelijke staat. De nodige maatregelen dienen genomen om verdichting van de bodem te vermijden.

7.5 Bepalingen over waterbeheer

In het geval van een aanwezige grondwaterverontreiniging dienen de nodige maatregelen genomen om verspreiding en verstoring ervan te vermijden.

7.6 Bepalingen over erfgoed

De masten moeten zodanig worden ingeplant dat de gebouwen van het aanwezige bouwkundige erfgoed niet verwijderd moet worden én effecten op stabiliteit/zetting van dit erfgoed wordt voorkomen.

7.7 Bepalingen over de inrichtingsstudie

Bij vergunningsaanvragen voor de realisatie van de hoogspanningsleiding wordt een inrichtingsstudie gevoegd. De inrichtingsstudie is een informatief document voor de vergunningverlenende overheid met het oog op het beoordelen van de vergunningsaanvraag in het kader van de goede ruimtelijke ordening en de stedenbouwkundige voorschriften voor het gebied.

Specifiek gaat de inrichtingsstudie in op de inrichtingsprincipes zoals opgenomen in art. 7.2, met onder meer de maximale landschappelijke integratie van de hoogspanningslijn in de omgeving, de inplanting van de masten, de afstemming van de hoogte op de aanwezige activiteiten, …

De inrichtingsstudie maakt deel uit van het dossier betreffende de aanvraag van stedenbouwkundige vergunning en wordt als zodanig meegestuurd aan de adviesverlenende instanties overeenkomstig de toepasselijke procedure voor de behandeling van de aanvragen. Elke nieuwe vergunningsaanvraag kan een bestaande inrichtingsstudie of een aangepaste of nieuwe inrichtingsstudie bevatten.

Art. 8 Verbinding voor langzaam verkeer

Om functionele relaties te leggen worden op verschillende plaatsen verbindingen gerealiseerd voor de zachte weggebruiker. De pijlen duiden symbolisch aan welke plaatsen met elkaar verbonden moeten worden.

(symbolische aanduiding in overdruk)

Deze overdruk heeft geen eigen bestemmingscategorie, maar volgt de bestemmingscategorie van de grondkleur.

Art. 9. Op te heffen hoogspanningsleiding

9.1. Bepalingen over de bestemming

De bestaande hoogspanningsleiding wordt opgeheven. Als referentiemoment geldt de definitieve oplevering van de afbraakwerken van de betreffende hoogspanningsleiding.

De in grondkleur aangegeven bestemmingen van de bestaande verordenende plannen van aanleg, de ruimtelijke uitvoeringsplannen of het onderhavig ruimtelijk uitvoeringsplan blijven van toepassing.